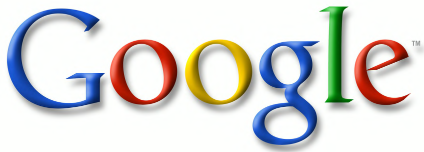

EX LIBRIS
GABRIELIS
TURVILLE·PETRE

ENGLISH FACULTY
OXFORD
UNIV.
LIBRARY

ENGLISH FACULTY
OXFORD
UNIV.
LIBRARY

3000 16223H

FORNMANNA SÖGUR,

EPTIR GÖMLUM HANDRITUM

ÚTGEFNAR

AÐ TILHLUTUN HINS

NORRÆNA FORNFRÆÐA FÉLAGS

Urðar orði
kveðr engi maðr.

Fjölsvinnsmál.

ELLEFTA BINDI.

Jómsvíkíngasaga ok Knytlíngasaga
með tilheyrandi þáttum.

Kaupmannahöfn, 1828,
Prentaðar hjá *Harðvig Friðrek Popp.*

JÓMSVÍKÍNGASAGA

OK

KNYTLÍNGA

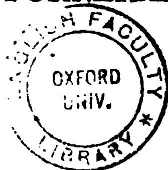
MEÐ TILHEYRANDI ÞÁTTUM.

EPTIR GÖMLUM HANDRITUM

ÚTGEFNAR

AÐ TILHLUTUN HINS

NORRÆNA FORNFRÆÐAFÈLAGS.

Kaupmannahöfn, 1828,

Prentaðar hjá *Harðvíg Friðrek Popp.*

Formáli.

At þessi partr af Fornmannasögunum gengr fyrr út á prent að tilhlutun þess norræna Fornfræðafèlags, enn það í byrjun atgjörða sinna hafði fyrirætlað, berr það helzt til, að margir lærðir og málsmetandi menn höfðu tilmælzt, að Danmerkr sögur yrði sem fyrst útgefnar og skotið því efni undir fèlagsmanna álit á almennum fundi, hvar það ráð var tekið með atkvæðafjölda, að útgefa skyldi sögur þær, er Danmörku viðkoma að þessu sinni. En svo að sú röð og niðurskipun, sem upphafliga var viðtekin, ekki raskist, þá verðr þetta hið 11ta bindi í röðinni, þareð Noregs konúnga sögur munu fullkomliga fylla 10 fyrstu bindin.

Nú skal hèr nokkuð ítarligar greina frá því, hvörnin útgáfa þessa söguflokks er af hendi leyst, og hvör handrit hafa þartil hagnýtt verið:

1. *Jómsvíkingasaga*, er prentuð eptir gamalli kálfskinnsbók í Arna Magnússonar handritasafni, Nr. 291 í 4blf., sem kölluð er *A*; hún er að líkindum einhver sú elzta íslenzk skinnbók, sem til er; lýsir því bæði útlit hennar og stafasetníng, og þykir líkligt, að hún sè eigi seinna skrifuð enn við lok 13du eða í byrjun 14du aldar. Fremsta blaðsíðan í henni er máð og að öllu ólæsilig, og er því byrjun fyrsta kapítulans, þángað að, sem til er vísað á 2ri blaðsíðu, tekin úr *R.*, en niðurlag sögunnar allt upp frá orðunum: *ef eg kæmak í Noreg* á bls. 153, er tekið úr *F*, því seinasta blaðsíðan í *A* varð ekki lesin, og þaraðauki vantar aptan við skinnbókina líkliga eitt blað, Hvört 50, 51 og 52 kapítulinn hefir nokkurn tíma staðið í *A* er að sönnu óvíst, því ekkert handritanna, nema *F*, hefir þessa kapítula, en þareð innihald þeirra

er náskyldt sjálfri sögunni, þótti ekki mega skilja þa frá henni. Rèttritun skinnbókarinnar er í mörgu tilliti mjög merkilig, svo sem t. d. *e* er víðarsthvar brúkað í niðurlagi orðanna, bæði þar, sem höfuðhljóðstafrinn í sjálfu orðinu er í eða ý, t. d. *kristne, inne, fýse,* og líka þegar eigi hefir orðið breytíng hljóðstafs á undan í orðinu, t. d. *skálenne, fjórðe;* eptir sömu reglu er *o* brúkað fyrir *u* á eptir *u* eða *ú*, t. d. *skulo, furðo, búom,* og eins þar sem eigi er hljóðstafsbreytíng á undan, t. d. *þesso, sinom* (en *föður, mönnum*); enn fremr er *œ* brúkað fyrir *æ*, þegar hljóðið leiðist af *ó*, t. d. *kœmi* af *kóm*, *brœðra* af *bróðir*. Fyrir utan þetta og fleira fábreytiligt, sem haldið hefir verið af rèttritun skinnbókarinnar, má geta þess, að *hon* stendr allstaðar fyrir *hún*, *bözt* og *enn bözti* víða fyrir *bezt* og *enn bezti*, *ljýga*, *sjýkr* fyrir *ljúga*, *sjúkr*, *rekr* fyrir *rekkr*, *okr* fyrir *okkr*, *hæra* fyrir *hærra*, *örvæna* fyrir *örvænna*, *égi*, *méra*, fyrir *eigi*, *meira*, o. þessh., *skipverjym*, *nauðsynjym*, *viljym* fyrir *skipverjum*, o. s. fr., *hynir* fyrir *hinir*, *mykill* og *mykit* fyrir *mikill* og *mikit*; *v* stendr víða í orðum á milli tveggja hljóðstafa fyrir *f*, t. d. *hava*, *soavit*; *c* er brúkað optarst, nema í byrjun orða, fyrir *k*, *v* allstaðar fyrir *ú* og *u*, *œ* sumstaðar fyrir *e*, t. d. *Vesœti*, *œign*, *œiga*, *ei* allstaðar fyrir *é*, t. d. *leit*, *reið* fyrir *lèt*, *rèð*, *ng* er jafnan skrifað með bókstafsmynd, sem er nærri því eins og *n*, nema aptari leggrinn gengr niðr úr línunni með bug á endanum innávið, rúnin *Maðr* fyrir orðið *maðr*, og sèreginligt band fyrir orðin *heldr* og *eða*. En til þess, að lesendr geti betr gjört sèr hugmynd um útlit bókarinnar og stafasetníng, fylgir bindi þessu kopargrafin líkíng af einni blaðsíðu hennar, er inniheldr endir 4ða og mestan part 5ta kapítula; þessi blaðsíða er einna skírust í bókinni, því víða annarstaðar, einkum í byrjuninni og í 7da og

8da kapít., líka undir endann, má hana kalla ólæsiliga, og krafði því lestr hennar allvíða mikla yfirlegu og ítrekaða aðgá, en aungva afskrift var að fá, og ólíkligt er, að nokkur sè eða hafi að nýúngu tilverið.

Við *A* eru samanbornir þrír aðrir handritaflokkar, sem optarst eru mjög frábrugðnir hver öðrum að orðatiltæki, þó frá sömu atburðum sè sagt; var því eigi hæft að taka orðamun þeirra, eða greina allstaðar frá, hvar þau væru fjölorðari eða fáorðari enn *A*, nema þar, sem aðalritsins orðatiltæki var efasamt eða óljóst. 1, Prófessor *Rask's* eginhandar afskrift af skinnbókinni Nr. 7 í handritasafninu á bókahirzlu konúngs í Stokkhólmi, og er hún kölluð *R*; hún er í fyrri þætti sögunnar að mestu leiti samhljóða *A*, nema hvað nokkuð er úndanfellt í frásögninni, þó er það meira í öðrum þættinum; eptir henni er Jómsvíkíngasaga (annar þátturinn) prentuð, að tilhlutun fornritanefndarinnar, í Kaupmh. 1824. — 2, Jómsvíkíngasaga á tveim stöðum í Ólafssögu Tryggvasonar í Flateyarbók, kölluð *F*; hèr til heyrir frásagan í Olafssögu Tryggvasonar, sem prentuð er í Skálholti 1689, einnin pappírshandritin Nr. 14, 15 og 57 í arkarformi, og Nr. 288 og 292 í 4rablf. í Árna Magnússonar handritasafni; þessi handritaflokkr líkist mest *A*, og er henni allvíða samhljóða, þegar aptr eptir sögunni dregr. — 3, Skinnbókin Nr. 510 í 4blf. í handritasafni Árna Magnússonar kölluð *B*, mun vera skrifuð á 15du öld; hún byrjar á öðrum þætti sögunnar og er hinum miklu fjölorðari, þykir og, sem hún hafi öll nýrri frásagnarmáta, líka hefir hún fleiri vísur, enn nokkur hinna. Þessari skinnbók eru að miklu leiti samhljóða pappírshandritin Nr. 13 í arkarformi, Nr. 289, 290, 293 í 4blf., öll í handritasafni A. Magnússonar. *Hamarskjölds* útgáfa af sögunni í Stokkhólmi 1815, mun helzt heyra til þessa handritaflokka.

2. *Jómsvíkingadrápa Bjarna biskups* er prentuð eptir skinnbókinni, sem Snorra Edda er á, í hinni stóru konúngl. bókahirzlu, og er þessi bók kölluð *A*. Drápan er aptan við í bókinni; hún tekr þar við, er Eddu lýkr, og endar neðst á blaðsíðu, en efst á blaðinu hinumeginn byrjar annað kvæði, og má af því sjá, að drápan hèfir þar aldrei verið lengri rituð, þó auðsjáanliga vanti aptan við hana. Óáreiðanlig afskrift af drápunni, kölluð *B*, sem Brynjólfr biskup Sveinsson hefir átt, en Sira Jón Erlendsson ritað eptir tèðri Eddubók, er til í Árna Magnússonar handritasafni, sem Nr. 65 í arkarformi. Við *A* eru samanbornar vísur úr drápunni, er standa í Olafssögu Tryggvasonar, eptir skinnbókinni Nr. 61 í arkarformi, og er þessi orðamunr kallaðr *O*. þar, sem segir frá Jómsvíkingabardaga í greindri sögu, finnst 9da, 10da, 11ta, 16da, 17da, 19da, 25ta, 28ta, 29da, 31ta, 32, 33 og 37da vísan og þaraðauki 3 vísur og 2 hálfar umfram, sem meðal annara vanta í *A*, og er þeim því bætt aptan við drápuna.

3. *Knytlingasaga*. Hennar fyrsti partr, frá 1ta kapít. til byrjunar þess 28da, er prentaðr eptir pappírshandriti Nr. 20,*d*. í 4blaðaformi, sem er að öllu samhljóða með þeirri prentuðu Kaupmannahafnar útgáfu í arkarformi; þau orð, sem standa innan þessara merkja (), eru svo í sjálfu handritinu; handrit þetta nefnist *A*. Frá byrjun þess 28da til niðurlags þess 88da kap. blaðs. 327, er prentað eptir skinnbókinni Nr. 180,*b*. í arkarformi, sem kölluð er *B*, þareð hún hefir verið eign Brynjólfs biskups Sveinssonar. þaðan frá, er *B*. þrýtr, og allt til niðrlags sögunnar, er sú prentaða Kaupmannahafnar útgáfa, sem hér kallast *K*, lögð til grundvallar, og jafnsíðis henni

eginhandarrit Árna. Magnússonar Nr. 18 í arkarformi, sem merkt er *M*, og sem að mestu leiti er samhljóða *K*.

Við þessar bækr, sem til grundvallar eru lagðar, hafa þau pappírshandarrit og skinnbókabrot, sem hèr voru faung á, og nú skal frá segja, verið samanborin og hagnýtt: pappírsbókin Nr. 19 í arkarformi, sem byrjar á 22 kap., og nær söguna út; þessi bók kallast *C*; pappírsbókin Nr. 18 í arkarformi, kölluð *K*, sem áðr er getið; í hana vantar mikinn kafla frá blaðsíðu 181 til blaðs. 318. Skinnbókabrotin í Nr. 20, *a. b. c.* í arkarformi eru einkum nákvæmliga samanborin, og þeirra orðamunar getið. Fyrsta brotið byrjar neðst á blaðsíðu 210, í 22 kap., og nær til blaðs. 222, í 27 kap., og kallast brot þetta *E*. Annars brots fyrri partr byrjar efst á blaðs. 215, í 22 kap., og endar ofarliga á blaðs. 226 í enum 29da kap.; síðari partr þess byrjar blaðs. 282 í 64 kap., og endar á blaðs. 303 í enum 75 kap.; brot þetta kallast *F*. Bæði þau greindu brot *E* og *F* eru með sömu hendi, og eru að útliti og rèttritun hvorutveggju mjög gamallig, tráuðliga nýrri enn byrjun 14du aldar. Þriðja brots fyrsti partr byrjar á blaðs. 255. með upphafi 47da kap., og nær til blaðs. 260 í enum 48 kap.; annar partr þessa brots byrjar á blaðs. 277 í enum 58 kap., og endar efst á blaðs. 282 í enum 64 kap.; þriðl og síðarsti partr brotsins byrjar á blaðs. 313 í 79da kapít., en endar á blaðsíðu 318 í þeim 82 kapítula; allir partar brots þessa eru kallaðir *G*. Þetta brot er skrifað í tveim dálkum, og er mjög gamalt sem hin. Fjórða brots fyrra blað byrjar á blaðs. 277 í þeim 58 kap., en endar í 64 kap. á blaðs. 282; síðara blaðið byrjar í þeim 77 kap. neðarliga á blaðs. 308, og endar í 79 kap. á blaðsíðu 313. Þetta brot, líkliga skrifað á 14du öld,

nefnist *H.* Öll þau handrit og sögubrot, sem nú er getið við sögu þessa, finnast í fornfræðasafni Árna Magnússonar.

Þaraðauki er Knytlíngasaga samanborin við 2 handrit í arkarformi, sem finnast i enni konúngligu bókahirzlu í Stokkhólmi, nl. Nr. 55, sem kallast *S.* og Nr. 41, sem nefnist *V.*; bæði þessi handrit byrja á þeim 22 kap.; en aptan við Nr. 41 finnst einn þáttr með þessari yfirskrift: *önnr saga um Danakonúnga*, sem inniheldr byrjun Knytlíngasögu, og nær frá upphafi þess 1ta kap. til niðrlags þess 31 kapítula; þessi þáttr, sem einnin er samanborinn og orðamunr þaraf tekinn, er merktr *V.* Framanvið þetta handrit stendr ritað á titilblaðinu þetta: *þessi bók hefir inni at halda Knytlingasögu, sem skrifuð var eptir mjög gamallri membrana, ok hefir þat margt, sem aðrar sögur eigi hafa; skrifuð í Kaupmannahöfn Ao.* 1687. *ex Mss. papyr. e biblioth. Wormii.*

4. *Hið fyrsta Sögubrot* er prentað eptir 2 samanhángandi skinnbókarblöðum Nr. 1eβ í 4blf. í handritasafni Árna Magnússonar; ætla menn þau muni skrifuð vera á 14du-öld. Þetta brot er áðr prentað í *Langebeks Scriptores Rerum Danicarum Tom.* 2. bls. 25-37.

5. *Hið annað sögubrot* er tekið úr skinnbókinni Nr. 415 í 4blf. í handritasafni Árna Magnússonar; þessi skinnbók er kölluð *A.* Það stendr þar aptarst í bókinni, sem að öðru leiti inniheldr nokkrar annála uppteiknanir, ásamt Dana og Noregs konúngaröð, er hvortveggja endar við árið 1319, þykir þar af ráða mega, að skinnbókin, sem að öðru leiti er mjög gömul útlits, sè um þetta tímabil eða litlu fyrr skrifuð. Við þetta brot er Flateyjarbók (*F*) samanborin, stendr það á 6 og 7da dálki hennar. Það hefir áðr prent-

að verið í *Langebeks Scriptores Rerum Danicarum Tom.* 2. bls. 146–153.

6. *Hákonarþáttr Hárekssonar* er prentaðr eptir því fremsta pappírshandarriti er stendr í Nr. 347 í 4 blf., og er það kallað *S,a*; í sama Nr. eru þaraðauki 4 önnur laslig handarrit af þættinum, sem kölluð eru eptir röðinni *S,b. S,c. S,d.* og *S,e*; þau eru öll samanborin við *S,a.* og þaraðauki pappírsafskrift í Nr. 554, *h* í 4blf. Hèr til heyra enn fremr tvö brotkorn af þættinum á skinni í Nr. 567 og í Nr. 589 e í 4blf., líka pappírshandarritið Nr. 582 í 4blf., sem er samhljóða *S,a.*

7. *Af ágirnd Absalons erkibiskups ok af einum bónda.* Þessi þáttr er prentaðr eptir kálfskinnsbókinni Nr. 624 í 4blf., nefndri *A*, sem líkliga er skrifuð á 15du öld. Skamt á undan þessum þætti stendr þetta ritað í skinnbókinni: „velnefndr virðuligr mann, er heitir Herra Jón Haldórsson, hinn 13di biskup Skalholtensis í Íslandi, hann var hinn sæmiligasti maðr í sinni stètt, sem lengi mun lifa, á Norðrlöndum. Sú var hans æfi lengst, at hann fór, síðan hann hafði gerzt prèdikari í Noregs konúngs ríki at stúdíum mjök úngr allt út í París ok um síðir út í Bónóníam; kom hann svá aptr af skólis fullkominn at aldri, at hann var sá vísasti klerkr, er komit hefir í Noreg; því var hann vígðr ok kosinn biskup Skalholtensis af Eilífi erkibiskupi. En hvör mun greina mega, hver hans góðvili var, at gleðja nærverandis menn með fáheyrðum dæmisögum, er hann hafði tekit í útlöndum, bæði með letrum ok eginni raun, ok til vitnis þar um munum vèr harla smátt ok lítit setja í þenna bæklíng af því stóra efni, þvíat sumir menn á Íslandi samsettu hans frásagnir sèr til gleði ok öðrum." Við þá tilgreindu skinnbók er samanborið pappírshandaritið Nr. 578, *k.* í

4blf., og þess orðamunr kallaðr *B*. Handarrit þau, sem getið er við þessa tvo seinustú þætti, eru öll í Árna Magnússonar handritasafni; en þeir voru því teknir með í þenna söguflokk, að þeir heyra til Danmerkrsögu, þótt þeir reyndar sèu lítt merkir, en sjá má, að þeir eru að minnsta kosti engin nýari tíma diktun, þar sem handrit af þeim eru til á skinnbókum.

Starfinu við utgáfu þessa hefir verið þannig skipt, að Cand. Philós. *Þorsteinn Helgason* hefir afskrifað annann part Jómsvíkingasögu og drápuna, líka þáttinn um Absalon biskup, en Cand. Theól. *Þorgeir Guðmundson* hefir afskrifað fyrri part Jómsvíkingasögu, Knytlíngu og hina þættina; og hefir enn fyrrnefndi ásamt með Prófessórunum *R. Rask* og *C. C. Rafn* samanborið sitt handrit við hinar bækrnar, en sá síðari sitt með áminnztum Prófessórum. Stokkhólms handritin af Knytlíngasögu eru samanborin af *Þorgeiri* sumarið 1827, þá hann í fèlagsins erindum ferðaðist til Svíaríkis; hann hefir einnin samið registrin aptan við bindi þetta. Prófarkirnar eru leiðrèttar, sem at undanförnu, af þeim þremr síðarst nefndu, at því undanteknu, að Cand. Þ. *Helgason* hefir lagfært prófarkirnar af Jómsvíkingasögu og drápunni, meðan *Þorgeir* var í burtu.

Fèlagið lætr þannin útgánga sögur þær, er Danmörk viðvíkja, og hefir af þess álfu allt verið framlagt, að útgáfan yrði sem fullkomnust, eins og þeir, er hlut hafa átt að starfinu við hana, hafa kostgæfiliga notað þau hjálparmeðöl, sem buðust, og varið miklu ómaki til, að leysa útgáfu þessa söguflokks sem bezt af hendi.

Kaupmannahöfn þann 28da Jan. 1828.

JÓMSVÍKÍNGASAGA.

Hèr hefr upp Jómsvíkíngasögu.

FYRRI ÞÁTTRINN.

Gormr hèt konúngr, er rèð fyrir Danmörku, er kallaðr var hinn barnlausi; hann var ríkr konúngr ok vinsæll við sína menn; hann hafði þá lengi ráðit ríkinu, er þetta var tíðinda. Þá var í Saxlandi Arnfinnr jarl, er ríki hèlt af Karlamagnúsi konúngi; þeir voru vinir góðir ok Gormr konúngr, ok höfðu verit í víkíng báðir saman. Jarl átti systur fríða, en hann lagði á hana meira hug enn skyldi, ok gat við henni barn; en því var leynt, ok sendi jarl á braut, ok bað þá eigi viðskiljast, fyrr enn þeir vissi, hvat af yrði barninu. Þeir komu í Danmörk, ok við einn skóg vurðu þeir þess varir, at Gormr konúngr er á skóginum ok hirðin; þeir komu barninu undir eik eina, en forða sèr. Um kveldit fór konúngr heim ok öll hirðin, nema tveir brœðr: hèt annarr Hallvarðr, annarr Hávarðr, þeir urðu eptirstaðsi. Þeir gengu fram at sjá, ok þá heyrðu þeir barnsgrát, ok gengu eptir, en vissu eigi hverju gegndi. Þeir fundu þar sveinbarn undir eik einni, ok knút mikinn í

limunum yfir uppi. Barnit var vafit í guðvefjar pelli, ok knýtt silkidregli um höfuð barninu, ok þar í örtugar gull [1]). Þeir taka upp barnit ok hafa heim með sèr, ok koma svâ heim, er konúngr sat yfir drykkjuborðum ok hirðmenn, ok saka sik um þat, er þeir höfðu eigi gáð at fylgja konúngi heim, en konúngr svarar, ok kveðst þeim eigi reiðr mundu fyrir þetta; ok nú sögðu þeir konúngi, hvat gerzk hafðe til tíðenda í för þeirra; en konúngr beiddist at sjá sveininn, ok lèt sèr fœra; konúnginom leizt vel á sveininn, ok mælti: sjá mon vera stórra manna, ok er betra fundinn [enn eigi [2]), ok lèt síðan sveininn vatne ausa, ok nafn gefa, ok kalla Knút, en þat var fyrir þá sök, er fíngrgullit hafði knýtt verit í enni sveininom, þá er hann fansk; ok tók konúngr, þat nafn af, þat er hann gaf sveininom; hann fèkk honum ok fóstru, þá er vel var fingit, ok kallaði sinn son, gerðe vel við hann, ok unne hann honum mjök. Ok nú er áleið æfi konúngsins Gorms, ok hann var gamall orðinn, þá tók hann sótt, þá er honum vann at fullu; ok áðr enn hann andaðist, þá bauð hann þángat til sín vinom sínom ok frændum, er hann þóttist sjá, hverso fara munde um hans mátt; hann beiddi þá þess, at hann skyldi ráða, hverjom

---

1) *það undanfarna, sem ekki varð lesit í A. og sem verið mun hafa ein blaðsiða, er tekit úr R.* 2) *þannig R.* engi *A*, enn einginn *F.*

sverja skyldi land ok þegna eptir hans dag, ok vilde hann til þess fá þeirra leyfi; en hann kveðst Knúte gefa vilja allt sitt ríke ok alla þá hluti, er hann væri þá meiri maðr enn áðr, eptir sinn dag; ok nú fyrir sakir vinsœlða hans, ok hann var sínom mönnum ástfólginn, þá játtu þeir þessu, at konúngr skyldi ráða, ok fór nú þetta fram, ok eptir þat lætr konúngr líf sitt. Nú tekr Knútr við landi ok þegnom ok öllu því ríke, er Gormr hafðe átt, ok er vinsœll við sína menn. [Hann getr sèr einn son, er Gormr hèt, sá var fyrst kallaðr Gormr hinn heimski, en þá er hann var roskinn [1]) kallaðr Gormr enn gamli ok enn ríke.

2. Haraldr er nèfndr jarl einn, er rèð fyrir Hollsetulandi [2]), hann var kallaðr Klakk-Haraldr, hann var vitr maðr; hann átti sèr dóttur eina, er Þyre er nefnd, hún var allra kvenna vitrust, ok rèð drauma betr enn aðrir menn, hún var ok fríð sjónom; þar þóttist jarl ega öll landráð, er dóttir hans var; lèt hann hana öllum hlutum ráða með sèr, ok unne hann henni afar mikit. Ok nú er Gormr var frumvaxta orðinn, ok hann hafði tekit við konúngdóme, þá fór hann or landi, ok ætlaði þat ráð fyrir sèr, at biðja dóttur Haralds jarls; ok ef hann vilde eigi gipta honum konuna, þá hugði hann, at jarl mundi þola honum her. Ok nú er þau

1) *þannig R. sèst eigi í A.* 2) Holdsetalandi, *R.*

Haraldr jarl ok dóttir hans Þyre spyrja til fara Gorms konúngs ok hans fyriræltan, þá senda þau menn í móte honum, ok bjóða honum til veizlu virðiligrar, ok þat þiggr kann, ok sitr hann þar nú at málum sínom við vegsemd; ok er hann hefir uppborit sín örendi fyrir jarli, þá veitir hann þau annsvör, at hún skyldi sjálf fyrirráða: þvíat hún er miklo vitrari enn ek; ok nú er konúngr skorar þetta mál við hana sjálfa, þá segir hún svâ: égi mon þetta ráðast þesso sinne, ok skaltu nú heim fara at svâ búnu með góðum gjöfum ok virðiligum, ok ef þèr er mikit um ráðahag við mik, þá skaltu brátt, er þú kemr heim, láta gera eitt hús svâ nokkoro mikit, at þèr sè skapligt at hvíla í; þar skal húsit sett, er égi hafi fyrr hús verit gert; en þar skaltu [1]) sofa í vetrarnátt ena fyrsto ok 3 nætr í samt, ok mundo glögt eptir, ef þik dreymir nokkvat, ok send síðan menn á minn fund, at þeir segi mèr drauma þína, ef nokkorir ero, ok mon ek þá atkveða fyrir þeim, hvert þú skalt fá þetta ráð eðr égi; nú þarftu ekki at vitja ráðahags þessa, ef þik dreymir ekki. Ok eptir þessa viðræðu þeirra, þá er Gormr konúngr skamma stund á þessi veizlo, ok býst heim, ok er títt at reyna þessa vitro [2]) hennar ok tilskipan, ok ferr hann nú heim með mikilli sæmð ok virðiligum gjöfum; ok er hann er heimkominn, þá ferr hann svâ með öllu, sem hún hafðe honum ráð til kent,

[1]) einn *bœt. við F.* [2]) *þannig A. R.*, vitrun *F.*

lèt nú gera húsit, ok gengr síðan í þetta hús, svâ sem fyrir var mælt; hann lèt vera úti hjá húsino 300 manna vâpnaðra, ok bað þá vaka ok halda vörð, ok kom þat í hug, at vera muni svik; nú legst hann niðr í rekkju, þá er gjör var í húsino, ok sofnar, ok eptir þat dreymir hann, ok þar sefr hann 3 nætr í húsino; ok nú eptir þetta sendir konúngr menn sína á fund jarls ok Þyre dóttur hans, ok lætr segja henni drauma sína; ok er þeir komo á fund jarls ok dóttur hans, þá var þeim þar vel fagnat, ok síðan bera þeir upp drauma konúngs fyrir dóttur jarls; ok er hún hafðe heyrt draumana, þá mælti hún: nú skulo þèr hèr vera svâ lengi, sem þèr villt sjálfir; en þat megi þèr segja konúngi yðrum, at ek man gánga með honum. Ok er þeir koma heim, þá segja þeir konúngi þessi tíðendi; konúngr verðr við þetta lèttúðigr ok kátr, ok brátt eptir þetta býst hann heiman með miklu liðe, at vitja þessa máls, ok [ferst honum vel, þar til sem hann kemr til [1]) Hollsetulands. Haraldr jarl hafðe frètt til um ferðir hans, ok lætr gera mikinn fagnað í móti honum, ok tekst nú ráðahagr þeirra í mille ok miklar ástir; en þat er haft at skemtan at veizlunne, at Gormr konúngr segir drauma sína, en hún ræðr þá eptir. Konúngr segir svâ, at hann dreymdi vetrarnátt ena fyrsto, ok 3 nœtr, þær er hann svaf í húsino, þat dreymdi hann, at hann þóttist úti staddr vera,

[1]) *þannig F; sèst ekki í A.*

ok sjá yfir allt ríke sitt, hann sá at sjórinn fèll út frá landi svå lángt, at hann mátte hvergi auga yfir reka, ok svå mikil varð fjaran, at þurr voro öll eyjasundin ok firðir; en eptir þessi tíðendi sá hann, at eyxn 3 hvítir gingu upp or sænum, ok runno á land upp, þar nær sem hann var, ok bito af allt gras at snöggu, þar er þeir komo at, ok eptir þat þá gingo þeir á braut. Sá var annarr draumr, er þessom er mjök áþekkr, at honum þykkir enn sem 3 eyxn ginge upp or sænom, þeir voru rauðir at lit ok hyrndir mjök, þeir bito enn gras af jörðunne, jafnt sem enir fyrre, ok er þeir höfðu þar verit nokkverja hríð, þá gingu þeir enn aptr í sæinn. Enn dreymdi hann enn 3ja draum, ok var sá enn þessom líkr: enn þóttist konúngrinn sjá þrjá eyxn ganga upp or sjónum, þeir voru allir svartir at lit ok miklo mest hyrndir, ok voru enn nokkora hríð, ok fóru ena sömo leið í braut, ok gingo aptr í sjóinn; ok eptir þat þóttist hann heyrá brest svå mikinn, at hann hugðe, at heyra munde um alla Danmörk, ok sá hann, at þat varð af sjófarganginom, er hann gekk at landino. En nú vil ek, drotníng! segir hann, at þú ráðir draumana til skemtonar mönnum, ok lýsir svå yfir vitrleik þínom. Hún mæltist eigi undan, ok ræðr draumana, ok tók hún fyrst at skipa þeim draumnum, er fyrst var, ok segir svå: þar er eyxn gingo upp or sænom á land, hvítir at lit, þar muno vera vetr 3 miklir, ok mon falla snær svå

mikill, at árferð mon aftaka um alla Danmörk; en þar er þèr þótti gánga upp or sænom aðrir 3 eyxn, ok voro þeir rauðir, þar muno koma aðrir 3 vetr snælitlir, ok þó eigi litlir, fyrir því at þèr þótti yxnennir bíta gras af jörðunne. En þar er enir 3jo eyxn gingo upp or sæ, svartir at lit, þar muno koma enir þriðjo 3 vetr, þeir muno vera svâ illir, at þat muno allir ummæla, at égi myni slíka, ok þat [1]) svarta éáran mon koma ok nauð yfir landit, at trautt muno dœme tilfinnast; en þat, er þèr þótti eyxnin mjök vera hyrndir, þar muno margir menn verða þess hornúngar er eigu; en þar er þeir gingo aptr allir í sæinn, [þar kvað hún úáran mundu hverfa af landinu ok aptr í sæinn [2]), sem at höfðu komit eyxninnir; ok (er) þú heyrðir (þar) brest mikinn, er særinn fèll á land, þat mon vera fyrir ófriðe stóreflismanna; ok muno þeir hèr finnast í Danmörku, ok ega hèr bardaga ok orrostor stórar; þess er mèr ok vânir, at þeir menn sè þèr nánir sumir at frændsime, er við verða staddir við þenna ófrið, ok ef þik hefði þetta dreymt ena fyrsto nátt, er síðarst var í drauminom, þá munde ófriðrinn framkoma á þínom dögum, en nú man ekki til saka, ok eigi hefða ek gingit með þèr, ef þik hefði svâ dreymt, sem áðr gat ek; en við man ek gert geta öllum þessum draumom, er þik

1) *þannig A. F.* 2) *bæt. v. F. v. í A. en R. sleppir þessu frá:* en þar er þeir *til* eyxninnir; *sèst hèr af at A. er útskrifuð af annarri bók, hvar skrifarinn hefir hlaupit yfir eina línu.*

hafa dreymt fyrir hallærino. Ok nú eptir veizlo þessa, þá byrja þau ferð sína Gormr konúngr ok Þyre drotníng heim til Danmerkr, ok lètu hlaða mörg skip af korne ok annarre gæzku, ok flytja svâ ár í Danmörk, ok á hverjom misserom þaðan frá allt til þess hallæris, er hún hafði fyrirsagt; ok þá er þat hallæri kömr, þá sakar þau alls ekki fyrir viðbúnaðar sakir, ok þá menn, er í nánd þeim voro í Danmörku, þvíat þau miðluðo þaðan mikil gæði öllum landsmönnum sínom, ok þótti Þyre vitrost kona komit hafa í Danmörk, ok var kölloð Danmarkarbót. Þau Gormr konúngr ok Þyre áttu 2 sono, ok hèt Knútr enn ellri, en Haraldr enn yngri; þeir voro báðir efniligir menn, ok þótti Knútr enn vitrari í æsku þeirra, ok hann var fyrir flestum mönnum um vænleik ok atgervi ok um allar íþróttir, þær er þá voru framme hafðar í þann tíma, hann var hvítr á hárslit ok hverjom manni gerviligri, hann óx upp með jarlinom Klakk-Haraldi, afa sínom, ok fóstraðe hann Knút, ok unne honum mikit; hann var ok vinsœll í sínom upprunom. En Haraldr var fœddr heima með hirð föðurs síns, hann var þeirra brœðra mjök miklo yngri, ok var snemmendis ygr ok æfr ok illr viðskiptis, ok varð hann fyrir því úvinsœll í sínom upprunom.

3. Þat er nú sagt eitthvert sinn, at Gormr konúngr sendir menn til fundar við Harald jarl, mág sinn, þeirra örenda at bjóða honum til jóla-

veizlu með sèr. Jarl tók því vel, ok hèt at fara um vetrinn til veizlunnar, ok eptir þat fóro aptr konúngs menn, ok segja svâ konúnginom, at jarls var vâñ til veizlunnar; ok er at því kom, er jarl skyldi heiman búast, þá valde hann sèr slíkt föruneyti, sem hann vilde, til veizlunnar, en þat er eigi sagt, hverso fjölmennr hann fór; þeir fara nú ferðar sinnar, þar til er þeir koma at Limafirði; þá sá þeir þar standa eik eina, þá er þeim þótti mjök með kynligu móte vera; þar voro vaxin á epli heldr smá, en þau voro græn ok blómgut, eñ undir eikinni þar lágu önnor epli, þau vorú bæði forn ok stór; þeir undrast þetta mjök, ok segir jarl, at honum þykkir þetta undr mikit, er græn voru eplin í þann tíma missera, sem þá var, þvíat þeirra sá stað hjá eikinne, er um sumarit höfðu vaxit: ok monum vèr hverfa aptr, segir jarl, ok fara eigi lengra. Ok þat er nú frásagt, at hann hverfr nú aptr ok allt föruneyti hans, ok fóru þar til er þeir komu heim, ok sat jarl þau missiri heima með hirð sinne um kyrt. Nú þykkir konúngi kynligt, er jarl kom eigi, ok ætlaði þó, at nokkrar nauðsynjar munde fyrir standa. Nú er kyrt um hríð ok þat sumar; ok er annarr vetr kemr, þá sendir konúngr enn menn sína til Holzsetulands at bjóða jarli, mági sínom, til jólaveizlo jafnt sem it fyrra sinn; ok þarf nú eigi at lengja sögu um þat mál, at jarl heitir förinni enn, ok fara sendimenn nú heim, ok segja konúngi svâ búit. Ok nú kemr þar

misserum, er jarl ferr heiman með föruneyti sitt, ok fara nú enn þar til, er þeir koma til Limafjarðar, ok voru nú á skip komnir, ok ætluðu nú yfir fjörðinn at fara; en þat er frásagt, at í för voru með þeim hundar blauðir, ok lágu hvelpar í hundunum; en er þeir voro á skip komnir, þó þótti jarlinom sem gæi hvelparnir í greyhundunom, en hundarnir þögðu; þetta þótti jarli ok öllum þeim it mesta býsn, ok lèzt eigi vildu framhalda förinne, ok hurfo nú aptr, ok fóru heim, ok voru heima þau jól. Nú ferr þat fram, þar til er kemr enn 3ði vetr, ok enn sendir konúngr menn at bjóða jarli til jólaveizlu, ok heitir hann enn förinne, ok fara sendimenn aptr, ok segja konúngi svâ búit. Enn býst jarl heimán, ok þá er at því er komit, ferr hann með föruneyti sitt, ok fara enn þar til, er þeir koma til Limafjarðar, ok fórsk þeim vel, ok koma yfir fjörðinn, ok var þá framorðit dags, ok ætluðu at vera þar við fjörðinn um nóttina; ok síðan bar sýn fyrir þá, er þeim þótti eigi enskis um vert; þeir sá boða rísa í innanverðum firðe en annann í utanverðum, ok gekk hvâr í móti öðrum, en boðarnir voru miklir, ok gerði af ókyrrleik mikinn, er þeir fèllu saman ok mættust, ok varð brestr hár, ok þat fylgði því, at þeim þótti blóðgan gera sjóinn af. Þá mælti jarl: þetta ero stór býsn, segir hann, ok skulo vèr nú aptr hverfa, ok vil ek eigi fara til veizlunnar. Nú gera þeir svâ, fara heim, ok sat jarl heima

þau jól; en í öðru lagi þá varð konúngr reiðr mjök, er jarl hafði öngu sinne þekzt hans heimboð, en hann visse eigi, hvat til hafði haldit, er hann kom eigi. Ok nú um vetrinn þá ætlaðe Gormr konúngr at herja uppá Harald jarl, mág sinn, þótte hann mjök hafa drabbat [1]) í móte sínu virðiligu boðe, er hann hafði ekki sinn komit, þá er á var kveðit, ok þótti honum jarl svívirdt sik hafa mjök í þesso. Ok þessarrar fyriraætlanar Gorms konúngs verðr Þyre drotníng vör, ok talðe ofan þessa fyriraætlan: ok samir þèr eigi, segir hún, at gera honum ófrið fyrir vanda sakir ok tengda ykkarra, ok liggja hèr til miklo betri orráð um þetta mál. Ok nú af fyrirtölum drotníngar, þá sefast konúngr nakkvat svâ, ok eyðist herförin. Síðan var þat ráðs tekit, at Gormr konúngr sendir menn sína eptir jarli, ok vilde vita, hverjo umsætti, er jarl hafðe eigi komit, ok hafði drotníng þat ráð til gefit, at þeir skyldo finnast fyrst mágarnir ok talast við, ok sjá þá, hvat við sik væri. Ok nú koma sendimenn konúngs á fund jarls, ok bera fram konúngs örendi, ok bregzt jarl nú við skjótt, ok ferr á konúngs fund með virðiligo föruneyti. Konúngr tekr nú vel at hófi við mági sínom; eptir þat gánga þeir konúngr ok jarl í málstofo, ok er þeir voro þar komnir, þá spyrr konúngr jarl: hví sætti þat, segir hann, er þú komt öngu sinne, er ek bauð þèr til mín, ok svívirðir

[1]) drambat, *F.*

mik svå ok mitt boð? Jarl svarar ok kveðst eigi til svívirðíngar við hann gert hafa, þótt hann kœmi ekki sinn til veizlunnar, heldr kvað hann þar aðra hlute tilhalda, segir síðan konúnginom undrin, þau er þeir höfðu sèð, ok sem var áðr frásagt; ok síðan kveðst jarl skíra mundu fyrir konúnginom, ef hann vilde vita, hvat hann ætlaðe, hvat er tákna munde eðr fyrirbenda þessi in miklo undr. En konúngr játar því. Jarl mælti: þar mon ek þá tiltaka, er vèr sám eikina [1]) með grænum eplum ok smám, en forn epli ok stór lágu hjá niðri; en þat hygg ek vera muno fyrir siðaskipte, því er koma man á þessi lönd, ok man sá siðr verà með méra blóma, ok jarteina þau en fögru epli; en sá siðr, er híngat til hefir verit, man tákna en fornu epli, er niðri lágu á jörðu, ok mundu þar fúna ok verða at dusti [2]) eino; svâ man ok þessi siðr niðrleggjast, þá er hinn gengr yfir lönd, ok man þá verða at öngu, ok hverfa allt sem myrkr fyrir ljóse. Annat undr var þat, er vèr heyrðum hvelpana geyja í greyhundunom, þat hygg ek fyrir því muno vera, at þeir menn, er yngri ero at aldri, muno taka mál fyrir munn enom ellrom mönnum, ok gerast svâ hvatvísir, ok er mikil vân at þeir hafi eigi minne hlut ráðanna, þóat enir ellri sè opt ráðgari, ok hygg ek at þeir myni enn ókomnir vera í heiminn, er ek mæla þetta til; þvíat hvelpar þeir gó, er eigi voru

[1]) um bávetri, *b. v. B.* [2]) dufti, *F.*

komnir í heiminn, en greyhundarnir þögðu. Þat var et 3ja undr, er vèr sám boðana rísast í móte, annann or innanverðom firðe, en annann or utanverðum, ok mættust miðfirðes, ok fèll hvârr í kverk öðrum, en særinn varð blóðogr af ókyrleik, þeim er þeir gjörðu; þat hygg ek vera muno fyrir missætti stóreflismanna hèr innanlands, ok muno þaraf gerast stórir bardagar ok mikil styrjöld, ok er mikil vân, at þar verði nokkvarr afspringr af þessom ófriðe á Limafirðe, þar sem þessi býsn bar fyrir oss, er nú hefi ek sögð. Konúnginom skilðost vel orð jarls, ok þótti hann vera stórvitr, ok þar eptir gaf hann honum grið ok frið, ok rann nú konúnginom reiði við mág sinn; en þat er sagt, áðr enn þeir ginge í málstofona, konúngr ok jarl, at Gormr konúngr hefði setta menn til at bera vâpn á jarl, ef honum þótti sem urækð jarls hefði tilgingit ok ofmetnaðr, er hann hafði eigi farit til veizlunnar nè eino sinne, er hann hafðe boðit honum, ok þóttist hann þá vita mundu, er þeir hefðe tekizt at orðum, mágar; en nú þótti konúngi sakir til, þótt hann hefði eigi komit; ok nú gánga þeir í braut af stefnonni, konúngr ok jarl, ok nú eptir þat var jarl þar með honum nokkora hríð í mikille sæmð, en síðan skilðost þeir mágar sáttir ok góðir vinir, ok þá jarl góðar gjafir af konúnginom, áðr enn hann fœri í braut, ok ferr hann nú með föruneyti sitt, þar til er hann kemr heim. En eigi miklo síðar þá fór

Haraldr jarl suðr á lönd, ok kom í Saxland, ok tók við kristni, ok kom aldri síðan til ríkis síns.

4. Nú er þar til máls at taka, er þeir ero feðgar, Haraldr ok Gormr konúngr, at þeir urðo ósamþykkir, þegar er Haraldr hafðe [nokkorn krapta[1]) aldrsins; þá tók Gormr konúngr þat ráð, at hann fèkk honum skip nokkor, ok leysti hann svâ í braut. Haraldr var hvern vetr í Danmörku, ok hafðe þar þá friðland. Ok er því hafðe framfarit um hríð, þá er þat sagt at Haraldr beiddi þess Gorm konúng föður sinn, at hann skyldi fá honum slíkar eigur ok ríki til eignar ok forráða, sem Klakk-Haraldr, afi hans, hafðe fingit Knúte; en þat fèkk hann eigi af föður sínom, er hann beiddi; þaðan frá er þat sagt, at úþokki mikill lagðist á í mille þeirra brœðra, Knúts ok Haralds, ok þótte Haraldi þeirra gjörr mikill munr í hvívetna, ok grunaðe at eigi munde síðar minne. Þess er ok viðgetið eitthvert sinn, at eitt haust kom Haraldr eigi til Danmerkr, sem hann átti vanda til, at hafa þar vetrsetu, ok hafðe hann herjað um sumarit í Austrlönd[2]); en í annarre sögn er þess getið, at Gormr konúngr sendir menn til Hollsetulands, at bjóða Knúte syne (sínom) til sín at jólum; ok nú er at því kom, þá ferr Knútr heiman ok hans föruneyti, ok hafðe hann 3 skip, en svâ hafðe hann tilætlat um ferðina, at hann kom í Limafjörð atfángsdag jóla ok síð dagsins; ok

[1]) *þannig A;* styrk *F.*   Austrveg *F.*

þat sama kveld kömr þar Haraldr, bróðir hans, með 9 skipom eða 10, hann var kominn or Eystrasalti, ok hafðe hann þar legit í víkíng um sumarit. Nú verðr Haraldr varr við, at þar var Knútr fyrir, bróðir hans, 3 skipom, ok minnist nú á þokka þann allan, er gerzk hafðe mille þeirra brœðra, ok biðr nú menn sína herklæðast, ok brjóta upp vâpn sín: ok skal nú, segir hann, til skarar skríða með okkr Knúti bróður mínom. Knútr verðr ok varr við tiltekjo Haralds bróður síns ok fyrirætlan, ok vill hann verjast, þótt þeir hefðe lið minna; taka þeir vâpn sín, ok búast til varnar, ok eggjar Knútr lið sitt. Núleggr Haraldr at þeim öllum megin, ok lýstr þegar í bardaga með þeim brœðrum, en þat var jafnt jólaaptan sjálfan, er þeir börðust; en svâ lýkr bardaga, at Knútr [1]) fellr þar, ok allt lið hans eðr nær því, þvíat Haraldr neytti þess, er hann hafðe lið miklo meira.

5. Eptir þessi tíðendi fara þeir Haraldr, þar til er þeir komo í stöðvar Gorms konúngs síð um aptan, ok gingu þeir alvâpnaðir til konúngs bæjar; ok er þat sumra manna sögn, þeirra er fróðir ero, at Haraldr leitaðe sèr ráðs, ok þóttist eigi vita allgerla, hverso hann skyldi atorkast, at segja föður sínom þessi tíðendi, fyrir þá sök at Gormr konúngr hafðe þess heitstrengt, at hann skylde þess manns bane verða, er honum segði líflát Knúts sonar síns. Haraldr sendir

[1]) *Danabót* b. v. F.

nú fóstbróður sinn, þann er Haukr er nefndr, á fund Þyre móður sinnar, ok bar henne til orð, at hún finge þat ráð nakkvað tilgefit, er hann gæti ráðit or þessom vanda. Litlo síðar kemr Haraldr sjálfr á fund móður sinnar, ok segir henni þessi tíðendi, ok leitar ráða við hana; en hún rèð honum þat ráð, at hann skyldi sjálfr fara á fund föður síns, ok segja honum þau tíðendi, at haukar 2 höfðu barzk, ok væri annarr alhvítr, en annarr grár, ok væri þó báðir gersimar, en svâ lyke með þeim, at enn hvíte fengi bana, ok þótti þat skaðe mikill. Ok nú eptir þetta gengr Haraldr í braut til liðs síns, ok vonu bráðara ferr hann til hallar föður síns, þar sem hann drakk inne með hirð sinne, ok var konúngrinn undir borðum ok hirðen. Síðan gengr Haraldr inn fyrir föður sinn í höllina, ok segir honum síðan ífrá haukunom, svâ sem móðir hans hafði honum ráð tilkennt, ok lauk svâ málino, at nú er dauðr, segir hann, enn hvíte haukrinn; ok er hann hafðe þat mælt, þá kvað hann úti annat orð, ok fór þá enn á fund móður sinnar. Þess er eigi getið, hvar hann hafði herbergi um náttina ok lið hans; en Gormr konúngr rèð ekki í þetta, svâ at menn fynde, er son hans hafðe sagt honum; en konúngr drakk, meðan honom sýndist, ok fór síðan at sofa; en um náttina eptir, er menn voru yr höll farnir til svefns, þá ferr Þyre drotníng til með menn sína, ok lèt ofan taka allan hallarbúníng, en síðan lèt hún

tjalda í staðinn [bláin reflom [1]) þartil er altjölduð var höllin; fyrir því gerði hún svâ, at þat var hygginna manna ráð í þann tíma, þá er harmsögur komo at eyrom mönnum, at segja eigi með orðum, ok gera þá á þann veg, sem nú lèt hún gera. Gormr enn gamle reis síðan upp þann morgin, ok gekk í hásæti sitt, ok settist niðr; ok ætlaði at taka til drykkjo, ok leit á hallarveggina ok búnínginn, er hann gekk utan eptir höllinni, ok þar nú í hásæti, sem áðr var frásagt. Þyre sat í öðru öndvegi ok hásæti hjá konúnginom. Konúngr tók þá til orða ok mælti: þú munt þesso ráðit hafa, Þyri! segir hann, er höllin er á þessa leið búin? Fyrir hví þykkir þèr þat líkligra, herra! segir hún? [Því, sagði konúngr, at þú vill svâ segja mèr fall Knúts sonar míns. Þú segir mèr nú, sagði drotníng [2]). Gormr konúngr hafði staðit upp fyrir hásætino, er þau tóku þetta at rœða, en nú settist hann niðr hart, ok svarir [3]) öngu, ok hnè upp at hallarvegginom, ok lèt þá líf sitt; en síðan er konúngr þaðan í braut borinn, ok fœrðr til graftrar, ok var haugr orpinn eptir hann at ráði Þyri drotníngar; þá hafði hann konúngr verið yfir Dönum nær tío tigo ára. Ok nú eptir þetta sendir hún orð Haraldi syni sínum, at hann skyldi heim fara

[1]) svörtum tjöldum ok grám vefjum, *F.* [2]) *vantar A. en er tekit úr F.* [3]) *þannig A.*

með öllu liði síno, ok drekka erfi eptir föður sinn; nú gerði hann svâ, ok verðr erfit bæði gott ok virðiligt, ok nú hèreptir tekr Haraldr við landi ok þegnom ok því ríki öllo, er faðir hans hafði átt, ok síðan þíngaði hann við landsmenn, ok tóku Danir hann til konúngs yfir þat ríki alt, er Gormr konúngr faðir hans hafði átt, ok sitr síðan nokkora vetr í friði, ok stýrir ríki síno með vegsemd ok gildom sóma, er harðráðr ok gildr höfðínge ok vinsæll [1]).

6. Sá maðr er nefndr til sögunnar, er Hákon hèt, ok var son Sigurðar Laða jarls, hann átti heimile í Noregi ok svâ kynferði; hann þóttist eiga ríki í Noregi at vera jarl yfir 4 fylkjom. Ok í þenna tíma rèð fyrir Noregi Haraldr gráfeldr ok móðir hans Gunnhildr, er kölluð var konúngamóðir, ok lètu þau Hákon ei ráða eðr ná öllu ríki síno, en hann vildi eigi hafa, nema hann rèði öllu, ok fer hann fyrir þat í braut or landi með miklo liði, ok hafði hann 10 skip or Noregi; síðan lagðist hann í víkíng ok herjaði víða of sumarit; en um haustið þá kom hann í Danmörk með skipum sínom ok liði, ok mælti til vinfengis við Danakonúng, ok beiddist at hafa þar friðland í hans ríki, ok vera þar um vetrinn. Haraldr konúngr tók því einkar vel, ok bauð honom til hirðvistar með sèr við hálft

[1]) *Í staðinn fyrir kap. 4 og 5, hefir R. styttri frásögn og frábrugðna, samstemma Ol. Tr. Sögu 1, kap. 64.*

100 manna. Hákon þektist þat, fór hann til konúngs með þetta lið, en vistaði annat lið sitt þar í Danmörk. Þat er ok frá sagt, at Knútr Gormsson átti son eptir sik, þann er Haraldr hèt, ok var kállaðr Gullharaldr; hann kom eigi mörgum náttum síðar við Danmörk, ok hafði 10 skip, hann hafði herjat víða um lönd, ok fengit mikit fè, ok ætlaði sèr vist um vetrinn með Haraldi Gormssyni, frænda sínom, ok hafa þar friðland. Haraldr konúngr tekr vel við frænda sínom ok nafna, býðr honom heim til sín við jafnmarga menn, sem Hákon hafði áðr þángat haft, ok þat sama þektist Haraldr; ok ero þeir Hákon ok Gullharaldr þar báðir þann vetr í allmikille virðíngu af Danakonúngi. En þá er jól komu um vetrinn, þá var þar enn meir vönduð veizla en þess í milli, bæði fyrir drykkjar sakir ok annarra tilfánga ok fjölmennis, er þá var enn þángat boðit at jólum. Frá því er sagt, at þat var haft at ölmálum ok teiti manna á mille, hvårt nokkor konúngr á Norðrlöndum mundi méri rausn hafa í sínom veizlom ok stórmenskó enn Haraldr Gormsson, ok urðo allir á eitt sáttir, at engi konúngr væri slíkr of alla norðrhálfo heims, ok þar alt sem dönsk túnga ginge. En maðr var sá þar innan hirðar, er ekki fansk um, ok átti öngan hlut í hjali þesso, en þar var Hákon jarl Sigurðarson; en svå er sem mælt er, at

mörg ero konúngs eyro, ok var konúnginom sagt brátt, at Hákon hefði ekki tillagt honom til virðíngar, þá er menn urðo á eitt sáttir; en eptir þat, þá er náttin er afliðin, þá heimti Haraldr Gormsson á mál Hákon jarl ok Gullharald, ok gingo þeir 3 á málstefno; ok er þeir våro þar komnir, þá skorar konúngr til við Hákon, hvårt hann hefði þat mælt, at hann væri ei mestr konúngr á Norðrlöndum, fyrir því at honom var svå sagt. Jarl svarar: hvårki gerða ek at, herra! segir hann, þá er aðrir áköfuðust mest á þetta, ok átta ek í öngan hlut, ok þykkjomst ek saklaus um þetta. Þá vil ek þetta vita, segir konúngr, hvattú færir til þess, er þèr þykkir þetta eigi sem öðrum mönnum. Vant verðr oss, herra! segir jarl, of slíkt at rœða, en aldrei má mèr sá þykkja méri maðr, er annarr sitr yfir sköttum hans, ok hafi svå lengi framfarit, ok hafi sá ei ríki til at heimta, er á. Þá þagnaði konúngr nokkora stund, ok tekr til orða ok mælti: ek hefi nú íhugat attú hefir satt mælt, ok fundit til um þetta; en eigi þarf þik at kalla enn vitrasta jarl, ok enn mesta minn vin, ef eigi fær þú þat ráð, er dugi við Harald gráfeld Gunnhildarson; þvíat ek veit attú mælir þetta til hans. Jarl svarar: því at eino eyksk þín virðíng við heimboð þetta við mik ok Gullharald frænda þinn, ef þú þykkir nú méri konúngr heðan frá enn áðr, ok tökum nú allir samt þat

ráð, er oss sýnist efniligt, ok allra várr vegr aukist við. Settú nú ráðit, segir konúngr, ok neyt nú þess, er þú ert ráðugr maðr kallaðr ok vitr. Hákon svarar: ef þat skal mitt vera, at setja ráðit, þá er nú hugat, segir hann; þá skal senda menn or landi á eino skipi, svâ at þat sè vel skipat, til fundar við Harald gráfeld, ok segit svâ, at þèr bjóðit honom hingat með fullri virðíng ok eigi með miklo liði til vegsemdarboðs, ok lát svâ segja honom, at þat er áðr stendr á meðal ykkars máls, meguð it sjálfir sættast á, þá er it finnizt; þat skaltu ok fylgja láta orðsendíngonne, segir hann, attú ætlar at biðja Gunnhildar móður hans, en ek kann skaplyndi hennar at því, þótt hún sè nakkvat aldri orpen, at hún mon þá mesta stund á leggja at fýsa son sinn fararinnar, ef þetta liggr við, þvíat lengi hefir hún þótt nokkvat vergjörn; en vèr skulom vera í öllum viðrbúnaði með þèr; en þú skalt þat tilleggja með Gullharaldi frænda þínum, attú skalt honum unna hálfs Noregs, en hálfs mèr, ef við getum Harald gráfeld af lífe tekinn, svâ attú sèr eigi við með þína menn, en ek heit þèr því við í móti, ok við Gullharaldr báðir, attú skalt þá skatta hafa af Noregi, sem nú mon ek til inna: at við munom útreiða, ef okkart verðr landit, 100 marka gulls ok 60 hauka, þá miklomst vèr allir af, ef at þesso ginge, sem nú hefi ek ráð til gefit. Haraldr konúngr segir: þetta ráð sýnist mèr eigi óvænt, ok skal

þetta vera ok framgánga, ef svâ vildi tiltakast. Gullharaldr lèt sèr ok þetta líka forkunnar vel, sem nú var tilskipat, ok nú gingo þeir af þessi málstefno, ok lèt Haraldr konúngr nú skip búa vąnǫ bráðara, þat var snekkja ein mikel, þar lèt hann á vera 60 manna, ok síðan fóru þeir leiðar sinnar, þá er þeir vóro til þess búnir, ok fersk þeim vel, ok hitta þeir Harald konúng gráfeld í Noregi, ok báro upp örendi þessi fyrir hann, sem fyrir þá voro lögð, ok gátu fyrir Gunnhildi um bónorðit, at Haraldr konúngr Gormsson mundi biðja hennar, ok er hún heyrði þetta, þá fór sem hann gat, at hún fýsti Harald son sinn ferðarinnar: ok er einsætt, segir hún, at dvala ekki förinni, því at ek man hafa landráð meðan, ok vættir mik þat sè nokkor hlít slíka stund; en skunda at förinni, sem faung ero á. Eptir þat fóro sendimenn Haralds Gormssonar aptr, ok fersk þeim vel, ok segja konúngi, at þángat er vân Haralds gráfeldar.

7. Ok þá síðan settu þeir fram skip sín Hákon ok Gullharaldr, ok svâ styrkði Haraldr Gormsson þá til, at þeir höfðu als 6 tige skipa, ok lágu á vatni albúnir sem til bardaga, ok ætluðu at taka við Haraldi gráfeld, ef hann kæmi; hann varð ok eigi þínglogi, ok hafði 2 skip mikil ok 400 manna, ok vissi sèr enskis ótta vânir. Þeir hittust á Limafirði, þar sem heitir at Hálsi. Hákon segir at hann lèzt eigi vildu þar mörgom skipom at leggja, er lítils

þurfti við: ok er þat sannast at segja, at mèr verðr vandi mjök mikill við Harald gráfeld fyrir frændsemis sökum, en ek ann þèr þessa sigrs afar vel; þat er ok frásagt, at Haraldr lèt at eggjast, ok átti við sèr slœgara um, þar er Hákon var. Ok eptir þetta þá leggr Gullharaldr at nafna sínom með 50 skipa, ok lèt œpa heróp, ok skall nú bardagi á þeim, þvíat þeir vissu sèr enskis ótta vânir, ok verja sik þó vel ok drengiliga. Hákon jarl lèt ekki verða vart við sik um bardaga þeirra nafnanna, ok þat lið er eptir var með honum. Ok er Haraldr konúngr gráfeldr var í þessum mannháska, ok varð þá þess varr, at eigi var alt svikalaust, ok þóttist þá vita, hverso fara mundi leikrinn, þá mælti hann: þat hlœgir mik nú, segir hann, at ek sè þat, nafni! at sigr þinn mon eigi lángr vera, þóttú fellir mik, fyrir því at ek veit, at þetta ero ráð Hákonar jarls, er hèr fara nú fram, ok hèr kemr hann þegar á hendr þèr, er ek em dauðr, ok drepr þik á fœtr oss, ok hefnir vâr svâ. Ok nú er þat sagt, at Haraldr konúngr gráfeldr fellr þar í bardaganum ok mestr hlutr liðs hans, ok lauk svâ um hans æfi; þá hafði hann ráðit fyrir Noregi 15 vetr með brœðrum sínum ok Gunnhildi móður sinni. Ok þegar er Hákon jarl veit þessi tíðindi, þá gerir hann atróðr harðan, þá er þeir Gullharaldr voro sízt viðrbúnir, ok býðr liði Haralds þá kosti, hvârt þeir vildi heldr berjast við hann, eðr

selja honom fram Gullharald, ok lèzt vilja hefna Haralds gráfeldar, frænda síns. Þeir kjósa þat at berjast eigi við Hákon, þvíat þeir visso, at Haraldr konúngr Gormsson vildi, at Gullharaldr væri drepinn, ok hafði þat verit í undirmálom með þeim Hákoni, sem nú var bert. Er nú síðan Gullharaldr höndum tekinn, ok leiddr í mörk í braut ok hengðr. Ok nú fer Hákon jarl á fund Haralds Gormssonar, ok selr honom einsköpon fyrir þetta, er hann hafði drepit Gullharald frænda hans, en þó var þetta hègómi einn, fyrir því at þetta var beggja þeirra ráð reyndar. En Haraldr konúngr gerir þat á hendr Hákoni, at hann skal skyldr til at fara til Danmerkr um sinn, ok bjóða út leiðángri um allan Noreg til liðs við sik, þá er hann þykkist liðs þarfi vera, en fara jafnan sjálfr, þá er hann sendir honom orð, ok hann vildi hans ráðoneyti hafa, hann skyldi ok gjalda skatta þá alla, er fyrr var ífrá sagt; ok áðr enn þeir Hákon skiljast, þá tekr hann gull þat, er átt hafði Gullharaldr, ok þar hafði hann nafn af tekit, er hann var Gullharaldr kallaðr; þat gull hafði hann flutt af Suðrlöndum, þat var svá mikit at 2 kistor voro fullar af gulli, svá at eigi máttu 2 menn méra knýja; ok nú tekr jarl upp þetta fè alt at herfánge, ok geldr Haraldi konúngi af því fè 3 vetra skatt fyrir fram, ok kveðst eigi mundu í öðru sinni betr til fœr enn nú. Haraldr konúngr tekr því vel, ok skiljast þeir Há-

kon nú, ok fer hann í braut or Danmörk, þartil er hann kemr til Noregs, ok kemr nú þegar á fund Gunnhildar konúnga móður, ok segir henni svâ, at hann hefði hefnt Haralds gráfeldar, sonar hennar, ok drepit Gullharald, ok þat með, at hann kveðr Harald Gormsson vilja einkum, at hún fari or landi með vegligu föruneyti, ok kvaðst vilja samfarir við hana; en þeir höfðu gjör þessi ráð reyndar með sèr, áðr enn þeir skildu, Haraldr ok Hákon, ok þat með, ef hún ginge í þessa snöru, ok kœmi til Danmerkr, þá höfðu þeir menn tilsetta at drepa hana þegar. Nú lýsir hèr yfir því, er margir mæltu, at hún þótti nokkot vergjörn, ok fór hún nú or landi með 5 skip, ok voro 60 manna á hverjo; hún fer nú þartil, er hún kemr til Danmerkr; ok nú er þat spyrsk, at Gunnhildr er við land komin, lætr Haraldr aka vögnom í mót henne ok liði hennar, ok er hún þegar sett í einn virðiligan vagn, ok sögðu menn henni, at dýrlig veizla var búin í mót henni at konúngs; þeir óku með hana um daginn, ok um kveldit, er myrkt var orðit, þá komo þeir eigi at höll konúngs, heldr var hitt, at eitt fen mikit varð fyrir þeim, ok tóko þeir Gunnhildi höndum, ok hófu hana or vagninom ok breyttu nokk [1]) . . . .
streng . . . .

---

[1]) *Hèr er afrifit af skinnbókinni neðst af blaðinu svo mikit sem 1½ lina, af hverri ekki verðr lesit ljosliga nema* str. *kanske* streng.

síðan út á fenit, ok drektu henne þar, ok lèt hún svâ lîf sitt, ok heitír þar síðan Gunnhildar mýrr. Braut fóro þeir eptír þat, ok komo heim fyrir konúng, ok segja konúngi svâ búit, hvat er þá hefir ígjörzk. Konúngr segir: þá hafi þèr vel gert, (þar) hefir hún nú þann sóma, er ek hugða henne. Ok nú sitja þeir Haraldr konúngr ok Hákon jarl nokkura vetr í góðum friði; ok er nú friðr á milli landanna Noregs ok Danmerkr, ok vinátta þeirra einkar góð, ok sendir Hákon jarl Haraldi konúngi ein misseri 60 hauka, ok lèt, at honum þótti betra at gjalda heldr upp á einu ári, en eigi á hverju ári.

8. Í þann tíma rèð fyrir Saxlandi ok Peitolöndum Otta keisari, er kallaðr var Otta enn rauði, ok jarlar hans 2, annarr hèt Urguþrjótr en annarr Brimiskjarr. Þess er viðgetit á einhverjum jólum, at keisarinn Otta strengði þess heit, at hann skyldi fara til Danmerkr 3 sumor í samt, ef þess þyrfti við, ok kristna alla Danmörk, ef hann mætti því framkoma; ok eptír þessa heitstrengíng samnar keisarinn liði til þessarar ferðar. Ok þá er Haraldr Gormsson spyr þetta, ok verðr varr þess, at keisarinn hefir allmikinn liðsafla, þá sendir hann til Noregs þegar 60 manna á einni snekkjo til fundar við Hákon jarl, ok bauð þeim svâ segja jarli, at hann mundi aldregi meirr þurfa enn þá, at hann byði út leiðángri yfir allan Noreg,

ok fœri at veita honum lið. Sendi
úngs fóro, ok framkomo, segja jar
ing konúngs ok fara síðan aptr.
víkst við skjótt við þetta mál, ok þy
syn á vera, at ei verði þau endime
sè kúgaðir til kristni í Danmörku
Norðrlöndum, ok megi eigi halda
átrúnaði sinna foreldra. Hann sam
nakkvat af bráðúngo, ok mundi mei
allr væri leiðángrinn, ok væri leng
gefit. Jarl ferr þegar or landi, er h
inn, ok hafði 100 [1]) skipa; en um su
þá komo menn or [Noregi enn [2]) me
til móts við Hákon jarl. Nú fer
ferðar sinnar ok ekki greitt; ok er
við Danmörk, þá spyr Haraldr ko
verðr harðla feginn, ok fer þegar til
með fullri ölværð, ok gerði veizlo
ok taka þeir þat ráð, at þeir fara í
keisara með svá mikit lið, sem þá h
samandregit um alla Danmörk, o
mestir höfðíngjar fyrir því liði Ha
úngr ok Hákon jarl, ok fóro þeir n
þeir finna keisarann. Þeir finnast á
þar þegar í bardaga með þeim, ok
en snarpasta atlaga; þeir berjast a
gegnum, ok fellr mikit lið af hvårum
ok þó fleira af keisaranum, ok er n

---

1) *sèst ekki glöggt í A.* 2) *nærri ólæsiligt*
er rifið af skinnbókinni neðst af blaðinu 1

settu þeir 3 nátta grið á millum sín, ok lögðu at landi, ok hjuggost við hvårirtveggjo; ok er 3 nætr liðo, þá gingo saman fylkíngar þeirra Ottu keisara ok Haralds konúngs ok Hákonar jarls, ok berjast nú á landi, ok gengr keisaranom nú þúngt bardaginn, ok fèll miklu fleira hans lið of daginn, ok þar kömr at hann leggr á flótta undan með lið sitt. Otta keisari var á hesti um daginn, ok er nú sagt at þeir sœkja ofan at skiponum, ok keisarinn ríðr framm at sjónum, hefir í hendi spjót eitt mikit gullrekit ok alblóðugt, ok síðan stíngr hann spjótinu í sæinn, ok nefnir síðan guð almátkan í vitni, ok mælti síðan: í annat sinni, þá er ek kem til Danmerkr, þá skal vera annathvårt, at ek skal kristna Danmörku, ella láta hèr lífið. Eptir þetta gánga þeir Otta keisari á skip sín, ok fara þeir nú heim til Saxlands; en Hakon jarl er eptir með Haraldi konúngi, ok rèð honum mörg vitrlig ráð, ok nú lètu þeir gera þat mannvirki, er víðfrægt er, ok kallat er Danavirki, en þat var gert millom Ægisdura ok Slesmynna um þvert landit millom sjófa. Síðan fer Hákon jarl til Noregs, ok áðr enn þeir skildist, þá mælti hann við konúng: svå er nú farit, herra! at vèr þikkjomst eigi lagi á koma at gera yðr greiða um skattana, sem vèr vildim, fyrir sakir starfs þessa ins mikla ok fèkostnaðar, er vèr höfum fyrir yðrar sakir; en fyrir hvívetna framm viljo vèr gjalda yðr skattana, þá er

þesso lèttir af oss. Konúngr svarar ok biðr hann ráða; ok þykkjast menn þó finna, at konúngi þykkja nokkrs til seinir skattarnir. Skildo þeir nú við svá búit, ok fer Hákon jarl nú heim í land sitt, ok þykkist nú unnit hafa mikinn sigr, ok eru nú kyrr tíðindi bæði í Noregi ok Danmörku 3 vetra, ok á þessum 3 vetrom lèt Otta keisari samna liði, ok fèkk ógrynni liðs, ok er þessir vetr liðo, þá fer hann, til Danmörkur með þenna enn mikla her, ok jarlarnir með honom Urguþrjótr ok Brimiskjarr.

9. En þá er Haraldr konúngr spyrr þetta, þá sendir hann menn á fund Hákonar jarls, jafnmarga sem it fyrra sinn, ok sendir honom þau orð, at hann þykkist aldregi meirr hafa þurft hans liðveizlo ok fjölmennis enn þá. Hákon jarl skipaðist brátt við orðsendíng Haralds konúngs, ok þykkir vera nauðsynja mál, ok fer þegar er hann var búinn, ok hefir hann nú hvergi minna lið enn it fyrra sinni, ok kemr við Danmörk, ok fer þegar við 12 mann á fund Haralds konúngs, ok verðr konúngrinn honom stórfeginn, ok kveðr hann vel hafa vikizt við sína nauðsyn: ok skal nú senda menn í móti liði þíno öllu, ok fari þat híngat til veizlo, ok kann ek hvers yðvars þökk. Vèr skulom enn innast orð við áðr, segir jarl, enn þetta sè atgert; mik áttú heimilan til fylgðar við þik ok ráðagerðar ok þat lið, sem nú hefi ek, þessa 12 menn, en eigi fleira lið, nema ek vilja; þvíat

ek hefi komit áðr of sinn saman með leiðángr at veita þèr lið, sem við áttum mælt með okkr fyrir öndverðu. Satt er þetta, sagði Haraldr konúngr, er þú mælir, en þess vætti ek, attú munir þetta lið láta mèr at gagni koma, er þú hefir híngat haft fyrir sakir vinátto okkrar. Þess verð ek ráðandi við menn mína, segir Hákon, at þeir þykkjast skyldir til fylgðar við mik, at verja mitt land ok ríki, en þess þykkjast þeir ei skyldir, at verja Danmörk eðr annat konúngs ríki, ok leggja síðor sínar við spjótsoddum, en taka ekki í mót í gæðom eða virðíngom. Hvat skal ek til vinna við þik, segir Haraldr konúngr, eða menn þína, at þèr komit mèr nú at liði, er ek þarf mest, þvíat þat hefi ek sannspurt, at ek mon við ofrefli eiga at skipta fyrir sakir fjölmennis keisarans? Jarl svarar: einn er hlutr skoraðr til þess, segir hann, at því er vèr urðom ásáttir, ek ok mínir menn, sá hlutr, ef þú gefr upp alla skattana af Noregi, þá er ógoldnir ero, ok svá skaltu gefa upp vandliga, at aldregi síðan verði Noregr skattgildr undir þik [1]), en ef þú vilt eigi þetta, er nú er tilmælt, þá mon lið þetta alt fara aptr, er mèr hefir híngað fylgt, nema ek sjálfr skal vera hèr, ok veita þèr með þessom 12 mönnum, er nú ero hèr komnir, þvíat alt skal ek þat enda, er við verðum ásattir. Þat er satt um at rœða,

---

[1]) Danmörk *F.*

segir konúngr, at alla menn byrgir þú inni [1]) fyrir vitsmuna sakir ok ráða, ok ero mèr nú gjörvir 2 vandræða kostir, svâ at mèr þykkir hvárgi góðr. Sè þú nú vandliga á kostina, segir jarl, en svâ sýnist mèr, sem þèr muni at öngu haldi skattrinn koma af Noregi, ef þú lætr lífið hèr í Danmörk. Skjótt skal kjósa, segir konúngr, at því sem nú er máli komit, at þú veitir mèr með alt lið þitt, sem þú hefir framarst drengskap til, ok muntu þá öðlast þat, er þú mælir til. Ok eptir þetta þá voro menn sendir þegar í móti öllo liði jarls, at þángat skyldi koma á eina stefnu, ok eigu þeir at þesso handsöl ok binda fastmælum sín ímilli, ok nú taka þeir veizlo dýrlega at Danakonúngs, ok fara nú síðan í móti keisaranom með allan her, þann er þeir fingu til. Haraldr konúngr fer með skipalidit til Ægisdyra, en Hákon jarl fer með sinn herr til Slesdöra [2]) öðrumegin landsins. Otta keisari spyrr þetta, at Hákon jarl er kominn í Danmörk, at berjast í móti honom; hann tekr þá þat ráð, at hann sendir jarla sína í móti honom, Urguþrjót ok Brimiskjar, til Noregs, þeir höfðu 12 kugga hlaðna af mönnom ok vâpnom, þeirra örenda at kristna Noreg, meðan Hákon jarl væri í brauto.

10. Nú er fyrst at segja frá keisaranom ok þeim enom mikla her, er hann hafði, at

[1]) úti, *F; hefir líka staðit í A. en er þar lagfært til inni.*

[2]) Slesmunna, *F.*

þeir gánga á land upp, er þeir koma við Danmörk, ok sjá Danavirki, ok þykkir eigi vera auðvelligt at sækja, ef varnarmenn ero fyrir, ok hverfa frá ok ofan til skipa sinna, ok gánga á skip út; ok í því bili finnast þeir Haraldr konúngr ok Otta keisari, ok slær þar þegar í bardaga, þeir berjast á skipum, ok fellr mart manna af hvârumtveggja, ok fá hvårigir sigrað aðra með öllu, ok skilja við þat. Síðan leggr keisarinn skipaher sinn, þar sem heitir Slesdyr, ok er þar fyrir Hakon jarl með sitt lið, þar tekst ok þegar atlaga með þeim keisaranom ok jarli, ok verðr et harðasta èl, ok fellr þá keisaranom þýngra bardaginn, ok lætr hann þar mart lið, ok svâ lýkr, at hann flýr undan með lið sitt, ok þykkir fast fyrir vera, ok kemr þat í hug, at hann mon verða at leita sèr ráðs um, hvernig helzt má at orka. Svâ er sagt þá er keisarinn leggr skip sín til lægis, at þeir mœta skipa liði nokkoru, þat voro 5 skip, ok voro öll lángskip stór. Keisarinn spurði, hvat sá maðr hèti, er forráð hafði skipa þessa liðs. Sá svarar ok lætk Óle heita at nafne. Þá spurði keisarinn, hvert hann væri kristinn maðr eðr eigi. Óle svaraði ok lèzt við kristne tekit hafa vestr á Írlandi, ok býðr hann sik til liðveizlu við keisarann, ef hann þykkir þurfa meira liðsafla, enn áðr hefir hann. Keisarinn kveðst þat gjarna vilja, ok kveðst kunna honum mikla þökk fyrir: ok lízt mèr gæfusamliga á þik, segir hann. Óle rèzk

í lið með honom, ok hefir 500 manna, ok er þat lið et hvatligsta, ok berr þó sá af öllum, er fyrir liðino rèð. Nú eptir þetta leitaði ráða keisarinn ok menn hans, fyrir því at þat vandræði var komit at höndum þeim, at þeir voro farnir at vistom, en hitt í ödro lagi at allr fènaðr, sá er þeim megin Danavirkis var, sem þeir voro staddir, var á braut rekinn vandliga allr, ok fengu þeir því ekki náð, ok sýndist hyggnom mönnum at 2 vandræði væri á, annathvårt at hverfa frá við svå búit, eðr drepa reiðskjóta sína til matar, ok sýndist mönnum hvårtveggi kostrinn illr þeirra. Nú fær keisaranom þetta mikillar áhyggjo, ok orkar á Óla til atkvæðis ok orráða um þetta mál, ok bað hann fá þeim nokkot ráð, er gegndi. Óle svaraði ok kvaðst hafa(mætur)á ráðagjörðum sínom,ok vildi þat hafa láta at nokkoro, er hann legði til, ok yrði allir á eitt sáttir, eða ella kvaðst hann eigi mundu eitt orð tilleggja. Þar kemr nú måle, at allir gerðo at því róm, at hafa þat ráð, er Óle legði til. Þá mælti hann: þat er þá ráð mitt, segir hann, at vèr gángim allir til skripta, þeir er á Krist trúom, ok heitim á alsvaldanda guð, skapara allra hluta, 6 daga föstu, at hann gefi oss sigr, ok vèr þurfim eigi at drepa hross til matar oss; þá vil ek þat ráð annat tilgefa, segir hann, at vèr farim í dag á merkr ok skóga, þá er oss ero nálægstir, ok skal hverr maðr höggva

sèr byrði af þeim viði, er oss þykkir von at eldnæmstr sè, ok skulom vèr þann við allan bera at virkino, ok sjám þá enn síðan hvat ígerist. Þetta ráð sýnist þeim vænligt, er Óle hefir tillagt, ok fara nú þannig með, sem hann gaf ráð til. Þar var þannig tilfarið, er virkit var, at díki mikit var grafit þeim megin, sem þeir voro, þat var 10 faðma breitt, en 9 faðma djúpt, en nokkoro mjórra þar, er kastalar stóðu yfir uppe; en þeir voro svå settir, at kastali stóð yfir hverjo 100 faðma á virkino uppe. Annann dag eptir, er þeir höfðu viðinn dregit at virkino, þá höfðust þeir þat at, at þeir gerðo brúar stórar yfir díkit, svå at brú var gjör gagnvert hverjom kastala, ok gerðo stokka undir, svå at allt tók sá umbúnaðr at virkino. Ok þann sama dag tóku þeir öll vatnkeröld, þau er þeir höfðu, ok drápo or botninn annann, ok lètu síðan koma þar í innan lokarspáno þurra ok aðra spáno, þá er þeir telgðu, til þess er fullir voro verplarnir af spánonom; síðan láta þeir koma eld í spánuna, ok eptir þat skjóta þeir aptr botnunom í verplana, ok láta opna ofan, til þess at þar lyste í vinde. Nú ok í annann stað þá taka þeir ok slá eld í viðona þá, er þeir höfðu dregna at virkino; en veðri var þannig farit, at á var sunnanvindr hvass, ok þurt veðr, ok stóð at virkino; nú taka þeir verplana, ok skjóta þeim út á díkit, ok síðan lýstr vindinom ofan í holit verplanna, ok keyrir út at virkino, ok svå innundir virkit; en þetta

var um kveldit, er þessom umbúnaði var lokit. Nú er svâ frásagt, þá er nátta tók, at eldrinn tók at leika (um) vatnkeröldin ok viðinn, ok því næst laust loganom upp í kastalana, ok því næst í virkit, ok síðan brann hvat at öðru, þvíat virkit var mest af viðom gert. Svâ lauk mále, at á þeirri nátt brann upp allt Danavirki með kastölum, ok sá engi merki eptir ne örmol, ok umno þat vatnkeröldin, er eldinn báro at virkino; en þá er morna tók, þá gerði á mikit regn, svâ at menn mundo trautt slíkt vatnfall or himne komit hafa, ok slökþi þann eld vannliga, svâ at menn máttu þá þegar fara yfir usla þann enn mikla; ok ef þat sloknaði eigi við regnit, þá var eigi vænt, at þar mundi mega yfirkomast bráðfengis. Ok nú er þeir Haraldr konúngr ok Hákon jarl sáo þetta allt jafnsaman, þá slær ótta nokkorom í skap þeim, ok síðan flýja þeir undan til skipa sinna; en þeir keisarinn gingo yfir brúarnar þær, er þeir höfðu gert yfir díkit, þvíat þaðan hafði eldinn frálagðan, þá er virkit brann, ok gánga þeir nú yfir þann usla, ok var nú allr kaldr orðinn ok slokinn, ok höfðu þeir nú fastað 4 dœgr til liðs sèr við almátkan guð, ok á eno 5ta dœgri sœkja þeir þángat frá virkino, sem þeir höfðu fyrir verit Danakonúngr ok Hákon jarl; ok þá er þeir komo þar, þá skorti þá eigi kvikfè, ok fingo þeir sèr nú œrnar vistir, þvíat þángat hafði rekit

verið sèit, til skjóls undan herinom þeirra keisarans, ok hafa þeir nú œrna gnótt vista, ok spara þeir ekki mjök fè Dana, ok ero góðar blóþ-œr. Nú lofa þeir guð fyrir þenna sigr enn fagra, ok þótte keisaranom vel hafa dugað ráð Óla, ok spyrr nú eptir, hvaðan Óle væri at kynferði, eðr af hverjo landi hann væri. Óle segir: ekki man ek lengr dyljast fyrir þèr, segir hann, ek héti Ólafr, ok em ek kynjaðr or Noregi, en Tryggvi hèt faðir minn.

11. Þat er nú frásagt, at þeir Otta keisare ok Ólafr sóttu eptir þeim Haraldi konúngi ok Hákoni jarli, ok allir þeir saman áttu 3 bardaga á meginlandi, ok varð þar mikit mannfall, ok flýðo þeir undan [lœr þeir [1]), Haraldr konúngr ok Hákon jarl, en þeir keisarinn ok Ólafr sóttu eptir um landit, ok hvar sem þeir fóro, þá var þat boðit þeim mönnum öllum, er þeir fingo höndum tekit, at annathvárt skyldi hverr [at þar mundi] þegar vera drepinn, eðr ella skyldi taka trú ok skírn; kuro margir þat, er betr gegndi, at taka trú ok skírn; en þeir menn er eigi vildu undir gánga, þá lètu búkarlar eigi mjök rjúka á þeim 12 mánodom enom næstom, þvíat þeir keisarinn brendu bygðina ok þorpin, ok eyddu svá fyrir þeim öllum, er eigi vildu trúna taka, en drepa þá jafnan sjálfa. Otta keisare ok Ólafr Trygg-

[1]) *þannig A.; máske særþir.*

vason vinna nú mikinn sigr ok fagran á þessom 12 mánoðom, þvíat lið heldr ekki við þeim, en þeir flýja undan ávalt, Haraldr konúngr ok Hákon jarl, ok þykkjast nú finna þat ok sjá, at minne ok minne er ávalt þeirra afle, svá sem méri hlutr ok méri er kristnaðr í landino. Ok nú hafa þeir Haraldr konúngr ok Hákon jarl stefno ok ráðagerð með sèr, hvat til skyldi taka, ok þykkir nú taka at þraungva at sèr mjök, hafa flýit í braut frá eignom sínom ok skipom ok fjárhlutom; þeir megu nú sjá þat, at þeir fá eigi náð skiponom, þvíat þeir keisarinn hafa þar yfirsókn, ok sýnist nú ráðligast at svá vöxnu mále, sem var, at senda menn á fund Ottu keisara ok Ólafs Tryggvasonar. Nú ero menn sendir á fund keisarans, ok bera upp örendi Danakonúngs ok Hákonar jarls; keisarinn tekr því vel, ok lætr þeim kost gerðan, ef þeir vilja trú taka, ok sendir þeim þau orð móte, at þeir skyldu þíng eiga allir saman; ok fara þeir nú aptr sendimenn Haralds konúngs ok Hákonar jarls, ok segja þeim svá búit. Eptir þat koma þeir nú allir á þíng, ok hefir þat fjölmennast þíng verit í Danakonúngs veldi á þessom dögum. Þá gengr á þíngit biskop, sá er var með keisaranom, er Poppa er nefndr, ok telr þar trú fyrir þeim á þíngino vel ok orðfœrliga, ok talar hann lángt örendi ok snjalt. Haraldr konúngr hefir orð fyrir þeim Hákone, ok svarar, þá er hann hafði heyrt á töluna:

ekki er til þess at ætla, segir hann, at ek mona skipast við orð einsaman, nema þat fylgi, at ek sjá jartegnir [1]) nokkorar; at þessom sið fylgir meiri máttr, er þèr boðit, enn þessi trú, er vèr höfum áðr; en þetta var þó ráð Hákonar jarls, þótt konúngr bæri upp, þvíat hann vilde hotvetna annars, heldr enn gánga undir trúna. Biskop svarar þesso mále á þessa leið: eigi skal þat at skorta, segir hann, at reyna skal krapt þessar trúarinnar; nú skal taka járn glóanda, en ek mon áðr sýngja messo, ok fœra fórn almátkum guði, en síðan mon ek gánga yfir glóanda járn í trauste heilagrar þrenníngar 9 fet, ok ef guð hlífir mèr við bruna, svå at minn líkame sè alheill ok óbrunninn, þá skulo þèr allir játast undir rètta trú; ok nú jata þeir því Haraldr konúngr ok Hákon jarl ok allir þeirra menn, ef hann ginge yfir járn glóanda, svå at hann brynni eigi, at þá mundi þeir verða við trúnne at taka. Nú fer þetta fram at biskop sýngr messo, ok eptir messona þá gengr hann til þessar raunar, treystr þá með holdi ok blóði almáttigs guðs, ok var í öllum biskops skrúða, þá er hann trað járnen, en guð hlífði honom svå, at hvergi var brunaflekkr á hans líkama, ok hvergi var á runnit á klæði hans. En er Danakonúngr sèr þessi stórtíðendi, þá tekr hann þegar trú ok skírn, ok allir hans menn, ok þykkir konúnginom mikils um vert

[1]) jargtegnir, *A. mun vera pennavilla.*

þessa jartegn, ok nú er skírðr allr Danaher í þessi renno. Hákon jarl er alltrauðr undir trúna at gánga, ok þykkir vera harðr á annat borð, ræðr þó þat af loksins, at hann er skírðr, ok beiðir sèr síðan fararleyfis, ok vill hvata heim; en því mále kömr svå, at Hákon verðr því at heita keisaranom, at hann skyldi kristnat fá Noreg, ef hann mætti, eðr flýja frá ríki síno ella. Ok eptir þat ferr Hákon jarl í brottu, ok þángat sem skip hans voro, ok ferr síðan þartil er hann kömr heim í Noreg. Nú tekst síðan vinfengi mikit með þeim Haraldi konúngi ok Ottu keisara, ok fara nú báðir til einnar veizlo, þeirrar er konúngr veitir; Ólafr fer ok þángat með þeim; ok áðr enn þeir skíljast, Otta keisare ok Haraldr konúngr, þá heitr Danakonúngr því, at allir hans menn skyldu trú taka, þeir er hann mætti orðum viðkoma, ok þat endi hann; en Otta keisare ferr heim til Saxlands til ríkis síns, ok bauð Ólafe með sèr at fara, en Ólafr lèzt fús at fara í Austrveg, ok svå gerði hann, ok skilðost þeir þar Otta keisare ok Ólafr í Danmörk, ok vorost góðir vinir jafnan síðan.

12. Nú er at segja frá því, er gerðist í ferð Hákonar jarls, þá er hann fór heim til Noregs, at hann kóm við Gautland, ok þegar er hann kömr þar, þá herjar hann, ok gerir upprásir, en sendir aptr presta alla ok kenni-

menn, þá er keisarinn hafði fingeð honum til föruneytis, ok at skíra menn í Noregi. Nú vill Hákon ekki at þeir fari lengr með honom. Ok nú er hann herjar, þá spyrr hann til hofs eins, þess er mest var í Gautlandi, meðan þar var heiðit; í því hofi voro 100 goða, ... hofit *). Hákon tekr fè þat allt, er þar var inne, en þeir menn er varðveitto hofið, ok blótstaðinn flýðo undan, en sumir voro drepnir; en Hákon fór aptr til skipa sinna með fèit ok brennir ok bœlir allt þat, er fyrir honum varð á þeirri leið, ok hafði fingit ógrynne fjár, er hann kom til skipa. Ok á þesso mæli, er Hákon svarfaðist þar um á Gautlandi, þá spyrr Óttarr jarl, er rèð fyrir miklum hluta Gautlands, ok bregðr hann við skjótt, ok dregr hann at allan landher í móte Hákoni jarli, ok fer með mikit lið at honom, ok lýstr þar þegar í bardaga með þeim, ok verðr Hákon borinn ofrliði af landher þeim, er at dreif, ok lauk svâ, at hann flýr undan með lið sitt, ok ferr til Noregs. Eptir þat kveðr Óttarr jarl þíngs, ok mælti þeim málom á þíngino, at Hákon jarl skyldi heita vargr í veom, fyrir því at hann kvað engi mann verri verk unnit hafa, er Hákon hafði brotið it œðsta hof í Gautlandi, ok unnit mart annat íllt, ok öngvir menn visso dœmi til slíks, ok hvargi er hann fór, eðr kom, þá skyldi hann þetta nafn

*) *Hèr eru skafin út tvö eða þrjú orð. Kanske ok . . . hofit eð misskrifat af því er eptir kemr.*

hafa. Ok er þetta er tíðenda, þá spyrja þeir jarlarnir Urguþrjótr ok Brimeskjarr, er fyrr var getið í þesso mále, til ferða Hákonar jarls, ok svâ hvat hann hafðist at, ok þykkir hann fara lítt friðsamliga, ok vilja þeir eigi bíða hans þaðan, ok flýja þeir nú or landi með öll skip sín, ok voro öll hlaðin af mönnum, ok vildu þeir gjarna eigi finna Hákon jarl. En þá er jarl kom í land austan í Víkina, ok spurði þegar hvat þeir jarlarnir höfðu atsýst meðan, at þeir höfðu kristnað alla Víkina norðr til Líðandisness, ok verðr jarl við æfr ok reiðr mjök, ok sendir þegar orð um alla Víkina, at öngom skyldi hlýða at halda á þessom sið, svâ at eigi mundi hverr stór víte fyrir taka af honom. Ok er þetta spurðist, þá flýði hverr undan, er kristne vildi halda, en sumir gingo aptr til heiðne ok villo þeirrar, er þeir höfðo áðr, fyrir sakir ofríkis jarlsins. En jarlinn Hákon kastar þá trúnne ok skírninne, ok gerðist þá enn mesti guðníðíngr ok blótmaðr, svâ at aldregi hafði hann meirr blótað enn þá, ok sitr Hákon nú of kyrt í landino, ok ræðr nú einn fyrir öllum Noregi, ok geldr aldregi síðan skatta Haraldi konúngi Gormssyni, ok er mjök í rènan þeirra vingan.

15. Haraldr konúngr býðr nú út leiðángri af allri Danmörk, ok ferr nú til Noregs með óflýjanda her á hendr Hákone jarle, ok þá er hann var kominn norðr um Líðendisnes í

þat ríki, er undan var horfið hans skattgjöfum, ok síðan herjar hann, ok lætr geysa eld ok járn yfir land, hvar sem hann fór, ok gerir aleyðo í Noregi í Sogne allt með sjó norðr til Staðar, nema 5 bœi í Læradal, ok síðan fregnir hann samnaðinn hvar Þrœndir í Noregi, Naumdœlir, Raumdœlir, Háleygir, at hverr er vígr maðr er, þá er kominn í einn stað með Hákone jarle til varnar, ok hefir hann svâ mikinn liðsafla, at ófœrt er at berjast í móte með útlendum her. Nú ræzk Haraldr konúngr um við sína spekínga; konúngrinn lá þá í Sólundum, ok heitaðist at fara út til Íslands at herja, ok hefna níðs þess, er allir landsmenn höfðu gert um konúnginn Harald fyrir rán þat, er Byrgir bryti hafði tekit fè íslenzkra manna at ólögum, en konúngrinn vildi eigi rètta ránet, þá er hann var þess beðinn. Á þessa lund var sett níðit:

Þá er sparnama mörnar
morðkunn Haraldr sunnan
varðara Vinda myrði
var eitt í ham fara;
en berstúfa Byrgir
böndum rekr í landi,
þat sá öld í öldu
um ríki ill fyrir líki.

En Eyjólfr Valgerðarson orti víso þessa, þá er húskarl hans hafði selda öxe sína, ok tekit í móte grán feld einn, ok þá hafði spurzt út híngat

úsáttan Haralds konúngs, ok nú kvað Eyjólfr víso þessa:

Selit maðr vápn við verði
verði dynr ef má sverða
verðum hæft at herða
hljóð eigum slög rjóða;
vèr skolom Gorms af gömlo
Gandvíkr þoko landi,
hörð er vân at verði
vâpnhríð, sonar bíða.

Haraldr konúngr tók þat ráð, sem vân var, er margir spakir menn [vèltu umb [1]), sem bezt gegndi, vendi nú aptr suðr til Danmerkr, ok heldr hann nú ríki síno til daudadags með fullom veg ok sóma, en Hákon jarl sköttum ok Noregi.

ANNARR ÞÁTTRINN [2]).

14. Maðr er nefndr Tóki, hann var í Danmörku í hèraði því, er á Fjóne heitir. Þorvör hèt kona hans. Þau áttu 3 sonu barna, er hèr ero nefndir til sögunnar. Áki hèt enn elzti [3]) son hans, en Pálnir sá, er þar var næst at aldri, en enn yngsti hèt Fjölner [4]). Tóki faðir þeirra

---

[1]) *óglöggt í A.* [2]) *A. hefir hèr þessa yfirskrift:* Nú hefzk upp annarr þáttr sögunnar, sá er fyrr hefir verit, enn þetta værri framkomit, ok má eigi einom munne allt senn segja. *vantar í B.* Hèr byrjast Saga af Jómsvíkingum, *hinir.* [3]) elkri, en annar Pálnir, hinn elzti, *R.* [4]) hann var frilluson, *b. v. B. og hinir.*

hefir þá verit gamall at aldri, er þetta var. Ok eitthvert haust, um vetrnátta skeið, þá tók hann sótt ok andaðist or sóttinne. Egi liðo ok lángar stundir áðr Þorvör tók sótt ok andaðist, kona Tóka, ok berr þá fjárhlute alla undir þá Áka ok Pálne [1]), þvíat þeir áttu arf at taka eptir föður sinn ok móðor; ok er svâ var komit þá spurðe Fjölner eptir brœðr sína, hvat þeir ætlaðe honom af fèno. Þeir svara, ok kveðast honom mundu miðla þriðjúng af lausafèno, en ekki af löndum, ok þóttost þeir þó gera hans hluta góðan, en hann mælti til þriðjúngs alls fjár [2]). Svâ er frá Fjölne sagt, at hann væri vitr maðr, ráðogr ok illgjarn; en þeir brœðr Fjölnes kváðu hann eigi méra fè mundu hafa, enn þeir höfðu boðit honum; en Fjölner lætr sèr þat illa líka, ok ferr hann nú við svâ búit í braut með þenna fjárhlut, ok ferr á fund Haralds konúngs [3]), ok gerist hann nú hirðmaðr konúngs ok ráðgjafe [4]). Svâ er frá sagt um Áka Tókason, at engi maðr þótti þvílíkr í Danaveldi, sem hann í þann tíma, sá er eigi bæri tignarnafn. Hann lá hvert sumar í hernaðe, ok hafðe nær jafnan sigr þar, sem hann hèlt til [5]).

---

1) Pálna *F.* 2) svâ sem væri hann arfgengr, *bæta við hinir.* 3) Gormssonar, *bæta við B. F.* 4) slægr ok illgjarn, en konúngr var eigi djúpsettr. Þat er sagt at þegar Fjölnir kom til Haralds konúngs, at hann rægði bræðr sina við konúng *b. v. B.* 5) barðist, *B.*

Fjölner segir svâ Haraldi konúngi, at hann mundi eigi þykkja einn konúngr yfir Danmörku meðan Áki Tókason væri uppe, bróðir hans; ok svâ gat hann umtalið fyrir konúnginom loks, at eigi gerist óhætt með þeim Áka ok Haraldi konúngi. En Áki átti friðland, ok gott vinfengi við Ottar jarl á Gautlandi, ok fór hann þángat eitthvert sinn at heimboðe til Óttars jarls, ok hafðe 2 skip, annat var dreki góðr ok mikill, en annat snekkja; hann hafðe á þeim skipom 100 manna, ok voru allir velbúnir at klæðum ok vâpnom. Ekki er getið at þar gerðist einkom til tíðenda um ferð þeirra, ok þá Áki góðar gjafir af jarli, áðr enn þeir skilðest, ok fór hann síðan heim til Danmerkr. Nú er at segja frá Haraldi konúngi, þá er hann frètti at Áki var farinn til boðsins. En þat var fyrir þá sök, at Áki var svâ mikils virðr af landsmönnum, at engi var sú veizla stefnd innan lands, at eigi væri Áka bóðit til, eigi síðr enn konúnginom, ok þá Áki góðar gjafir at hverri veizlo, ok svâ gerðist mikit um vinsœlð hans, at hann var nær eigi minna virðr af alþýðo enn við konúnginn, ok þat hafði hann or hvers manns eigo, sem hann vilde. En þat bjó mest undir ferð Áka til Gautlands, at hann bað dóttor jarlsins, ok var því mále vel svarað. Nú kemr hèr mále, at Áki ferheimleiðis, ok hafðe 2 skip, sem áðr var sagt. Ok er konúngrinn varð

varr þess, þá lætr hann [framsetja 10 skip [1]), ok lætr hann þar á gánga [400 manna [2]), ok bað þá fara ok sæta því, er Áki fœri aptr frá boðino, ok taka hann af lífe ok allt föruneyti hans, ef svå vilde tiltakast. Þeir fóro síðan ok hèldu njósnir til um ferðir þeirra Áka, ok var þat hœgt, fyrir því at hann visse sèr enskis ótta vånir; ok er nú svå frásagt, þá er Áki kömr við Sjóland [3]) í Danmörk, at þeir Áki hafa tjöld á landi, ok ugga þá ekki at sèr. En þar koma konúngs menn at þeim með her á úvart, þann er áðr var getið, ok lèto þegar drífa våpn á þá, ok feldu á þá tjöldin, er þeir voro ekki viðrbúnir, ok lýkr þar svå með þeim, at Áki fellr ok allt lið hans. Ok eptir þetta þá fara þeir aptr, þar til er þeir koma á fund Haralds konúngs ok segja honum þat er unnit var, at Áki var látinn ok allt lið hans, ok lèt konúngrinn vel yfir því, ok lèzt þess vænta, at hann mundi vera mega einn konúngr yfir Danmörkó fyrir Aka sökom. Þeir konúngsmenn, er drápu Áka ok lið hans, taka våpn þeirra öll ok fjárhlut, ok höfðu með sèr at herfánge, ok fœrðu þeir fèit allt Haraldi konúngi, ok þar með skip þau, er Áki hafðe átt, drekann ok snekkjona, ok leggr konúngr nú sína eign á fè þetta allt. Þat er nú ok sagt at Fjölne bróðor

---

1) setja fram skip *F.*

2) 300 manna ok 30, *B.* 500 manna *F. R.*

3) Jótland, *B.*

Áka þótte nú ofraðar [1]) vel um stillt, ok þóttist nú hafa goldit honum þat, er hann náðe eigi fèno því, er hann þóttist eiga at taka eptir föðor sinn.

15. Nú spyrjast þessi tíðendi heim á Fjón, ok spyrr Pálner, bróðir hans, ok þykkir honum svâ mikit, at hann leggst í rekkjo af, ok var þat mest fyrir því, at honum þóttu ósýnar hefndirnar við þann, sem um var at eiga reyndar, er konúngr var fyrir. Sá maðr er nefndr til söggunnar, er Sigurðr hèt, fóstbróðir þeirra brœðra; hann var vitr maðr ok auðigr at fè. Pálner leitaðe ráða við hann, hvernig hann skylde meðfara. Sigurðr svarar, ok kvaðst þat mundu helzt til ráðs leggja við hann, at hann mundi biðja kono til handa honum, þeirrar er honum væri mikill sóme í, ef hann gæti. Pálner segir, ok spurðe eptir, hvar sú kona væri. Ek mun fara til Gautlands, segir Sigurðr, ok biðja til handa þèr Íngibjargar, dóttur Ottars jarls. Þat ugge ek, segir hann Pálnir, at ek muna eigi geta þessa kono, en víst ætla ek, at þat mundi vænst til umbóta minna harma, ef ek gæta þenna ráðakost. Nú slítr þar hjale, ok býst Sigurðr til þessar ferðar, ok hefir eitt skip ok 60 manna, ok ferr síðan þar til, er hann kömr til Gautlands, ok tekr Óttar jarl vel við honum. Sigurðr lýsir brátt yfir örendum sínom, ok biðr dóttur jarls, Íngibjargar, til handa Pálne Tóka-

[1]) *þannig A., vantar í hina.*

syni, ok kallar hann vera hvergi óframar í öngan stað, enn Áka bróður hans, ok kveðr eigi skorta fjárhlute á Fjóne, en sagðe bana Pálna viðliggja fyrir harms sökom, áðr hann fœri þessa ferð, ok kvað þetta helzt mundu til umbóta hans harms, ef hann finge þetta ráð. Jarl svarar vel at hófe þesso mále, ok kvað þó verða á at líta vannliga á slík mál, at ráðum væri sett, en rasa eigi fyri ráð fram, ok lèt sèr þó þykkja líkligt, fyrir sakir Áka vinar síns ok bróður hans, at hann mundi vera góðs kostar verðr. Egi kunno vèr at segja hve lengi þeir knóöðu*) þetta mál, en svâ lýkr málino, at þat er sagt, at Ottar jarl heitr Pálne Íngibjörgu, dóttur sinni. Svâ er tilfarið, herra! segir Sigurðr, at Pálner mon eigi til fœr verða, at sœkja híngat veizlona til yðvar, fyrir vanmætti ok harme; en hann skortir eigi eignir, nè stórmennsko, at búa þar veizlona á Fjóne, ok vildu vèr af því þess beiða fyrir naudsynja sakir, at þèr sœkit þángat veizlona með yðvart lið svâ nokkoru mart, sem þèr vilit sjálfir, ok þesso heitr jarl. Síðan ferr Sigurðr heim, ok segir Pálne þessi tíðendi. Nú lèttist honum við þetta mikit, ok búa þeir nú veizlona at öllu í móte jarli, ok spara nú ekki til, at hún væri sem virðuligust á alla vega. Ok er at nefndom degi kom, þeim er boðsmenn skyldo koma, þá varð jarl eigi þíngloge, ok mikit lið með honum; ok er þá drukkit vegligt

*) *þannig A.*

brullaup, ok ero þau bæði leidd í eina sæing, Pálner ok Íngibjörg. Svâ er sagt, at hún sofnar brátt, er hún kömr í rekkjo. Þá dreymir hana; ok er hún vaknar, segir hún Pálne drauminn. Þat dreymdi mik, segir hún, at ek þóttest hèr stödd vera á þessom bœ, sem nú em ek; en ek þóttumst uppe ega vef, en þat var línvefr, hann var grár at lit; mèr þótti kljáðr vera vefrinn, ok var ek at, ok vafk, ok var lítið á ofit, at því er mèr þótti; ok þá er ek sló vefinn, þá fèll af [einn kleinn [1]) af miðjom vefnom á bak, ok tók ek upp; en þá sá ek, at kljár þeir voro ekki nema mannahöfoð ein; ok er ek hafða upptekit þetta höfoðit, er af hafðe slitnað, þá hèlt ek á, ok hugða ek at, ok kenda ek höfoðit. Nú spyrr Pálner eptir, hvört höfoðit væri; en hún svarar, ok kvað vera höfuð Haralds konúngs Gormssonar. Betra er dreymt enn' eigi, segir Pálner, ok svâ þykke mèr ok, segir hún Íngibjörg. Sitja þau nú at brullaupe slíka stund, er þeim þótti fallit; ok eptir þat ferr Óttarr jarl heim til Gautlands, ok með góðum gjöfum ok virðiligum. En samfarar þeirra ero góðar ok hœgjar ok miklar áster; ok höfðu skamma hríð ásamt verit, áðr enn þau eigu son einn, ok er þeim sveine nafn gefit, ok kallaðr Pálnatóki. Hann vex þar upp heima á Fjóne, ok er þegar snemmendis bæði vitr ok vinsœll. Öngum manne var

[1]) keinn, *R. annars* kljár.

hann líkare í sinne lýzko, enn Áka föðurbróður sínom; ok skammar stundir liðo frá því, er Pálnatóki var af enom mesta barnsaldri, þá tekr Pálner faðir hans sótt, ok af þeirri sótt lætr hann líf sitt; en Pálnatóki tekr þar fjárhlut allan fyrir at ráða með móður sinne. Þat er frá honum sagt, at hann liggr í hernaðe á sumrom, ok herjar hann víða um lönd, þegar hann má þat fyrir aldrs sökom.

16. Eitthvert sumar er þess viðgetið, at hann liggr enn í víkíngo, ok hefir þá 12 skip, þau voru vel skipoð; ok þá er þetta er tíðenda, þá ræðr fyrir Bretlandi jarl sá, er Stefner hèt; hann átte sèr dóttur þá, er Ólöf hèt; hún var vitr kona ok vinsæl, ok var þat góðr kostr, svâ at stórum bar. Þat er sagt at Palnatóki kömr þar við land skipom sínom, ok ætlaðe at herja á ríki Stefnis jarls. Ok er þat spyrsk, þá tekr Ólöf þat til ráðs með Birne enom brezka, hann var [fóstbróðir hennar [1]), ok var mjök í ráðagjörð með henne, at bjóða Pálnatóka heim til veizlo ok mikillar vegsemðar, ok ætti hann hèr heldr friðland ok herjaðe eigi, ok þetta þekkist Pálnatóki ok allt lið hans, ok fóru til veizlonnar, ok at þeirri veizlo biðr Pálnatóke dóttur jarls sèr til handa, ok verðr honum þetta mál auðsótt, ok er honum kononne heitið, ok þar næst föstnot, ok sat hún eigi lengr í festom enn svâ, at þá var þegar drukkit brullaup þeirra

[1]) ráðgjafi hennar, *R.*; fóstbróðir jarls, *F.*

at þessi veizlo, ok þat var tillagt þarmeð, at Pálnatóka var jarlsnafn gefit, ok hálft ríki Stefnes jarls, ef hann vilde þar staðfestast, en hann átti þar allt at hafa eptir hans dag, þvíat Ólöf var erfíngi hans einn. Pálnatóke er þar eptir á Bretlandi, þat er eptir er sumarsins ok svå um vetrinn; en of vårið þá lýsir Pálnatóke jarl því, at hann mon fara heim til Danmerkr; ok áðr hann fœri þaðan um sumarit, þá mælti hann við Björn enn brezka: Nú vil ek, Björn! segir hann, attú sèr hèr eptir með Stefne mági mínom, ok sèr at landráðom með honum fyrir mína hönd, þvíat hann tekr nú at öldast mjök, en eigi óvænt, at ek koma eigi allbrátt aptr, ok ef þat dvelsk, at ek koma eigi híngat, ok misse jarls við, þá vil ek attú varðveitir allt ríkit, þar til er ek köm aptr. Ok eptir þetta fer Pálnatóke í braut þaðan með Ólöfu kono sína, ok fersk honum vel, ok kömr nú heim á Fjón í Danmörk, ok er nú heima of hríð, ok þykkir hann nú annarr mestr maðr í Danmörku, ok ríkastr ok bezt at vite búinn, þegar er konúnginn líðr sjálfan.

17. Þat er nú frásagt, at konúngrinn ferr yfir landit, ok þiggr veizlor at vinom sínom. Pálnatóke gerir dýrliga veizlo í móte konúnginom, ok ferr síðan ok býðr honum, ok þat þekkist hann, ok ferr til veizlonnar með mikit lið; ok síðan lýstr á illviðre fyrir þeim,

ok koma þeir of kveld til búanda eins, þess er Atli hèt, ok var hann kallaðr Atli enn svarte; hann var maðr fèlítill, ok tók hann við konúnginom með allri ölværð. Dóttir hans gekk of beina of kveldit, ok hèt hún Æsa, ok var köllot Saum-Æsa. Hún var mikil kona vexti ok drengilig. Konúngi leizt vel á hana, ok mælti við föðor hennar: þat er satt at ræða, at beini má varla verða betri, enn hèr er í framme hafðr við oss af þèr, búandi! ok lætr þú nú einn hlut verða undandreginn við oss, ok er dóttir þín, Æsa, ok gás hennar. En búandi segir, ok kvað þat ekki hans vera, at leggja slíka konu at sèr, sem var dóttir hans. En konúngr kvað honum mikillar vinátto vân í móte, ef hann gerðe þetta eptir hans vilja. Ok þar lendir þessi viðræðu þeirra ok viðrhjali, at Haraldr konúngr rekkr hjá dóttur búanda um náttina. En of daginn eptir, þá lèttir af veðrino, ok býst konúngr snemmendis í braut frá Atla; ok áðr enn þeir skilja, gefr konúngr honum góðar gjafir, ok sœmir hann svâ ok dóttur hans. Ok eptir þetta ferr konúngr ferðar sinnar, þar til er hann kömr til veizlonnar, þeirrar er áðr var getið. Konúngr var lengi á veizlo þessi, ok veitir Pálnatóke með miklom ríkdóme. Ok þá er konúngr ferr í braut af veizlonne, þá gefr Pálnatóki honum góðar gjafir ok virðiligar, konúngr tekr því ok vel. En um vetrinn eptir, er áleið upp, þá var þat

fundit af mönnum, at Saumæsa, dóttir búanda, tók at þroast ok digrast, ok mundi vera ólètt. Eptir þat rœddi faðir hennar við hana eina saman, ok spyrr eptir hverr vanheilso hennar munde valda. En hún segir, at engi maðr var þar annarr í týgi til, nema Haraldr konúngr, en þó hefi ek öngum manni þorat þetta at segja, nema þèr einom. Já! segir hann, því æ betr skal ek þik virða, sem þú hefir göfgara mann að þèr lagðan. Ok nú líða stundir fram, þar til er hún verðr lèttare, ok fœðir hún sveinbarn, ok er þeim sveini nafn gefit, ok kallaðr Sveinn, ok var hann kendr við móður sína, ok kallaðr Saumæso-Sveinn. Ok nú ber svâ til, at sumar it þriðja eptir þetta, at Haraldr konúngr skylde enn sœkja veizlo þángat á Fjón; ok er konúngr kömr þar til veizlonnar, þá rœðir Pálnatóki við Æsu, þvíat hún var þar komen með son sinn, þann er hún eignaðe Haraldi konúngi ok sèr: nú skaltu, kvað Pálnatóki, gánga fyrir konúnginn djarfliga í þat mund, er hann sitr yfir drykkjo, ok gerast bermælt við hann um þá hlute, er þèr þykkir varða. Þú skalt ok leiða sveininn eptir þèr, ok mæla síðan þessom orðum við konúnginn: at ek leiði hèr eptir mèr einn svein, ok kalla ek þar öngan mann annann í týge til, at eiga þenna svein með mèr enn þik, Haraldr konúngr! En hverso sem konúngr svarar þíno mále, þá vertu djarfmælt; en ek man vera nærstaddr, ok taka undir

með þèr, ok styðja málit þitt. Hún gerir svâ, sem hann ræðr henni, ok gengr hún nú fyrir konúnginn Harald, ok leiðir sveininn með sèr, ok mælir þessum sömum orðum, sem í munn henni voru lögð af Pálnatóka. Konúngr svarar brátt, þá er hún hafðe mælt þessom orðum, ok spyrr eptir hver þessi kona væri, er svâ mikla dirfð hafðe við konúnginn, at slíkt þorðe upp at bera, ok spyrr hana at nafne; en hún kvaðst Æsa heita, ok vera eins búanda dóttir þar í Danmörku. Konúngr segir: firna djörf kona ertu ok heimsk, segir hann, ok dirfðu þik eigi at mæla slíkt optar, ef þú vilt ómeidd vera. Pálnatóki segir þá: því mon hún þetta mæla, herra! segir hann, at henne mon þykkja mikil nauðsyn tilbera, ok er hún engi skyndikona [1]) nè púta, heldr er hún góð kona ok ráðvönd, þótt hún sè lítillar ættar eða kynferðar, þá hyggjom vèr hana þó satt eitt uppbera. Konúngr mælti: égi varðe oss þess af yðr, Pálnatóki! at èr mundut þetta mál þannig tengja til vârr, sem nú reynist. Svâ skal ok vera, segir Pálnatóki, at ek mon þetta ekki ræsa á hendr yðr, herra! en svâ mon ek til sveinsins gera í alla staðe, sem hann sè þinn eingason, en nú skulo við láta falla þessa rœðu at sinne. Ok brátt eptir þetta býst konúngr í braut af veizlonne; Pálnatóki gefr konúnginom gjafir [2]), en hann vill eigi viðtaka nè þiggja.

[1]) *förukona, B.* [2]) *þannig lagfært fyrir gjöfum, A.*

En Fjölnir var þá með Haraldi konúngi, er getið var fyrr í sögunne, er var föðurbróðir Pálnatóka; hann bað konúnginn taka við gjöfum þessom enom virðiligum, ok gera sik eigi svâ beran í þesso málé, at svívirða svâ inn mesta höfðíngja, at vilja eigi þiggja enn mesta sómahlut af honum, þar er hann var áðr enn kærsti hans vin. Ok nú fær hann svâ umtalit fyrir konúnginom, at hann þiggr gjafirnar ok tekr við, én þó þakkar hann ekki, ok var auðfynt [1]) at konúnginom hafðe mjök mislíkat, er Pálnatóki hafðe honum eignat sveininn, ok við þetta skilja þeir, at allfátt var um með þeim, ok aldregi kom þeirra vingan í samt lag síðan. Fór konúngr heimleiðis með sína menn. En Pálnatóki tekr Svein Haraldsson heim til sín ok Æso móður hans, fyrir því at þá var viðmist Atla ins svarta, föður Æso, ok uppgengit [2]) fèit náliga allt. Nú vex Sveinn þar upp á Fjóne með Pálnatóka, ok gerði hann svâ vel við sveininn, sem hann væri hans son, ok hèlt honum til virðíngar í öllum hlutom; hann unne honum ok mikit. Þess er nú viðgetið, at Pálnatóki á son við kono sinne Ólöfu, ok er hann fœddr litlo síðar, enn konúngr fór í braut af veizlonne; sá sveinn var kallaðr Áki; hann var þar uppfœddr heima með feðr sínom, ok vârost þeir Sveinn Haraldsson fóstbrœðr; ok

1) *þannig A.* 2) *þannig lagfært fyrir uppgèrt, A.*

þar fæddist Sveinn upp, þar til er hann var 15 [1] vetra gamall at aldri.

18. En nú er þessi enn úngi maðr er svâ aldrs kominn, þá vill nú fóstri hans, Pálnatóki, senda hann á fund föður síns, Haralds konúngs, ok gerir hann með honum 20 menn framliga, ok ræðr honum þat, at hann skyle gánga inn í höll fyrir konúng föður sinn, ok segjast vera hans son, hvârt er honum þætti betr eða verr, ok beiða hann þess, at hann ginge við frændsime við hann. Svâ gerir hann nú, sem við hann er mælt, ok er ekki sagt frá för hans, fyrr enn hann kömr í höll fyrir Harald konúng föður sinn, ok mælir þeim orðum öllum, er fyrir hann voru lögð; ok er því var lokit, þá annsvarar konúngrinn: þat þykkjomst ek finna ok skilja á orðtaki þíno, segir hann, at eigi mon logit vera til móðernes þíns, af því at mèr sýnest, attú monir vera enn mesti skiptíngr ok afglapi, ok eigi úlíkr Saumæso, móður þinne. Þá svarar Sveinn: ef þú vilt eigi gánga við frændsime við mik, þá vil ek þess beiða af yðr, at èr fáit mèr 3 skip or landi ok lið með, ok er þat eigi ofmikit tillag við oss, fyrir því at ek veit víst, attú ert faðir minn; en Pálnatóki, fóstri minn, mon at víso fá mèr jafnmikit lið, ok svâ skip eigi smærri, enn þú fær oss. Konúngr svarar: þess væntir mik, attú sèr vel þesso á braut kaupandi, sem nú mælir þú

[1] tuttugu, *F.*

til, ok kœmir þú aldrei síðan mèr í augsýn. Þat er nú í frá sagt, at Haraldr konúngr fær Sveine 3 skip ok 100 manna, ok hvårttveggja lítt vandat, skipen ok liðit. Ok eptir þetta ræðst Sveinn í braut þaðan, ok ferr þar til, er hann kömr heim til fundar við fóstra sinn Pálnatóka, ok segir honum allt út, hverso orð fóru með þeim feðgom. Pálnatóki segir: slíks var þar at vân, segir hann, ok eigi betra. Síðan fær Pálnatóki Sveine góð skip 3 ok 100 manna, ok var þat lið mjök vandat, ok síðan gefr hann ráð til, hverso hann skal hátta; ok áðr enn þeir skiljast mælti Pálnatóki við hann: nú montu freista at leggjast í hernað í sumar með lið þetta, er nú hefir þú fínget. En þat ráð vil ek tilgefa með þèr, attú farir ekki lengra fyrst í braut, enn svâ attú herja hèr í Danmörku á ríki föður þíns, þat er honum er nokkvat í fjarska, ok vinn þar slíkt allt íllt, sem þú mátt. Far herskilde yfir ok brenn allt ok bæl [1], svâ sem þú mátt viðkomast, ok lát því gánga í allt sumar, en kom til mín at vetri, ok haf þá hèr vist ok bæli, ok lið þitt. Ok síðan skiljast þeir fóstrar, ok ferr Sveinn í braut með lið sitt, ok ferr jafnt með öllu, sem honum var ráðit af hendi fóstra síns, ok gerir hann mikit illvirke á ríki konúngsins föður síns, ok gerist eigi góðr kurr í búandkörlum, þeim er fyrir verða hans úfriðe ok ágánge,

[1]) bræl, *F.*

þvíat hvârki sparar hann við þá eld nè járn. Nú spyrsk þetta brátt, ok kömr til eyrna konúnginom, ok þykkir honum því illa varit, er hann hefir finget honum afla til slíks ófriðar ok ágángs, ok kveðst ætla at honum mundi bregða í móðurkyn sitt um þessi endime, er hann tók til. Nú líðr af sumar þetta; ok er at vetri kömr, þá ferr Sveinn heimleiðis, þar til er hann kömr á Fjón til Pálnatóka fóstra síns, ok hefir finget mikils fjár um sumarit; ok áðr enn þeir komost heim, þá fingu þeir storm mikinn ok ofviðre, ok braut öll skipen, þau er faðir hans hafðe fengit honum, ok lið þat allt, er þar hafðe áverit, týndist. En síðan sigldi Sveinn heim á Fjón, sem honum var sagt, ok var hann þar of vetrinn í góðu yfirlæti, ok lið hans, þat er eptir var.

19. Nú er frá því at segja, þá er våraði, þá kömr enn Pálnatóki at mále við fóstra sinn, ok bað hann enn fara á fund Haralds konúngs föður síns, ok beiða hann þess, at hann finge honum 6 skip, ok þar lið með, svâ at þau væri skipoð fullri skipan; en þú hygg at því vannliga, attú mæl til hversvetna illa, þess er þú beiðir hann, ok ver djarfmæltr í alla staðe. Ok nú fór Sveinn, ok kemr á fund föðurs síns, ok mælti til 6 skipa við hann ok liðs þar með, ok mælti til alls illa, svâ sem Pálnatóki hafðe ráðit honum; en konúngrinn Haraldr segir: til ílls eins þótti mèr þú hafa þat lið, er ek

fèkk þèr í fyrra sumar, ok ertu furðo djarfr maðr, er þú þorir enn at mæla til liðs við mik, slíka illsku, sem þú hefir áðr af þèr sýnda. Sveinn segir: égi mon ek hèðan fyrre í braut fara, en þèr fáit oss slíkt, sem vèr krefjom; en ef þat náest égi, þá mon Pálnatóki fóstri minn fá mèr lið, ok mon ek þá herja á menn þína sjálfs, ok skal ek ekki afspara, at vinna á þeim svâ íllt, sem ek hefi faung á. Nú mælti konúngr: hafðu 6 skip ok 200 manna, segir hann, ok kom aldrei síðan mèr í augsýn. Ok nú fer Sveinn í braut við svâ búit, ok á fund Pálnatóka fóstra síns, ok segir honum allt, sem fór með þeim feðgum. Ok enn fær Pálnatóki honum jafnmikit lið, sem faðir hans fèkk honum; ok nú ræðr Pálnatóki honum enn ráð, ok hefir Sveinn nú 12 skip ok 400 manna; ok áðr enn þeir skiljast, fóstrar, þá mælti Pálnatóki: nú skaltu fara ok herja, ok eigi þar, sem fyrra sumar, en þó skaltu enn á þá Danöna herja, ok rek nú þeim mon harðara hernaðinn enn fyrra sumar, sem nú hefir þú liðsafla bæði méra ok betra enn þá, ok hefst nú aldregi af höndum þeim sumarlángt, en at vetri far þú heim híngat á Fjón, ok ver þá hèr með mèr. Ok nú skiljast þeir fóstrar at sinne, ok ferr Sveinn ok lið hans herskilde yfir landit víða; hann herjar bæði um Sjóland ok Halland [1]), ok svâ er hann ákafr of sumarit, at svâ má atkveða, at hann heri

[1]) Hjatland *B.*; Hjaltland, *Afskriftirnar.*

nátt með degi, ok hefsk hann aldregi or Danakonúngs veldi þat sumar. Hann drap margan mann, ok mörg hèroð brendi hann um sumarit. Þessi tíðendi spyrjast víða, at úfriðr er mikill í landino, en þó lætr konúngr þetta hjá sèr líða, þó at umræða verðe fyrir honum [1]), ok lætr fara fram sem auðit er. Ok nú of haustið, er álíðr, ferr Sveinn heim á Fjón til Pálnatóka fóstra síns, ok týnir nú öngu liðe síno í heimförinne, sem it fyrra sumarit, ok er hann nú með fóstra sínom um vetrinn ok lið hans allt.

20. Enn er svâ um vârit, at Pálnatóki kömr at mále við fóstra sinn, ok mælti við hann: nú skaltu búa skip þín öll, ok far síðan á fund föður þíns með öllu liðe þíno albúno. Þú skalt gánga fyrir hann ok mæla, at hann leggi til við þik 12 skip, ok öll skipoð af mönnum; ok ef þat fæst eigi af honum, þá bjóttu honum bardaga þegar í stað með því liðe, sem þá hefir þú, ok haf aldregi verit grimmari í orðum við hann, enn nú. Nú gerir Sveinn svâ, sem Pálnatóki ræðr honum, ok ferr með öllo liðe síno, þar til er hann hittir Harald konúng föður sinn, ok krefr hann þess, er fóstri hans rèð honum; ok er því var lokit, þá svarar

---

1) ok lætr þetta hjá sèr líða, *er tekið upp aptr í A, en strikað samt með púnktum undir þessi orð; má af því sjá, að skinnbókin A, þó gömul sè, er ritin eptir annari eldri; hefir afskrifarinn vilzt á orðinu „lætr," er líka kom á eptir, ok því af vanvara tvítekið fyrri greinina.*

konúngrinn: þú ert maðr svå djarfr, segir hann, at ek veit trautt þinn maka, er þú þorir at koma á minn fund, þvíattú ert bæði víkíngr ok þjófr, ok þat hygg ek, at þú sèr einn inn versti maðr at hvívetna, því er þú mátt sjálfr ráða; ok eigi þarftu til þess at ætla, at ek gánga við frændsimé við yðr, þvíat ek veit vist, attú ert ekki minnar ættar. Sveinn segir: at visso em ek þinn sön [1]), segir hann, ok sönn er okkor frændsime, en þó skal ek ekki þèr þyrma í engan stað; ok ef þú lætr eigi gángast þat, er ek kref þik, þá skal nú reyna með okkr, ok skolo við nú berjast þegar í stað, ok skaltu hvergi fá undan hokráð. Konúngrinn svarar: vandræðamaðr ertu, segir hann, ok þannig hefir þú nakkvat skaplynde, sem þú mynir vera nokkorra eigi allsmárra manna, ok mundu hafa verða þat, er þú beiðir, ok far síðan braut or míno ríki ok til annarra landa, ok kom hèr aldrei síðan, meðan mitt líf er. Siðan ræðst Sveinn í braut með 4 skip ok 20 [2]). Hann ferr þar til, er hann kömr heim á Fjón til Pálnatóka fóstra síns, ok voru öll skip hans vel skipoð. Pálnatóki tekr vel við fóstra sínom: ok þykki mèr þú vel hafa þau tillög, segir hann, er ek legg fyrir þik, ok skulo við nú ráða um báðir samt, hvat okkr sýnest rálligast. Nú skaltu fara í sumar, ok skal þèr nú frjáls vera öll Danmörk til hernaðarins, nema hèr á

[1]) *þannig A.* [2]) 30, *R.*

Fjóne, er ek á friðland, hèr skaltu nú ok hafa friðland. Ok nú er þetta er tíðast, þá er Sveinn 18 vetra gamall. Pálnatóki lýsir yfir því, at hann ætlast at fara or landi um sumarit ok til Bretlands, at hitta Stefne jarl mág sinn, ok lèzt hafa mundu 12[1]) skip: en þú Sveinn! segir hann, far svå nú öllu, sem ek gef ráð til, en ek mon vitja þín, er álíðr sumarit, með mikit lið[2]), þvíat mik grunar, at nú mon görr herr á hendr þèr í sumar, ok mon konúngr eigi þola þèr lengr, attú gánger á hans ríki, ok mon ek þá veita þèr lið, en þú hygg at því vandliga, attú flý eigi undan, þóat liðit sè at þèr gert, ok halt upp bardaga við þá, þó at liðsmunr sè nokkorr. Nú skiljast þeir Pálnatóki ok Sveinn, ok ferr sína leið hvårr þeirra, ok fara þeir nú báðir senn, ok ræðsk Pálnatóki til Bretlands; en Sveinn tekr nú þat ráð, sem honum var tilkennt, herjar nú á nýja leika ríki föður síns, nátt með degi, ok ferr víða yfir landit, ok flýja landsmenn undan ok á fund konúngsins, ok þykkjast illa leiknir verða, ok segja honum til vandræða sinna, ok biðja, at hann take nakkvat skjótt orráð. Ok nú þykkir konúnginom eigi vera mega svå búit, ok þykkist þá lengr hafa setið Sveini þann hlut, er hann mundi eigi öðrum[3]) þola. Lætr hann nú búa síðan 50[4]) skipa, ok ferr sjálfr með því liðe, ok ætlar at

1) 15, *B; múske rúngt lesit* XU *úr* XII; *en R. hefir* 9.
2) mitt lið, *F*. 3) *þannig, B, F,* oþum, *A*. 4) 40, *F*.

drepa Svein ok allt lið hans. Ok er álíðr haustið, þá hittast þeir Haraldr konúngr ok Sveinn um aptan síð við Borgundarhólm, svå at hvárir sjá aðra, en þá var þó svå kveldat, at þá var eigi vígljóst, ok leggja þeir skip sín í lægi. En um daginn eptir, þá berjast þeir allan dag til nætr, ok þá ero hroðin 10 skip Haralds konúngs, en 12 af Sveine [ok bíðr enn hvårtveggi þeirra[1]), ok leggr Sveinn nú skip sín inn í vågsbotninn um kveldit, en þeir konúngr tengja saman skip sín um þveran vâginn fyrir utan, ok leggja stafne við stafn, ok búa svå umb, at Sveinn væri inne tepptr í våginom, ok ætla at hann skyldi eigi útkoma skiponom, þótt hann vilde við þat leita. En um morgininn ætla þeir at leggja at þeim, ok drepa af þeim hvert mannsbarn, ok taka Svein af lífe.

21. Ok þat sama kveld, er til slíkra stórtíðenda horfist, þá kömr Pálnatóki vestan af Bretlandi, ok verðr þá landfastr þat sama kveld við Danmörk, ok hafðe 4 skip ok 20. Hann leggr undir nesit öðru megin, ok tjaldar þar um skip sín. Ok er því var lokit, þá gengr Pálnatóki af skipe einn saman á land upp, ok hefir örvamæli á baki. Þat ber at móte umb, at Haraldr konúngr gengr á land upp [ok menn með honum[2]); þeir gingo í skóg, ok gerðu þar eld fyrir sèr, ok bakast þar við. Þeir sitja á

[1]) ok bíðr *er máð ok litt læsiligt í A;* ok lið þeirra þó hvorttveggja sárt *B; v. í F.* [2]) ok 11 menn m. h. *B;* með 11 menn, *F;* við 12ta mann, *R.*

lág einni allir saman, en þá er myrkt orðit af nótt, er þetta er. Pálnatóki gengr upp til merkrinnar ok gagnvert þar, sem konúngr bakast við eldinn, ok stendr þar of hríð. En konúngrinn í annann stað bakast við eldinn, ok bakar bríngspöluna á sèr, ok er kastað undir hann klæðum, ok stendr hann á knjánom ok ölbogunom, ok lýtr hann niðr mjök við, er hann bakast við eldinn; hann bakar ok við axlirnar, ok þerr þá upp við mjök stjólinn konúngs. Pálnatóki heyrði gjörla mál þeirra, ok þar kennir hann gjörla mál Fjölnes föðurbróður síns; ok nú leggr hann ör á streng ok skýtr hann til konúngsins, ok er svâ sagt af flestum fræðimönnom, at örin flýgr beint í rassinn konúnginom, ok eptir honum endilaungum, ok kom fram í munninn, ok fellr konúngrinn þegar á jörð niðr örendr, sem von var. En förunautar hans sjá, hvat í hafðe gerzt, ok þótti þetta öllum vera it mesta býsn. Þá tekr Fjölner til orða, ok kveðr þann mann hafa sótt it mesta óhapp, er þetta verk hafðe unnit ok fyrir ráðit, ok er þetta it mesta fádœme, þannig sem atburðr hefir orðit umb. En hvat skolo vèr nú til ráðs taka? sögðu þeir; en allir mátu við Fjölne, fyrir því at hann var þeirra vitrastr ok mest virðr. Þat er nú frásagt, at Fjölner gengr at þángat, er konúngrinn liggr, ok tekr í braut örina, þaðan sem hún hafði staðar numet, ok hirðer hana svâ búna, sem þá var hún; en

örin var auðkend, því at hún var gulli reyrð. Síðan mælti Fjölnir við þá menn, er þar voro viðstaddir: þat legg ek helzt til ráða, segir hann, at vèr hafim mjök allir eina frásögn um þenna atburð, ok þykki mèr eigi annat vera frásegjanda, enn hann hafi skotinn verit í bardaganom um daginn áðr, ok verðr oss þat mest sœmð, ok svívirða, er við höfom verit staddir þenna atburð, með slíkom undrom, sem orðit hefir, at gera þetta augljóst fyrir alþýðo manns. Ok síðan bundu þeir þetta fastmælum með sèr, ok hèldu þesso allir um frásögn, sem þeir höfðu nú samið með sèr. En Pálnatóki fór til skipa sinna fyrst eptir verkit, ok kallar síðan með sèr 20 menn, ok lèzt fara vildu at finna Svein fóstra sinn. Ok nú fara þeir frá skiponom, ok umb nesit þvert, ok hittast þeir þar um nóttina, ok ræða með sèr, hvat þeir skylde til ráða taka; kvaðst Pálnatóki þau orð hafa spurð frá Haraldi konúngi, at hann munde þeim atgaungo ætla at veita, þegar er vígljóst væri um morguninn. En þó skal ek enda þat, er ek hèt þèr, þars ek em nú tilkominn, at ek skal veita þèr allt slíkt, er ek má, ok eitt skal yfir okkr gánga. Engi maðr vissi þat enn, af liðe þeirra Sveins ok Pálnatóka, at konúngrinn væri líflátinn, nema hann sjálfr, Pálnatóki, ok lætr hann sem ekke hafi ígerzt til tíðenda, ok segir hann þetta öngum manni at svâ búno. Sveinn tekr til orða,

ok mælti við fóstra sinn: þess vil ek biðja, fóstri! segir hann, attú leitir ráðs nokkors, þess er oss megi lýða, þar sem nú er komit. Pálnatóki segir: ekki skulo við seint til ráða taka; vèr munom hèr gánga á skip með yðr, ok síðan skulo vèr leggja þau or tengslom, ok binda akkèri fyri barð hverjo skipe, vèr skulom ok hafa skriðljós undir tjöldum, þvíat nú er náttmyrkr á; síðan skulo vèr róa út á flotann konúngsins sem harðast, ok er mèr leitt at Haraldr konúngr kvíi oss hèr í vágsbotnenom á morgin, ok drepe oss. Nú taka þeir þessa umbúð, sem Pálnatóki gaf ráð til, ok röro at sem harðast út á þveran flotann; en þetta varð á þá leið, at þar drekktust 3 snekkjor fyrir atróðri þeirra, ok komost þeir efnir menn á land, er syndir voro. En þeir Pálnatóki ok Sveinn röro út eptir í þat sama hlið öllum sínom skipom, allt þar til, er þeir koma at flota þeim, er Pálnatóki átti, ok hann hafðe þángat haft. Ok þegar um morguninn, er vígljóst var orðit, þá leggja þeir at þeim konúngsmönnonom, ok þá spurðo þeir þau tíðende, at konúngrinn var látinn. Síðan mælti Pálnatóki: þá monu vèr gera yðr 2 koste, takit hvárn er þèr vilit, annathvárt, at þèr skulot halda upp bardaga við okkr ok berjast, ok hafi þeir gagn, er auðit er; en hinn er annarr kostr, at þeir menn allir, er verit hafa með Haraldi konúngi, skulo sverja nú

Sveini konúngi fóstra mínom land ok þegna, ok taka hann til konúngs yfir alla Danmörk. Nú bera þeir saman ráð sín konúngsmenninnir, ok verða gervaller á þat sáttir, at taka Svein til konúngs, en berjast eigi. Ok síðan gánga þeir til Pálnatóka, ok segja honum hvat þeir kuro af, ok fór þat nú fram, at þeir allir, er þar voro við, svörðu Sveini land ok þegna. Síðan fóro þeir, Pálnatóki ok Sveinn, báðir samt of alla Danmörk, ok hvar sem þeir komo, þá lætr Pálnatóki kveðja húsþíngs, ok er Sveinn til konúngs tekinn um alla Danmörk, áðr enn þeir lètti, ok um allt Danakonúngs veldi. Lík Haralds konúngs var fært til Röiskeldo, ok þar jarðat. Þá hafði hann konúngr verið yfir Dönom 40 ok 7 vetr eptir Gorm konúng föður sinn. Ok eptir þat er Sveinn er konúngr orðinn, þótti þá honum þat skylt, sem öllum öðrom konúngum, at erfa föður sinn [fyrir enar 3ju vetrnœtr [1]). Hann ætlar nú þegar at hafa þessa veizlo, ok fresta því ekki lengr. Hann býðr fyrstum Pálnatóka fóstra sínom til erfis þess, ok þeim Fjónbyggom vinom hans ok frændum. En Pálnatóki svarar því svá, at hann læzk eigi lagi mundu ákoma, fyrir þær vetrnœtr, er næstar voru, at koma til boðsins; er þat komit til eyrna mèr, segir hann, er mèr þykkir stórtíðendum sæta, at Stefnir mágr

[1]) fyrir hin þriðju jól, B.

minn, Bretlands jarl, sè andaðr, ok verð ek þángat at fara nauðsynliga, þvíat ek á at hafa þat ríki eptir hans dag. Ok er Pálnatóki þykkir eigi koma mega til erfisins, þá eyddist nú erfisgerð fyrir konúnginom, fyrir því at hann vill fyrir hotvetna fram, at fóstri hans sè at boðino.

22. Pálnatóke fer nú or landi í braut of haustið með skipalið sitt; ok áðr enn hann fœri, þá lætr hann þar til eptir Áka son sinn, at ráða búom sínom þar á Fjóne, ok öllu því, er hann átte þár, ok bað honum virkta við konúnginn Svein, áðr þeir skilðe, ok hèt konúngr því Pálnatóka, at hann skylde veita Áka ena beztu umsjá, ok þat sama endi hann. Síðan rèðst Pálnatóki í braut, ok ferr þar til er hann kömr til Bretlands, ok tekr við ríki því, er Stefnir mágr hans hafðe átt ok Björn enn brezki, ok liðu af þau misseri en næsto. Ok um sumarit eptir, þá sendir Sveinn konúngr orð til Bretlands, at Pálnatóki skylde koma þángat at boðe hans, ok svâ mikit lið með honum, sem hann vilde haft hafa, ok vill konúngr nú erfa föðor sinn; þeir voro 12 saman sendimenn konúngsins, ok var nær at því komit, er Pálnatóki skyldi þaðan búast. Hann segir, ok biðr konúng þökk hafa fyrir boð sitt; en þannig er nú tilfarit, at á mèr liggr þýngð nokkor, ok þykkjomst ek eigi fær vera at svâ búno; þat fylgir ok, at ek á hèr miklo méri fjölskylde umb at vera, enn ek mega frá fara at svâ búno þessi misseri.

Hann telsk nú undan um förina á alla vega, ok fara þeir við þat heim, konúngsmenn, ok segja honum svâ búit. Ok er þeir voru í braut farnir, þá hvarf af Pálnatóka þýngð öll. Ok nú lætr konúngrinn líða þat haust erfisgerðina, ok líðr af sá vetr ok þat sumar. Ok nú var svâ komit, at Sveinn mátti eigi þykkja gildr konúngr, ef hann skylde eigi erfa föður sinn fyrir enar 3ju vetrnætr; ok vill konúngr nú at visso eigi láta undan bera. Hann sendir nú ena sömo menn til Bretlands sem fyrr, enn ena sömo 12 menn á fund Pálnatóka, fóstra síns, at bjóða honum enn, sem fyrr, til boðsins, ok lèzt nú mundu leggja reiðe á hann mikla, ef hann færi eigi. En Pálnatóki svarar þeim sendimönnom konúngsins, ok biðr þá heimfara, ok segja svâ konúnginom, at hann búist svâ við at öllo um veizlona, sem framarst hefir hann faung á, at hún verði sem vegligust, en hann kveðst koma mundo til erfisins þat haust. Nú fara þeir heim sendimenn konúngs, ok segja honum sín örendalok, at Pálnatóka var þángat vân; ok býst hann nú við boðino, konúngrinn, ok allt þat, er til skyldi fá, skyldi verða at öllu sem vegligast, bæði fyrir tilfángasakir ok fjölmennis; ok er nú allt (er) albúit at boðino, ok boðsmenn ero komner, þá var Pálnatóki eigi kominn, ok leið á daginn mjök, ok þar kömr at menn gingo til drykkjo um kveldit, ok er mönnum skipat í sæti í höllinni. Þá

er þat sagt, at konúngr lætr liggja rúm [á enom óæðra [1]) bekk í öndvegi ok 100 manna utar frá, ok vættir þángat Pálnatóka fóstra síns til þess rúms ok hans föruneytis; ok er þat þykkir seinkast um kvâmo Pálnatóka, þá taka menn þar til drykkjo. En nú verðr at segja frá Pálnatóka, at hann býst heiman ok Björn enn brezki með honum, ok hafa þeir 3 skip or landi ok 100 manna; þar var hálft hvârir í því liðe, Danir ok Bretar. Þeir fara síðan, þar til er þeir koma við Danmörk; ok þat sama kveld koma þeir í þær stöðvar, er átte Sveinn konúngr, ok leggja þeir skip sín í lægi, þar er þeim þótti [at djýpast vera [2]); þá var allgott veðr á um kveldit. Þannig búa þeir um skipen, at þeir snúa framstöfnom frá landi, ok leggja árar allar í hömlor [3]), at þeim skylde sem skjótast til at taka, ef þeir þyrpte bráðúngar við. Ok síðan gánga þeir á land upp, ok fara leiðar sinnar, þar til er þeir koma til konúngsins, ok sitja menn þá við drykkjo, er þeir koma þar, ok er þetta it fyrsta kveld veizlonnar. Nú gengr Pálnatóki inn í höllina, ok þar þeir allir eptir honum. Hann gengr innar eptir höllinni ok fyrir konúnginn; konúngr tekr ok vel hans mále, ok vísar honum til sætis ok öllum þeim; ok sitja þeir nú við drykkjo, ok ero kátir vel. Ok er þeir hafa drukkit of hríð, þá er þess viðgetið, at Fjölner víkr at konúnginom ok talar

[1]) á enn æðra, *B.* [2]) *þannig A.* [3]) háreiðar, *B. F.*

við hann nokkora hríð hljótt. Konúngrinn brá lit við, ok gerir rauðan á at sjá ok þrútinn. En maðr er nefndr Arnoddr, hann var kertasveinn konúngs, ok stendr hann frammi fyrir borðe hans; honum selr Fjölnir í hönd eitt skeyti, ok mælti, at hann skylde bera þat fyrir hvern mann, er í væri höllinne, allt þar til er nokkorr kannaðist við, at ætti það sama skeyti. Ok eptir þat gerir Arnoddr, sem Fjölnir mælti fyrir. Nú gengr hann fyrst innar eptir höllinne frá hásæti konúngsins, ok berr þessa ör fyrir hvern mann, ok kannast enge við at egi. Þár kömr enn, er hann ferr utar eptir höllinne enom óæðra megin, þar til er hann kömr fyrir Pálnatóka, ok spyrr hann eptir, hvårt hann kenne örina. Pálnatóki svarar: fyrir hví muna ek eigi kenna skeyti mitt? sel mèr, segir hann, þvíat ek á þat. Þá skorte eigi hljóð í höllinne, ok hlýddu menn til, þegar er nokkorr var til at eigna sèr örina. Ok nú tekr konúngrinn til orða, ok mælti: þú Pálnatóki! segir hann, hvar skilðest þú við þetta skeyte næsta sinne. Pálnatóki svarar: opt hefi ek þèr eptirlátr verit, fóstri! ok ef þèr þykkir þat þinn vegr mére, at ek segja þèr þat í allmiklo fjölmenne, heldr enn svå, at færri sè hjá, þá skal þat veita þèr: ek skilðumst við hana á bogastrengnum, konúngr! segir hann, þá er ek skaut í rassinn föður þínom, ok eptir honum endilaungom, svå at út kom (um) munninn. Standið upp

allir, segir konúngr, ok hafit hendr á þeim Pálnatóka ok förunautom hans, ok drepi þá alla, fyrir því at nú er niðrslegit allri vináttu mille okkar Pálnatóka, ok öllum góða þeim, er með okkr hefir verit. Ok nú spretta upp allir menn í höllinne, ok gerist nú eigi allt alkyrra. Pálnatóki fær brugðit sverði síno, ok lætr sèr þat verða fyrst á vegi, at hann höggr til Fjölnes frænda síns, ok klýfr hann í herðar niðr. En svâ á Pálnatóki sèr marga vine innan hirðar, at engi vildi vâpn á hann bera, ok komost þeir út allir or höllinne, nema einn maðr brezkr af liðe Bjarnar. Pálnatóki mælti, þá er þeir voro útkomner, ok sagt var, at saknað var eins manns af liðe Bjarnar, ok segir, at eigi var minna at vân enn svâ, ok föru vèr nú ofan sem skjótast til skipa vârra, fyrir því at nú er engi annarr ágjörr. Björn svarar: eigi mundir þú svâ renna frá þínom manni, segir hann, ef þú ættir minn hlut, ok eigi skal ek heldr ok, segir hann, ok snýr hann nú inn aptr þegar í höllina; ok er hann kömr inn, þá kasta þeir enom brezka manni yfir höfuð sèr, ok höfðu nær í sundr rifinn, svâ mâtte atkveða; ok þá verðr Björn varr við, ok fær tekit hann, ok fleygir honum upp á bak sèr ok hleypr út síðan, ok fara þeir nú ofan til skipa sinna, ok gerði Björn þetta mest til ágætis sèr, en vita þóttist hann, at maðrinn munde dauðr vera, ok svâ varð, at maðrinn lèzt, ok hafðe Björn hann með sèr, ok

hljópu nú út á skip sín, ok fèllo þegar við árar; en þá var á niðmyrkr mikit um náttina ok logn, ok komast þeir svâ undan, þeir Pálnatóki ok Björn, ok nema hvergi staðar, áðr enn þeir koma heim til Bretlands. En konúngrinn ferr nú heim til hallarinnar ok allt liðit með honum, ok fá nú ekki atgert, þat er þeir vildu, ok unðo við et versta. Taka þeir nú síðan ok drekka erfit, en eptir þat ferr hverr heim þaðan til sinna heimkynna.

23. Þat er nú sagt, at [ít næsta sumar eptir [1]), þá tekr Ólöf sótt, kona Pálnatóka, ok leiðir hana sú sótt til bana. En eptir annlát hennar, þá uner Pálnatóki eigi á Bretlandi, ok setr hann þá til ríkis þess at varðveita Björn enn brezka. En hann býr nú or landi 30 skipa, ok ætlar nú at leggjast í víking ok hernað. Hann ferr or landi, þegar er ferð hans er búin, ok herjar hann þat sumar til Skótlands ok Írlands, ok aflar sèr mikils fjár ok ágætis í herförunom. Hann hefir nú þessa iðn 12 sumor í samt, ok verðr honum bæði gott til fjár ok virðíngar. En þá er þetta er tíðast, at hann er í herförunom, þá ferr hann eitthvert sumar til Vindlands, ok ætlar at herja þar, ok hefir þá viðfingit 10 skip, ok hefir þá 40 skipa. En í þann tíma rèð þar fyrir konúngr sá, er Búrizlafr hèt, ok hugðe hann íllt til hernaðarins, fyrir því at

[1]) hitt sama haust eptir þetta, *F*; þá er Pálnatóki kom heim til Bretlands, at þá var öndut Ólöf kona hans, *B*.

honum var sagt frá Pálnatóka, at hann hafðe nær ávalt sigr, þar sem hann herjaðe, ok var hann ágætztr víkínga í þat mund, ok þótti hann vera hverjom manni vitrari ok ráðgari, ok gengr þúngt við hann flestum. Ok vâno bráðara, þá er Pálnatóki kömr þar við land, ok Búrizlafr hefir spurt til hans, ok hvat hann ætlaðist fyrir, þá sendir konúngr menn sína á fund hans, ok (býðr) Pálnatóka til sín, ok læzt vildu eiga við hann frið ok vinfengi. Þat lèt hann ok fylgja þessu heimboði, at hann bauð at gefa honum eitt fylki eða ríki af landi síno, þat er heitir at Jóme, til þess at hann skyldi þar staðfestast, ok munde hann þetta ríki gefa honum einkum til þess, at hann skylde þá vera skyldbundinn til at verja land ok ríki með konúnginom. Ok þetta þiggr Pálnatóki ok aller hans menn, at því er sagt er; ok þar lætr hann gera brátt í síno ríki sævarborg eina mikla ok rammgjörva, þá er Jómsborg er kölluð síðan. Þar lætr hann ok gera höfn þá uppe í borginne, at liggja máttu í 300 lángskipa [1]) senn, svâ at þau voru öll læst innan borgar. Þar var umb búit með mikille vèlfimne, er í var lagt inn í höfnena, ok þar var sem dyr væri gervar, en steinbogi mikill yfir uppe, en fyrir dyronom voro járnhurðir, ok læstar innan or höfninne. En á steinboganom uppe var gjörr kastali einn mikill, ok þar

[1]) *þannig F. R; vel* 50 ok 200, *B;* 3 lángskip, *A, líkliga* III *fyrir* CCC, *eðr fyrir* III. C.

valslöngur í. Sumr hlutr borgarinnar stóð út á sæinn, ok ero þær kallaðar sæborgir, er svâ ero gjörvar, ok af því var innan borgar höfnin.

24. Nú eptir þetta, þá setr Pálnatóki lög við hygginna manna ráð þar í Jómsborg, til þess at þar skyldi gerast meiri afli, enn þá var enn orðinn. Þángat skyldi engi maðr ráðast til föruneytis við Pálnatóka, sá er ellri væri enn fimmtugr at aldri, ok engi ýngri, enn 18 vetra gamall; þar á meðal skyldu allir vera at aldrinom. Alls engi maðr skyldi sá þar vera, er rynne fyrir jafnvígligum manni, sèr jafnbúnom. Hverr maðr, er þángat rèðsk í þeirra föruneyti, skyldi því heita fastliga, at hverr þeirra skylde hefna annars, [sem mötunauts síns, eða bróður síns [1]); ok alls engi skylde þar rég kveikja á mille manna; svâ ok þótt þángat spyrðist tíðendi, þá skylde engi maðr svâ hvatvís vera, at þau skylde segja, þvíat Pálnatóki skyldi þar fyrst tíðendi segja. Ok sá er fundinn yrði at þesso, er nú var upptínt, ok afbrygði þessom lögum, þá skylde sá þegar rækr ok rekinn or lögum þeirra. Svâ ok þó at við væri tekit við þeim manni, er vegit hafðe bróður eða föður þess manns, er þar var áðr fyrir, eða nokkorn allskyldan hans frænda, ok kœmi þat upp síðan, er við honum væri tekit, þá skylde Pálnatóki þat dœma. Alls engi maðr skylde

[1]) *sem bur eðr bróðir væri, F; sem föður síns eðr bróður, B.*

þar kono hafa innan borgar, ok engi skylde á braut vera þaðan 3 nóttum lengr or borginne, nema Pálnatóka ráð væri til ok leyfi. Allt þat, er þeir fingi í herförum, þá skylde til stánga bera meira hlut ok minna, ok allt þat er fèmætt væri, ok ef þat reyndist á hendr nokkorum, at eigi hefði svå gert, þá skylde hann í braut fara or borginne, hvårt sem til hans kœmi meira eða minna. Engi maðr skyldi þar œðroorð mæla nè kvíða, hvegi óvænt sem þeim hyrfðe. Engi hlut skylde þann atbera með þeim innan borgar, er eigi skyldi Pálnatóki því öllo setja ok ráða, eptir því sem hann vildi. Ekki skylde því ráða frændsime eða vinfengi, þóat menn vildi þángat ráðast, þeir er eigi voro í þessom lögum; ok þó at þeir menn, er fyrir våro, bæði þeim þannig, er eigi voro tilfeldir þessara laga, þá skylde þeim þat ekki tjá; ok sitja þeir nú í borginne við þetta í góðum friðe, ok halda vel lög sín. Þeir fara hvert sumar or borginne ok herja á ýmse lönd, ok fá sèr ágætis mikils, ok þykkja vera enir mestu hermenn, ok öngvir þótto vera náliga þeirra jafníngjar í þenna tíma, ok ero nú kallaðir Jómsvíkíngar hèðan í frá allar stundir.

25. Nú er at segja frá Sveini konúngi, at hann lætr sèr verða á alla vega sem bezt til Áka, sonar Pálnatóka, svå sem þeirra vinátta hefði jafnan góð verit. Ok þó at þar hefði áorðit nokkorr drúpr með þeim, þá lèt konúngrinn

Áka ekki þess gjalda, ok virðir hann mikils þeirra fóstbrœðralag, ok er Áki á Fjóne, ok ræðr þar fyrir, sem faðir hans hafði hann tilsettan ok fyrr var sagt.

26. Sá maðr er nefndr til sögunnar, er heitið hefir Vèseti; hann ræðr fyrir fylke því, er heitir Borghundarhólme. Kona hans hèt Hildigunnr. Þau áttu sèr 3 börn, þau er getið verðr við söguna, ok hefir heitit son þeirra Búi, er kallaðr var Búi enn digri, en annarr hèt Sigurðr, er kallaðr var Sigurðr kápa. Dóttir þeirra hèt Þorgunna; hún hafði þá gipt verit fyri nokkorum vetrum, þá er þetta var. Sveinn konúngr bað hennar til handa Áka, syni Pálnatóka, ok var hún gipt honum; ok brátt er þau höfðu saman gingit, þá áttu þau Áki sèr son, þann er Vagn er nefndr. En þá er þetta er tíðast, þá ræðr fyri Sjólöndum jarl sá, er nefndr er Haraldr, ok var kallaðr Strút-Haraldr; en þat bar til þess, at hann átti hött einn, þann er strútr var á mikill, hann var af brendu gulle gjörr, ok svâ mikill, at hann stóð 10 merkr gulls, ok þaðan af fèkk hann þat nafn, at hann var kallaðr Strútharaldr. Íngigerðr hefir heitið kona jarls; 3 voro börn þeirra, þau er hèr ero nefnd í þessi sögu. Sigvaldi hefir heitit son þeirra, en annarr Þorkell, ok var kallaðr Þorkell enn háfi; en dóttir þeirra hèt Tófa. Áki son Pálnatóka býr á Fjóne með vegsemð mikilli ok tign, ok vex Vagn þar upp heima

með feðr sínom, þartil er hann er nokkorra vetra gamall. En þat er frá honum sagt, þegar er nakkvað má marka skaplyndi hans, at hann var meiri vandræðamaðr í sínom skapsmunom, enn allir mènn aðrir, þeir er þar höfðu uppvaxit; svå var hann ok í allri lýzko ok í öllo síno athæfi, at trautt þótti mega um tœla. Ok er þat frásagt, at Vagn er stundum þá heima fœddr, sem þángat til hafðe verit, en stundum er hann í Borgundarhólme með Veseta afa sínom, ok er þat fyrir því, at nær þykkjast hvårigir ráðe mega við hann koma, eða festa hendr á honum, svå þykkir hann vera ódæll; við Búa er hann bezt allra sinna frænda, ok þat hefir hann nökkvi helzt, er Búi mælir fyrir honum, fyrir því, at hann var honum skapfeldastr, en at öngu hafðe hann þat, er frændr hans mæltu, ef honum sýndist annann veg, hvat sem þat var. Hann var allra manna vænstr ok fríðastr sjónum ok enn mesti atgjörvismaðr, ok bráðgjörr um hotvetna. Búi, móðurbróðir hans, var maðr úorðasamr ok heldr hljóðr optast, ok skapmikill; hann var maðr svå sterkr, at menn visso ógerla afl hans. Búi var ekki vænleiksmaðr, en þó var hann vörpuligr ok mikilúðligr ok garpr enn mesti í alla staðe. Sigurðr kápa bróðir hans var maðr vænn ok kurteis ok liðmannligr, ok þó enn raunæfr viðreignar, ok heldr fámálógr. En frá Sigvalda, syne Strútharalds, er þat at segja, at hann er maðr nefljótr ok fölleitr; hann var

eygðr manna bezt; hár var hann vexti ok allsnöfrmannligr [1]). Þorkell bróðir hans var allra manna hæstr; hann var sterkr maðr ok forvitre, ok svå var hvårtveggi þeirra bræðra.

27. Þat er nú frásagt, at þeir Sigvaldi bræðr búa skip 2 or landi, ok ætla til Jómsborgar, ok vilja vita, ef við þeim væri tekit, ok spyrja ráðs Harald jarl föður sinn, hverso rálligt honum sýndist þat, at þeir rèðist til liðs með Jómsvíkingum. En hann svarar, ok kallar þat rálligt, at þeir fœri þángat, ok aflaðe sèr svå ágætis ok virðíngar: ok er nú mál at it reynit ykkr, bræðr! hvert ið eroð [nökkuð at mönnum [2]). Þeir beiða hann fjártillaga til fararinnar, ok svå vista; en hann svaraðe, ok kvað þá annattveggja gera skyldo, at þeir fœri þess kostar or landi í braut, at þeir fengi sèr sjálfir vistir ok annat þat, er þeir þyrfti at hafa, eða færi hvergi elligar ok sæti um kyrt. Nú fara þeir eigi at síðr, þó at Haraldr jarl, faðir þeirra, vilde ekki tilleggja. Þeir hafa 2 skip ok 100 manna; þeir vönduðu þat lið sem mest, ok fóro síðan, þartil er þeir komo til Borgundarhólms, ok þóttost þurfa at afla vèr vista ok fjár nokkorskostar; ok taka þeir nú þat ráð, at þeir gera þar upprásir ok ræntu, ok taka upp bú Veseta eitt, þat er auðgast var, ok rænto hann því fè öllo, ok báro ofan til skipa sinna, ok fara þeir nú í braut leiðar sinnar; ok er nú ekke at segja frá förum þeirra, fyrr enn

[1]) snofrmannligr A, snaufurligr R. [2]) nokkut manna, F.

þeir koma til Jómsborgar. Þeir leggja utan at borgarhliðino, en Pálnatóki gekk ávalt með miklo liði fram í kastalann, þann er gjörr var yfir sundino, ok var hann því vanr, at mæla þaðan við þá menn, er komo til borgarinnar. Ok nú er hann verðr varr við kvâmo þeirra Sigvalda, þá gerir Pálnatóki enn sem hann var vanr, gengr upp í kastalann með miklo liðe, ok spyrr þaðan, hverr fyrir liðe því rèði ok skipom, er þá var þar kominn. Sigvalde svarar honum: hèr ráða fyrir, sagðe hann, brœðr 2, synir Strút-haralds jarls, ok héti ek Sigvalde, en bróðir minn heitir Þorkell. En þat er örendi okkart híngat, at við vildim ráðast til liðs með yðr við þeim mönnum, er yðr þykkja nýtande vera í voro liðe. Pálnatóki svarar vel um þetta mál, ok leitar þó ráðs undir Jómsvíkínga fèlaga sína, ok kvað sèr kunnigt vera kynferðe þeirra, ok segir at þeir voro vel bornir. En Jómsvíkíngar báðo Pálnatóka fyrir sja, sem honum sýnest, ok kalla þat sitt ráð, sem hann vill. En nú eptir þetta, þá er lokit upp Jómsborg, ok nú róa þeir Sigvalde í borgina upp; ok er þeir voro þar komnir, þá skal reyna lið þeirra, eptir því sem lög þeirra standa til, Jómsvíkínga; ok nú ferr þat sama fram, at til er reynt um lið þeirra, hvârt þeir þykkja til hafa vaskleik ok karlmennsko, at gánga í lið með Jómsvíkíngum ok undir þau lög öll, er þar voro sett. En svâ gengr sú raun, at helmíngr liðs þeirra er í lög tekinn af þeim

Jómsvíkíngom, en helmínginn senda þeir aptr. Nú er tekit við Sigvalda ok Þorkatli, bróður hans, ok [hálfo 100 manna*), með þeim, ok ero þeir nú leiddir í lög með þeim Jómsvíkíngom, ok gánga öngvir hærra í mannvirðíngo af Pálnatóka enn þeir brœðr, ok stendr þar nú svâ búit um hríð.

28. Nú verðr þar til máls at taka, er Veseti er, at hann er ræntr eino búe síno, því er auðgast var, ok kömr þetta nú brátt til eyrna Veseta, ok tekr hann þat til ráðs í fyrstönne, at hann setr aptr sonu sína at geysíngom öllum ok yfirgánge, en ferr sjálfr á fund Sveins konúngs, ok segir honum til, hvat títt var um þá Haralds sonu, ok hverso þeir höfðu ræntan hann ok tekit upp bú hans, þat er hann átti eitthvert auðgast. Konúngr svarar: þat ráð legg ek til með þèr, segir hann, attú skalt nú vera láta fyrst kyrt, en ek mon senda orð Strútharaldi, ok vita ef hann vilè gjalda upp fè fyrir sono sína, svâ attú sèr haldinn af, ok vil ek attú látir þèr þat vel líka. Nú ferr Veseti heim við svâ búit, en Sveinn konúngr sendir þegar menn eptir Haraldi jarli, ok bað hann koma á sinn fund. Jarl legst eigi förna undir höfuð, ok ferr þar til er hann kemr til konúngs, ok er þar tekit við honum vel. Nú spyrr konúngr eptir Harald jarl, hvat hann vissi til, hvern övisla synir hans höfðu gjörv-

*) 60 manna, F.

an Veseta; hann kvaðst úgjörla vita. Konúngrinn segir honum, at þeir höfðu tekit upp bú hans eitt, þat er mest var, ok beiddi hann þess, at hann skyldi bœta fyrir þá fjárhlutum, ok væri síðan kyrt; en jarl segir, ok kveðst úfengit enn hafa þess fjársins, er hann mundi bœta fyrir þat, þótt úngmenni tœke naut eða sauðe til matar sèr. Konúngr mælti: þá muntu fara heim við svâ búit, segir konúngrinn, ok hefi ek nú sagt yðr vilja minn, en nú mon ek þó svâ fyrir mæla, attú âbyrgist þik nú sjálfr við sonum Veseta ok svâ fè þitt, ok mon ek nú eiga at öngan hlut, þar er þú vill þat ekki hafa, er ek legg til með þèr, ok viltu þat einu hafa, er þèr sýnest, ok varir mik at þesso mune vera missráðit. Haraldr jarl svarar, ok kveðst sjálfr mundu vera í ábyrgð um þat, en lèzt ekki mundu þat við hann meta: ok em ek stórum óhræddr við Veseta ok sono hans. Ok nú eptir þetta ferr Haraldr jarl heim, ok er ekki getið um ferð hans, at nè eitt yrðe til tíðenda.

29. Þat er nú at segja þesso næst, at Veseti ok synir hans frètta viðræðu þeirra Haralds jarls ok Sveins konúngs, ok svâ hverjar lyktir áfèllo þeirra tal, svâ ok þat, er jarl hafðe mælt at skilnaðe, áðr enn þeir konúngr skildist. Nú ætla þeir ráð fyrir sèr Veseta synir. Þat er þeirra tiltekja, at þeir búa skip 3 *), þau er öll voru stór, ok hafa þar með 200 **) manna,

*) 4, *B*, *F*. **) 300, *B*.

ok búa þat lið sem bezt megu þeir, fara síðan þar til er þeir koma á Sjóland, ok taka þar upp þau 5 bú Haralds jarls, er auðgust voru, þeirra er hann átti; ok eptir þat fara þeir heim, synir Veseta, með þetta it mikla fengi, er þeir hafa nú aflat. Ok nú koma brátt þessi örendi fyrir jarlinn Strútharald, at hann var ræntr, ok tekin upp 5 hans bú, þau er auðgust voru; kemr nú í hug, hvað konúngrinn hafðe spáð honum. Hann gerir nú þegar menn á fund konúngsins, ef hann vildi nú hlut í eiga at sætta þá, ok kveðst nú vilja gjarna hans umbdœme. En konúngr svarar nú þesso: at nú skal Haraldr jarl hafa ráð sín in góðo, en nú mon ek ekki láta til mín taka, þvíat hann vildi ekki mín ráð við hafa, þá er við rœddum þetta mál, ok var þá umb minna at dœma, enn nú er, ok hafi hann nú sjálfr einræði sitt, en ek mon mèr öngu afskipta. Nú fara sendimenn jarls heim aptr, ok segja honum svör konúngsins. Vèr munom þá verða taka til vârra ráða, segir jarl, ef konúngrinn vill sitja kyrr hjá málunom. Haraldr jarl fær sèr nú 10 skip, ok býr sem bezt at mönnom ok vâpnom, ok ferr síðan með þessu liðe, allt þar til er þeir koma í Borgundarhólm, ok þar hlaupa þeir á land upp, ok taka upp 5 bú fyrir Veseta, þau er eigi vóru verri enn þau, er synir Veseta höfðu upptekit fyrri. Haraldr jarl vendir nú aptr til Sjólanda með þetta fè, ok

þykkist nú vel hafa hefnt sín í þessi ferð. Svâ er nú sagt, at eigi líðr lángt hèðan, áðr enn þetta spyrr Veseti, fjárskaða þenna allan, er orðinn var, ok tekr hann þat ráð, at hann ferr þegar á fund Sveins konúngs, ok tekr hann vel við honum. Síðan ræðir Veseti mál sitt fyrir konúnginom, ok tjár á þessa leið: þat muntu spurt hafa, herra! segir hann, at þúngt hefir álagzt með okkr Strútharaldi jarli of hríð, ok varir mik at úfriðr myne afgerast sjálfra landsmanna í mille, ef þèr egit öngan hlut í með oss, ok kann vera at verra sè síðar enn nú svâ komit sem er, þvíat yðrir menn ero hvârirtveggjo, herra! Konúngr svarar á þessa lund: ek mon brálliga fara til þíngs þess, er heitir Íseyrarþíng*), ok mon ek boða þángat Haraldi jarli, ok skulo þit þar sættast með tillögu góðra manna ok vâro umbdœme, ok mon sá nú jarli enn bezti, at vèr setjum mále þesso, eptir því er oss líkar, allra helzt er oss þykkir þú vel fara með þíno mále. Ok eptir þetta ferr Veseti heim, ok líðo nú svâ fram stundir, þar til er Sveinn konúngr ok hans föroneyti búast til þíngsins. Sveinn konúngr hefir 50 skipa**), ok því svâ mikit lið, at hann vill einn skipa í mille þeirra um allt þat, sem í er orðit með þeim. Haraldr jarl átti skamt at fara til þíngsins, ok hefir hann eigi meir enn 20 skip. Veseti ferr ok til þíngsins, ok hefir 3 ein skip; þát er ok sagt, at

*) Iseyjarþíng, *B*; Seyrarþíng, *F*. **) 60 skipa, *F*.

synir hans voru eigi í ferð með hönum, þeir Búi digri ok Sigurðr kápa. Ok nú er konúngr ok jarl ok Veseti voru komnir á þíngit, þá setr Veseti tjöld sín niðre við sjó hjá sunde því, er atgengr þíngstöðinne. En Strútharaldr jarl hafðe tjaldað upp frá stund þá, en þar á mille setr konúngr sínar herbúðir. Ok er áleið kveldið, þá sá þeir þaðan af þíngino fara frá heimile Haralds jarls 10 skip; ok er þeir nolgast þángat, þá leggja þeir menn í lægi skip sín, ok síðan gánga þeir menn á land upp frá skipom með sveit sína; þeir snara þegar á þíngit. Nú ero þessir menn brátt kendir, at þar ero komnir þeir synir Veseta, Búi ok Sigurðr. *Búi* enn digre var þá búinn mjök ítarliga at klæðum, fyrir því at hann var þá í klæðum þeim, er Haraldr jarl átte; en sá búnaðr var svå fèmikill, at til komu 20 *) merkr gulls. Þeir hafa ok tekit upp fyrir jarli 2 gullkistor, ok svå mjök hlaðnar af gulli, at í hvårre kistonne voru [10 hundruð **) marka gulls. Hatt jarls hafðe Búi digre á höfðe sèr, þann er til komu 10 merkr gulls. Þeir gánga nú á þíngit brœðr alvåpnaðir, ok með fylktu liðe ok snarpligu. Ok er þeir voro þar komnir, þá tekr Búi til orða ok kveðr sèr hljóðs, ok er hljótt var orðit, þá mælti hann til jarlsins Strútharalds: hitt er nú ráð, jarl! segir hann, ef þú berr nokkor kensl

*) 10, *F.* **) *kannske mislesit úr* XC (níutíu), *R*, tíu pund gulls, *B.*

á gripe þessa, er nú muntu sjá á oss skína, attú sœk nú til úragliga, ef þú þorir, ok sè nokkor dáð í þèr, fyrir því at lengi hefir þú stórt bergt*) við oss frændr; em ek nú ok albúinn at berjast við þik, ef nokkort er mannsmót í þèr. Sveinn konúngr heyrir orð Búa, ok þykke þat sjá, at hann fær eigi haldit sinne tign, ef hann lætr þá berjast þar á þíngino, ok ginge eigi á mille þeirra, er hann hafði svâ mikit áftekit, at þeir skyldu þar sættast á þíngino, ok tekr konúngrinn nú þat ráð, at hann gengr á mille þeirra, ok lætr þá eigi ná at berjast, ok kömr þar nú því mále loks, við atgaungu konúngsins ok afla, at nú verða hvârirtveggjo því at játa, at konúngrinn skipe einn á millum þeirra, eptir því sem hann vill. En þat skorar Búi í sættina, at hann læzk aldregi mundu lausar láta gullkistornar, þær er hann hafðe fengit af jarli, ok önga gripe hans, en bað konúnginn ráða öðro sem hann vilde. Konúngr svarar: Þú Búi! segir hann, stór verðr þú oss, nú hafðu þitt mál um gullkistornar, en jarl svâ mikit fè annat, at hann þykke haldinn af, en lausa verðr þú at láta, Búi digre! segir hann, gripe jarls, þá er þú hefir tekit, ok gera honum eigi þá hneiso eða svívirðu, at hann nái eigi tignarklæðum sínom. Svâ lýkr, at konúngr verðr at ráða, ok ferr Búi af klæðunum. Nú hèlt konúngrinn af því

*) *þannig A. bundit:* b'gt.

mest til þessa, um at gripir jarls raknaðe, at þat þótti jarli sèr mest svívirðíng, ef hann skylde eigi ná at hafa gripe sína. Ok nú verða þeir á þat sáttir, at konúngr skylde þannig*) skipa með þeim, sem nú hafðe hann ákveðit um gripina, ok gera ok slíkt of annat, sem þá sýndist honum jöfnoðr mille þeirra. Ok síðan lýkr konúngr upp gerðinne, ok ferr þaðan at málino, sem hann hafði áðr sagt á vân umb, at Búi skal þegar láta lausa gripina jarls, en hafa sjálfr gullkistornar báðar til hélla sátta við jarl; þeir skulo ok aftr gjalda bú þau, er upp voro tekin fyrir Strútharaldi jarli: en hann skal þat leggja í móte yðr til sœmðar, at gipta Tófu dóttur sína Sigurði kápu, ok skulo henne heiman fylgja þessi fè, ok skal eigi öðrovís aptr gjalda upptöko búanna, enn þeir taka þat undir sjálfum sèr. Því gerði konúngrinn þannig sættina, at honum þótti þetta vænst til, at um heilt mætti gróa með þeim, ok sættin mætti lengst haldast með þeim, ef mægðin tækist. Þesso taka þeir vel, feðgar, ok leggr Veseti til við Sigurð þriðjúng alls fjár síns, ok þykkir Sigurði it vænsta of kvânfáng þetta, er honum er ætlat, ok sættast þeir nú at þesso, ok fara þegar af þíngino til Strútharalds jarls, ok skal þá vera þegar brullaup þeirra Sigurðar. Þángat ferr fýrir konúngrinn til þeirrar veizlo, ok Veseti ok synir hans, sem líkligt var; ok

*) *gizkat fyrir* aþnnig *með strik yfir þ*, *A.*

er nú drukkit brullaup þeirra Sigurðar ok Tófu með mikille tign ok virðíngu; ok eptir boðit ferr konúngr heim, sæmðr með gjöfum, ok aðrir boðsmenn. Veseti ferr nú ok heim, ok synir hans til Borgundarhólms, ok er Tófa þar í för með þeim jarlsdóttir; ok er nú kyrt of hríð ok friðr góðr allra manna í millum.

30. Nú hafa þeir brœðr skamma hríð heima verit með föður sínom, áðr enn Búi digri lýser yfir því, er honum bjó í skape, at hann ætlast at fara til Jómsborgar, at leita sèr frægðar ok ágætis. Sigurðr bróðir hans vill ok fara með honum, þótt hann sè nýkvángaðr, ok nú búast þeir heiman brœðrnir, ok hafa 2 skip ok 100*) manna, ok vilja gera sem líkast því, er gerðu synir Strútharalds fyrri, þeir Sigvaldi ok Þorkell; fara síðan, þar til er þeir komu til Jómsborgar, ok leggja þegar utan at steinboganum ok at hafnardurunom. Ok er höfðíngjar í borginne verða varir við kvâmo þeirra, þá gánga þeir, höfðíngjarnir Pálnatóki ok Sigurðr ok Þorkell hávi, framme á steinbogann, ok kenna þeir Sigvaldi mennina, þá er fyrir skipunom rèðo. Ok nú tekr Búi til orða ok segir, at hann vill þángat ráðast til liðs með þeim Jómsvíkíngum, ok þeir brœðr með allt lið sitt, ef Pálnatóki vilde við þeim taka. En Sigvaldi tekr til orða: hverso hafi þèr faðir minn Strútharaldr jarl sett málum yðrom, seg-

*) *það er: 120 manna, eða stórt hundrað, eins ok allstaðar framvegis.*

ir hann, áðr enn þèr fœrit or landino. Búi svarar: þat er laung saga, segir hann, at segja frá vàrum viðskiptum, en þau urðu lok á, at Sveinn konúngr hefir skipat öllom málom með oss, ok má ek nú eigi þat uppinna í skömmo mále, er vèr höfum saman átt, en sáttir ero vèr nú. Nú mælti Pálnatóki við fèlaga sína, Jómsvíkínga: vilè þèr tilhætta, segir hann, hvârt þessir menn segi satt eða eigi, en allfúss væra ek til þeirra, segir hann, fyrir því at þess vættir mik, at fáir myne hèr slíkir vera fyrir í voro liðe, sem þeir ero. Þeir svara honum, Jómsvíkíngar: vèr viljom attú takir þessa menn í lög með þèr ok oss, ef þèr sýnest þat, en ef þeir hlutir nokkorir koma upp síðar umb hagi þeirra, er vèr vitom nú eigi, þá skal þat sèm allt annat á þíno umdœmi. Ok nú eptir þetta þá er upplokit Jómsborg, ok leggja þeir Búi skiponom inn í höfnina, ok er síðan reynt lið þeirra [ok hljótast af því liðe 8tigir manna*), en 4tigir fara aptr heim til Danmerkr. Nú er frá því at segja at þeir ero nú í borginne allir samt höfðingjar, þeir er áðr voro nefndir ok þessir, er nú ero til komnir, ok vârost góðir vinir. Þeir herja nú hvert sumar eptir annat á ýmse lönd, ok fá sèr bæði fjár ok mikillar frægðar, ok þó at eigi sè hèr í þessari frásögn frá þeim stórvirkjum sagt, sem þeir unno, þá er þat þó alsagt, at eigi er sýnt, at verit hafi méri hetjor eða garpar, enn þeir Jomsvíkíngar, ok hyggjo

*) ok ero 80 manna í lög teknir, F.

vèr at varla hafi fingizt þeirra jamníngjar; en þeir ero hvern vetr í Jómsborg í kyrðum.

31. Þar er nú til at taka, er Vagn er Ákason, hann vex nú upp heima með föður sínom á Fjóne, en stundum með Veseta afa sínom. Hann er maðr svå úeirinn í sínom uppruna, at þat er helzt sagt til marks um hans skaplynde, at þá er hann var 9 [1]) vetra gamall, þá hafðe hann drepit 3 menn. Hann er nú heima þar til er hann er 12 vetra gamall, ok er þá svå komit, at menn þóttost trautt mega umb hreifa hans skaplynde ok ofsa; hann gerist ok svå illgerðasamr, at öngu vætta vilde hann eira. Ok nú þykkjast hans frændr eigi vita, hvat or skylde ráða þesso vandræði. Ok nú er þat ráð tekit, at Áki faðir hans fær honum hálft 100 manna ok þar með 1 lángskip, en annat lið jafnmikit fær honum Veseti afi hans ok þar með annað lángskip, ok er engi maðr, sá er honum fylgir, ellri enn tvítögr at aldri, ok engi œri [2]) enn 18 vetra gamall, nema Vagn sjálfr, hann var 12 vetra gamall. Hann biðr sèr ekki fleira fá, enn nú var frásagt, 100 liðs, ok 2 lángskip, ok lèzt enskis fleirá viðþurfa, kvaðst sjálfr mundu fá sèr vistir ok þat annat, er þeir þyrpte at hafa.

32. Nú rèðsk Vagn heiman með lið þetta it vænliga, ok þurfo þeir nú þegar at afla sèr vistar, ok verðr Vagn ekki mjök örþrifráðe, þótt

---

[1]) 10, *B.* [2]) *þannig A; yngri, B, F, R.*

hann væri úngr at aldri. Hann ferr nú í fyrsto ok rekr hernað fyri endilánga Danmörk, ok höggr sèr strandhögg óspart, svå sem hann þarf. Hann rænir bæði klæðum ok våpnum, ok svå lýkr nú, at hann skortir hvårke våpn nè herklæðe nè vist, áðr hann siglde í braut or Danaveldi, ok lætr hann þá Danina fá sèr slíka hluti. Allt hefir hann nú œrið, þat er þeir þurfo að hafa með þessom 2 skipom. Nú ferr hann þar til er hann kömr til Jómsbórgar, þat var snemma umb morguninn í sólar upprás. Þeir Vagn leggja nú þegar skiponom utan at steinboganom; en þeir höfðíngjar borgarinnar, Pálnatóki ok Sigvaldi, Þorkell ok Búi ok Sigurðr, þegar er þeir verða við lið varir, þá fara þeir í kastalann, sem þeir voro vanir, ok spyrja síðan eptir, hverir þar væri komnir. Vagn spyrr í móte, hvårt Pálnatóki væri í kastalanom. Hann svarar ok segir, at sá væri maðrinn kominn til tals við hann, er svå heitir: eða hverir ero þessir menn, segir hann, er svå láta ríkmannliga? Vagn segir: ekki skal ek leyna þik heiti míno, ek heiti Vagn, segir hann, ok emk son Áka á Fjóne ok náfrændi yðvarr, ok em ek því hèr kominn, at ek vilda ráðast til liðs með yðr, fyrir því, at ekki þótta ek nú dæll heima meir enn svå, þóttost frændr mínir nú œrið hafa, þótt ek fœra nú í brott þaðan. Pálnatóki svarar: þykki þèr ráðit, frændi! segir hann, at þú munt hèr þykkja hœgr viðskiptes, ef menn megu heima trautt

eða eigi umtæla? Vagn svarar: logit er at mèr, frænde! segir hann, ef þú getr eigi temprað svâ mitt skâplynde, at ek mega vera í samsæti með vöskum mönnum, ok munto vilja gera vàrn sóma, þar sem vèr erom komnir á yðvarn fund. Þá rœðir Pálnatóki við Jómsvíkínga: hvàrt þykkir yðr rálligt, segir hann, at vèr takim við þeim Vagne frænda eða eigi. Þá annsvarar Búi digri: þat er mitt ráð, segir hann, ok er Vagn við mik bezt sinna frænda, at vèr takim aldregi við honum, ok hann komi hèr aldregi innan borgar. Við þèr vilja menn rísa hèr innan borgar, frændi! segir hann, ok jafnt frændr þínir, þeir er öll deili vita á þèr. Vagn svarar: hvârt verða þeir menn berir at því, segir hann, er þar standa hjá þèr, at þeir vilja eigi við mèr taka? en þó væri mèr þess eigi vân af Búa frænda mínom, at hann munde í þesso berr gerast. Þar em ek þó saðr að því, segir Búi, at ek fýse ekki, að við yðr sè tekit, heldr let ek þess, en þó vil ek at Pálnatóki ráðe. En hvat leggja þeir til synir Strútharalds jarls? segir Vagn, þat vil ek vita. Hafa skulo við til þess einorð, segir Sigvaldi, at við vildim attú kæmir hèr aldregi í vârn flokk. Nú spyrr Pálnatóki ok mælti: hverso gamall maðr ertu? frænde! segir hann. Ekki mon ek ljúga til þess, segir hann, ek em 12 vetra gamall, segir hann. Já, segir Pálnatóki, þá mælir þú ólög við oss, frænde! segir hann, þar er þú

ert miklo ærri*) maðr at aldri, enn svâ, at vèr hafim hèr lögtekna í Jómsborg at vera í sveit með oss; ok bítr þat fyrir, ok máttu af því eigi vera með oss. Vagn svarar: ek mon ekki til þess halda, frænde! segir hann, at þú brjótir lög þín, en þá ero þau sízt brotin, ef ek em sem einn 18 vetra eða ellri. Heill svâ, attú halt ekki lengr á þesso, frændi! segir Pálnatóki; ek mon heldr senda þik vestr til Bretlands, á fund Bjarnar ens brezka, ok fyri sakir vârrar frændsime þá gef ek þèr upp hálft ríkit til eignar ok stjórnar þar á Bretlandi. Vel þykke mèr þetta boðit, frændi! segir Vagn, en þó vil ek eigi þetta, er nú býðr þú. Hvat viltu þá, frænde! segir hann, er þú vilt eigi slíka hlute, sem nú býð ek þèr, þvíat nú þykkjomst ek vel bjóða. Nú svarar Vagn: égi vil ek þetta heldr enn áðr, segir hann, ok er þetta þó vel boðit ok frændsamliga. Pálnatóki mælti: hvar ætlar þú til, frænde! segir hann, með ofsa þinn ok framgáng, ef þú vill eigi þiggja slíka hlute? Þess skulo þèr nú vísir verða, Jómsvíkíngar! hvað mèr býr í skape; ek vil bjóða Sigvalda, syni Strútharalds jarls, at við eigim leik saman ok berjymst við jafnmart lið; hafi hann 2 skip or borginne ok 100 liðs, ok reynem síðan með oss, hvârir undan skulo láta öðrum, ok hvârir meira hlut skulo hafa í vâru viðskipte, ok skal þetta mál binda með

*) þannig A. yngri, B.

oss: ok ef svâ kann at verða, að þeir [láte síga ok renne*) undan, þá skulo þèr skyldir at taka við oss, ok gera oss [kost á með yðr at vera í*) Jómsborg. En ef vèr eigum slíkan hlut máls, sem nú ætla ek þeim Sigvalda, þá skulo vèr í brott fara, ok ero þèr þá lausir þessa máls. En eigi býð ek yðr með minna kappe, enn svâ, at Sigvaldi jarlsson berist við oss, ef hann þorir, ok sè hann úragr karlmaðr, ok hafi heldr manns hjarta enn berkykvendis**). Nú svarar Pálnatóki: hèr lýstr í endime, segir hann, hvat þessi enn úngi maðr tekr til, ok mátto þar til heyra, Sigvaldi! segir hann, hverso mjök hann vandar boð at þèr, þóttú sèr jarlsson, ok þat þykke mèr hvergi óvænna, attú komir í fulla raun af þessom frænda mínom, áðr enn þèr skilið. En við þat er svâ er fast atskafit ok fárliga, þá verðr þú trautt hœfr maðr af, ef þú freistar eigi við þá, fyri því at miklo er um mælt meira, enn þú megir undan víkjast; ok er þat til, at èr leggit at þeim, ok gerit þeim þá ena fyrsto hríð, at þeir kunne hóf sín. En ef svâ berr til, at Vagn frænde vârr verðr eigi svâ sigrsæll, sem hann er stórorðr, ok gánge honum þýngra, þá vil ek þar mikinn varnað ábjóða, at engi maðr beri vâpn á hann, fyrir því, at þeim mon þúngt falla, er þat hendir, ok leitt mon oss at sjá á, ef hann er hart lékinn, eða honum nokkvat til meins gert,

*) *er máð ok lítt læsiligt í A.* **) *blauðs kvikvendis, B.*

þótt hann þykke trautt hvers barns leika vera; en þó varir mik, at nú sè gjör skírsla til, hvílíkr þú ert, Sigvaldi! í framgaungo, þótt frændi minn sè úngr at aldri. Nú eptir þetta búast þeir Sigvaldi or borginne 2 skipom til móts við Vagn, ok þegar er þeir hittast, þá leggja þeir saman randir ok berjast, ok er svâ frásagt, at Vagn ok fèlagar hans veita þeim Sigvalda ena snörposto grjóthríð svâ þegar, at þeir mega ekki annat enn hlífa sèr ok forða, ok hafa þeir þó yrit*) at vinna, svâ ero þeir ákafir, enir úngo menn; ok þegar grjótið fœttist, þá láta þeir eigi lengi þurfa at bíða höggvâpna, ok hafa þeir þá höggorrosto, ok berjast með sverðum allhreystimannliga. En svâ kom of síðir því måle, at Sigvaldi lètti undan, ok flýr inn til landsins, ok vilde fá grjót. En þeir Vagn leggja eptir þeim, ok finnast þeir nú á landi, ok verðr Sigvaldi nú við at hrökkva, hvårt hann vill eða eigi, ok verðr þar nú með þeim önnor atlaga, ok er þeirra bardagi nú miklo ákafari ok snarpari enn it fyrra sinn, ok er þat nú frásagt, að þeim Sigvalda veitti sjá hríð enn þúngt. Þeir Pálnatóki ero nú staddir í kastalanum borgarinnar, ok sjá þaðan til, hverso þessi leikr ferr með þeim Sigvalda. Nú sækja þeir Vagn at fast, svât þeir Sigvaldi hopa undan á hæli ok hans fèlagar, allt þar til er þeir koma at borginne, en hún var læst

*) þannig A. Janske pennavilla fyrir yfrit; ærit, F. R.

ok lukt, ok mátto þar eigi innkomast í borgina, ok varð nú við að snúast ok veita vörn, eða gefast upp ella. Ok nú sèr Pálnatóki ok þeir Jómsvíkíngar, at nú man tvémr umskipta, annathvârt at Vagn man fá yfirkominn Sigvalda ok lið hans, eða hitt ella, at þeir muno verða at lúka upp borginne, ok komist hann svâ undan með fjörvi, þvíat hann má nú eigi undan flýja, ok eigi man hann viljat hafa, slíkr maðr sem hann var. Hèr kemr mále, at Pálnatóki biðr upp lúka borginne: ok hefir þú, Sigvaldi! segir hann, trautt þinn maka við at eiga, þar er sjá er, frænde vârr, ok er nú mál at lètta þessom leik, þvíat reynt er nú til fulls ykkat viðrskipte, ok megu vèr nú þekkja hvílíkr hvârr ykkar er; ok er þat mitt ráð, segir Pálnatóki, ef yðr sýnest svâ, at vèr takim við þessom enum únga manni ok liðe hans, þótt hann sè nökkvi ýngri at aldri enn svâ, sem í lögum vârom er mælt, ok hlær mèr þess hugr, segir hann, of einn jafngamlan hèr í vâro liðe, at nè einn fáe fáng af honum, ok er góð vân á um slíka menn síðar, at slíkir láti sèr eigi allt í augu vaxa. Nú gera þeir eptir því, sem Pálnatóki mælti fyrir, ok er nú upplokit Jómsborg, ok slitið bardaganom með þeim, ok er nú Vagn í lög tekinn ok allir hans menn. Í bardaga þeirra Vagns ok Sigvalda er sagt at fallit hafi af Sigvalda 30 manna, ok [jafnmargt lið*) af

*) 20, B, F; fáir, R.

Vagne, en þó hafðe Vagn einn virðíng þeirra beggja af þessom funde. Margir menn vorò ok sárir orðnir í bardaganom af hvårstveggja liðe. Nú er Vagn þar í Jómsborg með vild ok samþykke allra höfðíngja, þvíat svå stóðo lög þeirra til, að allir skyldu at eino ráðe, þegar er þar kœme, þótt áðr hefði nakkvat um svarfað. Vagn er sagt at svå gerist spakr maðr ok siðugr þar í Jómsborg, at engi maðr var þar spakari nè listugari enn Vagn Ákason, nè kunne betr allan sinn riddaraskap enn hann. Hann ferr or landi hvert sumar, ok stýrir skipe ok legst í hernað, ok var engi þeirra Jómsvíkinga meire kenpa enn hann í framgaungu. Því ferr nú fram 3 sumur í samt, frá því er hann kom í lið með þeim Jómsvíkíngom, at þeir liggja úte hvert sumar á herskipom, ok hafa jafnan sigr, en um vetrunom ero þeir heima í Jómsborg, ok er þeirra nú víða getið um veröldina.

35. Þess er nú viðgetið it 3ja sumarið, þá er áleið um haustið, at Pálnatóki tekr sótt, ok er Vagn þá 15 vetra gamall, er þetta er. Nú er þegar boðit konúnginom Búrizlafi til borgarinnar, þvíat Pálnatóka segir svå hugr um sitt sóttarfar, sem þessi sótt myne hann til bana leiða. Ok er konúngrinn kömr á fund Pálnatóka, þá rœðir hann svå: þat er hugboð mitt, herra! segir hann, at ek muna eigi fléri

sittir taka, ok má þat ok eigi ólíkligt þykkja fyrir aldrs sakir; en þat er ráð mitt, segir hann, ok tillag með yðr, at maðr sè fingenn annarr í stað minn, ok sè sá höfðíngi í borginne, at skipa þeim málum, er ek hefi áðr fyrir setið, ok hafist þeir hèr við í borginne, Jómsvíkíngar; ok hafi þeir enn landvörn fyri þèr, sem vèr höfum áðr gjört, ok þykke mèr, sem Sigvalda myne fæst till skorta, af þeim sem til er at gánga, mèr í hömlo *) um ráðagerðir, ok dœma hèr um mál manna, bæði fyrir vizku sakir ok ráðspeki, ok man yðr þó þykkja nokkor hvatvíse í því, er ek man nú mæla fyrir yðr, at ek get þess, en eigi veit ek þat, at alla skorti nokkvat at því, sem ek hefi verit. Konúngr svarar þá: opt hafa oss þín ráð vel gefizt, segir hann, ok skal þetta enn hafa, er þú hefir tillagt, ok man oss þat öllum bezt gegna, en þat er ugganda, at nú myne eigi lengi þín við njóta eða þinna ráða, ok er oss at skyldra at hafa it síðarsta, ok skulo standa öll en forno lög, þau er Pálnatóki hefir sett við hygginna manna ráð hèr í Jómsborg. Svá er sagt, at Sigvaldi var þess ekki einkar trauðr, ok gengr hann undir þetta, er á hendr honum var lagt, með ráðe Búrizlafs konúngs ok Pálnatóka. Ok nú eptir þetta, þá gefr Pálnatóki Vagne frænda sínom hálft Bretlands ríki til eignar ok forráða með Birne enum brezka, ok síðan bað hann

*) þa nnig.

Vagne frænda sínom virkða á alla vega við þá Jómsvíkínga ok einkum við konúnginn, ok fór um þat mörgum orðum ok snjöllum, ok sýnde þat í þesso, at honum var mikil ástúð á Vagne frænda sínom, ok þat annat, at honum þótti miklo skipta, at þeir gerðe vel til Vagns; ok litlo eptir þetta andast Pálnatóki, ok þykkir þat öllum enn mesti skaðe, ok lýkr þar frásögn um einn enn bezta dreng.

34. Nú eptir fráfall Pálnatóka, þá tekr Sigvaldi at stýra lögum þeirra Jómsvíkínga, ok er hann hafðe eigi lengi þesso stjórnað, þá er þat frásagt, at nokkvat breyttist háttr laganna í borginne, ok verða lögin haldin eigi með jafnmikille freko, sem þá er Pálnatóki stýrðe; gerist svá brátt, at þaðra erо konor í borginne 2 nóttom saman eða 3, svá ok ero menn í brott or borginne, lengrum enn lög stóðo til; ok verða nú í borginne stundum áverkar með mönnum ok einstaka víg.

35. Ok nú er þetta er tíðenda, þá ferr Sigvaldi or borginne, ok til fundar við Búrizlaf konúng; en konúngrinn atti sèr dætr 3, þær er nefndar ero til sögunnar, ok hèt Ástríðr en elzta, ok var allfríð sjónum ok en vitrasta; en sú er næst var henne at aldri hèt Gunnhildr; en Geira en ýngsta, hennar fèkk Ólafr Tryggvason. Ok er Sigvaldi er kominn á fund konúngsins, þá býðr hann honum 2 kosti, annat-

hvârt, at hann lèzt eigi vera mundo í Jómsborg, eða ella gæfi hann honum Ástríðe dóttur sína. Konúngr svarar honum: þat hafða ek ætlat fyrir mèr, segir hann, at ek munda hana þeim manni gefa, er tignari væri fyrir nafns sakir, enn þú ert, en þó væri mèr þess þörf, attú færir eigi í brott or borginne, ok skulo vèr ráða um þetta öll saman, hvat oss þykke rálligast af at hafa. Síðan hitte konúngrinn Ástríðe dóttur sína, ok spyrr hana, hverso henni væri at skape þessi ráðahagr, at hún væri gipt Sigvalda; ok vil ek, segir hann, at við setìm ráðit sem vitrligast, at Sigvaldi fari eigi brott or borginne eða Jómsvíkíngar, þvíat ek þarf þeirra mjök til landvarnar með mèr. Ástríðr svarar feðr sínom: þèr satt til at segja, faðir! segir hún, þá vilda ek Sigvalda aldregi eiga, en þó skaltu honum eigi frá hnekkja, ok þó á þá leið, sem ek man fyrir segja. Hann skal þat vinna til ráðahags þessa, at koma af landino öllum sköttum, þeim er vèr höfum híngat til goldit Danakonúngi, áðr enn hann komi mèr á arm; hinn er annarr kostr, at hann fái híngat komit Sveine Danakonúngi, svâ attú egir vald á honum. Ok eptir þetta berr konúngrinn upp þetta mál fyrir Sigvalda, er þau mæltu til, ok binda þau þetta síðan fastmælum með sèr, ok skal framkomit vera fyrir en ȝju jól; en ef Sigvaldi kömr eigi þesso fram, sem nú var skilt með þeim, þá skulo mál þeirra öll vera laus.

36. Sigvaldi ferr nú heim eptir þetta til Jómsborgar. Ok á eno sama vâri ferr hann með 3 skip ok 300*) manna þaðan ór Jómsborg. Hann ferr til þess er hann kömr á Sjóland, ok hittir þar menn at mále, ok hefir frètt til, at Sveinn konúngr tekr veizlor skamt þaðan á land upp. Ok nú er hann þykkist glöggt spurt hafa til fara konúngsins, þá leggr hann skip sín við nes eitt, þar er hvergi vóro skip í nánd, en þat var skamt frá bœnom, þar er konúngrinn tók veizlo [ok drakk með 600**) manna. Þeir Sigvaldi snúa skipom sínom, ok láta framstafna horfa frá landi, ok tengja saman hvert skip af stafne annars, ok leggja þeir árar allar í háreiðar. Síðan sendi Sigvaldi 20 menn skilríkja til fundar við Svein konúng, ok mælti at þeir skylde þat segja konúngi, at hann vilde hitta hann at nauðsynjum; ok þat annat, at hann væri svå sjúkr, at hann væri náliga at bana kominn: þat skulo þèr ok segja konúnginom, at þar liggè honum náliga við allt ráð ok líf. Ok nú fara sendimenn til bœjarins, ok gánga í höll fyrir konúnginn, ok sá er foríngè þeirra var, berr upp öll þessi örendi, er þeir våro með sendir. Ok er konúngrinn heyrðe þessi tíðendi, þá ferr konúngrinn þegar ofan til sjóvar, ok með honum þau 600 manna, er þar voro at veizlonne, til fundar við Sigvalda,

*) hundrað, F. **) ok hafði eigi minna lið enn 800 manna F.

En þá er Sigvaldi verðr þessa varr, at konúngrinn var þángat á för, þá er þat sagt, at hann er á því skipino, er first var landi, ok liggr hann nú í rekkjo ok gerist allmáttlítill. Hann mælti nú við sína menn: þá er 30 manna ero útgíngnir á þat skip, er næst er landino, þá skulo þèr hleypa út bryggjo af landi ok á skip út, ok mæla svâ, at menn sökkvi eigi skipom undir oss, ok troðist eigi svâ ákaft, ok get ek at konúngrinn myne gánga í fyrsta lagi. En þá er 20 menn ero komnir á miðskipet, þá skal kippa af þeirri bryggjonne, er á þat liggr skipet. Nú er svâ frásagt, at konúngrinn kömr þar með lið sitt, ok spyrr at Sigvalda; en honum er sagt at hann mátte líteð, ok liggr hann á yzta skipino; ok gengr hann síðan á þat skip, er næst er landino, ok hvert af öðro, þartil er hann kömr á skip Sigvalda. Menn gánga ok eptir honum, en Sigvalda lið ferr svâ með öllu, sem hann hafðe ráð tilgefit. Ok nú er konúngrinn er kominn á skip þat, er Sigvaldi liggr á, með enn 10da mann, þá spurðe konúngrinn, ef Sigvalde hefði mál sitt; en honum er sagt, at hann hefir mál sitt, ok er þó máttr sem minnstr. Síðan gengr konúngrinn at, þar er Sigvaldi liggr, ok lýtr at honum niðr, ok spyrr, ef hann mætti nema orð hans, eða hver tíðendi hann kynne honum at segja, þau er honum lægi svâ stórt við að þeir fyndist, sem Sigvaldi hafði honum orð um send. Lúttu nú at mèr líttað,

herra! segir hann Sigvaldi, þá munto heldr mega nema mál mitt, þvíat ek em nú lágmæltr. Ok er konúngr lýtr at honum niðr, þá tók Sigvaldi hende annarri um herðar konúnginom, en annarri undir hönd honum, ok er hann nú eigi allmeginlaus, ok heldr hann nú eigi allaust konúnginom. Ok í því bile þá kallar Sigvaldi at öllum skipverjum, at þeir skyldu falla við árar allar sem tíðast; ok svá gera þeir, ok röru nú í brott sem þeir máttu. En þessi 600 manna standa eptir á landi, ok sjá á; ok nú tekr konúngr til orða ok mælti: hvat er nú, Sigvaldi! segir hann, viltu svíkja mik nú, eða hvat er fyrir ætlat? ek þykkjomst nú sjá, segir hann, at tíðendum mon sæta, en þat má ek eigi vita, til hvers koma mon þessi tiltekja. Sigvaldi svarar konúnginom ok mælti svá: eigi mon ek svíkja yðr, herra! en fara verðe þèr nú með oss til Jómsborgar, ok veita skulo vèr yðr þat allt til virðíngar, sem vèr megum, ok allir yðrir menn, þeir er nú fylgja yðr, skulo velkomnir með oss, ok monu þèr þá vita, til hvers hvatke kömr, er þèr komit þar til þeirrar veizlo, er vèr höfum yðr búit, ok skaltu þar einn fyrir öllu ráða, en vèr skulom allir, sem skylt er, til þín lúta, ok veita þèr alla sœmð, þá er vèr megum. Þat muno vèr nú þekkjast, segir konúngr, or því sem að ráða er. Þèr fara nú þar til er þeir koma til Jómsborgar, ok þjónar Sigvaldi konúnginom, sem vert var, ok gera

nú Jómsvíkíngar í móte honum ena beztu veizlo, ok kallast allir hans menn vera. En Sigvaldi segir nú konúnginom, hver sök til er, er hann hafðe konúnginn or landi hafðan, at hann lèzt beðit hafa kono til handa honum, dóttur Búrizlafs konúngs: ok þeirrar meyar, er ek vissa vænsta vera ok bezt um sik, ok tókumst ek þat á hendr fyrir vinátto sakir við yðr, herra! að því er mèr sýnest, ok vilda ek eigi, attú mistir ens bezta kvânfángs. Því gat Sigvaldi nú viðkomit, at allir Jómsvíkíngar sönnuðu þetta með honum. Konúngr spurðe, hvat mærin hèti. Sú mær heitir Gunnhildr, segir Sigvaldi, er ek hefi beðit þèr til handa, en mèr er föstnoð önnor dóttir hans, sú er Ástríðr heitir, ok er þó Gunnhildr fyrir hversvetna sakir framar, sem vera á. En þú konúngr! skalt hèr vera at veizlo í Jómsborg, en ek skal fara á fund Búrizlafs konúngs, ok vitja málanna fyrir hönd okkra beggja, ok mantu nú verða mèr at trúa til málanna þinna allra, ok skulo vèr yðr ok vel gefast. Nú eptir þetta ferr Sigvaldi á fund Búrizlafs konúngs með 100 manna, ok er góð veizla ok vegsamlig ger honum í móte; ok er þeir konúngr ræðast við, þá lèzt Sigvaldi nú kominn til ráða við Ástríðe, ok kvaðst nú því hafa á leið komit, sem til var mælt, at Sveinn Danakonúngr var nú kominn til Jómsborgar, ok þeir áttu nú við hann alls koste, at gera við hann slíkt, af síno tilstille ok vitro, sem þeir vilde, ok bað þá konúnginn

ok Ástríðe gera, sem þeim sýndist rálligast ok vitrligast. Þau rœddu nú um, ok leituðu nú ráða undir Sigvalda, bæði konúngrinn ok dóttir hans Ástríðr, hvat honum sýndist rálligast um þetta mál, er til konúngs tók, Sveins. Sigvaldi svarar: hugat hefi ek eitthvert ráð um þetta málit, segir hann: ek vil attú gefir Sveini konúngi dóttur þína Gunnhildi, ok gerir híngatför hans virðuliga, en hann vinne þat til ráðahags, at hann gefi þèr upp áðr alla skatta, þá er þú hefir áðr átt honum at gjalda híngat til, ok man ek gánga með þeim málom ykkar í mille, ok man ek svå þeim málum fylgt geta, at þetta man framgánga, sem nú hefi ek fyrir yðr rœtt. Nú eptir þessa viðrœðu þeirra, þá ferr Sigvaldi aptr með lið sitt, 100 manna, þar til er hann hittir Svein konúng, ok spyrr konúngr brátt eptir, hverso honum hefðe málin gingit. Þat er nú á yðro valde, herra! segir hann. Hvernveg er þess? segir konúngr. Þat þá, segir Sigvaldi, ef þú vilt þat tilvinna, at gefa upp áðr skattana Búrizlafi konúngi, áðr enn hann gipti þèr dóttur sína: máttu ok á þat líta, herra! segir Sigvaldi, at þitt er allt eptir hans dag, ok er þetta þinn vegr méri, attú eigir þann mág, at undir öngan sè skattgildr; þvíat þeir þykkja ávalt konúngarnir minne, er skattana gjalda, enn hinir, er eigi gjalda. Ok nú telr Sigvaldi um fyrir Sveini konúngi á marga vega, at honum skylde þetta sýnast, ok skorti

hann hvârki til vit nè orðfæri. Svå kömr þesso máli, at Sveini konúngi sýnist þetta ráð, er Sigvaldi lagðe til, ok er honum títt til at þessi ráðahagr tækist, ok er nú þetta ráðit, ok kveðit á brullaupsstefno, ok skulo bæðe vera senn brullaupin. Ok er at því kömr, þá fara þeir allir til boðsins Jómsvíkíngar, ok er þar Sveinn konúngr í för með þeim, ok var þar en ríkuligsta veizla at hvívetna, svât þeir menn, er þá voro uppe, munðu eigi at vegligra boð hefðe verit í Vindlandi enn þetta. Þat er nú frásagt enn fyrsta aptan, er menn sitja at brullaupi, at brúðirnar falda sítt, svå at úgerla má sjá þeirra yfirlit; en um morgoninn eptir, þá ero þær vel kátar, ok skupla þá ekke; ok nú hyggr Sveinn konúngr vandliga at yfirlitom þeirra systra, þvíat hann hafðe hvâriga fyrr sèna, enn að því boðe, ok hafðe hann þat eina til, er Sigvaldi hafðe honum frásagt þeirra vænleik ok kurteisi, systranna: ok er nú sagt at Sveini konúngi lízt allra bezt á þá konona, er Sigvaldi átti, refr., ok sýndist sú vera vænni ok kurteisari enn sín kona, ok þykkir konúngi Sigvaldi eigi til lengðar [1]) hafa et sanna frásagt, ok finnr nú Sveinn konúngr at mikit stende undan við hann í vinfengino af hende Sigvalda, ok sèr konúngrinn nú með vitra manna ráðe bragð hans allt, ok drepr þó hulðo á fyrir alþýðo manns, ok nýtir þat af allt sèr til sœmðar

[1]) *óglöggt í A;* lykta, *F.*

ok virðíngar, sem nú er í boði, þannig sem komit er málino; á hann nú ok at taka Vindland at þriðjúnge eptir dag Búrizlafs konúngs. Nú eptir þetta er slitið veizlonne, ferr nú Sveinn konúngr í brott með Gunnhildi kono sína, ok hefir þaðan 30 skipa, ok ferr með mikit lið í brott ok margar gersimar; en Sigvaldi ferr til Jómsborgar með kono sína Ástríðe, ok gángast nú mjök or stað lögin þeirra, frá því sem þar voro sett fyrir öndverðu af Pálnatóka ok öðrum vitrom mönnum, ok finna þeir þat nú Jómsvikíngar, ok ero þó nú allir samt þar í borginne of stundar sakir, ok ero frægir mjök.

37. Eigi eptir þetta miklo, er nú var frásagt, þá spyrjast tíðendi mikil or Danmörku, at Strútharaldr jarl er andaðr, faðir þeirra Sigvalda ok Þorkels, en Hemíngr bróðir þeirra er úngr að aldri, þá er þetta er tíðenda, ok þykkist Sveinn konúngr skyldr til at gera erfi eptir Strútharald jarl, ef synir hans enir ellri kœmi eigi til; þvíat Hemíngr þótti þá enn úngr til at ráða fyri veizlonne. Nú sendir hann orð þeim brœðrum til Jómsborgar, at þeir Sigvaldi ok Þorkell kœmi til erfisins ok hittist þar, ok gerðe allir samt veizlu, ok hæfðe til skipana, at hún yrðe sem virðeligust eptir þvílíkan höfðíngja, sem var faðir þeirra, Strútharaldr jarl. En þeir brœðr sendu þegar konúnginum þau orð í móte, at þeir koðost koma mundu, ok mæltu at konúngr skylde allt láta tilbúa, þat er til veizlonn-

er þyrpte at hafa, en þeir kváðost til mundu fá, ok báðo hann taka öll tilfaung af eigu þeirri, er átt hafðe Strútharaldr. Þá sýndist flestum mönnum úrálligt, at þeir fœri þángat, ok grunuðu at vinátta þeirra Sveins konúngs ok Sigvalda mundi vera heldr grunn, ok þeirra allra saman Jómsvíkínga, þannig sem farit hafðe með þeim fyrr viðrskipten, þótt þeir lèti þá hvârirtveggjo skyldiliga við aðra; en Sigvaldi ok Þorkell háfi vilja ekki annað enn fara, sem þeir höfðu heitið, en Jómsvíkíngar vilja ok eigi eptir vera, ok vilja þeir allir fylgja þeim Sigvalda til boðsins. Ok er at því kömr, þá fara þeir or Jómsborg með miklo liðe, þeir hafa 70*) skipa annars hundraðs. Þeir fara nú þar til er þeir koma á Sjóland, þar sem Haraldr jarl hafðe fyrir ráðit, ok var Sveinn konúngr þar fyrir, ok hafðe þar búa látið erfit, svâ at þá var albúit, ok er þetta um vetrnátta skeið; þar er inn mesti mannfjölði ok en bezta veizla, ok drekka þeir Jómsvíkíngar ákafliga ét fyrsta kveldit, ok fær á þá mjök drukkrinn. Ok nú er því ferr fram um hríð, þá finnr Sveinn konúngr þat, at þeir gerast náliga allir dauðdrukknir með þeima hætti, at þeir gerast málgir mjök ok kátir, ok þykkir lítið fyrir mörgu þat at tala, er ella væri eigi örvænna at undan liðe; ok nú er konúngr finnr þetta, þá tók hann til orða ok mælti. Hèr er nú glaumr mikill ok fjöl-

*) *þannig F; óglöggt í A;* hálft annat hundrað (ɔ: 180), *R.*

menne, segir hann, ok vilda ek nú til þess mæla, at èr tækit upp nokkora gleðe nýja til skemtonar mönnum, ok þat er lengi væri síðan at minnum haft, ok mikils væri um vert. Sigvaldi svarar konúnginom ok mælti: þat þykkir oss vera upphafligast, segir hann, ok vân at bezt myne verða fyrir sèð um gleðina, at èr heyit fyrst, herra! þvíat vèr eigum allir til yðvar að lúta, ok viljum vèr því allir samþykkjast, sem þer villt vera láta um gleðina eða upptaka. Konúngr segir: þat veit ek menn gert hafa jafnan, segir hann, at dýrligum veizlum ok samkundum, ok þar er mannval hefir gott samankomit, at menn hafa framhaft heitstrengíngar sèr til skemtonar ok ágætis, ok em ek þess fúss, at vèr freistim nú þess gamans, fyrir því at ek þykkjomst þat sjá, svâ miklo sem þèr erot nú ágætari, Jómsvíkíngar, um alla norðrhálfo heimsins enn allir menn aðrir, þá er þat ok auðvitað, at þat mon með méra móti, er þèr villð til hafa tekit í slíkri skemtan, ok man þat enn fara eptir öðro, at þèr erot nú meire fyrir yðr enn aðrir menn, ok þat líkligt at menn myne lengi þá hluti at minnom hafa, enda skal ek eigi undandraga at hefja þetta gaman. Þess strengi ek heit, segir konúngrinn, at ek skal eltan hafa or ríki síno Aðalráð konúng, áðr liðnar sè enar 3ju vetrnœtr, eða hafa feldan hann ella, ok nát svâ ríkino; ok nú áttu, Sigvaldi! segir konúngr, ok mæl þú eigi minna um enn ek,

Sigvaldi segir: svá skal vera, herra! segir hann, at um skal nokkot mæla. Þess strengi ek heit, segir Sigvaldi, at ek skal herja í Noreg fyrir enar 3jú vetrnætr með því liðe, er ek fæ til, ok hafa eltan Hákon jarl or landi eða drepit hann ella, at 3ja kosti skal ek þar eptir liggja. Þá mælti Sveinn konúngr: nú ferr vel at, segir hann, ok er þessa vel heitstrengt, ef þú efnir þetta, ok eigi er þetta lítilmannligt, ok ver hálfo at heilli, attú hafir þetta mælt, ok efn þetta nú vel ok drengiliga, er þèr hafit nú ummælt. Nú er þat til at taka, er þú ert, Þorkell enn háfi! segir konúngr, hvers þú vill heitstrengja, ok er einsætt at láta verða stórmannliga. Þorkell svarar: hugat hefi ek mína heitstrengíng, herra! segir hann. Þess strengi ek heit, segir Þorkell, at ek mon fylgja Sigvalda bróður mínom, ok flýja eigi fyrr, enn ek sèk á skutstafn skipe hans; enn ef hann bersk á landi, þá strengi ek þess heit, at ek skal eigi flýja, meðan hann er í fylkíngo, ok ek mega sjá merki hans fyrir mèr. Vel er þetta mælt, segir Sveinn konúngr, ok muntu þat at víso efna, ertu svá góðr drengr. Búi digri! segir konúngr, nú áttu, ok vitu vèr attú munt nokkornig mikilmannliga ummæla. Þess strengi ek heit þá, segir Búi, at ek skal fylgja Sigvalda í för þessa, svá sem mèr endist karlmennska til, ok drengskapr, ok flýja égi fyrr, enn færri standa upp enn fallnir ero, ok halda þó við, meðan Sig-

valdi vill. Svá fór sem vèr gátom, segir konúngr, at mikilmannliga mundi verða ummælt af þinne hendi; en nú áttu, Sigurðr kápa! segir konúngr, at mæla umb enn nokkvat eptir hönd Búa bróður þíns. Skjót er heitstrengíng mín, herra! segir Sigurðr, þess strengi ek heit, at ek mon fylgja Búa bróður mínom, ok flýja eigi fyrr enn hann er líflátinn, ef þess verðr auðit. Slíks var þar ván, segir konúngr, at tú mundir því vilja atfylgja, sem bróðir þinn; en nú átto, Vagn Ákason! segir konúngr, ok er oss þar mikit um at heyrá, hvers þú strengir heit, þvíat èr lángfeðgar erot garpar miklir ok afætor *). Vagn svarar ok mælti: þess strengi ek heit, segir Vagn, at ek skal fylgja Sigvalda í för þessa ok Búa frænda mínum, ok halda við meðan Búi vill, ef hann er lífs, ok þat læt ek fylgja, segir hann, minne heitstrengíng, ef ek kömi í Noreg, at ek skal komit hafa í rekkjo Íngibjargar, dóttur Þorkels leiro í Vík austr on hans ráðe ok allra frænda hennar, áðr enn ek koma heim aptr í Danmörk. Nú fór sem mik varðe, segir konúngr, ok ertu fyrir flestom mönnum, þeim er vèr vitom, of allan vaskleik ok kurteisi. Þat er sagt at Björn enn brezke var þar í liðe þeirra Jómsvíkínga, ok var einkom fèlagi Vagns Ákasonar, þvíat þeir átto Bretland báðir samt, síðan er Pálnatóki andaðist. Ok nú mælti konúngr: hvers strengir þú heit, Björn

*) *þannig A, en vantar í hinn.*

enn brezkel segir konúngr. Þess strengi ek heit, segir Björn, at ek man fylgja Vagne, fóstra mínum, sem ek hefi vit til ok drengskap. Ok nú eptir þetta slítr tali þeirra, ok fara menn at sofa vâno bráðara, ok ferr Sigvaldi í rekkjo hjá kono sinne Ástriðe, ok sofnar hann fast brátt, er hann kom í rekkjona; en Ástríðr kona hans vakir, ok vekr hún hann Sigvalda, þá er hann hefir sofit mjök lengi svå, ok spyrr, ef hann myne heitstrengíng sína, þá er verit hafðe um kveldit; en hann svarar, ok kveðst eigi muna, at hann hefðe heitstrengt nè eins um kveldit. Hún mælti: eigi mon þèr at því verða, segir Ástríðr, at því er ek get til, ok munto bæði viðþurfa vit ok ráðagerð. Hvat skal nú þá til ráðs taka, segir Sigvaldi, þú ert vitr ávalt, ok muntu nú kunna nokkor góð ráð til at gefa. Hún svarar: ek veit eigi nú, segir hún, hvert þat ráð sè, er gott er, en til skal þó nakkvat leggja: þá er þú kömr til drykkjo á morgin, þá vertu glaðr ok kátr, þvíat Sveinn konúngr mon muna heitstrengíngar yðrar, at því er ek get til, ok þá er konúngr rœðir umb við þik, þá skaltu honum þesso svara: at öl er annarr maðr, ok munda ek sýnu minna hafa aftekit, ef ek væra ódrukkinn; en síðan skaltu spyrja konúnginn, hvat hann mon vilja tilleggja, attú getir efnt heitstrengíng þína, ok [tak síðan glaðan á*) við konúnginn, ok lát sem þú þykkist

*) gríp nú gulli á, F.

þar allt eiga, er konúngrinn er, fyrir því at hann þykkist nú hafa stiltan þik mjök í þesso, ok spyr hverso mörg skip hann myne fá þèr til fararinnar, ef þú reipast við at fara, ok ef hann tekr þesso vænliga, ok kveðr þó ekke á umb, hverso mörg skip hann man tilleggja með þèr, þá skaltu skora við hann fast, at hann kveðe þegar á, hvat hann man tilleggja, ok seg attú munt margra þurfa, fyrir því at Hákon jarl hefir mikinn afla; en fyrir því skaltu svá skjótt atgala um þetta, ok skora fast við konúnginn, segir hún, at ek hygg at honum myne nú minnst fyrir þykkja, at heita þèr liðeno, ok leggja skipen til með þèr, meðan hann veit eigi víst, hvårt förin tekst eða eigi; en þá er förin er ráðin, þá get ek þik lítit af honum fá um liðit, ef hann hefir eigi áðr heitið, fyrir því at hvårgan ykkarn Hákonar jarls man hann spara til at hljóte úförna, ok þykkja þá bezt at báðir hlyte.

38. Þat er nú frásagt at Sigvaldi gerir svá sem Ástríðr rèð honum; ok þá er þeir taka til drykkjo of daginn eptir, þá er Sigvaldi enn kátaste, ok fær mart til gamans. Ok nú inner konúngr til umb heitstrengíngar þeirra, er verit höfðu um aptaninn, ok þykkir konúnginom nú umb it vænsta, ok þykkir mjök hafa í vaðhorne uppkomit við Sigvalda, ok alla þá saman Jómsvíkínga. En Sigvaldi segir konúnginum,

ok mælti slíkum orðum öllum, sem Ástríðr hafðe fyrir hann lagt, ok frèttir nú eptir, hvat konúngrinn vill tilleggja með honum. En þar kömr at konúngrinn mælir svå, at hann kveðst ætla, þá er Sigvaldi er búinn til þeirrar farar, at hann mundi tilleggja með honum 20 skip. Sigvaldi svarar: þetta tillag er gott, segir hann, af einhverjom ríkjum bónða, en ekke er þetta konúngligt tillag, slíkr höfðíngi sem þú ert. Þá svarar Sveinn konúngr, ok var nokkvat brúnölfi [1]), ok spurðe Sigvalda: hverso mikils mundir þú þykkjast viðþurfa, segir hann, ef þú hefðir lið eptir því sem þú vildir. Skjótt er þat at segja, segir Sigvaldi: beint 6 tigi [2]) skipa, þeirra er öll sè stór ok vel skipot, en ek mon þó fá [3]) í staðinn eigi færri skip eða þaðan af fleiri, ok monu þau vera smærri, fyrir því at eigi má vita, hvårt öll koma aptr skipen yðor, ok er þessu sýnna að svå berr til. Nú segir konúngr: búin skulo öll skipen, Sigvaldi! þá er þú ert búinn til fararinnar, segir konúngrinn, ráðtu til at heldr! ek skal til fá þetta, er þú beiddir. Þá er vel við orðit, herra! segir Sigvaldi, ok vegsamliga, sem vån var at yðr, ok látið þá nú vel efnt verða, sem nú hafi þèr heitið, fyrir því at nú skal fara þegar, er boðe þesso er lokit, er nú sitjum vèr at, ok fá þú nú öll skipen, svå at eigi verðe seinað, en

---

[1]) brúnölfr, *R*; brúnvölvi, *F*; reiðugligr, *B*. [2]) 40, *B*, *F*.
[3]) þèr, *b. v. F*.

ek man lið til fá ok við báðir samt. Ok nú drepr or hljóð fyrst or konúnginom, ok verðr honum staðr á, ok mælti þó vâno bráðara: svâ skal vera, Sigvaldi! segir konúngr, sem þú mælir til, en þó hefir þetta skjótara aðborizt, enn ek hugða, ok varðe mik trautt, at svâ skjótt munde áþjóta, sem nú er. Þá mælti Ástríðr, kona Sigvalda: égi er yðr þess vân, segir hún, at þèr munit mjök sigrast á Hákone jarli, ef èr dvalit ferðinne, svâ at hann spyri, ok megi viðbúast lengi, ef þèr fáit nú úsigr, ok er þetta eitt ráðit, segir hún, at bregða við sem skjótast, ok láta enga fara frèttina fyrir, ok komet þèr jarli á úvart. Þat er nú sagt, at þeir láta ráðna vera ferðina, þegar veizlonne er slitið, ok skipa þar nú til alls at erfino, ok hafa ætlan á um ferðena. Svâ er sagt, at Tófa, dóttir Strútharalds jarls, tekr til orða, ok mælti við Sigurð bónda sinn: þú munt nú fara, segir hún, sem þú hefir ætlað, en þess vil ek þik biðja, segir hún, attú fylgir sem bezt Búa broeðr þínom, ok leif eptir þik orðstír sem beztan, en ek mon þín bíða, svâ at engi maðr skal koma í mína rekkjo, meðan ek spyr þik heilan ok lífs. En menn ero þeir 2, Búi! segir hún, er ek vil þèr gefa til farar þessarar, þvíat þú hefir allar stundir vel til mín verit: annarr heitir Hávarðr, ok er kallaðr Hávarðr höggvande, en annarr heitir Áslákr, ok er kallaðr Áslákr hólmskalle, en því gaf ek þèr

þessa menn, at mèr er við þik vel, ok ekki skal úeinorð við þat hafa, at miklo heldr vilda ek þèr hafa gefin verit, enn þeim er nú á ek, en þó mon þat nú svâ búit vera verða. Búi þiggr mennina at henne, ok biðr hana hafa þökk fyrir, ok gefr þegar Áslák Vagne frænda sínom til fylgðar, en Hávarðr var með honum sjálfum. Nú slítr boðeno, ok búa þeir nú lið sitt Jómsvíkíngar, þaðan frá veizlonne; ok er þeir ero búnir, þá fara þeir or landino, ok hafa 100 stórskipa, [en þeir höfðu þángat haft or Jómsborg til veizlonnar 70 annars 100, ok voro í því tali mörg smáskip [1]).

39. Nú fara þeir ferðar sinnar, ok gefr þeim vel byri, ok taka Víkina í Noregi; þeir koma at síð aptans, ok þegar um nóttina hèldu þeir til býarins í Túnsbergi, ok komo þar með öllu liðeno um miðnættis skeið. Sá maðr er nefndr til sögunnar, er Ögmundr hèt, ok var kallaðr Ögmundr [2]) hvíte, hann var lendr maðr Hákonar jarls, úngr að aldri ok virðr mikils af Hákone jarli; hann hefir mest forráð býarins í Túnsbergi, þá er þessi tíðendi ero. Ok nú er herrinn er kominn í bœinn, þá tóko þeir upp náliga allan bœinn, ok drápo þar mart manna, tóko síðan allt þat er þeir mátto í fjárhlutom, ok fóro eigi þorfsamliga [3]); en þeir er fyrir vâro vöknuðo eigi við góðan draum, ok

[1]) *sleppir R;* en þeir höfðu alls hálfan sjöunda tug annars hundraðs *F.* [2]) Geirmundr, *R, allstaðar.* [3]) þornsamliga, *F.*

áttu margir þegar við höggum at taka ok vâpnagánge. Ögmundr hvíte vaknar ok, sem aðrir menn, við þenna úfrið, ok þeir er sváfo næstir honum í herbergi. Nú tekr hann þat ráð, ok þeir með honum, at þeir flýja undan í eitt lopt, þat er þeim þótti sem lengst munde verjast mega, þvíat engi voru föng á, at komast mætti til skógarins. Ok er þeir Jómsvíkíngar verða þessa varir, þá drífa þeir at loptino, ok höggva loptið í ákafa; ok nú sjá þeir Ögmundr, at þeir muno eigi fá varizt, miklo er herr þessi harðfengari ok ákafari, er þar er kominn. Þat er sagt, at Ögmundr hvíte tekr þat ráðs, at hann hleypr or loptino ofan ok á strætið, ok kömr standande niðr; en Vagn Ákáson var þar nærstaddr, er hann kom niðr, ok höggr þegar til hans Ögmundar, ok hjó á hönd honum fyrir ofan úlflið, ok hefir Vagn eptir höndina, en Ögmundr komst í skóg í braut. Gullhríngr hafði fylgt hendinne, ok tekr Vagn hann upp ok hefir. En Ögmundr, er hann kömr í skóginn, þá nemr hann staðar, þar er hann má heyra mál þeirra, ok vill vita ef hann fái þat skilt af orðum þeirra, hverir þar ero komnir, þvíat hann veit eigi áðr, ok þykkir þetta heldr til [1]) ófrólligt, ef hann kann ekki frá segja, ef hann hittir aðra menn, en slíkt víte, sem hann hafðe á sèr tekit. Hann verðr nú þess varr af orðum þeirra ok ákalle, at þar ero komnir Jómsvíkíngar, ok svâ veit hann nú, hverr á honum hefir unnit sjálfom. Ok nú eptir

1) *óglöggt í A.*

þetta þá ferr hann leiðar sinnar á skóga ſbrott ok merkr, ok þat er nú frásagt, at hann liggr úti 6 dœgr á mörkum, áðr enn hann kömr til bygða. En þegar er Ögmundr finnr bygðir ok menn, þá hefir hann greiða allan, þann er þarf, því at margir menn visso deili á honum, ok var hann vel um sik ok vinsœll maðr, ok ferr hann nú þar til, er hann spyrr hvar jarl er á veizlum, ok sœkir hann nú á hans fund. Jarl hefir þá tekit veizlu á þeim bœ, er heitir á Skugga, ok sá maðr er Erlíngr nefndr, er veizlona hèlt; hann var lendr maðr. Jarl var þar með 100 manna á veizlonne, ok þar var Eiríkr son hans með honum. Svâ er sagt at Ögmundr hvíte kömr þar síð aptan dags, ok gengr þegar inn í höllina ok fyrir jarl, ok kveðr hann vel. Jarl tekr kveðju hans, ok er hann spurðr almæltra tíðenda. En hann svarar, Ögmundr: lítil ero enn tíðendi undir förum mínóm, segir hann, en gerast mætti at tíðendum eigi all-litlum. Hvattá? segir jarl. Þattá, segir Ögmundr, at ek kann at segja yðr hersögu, at mikill herr er kominn í landit, austr í Víkina, ok með enom mesta úfriði ok styrjöld, ok þat sama ætla ek þeim í skapi búa, at halda slíko fram. Jarl mælti: hvat veit ek, segir hann, hvârt menn muno aldregi hætta fyrr lygisögum í landino, enn nokkor hángir uppe fyrir. Eiríkr svarar ok mælti: eigi er svâ á slíko at taka, fáðir! segir hann, ekki er þessi lygimaðr, er nú segir frá. Jarl mælti:

veiztu þat mjök gerla, frændi! segir hann, hverr þessi maðr er, ok væri þat líkligt, fyrir því er þú fylgir mále hans. Þat ætla ek at ek vita nokkot til, segir Eiríkr, eigi síðr enn þú, faðir! at ætlan þinne; þat hygg ek at hèr sè kominn Ögmundr hvíte, lendr maðr þinn, ok hefir hann oss opt betr fagnað, enn vèr fögnum honum nú. Égi kennda ek hann, segir jarl, gánge hann enn híngat til máls við mik. Nú gerir Ögmundr þegar, er honum komu orð jarls, þá gengr hann enn fyrir hann. Síðan spyrr jarl: hverr Ögmundr ertu? segir hann. En hann segir honum öll deili á sèr, at hann má viðkannast. Þá mælti jarl: veit ek, segir hann, attú munt sanna sögu segja, ef þú ert þesslíkr*) maðr; en seg mèr, segir jarl, hverr ræðr fyrir her þessom enom mikla? Sigvaldi heitir sá, segir Ögmundr, er fyrir herliðino ræðr, en nefnda heyrða ek í herinom bæði Búa ok Vagn, ok hefi ek þess nokkor merki á sjálfum mèr, at ek lýg þetta eigi; ok bregðr síðan upp hendinni, ok sýnir jarli handarstúfinn. Jarl mælti þá: hart ertu leikinn, segir hann ok sárliga, en hvårt vissir þú þat, hverr þèr veitti þenna geig? Rèð ek at líkendum, jarl! segir hann, af því er þeir mæltu, þá er sá tók upp hrínginn, er fylgt hafðe hendinne: fènaði þèr nú, Vagn Ákason! sögðu þeir, ok þóttumst ek þaðan af vita, at hann munde á mèr hafa unnit, ok þat kannaða ek af, segir hann,

*) *óglöggt í A.*

að sá herr munde kallaðr vera Jómsvíkíngar. Sannfróðr muntu of þat vera, segir jarl, af þeim mönnum, sem þú heyrðir nefnda í liðino; en þat er þó at segja, at þenna munda ek sízt kjósa herinn, segir jarl, þótt ek ætta um alla at velja, ok man nú bæði viðþurfa vit ok harðfenge, svå segir mèr hugr umb þetta.

40. Nú sendir jarl þegar menn nokkora á Hlaðir til Sveins sonar síns, at segja honum hersöguna, ok sendir honum orð til, at hann safnaðe liðe um allan Þrándheim af sinne tilsýslo, ok kveðja upp alla þá menn, er mikils ero virðir, ok svâ hina, er minna háttar ero, ok fá búit hvert skip þaðan, þat er nokkorr vöxtr er at. En Guðbrandr hvíte var þar með jarli, er hann unni mest. Ok ferr jarl nú þegar af veizlonne með því liðe, er hann fèkk þar; hann ferr þar til, er hann kömr ofan í Raumsdale, ok síðan samnar hann liðe um Norðmæri; en hann sendir Erlíng suðr um Rogaland at segja tíðendin, ok samna þar liðe, ok sende jarl Erlíng þegar suðr þá þángað, áðr hann fœri frá veizlonne, ok sendir þau orð öllum mönnum sínom, þeim er í landino voru, ok öllum þeim, er nokkorr líkvendi var at, at þeir skyldu allir til hans koma með því liðe, er þeir fengi til. Ok jamvel sendir jarl þeim mönnum orð, er hann var missáttr við, at þeir skyldo ok koma á hans fund, ok kveðst sættast mundo við hvern mann, þeirra er sótti á hans fund

því sinni, ok veitti honum lið. Eiríkr ferr norðr um Naumudali, son Hákonar jarls, í móte Sveine bróður sínom, ok samnar liði, sem hann má, allt um eyjarnar et ytra. Þat er sagt, þá er Eiríkr sigldi suðr eptir Hamrasundum, að þar koma ímóte honum herskip, ok ræðr sá maðr fyrir liðino, er Þorkell hèt, ok var kallaðr Þorkell miðlángr, hann er rauðr víkíngr ok í missætti við Hákon jarl. Þeir brjóta þegar upp vápn sín, víkíngarnir, ok ætla at leggja að þeim; þeir hafa 5 skip. En þá er Eiríkr sèr þat, þá mælti hann við Þorkel miðláng: ef þú vilt berjast við oss, segir hann, þá skulo vèr búnir þess, en þó sæi ek hèr betra ráð til. Hvert er þat? segir Þorkell. Óskapligt sýnist mèr þat, segir Eiríkr, at vèr berimst sjálfir Noregs menn, þvíat nú mætti vera at fingist [annarr betri kostr *), ef þú vilt koma á fund föður míns með lið þitt, ok viltu veita honum slíkt, sem þú ert tilfærr, þá muno þit sættast, ok mon þat þá eigi verða torsótt af föður míns hendi. En Þorkell svarar: þenna kost vil ek, ef þú býðsk í því, Eiríkr! at mèr akist þetta eigi í tauma, er þú segir, þá er ek hitte föður þinn. Ek skal þat annast, segir Eiríkr; ok nú ræðst Þorkell miðlángr með sveit sína til liðs með Eiríki. Ok brátt eptir þetta finnast þeir brœðrnir, Eiríkr ok Sveinn, ok fara þeir nú til þess staðar, er þeir höfðu ákveðit með sèr, Hákon ok Eiríkr, áðr enn þeir skildist, ok síðan hittast þeir þar

*) *máð í A; þannig gizkat.*

allir feðgar, Hákon ok Eiríkr ok Sveinn, í þeim stað, sem þeir höfðu mælt mót með sèr, ok allr herrinn skylde hittast ok saman koma; en þat var á Sunnmæri við ey þá, er heitir Höð [1]), ok kemr þar mart lendra manna. Þeir höfðu feðgar alls 300 skipa, ok voro mörg ekki allstór. Þeir liggja þar á vâgi þeim, er Hjörúngavâgr heitir, ok bera nú saman ráð sín, ok liggja þar á vâginom öllum flotanum.

41. En nú er at segja frá þeim Jómsvíkíngum: þeir fara nú sunnan fyrir landit ófriðsamliga, herja þar ok ræna, sem þeir koma við. Þeir höggva strandhögg stór ok drepa mart manna, ok víða er þat, at þeir brenna býi at köldum kolum, ok fara með herskilde allt sunnan fyrir landit, ok flýr hotvetna undan herinom, þat er spyrr til, ok undan má komast. Ok nú fara þeir, þar til er þeir koma fyrir sund þat, er kallat er Úlfasund, ok ero þeir þá komnir at Stað; ok er þat frásagt, at hvârigir spyrja til annarra gleyggt, Hákon jarl eða Jómsvíkíngar. Ok nú sigla þeir Jómsvíkíngar sunnan fyrir Stað 20 vikur sævar, ok fara þar til, er þeir koma í höfn þá, er heitir í Hereyjum, ok leggja þar í höfnina allan flota sinn; ok er þeir ero þar komner, þá þykkjast þeir þurfa at nýjo at fá sèr vista; ok er þat sagt, at Vagn Ákason ferr á skeið sinne til eyjar þeirrar, er Höð heitir, ok veit Vagn eigi at

[1]) Hödd, F.

jarl liggr þar í vâginom skamt frá eyjonne. Vagn liggr við eyna, ok gánga þeir upp, ok ætla at fá sèr strandhögg, ef svâ berr at hendi. Ok *nú* berr svâ at, að þeir finna mann einn at máli; *sá* rekr fyrir sèr kýr 3 ok geitr 12 [1]). Vagn spyrr þann mann at nafne. Sá svarar ok kveðst Úlfr heita. Þá mælti Vagn við sína menn: takit èr nú kýrnar ok geitrnar, ok höggvið út á skip vârt, ok svâ ok, ef èr finnit hèr fleira fè. Hverr er þessi maðr, segir hann Úlfr, er fyrir liðino ræðr á þesso skipe? Þessi heitir Vagn ok er Áka son. Svâ þótti mèr nú, segir hann Úlfr, sem vera mundi nú stœrri slátra efni, ok nú eigi allfjarri yðr komit, at því er jer [2]) ætlit nú til, Jómsvíkíngar! enn höggva niðr kýr mínar eða geitr. Segðu oss, ef þú veizt nakkvat til ferða Hákonar jarls, segir Vagn, ok ef þú kant oss nakkvat þat at segja með sannendum, at vèr vitem, hvar hann er, þá muntu undan koma bæði kúm þínom ok geitom; eða hver ero tíðendi oss at segja, hvat veiztu til Hákonar jarls? Úlfr svarar: hèr lá hann í gærkveld síð einskipa fyrir innan eyna Höð á Hjörúngavâgi, ok mâno þèr þegar fá drepit hann, er þèr vilìt, þvíat hann bíðr þar manna sinna. Þá skaltu, segir Vagn, hafa keypt í frið fè þitt allt, ok gakk nú á skip með oss, ok seg oss leið til jarls. Svâ hæfir eigi, segir Úlfr, ok vil ek víst eigi berjast í móte jarli, ok samir þat eigi; en segja

[1]) *þannig B, F, R; vantar í A.* [2]) *þannig.*

mon ek yðr leið, þar til er þèr hittið inní vâginn, ef þèr villt; ok ef ek fer með yðr á skip út, þá vil ek þat mælt eiga, at ek sjá þá látinn vera í friðe, er þèr sèð yfir þat, at èr hittið í vâginn. Nú gengr Úlfr út á skip með þeim, en þat er snemma dags, ok fara þeir Vagn þegar í Hereyjar sem tíðast, ok segja Sigvalda ok öllum Jómsvíkíngum þessi tíðendi, er Úlfr sagði þeim.

42. Nú taka þeir Jómsvíkíngar at búast við at öllu, sem þeir munde þá, at þeir skylde fara til ens harðasta bardaga, ok vilja vera við öllo umbúnir, þótt Úlfr take auðvelliga á. Ok er þeir ero albúnir, þá veita þeir atróðr at vâginom. Þat er sagt at Ulf grunar um nokkot, að þeim myne fleiri sýnast skipin í vâginom, enn svâ sem hann hafðe sagt þeim. Ok þegar er þeir sá framkoma skipen, þá hleypr Úlfr útbyrðes ok þegar á kaf, ok ætlar at leggjast til lands, ok vilde eigi bíða þess, er þeir launaðe honum sitt starf. Ok er Vagn sèr þetta, þá vill hann at víso launa honum eptir verðleikum, grípr upp síðan eitt spjót, ok sendir eptir honum, ok kemr spjótið beint á hann miðjan, ok lèzk hann þar. Nú róa þeir Sigvaldi ok allir Jómsvíkíngar inn í vâginn, ok sjá þá at skipaðr var vâgrinn allt frá þeim í brott af herskipom [1]). Þeir fylkja nú þegar liðe síno

[1]) *B. bætir þessu við:* ok þar hitta þeir þann, èr þeir fóru at leita, Hákon jarl, ok var hann eigi einskipa, ok eigi með 2,

öllu. En í öðrum stað þá sá þeir jarlarnir, Hákon ok synir hans, hvar þeir ero komnir, Jómsvíkingar, ok taka þegar skip sín or tengslum, ok ætla til hverir hverjom skulo í móte berjast. En svâ er hèr frásagt, at í austr horfi botninn á Hjörúngavâgi, en mynnet í vestr; þar standa ok út á vâginom steinar 3, þeir er heita Hjörúngar, ok er einn þeirra nokkoru mestr, ok er við þá steina vâgrinn kenndr. Æn sker liggr inn á vâginom miðjum, ok er jafnlángt til lands á alla vega frá skerino, bæðe inná vâgsbotninn, ok út tveim megin gagnvert. En ey liggr sú fyrir norðan vâginn, er heitir Primsigð [1]), en Harund [2]) liggr fyrir sunnan vâginn, ok þar inn frá er Harundarfjörðr. Nú er frá því at segja, at þeir Jómsvíkingar skipa þannog í fylkíng skipom sínom, sem nú mon hèr sagt:

---

heldr voru meir enn 300; þat voru snekkjur ok skeiðr ok kaupskip, ok hvert fljótanda far, er jarl fèkk til þeirra, þau er há voru borði, ok öll voru skipin bæði hlaðin af mönnum ok vopnum ok grjóti. Þar er með Hákoni jarli enn fyrsti maðr Eiríkr son hans, ok Sveinn ok Sigurðr ok Erlíngr synir hans, þeir styrðu allir skipum; svâ sagði Þórðr Kolbeinsson, er hann orte um Eirík:

Mjög lèt margar snekkjur
mærðarörr sem knöru
áðr vex skjallz ok skeiðar
skjalldhlynr aljum dynja;
þá er ólítinn utar
oddherðir þar gjörðar
mörg var lind fyrir landi
lund síns föður röndu.

*S*ótti jarl sá er átto
ógnfróðr á lög ítóði
hèr finnz hafa stafna
hátt Sigvalda á móti;
margr skalf hlynr en hvergi
hugendr bana ugðu
þeir er gátu sjó alíta
sárgams blóðgum ára.

Ok enn sagði hann svo:

[1]) Primsignd, *R.* [2]) Havrund, *R.*

Sigvaldi leggr skip sitt í miðja fylkíng, en Þorkell háfi, bróðir hans, leggr þar skip sitt næst honum; en Búi digri ok Sigurðr kápa, bróðir hans, þeir leggja skip sín út í fylkíngar armenn annann; en Vagn Ákason ok Björn enn brezke skipa annann arm. En þeir Hákon jarl ætla fyrir sèr í öðru lagi, hverir berjast skulo í móte þessom köppum af þeirra liðe, ok skipa þeir svâ til í flestom stöðum, at 3 voru ætlaðir í móte einom þeirra. Nú muno vèr þar fyrst tiltaka, at segja frá þeirra tilskipan, at ætla Svein Hákonarson í móte Sigvalda. En 3 mönnum var skipat í móte Þorkatli háfa, bróður Sigvalda, ok var þar Yrjaskeggi einn, en annarr Sigurðr steiklíngr norðan af Hálogalandi, 3ði Þórir, er kallaðr var hjörtr; ætlaðir voru enn 2 menninnir með Sveine Hákonarsyni í móte Sigvalda, þeir er eigi var áðr getið: Guðbrandr or Dölum ok Styrkarr af Gimsum. Í móti Búa var ætlaðr Þorkell miðlángr, lendr maðr jarls, ok annarr Hallsteinn kerlíngabane [1]) af ... lum [2]), ok enn 3ði Þorkell leira, hann var lendr maðr jarls. En á mót Sigurðe kápo, bróður Búa, voru þeir feðgar [Ármóðr or Önundarfirði ok Árne son hans [3]). En í mót Vagne Ákasyni var ætlaðr Eiríkr jarl Hákonarson, ok annarr Erlíngr af Skugga, enn 3ði Ögmundr hvíte, ok sá enn same átte at gjalda Vagne handarhöggit,

[1]) kerlíngr, *R.* [2]) Fjöllum, *B*; Fljóðum, *F*, *en vantar í R.* [3]) Arnmóðr ok Arni ok Fiðr, *R.*

sem fyrr var sagt. Á mót Birne enom brezka var ætlaðr Einarr litle, lendr maðr, annarr Hávarðr uppsjá, 3ði Hallvarðr af Flyðronesi, bróðir Hávarðar; en Hákon sjálfr skal leika laus við svá, ok var öngum ætlaðr einkum í móte, ok skal hann styðja allar saman fylkíngar, ok ráða fyrir liðeno. Þat er frásagt at 4 [1]) menn íslenzkir hafi verit með þeim feðgum Hákoni ok Eiríke, þeir er nefndir ero: þar er til nefndr Einarr, er þá var kallaðr Skjaldmeyjar- [2]) Einarr, hann var skáld jarls, ok hafðe þá lítinn sóma af jarli, hjá því sem verit hafðe. Einarr hafði þat mjök í mali, at hann mundi hlaupa or flokke jarlsins Hákonar ok til Sigvalda, ok síðan kveðr hann vísu:

Gerða ek [veig of [3]) virða
víðis illrar tíðar,
þat vann ek meðan aðrir
örvafaðar [4]) sváfu;
[komkað ek þess [5]) þar er þótte
þíngsættis [6]) fè betra,
meiðr sparir hödd við hróðri
hverr en skáldit verra [7]).

Enda skal ek at vísu til Sigvalda, segir hann,

---

[1]) 5, *B.* [2]) Skáldmeyjar, *R.* [3]) víg um, *F.* [4]) örva veðrs, *F.* [5]) kátr er þrótz, *F.* [6]) þíng-sætis, *F.* [7]) *B hefir þessa vísu þannig:*

Gjörða veit ek virða
vörð þann er sitr á jörðu,
yðrunst þess, meðan aðrir
örváðir menn sváfu;
komkat ek þrótt þann er þætte
þrenna linr at finna
færi mik firða mæri
fere skjald enn verri.

eigi mon hann minna sóma gera til mín, enn jarl gerir. Hann hleypr síðan utan af skipe Hákonar jarls ok á bryggjornar, ok gerir á sèr brautfús sem mestan, en hleypr eigi skeleggliga [1]) í brott, ok vill sjá hvernog jarli brygði við; ok er hann kömr á bryggjornar, þá verðr honum enn vísa á munne, ok kveðr til Sigvalda:

Sækjum jarl, þanns auka
úlfs [2]) verðr [3]) þorir sverðum
hlöðum [4]) við [5]) borð á barða
baugskjöldum [6]) Sigvalda;
drepr eigi sá [7]) sveigir
sárlinns er [8]) grams [9]) finnum,
rönd [10]) berum út á andra
Endils [11]), við mèr hendi.

Ok nú finnr Hákon jarl, at Skjaldmeyjar-Einarr er nú í brottbúnínge, ok nú kallar jarl á hann, ok biðr hann gánga þángat til máls við sik, ok hann gerir svâ; síðan tekr jarl skálir góðar, þær er hann átti, þær voro gervar af brendu silfri ok gylldar allar; en þar fylgðo 2 met, annat af gulli, en annat af silfri; á hvârotveggja metino var gert sem væri líkneskja [12]), ok hèto þat hlotar, en þat voru reyndar hlutir, sem mönnum var títt at hafa, ok fylgðe þesso náttúra mikil, ok til þess alls, er jarli þótti skipta, þá

---

[1]) *þannig A, F.* [2]) úlf, *B.* [3]) verð, *R, F, B.* [4]) hlaupum, *B.* [5]) vèr, *R.* [6]) baugmildum, *B.* [7]) svâ, *R.* [8]) af, *B.* [9]) gram, *R, F, B.* [10]) rand, *F.* [11]) endis, *B.* [12]) manns, *b. v. B, F, R.*

hafðe hann þessa hluti. Jarl var því vanr at leggja hluti þessa i skálernar, ok kvað á, hvat hvår skylde merkja fyrir honum, ok ávalt er vel gingo hlutir, ok sá kom upp, er hann vilde, þá var sá ókyrr hlutrinn í skálinne, er þat merkði, er hann vilde at yrðe, ok breysti sá hlutrinn nokkot svâ í skálenne, at glam [þat] varð af. En þessar gersimar gefr jarl Einari, ok verðr hann við þetta kátr ok glaðr, ok sezk nú aptr at brottförinne, ok ferr ekki á fund Sigvalda. Ok af þesso fær Einarr nafn, ok er síðan kallaðr Einarr skálaglam. Sá maðr var þar annarr íslenzkr, er hèt Vigfús, son Víga-glúms; þriðè Þórðr, er kallaðr var örvahönd; fjórðe Þorleifr, er kallaðr var skúma, hann var son Þorkels ens auðga vestan [1]) or Dýrafirði [2]) or Alviðro [3]). Þat er sagt frá Þorleifi, at hann fær sèr í skógi klumbu eina mikla eða hálfrót-eldi [4]) þat, ok ferr síðan þángat, er matsveinar hafa elda ok matbúa, ok svíðr klumbuna utan alla nokkot svâ, ok hefir hana í hendi sèr, ok ferr á fund Eiríks Hákonarsonar, ok gengr Eiríkr þá ofan til skips, ok er þar þá í för með honum Einarr skálaglam, ok þá slæst Þorleifr í för með þeim; ok er Eiríkr sèr hann, þá mælti hann: hvat skal þèr, Þorleifr! segir hann, klumba

---

1) af Mýrum, *b. v. B.* 2) fimti var, *b. v. B.* 3) Tindr Hallkels son, *b. v. B.* 4) *þannig A, R;* er róteldi, *B; v. í F.*

sú in mikla, er þú hefir í hendi. En Þorleifr svarar honum á þá leið:

Hefi ek í hendi
til höfuðs gerfa
beinbrot Búa,
böl Sigvalda,
vâ víkínga;
vörn Hákonar;
sjá skal vera [1]),
ef vér lifom,
eikikylfa
óþörf Dönom [2]).

Ok nú fara þeir þar á skip [4 íslenzkir [3]) menn með Eiríke, Þorleifr skúma ok Einarr skálaglam, Vigfús Vígaglúmsson ok Þórðr örvahönd.

43. Nú eptir þetta leggjast at fylkíngar með þeirri tilskipan, sem nú var tjáð ok sagt, ok er Hákon jarl í fylkíngo með Sveini syne sínom at efla hann í móti Sigvalda, ok tekst

---

[1]) verða, *B*, *R*, *F*. [2]) *F*, *B*, *R bæta við þessu:* þá tók Vigfús Vígaglúmsson, ok hvatti spjót, er hann átti, ok áðr þeir berðist kvað hann vísu þessa:

Oss er [1]) leikr, en lauka
liggr heima vinr [2]) feimu,
þraungr [3]) at Viðris veðri [4])
vanðar [5]) góðr [6]) fyrir handum;
[hlýss kveð ek hel ab ossa [7])
hann væntir sèr annars
vífs [8]) undir [9]) vörmum bægi,
vèr skreytom spjörr neyta.

Vel er þetta kveðit, segir jarlinn.

[3]) hinir íslenzku, *B*.

---

[1]) *v. í B.* [2]) *v. í B.* [3]) þrýngr, *R*. [4]) varðar, *B*. [5]) vöndr, *B*. [6]) goð, *R*. [7]) hlýs kveðju hæla bossa, *B*; loð kveð ek hæla bosa, *R*. [8]) vís, *B*. [9]) und, *R*.

nú inn harðasti bardagi millom fylkíngan
ok er hvârigum sóknar at frýja nè framgaun
ok er þat sagt, at at jöfnu gengr með þeim S
valda ok þeim feðgum, svâ at hvârigir l
undan síga sín skip. En þá er svâ (er) komit,
geta þeir Hákon jarl at líta, at Búi hefir á gj
mikinn bug á fylkíngo þeirra, þar sem ha
var, inn nörðra arminn, ok höfðu þeir, er
hann börðost, látið síga skipen undan, ok þ
þeim sem betra mundi firr honum, en ha
gengr þó á eptir eigi at síðr, ok verðr hann þe
stórhöggr, ok fá þeir íllt af honum, ok er ha
mannskœðr í bardaganom. Jarl getr at lí
at mjök var jafnleikit með þeim Eiríke ok Vag
at svâ búno, ok ero þeir í fylkíngar armin
syðra. Ok nú leggr Eiríkr frá þaðan skip s
þat er hann er á sjálfr, ok Sveinn bróðir ha
öðru skipe, ok fara þeir nú brœðrnir ok leg
nú at Búa, ok berjast við hann, ok geta rè
fylkíng sína, ok eigi betr. En Hákon j
bersk við Sigvalda meðan, en þá er Eir
kemr aptr í fylkíngararminn syðra, þá he
Vagn á gjört mikinn bug á liðe Eiríks, ok ha
látið undan sígast, ok þá hafa sundrskila or
skipen Eiríks, ok hafa þeir Vagn gingit þa
gegnum fylkíng, ok lagt svâ fast at þei
Ok nú verðr Eiríkr reiðr mjök, er hann
þetta, ok leggr nú járnbarðann at harðfengl
at skeiðinne, þeirri er Vagn stýrði, ok stín

þeir nú saman stöfnum, ok berjast þeir nú af nýjo, ok hefir eigi verit snarpari orrostan, enn nú er. Ok þat er nú frásagt, at Vagn ok Áslákr hólmskalli hlaupa af skeið sinne ok á járnbarðann Eiríks, ok gengr síðan með síno borðe hvárr þeirra, ok höggr Áslákr hólmskalle á tværhendr, svâ má at kveða, ok svâ Vagn it sama, ok svâ ryðjast þeir nú umb, at allt hrökkr liðit fyrir. Eiríkr sèr þat, at þessir menn ero svâ óvægnir ok óðir, at eigi mon lengi lýða svâ búit, ok mon þurfa sem bráðast at leita ráða jarls. Áslákr er maðr sköllóttr, at því er sagt er, ok hefir öngan hjálm á höfðe, etr fram berom skallanom um daginn, ok er heiðviðri á ok bjart veðrit ok varmt, ok fara margir menn af klæðum fyrir hita sakir, ok hafa ekki nema herklæðin ein. Ok nú eggjar Eiríkr menn sína í móti þeim, ok ráða þeir í móti Ásláki hólmskalla, ok bera vâpn á hann, höggva í höfuð honum bæði með sverðum ok eyxum, ok þótti þeim sem honum munde eigi annat geigvænligra, þars hann hafðe beran skallann fyrir. En þó er svâ frásagt, at vâpnin hrjóta af upp af skallanom Ásláks, hvârt sem þeir færa í höfuð honum sverð eða eyxar, ok beit ekki á, ok hrýtr or skallanum við höggin. Ok nú er þeir sjá, at hann gengr fram hart, hvatke er þeir hafa at, ok ryðsk hann um [it sitt [1]), höggr á báðar hendr, bæði títt ok hart ok stórt, ok fellir margan mann.

[1]) *þannig A;* hit sama sinn, *F.*

þat er nú frásagt, at Vigfús, son Vígaglúms, tekr þat fángaráðs, at hann þrífr upp nefsteðja einn mikinn, er þar lá fram á þiljom á járnbarðanum, ok þar hafðe Vigfús áðr hnoðit við sverðshjölt sín, er losnað höfðu, ok færir síðan steðjann í höfoð Ásláke hólmskalla, svâ at þegar sökkr steðjanefit, en við því átti hann eigi gert, ok fellr hann niðr þegar dauðr. En Vagn gengr með borðe öðru, ok ryðsk umb it harðasta, höggr á tvær hendr, ok veitir mörgum manni skaða; ok er því ferr fram, þá hlöypr þorleifr skúma í móti Vagne, ok lýstr til hans með kylfonne, ok kömr höggit á hjálmenn uppe, ok springr fyrir þó undir, svâ varð höggit mikit, ok hallast hann við, ok stakar nær at honum þorleifi við, ok jafnt í því hann stakaðe, þá stakk hann sverðino til hans þorleifs; ok síðan stiklar hann út af Járnbarðanom, ok kömr niðr standandi í skeið sína sjálfs, ok hefir engi verit snarpari í atsókninne, enn nú var hann ok allir hans menn; en svâ höfðu þeir Hólmskalli þó ruddan Járnbarðann fyrir Eiríki, at hann lèt mennina þángat gánga af öðrum skipum, þar til er hann var alskipaðr, ok þótti honum eigi annat hlýða mega, ok tekst nú enn in harðasta atlaga með þeim Vagne. Ok því næst sjá þeir Eiríkr, at Hákon faðir hans ok fylkíng hans var kominn at landi, ok verðr nú á hvíld nokkor á bardaganom.

44. Nú hittast þeir feðgar allir saman ok

talast við; þá mælti Hákon jarl: þat þykkjomst ek sjá, segir hann, at mjök tekr á oss at hallast bardaginn, ok var hvârttveggja, þegar at ek hugða til þess, verst at berjast við þessa menn, enda reynist mèr svâ, at mèr þykkja öngvir vera þessom mönnum líkir, at eigi sè þessir menn verri viðreignar, ok þat kann ek sjá, at oss mon eigi svâ búit hlýða, ef eigi er ráðs leitat, ok skulot èr nú vera eptir með herinom, þvíat úvarligt er, at höfðíngjarnir allir fari frá liðino, ef þeir leggja at, Jómsvíkíngar, ok er þess aldregi örvænt. En ek mon gánga á land upp með nokkora menn, ok sjá þá enn hvat í gerist, segir Hákon jarl. Ok nú ferr jarl á land upp með nokkora menn, ok ferr norðr í eyna Primsigð, en þar var mörk mikil í eyjonni. Síðan gengr hann í rjóðr eitt, er í mörkinne var, ok leggst jarl þar niðr á knè bæði, ok biðst fyrir, ok horfir þó í norðr, ok mæltist nú fyrir, sem honum þótte vænligast, ok þar kömr nú bœnarorðum hans, at hann skorar á fulltrúa sinn, Þorgerðe Hörðatröll [1]), en hún daufheyrist við bœn jarls, ok þykkist hann þat finna, at hún mon honum reið orðin, ok býðr hann henne nú at þiggja af sèr ýmsa hlute í blótskap, ok vill hún ekki þiggja, ok þykkir honum allóvænt horfa málit. Ok þar kömr því mále loks, at hann býðr fram mann-

[1]) Hörðabrúði, *F*; Hölgabrúði, *R*; Höldabrúði eða Hörðatröll, þvíat ýmist er hún kölluð, *B*.

blót, en hún vill þat ekki þiggja, er hann býðr henne í mannblótum. Nú þykkir jarli óvænkast sitt mál, ef hann fær eigi sefat hana, tekr nú ok eykr boðit við hana, ok þar kömr máli, at hann býðr henne alla menn aðra, nema sjálfan sik ok sono sína, Eirík ok Svein. En jarl átti son, þann er Erlíngr hèt, ok var 7 vetra gamall ok enn efniligsti maðr. En þat verðr nú of síðir, at Þorgerðr þiggr af honum, ok kýs nú Erlíng son jarls. Ok nú er jarli þykkja heyrðar vera bœnir sínar ok áheit, þá þykkir honum vænkast umb; ok lætr síðan taka sveininn, ok fær hann í hendr [Skopta Kark [1]) þræli sínom, [ok veitir hann sveininom fjörlöst með þeima hætti, sem Hákon var vanr, ok hann kenndi honum ráð til[2]). Nú eptir þetta ferr jarl til skipa sinna, ok eggjar nú lið sitt allt at nýjo: ok veit ek nú víst, segir hann, at vèr munom sigrast á þeim Jómsvíkíngom, ok gángit nú fram at betr; þvíat nú hefi ek heitið til sigrs oss á þær systr báðar, Þorgerði ok Irpu, ok muno þær eigi bregðast mèr nú heldr enn fyrr. Ok nú hefir hvíld verit á bardaganom, meðan jarl var í brautu, ok hafa þá enn hvârirtveggjo búizt við orrostonne, sem vænligast þótti, meðan þessi dvöl var. Nú eptir þetta gengr jarl á skip, ok leggjast þeir nú at öðru sinne, ok er jarl nú í móti Sigvalda, ok

[1]) *þannig A, B, R;* Skofta, *F.* [2]) fer hann ok sker sveininn á háls, sem H. j. mælti fyrir, *B.*

gengr nú fram it harðasta í trausti Hörðabrúðar ok Irpo; ok nú tekr veðrið at ylgjast í norðrit, ok dregr upp ský dökkt ok dimmt með hafino, ok gengr upp með öllo skjótt; en þat var í þat mund dags, er tók ut eyktina [1]), ok dregr nú yfir skýit skjótt ok fylgir þegar jel, ok þótti þeim, sem þángat væri bæði eldíngar ok reiðarþrumor, því allir Jómsvíkíngar átto at vega í gegn jelino. En þetta jel var svâ með miklom býsnom, ok veðrit þat er fylgði, at ekki mátto sumir menn betr, enn fá staðizt; ok nú er menn höfðu áðr um daginn farit af klæðunom fyrir hita sökum, en nú var veðrit nakkvat öðruvís, ok tekr þeim nú at gnolla, ok er þó svâ, at þeir sœkja bardagann frýjolaust. Þat er sagt at Hávarðr höggvandi, förunautr Búa, sèr fyrstr manna, hvar Hörðabrúðr er í liðe Hákonar jarls, ok margir sjá þat ófreskir menn, ok svâ þeir, er eigi voro ófreskir; ok þat sjá þeir með, þá er líttað linaði jelino, at ör fló, at því er þeim þótti, af hverjom fíngri flagðsins, ok varð ávalt maðr fyrir, svâ at bana fèkk af. Ok nú segja þeir Sigvalda ok öðrum sínom fèlögum; ok nú tekr Sigvaldi til orða ok mælti, þvíat þeir Hákon sóttu þá bardagann, sem þeir mátto, er jelino laust á ok meðan þat hèlzk: égi þykki mèr, segir Sigvaldi, sem vèr egim hèr við menn at berjast í dag,

---

[1]) þá var svâ komit deginum, er þetta var tíðinda, at heldr tók út eyktina, *F; en v. í B, R.*

heldr við en versto tröll, ok mon þat þykkja nokkot mannvandara, at gánga vel í móti tröllunom, ok er þó einsætt at menn herðist við sem bezt. Þat er nú ífrásagt jarlinom Hákoni, at þá er hann finnr [at jelino latra [1]), ok eigi var jafn ákaft, sem verit hafði, þá hèt hann enn á Þorgerðe ákafliga ok systor hennar Irpu, ok telr hann þat til við hana ok þær [2]), hverso mikit hann hefir tilunnit, er hann hefir blótað syne sínom til sigrs sèr. Ok nú rekr at jelino annat sinne, ok í þesso jelino öndverðo þá sèr Hávarðr höggvandi, at 2 konor ero á skipe Hákonar jarls, ok hafa eitt atferli báðar, jafnt sem hann hafðe fyrr sèð til annarrar [3]). Ok

[1]) *eða látra, A;* at eldi nokkut èlit *F;* at élit minkar, *B.*
[2]) *þannig lagfært eptir B, F;* þeir, *A.* [3]) *B bætir þessu við:* þat er sagt, at þeir Hákon jarl gjörðu harðar atlögur ok börðust nú djarfliga. Nú er þess getið at Hákon jarl barðist svo djarfliga, at um síðir steypte hann af sèr brynjunne fyrir hita sakir ok erfiðis, svâ segir Tindr:

Vaðar [1]) gims sem gjörði
[gjog túmum ímu [2]) herða
gayr óx Fjölnis fyrða [3])
fagrlig [4]) sæng jarle;

[þars hríng fjóin [5]) hánga
[hrim serkr víðr um merki
brynju ruðz [6]) riðmarar roðe [7])
'rastar varðar [8]) kasta.

Ok enn kvað hann:

Gat [9]) óhræðinn æðru
odd [10]) galdrs enn Sigvaldi
vítt sökk nære njótar
viðrnám Búa kvánti;

áðr mót röðuls [11]) máttu
magrendr [12]) grímnis vagna [13])
saung at sverða þíngi
sárla þrænskum [14]) jarli.

[1]) varða, *hefir afskriftin No. 288 í 4, sem úr er tekinn orðamunr til vísnanna, sem B. bætir við.* [2]) gerðr bjúglimum. [3]) fura. [4]) farlig. [5]) þá er hríng fám, [6]) hryn serk viðurr brynju hruðuz. [7]) roða. [8]) varð að. [9]) bat. [10]) óðs. [11]) róðurs. [12]) margrendir. [13]) vánga. [14]) þrángs úiu.

nú tekr Sigvaldi til orða ok mælti: nú vil ek brott flýja, segir hann, ok geri svâ allir mínir

Ok enn kvað hann:

Dreif at Viðris veðri
vargi grím á margan
verð [1]) auðkundu [2]) viðri
vagl agls [3]) tímis hagli [4])
þars [5]) í sundr á landi
Sörla bligs [6]) fyrir jarli
þess hafa seggir sessi
[serk hríng [7]) ofin merki.

þá hruðust af Jómsvíkingum hálfr þriðe togr skipa, ok þat segir Tindr Hallkelsson í flokki þeim, er hann orti um Jómsvíkínga, ok hevir svâ þar til, at hann var þar sjálfr:

Vann at níunda [8]) sinne [9])
verð bjóði hugins ferðar
beit sólgagar [10]) sveita
sverð eggja spor leggi;
at hjör [11]) meiðar herðir
hætting var þat mætti
leiðar lánga skeiða
liðs hálfan tog [12]) þriðja.

Ok enn kvað hann:

Forráð jarlenn ára
hendr [13]) hermörum kendi
[Göndlar dóms at glaumi
geirs tírar för meire;
undz þá er hrauð enn hauðri
hjaldr ræsi ek þat gjöldum
minnar fús á mæti
morðr víkínga skeiðar [14]).

Ok enn kvað hann:

Gjörðust Göndlar borða
glaumr óx þar at er naumu
auði gríms at [15]) eyðist
öll lönd Dana brandi;
kent hefir hægr at höggva
hræ her birtíngum sénar [16])
veðz eggi undum viggjar
veggs [17]) niðs [18]) um þat Skeggi.

Ok enn kvað hann:

Saddi jarl þars [19]) odda
of [þíng saman [20]) gengu
van hugða [21]) valt húngri [22])
Hrana hyrgis nafni;
[morð skýar [23]) varð mönnum
Mistar gott til vista.
heiðins dóms at haða
öld vann markar síðu

1) varð. 2) auðkunda. 3) algs. 4) agli. 5) þarfs. 6) blings. 7) serkhríng. 8) Vinda. 9) sini. 10) sólgángins. 11) hjörð. 12) tug. 13) hend. 14)
hjaldr ræsi ek þat gjöldum
minnar fúsa mæti;
morð víkíngu skerðir
gulnar dóms at glumi
geirs tírar för meiri
auðs þá er hrauð enn hauðri.
15) er, *b. v.* 16) sjónar. 17) veg. 18) Snids. 19) sár er. 20) þíng sumar. 21) huga. 22) hængr. 23) morðskigr.

menn, ok er nú því verr enn fyrr, þá er ek gat umb þetta, at vèr berjomst nú við 2 flögðin, er þá var eitt, enda skal nú eigi lengr viðhaldast; enda er þát til kostar, at eigi flýjum vèr fyrir mönnonum, þótt vèr haldim undan, ekki strengðu vèr þess heit, at berjast við tröll. Ok nú snýr Sigvaldi undan skipe síno, ok kallar á þá Vagn ok Búa, at þeir skyldu undan flýja sem harðast. Ok nú í því bile, er Sigvaldi hafði frá flotanom leyst skip sitt, ok hann kallar á þá Búa ok Vagn, þá hleypr Þorkell miðlángr af skipe síno ok á skipit Búa, ok höggr þegar til Búa, ok berr þetta nú allbráðum (at). Hann höggr af honum vörina ok hökuna alla niðr í gegnum, svâ at þat fèll þegar niðr í skipit, ok fuko tennrnar or Búa við höggvit, þat er hann fèkk. Þá mælti Búi, er hann fèkk sárit: versna mon enne dönsku

---

Ok enn kvað hann:

Þat vill öld meðan aldir
ýngs kveðju menn byggja
gnógt þat er göglum veitti
glaum Hákonar æfi;

Því hykk bitrum beita
band at villdu [1]) landi
hykk lár eiðe lýða
lætr [2]) hverjum gram betri.

Hrauð en hroptr um [3]) náði
hjaldr ský́a val nýum [4])

Þar var lindz [5]) fyri landi
leiðángr [6]) Dana skeiðar.

Þessi hríð var nú harla ógrlig af atsókn djöflanna með því illa veðri, er þar fylgði, ok af atgángi liðsins, en viðrtakan var ok allhörð af Jómsvíkíngum, þvíat báðir þeir Búi ok Vagn ok allir þeir, er þeim fylgðu, börðust ok alldjarfliga með mikilli hreysti ok ágætri vörn.

---

[1]) villa. [2]) læzt. [3]) hoptum. [4]) mýum. [5]) língs. [6]) leiðgángr.

þykkja at kyssa oss, segir hann, í Borgundarhólme, þótt vèr komem enn þángat þesso næst. Búi höggr í mót til Þorkels, en hált var á skipino, er blóðugt var, ok fellr hann Þorkell í skjaldrinna [1]), er hann vildi forða sèr við höggino, ok kömr nú höggit á hann miðjan, Þorkel, ok höggr Búi hann í sundr í tvâ hluti út við skipsborðit. Ok þegar eptir þetta, þá tekr Búi gullkistor sínar í sína hönd hvâra, ok hleypr síðan fyrir borð með kistornar báðar, ok kömr hvârke upp síðan, svâ at menn sæi kistornar nè hann. Þat segja sumir menn, þá er Búi stè upp á borðit, ok ætlaði at gánga fyrir borð, sem hann gerði síðan, at hann hafi mælt þessom orðum: fyrir borð, allir Búa' liðar! segir hann, ok þá þegar stígr hann fyrir borðit [2]). Nú er þar til at taka, er Sigvaldi dregst út frá flotanom, ok gáir eigi þess, er Búi er

---

[1]) *þannig A;* skjaldrimina, *R.* [2]) *B. bætir þessu við:* ok er þat mál manna, at engi einn hafi meiri kappi verit í liði þeirra Jómsvíkinga, enn Búi digri, hafði hann ok svâ margan mann drepit í bardaganum, at þat kunni enginn maðr at telja; svâ segir Tindr:

þá er fyri borð á barða
í brúðarfáng at gánga
veðr magnanda Viðris
virðendr Búa kendu;

mikinn gjörði herr hjörva
hljómr Búi sunnan
baugz skerðr [1]) at breiðu
baldr Hákonar valdi.

Undr er þreytt af þrindi [2])
þann kendi [3]) val er sendir [4])
gulli [5]) safnaðar [6]) gumna
Goðinar [7]) bræum firri.

Svâ heitir fjörðrinn. Nú falla margir menn Búa, en sumir hlaupa fyri borð, ok hafði hverr þeirra áðr marga menn felda.

---

[1]) skeiðir. [2]) þundi. [3]) bendir. [4]) sendi. [5]) gulls. [6]) safnanda. [7]) geðinnar.

fyrir borð gingenn, ok kallar nú á þá Vagn ok Búa, at þeir skyldi flýja sem hann. En Vagn svarar honum ok kvað víso:

Sigvaldi hefir [1] setta
sjálfa oss und kylfo,
en [fárhugaðr fnauði [2])
fór heim [3]) til Danmarkar;
hyggr [4]) í faðm at falla
fljótt und [5]) kono sinne,
en fyrir borð et breiða
Búi gekk með hugrekki [6]).

Þat er sagt at Sigvalda var orðit kalt í jelino, ok hleypr hann til ára, ok vill láta orna sèr, en annarr maðr sezk við stjórnina; ok er Vagn hafði kveðit vísona, ok hann sèr Sigvalda, þá fleygir hann spjóti til hans, ok ætlaði at hann sæti enn við stjórnina, en Sigvaldi var þá þó við árar, ok hlaut sendíngina sá er stýrðe. Ok þá er Vagn fleygði af hendi spjótino, þá mælti hann til Sigvalda, at hann skyldi fara manna armastr. En Þorkell háfi, bróðir Sigvalda, ferr í brott þegar, er Sigvaldi var farinn, ok hafði 6 skip, ok svâ Sigurðr kápa, þvíat Búi bróðir hans var þá fyrir borð gingenn, ok var þá ekki hans at bíða, ok þykkist nú hvârtveggi þeirra hafa efnt [7]) sína heitstrengíng,

---

1) svâ, *h. v. B.* 2) fáhróðigr flýði, *B;* fárhugaðr flæði, *R.* 3) *þannig lagfært í A fyrir* aptr. 4) hygzt, *B.* 5) nú *eða* aa, *B;* avrr, *R;* vin, *F.* 6) hugreiði, *B.* 7) *Lagfært fyrir* hefnt, *A;* ent, *F.*

Þorkels ok Sigurðar, ok fara þeir nú allir, þar til er þeir koma heim til Danmerkr, ok höfðu í brott með sèr 4 skip ok 20; en allt þat, er afkomsk þeim skipom, er eptir voru, þá hlaupa þeir allir upp á skeiðina Vagns, ok verjast þar allir saman et hvatligsta, allt þar til er myrkva tók[1]), en þá sleit bardaganom, ok stóðu þá enn upp mjök margir menn á skeiðinne Vagns, ok varð þeim Hákoni jarli dagfátt til at leita um skipen, hvat lífvænt væri eða lífs, ok lètu vörðu á halda um nóttina, at engi maðr skyldi komast af skiponom þeirra um nóttina, Jómsvíkínga, ok tóko frá reiðin öll frá skiponum. Ok er þetta var atgjört, þá róa þeir Hákon jarl til lands, ok skjóta yfir sik skjöldum[2]), ok þykkjast nú eiga sigri at hrósa. Nú síðan vega þeir haglkornin, ok reyna svå ágæti þeirra systra, Þorgerðar ok Irpo, ok þykkir vel reynast, ok er þat frásagt, at eyri vægi eitthvert haglkornet, ok vâgu þeir í skálum. Ok nú eptir þetta, þá ero bundin sár manna, ok vaka þeir of nóttina Hákon jarl sjálfr ok Gudbrandr or Dölum.

45. Nú er at segja frá þeim Vagne ok

---

[1]) *B bætir þessu við:* ok fá þeir eigi unnið skeiðina Vagns þetta kveld; kvað Vigfús Vígaglúmsson þá, er menn sóktu at skeiðinni Vagns Ákasonar:

Varðar hægt þar er hurðir
hjörhlofnar sá ek hroma
hátt saung hjörva geitis
hers til Vagns át leggja;

þar gengum vér þröngvar
þunn íse bauð grimnar
straung var danskra drengja
dörrinn flaug til knarrar.

[2]) tjöldum, *F.*

Birne enom brezka, at þeir ræða um með sèr, hvat þeir skulo til raða taka: ok er annattveggja til, segir Vagn, at vera hèr á skiponom, þar til er dagar, ok láta þá taka oss hèr höndum, ok er sá úkjörligr, en hinn er annarr, at leggja til lands ok gera þeim þat íllt, er vèr megum, ok leita síðan at koma oss undan at forða oss. Þat ráða þeir nú or allir saman, at þeir taka siglotrèit [ok rána [1]) ok fara af skipino, ok flytjast þar á, ok ero saman 80 manna, ok flytjast á trjánom í myrkrino, ok vildu til landsins flytjast, ok komast í sker eitt, ok þóttost þá komnir á meginland, ok voro þá farnir margir menninner mjök, ok þar lètu 10 menn líf sitt um náttina, þeir er sárir voru, en 70 lifðu eptir, ok voru þó margir raunar mjök þrekaðir, ok verðr nú ekki farit lengra; ero þar of nóttina. Þat er nú ok frásagt, þá er Sigvaldi hafði undan flýit, at þá tók af jelit ok eldíngar ok reiðarþrumor allar, ok varð eptir þat veðrit kyrt ok kalt, ok svâ er nú ok um nóttina, er þeir Vagn ero í skerino, þar til er dagr er, ok allt til þess er ljóst er orðit. Þat er sagt, at þá er skamt er til dags, at þeir menn jarls ero þá enn at binda sár sín, ok hafa at verit alla nóttina, frá því er þeir lögðu at landi, ok olli þat því, at fjöldi manna var sárr orðinn, en þó höfðu þeir nú lokit mjök svâ. En nú eptir þetta þá heyra þeir, at strengr

[1]) *þannig B, R, F; v. í A.*

gellr út á skipi, ok flýgr ör af skipino, því er Búi hefir á verit, ok kömr undir hönd honum Gudbrandi frænda jarls, svâ at hann þarf eigi fleira, ok er hann þegar dauðr, ok þykkir jarli ok öllum þeim þetta vera enn mesti skaði, ok taka þeir at búa of lík hans, svâ sem þeim sýnest, þvíat þar voru engi önnor efni at. Þess er viðgetið, at maðr einn stóð hjá tjaldsduronom, ok þá er Eiríkr gekk inn í tjaldit, þá spyrr Eiríkr: hví stendr þú hèr, segir hann, eða hví ertu þannig yfirlits, sem þú sèr at bana kominn, eða hvârt ertu sárr? [Þar var Þorleifr skúma. Eiríkr mælti: þat kann ek sjá, segir hann, at þú ert at bana kominn [1]). Þorleifr svarar honum: eigi munda ek vita, segir hann, at blóðrefillinn Vagns Ákasonar kœmi við mik í gær líttað, þá er ek laust hann kylfohöggit. Jarl mælti þá: illa hefir þinn faðir þá haldit [út á landino, segir hann, ef þú skalt nú deyja [2]). Þetta heyrðe Einarr skálaglamm, er jarl mælti; þá verðr honum Einari vísa á munne:

Þat kvað jarl at ærri [3])
unnvigs [4]) fyrir haf sunnan
þá er á seima særi
sárr elda spjör [5]) váro [6]):
öllúngis hefir illa

---

[1]) *þannig F, B, v. í A.* [2]) *v. í R;* út á Islandi e. þ. sk. nú d. svâ röskr drengr, *B;* á landinu út e. þ. s. hèr deyja, *F.* [3]) ærri, *R;* væri, *B.* [4]) brenvígs, B. [5]) spor, *R;* spör, *B;* spavr, *F.* [6]) vöru, *B.*

eybaugs, ef skalt [1]) deyja,
vèr [2]) hyggjom þat, viggja [3])
valdr þinn faðir haldit.

Ok nú fellr Þorleifr skúma niðr dauðr eptir þetta.

46. Ok þegar er ljóst var orðit um morguninn, þá fara þeir jarl at kanna skipin, ok koma á þat skip, er Búi hafði átt, ok vildu allrahelzt verða varir við, hverr skótið hefði um nóttina, ok þótti þeim sá maðr ills verðr vera; ok er þeir koma á skipit, þá finna þeir þar einn mann, þann er [í-endr var ok litlo meirr [4]), en þar var Hávarðr höggvandi, er verit hafði fylgðarmaðr Búa, en hann var þó sárr mjök, svât fœtrnir báðir voro höggnir undan honum fyrir neðan knè. En þeir Sveinn Hákonarson ok Þorkell leira gánga þángat at honum; ok er þeir koma þar, þá spurðe Hávarðr: hvernig er, sveinar! segir hann, hvârt kom hèðan nokkor sendíng af skipino í nótt þángat á land til yðvar eða engi? Þeir svara: kom at víso, segja þeir, eða hvârt hefir þú því valdit? Ekki er þess at dylja, segir hann, at ek senda yðr, eða hvârt varð nokkorum manni mein at, er örin nam staðar? Þeir svara: bana fèkk sá af, segja þeir, er fyrir varð. Vel er þá, segir hann, eða hverr varð fyrir, maðrinn? Guðbrandr hvíte, segja

[1]) þú skalt, *B*, skal, *R*, *F*. [2]) víst, *B*., [3]) viggjar, *B*, vígea, *F*. [4]) líf hafði *F*.

þeir. Já! segir hann, þess varð nú eigi auðit, er ek vildag helzt; jarl hafða ek ætlat; en þó skal nú vel yfir láta, er nokkor varð fyrir, sá er yðr þótti skaðe at. Egi er á at líta, segir Þorkell leira, drepum þenna hund sem skjótast, ok höggr síðan til hans, ok þegar hlaupa til aðrir, ok bera vâpn á hann, ok saxa hann, þartil er hann hefir bana. Spurt höfðu þeir hann áðr at nafne, ok sagðe hann til sín et sanna. Ok nú fara þeir síðan til lands inn, er þeir höfðu þetta atgjört, ok sögðu jarli deili á, hvern þeir höfðu drepit, sögðu þat eigi meðalfarbauta vera, ok þat eitt kvoðost þeir á finna á hans orðum, at eigi mundi skaplyndit umbœta. Nú eptir þetta þá sjá þeir, hvar menn ero á skerino mjök margir saman, ok biðr jarl nú fara eptir þeim, ok taka þá höndum gjörvalla ok fœra sèr, ok lèzk hann vildu ráða fyrir lífe þeirra. Nú gingo menn jarls á eitt skip, ok fóru út til skersins, ok var þar bæði um þá menn, er fyrir voru, at fáir voru vel liðfœrir, bæði fyrir sára sakir ok kulda, enda er ekki frá því sagt, at nè einn maðr verðist; voru þeir nú allir þar hannteknir af jarlsmönnum, ok fluttir til lands á fund jarls, ok voru þeir þá saman 70 [1]) manna. Ok eptir þetta lèt jarl leiða þá á land upp, Vagn ok hans fèlaga, ok ero nú reknar hendr þeirra á bak aptr, ok bundinn hverr hjá öðrum með einom streng ok eigi þörmsamliga. En jarl

[1]) 6, F.

ok hans menn brjóta upp vistir, ok setjast til matar, ok ætlar jarl þá í œrno tóme um daginn, at höggva [1]) þessa menn alla, Jómsvíkínga, ok þeir höfðu nú höndum á komit. Ok áðr þeir settist til matar, þá voru skip þeirra Jómsvíkínga flutt at landi ok svå fjárhlutr, ok var fèit til stánga borit, ok skipti Hákon jarl ok hans lið fèno með sèr gjörvöllu ok svå våpnom þeirra, ok þykkjast þeir nú allskostar hafa unninn mikinn sigr, er þeir hafa fèit allt, en hönlat þá Jómsvíkínga, en elta suma í brott, en þat þó mestr hluti, er drepinn er, ok gambra þeir nú et mesta. Ok nú er þeir jarl ero mettir, þá gánga þeir út or herbúðunom, ok fara þángat til, er þeir ero bandíngjarnir, ok er þat sagt, at Þorkell leira væri tilætlaðr at höggva þá alla. Þeir hafa áðr orð við þá Jómsvíkínga, ok spyrja: hvårt þeir væri menn svå harðir, sem frá þeim var sagt; en þeir Jómsvíkíngar svara þeim öngu um þetta, svåt hèr sè frásagt.

47. Frá því er nú at segja þesso næst, at nú ero menn leystir or strengnum nokkorir, þeir er sárir ero mjök; en þeir Skopti Karkr [2]) ok aðrir þrælar hafa varðveitta þá, ok haldit strengnum. En nu er menninnir voro leystir, þá gera þeir þat at, þrælarnir, at þeir snúa vöndu í hár þeim Jómsvíkíngum; ok ero nú leiddir

---

[1]) skyli, *b. v. F.* [2]) Skopti ok Karkr, *F.*

fram fyrst sárir menn þrír [1]) með þessom búnínge, ok gengr Þorkell síðan at þeim, ok höggr höfuð af hverjom þeirra, ok mælte síðan við fèlaga sína; ok spyr ef honum hefði nokkvat brugðit við þessa sýslo, svât þeir fyndi þat: þvíat þat er mál manna, segir hann, at öllum mönnum bregði við, ef þrjá menn höggva hvern eptir annann. En Hákon jarl svarar honum: ekki sjá vèr þèr brugðit hafa við þetta, segir jarl, en þó [sýndist mèr þèr áðr brugðit [2]). Nú er leiddr or strenginom enn 4ði maðr ok snúinn vöndr í hár þeim, ok leiddr til þángat, er Þorkell hjó þá; þessi maðr er enn sárr mjök. Ok er hann kömr þar, þá mælti Þorkell við hann, áðr hann veitti honum tilræði, ok spurðe, hverso hann hygðe til bana síns. En hann svarar: gott hygg ek til bana míns, segir hann, þat mon mèr verða sem mínom föður, at ek mon deyja; ok nú eptir þetta þá höggr Þorkell höfuð af þessum manni, ok lauk svâ hans æfi. Nú er leystr or strenginum enn fimti maðr, ok leiddr þángat; ok er hann kömr þar, þá segir Þorkell leira: hvern veg er þèr um [at deyja? Hann segir: eigi man ek þá lög Jómsvíkinga, ef ek kvíði við bana, eða mæla ek æðruorð; eitt sinn skal hverr deyja. Höggr Þorkell þann. Nú ætla þeir at spyrja hvern þeirra, áðr þeir sè

---

1) *þannig B, F, R; v. í A.* 2) sýnist oss þèr mjög brugðit, *R*; sýnist mèr, sem þèr sè mjök brugðit, hvat sem eptir kemr, *F*.

drepnir, ok reyna svâ liðit, hvårt svå sè fræknt, sem sagt er, ok þykkir þá reynt, ef eingi mælir æðruorð. Þá var tilleiddr enn 6ti maðr, ok snúinn vöndr í hár. Þorkell segir með sama hætti; honum kveðst gott þykkja at deyja við góðan orðstír: en þú, Þorkell! munt lifa við skömm. Höggr hann þenna. Þá er þángat leiddr enn 7di, ok spyrr Þorkell eptir vanda. Ek hygg allgott til at deyja, en þú högg mik skjótt; ek held á tygilkníff, því at vèr höfum átt opt um at ræða, Jómsvíkíngar, hvårt maðr vissi nökkvat, ef hann væri allskjótt höggvinn, þá er höfuðit væri af; en þat mun til merkis, at ek mun vísa fram kníffinum, ef ek veit nökkuð, ella mun hann niðrfalla. Þorkell höggr þann, ok fauk af höfuðit, en knífrinn fèll niðr. Þá var tekinn enn átti maðr, ok spurði Þorkell eptir vanda. Hann kveðst gott til hyggja, ok þá er honum þótti, sem skamt mundi at bíða: hrútr! segir hann. Þorkell stöðvaði höggit, ok spurði, hví honum yrði þat at munni. Hann segir: þó mon eigi ofskipat til ánna, þeirra er þèr nefndut í gær, jarlsménn! þá er þèr fenguð áverka. Manna armastr! segir Þorkell, ok lætr skjalla honum höggit. Þá var leystr enn 9di maðr. Þorkell segir eptir vanda. Hann segir: gott hygg ek til bana míns, sem allir vårir fèlagar, en ek vil eigi láta mik höggva sem sauð, heldr vil ek sitja fyrir; en þú högg framan í andlit mèr, ok hygg at vand-

liga, hvårt ek blöskra nökkut, þvíat vèr höfum þar opt átt um at ræða. Nú er svå gjört, at hann sitr fyrir, en þorkell gengr at framan, ok höggr í andlit honum, ok blöskrar hann eigi, nema sigu saman augun, þá er dauðinn fór á. Þá var tilleiddr enn 10di maðr, ok spyrr þorkell enn. Hann segir: þat vil ek at þú bíðir, meðan ek bjarga brókum mínum. Þat skal veita þèr, segir þorkell. Ok er hann hafði þat gjört, mælti hann: mart verðr annann veg enn maðrinn ætlar, ek hugða at koma í rekkju hjá þóru Skagadóttur, konu jarls, ok hristi fèlagann, kippir upp síðan brókunum. Hákon jarl mælti: högg þenna sem tíðast, sjá hefir lengi íllt haft í hug. Höggr þorkell þann. Þá var leiddr til maðr úngr, sá hefir hár mikit ok gult sem silki. Þorkell spyrr eptir vanda. Hann segir: lifat hefi ek nú et fegrsta, þeir hafa nú látið líf fyrir skömmu, er mèr þykkir ekki í veitt at lifa, en eigi vil ek, at mik leiði þrælar til höggs, heldr sá maðr, er eigi er verri drengr enn þú, ok mun sá óvandfenginn, ok haldi hárino fram frá höfðinu ok hnykki höfðino, at hárit verði eigi blóðukt. Hirðmaðr einn gengr til, ok tekr hárit, ok vefr um hönd sèr; en þorkell [1]) reiðir at sverðit, ok ætlar

[1]) *þetta vantar í A allt frá því um fimmta manninn:* „hvernveg er þèr um," *og af því at hèr er blaðaskipti, þykir sem blaðkorn hafi týnzt úr A, er þat því tekit úr R, þó frásögnin sè hèr að líkindum nokkuð styttri, enn í A hefir verit. B og F hafa þetta allt, og nærri sömu orðum sem R.*

at veita honum þat tilræði, er hann gat, at höggva hann hart ok skjótt, ok höggr hann til. En þessi enn únge maðr, er hann heyrir hvinena af höggino, þá hnykkir hann hart höfðino, ok bar þannig til, at sá hlýtr höggit, er honum hèlt, ok höggr Þorkell af honum, hirðmanninom, hendrnar báðar í ölbogabótom. En hann sprettr upp, enn únge maðr, ok bregðr á gamanmál, ok mælti: hverr á sveina, segir hann, hendr í hári mèr? Hákon jarl tekr þá til orða ok mælti: stór-úfarar gerast nú, segir hann, of menn þessa, er eptir ero í strengnum, ok taki sem skjótast ok drepi, ok hefir hann þó miklo slise á oss komit, ok er einsætt, at þeir sè drepnir allir sem skjótast, er eptir ero, þvíat miklo ero menn þessir óðinndælli [1]), enn vèr fáim við þeim sèð, ok hafa eigi ofsögur verit frásagðar þeirra garpskap ok herði. Eiríkr tók nú til orða ok svarar föður sínom: vita viljo vèr nú, faðir! segir hann, hverir menninnir sè, áðr drepnir sè allir; eða hvat heitir þú, enn únge maðr? segir Eiríkr. Sveinn heiti ek at nafne, segir hann. Hvers son ertu, Sveinn! segir Eiríkr, eða hvert er kynferði þitt? Búi digri heitir faðir minn, segir hann, ok var Veseta son or Borgundarhólme, ok em ek danskr at kyne. Hverso gamall maðr ertu? segir Eiríkr. Ef ek líð yfir þenna vetrinn, segir hann, þá em ek 18 vetra gamall at aldri. En þú skalt

[1]) verri viðfángs, R.

ok yfirlíða vetrinn, segir Eiríkr, ef vèr megum ráða, ok skal þik eigi drepa; ok tekr Eiríkr hann nú í frið, ok lætr hann nú vera í sveit með sèr ok sínom mönnum. Ok er Hákon jarl sèr þetta, þá tekr hann til orða ok mælti: eigi veit ek nú, segir hann, hverso þú ætlar til, ef þú villt þenna manninn undan þiggja, er oss hefir svâ mikla skömm ok háðúng gjörva, sem þessi enn únge maðr, er vèr höfum verst af honum hlotið, en þó kann ek eigi þat sjá, at ek mona sœkja eptir manninom í hendr þèr, ok muntu nú ráða verða at sinne. Ok nú verðr svâ búit at vera, sem Eiríkr vill. Ok nú mælti Hákon jarl við Þorkel leiro: högg enn menn-ina sýsliga, segir hann. Eiríkr svarar: eigi skal nú höggva mennina, segir hann, fyrr enn ek hefi aðr haft orð við þá, ok vil ek vita, hverr hvergi sè.

48. Þá er maðr enn leystr or strenginom á því mælino, ok hefir strengrinn brugðizt líttað af fótum honum, svât festi nokkót. Þessi maðr er mikill vexti ok vænn, úngr at aldri ok enn vaskligsti. Þorkell spyrr hann, hverso hann hygði til at deyja. Gott hygg ek til þess, segir hann, ef ek gæta áðr enda heitstrengíng mína. Eiríkr jarl mælti: hvert er nafn þitt, segir hann, eða hver er sú heitstrengíng þín, er þú vildir áðr einkum at framkœmi, áðr enn þú lètir líf þitt? Hann svarar: Vagn heiti ek, segir hann, ok em ek son Áka Pálnatókasonar af

Fjóne, svå er mèr til kennt. Hvers strengðir þú heit, Vagn! segir Eiríkr, þess, er þèr kveðst þú þá þykkja gott at deyja, ef hún væri fram komin ok efnd eptir því sem þú vildir? Þess strengða ek heit, segir Vagn, at ek skylda kominn í rekkjo Íngibjargar, dóttur Þorkels leiro, on hans ráði ok allra hennar frænda, [en drepa sjálfan hann [1]), ef ek kœmag í Noreg [2]), ok þyki mèr mikit atskorta um mitt mál, ef ek skal þessu eigi framkoma, áðr enn ek deyja. Ek skal at því göra, segir Þorkell, at þú skalt þessu eigi framkoma áðr, ok hleypr at honum Vagni, ok höggr til hans báðum höndum; en Björn hinn brezki, fóstri hans, spyrndi til Vagns *fœti sínum*, ok hratt honum hart undan högginu. Þorkell höggr yfir Vagn, en sverðit kemr á strenginn, er Vagn er bundinn með, ok gekk hann í sundr, er Vagn nú lauss, en ekki sárr. Þorkell steyptist við, er hann misti mannsins, ok fellr hann, en sverðit rauk or hendi honum. Svâ hafði Björn hart spyrnt til Vagns, at hann hafði fallit við, en eigi lá hann lengi, ok sprettr upp þegar skjótt; hann tekr sverðit, er Þorkell hafði haft, ok höggr Þorkel þegar banahögg. Nú hefi ek efnda aðra heitstrenging

1) þannig R; vantar í A. *2) Hèðan frá er eptir ein blaðsíða í A, næstum öll ólæsilig, en hitt vántar, og er tekit úr F, sem þykir næst koma A að orðatiltæki og frásagnar lengð; en R er styttri hèðan af, enn A þykir hafa verið.*

mína, segir Vagn, ok uni ek nú þegar sýnu betr við, enn áðr. Hákon jarl mælti: láti þèr hann nú eigi lausan viðleika lengi, ok drepi þèr hann fyrst, þvíat hann hefir unnit oss mikinn skaða. Eigi skal hann drepa, segir Eiríkr, ef ek má ráða, fyrr enn oss, ok skal ek Vagn undan þiggja. Hákon jarl mælti: eigi þurfum vèr nú til at hlutast, einn viltu nú ráða, frændi! segir hann. Gott er mannkaup í Vagni, faðir! segir Eiríkr, ok sýnist mèr því vel keypt, at vèr takim hann í virðíngar ok metnað, sem haft hefir Þorkell; átti Þorkell þessa af von, sem nú hlaut hann, þvíat nú kemr at því, sem opt er mælt, at spá er spaks geta, en þú sátt þegar í dag feigðina á honum; ok nú tekr Eiríkr Vagn á sitt vald, ok er honum nú við öngvu hætt, ok þá mælti Vagn: því at eins þykki mèr betra at þiggja grið af þèr, Eiríkr! ef þeim öllum eru grið gefin, er eptir eru vorra fèlaga, ellegar munu vèr fara allir saman förina fèlagar. Eiríkr svarar: ek vil nú hafa orð við þessa fèlaga þína, en þó fyrirtek ek ekki þat, er þú beiðir; ok nú gengr Eiríkr til, þángat sem var Björn inn brezki, ok spyrr, hverr hann væri, eðr hvat er hann hèti. Hann svarar ok lèzt Björn heita. Ertu sá Björn, er bezt sóttir eptir manninum í höll Sveins konúngs. Eigi veit ek þat, segir Björn, at ek sækta bezt eptir, en þó kom ek þaðan manninum í brott. Hvat áttir þú at oss at sækja, segir Eiríkr, gamall maðr, er þú

hefir farit híngat, eða hvat rak þik til þessar ferðar, sköllóttan mann ok hvítan sem maskara [1])? ok er þat satt, segir Eiríkr, at öll strá vildu oss stánga Noregs menn, síðan þèr fórut híngat, jafnvel þeir menn, er komnir eru af fótum fram fyrir aldrs sökum, at berjast við oss, eða hvert vilt þú þiggja líf at mèr? segir Eiríkr, þvíat mèr þykir eigi at þèr vígt, svâ gömlum manni. Björn svarar: þiggja vil ek víst líf at þèr, Eiríkr! segir hann, við þann kost, at Vagn fóstri minn hafi grið, ok allir þeir vorir menn, er eptir eru. Þat skal yðr nú öllum veitt vera, ef ek má nú ráða, segir Eiríkr, en ek skal ráða; ok síðan gengr Eiríkr fyrir [2]) föður sinn, ok biðr hann þess, at þeir hafi allir grið Jómsvíkíngar, er eptir eru, ok þat veitir jarl honum; ok nú eru þeir allir leystir, Jómsvíkíngar, ok þeim trygðir veittar, ok í frið teknir. Ok nú er þann veg tilskipat af þeim Hákoni jarli ok Eiríki, at Björn hinn brezki ferr til bús þess, er átt hefir Hallsteinn kellíngarbani. Þat er sagt at 5 fèlli lendir menn aðrir enn Hallsteinn. Vagn Ákason fór austr til Víkr at ráði Eiríks, ok mælti Eiríkr við Vagn, áðr þeir skildust, at hann skyldi svâ breyta um brúðkaup við Íngibjörgu Þorkelsdóttur, sem hans væri vili til sjálfs. Ok er

---

1) *þannig A*; hvítr sem maskari, *F*; hvítan sem hnjóskara, *B.* hvítan sem snjóskara, *afskriftin* 288 *í* 4. 2) *Hèr er úti sú seinasta blaðsíða af A.*

Vagn kemr austr í Vík, þá gengr hann í sæng hjá Íngibjörgu hinn sama aftan, dóttur Þorkels leiru, ok er Vagn þar um vetrinn; en um vorit eptir ferr Vagn í brott, ok hèlt hvern hlut vel, þann sem hann hafði heitit Eiríki; ok ferr Vagn til Danmerkr heim á Fjón til búa sinna, ok rèð þar fyrir lengi síðan, ok þótti vera hinn mesti afreksmaðr, ok er mart stórmenni frá honum komit. Þat er sagt, at Vagn hafði Íngibjörgu heim með sèr; en Björn hinn brezki ferr heim til Bretlands, ok rèð þar fyrir meðan þeir lifðu, ok þótti vera hinn vaskasti drengr [1].

49. Nú er at segja frá Sigvalda, at þá er hann flýði úr bardaganum, nam hann eigi fyrr staðar, enn hann kom heim í Danmörk, ok var Ástríðr kona hans þar fyrir, er þeir koma heim, ok görði hún veizlu í mót honum. Þeir segja tíðendin frá bardaganum ok frá förinni allri saman, síðan er þeir Jómsvíkíngar fóru heiman or Danmörk, ok þótti mönnum þat mikil skemtan at heyra, er þeir sögðu frá þeim tíðendum; ok þess er viðgetit, at Ástríðr vildi fagna sem bezt Sigvalda jarli hvívetna, ok sýna þat, at hún er fegin orðin hans heimkvomu. Hún lætr göra honum laug, biðr hann síðan fara í laugina: ok veit ek, segir Ástríðr, at leið

[1]) *Hèr segir F nokkuð frá Sigmundi Brestissyni, er því sleppt hèr, eins ok annarstaðar að undanförnu, af því hans er hvergi getið í A.*

svà lángri, sem er or Noregi, þá mun mál at sægja sárin, þau er þèr fengut í bardaganum. Síðan ferr Sigvaldi í laugina, ok hlítir Ástríðr ekki öðrum konum at því, at þjóna honum í lauginni, ok mælti síðan: verit get ek hafa nokkura í bardaganum í liði Jómsvíkínga, er þaðan munu hafa borit rausóttara belginn, enn svà, sem þú hefir borit, þvíat mèr þykir sjá til þess bezt fallinn, at varðveita í hveitimjöl. Sigvaldi svarar: þat mætti verða minnar æfi, at þú ættir eigi slíkum sigri at hrósa, sagði hann, ok hygg þú at því, at þèr líki þá betr; ok þá er ekki sagt frá þeirra viðrtali lengra at sinni. Sigvaldi rèð fyrir Sjálöndum nokkura stund síðan, ok þótti vera hinn vitrasti maðr, ok var eigi þar allr, sem hann var sèn, ok eru mikil tíðendi frá honum sögð í öðrum sögum [1]). En Hákon jarl rèð skamma stund Noregi síðan, ok þótti hann verða hinn ágætasti allskonar af þessu öllu saman ok svà synir hans. Ekki er hèr frá því sagt, hvat Sveinn Búason lagði fyrir sik, hvort hann var með Eiríki, eðr gjörði hann annat af sèr. En Sigurðr kápa, bróðir Búa, fór til Danmerkr, ok tók við föðurleifð sinni eptir Veseta í Borgundarhólmi, ok bjó þar lánga æfi, ok þótti vera hinn bezti drengr, ok er mart manna frá honum komit ok þeim Tófu, ok voru samfarir þeirra góðar síðan. Þorkell hinn hái, bróðir Sigvalda, þótti hinn

[1]) Sonr hans hèt Gyrðr, ok var mikill víkíngr, *b. v. B.*

vitrasti maðr, sem reyndist síðan í mörgum hlutum. En Skjaldmeyjar-Einarr fór til Íslands, ok druknaði á Breiðafirði, ok heita þar af því Skáleyjar, at þar rak skálirnar á land, þær sem jarl gaf honum. En Þórðr örvönd fór heim í Dýrafjörð til Þorkels föður síns í Alviðru, ok verðr hèr svâ sagt, (at) þeir Þorleifr skúma ok Þórðr örvönd hafi bræðr vèrit, ok bjó Þórðr í Alviðru eptir föður sinn, ok er mart manna frá honum komit í Fjörðum vestr [1]), ok sögðu þeir Einarr glöggvast frá þessum tíðendum út til Íslands. En þat er sögn manna síðar, at Búi hafi at ormi orðit ok lagizt á gullkistur sínar; en vèr hyggjum þat til þess haft vera, at þar hafi ormrinn sèzt á Hjörúngavogi, ok kann vera, at nokkur ill vættr hafi lagizt á fèt, ok sýnzt þar síðan; en eigi kunnum vèr at segja hvort heldr er, má ok vera, at hvorki sè satt, því at marga vega má sýnast [2]).

50. Sveinn konúngr Saumæsuson var nú heima í Danmörk. Knútr óx upp, son hans, ok var heima uppfæddr. Þorkell hinn hávi fóstraði hann. Sveinn konúngr herjaði á ríki Aðalsráðs konúngs, ok gjörir hann landflótta suðr um haf. Sveinn konúngr setti Þíngamannalið í tveim stöðum, annat í Lundúnaborg; þar rèð fyrir Eilífr Þorgilsson, bróðir

[1]) *Hèr endar B þannig:* Vigfús Vígaglúmsson fór ok til Íslands, ok sagði þar fyrstr manna þessi tíðindi til Íslands, ok lýkr hèr Jómsvíkinga sögu. Geymi guð þann er ritaði ok sagði, ok alla þá, er hlýddu á, utan enda, amen. [2]) *Hèr endar R, þó orðatiltækið sè nokkuð öðruvísi.*

Ulfs; hann hafði 60 skipa í Temps. Annat þíngamannalið var norðr í Slessvík; þar rèð fyrir Hemíngr jarl, bróðir Þorkels háfa; þar voru enn 60 skipa. Þíngamenn settu þau lög, at engi skyldi kvittr kveikjast, ok engi vera um nótt á brott. Þeir höfðu kyrkjusókn til Búrakyrkju; þar var ein stór klukka; henni skyldi hringja, þá er þriðjúngr lifði nætr, hverja nótt; þá skyldu allir til kyrkju gánga, ok eigi með vopnum; slík lög höfðu þeir í Slessvík. Þórðr hèt maðr ok Auðunn í liðinu.

51. Sá maðr hafði forráð í borginni, er Álrekr Strjóna hèt, bróðir Emmu Ríkgarðs dóttur jarls, föðurs Vilhjálms; hana átti Aðalráðr konúngr. Norðr rèð fyrir Englandi Úlfkell snillíngr; hann átti Úlfhildi dóttur Aðalráðs konúngs. Sveinn konúngr andaðist í Englandi, ok færðu Danir hann til Danmerkr, ok grófu hann í Hróiskeldu hjá föður sínum. Þá var Knútr 10 vetra. Mikit var ríki Þíngamanna. Markaðr var þar tvo tíma á 12 mánaðum, í annat sinn um miðsumar, en annann tíma um miðsvetrar skeið. Eigi þykir enskum mönnum sýnt, at hægra sè öðru sinni at ráða af Þíngamannalið, er Knútr var úngr, en Sveinn andaðr. Hvern vetr í mót jólum fóru vagnar til borgarinnar, ok var þar fjárhlutr sá, er menn voru vanir at hafa til markaðarins; svâ var ok þenna vetr, ok tjaldat yfir öllum; þat var at ráðum, svikum ok vilja Ulfkels snillíngs ok

þeirra bræðra, Aðalráðssona. 7da dag jóla gekk Þórðr utan borgar til húsa konu, þeirrar er honum fylgði; hún bað hann vera þar um nóttina. Hví biðr þú þess, er víti liggr við? Því bið ek þessa, kvað hún, at mèr þykir máli skipta. Við skulum kaupa saman, kvað hann, at ek mun hèr vera, en þú seg mèr, hvat tilberr, er þú biðr þessa. Þat sætir, segir hún, um bæn þessa, at ek veit ráðinn bana öllu Þíngamanna liði. Hví máttu þat vita, kvað hann, er vèr vitum eigi? Þat er svâ viðlátit, segir hún, at menn óku híngat vögnum í borgina, ok lètu sem þeir færi með fjárhlut, en þar var fjölmenni í hverjum vagni, en engi fjárhlutr, ok svâ hafa þeir ok gjört norðr í Slessvík. En þá er þriðjúngr er af nótt, mun hríngt í borginni, skulu þá hermenn búast um miðnætti; skulu menn búast annann veg í borginni. En þá er þriðjúngr lifir nætr, mun hríngt af Búrakyrkju; þá munu þèr ætla til kyrkju slippir, en þá mun sleginn hríngr um kyrkju. Búit er við, kvað Þórðr, at vinsældir þínar sè miklar, ok mun ek segja Eilífi, þótt kvittr þyki vera; en bú þetta skaltu eiga. Þórðr gekk í borgina; hann fann Auðunn fèlaga sinn, gánga þeir ok segja Eilífi. Hann görir menn vara við; sumir trúðu, en sumir kvoðu fælíngar. Heyra þeir hríngíngar eptir vana, ok hyggja margir, at prestr muni hríngja. Þeir menn allir, er orðum Þórðar trúðu, gengu með vopnum en hinir allir slippir.

52. Þá er þeir koma í kyrkjugarð, var þar fjöldi liðs. Þeir máttu þá eigi ná vopnum sínum, þvíat þeir kvomust eigi til húsa sinna. Eilífr spyrr þá ráða, en þeir látast eigi kunna. Eigi þyki mèr vel ráðit, kvað Eilífr, at hlaupa í kyrkju, ef þat verðr at öngu skjóli, en sýna sik í hræðslu. Þat kemr mèr í hug, at vèr munum hlaupa á herðar þeim, er fyrir utan standa garðinn, ok vita ef vèr kæmimst með því undan til skipa, ok svâ gera þeir. Þat varð mannfall mest, er við skip varð. Eilífr komst á burt með 3 skip, en öngir or Slessvík, ok þar fèll Hemíngr. Eilífr ferr til Danmerkr. Nokkuru eptir þetta var Játmundr til konúngs tekinn í Englandi; hann var konúngr 9 mánuðu. Á þeim tíma háði hann 5 orrostur við Knút Sveinsson. Álrekr strjóna, er sumir kölluðu Eirík, var fóstri Játmundar, bróðir Emmu, er átt hafði Aðalráðr Englakonúngr. Þorkell hávi hafði þá mest forráð fyrir Danmörk. Þeir áttu þíng um vorit eptir fall Þíngamanna. Eilífr eggjaði at fara til hefnda, en Þorkell svarar: vèr höfum konúng úngan, en eigi hæfir at herja svâ, at konúngs sè eigi viðgetit, en á þriggja vetra fresti væntir ek, at eigi muni konúng skorta harðfengi, en lið óvarast. Eilífr svarar: ósýnt er, at þeim sè minnisamt á þriggja vetra fresti, er nú þykkir einkis um vert. Eilífr ferr út í Miklagarð, ok gjörðist

höfðíngi fyrir Væríngjaliði, ok fèll þar um síðir. Á þriggja vetra fresti fór Knútr, Þorkell ok Eiríkr með 8 hundrat skipa til Englands. Þorkell hafði 30 skipa, ok drap Úlfkel snillíng, ok hefndi svâ Hemíngs bróður síns, ok gekk at ega Úlfhildi, dóttur Aðalráðs konúngs, er Ulfkell hafði átta. Þar fèll með Ulfkatli hvert mannsbarn af 60 skipa; en Knútr konúngr vann Lundúnaborg. Þorkell fór með landi fram, ok fann Emmu drotníngu á einu skipi; hann flytr hana heim í land með sèr, fýsir Knút konúng at biðja hennar, ok gekk Knútr konúngr at ega hana. Hún ól son um vetrinn, er Haraldr hèt, kenníngarson Knúts; Hörðaknútr var þeirra son. Sveinn var enn son Knúts ok Alfífu; Gunnhildr hèt dóttir Knúts; hana átti Heinrekr keisari Konráðsson; með honum fór Knútr til Róms. Þat var miklu síðar, er Knútr konúngr var at boði hjá Þorkatli háfa, þá sá konúngr Úlfhildi, ok þótti hann hafa svikit sik í kvennaskipti, ok rèð Þorkeli fyrir þá sök bana. Þeir Knútr konúngr ok Játmundr áttu nokkura bardaga. Eptir þat báðu hvorirtveggju, Danir ok Englismenn at þeir skyldu sættast, ok þeir gjörðu svâ, ok skyldi hvorr taka land eptir annann, er lengr lifði. Mánaði síðar var Játmundr veginn af fóstra sínum Álreki strjónu; eptir þat öðlaðis Knútr allt England, ok rèð því 4 vetr ok 20.

Jómsvíkíngadrápa
Bjarna bískups.

1. Aungan kveð ek at óði
örum málma rýri
þó gat ek hróðr um hugðan
hljóðs at ferðar þerði [1]);
fram mun ek fyrir öldum
Yggjar bjór um færa,
þó at einigir ýtar
ættgóðir mèr hlýði [2]).

2. Hendir enn sem aðra
úteitan mik sútar
mèr hefir harm á hendi
harðla [3]) fögur kona bundit;
þó em ek óð at auka
ærit gjarn at hvâru,
mjök em ek at mèr orðinn
úgæfr um för vífa.

3. Dreng var dátt um svarra
dorgar vángs fyrir löngo,

1) *er halfmáð í A, en B les* snúði. 2) *Hèr er visað inní í A* rekkar víðar, *en sýnist þó vera hèr ofaukið.* 3) *er óskýrt í A.*

því hefir oss um únga
eldreið skapi haldit;
þó hefi ek ort um ítra
allfátt mjaðar þeHu,
vel samir enn um eina
ölseljo mèr þylja.

4. Varkat ek firri [1]) und forsum
fór ek aldrei at göldrum
. . . . [2])
annat þarf at yrkja;
allstórum mun fleira
. . [2]) greppr um snerto.[3])
þat berum upp fyrir ýta
óhljóð sögu kvæði.

5. . . [2]) gu v sitja
seima guðr at Jómi,
fögur rænir mik flaumi,
fimm höfðíngja snemma;
vel samir víst at telja
vinnar hreysti manna,
þar er um málmþíngs meiða
merkiliga at yrkja.

6. Hvervitna frá ek heyja
Harald bardaga stóra,
þeir ruðu bitra branda
böðgjarnastir niðjar;
sjá knáttu þar síðan
siðfornir glym járna

[1]) *er mát í A; B les* firir. [2]) *það sem hèr vantar, er rifið af bladsíðuhorninu í skinnbókinni A.* [3]) *eða* bjerto.

þótti þeim at efla
þörf Veseta arfa.

7. Geta skal hins hverr hvatra
höfðíngi var drengja,
sá gat sigri at hrósa
snjallastr at gjörvöllu;
hverr var hóti minni
hreysti maðr at flestu
heldr í herðiraunum
hauklyndum syni Áka.

8. Sigvaldi hèt seggja
snarfengra höfðíngi,
ok rèð þar fyrir þegnum
þorkell liði snjöllu;
Búi var at hverjum hjaldri
harðráðr með Sigurði,
frágum Vagn at væri
víst ofrhugi enn mesti.

9. Hèldu dreyrgra darra
Danmarkar til sterkir [1]),
þeim gafst rausn ok ríki,
rjóðendr skipum sínum [2]);
ok auðbrotar erfi
ógnrakkastir [3]) drukku,
þeim frá ek ýmsum aukast
annir, feðra sinna.

10. Enn vildu þá einkum
öldar [4]) menn at skyldo,

[1]) styrkir, O. [2]) síþan, O. [3]) ógnrakkir þar, O.
[4]) öldur, O.

slíkt eru yrkis efni,
ágæta sèr [1]) leita;
ok haukligar [2]) hefja
heitstrengíngar tóku [3]),
eigi segik [4]) at [5]) ýta
ölteiti var lítil.

11. Heitstrengíng frá ek hefja
heiptmildan Sigvalda,
Búi var örr at efla [6])
órækinn þrek [7]) slíkan;
hètuzt þeir af hauðri
Hákun reka fíkjom,
grimm [8]) var frægra [9]) fyrða [10])
fjón [11]), eða lífi ræna.

12. Búi lèzt barr at fylgja
böðmildum Sigvalda
til hjörþrymu harðrar
hugprúðr vera síðan;
hafa kvaðst Hávarð vilja
hrannabrjótr at gunni,
sèr kvað hann eigi illa
Áslák í för líka.

13. Vagn kvað hitt enn hrausti
Hamðis gunnar tömdum
sá lèzt frækn at fylgja
faldr úðr Búa skyldu;

[1]) ágætis síns, *O.* [2]) haukligazt, *O.* [3]) gátu, *O.* [4]) frá ek, *O.* [5]) orð, *O.* [6]) auka, *O.* [7]) styr, *O.* [8]) gram, *O.* [9]) fræknra, *O.* [10]) furða, *O.* [11]) *eða* fíon *i A.*

þá rèð heit til hvítrar
hríngameiðr [1]) at strengja,
mèr kemr harmr at hendi
hættr, Þorketils dóttor.

14. Ein drepr fyrir mèr allri,
útrauðr á lög skeiðum
örr þengill bað ýta,
ítr manns konan teiti;
goðætt of kemr grimmu,
gekk herr á skip darra
hinn er kunni gný guma [2]),
gæðíngs at mèr stríði.

15. Sagt var at sunnan hèldu
snyrtimenn um hrannir,
kaldr dreif marr á meiða
morðbáls, skipa stóli;
lömðu heldir húfar
hríð kannaði lýðr
gnúði svalr á sýjo
sjár ísugar bárur.

16. [Sagt var at [3]) rauðra randa
reynendr flota sínum
jólanótt at Jaðri
Jómsvíkíngar komo [4]);
våru heldr á harðan
hernat fírar gjarnir,
rjóðendr buðu ríki
randorm á [5]) Geirmundi.

[1]) hrigameiðr, er pennavilla i *A.* [2]) gmnia, *A.* [3]) segja, *O.*
[4]) kvæmi, *O.* [5]) rand orma, *O.*

17. Þá buðu þeir á [1]) móti
þeim er sunnan komu [2])
til geirhríðar greppum [3])
görla Noregs jarlar;
þar var mestr á mæli
morðremmandi skömmu
margr var at laufa leiki
landherr saman [4]) fundinn.

18. Ein drepr fyrir mèr allri,
eldr gnauðaði víða
elri skæðr um eyjar,
ítr manns konan teiti;
goðætt of kemr grimmo,
gaus upp logi úr húsum
griðum rænti sá gumna,
gæðíngs at mèr stríði.

19. Ok höfðíngjar hraustir
heyra menn at væri [5]),
þat hefir þjóð at [6]) minnum,
þrír með flokki hvârum;
þar er hreggviðir hittust
hjálmaskóðs á víðum,
fundr þótti sá fyrðum [7])
frægr [8]), Hjörúngavâgi.

20. Hauðr frá ek Hákon verja
hart svâ at eigi skorti,
Eiríkr hefir eggjar

[1]) at, *O.* [2]) kvæmi, *O.* [3]) greipum, *O.* [4]) *er gleymt í A; tekit úr, O.* [5]) voro, *O.* [6]) í, *O.* [7]) fyrða, *O.* [8]) á, *b. v. O.*

ótrauðr verit rjóða;
ok sögðu þar ýtar
Ármóð vera síðan,
sá var greppr við gumna
glaðr, höfðíngja hinn þriðja.

21. Lögðu heiptar hvattir
herði menn þar er börðust,
herr var hauðr at verja
hundíngja, saman randir;
ok víkíngum vâro
varð raun at því einum
þat kveða eigi árla
ýtar fimm á móti.

22. [Ein drept fyrir [1]) mèr allri
atróðr mikinn grimðu
. . . .
[ítr manns konan teiti [1]);
goðætt of kemr grimmu;
glygg magnaðist eggja
. . . .
gæðíngs at mèr stríði.

23. Sigvaldi bað sína
sóknstránga vel gánga,
hann varat samr á sáttir,
sveit Hákoni á móti;
Haralds arfi klauf hjálma
hildar örr ok skjöldu,

[1]) *þetta er hèr tilsett, eins og það stendr annarstaðar, þó það sè ásamt þeim tveim línum, er í vísuna vanta, rifið af blaðinu í A.*

fram gekk hann fyrir hlífar
hart nâkkvara sinnum.

24. Þar gekk fram í fólki
fránlyndr Búi sínu,
þess kveða verða vissu
vânir, hart með sveina;
ok geirviðir görðu
grimma, höggum rammir
gengu þeir at gunni,
geysta vâpna brestu.

25. Klauf með Yggjar eldi
[ólmr Gullbúi [1]) hjálma,
niðr lèt hann í herðar
hríngserkja böl gánga;
hart vann [2]) högg at stæra
Hávarðr liði fyrða,
við hefir íllt [3]) at ega
Áslák [4]) verit fíkjum.

26. Ein drepr fyrir mèr allri,
el gnúði mjök stála,
álmr spann af sèr odda,
ítr manns konan teiti;
goðætt of kemr grimmur,
gripu þeir í bug snærum
gunnrakkastir gumnar,
gæðíngs at mèr stríði.

27. Þar frá ek vâpnum verjast

[1]) álmr gall, Búi, *O.* [2]) réð, *O.* [3]) illr, *O.* [4]) Aslákr, *O.*

Vagn feldi lið þegna,
hann klauf breiðra brúna
berg hundroðit mörgum;
grimmr var snarpra sverða
söngr, burgust vel drengir,
vann arfþegi Áka
ös, fèll blóð á kesjor.

28. Vagn hefir orðit ýtum
örfengr at böð strángri,
með fullhuga fræknum
framgengu vel drengir;
þar er [1]) í Yggjar èli
Áka sunr hinn ríki
brátt frá ek hann at hlæði
hugprúðum Ármóði.

29. Hvervitna frá ek hölda,
herr æxti gný darra,
fyrir hreggviðum hjörva
hrökva gunnar rökkum [2]);
áðr í örva drífu
ýtum grimmr at blóta,
fram kom heipt hin harða,
Hákon þegar [3]) tæki.

30. Ein drepr fyrir mèr allri,
ylgr gekk á ná bólginn
þar stóð úlfr í átu,
ítr manns konan teiti;
goð ætt of kemr grimmu,

[1]) þars, O. [2]) rekkum, O. [3]) syni, O.

gein vargr um sal mergjar
graðr þvarr gylðis jóða,
gæðíngs at mèr stríði.

31. Þá frá ek el hit illa
æða [1]) Hölgabrúði [2]),
glumði hagl á hlífum [3]),
harða grimt or norðri;
þar er [4]) í ormfrán augu
ýtum skýagrjóti,
þí knátti ben blasa,
barði hreggi keyrðu.

32. Þar [5]) var þörfum meiri
þrekförluðum jarli,
braut hygg [6]) ek hann at hèldi,
hugraun, flota sínum;
snara bað segl við húna
Sigvaldi í [7]) byr köldum [8]),
[gnúði hörð á hlýrum [9])
hríð, fèll [byrr í viðir [10]).

33. Þar lèt Vigfús verða
vegrækinn [11]) Ásláki,
þann era þörf at inna [12])
þátt, helfarar veittar;
Þorleifr of vann þjökva [13])
þrekstærðum Hávarði

---

[1]) ædast, *O.* [2]) Hölga brúðar, *O.* [3]) hjálmum, *O.* [4]) þars, *O.* [5]) þá, *O.* [6]) frà, *O.* [7]) *v. í O.* [8]) köldu, *O.* [9]) glumdi hrönn á höfum, *O.* [10]) í bug vâða, *O.* [11]) *eða* vegrækum *í A.* [12]) segja, *O.* [13]) þykkva, *O.*

hart lèt [1]) hann með kylfu
höggrammr brotit leggi.

34. Ein drepr fyrir mèr allri,
andat fólk at sundi
straumr dró út um eyjar,
ítr manns konan teiti;
goðætt of kemr grimmu,
gífrs hesta brá föstu
gný miklandi geira,
gæðíngs at mèr stríði.

35. Bað fyrir borð at skyldi
böðsvellandi allir,
áðr frá ek vâpnum verjast
Vagns lið, Búa þegnar;
ok hreggboði hjörva,
hraustr með þúngar kistur,
sá var illr af aurum,
útrauðr á kaf rèði.

36. Vann eldbroti Yggjar
ýgr fyrir borð at stíga,
út bar hann af húfum
hraustr, Gullbúi, kistur;
ok optliga eptir
úblauðir þar síðan
knegu lýðir líta
lángan orm á hríngum.

37. Skeið frá ek valt [2]) at verði
Vagn með sína þegna,

1) vá, O. 2) víst, O.

öll vâro þá þeirra
þunn skip hroðin önnur;
upp náðu [1]) þar eigi [2])
[öðlíngs menn [3]) at gánga,
ofan rèðu þeir öfga [4])
Eiríks vini [5]) keyra.

38. Upp stóðu þar eptir,
úngra snyrti drengja,
sveit fylgði vel Vagni
væn, þrír tígir einir;
alls önga frá ek aðra
jafnmarga svâ burgust,
áðr lètti dyn darra
dreng menn hugum strángir.

39. Rèð með danska dólga
drengr á land at gánga,
roðinn frá ek dörr í dreyra,
dauðr lá herr á skeiðum;
Vagn kvað eigi ýtum
undan ráð at skunda,
saman görðu þeir sitja
sáttir á einni náttu [6])

* * *

Þar lèt Eiríkr öndu
átján þegar týna

---

[1]) náði, *O.* [2]) þeigi, *O.* [3]) þengils maðr at gánga, *O.* [4]) ýgja, *O.* [5]) menn at, *O.* [6]) *hèr er drápan úti í A og B, en vísurnar, sem eptir koma, eru teknar úr O.*

heldr frágum þá þverra,
þegna, lið fyrir Vagni;
mæltu hraustar hetjur,
haukligt var þat fikjum,
þau hafa þjóðir uppi,
þróttar orð með fyrðum.

*   *   *

Ok með Fjörnis fálu
fór Þorketill leira,
þá er menbroti mælti
mansaung um Gná hrínga;
gerðist hann at höggva
hauklyndan son Áka,
Vagn gat heldr at hânum
heiptörr vegit furri.

*   *   *

Viltu, kvað hrínga hreitir
hyggjugegn at Vagni,
èlsvellandi yðvart
Yggjar líf of þiggja?
Eigi mun ek, nema efna,
úngr þat er heit nam strengja,
svâ kvað Ullr at jarli
egghríðar, fjör þiggja.

*   *   *

Grið lèt örr ok aura
Eiríkr gefit stórum,

mjök leyfa þat þjóðir,
þegnum tólf með Vagni.

*   *   *

Þá gekk Ullr at eiga
örlyndr þrymu randa,
menn fýstu þess, mæta,
margir, Íngibjörgu.

KNYTLÍNGASAGA.

Hèr hefr upp Knytlíngasögu.

1. Haraldr Gormsson var tekinn til konúngs í Danmörk eptir föður sinn, hann var ríkr konúngr ok hermaðr mikill; hann eignaðist Holsetaland í Saxlandi, ok hafði hann mikit jarlsríki í Vindlandi; hann lèt þar gjöra Jómsborg, ok setti þar herlið mikit, hann setti þeim mála ok rètt, en þeir unnu landit undir hann; [á sumrum láu þeir í hernaði, en sátu heima [1]) á vetrum, þeir voru kallaðir Jómsvíkíngar. Haraldr konúngr Gormsson rèð svikum ok líflàti Haralds konúngs Gunnhildarsonar, Noregs konúngs, þá er hann fèll at Hálsi í Limafirði [2]), sem ritað er í æfi Noregs konúnga; en síðan fór Haraldr konúngr í Noreg með her sinn, ok lagði land allt undir sik, ok setti þar yfir höfðíngja Hákon jarl Sigurðarson, en Danakonúngr tók skatta af landi öllu. Á dögum Haralds konúngs Gormssonar var keisari í Saxlandi Ottó hinn rauði, hann hafði ófrið við Danakonúng, ok bauð Dönum kristni, en

[1]) *v. í V.* [2]) *þannig leiðrètt, A hefir* Linnafyrði *alstaðar.*

Danakonúngr hafði þar úti her í móti, ok vildi með öngu móti við kristni taka. Haraldr konúngr Gormsson átti mikla orustu við Ottó keisara suðr við Danavirki, þá var þar Hákon jarl af Noregi með Danakonúngi; þar fèkk keisarinn ósigr, en þó vann hann landit nokkru síðar, ok kom þeim þá á flótta Haraldi konúngi ok Hákoni jarli til Limafjarðar, ok allt út í Mársey. Síðan tók Haraldr konúngr við kristni, ok keisarinn veitti guðsifjar Sveini syni hans, ok gaf hönum nafn sitt, ok var hann með því skírðr, at hann hèt Ottó-Sveinn; var þá alkristin Danmörk, ok skildist keisarinn eigi fyrr við.

Fall Styrbjarnar ens sterka.

2. Á dögum Haralds konúngs Gormssonar var Styrbjörn enn sterki í hernaði í Austrveg. Styrbjörn var son Ólafs Bjarnarsonar, Svíakonúngs. Styrbjörn kom með her sinn í Danmörk, ok fèkk handtekit Harald konúng; þá gipti Haraldr honum [1]) Þyri dóttur sína, ok fór sjálfr til Svíþjóðar með Styrbirni. Styrbjörn brendi öll skip sín, áðr hann gengi á land upp; en er Haraldr konúngr verðr þess varr, at Styrbjörn er skipalauss, þá hèlt hann skipum sínum út á Löginn ok síðan í braut, ok aptr til Danmerkr. Styrbjörn barðist á Fýrisvöllum við Eirík enn sigrsæla Svíakonúng, föðurbróður sinn; þar fèll Styrbjörn ok mestr hluti liðs hans, en sumt flýði; þat kalla Svíar Fýriseltu.

---

[1]) konúngr. *F.*

Frá hernaði Haralds konúngs.

5. Þá er Haraldr konúngr Gormsson hafði skírast látit, sem fyrr var sagt, þá nauðgaði hann Hákoni jarli [Sigurðarsyni [1]) at taka við trú, ok var hann skírðr ok allir menn, þeir sem þá voru með honum af Noregi; fèkk Haraldr konúngr honum þá presta ok aðra lærða menn, ok bauð honum at láta skíra allt fólk í Noregi, ok hèt Hákon jarl því með svardögum; en er þeir skildu konúngr ok jarl, þá fór Hákon til Noregs, en skaut enum vígðum mönnum á land at Hálsi í Limafirði, en hann kastaði kristni, ok efldi síðan hin mestu blót í Noregi [2]). En er Haraldr konúngr spurði þat, at Hákon hafði kastat kristni, ok þat annat, at hann hafði herjat land Danakonúngs, þá fór Haraldr konúngr með her sinn til Noregs, ok eyddi land allt með sjá, svâ at allt var brennt milli Líðandisness ok Staðs, nema fimm bœir í Lœradal í Sogni, en fólk allt flýði á fjöll ok markir með allt lausafè, þat er komizt fèkk. Haraldr konúngr lá um hríð með her sinn í Sólundum, ok ætlaði þá að herja til Íslands með liði því, er hann hafði þar, ok vildi hann hefna níðs þess, er Íslendíngar höfðu gjört um hann, ok níddan hann. Haraldr konúngr bauð kúngum [3]) manni at fara í hamförum til Íslands, ok vita hvat hann kynni þaðan at segja konúngi;

---

1) sigrsæla, V. 2) *hèr vantar í M mikinn kafla.* 3) kunnugum, V.

sá fór í hvalslíki umhverfis landit, ok sagði síðan konúngi at margar kúngar óvættir byggja land þat, en haf svâ mikit milli landanna, at þar var ekki fœrt lángskipum; ok er Haraldr konúngr varð þessa var, þá þóttist hann skilja, at þetta var en mesta ófœra, ok ekki mátti þessu til leiðar koma. Eptir hernat þenna, er Haraldr Gormsson hafði gjört í Noregi, þá snèri hann heim til Danmerkr með lið sitt, en Hákon jarl lèt byggja land allt í Noregi, en galt önga skatta síðan Danakonúngi.

Fall Haralds konúngs.

4. Sveinn, son Haralds konúngs Gormssonar, beiddist ríkis nokkurs af Haraldi konúngi feðr sínum, en Haraldr konúngr unni honum lítit, þvíat hann var frilluson, ok vildi hann ekki ríki fá honum til forráða. En er Sveinn gjörðist fullkominn maðr, þá fèkk hann sèr skip ok lið, ok herjaði víða bæði utanlands ok innanlands; þá varð Haraldr konúngr reiðr honum, ok safnaði liði í móti honum; þá var kominn til liðs við Svein Pálnatóki fóstri hans, sem segir í sögu Jómsvíkínga, ok hèldu þeir þá til Sjólands ok inn í Ísafjörð, þar var þá fyrir Haraldr konúngr með skipum sínum. Sveinn lagði þegar til orrostu við hann, varð þar bardagi mikill, dreif þá lið til Haralds konúngs, svâ at Sveinn varð ofrliði borinn, ok flýði hann. Í þeirri orrostu, fèkk Haraldr konúngr banasár, ok var hann skotinn öru til bana, ok var hann

fyrstr Danakonúnga grafinn í vígða jörð; þá hafði hann verit konúngr 80 vetra, 30 vetra at lifanda Gormi konúngi feðr sínum, 50 vetra síðan.

Frá Sveini konúngi.

5. Sveinn tók konúngdóm í Danmörk eptir Harald konúng feðr sinn, hann var kallaðr Sveinn tjúguskegg, hann var ríkr konúngr. Á hans dögum fór Sigvaldi jarl ok aðrir Jómsvíkíngar til Noregs, ok barðist við Hákon jarl á Mœri á Hjörúngavâgi, þar fèll Búi digri, en Sigvaldi jarl flýði. Eptir þat hvarf ríki á Noregi undan Danakonúngum, en litlu síðar kom Ólafr Tryggvason til Noregs, ok tók ríki. Sveinn konúngr átti Gunnhildi dóttur Búrizlafs Vindakonúngs, ok voru þeirra synir Knútr ok Haraldr. Síðan átti Sveinn konúngr Sigríði ena stórráðu, dóttur Sköglartosta, móður Ólafs Svíakonúngs; hana hafði fyrr átt Eiríkr hinn sigrsæli Svíakonúngr. Dóttir Sveins konúngs ok Sigríðar var Ástríðr, er átti Úlfr jarl, son Þorgils sprakaleggs. Sveinn ok Björn hètu synir þeirra. Gyða hèt enn [1]) dóttir Sveins konúngs tjúguskeggs, hana átti Eiríkr jarl Hákonarson í Noregi; þeirra son var Hákon jarl, er Ólafr hinn helgi tók í Sauðúngs sundi. Sveinn konúngr tjúguskegg var at falli Ólafs konúngs Tryggvasonar með þeim Ólafi sœnska, stjúpsyni sínum, ok Eiríki jarli, mági sínum; þeir börðust við

[1]) *þannig V; ein A.*

Svöldr; ok eptir fall Ólafs konúngs Tryggvasonar eignuðust þeir þrír Noreg, Sveinn Danakonúngr einn þriðjúng, annann Ólafr Svíakonúngr, enn þriðja Eiríkr jarl.

Enn helgi Játmundr drap Svein konúng.

6. Sveinn konúngr var hermaðr mikill ok enn ríkasti konúngr; hann herjaði víða bæði um Austrveg ok suðr um Saxland; át lyktum fór hann með her sinn vestr til Englands, ok herjaði þar víða, ok átti þar margar orrostur; þar var þá Aðalráðr konúngr Játgeirsson. Þeir Sveinn konúngr áttu margar orrostur, ok höfðu ýmsir sigr. Sveinn konúngr vann mestan hlut Englands, var hann þá á Englandi marga vetr, ok herjaði víða landit ok brenndi, hann kölluðu þeir fjanda Engla. Í þessum ófrið (flýði) Aðalráðr konúngr landit fyrir Sveini konúngi, en Sveinn konúngr varð bráðdauðr um nótt í rekkju sinni, ok segja þat enskir menn, at Játmundr konúngr enn helgi hafi drepit hann með þeim hætti, sem hinn helgi Merkúríus drap Júlíanum níðíng.

Frá Þíngamanna liði.

7. Eptir dauða Sveins konúngs hèldu Danahöfðíngjar því ríki í Englandi, er þeir höfðu unnit af landinu; höfðust þá enn orrostur af nýju, þvíat þegar Sveinn konúngr var dauðr, fór Aðalráðr konúngr heim í landit, ok komst þá í ríki sitt með styrk Ólafs ens helga, svâ sem sagt

er í sögu hans eptir orðum Óttars svarta skálds; hann segir svâ:

Komtu í land ok lendir
láðvörð [1]) Aðalráði
þín naut rekka rúni
ríki efldr at slíku;
harðr var fundr sá er fœrðut
friðlands á vit niðja [2])
rèð ættstuðill [3]) áðan
Játmundar þar grundu.

Í þann tíma settu Danir Þíngamannalið í Englandi, þar vâru þá málamenn, ok var þat eð frœknasta lið, ok hèldu Þíngamenn mjök upp orrostu af hendi Dana við Englismenn.

Knútr konúngr lagði England (undir sik).

8. Knútr, son Sveins konúngs tjúguskeggs, var 10 vetra, þá er faðir hans andaðist, var hann þá til konúngs tekinn í Danmörk yfir allt Danaveldi, þvíat Haraldr bróðir hans var andaðr. Danahöfðíngjar, þeir er þá sátu í Englandi, ok þar hèldu landinu, því er Sveinn konúngr hafði unnit, þá sendu þeir þau orð til Danmerkr, at Knútr konúngr skyldi koma vestr til Englands með Danaher til styrks við þá; en með því at Knútr konúngr var þá á barns aldri, ok var ekki vanr herstjórn, þá lögðu vinir hans þat ráð fyrir hann, at hann skyldi senda herlið til Englands, ok setja þar höfðíngja yfir, en fara eigi sjálfr, meðan hann var

1) lávörðr, *V.* 2) niðra, *A.* 3) *þannig leiðrètt;* eðstuðill *A*; ætskuðill, *V.*

eigi meirr á legg kominn, ok svá var gjört at konúngr sat 3 vetr í Danmörku, síðan hann tók konúngdóm; en at liðinni þeirri stundu bauð hann út herliði af Danmörku; hann sendi boð ok til Noregs Eiríki jarli mági sínum, at hann skyldi safna liði ok fara til Englands með honum, þvíat Eiríkr jarl var frægr mjök at hreysti ok at hernaði, er hann hafði borit sigr af þeim tveim orrostum, er frægstar hafa verit á Norðrlöndum: önnur var sú, er þeir Sveinn konúngr tjúguskegg ok Ólafr sœnski Svíakonúngr ok Eiríkr jarl börðust við Ólaf Tryggvason við Svöldr; en önnur sú, er þeir Hákon jarl ok Eiríkr jarl börðust við Jómsvíkínga á Hjörúngavâgi. Knútr konúngr hèlt her sínum vestr til Englands, ok höfðu allmikit lið. Svâ sagði Óttar svarti í Knútsdrápu:

Hrestu lit[1]) gamall lýtir
lavgreiðár fram skeiðum
fór-at fylkir œri
fólk sveimaðr þèr heiman;
hilmir bjóttu ok hættir
harðbrynjuð skip kynjum
reiðr hafðir[2]) þú rauðar
randir Knútr fyrir landi.

Ok enn segir hann svâ:

At[3]) fylgðu þeir[4]) Jótar
auðmildr flugar trauðir

---

[1]) hræztu lít, V. [2]) hafdyr, V. [3]) út, V. [4]) þèr, V.

[skaut reina [1]) bjó skreytir
Skánúnga lið vânir;
vað blès of þèr vísi
vestr settir þú flesta
kunnt gjörðir þú þenna
þitt nafn í haf stafna.

Knúti konúngi fylgðu margir höfðíngjar til Englands; þar var fyrstr maðr Ulfr jarl Sprakaleggsson, mágr hans, hann átti þá Ástríði Sveinsdóttur, systur Knúts konúngs; þar voru ok þeir bræðr, synir Strútharalds jarls, Hemíngr ok Þorkell hái, ok margir höfðíngjar aðrir. Knútr konúngr kom til Englands, ok sigldi utan at Englandi, þar sem Fljót heita. Svâ segir Hallvarðr *Háreksblesi* í Knútsdrápu:

Knútr lèztu fram til Fljóta,
frægr leið vörðr [2]) um ægi
heipt snarr Hildar leiptra,
harðbrynjuð skip dynja;
Ullar lèztu við Ellu
ættleifð ok má reifðir
sverð manns snyrti gerðar
sund vigs flota bundit.

En þegar Knútr konúngr kom til Englands, gekk hann upp, ok herjaði landit, drap mannfólkit, en brendi bygð alla. Svâ segir Óttar svarti:

Herskjöld bartu ok hèlduð
hilmir ríkr af slíku
hykkað ek þengil þektust

[1]) skautrima, *V.* [2]) norðr, *V.*

þik kyrsetu mikla;
ætt drap Jóta drottinn
Játgeirs í för þeirri
þveit rakt [1]) þrár er [2]) heitinn
þeim stillis kom [3]) illan.

Ok enn kvað hann svâ:

Brunnu bygðir manna
buðlúng [4]) fyrir þèr úngum
opt lèztu hús ok heiptir [5])
her kall búendr gjörva.

Landsmenn drógu her saman, ok fóru í móti Dönum, ok hèldu upp orrostum. Svâ sagði Þórðr Kolbeinsson:

Gengu upp þeir er Englum
ár ramn gefendr váru
langa stund á landi
leiðir grund af skeiðum;
en í gegn þeir er gáðu
glaum skers bœi verja
galt hilmis lið hjalta
herferð [6]) búendr gjörðu.

Knútr konúngr átti ena fyrstu orrostu á Englandi í Lindisey, ok varð þar mikit mannfall, þá vann hann ok Hemíngaborg [7]) á Englandi, ok drap þar mikið fólk. Svâ segir Óttar:

Gunni lèztu í grœnni
gramr Lindisey framda

---

1) *á spáziunni í A stendr* rakr. 2) ert *V.* 3) *á spáziunni í A stendr* konr. 4) buðlúngr, *V.* 5) seiptir, *V.* 6) *leiðrètt fyrir* herferðr *A.* 7) Helmíngaborg, *V.*

beldu viðr því er vildu
víkíngar því ríki;
bíða lèztu í breiðri
borg Hemínga [1]) sorgar
œst fyrir Usu vestan
Engst fólk Svía þröngvir.

Því næst átti hann miklar orrostur á Norðimbralandi við Tesu, drap hann þar mikit fólk, en sumt flýði, ok týndist þar sem voru fen nokkur eða díki; síðan flutti Knútr konúngr her sinn lengra suðr á landit, ok lagði allt undir sik þar sem hann fór.

Knútr konúngr fèkk Emmu.

9. Aðalráðr Englakonúngr varð sóttdøðr þat sama haust eða sumar, er Knútr konúngr kom með her sinn til Englands; hann hafði þá verit konúngr í Englandi 18 vetr ok 20; en Emma drottníng, kona hans, bjóst þegar eptir andlát hans at fara af landi á brøt, hon ætlaði at fara vestr til Vallands [2]) á fund brœðra sinna, Vilhjálms ok Róberts, þeir voru jarlar í Vallandi. Faðir þeirra var Rikarð Rúðujarl Rikarðsson, Vilhjálmssonar lángaspjóts; hann var son Gönguhrólfs, þess er vann Normandi; hann var son Rögnvalds Mœra jarls. Menn Knúts konúngs urðu varir við för Emmu drotníngar; þá er hon ok hennar voru búnir til hafs, þá komu þar menn Knúts konúngs, ok tóku skipit ok allt þat er á var; fluttu þeir drotníngu á

1) Helmínga, V. 2) Englands, V.

fund Knúts konúngs; ok var þat ráð höfðingja með konúngi, at Knútr konúngr skyldi fá Emmu drotníngar, ok svå var gjört.

Frá Játmundi konúngi.

10. Eptir andlát Aðalráðs konúngs voru til konúnga teknir synir hans ok Emmu drotníngar: Játmundr hinn sterki var elztr; annar Játgeirr; þriði var Játvígr; fjórði Játvarðr enn góði. Játmundr konúngr dró nú her saman mikinn, ok fór síðan í móti Knúti konúngi, ok varð fundr þeirra þar sem heitir at Skorsteini, ok var þat en frægsta orrosta, er í þann tíma hafði verit; varð þar eð mesta mannfall í hvârutveggja liði. Játmundr kónúngr reið fram í miðjan Danaher, ok kom svå nær Knúti konúngi, mági sínum, at hann náði til hans með sverðshöggvi. Knútr konúngr skaut skildinum fram [yfir háls [1]) hestinum, er hann sat á, en höggit kom á skjöldinn litlu fyrir neðan mundriðann, ok varð höggit svå mikit, at sundr tók skjöldinn, ok fyrir framan söðulinn klauf hann í sundr hestinn í bógunum, en þá sóttu Danir at honum svå fast, at Játmundr konúngr snèri aptr til sinna manna, ok hafði hann þá þó áðr drepit marga Dani, en konúngrinn varð lítt sárr eðr ekki. En er konúngrinn hafði framriðit allt frá liði sínu, þá hugðu hans menn at hann mundi vera fallinn, er þeir sá hann hvergi, ok kom þá flótti í lið þeirra, en sumir

1) fyrir sik ok á háls, V.

sá at hann reið undan Dönum; flýðu þá allir, þeir er þat sá, en konúngr kallaði hátt, bað herinn aptr snúa ok berjast, en þá lèt engi sem heyrði; flýði þá allr herinn, ok varð þá einna ákafast mannfallit, ok ráku Danir flóttann allt til nætr. Svâ segir Óttar svarti:

Úngr fylkir lèztu Engla
allnær Thesu falla
flœði djúpt of dauða
dík Norðimbra líkum;
svefn braut svörtum hrafni
sunnar havtuðr gunnar
olli sókn enn snjalli
Sveins mögr at Skorsteini.

Frá Úlfi jarli.

11. Úlfr jarl var þá enn sem optar í fremra lagi af mönnum Knúts konúngs, ok fylgði lengst flóttamönnum; hann var þá kominn í skóg nokkurn svâ þröngvan, at hann komst ekki or á allri nóttinni, fyrr enn lýsti; þá sá hann á völlum nokkurum fyrir sèr at smali var rekinn, ok sveinn nokkur vel frumvaxta rak fèið. Úlfr jarl gekk at sveininum, ok heilsaði honum, ok spurði hann nafns. Hann svaraði: ek heiti Guðini; eða ertu af Knúts mönnum? Úlfr jarl svarar: ek em einn víst af leiðángrsmönnum hans; eða hversu lángt er nú til skipa vârra? Ekki veit ek, segir sveinninn, at þèr Danir megit vænta af oss liðsinnis, ok hafi þèr Danir

heldr til annars gjört. Ulfr jarl svarar: þiggja munda ek nú þó af þèr, sveinn! ef þú vildir greiða ferð mína til skipa vârra. Sveinninn svârar: þú hefir beint þvers farit frá skipunum, ok lángt á land upp yfir eyðiskóga, en þèr Knúts menn erut ekki hèr mjög þokkaðir af landsmönnum, ok þikkir mönnum þó nokkur vârkunn til þess, en nú er spurt í bygðina mannfall þat, er varð í gær at Skorsteini, ok muntu hvergi grið hafa, ok enginn annara Knútsmanna, ef bœndr finna þik, ok svâ ef nokkur helpr þèr; en svâ lízt mèr á þik, sem gott mannkaup muni í þèr vera, ok ætla ek þik annann mann, enn þú segir. Ulfr jarl tók þá gullhríng af hendi sèr ok segir: gefa vil ek þèr hríng þenna, ef þú vilt fylgja mèr til vârra manna. Guðini [1]) sá upp á hann um stund, ok mælti seint: eigi vil ek þiggja hrínginn, en freista mun ek nú, ef ek má koma þèr til þinna manna, ok vil ek heldr eiga undir þèr launin, ef ek fæ þèr nokkvat viðhólpit, en ef þèr verðr þetta at öngri liðveizlu, þá er öngra launa fyrir vert; skaltu nú fyrst fara heim til feðr míns með mèr. Þeir gjörðu svâ; en er þeir komu til bœjarins, gengu þeir til litlu stofu, ok lèt Guðini setja þar borð, ok var þar gefinn góðr drykkr. Ulfr jarl sá, at þar var góðr húsabœr ok vel búinn. Þá kom til þeirra bóndi ok húsfreya, þau voru fríðir menn bæði ok vel

[1]) Guðni, V.

húin; fögnuðu þau vel gestnum, ok sat hann þar um daginn, ok var hann þar í enum bezta fagnaði; en í móti nótt voru þar búnir tveir góðir hestar með enu bezta reiði. Þá mæltu [1]) þau við Úlf: far þú nú vel, ok fæ ek þèr í hendr son minn, þann einn er ek á; nú bið ek, ef þú kemr til konúngsins, ok megi þín orð nâkkvað standast, þá kom þú honum þar í þjónostu, því at ekki má hann með mèr vera síðan, ef vârir landsmenn spyrja, at hann hafi þèr á brøt fylgt, hversu sem ek fæ undan stýrt. Úlfr jarl hèt því at koma Guðina þar í sveit. Guðini var enn fríðasti maðr sýnum, ok vel at orði farinn. Bóndi nefndist Úlfnaðr. Þeir Úlfr jarl ríða þá nótt alla, en at morni, þá er ljóst var orðit, koma þeir til skipa Knúts konúngs, ok voru menn á landi uppi; en er þeir sá jarl, ok kendu hann, þá hurfu menn þegar at honum allir, ok fögnuðu honum, ok þóttust hann or helju heimt hafa, þvíat hann var svâ vinsæll, at allir menn unnu honum hugástum. Varð Guðini [2]) þá hið fyrsta viss, hverjum hann hafði fylgt. Jarl setti Guðina í hásæti hjá sèr, ok hèlt hann at öllu sem sjálfan sik eða son sinn, ok er þat skjótast af at segja, at jarl gipti honum Gyðu systur sína, ok með framkvæmd Úlfs jarls ok liðveizlu, þá gaf Knútr konúngr Guðina jarldóm

---

[1]) *þannig K.* mælti, *A.* [2]) Gudni, *V.*

fyrir (sakir) Úlfs jarls mágs síns. Voru synir þeirra Guðina ok Gyðu: Haraldr Englakonúngr ok Tosti jarl, er kallaðr var trèspjót, Maurukári jarl ok Valþjófr jarl ok Sveinn jarl; þaðan er mart stórmenni komit í Englandi ok í Danmörku ok í Svíaríki ok austr í Garðaríki; eru þat konúngaættir í Danaríki. Gyða hèt dóttir Haralds konúngs Guðinasonar, hana átti Valdamar konúngr í Hólmgarði; þeirra son var Haraldr konúngr, hann átti dœtr 2 [1]), er enn skal frá segja síðar.

Frá Knúti konúngi.

12. Knútr konúngr átti aðra orustu við borg, þá er Brandfurða heitir, varð þar enn mikil orrosta, ok hafði Knútr konúngr sigr, en Aðalráðs synir flýðu, ok lètu lið mikit, en Danir brutu borgina. Svâ segir Óttar svarti:

Fjörlausa hýr [2]) Frísi
friðskerðir þeir gjörðu
brauztu með bygðu setri
Brandfurðu þèr randa;
Játmundar laút undir
ættniðr göfugr hættir
danskr her skaut þá dörum
drótt er [3]) þú rakt flótta.

Knútr konúngr átti ena þriðju orrostu við Aðalráðs sonu, þar sem heita Assatún, varð þar enn mikil orrosta, þat er norðr frá Danaskógum. Svâ segir Óttarr:

[1]) 3, *V.* [2]) hyrr, *V.* hyk, *M.* [3]) en, *V.*

Skjöldúngr vantu und skildi
skœru verk enn sterki
fèkk blóðtrani bráðir
brúnar Assatúnum;
vâttu en valfall þótti
verðúng jöfurr sverði
nær [norðan fyrir [1]) stóru
nafngnóg Danaskóga.

Knútr konúngr átti ena fjórðu orrostu við Játmund konúng ok þá brœðr í Norðvík [2]), varð þar enn mikil orrosta ok mannfall mikit, ok fèkk Knútr konúngr sigr, en Aðalráðs synir flýðu. Svâ segir Óttarr svarti:

Bjóð [3]) vantu brynjur rauðar
blíð [4]) stórgjafa síðan
lætr þú önd áðr þrek þrjóti
þinn fyrir Norðvík innan.

Frá Knúti konúngi.

13. Síðan heldr Knútr konúngr öllu liðinu til Tempsár, þvíat hann spurði at Játmundr konúngr ok þeir brœðr hefði flýið til Lundúnaborgar; en er Knútr konúngr kom til Tempsármynnis, þá sigldi þar af hafi utan Eiríkr jarl Hákonarson, mágr hans, ok fundust þeir þar, ok lögðu síðan upp í ána með herinn. Svâ segir Þórðr Kolbeinsson í Eiríksdrápu:

---

1) fyrir norðan, *V.* 2) Norðrvík, *V.* 3) bjóðr, *V.* 4) blíðr, *V.*

Ítr þrifust jöfra hleti [1])
eggveðrs í favr seggja
skeið hèlt mörg í móðu
misslaung sem ek vissa;
bládýrum hèlt báru
brands [svâ nær [2]) landi
Ullr, at enska völlu
áttstórr sjá knátti.

Ok enn kvað hann:

Enn at eyrar grunni
endr [3]) skjöldúngum renndi
sá er kjölslóðir kníði
Knútr lángskipum utan;
varð þar er vildu fyrðar
varrláð koma báðir
hjálmað [4]) jarls ok hilmis [5])
hœgr fundr á því dœgri.

Útí ánni Temps var gjörr kastali mikill, ok settr þar í herr manns til landvarnar, at eigi skyldi skipaherr mega upp fara í ána. Knútr konúngr lagði þegar upp í ána, ok at kastalanum, ok barðist við þá, en enskir menn lögðu skipaherr frá Lundúnum ok út eptir ánni, lögðu þeir til orrostu við Dani. Sva segir Óttar svarti:

Fram gekk enn þar er unnuð
álmr gall hátt við málma
knáttuð sæ þar er sóttuð
sverð kastala verða;

[1]) hlæti, *V.* hlerti *á spázíunni í A.* [2]) nær svâ, *V.*
[3]) *V. K.* end, *A.* [4]) hjálmaðs, *V. K.* [5]) hilmir, *A.*

unnuð eigi minni.
Úlfs [1]) gómr veit þat rómu
hnekkir [2]) hleypi blakka
hlunns á Tempsár grunni.

Atsókn Knúts konúngs.

14. Knútr konúngr lagði öllum hernum upp til Lundúnaborgar, ok setti þar um herbúðir sínar; síðan veittu þeir atsókn til borgarinnar, en borgarmenn vörðu. Svâ segir í flokki þeim, er þá var ortr af liðsmönnum:

Hvern [3]) morgin sèr horna
Hlökk á Tempsár bakka
skala hánga má húngra
hræskóð lituð blóði;
hve sigrfíkinn sœkir
snarla borgarkarla,
dynr á brezkar brynjur
blóð-ís, Dana vísi.

Ok enn þetta:

Margr [4]) fer Ullr í illan
od-sennu dag þenna
frár þar fœddir várum
fornan serk um bornir;
en á enskra manna
ölum gjóð Hnikars [5]) blóði
œrt [6]) mun skáld í skyrtu
skœðazt hamri sœða.

---

1) *V. K.* Úlf, *A.* 2) *V. K.* hekkir, *A.* 3) *V. K.* hver, *A.* 4) *V. K.* marg, *A* 5) *þannig V.* hikars, *A.* 6) ort, *V.*

Knútr konúngr átti þar marga bardaga, ok fèkk eigi unnit borgina.

Frá Eiríki jarli.

15. Eiríkr jarl fór með suman herinn upp á landit, ok fylgðu honum þíngamenn í móti enskum her, er fyrir rèð Úlfkell snillíngr, mikill höfðíngi, varð þar orrosta, ok hafði Eiríkr sigr, en Úlfkell flýði. Svâ segir Þórðr Kolbeinsson í Eiríksdrápu:

Gullkennir lèt gunni
grœðis hests [1]) fyrir vestan
þundr vâ [2]) leyfr til landa
Lundún saman bundit;
fèkk regn þorinn rekka
rönn af þíngamönnum
[œglig högg [3]) þar er eggjar
[Úlfkels blá skulfu [4]).

Aðra orrostu átti Eiríkr jarl á Hríngmaraheiði við enska menn. Svâ segir Þórðr Kolbeinsson:

Hvatr vann Freyr á flotna
fólk stafns sá er gaf hrafni
sollit hold nè sjaldan
sverðs eggja spor leggi;
snjallr lèt opt ok olli
Eiríkr bana þeirra
rauð Hríngmaraheiði
her Engla lið þverra [5]).

Þar hafði Eiríkr jarl sigr. Enn segir Þórðr

[1]) grœðishest, V. [2]) na, V. [3]) ok högg, V. [4]) Ulfkell fèkk blárskulfu, V [5]) þvera, V.

Kolbeinsson fleira í Eiríksdrápu frá hernaði hans:

Gengu upp þeir er Englum
ár hrafn gefendr váru
lánga stund á landi
leiðir upp frá skeiðum;
en í gegn þeir er gáðu
glaum skers bœi verja
galt hjálmað lið hjalta
herferð bœndr gjörðu.

Sætt konúnga.

16. Knútr konúngr sat um Lundúnaborg, en Játmundr konúngr ok þeir brœðr vörðu borgina; þá fóru menn á millum þeirra. Knútr konúngr átti Emmu drottníngu, móður þeirra, ok kom svo, at gislar voru settir í millum þeirra, ok voru grið sett til tals ok umleitanar meiri sætta; ok á þeim stefnum var sætt gjör millum þeirra, svå at skipta skyldi í helmínga landi með þeim, ok hafa hálft ríki hvår, meðan þeir lifði, en ef annarhvår andaðist barnlaus, þá skyldi sá taka allt ríki með frjálsu, er eptir lifði, ok var sú sætt eiðum bundin. Heiðrekr strjóna hèt einn ríkr maðr, er fè tók til þess af Knúti konúngi, at hann sviki Játmund konúng, ok dræpi hann með morðvígi, ok þetta varð hans bani. Heiðrekr var þó fóstri Játmundar konúngs, ok trúði hann honum sem sjálfum sèr. Síðan rak Knútr konúngr braut af Englandi alla syni Aðalráðs konúngs, ok urðu um þat

orrostu-slög mörg, en eigi fengu þeir styrk fjölmennis í móti Knúti konúngi, síðan Játmundr konúngr var drepinn. Svâ segir Sighvatr skáld í Knútsdrápu:

> Ok senn sonu
> sló hvern ok þó
> Aðalráðs eða
> út flæmdi [1]) Knútr.

Synir Aðalráðs konúngs voru þá vestr í Vallandi í Normandí, ok voru þar lengi með móðurbrœðrum sínum, Róðbert ok Vilhjálmi, svâ sem sagt er í sögu Ólafs ens helga. Eiríkr jarl Hákonarson andaðist á Englandi, ok var hann þá búinn til Rómferðar; honum var skorinn úfr, ok varð eigi blóð stöðvað, fèkk hann af því bana. Knútr konúngr ok Emma drotníng áttu 3 börn: Haraldr var elztr, annar Hörða-Knútr; dóttir þeirra var Gunnhildr, er síðan var gipt Heinreki keisara enum milda, er hinn þriði var sinna lángfeðga með því nafni. Sveinn hèt enn þriði son Knúts konúngs; hans móðir var Alfífa en ríka, dóttir Álfrúns jarls.

Sveinn konúngr kom í Noreg.

17. Í þann tíma er Knútr konúngr rèð Englandi ok Danmörk, þá rèð Ólafr Haraldsson fyrir Noregi. En er Ólafr konúngr kom þar til ríkis, þá stukku or landi fyrir honum Sveinn jarl Hákonarson ok Hákon jarl Eiríksson, systurson Knúts konúngs; hann fór til Englands á

---

[1]) rak, *V.*

fund Knúts konúngs frænda síns, ok tók hann vel við honum. Síðan ófriðaðist með þeim Ólafi konúngi ok Knúti konúngi. Knútr konúngr ok Hákon jarl komu í Noreg með her óvígjan, var þat ovarla á dögum Ólafs konúngs, ok lögðu þeir land allt undir sik. Knútr konúngr setti þá Hákon frænda sinn til ríkis í Noregi, en hann fór þaðan til Danmerkr, en Ólafr konúngr flýði þá landit, ok fór þá austr í Garðaríki, ok kom þá aptr í Noreg tveim vetrum síðarr, ok átti þá orrostu mikla á Stiklarstöðum við lenda menn sína, er þá höfðu gjörzt honum ótrúir, ok voru þá mótstöðumenn hans; þar fèll Ólafr konúngr, sem alkunna er orðit, ok er hann heilagr, ok liggr í skríni í Níðarósi. Hákon jarl Eiríksson týndist í Englandshafi einum vetri áðr Ólafr konúngr enn helgi fèll. Þá kom Sveinn, son Knúts konúngs ok Alfífu, í Noreg, ok var hann þá til konúngs tekinn yfir land allt at tilskipan Knúts konúngs föður síns. Knútr konúngr setti Hörða-Knút son sinn yfir Danaveldi, ok skyldi hann þar konúngr vera. Knútr konúngr hafði ok til forráða mikinn hlut af Skotlandi, ok setti hann þar Harald, son sinn, konúng yfir, en þó var Knútr konúngr yfirkonúngr allra þeirra; hann var kallaðr Knútr hinn ríki eða Knútr gamli, hann hefir verit ríkastr konúngr ok víðlendastr á danska túngu. Knútr konúngr byrjaði ferð sína af landi í brøt, ok

fór hann suðr til Rúms, ok hafði hann í þeirri ferð svâ mikinn fèkostnað, at engi maðr kunni markatal um ok varla pundatal; hann hafði of lausafjâr af sínu ríki, en tók ikeisarans fè at frjálsu, hvar sem hann vildi. Meðan Knútr konúngr var á Rúmavegi, þá þyrfti engi maðr sèr matar at biðja, sá er hans fundi mátti ná, so gaf hann öllum nóga skotpennínga. Knútr konúngr gekk af Flæmíngjalandi til Rómaborgar. Svâ segir Sighvatr skáld:

Svâ mun fár ferill
fetum suðr metinn
hríngdrifr [1]) hafa
höfuð fremst [2]) jöfur.

Knútr konúngr setti spítala, þann er alla menn skyldi fœða um nótt, þá er þar kœmi af danskri túngu; víða gaf hann ok til stórfè, þar sem voru klaustr eða aðrir stórir staðir.

Andlát Knúts.

18. En er Knútr konúngr kom aptr til Englands í ríki sitt, þá fèkk hann sjúkleik, ok var fyrst með því móti, sem gulusótt er köllut; hann lá lengi um sumarið, ok um haustið andaðist hann íðus Nóvembris, þat var í borg þeirri [er heitir [3]) í Mórstr, þat er mikill höfuðstaðr, ok er hann þar jarðaðr. Þá hafði hann at aldri 17 vetr ok 20, þá hafði hann verit konúngr yfir Danmörku 7 vetr ok 20, en ráðit fyrir Englandi

---

1) *þannig M.* hríngdifr *A.* 2) fremstr, *V.* 3) *þannig V. v. í hina.*

4 vetr ok 20, en fyrir Noregi 7 vetr. Þat er allra manna mál, at Knútr konúngr hafi ríkastr verit ok víðlendastr konúnga á Norðrlöndum.

Frá Knúti konúngi.

19. Knútr konúngr hefir verit örvastr konúnga á Norðrlöndum, þvíat þat er sannliga sagt, at eigi hafði hann þat miðr umfram aðra konúnga, hversu mikit fè hann veitti í vingjafir á hverju ári, heldr enn hitt, at hann tók miklu meira í skatta ok skuldir á hverju ári af 5 þjóðlöndum enn hverr sá annarra, er hafði eitt konúngsríki fyrir at ráða, ok þó þat með at England er auðgast at lausafè allra Norðrlanda. Þat var eitt màrk um örleik hans, at maðr er nefndr Þórarinn loftúnga, íslenzkr, hann var skáld mikit, ok hafði hann bundizt á höndum konúngum ok [1]) ríkum mönnum lánga æfi, ok var þá gamall, er hann sótti til fundar við Knút konúng, ok hafði ort kvæði um hann, en þat var þá, er hann gekk fyrir konúnginn, ok kvaddi hann, ok spurði ef hann vildi hlýða til kvæðis, er hann hafði ort um hann; en þat var þá er konúngr sat yfir borðum, ok vist var upptekin; menn nokkurir stóðu fyrir borðinu, þeir er töluðu mál sitt, ok hlýddi konúngr þeim fyrst, en er þeir luku sinni rœðu, þá mælti Þórarinn, þvíat hann var maðr konúngdjarfr, ok hafði opt flutt mál sitt fyrir höfðíngjum: herra! segir hann, enn vil ek biðja, at þèr

[1]) öðrum *b. v. V.*

heyrið kvæði mitt, ok mun yðr þat skömm dvöl vera, þvíat þat eru fár vísur. Knútr svarar, ok leit til hans heldr reiðuliga: þat hefir engi maðr fyrr gjört enn þú, at yrkja um mik dræplínga, ok vittu þat víst, at á morgin at döguröar [1]) máli kom þú hèr, ok flyt mèr þá þrítuga drápu eða lengri, þá er þú hefir nú ort um mik á þessi stundu, en at öðrum kosti skaltu deya. Þá gekk Þórarinn í brøt, ok tók at yrkja drápu um Knút konúng, ok er sú drápa kölluð Höfuðlausn, ok nýtti hann allt úr flokkinum, þat er svâ mátti, ok eptir um daginn flutti hann kvæðit at konúngs borði, ok tókst honum eð bezta. Konúngr launaði honum kvæðit, ok gaf honum 50 marka skírra [2]). Síðan orti Þórarinn aðra drápu um Knút konúng, ok er þat kölluð Tugdrápa; þar segir svâ:

Gjöld hefi ek marka
málmdyns fyrir hlyn
fram fimm tigu
forvist borit;
þeirra er veitti
víghagr [3]) brag
mèr morðstórir
mannbaldr er ek fann.

Knútr konúngr gaf Bersa Skáldtorfusyni tvâ gullhrínga, er báðir stóðu mörk, ok þar með sverð gullbúit. Svâ segir Sighvatr skáld:

Knútr hefir okkr enn ítri

---

[1]) dögverðar, *V.* [2]) skíra, *V.* [3]) fyrir *b. v. M.*

[all-dáðgöfugr báðum [1])
hendr er hilmi [fundum [2])
húns skrautliga búnar;
þèr gaf hann mörk eða meira
margvitr ok hjör bitran
gulls, ræðr gjörfa öllu
gud sjálfr, en mèr hálfa.

Þá er Knútr konúngr andaðist í Englandi, endist sá hinn mikli höfðíngskapr Danakonúnga, er þeir lángfeðgar höfðu haft, at hverr enn síðarri hafði meira ríki enn hans faðir.

Frá Knúti ok Sveini.

20. Knútr var manna mestr vexti ok sterkr [3]) at afli, manna fríðastr, nema nef hans var þunt, ok eigi lágt, ok nåkkvað bjúgt, hann var ljóslitaðr, fagrhárr [4]) ok mjök hærðr, hverjum manni var hann betr eygðr, bæði fagreygðr ok snareygðr; hann var ör maðr, hermaðr mikill ok enn våpndjarfasti, sigrsæll, hamíngjumaðr mikill um alla hluti, þá er til ríkdóms heyrði; ekki var hann stórvitr maðr, ok svå Sveinn konúngr með sama hætti, ok enn áðr Haraldr ok Gormr, at þeir voru öngir spekíngar at viti.

Frá Hörða-Knúti.

21. Hörða-Knútr, son gamla Knúts, tók ríki allt í Danmörku eptir föður sinn, en Haraldr, annarr son gamla Knúts, tók ríki yfir Eng-

---

[1]) alldafugr báðum, *V.* báðum *v.* í *A.* [2]) fundu, *V.*
[3]) sterkastr, *V.* [4]) fagrhærðr, *V.*

landi eptir föður sinn; þá kom til Englands Játvarðr enn góði Aðalráðsson, bróðir þeirra Haralds ok Hörða-Knúts, hafði hann í Englandi gott yfirlát, sem vert var. Tveim vetrum eptir andlát gamla Knúts andaðist Gunnhildr drottníng í Saxlandi, dóttir Knúts konúngs, er Heinrekr keisari hafði átt; en þrim vetrum síðarr andaðist Haraldr Knútsson Englakonúngr, ok er hann jarðaðr hjá föður sínum í Morstr [1]), tók þá Hörða-Knútr bróðir hans bæði ríkin, England ok Danmörk, en Magnús son Ólafs ens helga, svarabróðir Hörða-Knúts, rèð þá Noregi, svå sem ritað er í æfi Noregs konúnga; en tveim vetrum eptir andlát Haralds Knútssonar andaðist Hörða-Knútr, var hann ok jarðaðr í Morstr [2]) hjá gamla Knúti, feðr sínum. Eptir dauða Hörða-Knúts var aldauða en forna ætt Danakonúnga. Þá var Játvarðr Aðalráðsson til konúngs tekinn yfir Englandi, var hann þar lengi konúngr, ok eignuðust Danakonúngar aldregi England síðan. En þá tók Magnús, son Ólafs ens helga, ríki í Danmörk, var hann þá þar konúngr yfir, sem segir í æfi Noregs konúnga; hann rèð einn Danmörk, áðr þar hófst til ríkis í móti honum Sveinn, sá er sagt er, Magnús hèti öðru nafni; hann var son Ulfs jarls Þorgilssonar sprakaleggs. Móðir Sveins var Ástríðr, dóttir Sveins konúngs

---

1) *V.* Mostr, *A.* 2) *V.* Most, *A.*

tjúguskeggs, var hún systir Knúts konúngs gamla, en móðir Ástríðar var Sigríðr hin stórráða, dóttir Sköglar-Tosta, hon var ok móðir Olafs sœnska.

Frá Dana konúngi [1]).

22. Sveinn Úlfsson tók jarldóm af Magnúsi konúngi Ólafssyni, ok þar með Danaveldi til forráða ok yfirsóknar, þá er þeir fundust í Gautelfi [2]), ok batt Sveinn eiðum sætt þeirra, fór Magnús þá norðr í Noreg, en Sveinn til Danmerkr. Þat sama haust tóku Danir Svein Úlfsson til konúngs, ok lagði hann þá land allt undir sik, [ok gjörðist konúngr yfir [3]); þat spurði Magnús konúngr, ok eptir um várið fór Magnús [4]) til Danmerkr með mikinn her. Þat sumar barðist Magnús konúngr á Vindlandi við Jómsborg, ok fèkk sigr, brendi hann borgina ok víða annarstaðar landit. Aðra orrostu átti Magnús konúngr um haustið næsta dag fyrir Mikkjáls [5]) messu á Jótlandi, skamt norðr frá Heiðabœ á Hlýrskógsheiði [6]) við Skotborgará; þá barðist hann við Vindr, þar sigraði Magnús konúngr með heilagleik ok jarteiknagjörð Ólafs konúngs föður síns, ok drap þar ógrynni hers [7]) heiðinna manna. Þat er sögn sumra manna at Sveinn Úlfsson hafi verit í þeirri orrustu með

---

1) *hèr byrjar S. V. C.* 2) Elfinni, *S. V. C.* 3) *v. í S. V. C.* 4) suðr, *b. v. S. V. C.* 5) Michels, *S. V. C.* 6) Lyrskógsheiði, *S. V. C.* 7) *v. í S. V. C.*

Magnúsi konúngi, ok sætt þeirra hèldist þá enn. Svâ segir Þorleikr fagri í flokki þeim, er hann orti um Svein Úlfsson:

Fur sendir vann [1]) fjandum
fjörspell í gný hjörfa [2])
[bráð [3]) fèkk hrafn fyrir Heiða- [4])
hauk storða bœ norðan;
rákust Vindr [5]) en vakar
vals ginu [6]) þeir um [7]) halsa,
dauðr lá herr á heiði
hund margr, [fáir undan [8]).

Þat sama haust áttu þeir orrostu á öndurðum vetri, Magnús konúngr ok Sveinn konúngr [9]) Úlfsson, við Erri [10]); þar hafði Magnús konúngr sigr, en Sveinn flýði til Jótlands. Aðra orrostu áttu þeir litlu fyrir jól, fyrir Jótlandi fyrir sunnan Árós; þar var hörð orrosta, ok mikið mannfall, þar flýði Sveinn konúngr, ok lèt þar 7 skip, sem segir í sögu Magnús konúngs ens góða. Sveinn flýði fyrst til Sjólands, með [þat lið er undan hafði komizt, ok honum vildi fylgja [11]), en Magnús konúngr sigldi þegar eptir honum, ok kom at Sveini, þar sem heitir í Höfn, lá hann þar fyrir fám skipum; varð þar skömm viðrtaka, flýði Sveinn á land upp, fèll

---

1) *S. V. C.* var, *A.* 2) jörfa, *S. V.* örfa *C.* 3) bravð, *S. V.* 4) herða, *C.* 5) Vindar, *C.* 6) gnýu, *S. V.* gum *C.* 7) *S. V. C.* und, *A.* 8) fá undir, *C.* 9) *v. i S. V. C.* 10) Eyri, *S. V.* 11) sínum mönnum, *S. V. C.*

þar enn mart lið hans. Sveinn flýði þá til Fjóns, en Magnús konúngr hèlt eptir honum, ok urðu [þar enn mörg slög veitt Sveins mönnum, ok voru þat ekki stórar orrostur, en þó [1]) segir Arnór jarlaskáld í Magnúsardrápu:

Fjórar hefir þú [randa rýrir [2])
reyrar setrs á einum vetri
allvaldr ertu ofveg [3]) kallaðr
örva [4]) hríðir frœknum gjörvar [5]).

Sveinn konúngr gekk á skip, ok hèlt austr fyrir Skáni, ok fór þar upp á land, ok svâ austr í Svíaveldi á fund Önundar konúngs Ólafssonar, frænda síns, ok dvaldist þar til vârs. Magnús konúngr fór um vârið til Noregs, ok dvaldist þar lengi um sumarit, en er Sveinn spurði þat, fór hann þegar út í Danmörk, ok lagði land undir sik; ok er Magnús konúngr spurði þat til Noregs, þá fór hann til Danmerkr [um haustið með her sinn, ok var [6]) fundr þeirra Sveins, þar sem heitir Helganes, þar varð allmikil orrosta, ok flýði Sveinn á land upp um síðir, ok lèt öll skipin. [Svâ segir Arnór í Magnúsdrápu:

Keppinn vantu, þat er ey mun uppi
Yggjar veðr, meðan heimrinn byggist,

1) þá mörg slög með Norðmönnum ok Dönum, svâ, *S. V. C.* 2) rimmur reyar, *S. V.* rumnur reyrir, *C.* 3) ofvægr *S. V. C.* 4) avrferð, *S. V.* 5) hirðir frægn af gjörvann, *S. V. C.* 6) varð, *S. V. C.*

valgammr skók í vâpna rímmu
við Helganes blóðugt fiðri;
ýngvi fèktu öll með hríngum
jarl vissi sik foldar missa
þjóðkuðr en þú tókt síðan
þeirra flaust við sigri meira [1]).

Sveinn flýðr þá enn til Svíþjóðar, ok dvaldist þar annann vetr, en Magnús konúngr fór þá til Noregs. Haraldr Sigurðarson kom þat vâr til Svíþjóðar austan or Garðaríki, mágr Sveins. Haraldr átti þá Ellisif, dóttur Jarizleifs konúngs or Hólmgarði [2]); móðir hennar var Íngigerðr, dóttir Olafs sœnska, [en hann var móðurbróðir Sveins Úlfssonar [3]). Sveinn ok Haraldr gjörðu fèlagskap sinn, ok drógu her saman, ok fóru síðan til Danmerkr, foru þar allt herskildi yfir, ok lögðu land allt undir sik. En er Magnús konúngr spurði þat, þá fór hann móti þeim með her or Noregi, þá fór Hallkell móðurbróðir þeirra Olafs ens helga ok Haraldar Sigurðarsonar af Magnúsar liði á fund Haralds Sigurdarsonar [4]), ok gjörði sætt á milli þeirra Magnús konúngs; fór þá Haraldr til Noregs, ok tók þar halft ríki af Magnúsi konúngi-frænda sínum, en Sveinn flýði þá enn til Svíþjóðar, ok fór þá aptr út í Danmörk, þegar er konúngarnir voru norðr farnir, vár hann í Danmörk um vetrinn, en eptir [5]) um sumarit fór Magnús konúngr

1) *frá* [*v. í S. V. C.* 2) Hólmgörðum, *S. V. C.* 3) *v. í S. V. C.* 4) frænda síns, *S. V. C.* 5) *hèr byrjar E.*

ok Haraldr til Danmerkr. Sveinn var þá [á Skáni [1]). Þat haust varð Magnús konúngr sóttdauðr á Jótlandi, en allr Norðmannaherr fylgði líki hans norðr í Noreg; en Sveinn varð konúngr at Danmörk at frjálsu, ok rèð því ríki lengi síðan; en Haraldr var þá konúngr í Noregi, ok stóð lengi [2]) ófriðr milli þeirra, ok herjaði Haraldr konúngr hvert sumar í Danmörk, ok eru um þat lángar frásagnir í sögu Haralds konúngs [3]). [Þá er Haraldr hafði verit 16 vetr yfir Noregi, áttu þeir Sveinn konúngr orrostu mikla fyrir Hallandi á Jöfnfirði [4]) fyrir Nizi, þar hafði Haraldr konúngr sigr, en Sveinn konúngr flýði; þrim vetrum síðar gjörðu þeir sætt sína Haraldr ok Sveinn ok [5]) frið millum landanna; einum vetri síðarr fèll Haraldr konúngr á Englandi. Sveinn konúngr hafði ok ófrið við Steinkel Svíakonúng, ok fór hann með herr sinn [6]) á hendr Sveini konúngi, ok vann ekki af landi hans. [Svå segir Þorleikr fagri:

Hætt hafa sèr þeir er sóttu
Sveins fundar til stundum
litt hefir þeir [7]) at þreyta

1) i Skaney, *S. V. C*, 2) yfrið, *b. v. E.* 3) Sigurðarsonar, *S. V. C. E.* 4) Lofnfirði, *M.* 5) en þó sættust þeir um síðir æptir því sem segir í æfisögu Noregs konúnga ok settu þeir, *S. V. C. E.* 6) í Danmörk, *b. v. S. V. C. E.* 7) þeim, *M.*

þrimr bragníngum hagnað;
þó hefir höldvinr haldit
(hann er snjallr konúngr) allri
Jótagrund með endum
ógnsterkr ok Danmörku [1]).

Frá börnum Sveins konúngs.

23. Sveinn konúngr Ulfsson átti Gunnhildi, dóttur Sveins jarls Hákonarsonar; þeirra sun hèt Sveinn. Sveinn konúngr átti mörg frillubörn, hann átti 14 sonu, þá er or barnœsku komust: Knútr hèt enn elzti, hann andaðist at lifanda feðr sínum í Rúmferð; annarr hèt Haraldr; þriði Knútr enn helgi; 4ði Ólafr; 5ti Sveinn; 6ti Eríkr enn góði; 7di Þorgils; 8di Sigurðr; 9di Benedikt; 10di Björn; 11ti Guttormr [2]); 12ti Eymundr [3]); 13di Nikulás; 14di Úlfr, er Ubbi var kallaðr. Þær voru dœtr Sveins konúngs: Íngiríðr, er síðan átti Ólafr kyrri Noregs konúngr Haraldsson; önnur var Ragnhildr, er átti Sveinn, son Áskels Erlíngssonar, þeirra son var Knútr á Sóla. Sveinn Úlfsson var ágætr konúngr ok vinsæll, svâ at [eigi hefir einhverr [4]) Danakonúnga ástsælli verit af öllu landsfólkinu [5]), [hann var lengi konúngr yfir Danmörk [6]). Þorgils, son Sveins konúngs, fór austr í Garðaríki, þar átti hann móðurætt göfga, fœddist hann þar upp, ok

1) *frá* [*v. í S. V. C. E.* 2) Gutthormr, *E.* 3) Eyvindr, *V. G.* 4) engi hefir einn, *S. V. C. E.* 5) Dana landsfólki, *S. V. C. E.* 6) *v. í S. V. C. E.*

var þar til konúngs tekinn, ok kom ekki síðan til Danmerkr. Sigurðr, son Sveins konúngs, fèll á Vindlandi [1].

Frá Sveini konúngi.

24. Þá er Sveinn konúngr hafði ráðit fyrir Danmörku 9 vetr ok 20, síðan Magnús konúngr enn góði andaðist, þá var hann staddr austr [2]) á Jótlandi; hann lèt þá þíngs kveðja, ok var þar allfjölment; en er þíngit var sett, þá talaði [3]) Sveinn konúngr ok mælti: guð launi ok þakki yðr Dönum ást ok hlýðni, er þèr hafit við mik lánga stund haft; vænti ek at enn muni svâ vera um þá hluti, er mèr þikkja miklu máli skipta; ek hefi haldit lög forn við yðr Dani, en nú [4]) er sá hlutr í málinu, er yðr man ek þikkja taka um fram lögin, er þat ok svâ; ek vil þess biðja, at þèr látit mik kjósa konúng eptir mik, bið ek þess fyrir þá sök, at ek á marga sonu ok vel mannaða, vil ek heldr skipta ríki með þeim ok konúngdómi, enn þeir deilir með ófriði sín í milli, ok verði fyrir þat styrjöld í landinu ok hernaðr. [Konúngrinn talaði ekki lángt [5]), en er hann hætti rœðunni, þá varð góðr rómr at máli hans, ok játuðu allir honum bœn sína fyrir sakir vinsælda hans ok ástar, er allt fólk unni honum, var þat þá gjört lögtekit, ok átt vâpnatak at, at Sveinn konúngr skyldi kjósa þann af sonum sínum,

---

[1]) Vinnlandi, *E.* [2]) vestr, *S.* [3]) *þannig S. V. E.* svaraði, *A.* [4]) einn, *V.* [5]) *v. í S. V. C. E.*

sem hann vildi, til konúngs eptir sik í Danmörk. Þá tók Sveinn konúngr til máls ok sagði svâ: Haraldr er elztr sona minna, sem þèr vitið, at vetratali, en Knútr er [röskastr í skapi ok [1]) bezt at íþróttum búinn allra sona minna, er hann nú ok reyndr at herstjórn [2]), ok þikki mèr hann bazt til konúngs fallinn af sonum mínum [3]), vil ek hann til konúngs kjósa eptir mik. Var þá slitit þínginu.

Andlát Sveins.

25. Síðan fór Sveinn konúngr aptr í þorpið, þar sem hann hafði áðr veizlu haft, þar heitir Suddaþorp. En er konúngr kom [til herbergis [4]), þá lèt hann búa hvílu sína, ok lagðist í sótt, ok leiddi sú sótt hann til bana. Lík hans var flutt til Hríngstaða, [[ok var hann þar jarðaðr. Kálfr Mánason segir svâ [í kvæði því, er hann orti um Knút enn helga, son Sveins konúngs [5]), at líkit Sveins konúngs var flutt á 13 dögum [sunnan af Jótlandi ok norðr [6]) til Hríngstaða með miklum prís ok virðulegri líkfylgju [7]). Sveinn konúngr andaðist þriðja Kal. Mají, þá hafði hann verit konúngr at Danmörku 9 vetr ok 20, síðan Magnús konúngr andaðist, en áðr 2 vetr í úfriði við Magnús konúng. Sveinn konúngr andaðist 10 vetrum

---

1) *v. í S. V. C. E.* 2) hirðstjórn, *S. V. C. E.* 3) hèr í Danmörk, *b. v. S. V. C. E.* 4) í þorpið, *S. V. C. E.* 5) *v. í C. E.* 6) *v. í C. E.* 7) frá [[*v. í S. V.*

eptir fall Haraldanna [1]) á Englandi. Þá voru liðnir frá andláti gamla Knúts 40 vetra. Sveinn konúngr var allra manna fríðastr, hann var ok hverjum manni meiri ok sterkari, lítillátr ok blíðmæltr [2]), manna örvastr, snjallr í máli, stjórnsamr ok rèttlátr [3]), þolinmóðr, enn hraustasti [ok enn vâpndjarfasti [4]); ekki var hann sigrsæll í orróstum, [svâ sem hèr er áðr sagt [5]). Svâ segir Steinn Herdísarson [í Nizar vísum [6]), er hann orti um Harald konúng Sigurðarson:

Oss dugir hrafns ens hvassa
húngr-deyfi [7]) svâ [8]) leyfa,
linns at lastim [9]) annan [10])
látrs [11]) sveiganda [12]) eigi;
[aldregi kvöddust oddum,
annað hverjum manni
tál er um tiggja at mæla,
tveir fullhugar meiri.

Ok enn kvað hann:

Eigi mundi undan
allvaldr Dana halda,
oss dugir satt um snotran
sælínga kon mæla;
ef menn fyrir sjá sunnan
sverð reiddust [13]) at ferðir

---

1) Haralds konúngs, *S. V. Hèr byrjar F.* 2) blíðleytr, *V*, 3) rèttdæmr, *S. V. C. E. F.* 4) í öllum mannraunum, *S. V. C. E.* 5) *v. í C. E. F,* 6) *v. í C. E. F.* 7) deump, *C. E. F.* 8) fè, *S.* 9) *K.* lastinn, *A.* lastni, *S. E.* lästum, *F.* 10) annat, *S. C. E.* 11) látur, *S. C. E.*, 12) sveigandi, *S. C.* sveigan, *F.* 13) *v. frá* [*í S. T. E.*

þeir er [1]) herskildi hèldu
hrafn fæði [2]) vel tæði [3]).

Haraldr til konúngs tekinn.

26. Eptir andlát Sveins konúngs varð þegar sundrþykki mikit með sonum hans, ok dró hverr þeirra at sèr vini sína, ok leitaði sèr fulltíngs [4]). Ásbjörn Eydana [5]) jarl [6]) hafði gipt dóttur sína Haraldi, syni Sveins konúngs, ok gekk hann at með enu mesta kappi, at halda Haraldi til konúngs, ok hurfu at því margir aðrir höfðíngjar með honum; drógu þeir þat fram, sem forn lög voru, at enn elzti konúngsson skyldi konúngr vera, en hirtu ekki, hvat Sveinn konúngr hafði þarum mælt, eðr hverju þeir höfðu honum heitit. Knútr, son Sveins konúngs, hafði [áðr verit [7]) í hernaði í Austrveg, ok hafði hann lið mikit ok góðan skipakost. Svâ segir Kálfr Mánason í kvæði sínu, at Knútr hafi sigrað 10 konúnga, þá er hann var í hernaði í Austrveg. Þeir báðir brœðr Knútr ok Haraldr sóttu nú til Jótlands, [þvíat þar skyldi [8]) konúng taka á Vebjarga þíngi, var þar allmikit fjölmenni. En er þíngit var sett, ok höfðíngjar þar komnir, þeir sem vân var, þá talaði [þar annar [9]) at öðrum, ok birtist þá hverr hverjum [fulltíngði [10]); fór svâ

[1]) *v. í F.* [2]) hrafn fœðir, *F.* [3]) *v. í V. frá* [[4]) við *b. v. C. án hvíldarmerkis.* [5]) Eydanna, *V.* [6]) hann *b. v. C,* [7]) þá verit um hríð, *S. V. C. E.* [8]) Danir skyldu sèr, *S. V. C.* [9]) hvör, *S. V. C. E.* [10]) vildi fylgja, *S. V. C. E.*

þann dag allan til nætr, [ok var ekki þá nær lyktinni [1]) enn áðr; en annann dag, er menn komu á þíngit, ok nökkurir menn höfðu talat, þá stóð upp einn maðr í bóndaliðinu, ok talaði ok mælti svá: vèr Jótarnir höfum lengi haft vald til þess, at kjósa konúng yfir Danaveldi, höfum vèr Danir verit jafnan konúngsælir, ok þessi konúngr, er nu var næstum, hafði alla hluti [þá með sèr [2]), er konúng príðir [3]), en þat er herða [4]) ok stjórn at gæta landsins, þvíat land vårt er mjök herskátt af víkíngum; þurfum vèr þann konúng, at áðr sè reyndr í bardögum ok at stjórn hersins ok þar með lands ok laga; [hafi hann ok bæði til [5]) vit ok vanda [6]) at vera höfðíngi; konúngr þarf að vera snjallr í máli [7]) ok stiltr vel, ok þó harðr til rèttra refsínga, örr af fè, þvíat hann tekr af mörgum, skal hann af því mikit gefa; þat er ok hans prýði, at hann sè fríðr ok fagr, ok sæmiligr í enum beztá búnaði; tökum þann til konúngs, er þessa hluti hefir einn alla, sem nú eru upptaldir, þvíat góðr konúngr er oss betri ok nytsamligri enn öll en fornu lög vår. - Knútr einn hefir þetta með sèr, er nú er upptalt, [hann viljum vèr til konúngs taka [8]); var ok

---

[1]) at ekki var nær, *S. V.* var þá ekki at nær heldr, *C.*
[2]) til þá, *S. V. C. E.* [3]) príða, *V. S. C. E.*
[4]) hræðsla, *S. V.* hræresla, *C. E.* [5]) hafi þartil, *S. V.*
[6]) vilja, *S. V. C. E.* [7]) stjórnsamr, *b. v. S. V. C. E.*
[8]) *v. í S. V.*

Sveinn konúngr svâ heilráðr sínu landsfólki, at þat mun öllum bazt gegna, at hafa hans forsjá um slíka hluti, er oss liggr svâ stórt við. Þá varð at máli hans rómr mikill, ok þótti öllum vel mælt. Eyvindr bifra hèt einn ríkr maðr, vinr mikill Ásbjarnar jarls, hann stóð þá upp, ok talaði, þegar hljóð fèkst, ok tók svâ til orðs: mikit vandamál egum vèr [hèr at kæra, en þó eigi at síðr heldr oss [1]) nauðsyn til, at taka einnhvern konúng yfir oss; allir megu [2]) þat sjá, at Knútr hefir flesta hluti til þess, að vera konúngr yfir Danmörk, þó at forn lög vâr vísi heldr til annars, ok eigi vildum vèr í móti honum mæla; en þó ef vèr skulum lögin brjóta, þá hæfir þat, at allir landsstjórnarmenn ok höfðíngjar gjaldi þar til jáyrði, ok verði allir á eitt sáttir; Björn konúngs bróðir er eigi hèr á þínginu, er einn er ágætastr af lands [3]) mönnum [ok mest ráðandi, en þetta er ekki svâ lítit vandamál, ok sýnist oss ráð, at hafa hèr við alla ena beztu menn, þá er nokkurs eru ráðandi, finnumst hèr á morgin, ok tökum oss þá konúng at lögum, þó at Knútr sè nú líkastr til. Sleit svâ [4]) þínginu, ok fór Knútr til skipa sinna. Á þeirri nótt áttu höfðíngjar stefnu ok [tal sitt [5]), var þar Haraldr Sveinsson ok Ásbjörn jarl, mágr hans, Björn konúngs [6]) bróðir

[1]) Danir ok er þó, *S. V. C. E.* [2]) megum vèr, *S. V. C. E.* [3]) vorum, *S. V. C. E.* [4]) en er Eyvindr hætti ræðu sinni, þá var ok slitið, *S. V. C. E.* [5]) ráðagjörðir, *S. V. C. E.* [6]) Knúts, S.

ok Eyvindr bifra ok margir aðrir [vinir þeirra [1]), þeir er Harald vildu til konúngs taka. Þá talaði Eyvindr bifra, ok mælti svâ: þíng áttum vèr í dag við Knút, ok fór þar, sem ek sagða yðr áðr, at Knútr var mjök flytjandi síns máls, en hann hafði ólög [2]) at mæla, en þó kom hann svâ sínu máli, at þat þótti öllum áheyriligt, bar til þess snild hans ok prettr [sá, er hann hafði skotit í munn manni þeim, er talaði í flokki vârum, svâ at allr múgr geystist fram með einu samþykki, at vilja Knút hafa til konúngs, brá ek fyrir þá sök [3]) upp þínginu, mun oss ekki annat duga, ef vèr viljum þó kapp á leggja, at Haraldr verði konúngr, [at fullna þat svâ, at Knútr sè hvergi [4]) nær; skolum vèr fá nú til menn at eiga þíng við Knút, þá er snjallir sè ok slægir, en sumir skolu sitja á meðan launþíng, ok taka Harald þar til konúngs. Þetta ráð líkaði öllum vel, ok var svâ gjört, var Eyvindr bifra sendr at þínga við Knút, ok með honum mikit bóndalið. En er þíngið var sett, þá kom Knútr þar, hann stóð upp, ok talaði lángt [5]) ok snjalt, ok beiddi bœndr gefa sèr konúngsnafn, sem áðr var rætt. Þá svaraði Eyvindr bifra, [bað bœndr bíða þess, er [6]) jarl eða aðrir höfðíngjar kæmi til þíngsins, þeir

---

[1]) höfðíngjar, *S. V. C. E.* [2]) órètt, *S. V. C. E,* [3]) ok því brá, *S. V. C. E.* [4]) at láta Knút hvörgi vera nær, *S. V. C. E.* [5]) erindi, *b. v. S. V. C. E.* [6]) Asbjörn, *b. v. F.*

er þángat var vân, ok þikkir oss þat meiri sœmd [1]), at sem flestir sè við, [þeir er nokkurs sè ráðandi, enn vèr væntum at hèr mæli engi í móti [2]). Síðan veik hann svâ rœðunni, [at hann taldi upp mannkosti Knúts, talaði þar um lángt ok snjalt [3]), at hann væri bazt til konúngs fallinn [af öllum sonum Sveins konúngs, fann hann til þess mörg sönn orð; hann talaði lengi [4]), en áðr hann hafði lokit tölunni, þá komu menn á þíngit, ok sögðu þau tíðindi, at Haraldr Sveinsson var til konúngs tekinn yfir öllu Danaveldi. En er Knútr heyrði þetta sagt, stóð hann þegar upp, ok gekk í braut ok til skipa sinna, en er hann kom á skipin, þá undruðust allir menn, þeir er hann sá, hvílíkr hann var, sumir hugðu [hann sjúkan [5]) orðinn, þvíat andlit hans var svâ rautt sem blóð; hann settist niðr á hásætis kistuna, ok mælti ekki, engi þorði at krefja hann máls, ok var svâ lánga stund dags. Eyvindr bifra fór þegar á fund [Haralds ok [6]) Ásbjarnar jarls ok [annarra þeirra höfðíngja, er at þessu ráði höfðu horfit; hann [7]) sagði þeim þessi tíðindi, ok lèt þat fylgja, at hann hugði þat, at vís

---

1) þess viljum vèr biðja at fleiri menn komi til þíngsins, þykir oss Knúti í því mest sæmd, *S. V. C. E.* 2) þvíat þessu má engi maðr í móti mæla, S. *V. C. E.* 3) til Knúts ok lofaði hann í hvörju ok sagði, *S. V. C. E.* 4) fyrir margra hluta sakir, *S. V. C. E.* 5) *þannig S. V. C. E.* at hann væri sár *A.* 6) *v. í S. V. C. E.* 7) *v. í S. V. C. E.*

vân mun ófriðar í landi. Þeir segja at svâ búit mun nú standa hljóta, at þeir munu þann konúng til lands halda, er þeir hafa þá tekit yfir sik. Eyvindr mælti: þat mundi þá vera mitt ráð, at bjóða Knúti sættir, þvíat yðr mun [1]) hann verða harðr í horn at taka, ef hann snýst til ófriðar. Jarl svaraði: kunnu vèr nú stórleika Knúts, at ekki mun hann gœla [2]) mega með sættarboðum. Eyvindr svarar: Knútr er grimmr ok skapstórr, vitr [3]) ok guðhræddr, mun hann sjá alla meinbugi þá, sem á eru þessu máli, at berjast við bróður sinn, [en ekki mun þurfa af at draga, nema konúngdóminn einn ef hlýða skal. Jarl svarar: hvað viltu bjóða láta? Eyvindr mælti: bjóði þèr honum jarldóm, ok þar með Sjólönd ok þar með svardaga af öllum Danahöfðíngjum, at Knútr skal konúngr vera, ef hann lifir lengr enn Haraldr bróðir hans, hverir aðrir sem þá eru á lífi synir Sveins konúngs [4]). Jarl svarar: ekki mun Knútr annað vilja, enn vera konúngr. Eyvindr svarar: eigi má þat vita, fyrr enn reynt er, mun ek enn fara til Knúts með þessum boðum, ef þèr vilið [5]). Þessu játuðu þeir allir. Ferr Eyvindr á fund Knúts, ok fann hann á skipi, ok gekk fyrir hann, ok bar upp þetta erindi. Knútr svaraði seint, en er hann tók til máls,

---

1) má, S. 2) gæfa, S. 3) *v. í S. V. C. E.* 4) *v. í S. V. C. E.* 5) þessu játa mèr *b. v. S. V. C. E.*

segir hann svà: þat mun ek kjósa [1]), er yðr mun þikkja lítilmannligra, at ek mun [þann kost upptaka, at [2]) leifa konúngsnafn [3]), heldr enn berjast við Harald bróður minn til ríkis, ok skipti guð vår í milli. Síðan tók Eyvindr sætt þessa af Knúti, ok kysti á hönd honum, ok tók orlof af honum, at flytja svå búit til Haralds konúngs, gekk sú sætt saman, ok var eiðum bundin.

Andlát Haralds konúngs.

27. Haraldr konúngr Sveinsson tók konúngdóm í Danmörk eptir föður sinn, sem nú var sagt, var þá Knútr Sveinsson jarl yfir Sjólöndum, ok hèlzt vel sætt þeirra ok frændsemi, meðan þeir lifðu, en aðrir synir Sveins konúngs, þeir sem ekki ríki höfðu [4]) til forráða, undu illa sínum hlut, ok var [órói mikill [5]) í landinu, svå sem hèr segir:

Stundu [6]) vèr til stikka
styrr vex í Danmörku
er at Sveins synir sáttir
at sinn föður dauðan;
Haraldr skal vígi verja
þá er vel tamiðr [7]) stiki
jörð af œrnu [8]) magni
fyrir ellifu brœðrum.

---

[1]) áftaka, *S. V. E.* meðtaka *C.* [2]) *v. i S. V. C E. F.* [3]) at sinni *b. v.* S. *C. V.* [4]) *hèr endar E.* [5]) óro mikil, *S. V. F.* orosta, *C.* [6]) Stundum, *S. V.* skundum, *C. F.* [7]) tamdr, *S. V.* taundr, *C.* [8]) ýrnu, *S. V.* ýrum, *C.*

Haraldr konúngr var maðr kyrrlátr ok fálátr, úmálugr, ekki talaðr á þíngum, urðu aðrir mjök at hafa túngu fyrir honum; var hann ok lítill atkvæðamaðr um þá hluti er þurfa þótti, engi var hann hermaðr, kyrr ok hægr við fólkit, ok stóð lítil stjórn af honum, fór nær slíku hverr fram í landinu, sem vildi. Danir kölluðu hann [1]) Harald hein, en er hann hafði konúngr verit 4 vetr, þá varð hann sóttdauðr.

Knútr varð konúngr [2]).

28. Þá er Haraldr konúngr var andaðr, áttu Danir Vebjarga þíng; þar [3]) skulu Danir sèr konúng taka jafnan á því þíngi, at ráði allra landsmanna yfir allt Danaveldi; var þá Knútr til konúngs tekinn; hann gjörðist brátt ríkr maðr ok stjórnsamr. Hann mælti svå á einu þíngi, er hann talaði: þèr Danir launuðut svå Haraldi bróður mínum góðvilja ok linleik, þann sem hann hafði við yðr, at þèr kölluðut hann Harald hèin, ok gjörðut þat til spots við hann; en nú skal ek þat launa yðr, er þèr kunnut þat illa at þiggja, þvíat nú skal ek vera yðr frekr hárðsteinn. Knútr konúngr reið yfir landit [4]), en er hann kom í Halland, åtti hann þar þíng, ok talar hann sjálfr á þínginu, ok bað bændr játa sèr [reiðskjóta [5]), er hann færi yfir landit, þvíat hann hafði með skipum þángat

---

[1]) því, *b. v. S. V.* [2]) *Hèr byrjar skinnbókin B.* [3]) þá *S.* [4]) *b. v. F.* [5]) skjótt, *S. V.*

farit. Einn bóndi, sá er þar var snjallastr [1]), stóð upp ok talaði, sagði at bændr vildi ekki hafa frekari álög af konúngi, enn forn lög stæði til; en er hann hætti ræðu sinni, þá gjörðu bændr mikinn róm at máli hans, [ok sögðust í aungu vilja láta pinta sik, meir enn lög stóðu til [2]). En er þessi kurr staðnaði, þá mælti konúngr: þèr hafit vel gjört, bændr! at þèr segit, at ek skal hafa lög af yðr, en eigi framar; veit ek ok þat, at þèr munut láta mik ná lögum af yðr; vil ek þá hafa í frelsi eign mína fyrir yðr; ok því játuðu honum allir. Þá mælti konúngr: þá vil ek banna yðr Hallandsförum [3]) at neyta eða beita mörk þá, er ek á, ok hèr liggr nær yðr, bæði svínum yðrum ok öðrum smala. Bændr urðu ókvæða við þetta, ok sáu at þeim dugði þat eigi, þvíat konúngsmörk liggr fyrir ofan allt Halland, en þeir hafa mikinn fjölda svína, er gánga í bækiskógi ok í eikiskógi. Taka bændr nú þat til ráðs, at játa konúngi þat allt, er hann beiddi. Var þat þá fest með þeim, þvíat bændr máttu eigi við hit búa [4]). Í þann tíma var drepinn bóndi sá, er [mest hafði í móti mælt konúngi. Fór konúngr þá til Skáni, ok [5]) átti

1) ok helzt var fyrir þeim, bóndunum, *b. v. F.* 2) sögðu at þeir vildu svo gera, at taka engi álög nè fjölskyldur af konúngi, *F.* 3) Halllendíngum, *F.* 4) *þannig F.* synja, *A.* sæma *S.V. C.* 5) svarað hafði konúngi. Síðan fór Knútr konúngr um Halland, eptir því sem hann hafði ætlat ok dæmdi mönnum landslög, en er Knútr konúngr kom út í Skáni, *F.*

hann þar fjölmennt þíng við bændr, ok þótti bændum hann yfrit [frekt mæla [1]) í kvöðunum; æpa bændr upp allir senn, ok neittu því er konúngr beiddi [2]). En er hljóð fèkst, þá mælti konúngr: þèr Skánúngar erúð menn vitrir, skil ek þat á tiltæki yðru, at þèr hafit spurt, hversu farit hafa skipti vár Hallendínga; hafit þèr fundit miklu snjallara ráð enn þeir, at neita því, er ek [vil kraft [3]) hafa, þvíat hèr má ek nú aungum einum gefa sök á svörunum; en þess vil ek nú beiða yðr, sem fyrr Hallendínga, at þèr látið mik í frelsi ráða fyrir yðr minni eign; ok þessu játuðu þeir allir. Þá mælti konúngr: þat megu nú allir menn vita hèr í Danmörk, hvat hèr er konúngs eign eða bænda eign, at konúngr á hèr auðn alla í landí, eða hvort játit þèr því? Allir játuðu því at svá væri [4]). Konúngr kallaði auðn sjóinn ok [aðrar óbygðir [5]). Þá mælti konúngr: þá köllumst ek eiga Eyrarsund, vil ek þá banna yðr allt fiskifáng [6]), þat sem þèr hafit þar áðr haft, ef þèr villit ekki [gjöra fyrir mín orð, ok [7]) stoða ekki [8]) mína nauðsyn. En er konúngr hafði þetta mælt, þá sáu allir, at þetta mátti þeim eigi hlýða, at bændr misti síldfiskis [9]) í Eyrarsundi. Var þat þá til ráðs tekit [10]), at

1) frekr, *F.* 2) ok kváðust aldri vilja gera konúngi skatt eða skyld, framar enn lög voru til, *b. v. F.* 3) vilda beidt, *F.* 4) var, *F.* 5) aðra óbygðan, *S. V.* 6) fiskiver, *F.* 7) *v. í F.* 8) *v. í F.* 9) sverðfiski, *S.* 10) sem Hallendíngar höfðu gert, *b. v. F.*

láta konúng einn fyrir ráða, ok játuðu því allir, er hann beiddist; lauk svâ því þíngi.

Frá Knúti konúngi.

29. Knútr konúngr var mjök [1]) ríkr maðr ok refsíngasamr, ok hegnði [2]) mjök ósiðu. En meðan Haraldr hein hafði verit konúngr yfir Danmörk [3]), þá höfðu lítt verit hegnðir [4]) ósiðir, bæði með innanlands mönnum ok víkíngum, er þá herjuðu í Danmörk, bæði Kúrir ok aðrir Austrvegsmenn; en er Knútr var konúngr orðinn, þá varði hann landit harðfengiliga, ok rak alla heiðíngja burt af Danaveldi, ok jafnvel af sjónum, svâ at engi þorði úti at liggja fyrir Danmörk, fyrir sakir ríkis Knúts konúngs ok herskapar; hann lèt drepa hvern þann mann, er sannr varð at þjófnaði, svâ ok manndrápsmenn ok hernaðarmenn alla, hvort sem þeir voru útlenzkir eða innlenzkir; sá er manni hamlaði á hendi eðr á fæti, eðr veitti önnur meiðsl, hina sömu refsíng tók hann á sjálfum sèr. Svâ mikil ógn stóð af honum ok ríki hans ok refsíngum, at engi þorði at stela í ríki hans. Svâ mælti Knútr konúngr um þann mann, er gekk frá herbergi sínu [lás-lausu [5]), eða sá er hest átti fjötrlausan, ok væri stolit, ok hvers sem hann misti, svâ at stolit væri frá honum, sá skyldi til hans gánga, ok

---

1) *v. í F.* 2) *þannig S. V. F. C*; hengdi, *B.* 3) *hèr endar fyrra brot af F.* 4) *þannig S. V.* hengdir, *B.*
5) lausu, *S.*

taka þar fè sitt, en konúngr vill láta refsa, þeim er stolit hafði; jafnan dóm lèt hann hafa ríkan sem óríkan, en þat varð mjök öfundsamt af þeim mönnum, er lètu göfga frændr sína at dómi konúngs, þó at sakir væri sannar.

Kvânfáng Knúts.

30. Knútr konúngr setti Eirík bróður sinn jarl yfir Sjálöndum, ok gaf honum þat ríki, sem hann hafði áðr haft; var þeirra frændsemi góð, meðan þeir lifðu. Benedikt bróðir hans var jafnan innan hirðar með honum, hann var mikill maðr vexti, ok hverjum manni sterkari. Ólafr Sveinsson [1]) var jafnaldri Knúts konúngs; hann var lítill maðr ok allófríðr [2]) sýnum, orðsnjallr, hermaðr mikill. Knútr konúngr átti Eðlu, dóttur Baldvina hertuga úr Flæmíngjalandi; Karl hèt son þeirra.

Frá Knúti konúngi ok presti.

31. Þat var eitt sinn at Knútr konúngr fór at veizlum með hirð sinni, at hann kom til einnar virðuligrar veizlu, ok hit fyrsta kveld veizlunnar sá konúngr þar eina fagra konu, svâ at hann þóttist varla sèð hafa fríðari konu; hana átti einn ríkr prestr. Konúngr leit ástaraugum til hennar; hann kallaði til sín ræðismann sinn, ok sagði at hann skal svâ um búa, at þessi kona sè í hvílu hjá konúnginum um

1) *þannig S. V. K*; Sigurðarson, *B. C.* 2) fríðr, *V.*

nóttina; engi maðr þorði at mæla í móti konúngs vilja, en hálfu síðr gera; ok var svâ gjört, sem konúngrinn mælti fyrir. Um kveldit, er konúngr kom til hvílunnar, var þessi kona þar fyrir, ok er konúngr var afklæddr, stè hann upp í sænginna, ok er menn höfðu þjónat honum eptir vanda, þá gengu þeir í burt, en konúngr legst niðr, ok snýst at henni blíðliga. Hún mælti til hans: guð gæti yðvar nú ok jafnan; gjörit nú svâ vel, sem yðvarri tign byrjar, vinn mèr eigi grand en sjálfum yðr mein; svâ vel ok fagrliga sem þèr siðit yðra menn í þessu landi, þá samir yðr þó at hafa fegrsta siðu, þvíat þèr eruð fyrir öllum mönnum hèr í landi. Nú vil ek þess biðja, þá er þèr komit fyrir þann konúng, sem allsvaldandi er, at hann sè yðr svâ bæna [1]), sem nú erut þèr mèr. Konúngr svarar: veita vil ek þèr bæn þína, ok ek sè at þeim mun er betr, ok þú biðr þessa af svâ miklum góðvilja, ok svâ samir betr, sem þú vilt vera láta; en þó er nú at sinni nokkuð [athald í [2]) at gjöra eigi sinn vilja, er þó þetta lítit hjá stórum hlutum, er vor herra Jesús kristr hefir þolat fyrir vorar sakir. Síðan stóð konúngr upp, ok gekk í burt, ok fèkk sèr aðra hvílu um nóttina. Um morguninn kallar konúngr til sín prest, þann er þessa konu átti, ok mælti til hans: þú átt góða konu, prestr! ok gjör vel til hennar, þvíat ek hygg at fáar munu

[1]) bæna hollr, *S.* [2]) aðhald, *S. V.* at haldi, *M.*

finnast [1]) jafn röskvar. Konúngr tók þá fíngrgull af hendi sèr, þat var bæði mikit ok gott; konúngr mælti þá: gull þetta skaltu þiggja í vinagjöf af mèr, prestr! ok þar með vináttu mína, ok ef nokkurir menn gjöra þèr rángt, kom þá til mín, ok skal ek þat rètta. Prestr þakkaði konúngi með mörgum fögrum orðum gjöfina ok vináttumál [2]). Konúngr bað hann eigi þakka svâ mjök, þvíat ek vilda í fyrstu óvingast við þik, en nú bið ek þik, at þú fyrirgefir mèr þat. Prestr lèzt þat gjarna vilja gjöra. Síðan fór konúngr þaðan til annarrar veizlu.

Frá Landsskipan í Danmörk.

32. Danmörk er mikit ríki, ok liggr mjök sundrlaust; hinn mesti hlutr Danmerkr heitir Jótland, þat liggr hit syðra með hafinu; þar er hinn synzti [3]) biskupsstóll í Danmörk í Heiðabæ, ok er í þeim biskupsdóm hálft fjórða hundrat kirkna, en 100 ok 30 skipa konúngi. Annarr biskupsstóll er á Jótlandi, þar er heitir í Rípum; í því biskupsríki eru 4 kirkjur ok 20 ok 300, en 11 tigir [4]) skipa konúngi til útboðs. Þriði biskupsstóll er á Jótlandi, er heitir í Árósi, í því biskupsríki eru 200 kirkna ok 10, en konúngi 9 tigir skipa. Fjórði biskupsstóll er á Jótlandi, er heitir á Vebjörgum, í því biskupsríki eru 200 kirkna ok 50, en konúngi 100 skipa. Limafjörðr heitir á Jótlandi, þat er mikill fjörðr, hann gengr af útnorðri [5]) til suðrs;

[1]) váru landi, *b. v. K.* [2]) er fylgði, *b. v. K.* [3]) síðsti, *S. V.* [4]) *S, V*; 11 tigu, *B*; 12 tigir, *K.* [5]) norðri, *K.*

úr norðanverðum Limafirði er mjótt eið vestr til hafs, er heitir Haraldseið, þar lèt Haraldr konúngr Sigurðarson draga yfir skip sín, þá er hann komst undan Sveini konúngi. Fyrir vestan Limafjörð er þat ríki, er heitir Vendelsskagi, ok víkr til norðrættar, þar er hinn 5ti biskupsstóll i Danmörk í þeim stað er heitir í Jörúngi [1]); í því biskupsríki eru 100 kirkna ok 60 kirkna, en fimm tigir skipa konúngi. Jótlandssíða heitir allt vestan frá Vendilskaga ok suðr til Rípa. Millum Jótlands ok Fjóns gengr Meðalfararsund. Á Fjóni er hinn 6ti biskupsstóll i Danmörk í Óðinsey; í því biskupsríki eru 300 kirkna, en 10 tigir skipa konúngi. Milli Fjóns ok Sjólands gengr Béltissund. Í Sjólandi er hinn 7di biskupsstóll í Danmörk í Róskeldu [2]); í Sjólands biskupsdæmi eru 400 ok 11 kirkjur, en 100 ok 20 skip konúngi. Fyrir norðan Sjóland er Eyrarsund; en fyrir norðan Eyrarsund liggr Skáney [ok Halland. Á [3]) Skáney er erkibiskupsstóll í Lundi, sá er hinn 8di biskupsstóll í Danmörk; í því biskupsdæmi er hálft fjórða 100 kirkna ok 5 kirkjur, en hálft annat 100 skipa konúngi; sá er biskupsstóll ríkastr í Danmörk. Millum þessara landa Jótlands ok Skáni liggja mörg stór eylönd, þau er eigi eru áðr nefnd. Sámsey er undir Árós biskup. Hlèsey undir Vebjarga biskup;

---

1) Norðúngi, *B. C.* 2) Róiskeldu, *K.* 3) Í Hallandi á Skáney, *S. V.*

þær liggja vestr frá Fjóni. Alsey er undir Heiðabæ. Láland, Erri [1]) Þjórslundr [2]), Alsey [3]) Lángaland [4]): þessar 5 eyjar eru undir biskup á Fjóni. Mön ok Falstr eru undir biskup á Sjólandi. Borghundarhólmr liggr austr í hafit frá Skáney, þat er mikit ríki ok liggr undír [biskup á Skáney [5]); þar eru 12 konúngsbú ok 14 kirkjur. Þessi lönd, er nú voru nefnd, liggja undir Danakonúng, ok eru þau bæði víð ok fjölmenn. Voru þessi lönd at fornu margra konúnga ríki.

Upphaf Blóð-Egils.

33. Ragnar hèt maðr, hann var danskr, ok ættaðr suðr á Jótlandi, hann var ríkr maðr, ok bjó þar sem heita Ragnarsstaðir, þat er í Rípa biskupsríki; þar er ok vatn, þat er Ragnarssjór heitir. Ragnar hafði verit kær vin Sveins konúngs, ok honum jafnan þjónat, meðan konúngr var á lífi. Egill hèt son Ragnars, hann var mikill atgjörvismaðr, manna mestr ok sterkastr, vígr hverjum manni betr, ok allmikill hermaðr.

Frá Egli.

34. Sá atburðr varð í Danmörk, at þar andaðist einn ríkr maðr í Borghundarhólmi, sá er Áki er nefndr, hann hafði þar ráðit fyrir 12 konúngsbúum, er hann á í Borghundarhólmi; nú lá þar ríki autt ok höfðingjalaust; voru þá

[1]) Erei, *S. V*; Eyri. *C.* [2]) Þjórslund, *S. V.* Þórslundr, *M.* [3]) *v. í M.* [4]) *þannig M;* Konúngaland, *B.* [5]) *b. v. S. V.*

menn sendir á fund Knúts konúngs, at hann skyldi ráð fyrir gjöra, ok voru honum sögð þessi tíðindi, báðu þeir hann fá til annann yfir ríkit. Í þenna tíma kom til Knúts konúngs Egill Ragnarsson, ok býðr at hann muni gjörast hans maðr, ok þjóna honum með trúnaði: hafa ok slíkt starf haft enir fyrri frændr mínir, segir hann, sem yðr er kunnigt. Konúngr svarar: mikill maðr ertu, Egill! ok fyrirmannligr, ok eigi mun þik karlmennska skorta, en eigi ertu með öllu gæfumannligr; en með því at þú ert mikill framkvæmdarmaðr, sem vèr vitum, þá mun ek fá þèr ríki til forráða í Borghundarhólmi; skaltu ok skyldr til allra útgjörða ok konúngs starfs, ok þó munum vèr aftaka 3 búin, þau er vèr eigum þar, en þá skaltu ráða fyrir öðrum. Egill tekr þenna kost, ok gjörist valdsmaðr yfir þessu ríki; gjörist hann brátt ríkr ok fjölmennr, ok hafði með sèr mikla sveit; hann var örr af fè, lifði ríkmannliga, ok var jafnan í hernaði á sumrum, ok aflaði mikils fjár, ok lagði hann þat í kostnat fyrir menn sína á vetrum; hann var vinsæll af sínum mönnum; hann varði harðfengiliga ríkit; mjök gekk upp fèit fyrir honum í kostnaði, þeim er hann hafði, þvíat hann hèlt [litlar veizlur [1]), hjá því er fyrr hafði verit, en [2]) hann hafði í kostnaðinum miklu meira. Þetta líkaði Knúti konúngi lítt, ok bað Egil mínka

[1]) *lagfært fyrir* miklar *v. B*; miklar útgjörðir, *S. V.* [2]) *K*; þvíat, *B.*

fjölmenni sitt, ok sagðist af hafa tekit hernað innanlands.

Egill drakk blóð.

35. Þat var eitt sumar at Egill fór úr landi, ok hafði 18 skip, ok er hann kom til Vindlands, herjar hann. Vindar [1]) safnast saman á móti Egli, ok er þeir finnast, verðr þar bardagi mikill, ok fellr mart af hvorumtveggjum. Egill barðist allhermannliga; þeir börðust á skipum, ok var þat næst Egils skipi, er á var höfðingi Vinda, ok er orrustan var sem áköfust, ok menn þóttust eigi skilja, hvorir hníga mundu, þá hljóp Egill af skipi sínu ok upp á Vindasnekkjuna, ok hjó til höfðíngjans, ok veitti honum banasár, ok þegar hljóp Egill öfugr aptr á sitt skip, brestr þá flótti á Vindum, fær Egill þá ágætan sigr ok mikit fè; hann var svâ móðr, at hann fèll nær í óvit, ok er hann sat upp í skipi sínu, þá bað hann gefa sèr drykk. Sveinn svarar: verit hefir þat hark hèr í dag á skipinu, at brotnát hafa verplar vorir allir, ok er niðr hlaupinn drykkr allr í kjöl á skipinu. Egill svarar: eigi mun ek at síðr drekka mega. Sveinn svarar: eigi, herra! segir hann, þvíat þat er meiri hlutr mannadreyri ok blóð. Egill stóð þá upp, ok tók hjálminn af höfði sèr, ok sökkr niðr í kjölinn, ok drekkr þrjá drykki mikla; eptir þat ferr Egill heim með fögrum sigri til Borghundarhólms;

[1]) Vindlendr, S.

skortir nú eigi fè um vetrinn til framflútníngar liði sínu. Þetta spyrst víða, ok þetta kom fyrir Knút konúng, ok margir lofuðu mjök afrek Egils, ok sigr þann sem hann vann. Konúngr varð fár við þat [1]), er honum var sagt frá drykk Egils, ok af þessum atburð var Egill kallaðr Blóð-Egill síðan.

Frá Egli.

36. En er Egill hafði litla stund heima verit, þá fór hann á fund Knúts konúngs, ok fèkk Egill þar sæmiligar viðtökur. Konúngr spurði at um ferðir Egils, en hann sagði frá, þvíat honum var allt lètt hjalat um hernað þann, er hann hafði haft um sumarit. Síðan kallar konúngr hann á eintal, ok spyr ef þat væri satt, at hann hefði drukkit mannablóð. Egill segir at mikit væri til þess haft, en kveðst þó lítt hafa hugsað þetta fyrri. Því varð svâ illa? segir konúngr. Egill svarar: þosti svâ mikill kom at mèr ok mæði, at ek þóttumst varla þola mega, en drykkr var èngi annar. Konúngr svarar: þessi hlutr er harðla þúngligr [2]) vorðinn, ok mikit kristnispell í, ok þat er kallat at vèr sèum refsíngasamr um smærri hluti; en með því at oss líkar vel þín þjónusta svâ búit, þá munum vèr eigi svâ stríðan dóm áfella at sinni, sem mörgum mun von þikja; vil ek þat ráð áleggja með þèr, at þú bætir við guð ok segir sem fyrst kennimönnum, ok tak skriptir

[1]) þá, *S.* [2]) fárligr, *S*; farliga, *F.*

fyrir; en þar sem vorr rèttr hefir brotinn verit, þá viljum vèr þèr þat uppgefa, en eigi sýnist mèr þetta minna vera, enn þó at þú hefðir etit mannahold soðit, er þú hefir drukkit blóð þeirra. Egill heitir konúngi at hann skal svâ gjöra, ok áðr þeir skilja býðr Egill konúngi til veizlu heim til sín: vænti ek, herra! segir hann, at mèr sè þat heilla vænt, at þèr sækit híbýli mín. Konúngr heitir honum ferðinni, er á líðr vetrinn. Ferr Egill heim ok sitr heima í Borghundarhólmi um vetrinn.

Frá konúngi ok Agli.

37. Knútr konúngr bjó ferð sína um vorit til Borghundarhólms. Egill hafði þar fyrirbúit vegliga veizlu. Konúngr kemr við miklu liði. Þar var mikil stofa, sem konúngs höll væri, hún var alskiput skjöldum. Konúngr var þar 3 nætr at veizlunni, ok var harðla glaðr. Egill leiddi konúng út með stórmannligum gjöfum. Konúngr mælti þá við Egil: hvat er nú, Egill! segir hann, hefir þú nú gaum gefit at því, er ek minta þik á næstum, at þú hafir sagt kennimönnum til misverka þíns, ok sæzt við guð? Egill svarar: eigi er þat, herra! segir hann, gleymt hefi ek nú þessu. Konúngr bað hann eigi fresta lengr. Egill sagði svâ vera skyldu, ok skiljast nú með vináttu. Egill fór í hernað um sumarit, ok aflar enn mikils fjár, ok kemr heim at hausti, ok ferr nú ekki á konúngs fund.

Frá Agli.

38. Knútr konúngr spurði þetta, at Egill hafði enn verit í hernaði um sumarit, ok líkaði konúngi þat illa, þvíat hann bannaði þat mönnum, at hafa rán ok óspekt. Konúngr sendi Egli orð, at hann kæmi á hans fund. Egill fór á fund Knúts konúngs, ok fagnar konúngr honum vel; tóku þeir Egill tal sín á millum; spurði konúngr Egil, hvort hann hefði herjat um sumarit. Egill segir at svá væri. Konúngr svarar: þar tekr þú íllt ráð upp, er þú gjörir þik at víkíngi, er þat heiðinna háttr, vil ek þat þèr banna; mèr er ok sagt, at þú hafir með þèr fjölmenni mikit sem konúngr, ok haldir þik at öllu, sem þeirra er siðr til, ok eyðir þar upp nær öllum þínum peníngum, en takir þá til annara er þik skortir; koma þeir margir á vorn fund, er slíkt kæra; vil ek, segir konúngr, at þú mínkir fjölmenni þitt, ok gjör þik eigi stærra, enn þú átt kyn til; vil ek at þú sèrt hófsmaðr [1]) um alla hluti, ef þú vilt oss þjóna; eða hvat er nú, Egill! segir konúngr, um þann hlut, er ek hefi nokkurum sinnum þik ámintan, ok þú mátt viðkannast, hefir þú þat nú til bóta borit? Egill segir þá heldr reiðuliga: þat væntir [2]) ek, herra! segir hann, þótt þèr minnizt þess hlutar opt við mik, at sjálfum mèr mun þó mest hugat [3]) um mitt.

---

[1]) *þannig S. V. M.* ljósmaðr, *B. C.* [2]) veit, *S. V.*
[3]) vera. *b. v. S. V.*

þá svarar konúngr: nú er mèr þess von, at þat komi fram, er ek sagða þèr hið fyrsta sinn, er við fundumst, at þú mundir eigi vera með öllu gæfumaðr, nú ok svá mjök sem þú úrækir nauðsyn sjálfs þíns, þá vil ek fyrir aungvan mun hafa lengr þína þjónustu, ok eigi skaltu varðveita mína eign hèðan frá. Egill svarar: þèr munuð ráða veizlum yðrum við mik, herra! en þat mun yðr þykja undarligt, segir hann, ef ek held mik eigi óríkmannligar, þó at ek hafi mína kosti eina, skal ek ekki biðja yðr um þjónustu, meir enn yðr líkar. Konúngr svarar: ekki þarftu, Egill! at gjöra þik svo stóran, segir hann, beygt hefi ek svíra á feitari [1]) búkum enn þú ert; ætla ek þèr þat verr munu [2]) gegna enn mèr, at okkra vináttu skili. Nú er þat mitt hugboð, segir konúngr, at nokkut hendi þik þat, er enn er stærra, enn þeir, er áðr eru þetir vorðnir um hagi þína. Eptir þat skildu þeir konúngr ok Egill með aungri blíðu, fèkk konúngr þá annann mann yfir ríkit í Borghundarhólmi. Egill mínkaði ekki fjölmenni sitt, heldr hafði hann öllu meirr rausn ok nokkuru mannfleira; sat hann nú heima í búi sínu.

Skiptjón.

39. Í þenna tíma rèð fyrir Noregi Ólafr kyrri Haraldsson, hann átti Ingiríði, dóttur Sveins konúngs, en systur Knúts konúngs; var þar

[1]) frekari, *V.* [2]) muni, *S. V.*

vinátta kær með þeim mágum. Þat var eitt sumar at skip nokkurt fór af Noregi bæði mikit ok auðigt; þat skip áttu kaupmenn; þeir sigldu suðr til Danmerkr, ok austr í gegnum Eyrarsund, ok svá austr til Borghundarhólms. Síðan hvarf skip þat, svá at ekki spurðist til, ok ekki fannst af því skipi, ok voro hèr margar getur á, hvat af mundi orðit. Noregs konúngr sendi orð Danakonúngi, mági sínum, at hann skyldi láta leita eptir skipi þessu, hvat af mundi orðit; ok hann hèt því.

Dauði Egils.

40. Knútr konúngr fór einu sinni til Borghúndarhólms með nokkurum skipum, þar var í ferð með honum Benedikt bróðir hans ok bræðr 2, hèt annar Svemn, en annar Ástráðr, þeir voru danskir menn, ríkir ok stóræattaðir, ok voro kendir við móður sína, þeir voru kallaðir Þórgunnu synir. Þórgunna móðir þeirra var dóttir Vagns Ákasonar; þeir bræðr voro kærir Knúti konúngi. Knútr konúngr siglir nú til Borghundarhólms með lið sitt; var þat mest erindi konúngs, at vita ef hann mætti verða vís um skip, þat er týnzt hafði af Noregi, þvíat Knútr konúngr bar hèr mikla hugan fyrir, ok vildi gjarna vita, hvat af væri orðit; ok er þeir áttu skamt til Borghundarhólms, þá sigldu þeir hjá eyjum nokkurum, ok bað konúngr þar at leggja, ok svá gjörðu þeir. Síðan gengu þeir á land. Knútr konúngr gengr eptir fjör-

unni, ok var þar stórgrýtt mjök. Konúngr hugði at grjótinu, ok sá þar[1]) rautt allt. Konúngr spurði menn sína, því svå mundi vera? þeir svara: þèr munuð þat bezt skýnja, herra! Konúngr svarar: þat mundi ek ætla, at hèr mundi um hríð hafa verit eldsneyti yfrit; mun vera at þat komi fram, er mèr sagði laungu hugr um, er tekr til okkar Egils; er nú ekki því at leyna, segir konúngr, at ek hygg at þat sè af manna völdum, en brátt mun þat reynast; munu[2]) vèr nú ekki hèr lengr dveljast at sinni; ferr nú konúngr ok tekr veizlu skamt frá bæ Blóð-Egils. Egill hafði með sèr mikit fjölmenni, ok mjök undruðust menn þat, er hann hèlt svå mikit lið, þar sem þá lágu engi brýn fèfaung fyrir, þvíat Egill hætti þá hernaði. Mart ræddu menn fyrir konúngi um siðu Egils ok manna hans, ok fanst þat á konúngi, at honum var lítt at skapi. Þetta hið sama kveld lèt Knútr konúngr veita heimferð at Egli, var þar höfðíngi fyrir Benedikt, ok þeir bræðr Sveinn ok Ástráðr, þeir voro saman hundrat manna. Þeir fóru þar til, er þeir komu til bæjar Egils um nóttina. Þeir Egill voro vanir at drekka til miðrar nætr; en er þeir Benedikt komu at bænum, þá gengu þeir at drykkjustofunni; þeir Egill sátu þá enn ok drukku. Þeir Benedikt slógu þá mannhríng um stofúna; en er þeir Egill urðu varir við ó-

---

[1]) at þat var, S. V. [2]) munum, S. V.

frið, þá hlupu þeir til vopna sinna, ok ætluðu at verjast. Benedikt sagði at sá mundi þeirra kostr beztr, at gefast upp, ok er Egill vissi þat, at þeir höfðu her manns, þá gekk Egill út í hendr þeim. Síðan var hann handtekinn, ok fór Benedikt með hann á konúngs fund, en þeir bræðr Sveinn ok Ástráðr voro eptir með sína menn, ok skyldu geyma, at öngvir kæmist í burt af sveitúngum Egils. En er Egill kom á konúngs fund, þá mælti konúngr: lángt hefir nú verit á millum funda vorra, Egill! vilda ek nú at sjá væri hinn síðasti. Egill svarar: þèr munit nú hafa vald á því at sinni, herra! vænti ek þess, segir hann, at engi kalli þik at betra höfðíngja nè at meira konúng, þótt þú látir drepa saklausa menn. Þá svarar Knútr konúngr allhógliga: ek mun nú verða, Egill! at bera ábyrgð fyrir hlut mínum; ef ek drep saklausa menn, þá verð ek því at svara við guð; en þó er nu, Egill! svâ komit þínum hag, at ekki mun þèr nú stoða, at fara með drambi nè stríðlæti, tekit höfum vèr þik nú svâ í fángelsi, ok muntu nú segja verða slíkt sem yfir hefir gengit, þó at eigi sè fagrt, sem mik varir; munu við nú nær gángast um eptirleitina; skaltu segja um skipssögn [1]), þá er vèr hyggjum at þú ok menn þínir hafir [2]) myrða, en tekit fèit til þín; hefir þetta helzt til lengi leynt verit; höfum vèr ok þar komit,

---

[1]) *þannig B. M.* skipssögn, *K.* skipssögu, *S. V. C.* [2]) hafi *S. V.*

segir konúngr, ok í þann stað, at vèr hyggjum þat unnit hafa verit. Egill sá þá, at sá einn var kostr til, at segja eptir því sem var, ok farit hafði; þvíat hann vissi, at svâ margir voru hans menn samvitandi þetta með honum, at til mundu verða nokkurir af þeim, ef fast væri eptir sótt. Egill svarar þá: þá er þetta skip, er nú spyrit þèr eptir, lá undir þeirri sömu ey, er þèr komut við, þá hèldum vèr njósnum til um ferðir þeirra, þar er útgrunnt, en þat vissu þeir eigi, Norðmenn, þvíat þeim var ókunnigt, ok fjaraði um nótt út undan skipinu, þá fórum vèr til, segir Egill, í nætreldíng, ok var þar skammt viðrtal vort, vèr tókum menn alla, er á voru skipinu ok bundum, en ræntum fè öllu; leiddum síðan skipit uppá hellurnar, ok lögðum í eld, ok brendum upp alltsaman skip ok menn, svâ at þess mætti eigi sjá merki, nema þetta eina, er grjótit var rautt eptir. En er Egill hafði þetta sagt, þá mælti Knútr konúngr: nú er sem mik varði, at þú ert ólífismaðr, lítið nú á, góðir höfðíngjar! segir konúngr, hversu vèr skulum refsa slík níðíngsverk. Þar voro margir frændr Egils viðstaddir, þeir er mikils voro virðir, ok buðu fè fyrir Egil. Konúngr svarar: eigi skal þat spyrjast, at ek níðumst svâ á guði mínum, at ek taka fè til nokkurra manna vináttu, at dæma svâ rángt; eru eigi slíkt ólífissakir, er þó væri svâ at einn maðr væri myrðr, þar sem nú eru margir,

en fæðst síðan á því einu, er stolit er til? Nú var bæði at íllt þótti til mót at mæla, enda þorði ok engi at mæla móti konúngi. Eptir þetta var farit með Egil til skógar, var þar reistr gálgi, ok var Egill uppfestr. Síðan fór konúngr til bæjar Egils, er hann hafði átt, ok lèt þá sæta refsíngum menn Egils, suma lèt hann drepa, en suma lèt hann meiða, suma rak hann or landi burtu, en öngvan lèt hann óhegndan, þann er nokkurn hlut hafði í átt í þessari ráðagjörð, ok eyddi hann svâ þessum óaldarflokki. Þetta verk varð honum mjök öfundsamt, þvíat Egill var bæði frændmargr ok frændstór. Eptir þetta viku höfðíngjar til sundrþykkis við konúnginn, ok tóku mjök at stirðna við hann, ok þar eptir gjörði alþýðan; þótti mönnum hann ríkr ok refsíngasamr, en þeir áðr [vanir sjálfræði [1]).

Frá Ólafi konúngi ok Knúti konúngi.

41. Þat var eitt sumar, at þeir mæltu stefnu í millum sín, Knútr konúngr af Danmörk ok Olafr konúngr af Noregi. Þeir fundust í Elfinni, ok fagnar hvorr þeirra öðrum vel; áttu þeir tal með sèr. Þat var á einni stefnu at Knútr konúngr mælti svâ til Ólafs Noregs konúngs: þat hefir ek hugsat, Ólafr mágr! segir hann, ef yðr sýnist þat eigi óvænt stefnt vera, at gjöra leiðángr úr landi, ok minnast þess ríkis, er [vèr frændr þikjumst [2]) mikla tiltölu [3]) eiga, en

[1]) voru sjálfráðir, *S. V.* [2]) vorir frændr þikjast, *S.* [3]) til *b. v. S.*

þat er ríki í Englandi; hafa vorir frændr þar haft mikit vald, sem yðr er kunnigt, þar sem Knútr hinn ríki eignaðist allt England, frændi vorr, ok rèð því ríki allt til dauðadags, ok synir hans eptir hann; nú vildum vèr, Olafr mágr! hafa þartil yðvarn styrk; munum vèr þar gjöra yðr kost á, at þèr gjörizt höfuðsmaðr yfir þessari ferð, þvíat þèr eiguð mikla harma at reka við Englands menn; viljum vèr þá veita yðr lið af voru ríki, ella mun ek gjörast formaðr ferðarinnar fyrir beggja okkra hönd, þó at þat sè miðr tilfengit, en taka [þá þar til [1]) traust af yðr ok styrk fjölmennis. Þá svarar Olafr konúngr: þetta mál, er nú hafið þèr talat um hríð, Knútr konúngr! sýnist oss vænliga sett; er at því raun [2]) mikil, at þèr frændr hafit gæfu tilborit, at vinna þar mikinn sóma, er þat mjök sundrleitt eða um vora frændr, þvíat vèr höfum fengit þar þann mannskaða, er vèr bíðum aldri bætr. Nú megum vèr þat sjá, ok kunnum skilja, at þá er Haraldr konúngr faðir minn fór úr landi, þá mælti þat alþýða, at aldrei hefði fræknara lið búizt af Noregi til einnar ferðar, voro þar allir hlutir betr tilfengnir enn nú sè kostr í landinu; nú fær eigi mennina þvílíka, sem hann hafði með sèr, en hitt skilr þó miklu meira um höfðíngjann, þann sem þá var fyrir ferðinni, er Haraldr konúngr var, eða þar sem ek em. Nú svá þúng

1) þar þó, *S. V.* 2) *gizkat*; rauns *B.* raușn, *S. V.*

sem þá var ferðin, þá munum vèr ekki ætla oss svá mikla hamíngju raun, at brjótast til ríkis í Englandi. En með því, Knútr konúngr! at þèr leitið eigi minnr eptir nauðsyn minni í slíku enn yðvarri fýst, þá viljum vèr fá yðr til þessar ferðar 60 stór skip, ok velja menn til af hirðsveitum mínum, alla þá er fræknastir eru, ok skal at aungu nú minnr vanda hvorki skip nè menn, enn þó at ek væri sjálfr fyrir. Knútr konúngr svarar: þetta er stórmannliga mælt ok boðit, sem von var at, ok þenna kost munum vèr upptaka, en guð ráði hversu gefst. Marga hluti töluðu þeir um ríkin milli Noregs ok Danmerkr, ok fóru allar ræður vingjarnliga með þeim. Var nú þetta ráðit, at Knútr konúngr ætlaði að fara herferð til Englands, ok voro margar getur á um, hversu sú ferð mundi takast. Eptir þetta skildust konúngarnir með vináttu, ok skiptust gjöfum við, fór Ólafr norðr í Noreg, en Knútr konúngr suðr til Danmerkr.

Frá Knúti konúngi.

42. Knútr konúngr lèt gánga herboð um allt sitt ríki, ok kvað á, hversu mikit lið fara skyldi úr hverju hèraði, ok segir almenníngr skuli úti vera at liði ok skipum; var um vetrinn mikill viðrbúnaðr í Danmörk. Eirekr jarl bjóst til ferðar þessarar með Knúti konúngi, ok þarmeð aðrir ríkismenn. Snemma um vorit lèt Knútr konúngr safna saman hernum, ok stefna öllu liðinu til Limafjarðar. Í þenna tíma

kom Norðmanna lið, sem Ólafr konúngr hafði heitit Knúti konúngi, ok var þat fólk hið hermannligasta ok at öllu vel búit. Nú dregst saman Danaher, ok var þat múgr manns. Knútr konúngr var þá enn eigi kominn, en þó sendi hann boð til þeirra, ok lèt leiðángrs fólkit bíða sín, ok segir at eigi mân þurfa lengi at bíða. Liðu svâ nú 7 nætr, at konúngr kom eigi, ok líkar Dönum nú illa, er hann kom eigi; en þat olli því, er konúngr kom eigi, at þeir menn komu á konúngs fund, er sögðu honum at Vindar höfðu her úti, ok þeir ætluðu um sumarit at herja til Danmerkr, at hefna þess ófriðar, er Blóð-Egill hafði veitt þeim. Knútr konúngr sendi menn til þeirra Vinda með sættarboðum, ok biðr þá eigi at herja í Danmörk; sagði þat ekki vera þeirra færi, at berjast við sik: en þó mun í því verða gjört margra manna mein ok ónáðir; vil ek at vèr setim grið ok frið millum landa, svâ at hvorugir herji á aðra. Fóru nú sendimenn á fund Vinda, en konúngr sagðist mundu bíða þeirra um 7 nætr, þvíat hann vildi eigi fara úr landi, nema þessi ófriðr stöðvaðist. Líðr nú vika þessi, ok koma eigi sendimenn aptr. Nú þikir Dönum lángt at bíða konúngs, þar er þeir liggja í safnaðinum, ok þikkir mönnum sèr mikill vanhagr í, at liggja í sama stað sèr at aungu nýtu; tala höfðíngjar hèr um lángar tölur, kom þetta samt með þeim, at senda menn á konúngs fund, ok báðu þeir til þeirrar ferðar Ólaf konúngs bróður; hann

var ófús á at fara, kveðst þat hyggja, at konúngr mundi sjálfr vilja ráða ferðum sínum: hvat sem þèr Danir kurrit; get ek hann lítit gjöra fyrir mín orð, er konúngr óáhlýðinn, hvat sem mælt er fyrir honum, en mjök einráðr, en þèr Danir opt ekki fastir á velli ok meðallagi trúlyndir. En þótt Ólafr talaði slíkt, þá lèt hann þó at bæn vina sinna, ok hèt ferðinni, ok fór með nokkura menn á konúngs fund. En þegar Knútr konúngr sá Ólaf bróður sinn, þá mælti hann til sinna manna: takið þèr Ólaf, segir hann, ok setið fjötr á fætr honum, ok gætið hans svâ, at hann komist eigi á burt; þvíat ek vil ekki orð heyra, þat er hann talar. Þetta þótti mörgum undarligt, því konúngr lèt þetta gjöra; en svâ stóð mikil ógn af orðum konúngs, at engi þorði at brjóta boð hans. Annann dag eptir fær Knútr konúngr menn til, at flytja Ólaf vestr í Flæmíngjaland til Baldvina hertuga mágs síns; bað Knútr konúngr svâ segja Baldvina, at hann hefði Ólaf í varðhaldi ok gæzlu, ok lèti hann aldri komast út af því járni, er hann var í settr: nema ek sendi orð til. Margir menn svöruðu: þat lízt oss, herra konúngr! sem þessi dómr sè stríðr [1]), er þèr dæmit þessum manni, þvíat vèr sjáum eigi at hann hafi svâ brýnar sakir til, at koma í slíka prísund. Konúngr segir: ekki ber ek sakir á

[1]) stirðr, S. V.

hendr Ólafi fyrir [alþýðu manns [1]), en vita mun allsvaldandi guð, ef þær eru nokkurar; má ok vera, segir hann, at þèr vitið gjörr enn ek, hverr maðr hann er, [en þat er ætlan mín, segir konúngr, at eigi mun lángt líða, áðr at Ólafr sjálfr mun bera sèr vitni, hverr maðr hann er [2]). Þessir menn fóru með Ólaf vestr í Flæmíngjaland, sem konúngr sagði fyrir, ok komu á fund Baldvina hertoga, ok sögðu honum orðsendíng Knúts konúngs ok jartegnir, þær er fylgðu viðrtöku Ólafs. Hertoginn gjörði sem konúngr bauð, at hann setti Ólaf í einn turn háfan ok þar menn til geymslu, var þar ríkt varðhald; sitr Ólafr þar um hríð.

Frá liði Knúts.

43. Nú er at segja frá þeim mönnum, er Ólafi Sveinssyni höfðu fylgt á fund Knúts konúngs, þeir urðu hræddir mjök við ófarir þær, er þeir sáu at Ólafr hafði; þeir komust í burt með hlaupi, ok komu [3]) á fund leiðángrsliðsins, ok sögðu mönnum þau tíðindi, er orðin voru; sögðu ok þat með, at Knútr konúngr mundi þar aldrei koma: hefir hann nú þat sýnt, segja þeir, hverr maðr hann er, hefir hann nú þat gjört ódæmaverk, at því er betr at fáheyrt er, hann tók nú bróður sinn saklausan ok vel til höfðíngja fallinn, ok setti í járn; hyggjum vèr at honum gángi þat til, at hann hræðist þat, at

---

[1]) mönnum, *S. V.* [2]) *v. í S. V.* [3]) komust, *S. V.*

höfðíngjar mundu heldr vilja hafa Ólaf fyrir konúng enn hann, ok þá mundi betr standa ríki í Danmörk, ok mundu menn eigi eiga undir slíkum ofsa at búa. Við þessa sögu brá mörgum mönnum mjök, ok áttu höfðíngjar þíng, ok töluðu um þessa tiltöku, er konúngr hafði haft, ok lagði þá hverr orð til sem sýndist. Voru þeir sumir höfðíngjar, er þat mæltu berum orðum, at aldri mundi þrífast Danaríki, meðan Knútr væri konúngr, en hinir voru miklu fleiri, er eigi gengu á berhögg [1]) um fjandskap [við konúng [2]), svá at alþýðan mætti þat reifa [3]), þótt þeir væri í jöfnum hug sem hinir. Var nú ráðagjörð mikil með hernum, hvat þeir skyldu upptaka; voru þeir sumir höfðíngjar, er þat mæltu, at þeir mundu rjúfa leiðángrinn, ok gefa mönnum heimleyfi. Bændamúgrinn hljóp upp með einu samþykki, ok báðu þann aldrei þrífast, er þar lægi lengr, sögðust þá ok margir hafa nauðugir [komit í þenna [4]) leiðángr. Norðmenn báðu þá bíða, ok þola vel, ok gjöra eigi at hègómamáli orðsendíng konúngs, ok sögðu hann brátt koma mundu. Danir æptu á móti því, ok báðu Norðmenn liggja í sultar kví [5]) þeirri, svo lengi sem þeir vildi. Eptir þat raufst leiðángrinn, ok sigla allir Danir í burt ok heim, hverr til sinna híbýla; þikist sá bezt hafa, er fyrst kemr heim;

[1]) bráhögg, S. V. [2]) Knúts kondngs, S. V. [3]) reina, S. V. [4]) verit hèr í þetta leiðángr, S. V. [5]) sultar kúr, S. V.

ok þegar at rofinn var leiðángrinn, kom Knútr konúngr til Limáfjarðar, ok þar lá fyrir Norðmannaher; fóru þeir þegar á konúngs fund, ok fagna honum æfar vel. Konúngr var þá mjök reiðr Dönum, er þeir höfðu rofit leiðángrinn, ok sagði svâ: nú hafa Danir enn sýnt trúleik sinn, nær sem vèr fáum þeim goldit þetta. Konúngr var allmjök reiðr, en stilti vel orðum sínum, sem hann var jafnan vanr, þótt þeir hlutir bærist at, er honum mislíkaði allmjök. Norðmenn buðu konúngi fylgð sína at fara þángat, sem honum líkaði. Konúngr sagði þeim vel fara ok drengiliga, ok þeir höfðu vel haldit boð síns herra ok höfðíngja. Bað konúngr þá fara heim til Noregs, ok hafa mikla þökk fyrir sína þarkomu: en vèr Danir munum enn verða við at leikast. Síðan sigldu Norðmenn heim til Noregs. Knútr konúngr ferr þá til Sjólands, hann hafði þá fjölmenni mikit, þá komu til hans þeir menn, er hann hafði sent til Vindlands, ok sögðu honum þau tíðindi, at Vindar tóku þat með þökkum, at halda sátt ok frið við Knút konúng, ok þeir höfðu því haft her fyrir landi sínu, at heim þótti hann vera ótrúligr, er þeir spurðu at leiðángr væri úti hafðr í Danmörk. Sendu þeir nú vináttumál til konúngs ok þar með gjafir sæmiligar, ok þótti Knúti konúngi þetta allgóð tíðindi.

Frá Knúti konúngi.

44. Eptir þetta ferr Knútr konúngr suðr

til Fjóns, ok átti þar þíng við bændr, ok veitti þeim stórar átölur fyrir þá svívirðíng, er hann kallar at þeir hefðu gjört honum; segir hann at þar fyrir skuli þeir sæta [1]) afarkostum af sèr. Eirekr jarl flutti mál bænda við konúng; sagði þeim eigi svâ mikinn illvilja til hafa gengit við konúng: er þat, sem yðr er kunnigt, herra [2])! segir hann, at alþýðan hlýdir því, er þá er talat, ok þikir þat vænast ráð, er þá er nýgjört; nú var þat [3]) flutt til þeirra, at þèr mundit hvergi nær koma þeim her, er þar var sámankominn. Talar jarl hèr um lángt, ok flutti vel ok drengiliga fyrir bænda hönd. Konúngr var heldr styggr, ok var ekki hægt orðum við hann at koma; sagði at bændr skyldi ná sættum við sik, en hann vildi þó einn ráða þeirra á millum. Síðan festu bændr konúngi sjálfdæmi, lagði konúngr stór gjöld á þá, er hann hafði mest sakir á hendi; lètu margir hèr stór fè fyrir, ok þótti mönnum þetta mikill afarkostr, en þó þótti sá nú hinn bezti til, at láta konúng einn ráða þeirra á millum, sem þá var komit, en Knútr konúngr vægði þeim ekki, þvíat þann dóm lèt hann hvern hafa, sem honum þótti þeir sakir til hafa, hvört sem hann var ríkr eðr óríkr; en þat þótti höfðíngjum ofrausn, ok settu mjök hug sinn við, en þó bar engi traust til at mæla á móti Knúti konúngi.

---

[1]) mæta, *S. V.* [2]) minn, *b. v. S. V.* [3]) vel, *b. v. S. V.*

Frá Knúti konúngi.

45. Knútr konúngr fór þá suðr til Jótlands, ok kom þar mart lið til hans. Konúngr hefir þá miklu meira lið [1]) enn hann var vanr, ok lèt bjóða upp fyrir sèr veizlur, þar sem hann vildi dveljast, ok lèt bændr hafa þar allan kostnað fyrir. Í hverju hèraði þingar hann við bændr, ok hefir þetta eð sama mál upp, ok berr þat á hendr bændum; kallar at þeir hafi gjört honum svívirðíng, er þeir vildu eigi veita honum hlýðni: eptir því sem [þèr voruð [2]) skyldir til. Konúngr talar lángt ok snjalt ok stirt á hendr bændum, ok fanst þar mart í orðum hans, er til sakargipta var við þá. Bændr svöruðu fyrir sik, ok færðust undan öllum sökum, en þó í annann stað sáu þeir, at þeir máttu eigi deila kappi við Knút konúng, þvíat hann hafði mikinn styrk fjölmennis, þvíat hann hafði til sín boðit mörgum [3]) ríkismönnum. Þar var þá með Knúti konúngi Eiríkr jarl, bróðir hans, [ok Benedikt [4]), Sveinn ok Ástráðr Þórgunnu synir; þar voru ok með konúngi bræðr 2, hèt annar Pálmar, en annar Blakkmar, þeir voru fóstbræðr Eðlu drotníngar, er Knútr konúngr átti; þeir voru miklir menn ok sterkir, ok höfðu gott yfirlát af konúngi. Margir menn voru þeir með konúnginum, er mikils voru verðir.

---

[1]) fjölmenni, *S.* [2]) þeir voru, *S. V.* [3]) öllum, *S.*
[4]) *v. í S. V.*

Frá Þorði skora [1]).

46. Þórðr skori hèt maðr, en annarr Tólar verpill, þeir voru sýslumenn Knúts konúngs vestr á Vendilskaga, þar sem heitir Hjarranda [2]) sýsla; þat er einn útskagi vestr af Jótlandi. Þetta ríki er fátækt hjá því sem annat ríki í Danmörk. Þaðan voru þeir ættaðir Ásbjörn jarl ok Eyvindr bifra; þar heita síðan Ásbjarnarbúðir ok Eyvindarbúðir, er þeir voru fæddir. Þeir Þórðr ok Tólar spurðu, at Knútr konúngr var á Jótlandi, ok þat með, hvar sem konúngr fór, átti hann þíng við bændr ok stefnur, ok lagði á þá stór gjöld. Þeir spurðu ok at konúngr ætlaði þeim slíkan kost Vandilsbyggjum sem öðrum mönnum, ok við þessa frètt stefndi þíng Þórðr við bændr, ok boðar þar til öllum sínum mönnum, sem helzt voru þar ráðsmenn ok nökkurs virðir, ok er þíng var sett, var þángat komit mikit fjölmenni. Þá stóð Þórðr skori [3]) upp ok mælti svâ: spurt munut þèr hafa til konúngs þessa, er hann ferr yfir landit með rán ok hrips; hefir hann ok safnat at sèr miklu Vendil [4]) fólki mörgum til óþurftar; er þó þess at vænta, at sjálfum honum gegni þó verst; þvíat hann hefir nær öngva dugandi menn með sèr, ok er þess von at fáir munu til verða at þjóna honum, þeir er manndómsmenn vilja vera [5]); þvíat hann er ótrúr maðr ok ágjarn, svâ at hann kann ekki hóf, því

[1]) dorra *alstaðar*, *M.* [2]) Hjeraða, *S.* [3]) skjótt, *S. V.* [4]) vendis, *S. V.* [5]) reynast, *S. V.*

má hann heldr kalla at rèttu víkíng enn konúng, hefir hann nú suma höfðíngja drepna, ok gjört at óbótamönnum, svâ at frændrnir skulu önga sæmd fyrir taka, suma hefir hann af landi rekit fyrir öngvar tilgjörðir, en alla lagit í þján ok í þrælkan; mân þetta ófrelsi ok ánauð aldri afgánga, meðan hann lifir, ok er þat furða, er menn þola honum hverja [1]) óhæfu, er hann tekr til; nú mun ek birta minn vilja hèrum, at ek vil eigi hafa hans ofsa yfir mèr; sè ek eigi mun duga svâ fátæku fólki, sem hèr er með oss, at hafa slíkar pyndíngar [2]) af honum, sem annarstaðar hefir nú viðgengizt; nú er híngat torfæra mikil, sem þèr vitið, fyrir sakir fena ok vatna, ok ef yðr lízt sem mèr, þá munum vèr eigi bíða heima þessa vanrèttar [3]). Nú vil ek at þèr segið yðvarn vilja hèrum, eða hvört þèr vilit því játa, sem ek vil upp taka, eða vilið þèr taka yðr annat ráð. Þeir kvoðust hans forsjá hlíta mundu um þetta vandkvæði, höfum vèr þat reynt lengi, at þín forsjá hefir oss vel í hald komit. Þórðr svarar: eigi vil ek til þessa ens mikla vandamáls, sem mèr lízt þetta, einsaman vera, heldr allir í einu jáyrði vera, þvíat mèr kemr þat í hug, ef Knútr konúngr kemr hèr at vitja vor, ok eigi hann tal við yðr, at hann flytì svâ sitt mál, at yðr þiki þat sannast, sem þá talar hann, þvíat hann er maðr orðsnjallr ok

[1]) slíka, *S. V.* [2]) fundíngar, *S. V.* [3]) vanreksturs, *S. V.*

brögdóttr ok undirhyggjumaðr mikill; mun yðr hann vera slægvitr, ok vandséð er við honum, ef þèr hlýðit nokkut því, er hann mælir. Nú vil ek at þèr festið með því trúnað yðvarn við mik, at hverr sá maðr, er nokkut er eigandi, fái mèr í hendr lausafè sín öll, ok vil ek þat varðveita, þar til er nokkur úrskurðr verðr þessa máls; en ef þèr erut truir við mik, at halda þetta, sem nú höfum vèr mælt, þá skulu þèr taka við fè yðru, en ef þèr bregðizt mèr í trúnaðinum, þá mun auðsærr minn kostr, ok verði konúngr vís þessarar ráðagjörðar, at þèr munut fá af honum stórar refsíngar, þótt þèr haldit lífinu, ok mun [1]) þó kallaðar nógar sakir til. Tólar verpill svarar: vitum vèr um þetta alþýðu vilja, at engi vill hèr leggja sitt mál á konúngs vald, þótt hann gjöri sik svá stóran, at hann hyggist muni gánga með ófriði um allt þetta land; er þat vor vili, at nú taki menn nokkut skjótt ráð; viljum vèr, Þórðr! at þú sèr fyrir þessu liði öllu, því at þú ert vor vitrastr. Þá mælti Þórðr: hvört er þetta vili allra ok samþykki, þeirra sem nú eru hèr samankomnir. Því játuðu þeir allir, er þar voru. Þat ráð vil ek furst gjöra, sagði Þórðr, at vèr haldim safnaðinum, svá at vèr látim öngvan í braut, er nú er hèr kominn, heldr söfnum vèr við, förum síðan til ár þeirrar, er á veg Knúts konúngs er, ef hann vill híngat fara til vor; ok ef

[1]) væri, *S. V.*

þeir vilja híngat leita til vor, þá skulum vèr verja þeim vaðit. Eptir þetta var slitit þínginu, ok fóru þeir með allan þenna her, þar til er þeir koma til árinnar. Þar spurðu þeir þau tíðindi at Knútr konúngr var eigi þaðan lángt i burt at veizlu, þar sem heitir at Sævarenda, þat er í innanverðum Limafirði; gjörðu þeir þá frá sèr njósnarmenn, ok lètu vita um Knút konúng eða fjölmenni hans.

Frá Knúti konúngi.

47. [1]) Knútr konúngr var á veizlu á Sævarenda, sem fyrr var sagt. Konúngr ætlaði at senda menn vestr til þeirra Vendilskaganna [2]) ok leggja gjald á þá. Knútr konúngr nefnir til þessarar ferðar Svein ok Ástráð Þórgunnu syni, þeir höfðu með sèr 60 manna; ekki höfðu þeir spurt liðsafnaðinn þeirra Þórðar. Þeir bræðr fóru til þess, er þeir komu að einni mikilli á, öðrumegin árinnar var her mikill með alvæpni, ok fylktu þegar á árbakkanum við vaðit, er þeir bræðr riðu at ánni. Þá mælti Sveinn Þórgunnuson: þessir gánga vel í móti at færa oss skattinn ok gjaldit, munu þeir ok vita at oss er ókunnigt, hafa þeir miklu betr gjört enn margir [3]) hafa til getið, skulum vèr þá vel flytja þeirra mál. Ástráðr svarar: ekki veit ek þat, mèr þikkja þeir ekki vera svå trúligir. Þeir Þórðr heyrðu hvat þeir töluðu, ok þá svarar Tólar

[1]) *her byrjar fyrra blaðið af, G.* [2]) Vandilskaga, *G.*
[3]) *þannig, G. vantar i B. aðrir b. v. S.* vær höfum, *V.*

verpill: þèr skulið eigi svå verða bráðfegnir, þvíat ek vænti þess at sama gjald hafit þèr hèðan, sem yðr er makligt; er þat hin mestu firn, at þèr ætlit fyrir at leggja á allt fólk ánauðarok, er ok þess von at þèr finnit sjálfa yðr fyrir; eru menn þess latari þó, en líkindi stæði til, munut þèr ok yðrum ójafnaði annarsstaðar meirr framkoma enn hèr, ok sækit at, ef þèr þorit. Þá svarar Sveinn Þórgunnuson: þessir eru orðstórir, eða hvað lízt yðr ráð? skulu vèr ekki ráða til árinnar? Ástráðr svarar: nú fór sem mik grunaði, að þeir mundu eigi færa oss neitt gjald, þat er konúngi sè gagn í, ok ekki sýnist oss þat ráð at ríða á ána, þvíat þeir hafa her manns; en nú þarf ekki at dyljast við, hvat þeir vilja. Sveinn svarar: ekki mun konúngi þikja rekit erindi sitt, er þat ok svå, ef vèr eigumst ekki fleira við, ok ekki er þat mitt ráð at vèr flýjum fyrir stóryrði [1]) ein saman; skulum vèr víst herða áfram, ok svå gjöra þeir. Hinir skjóta þegar á þá ok grýta; geingr þeim seint framreiðin, hlífar þeirra lömdust af grjóti, en urðu sjálfir sárir af skotum. Þá mælti Ástráðr: snúum aptr, segir hann, ok hefði betra fyrr verit. Sveinn kvað þat aldrei vera skyldu, ok keyrði hestinn með sporum. Þá tók Ástráðr í beizlis [2]) taumana, ok snèri aptr hestinum undir honum, ok lèt hann þessu eigi ráða, þvíat hann sá at þat var hin mesta ófæra. Hann var manna sterkastr,

---

1) *fáryrði*, *S. V.* 2) *þannig*, *S. V.* beils, *B.*

ok mátti Sveinn öngu um ráða; snúa þá ok aptr allir förunautar þeirra. Sveinn var nú hinn reiðasti, ok fór [1]) aptr til þess, er [hann fann [2]) Knút konúng, ok sögðu honum sín erindi. Konúngr var þá búinn af veizlunni á Sævarenda. Konúngr varð styggr við þessa ræðu. Sveinn var hinn óðasti, ok bað konúng senda eptir mönnum allavega, ok fara síðan til móts við þessa menn, ok berjast við þá, ok reka slíkar vanmennur [3]) af sèr: eru þetta hin mestu firn, segir hann, er þeir hafa upphlaupit til ófriðar, ok gjört styrjöld á móti yðr, sem enskis eru verðir; skyldum vèr þeim þann ófagnað gjöra, er þeir mætti lengi [4]) muna. Konúngr svarar: óðr er Sveinn nú, ok ekki væri þeir þess ómakligir, en þó munum vèr annat ráð hèr fyrr gjöra, enn berjast við menn mína; munum vèr enn senda menn vora til þeirra, mun þá þessi ófriðr stöðvast, en ek mun fara norðr til Fjóns, sem ek hefi ætlat. Konúngr kallar þá til sín höfðíngja, þann er Tóli hèt, hann var kynstórr ok hinn kurteisasti maðr. Konúngr mælti til hans: þú skalt fara til móts við Vendilskagana [5]), ok seg þeim at þeir fari heim til hýbýla sinna, ok eyði flokki sínum, fari síðan á minn fund, ok semjum þá sættir vorar. Eptir þat ferr Knútr konúngr norðr til Fjóns, ok fór þar

---

1) fóru, *S.* 2) þeir fundu, *S.* 3) vanvirður, svívirður, *V.* 4) lengr, *S. V.* 5) Vandilskaga, *G.*

at veizlum. Tóli fór ok sinnar ferðar, ok hafði 60 manna.

Fall Tóla.

48. Þat er að segja frá ferðum þeirra Þórðar skora [1]), at þeir stefna þá ena sömu leið, sem þeir Þórgunnu synir höfðu undanfarit; gjöra þeir þat nú öllum mönnum kunnigt, at þeir ætli með her þenna á móti Knúti konúngi, ok fór þetta lið æst mjök; ok svâ sem menn spurðu þessa nýjúng, þá hljóp þar hverr til, sem kominn var, ok áðr var staddr, ok sögðust æ vilja í flokkinn; varð þetta brátt múgr manns, ok hvar sem þeir komu, höfðu þeir þat sem þeir vildu. Þetta spurði Tóli ok hans menn, voru þeir þá komnir hjá þorpi einu, er þeir sáu herinn. Þeir Tóli gengu upp í staðinn, þvíat menn eggjuðu þá þess, sögðust þat ætla at þeir mundu [fáss letjast at gera [2]), er höfðíngjar voru fyrir liðinu. Tóli gengr upp í einn turn, ok nokkurir menn með honum, ok vildi sjá herinn, er þar færi hjá, vildi hann skynja sem gerst, hve mikit lið þetta væri; hann ætlaði ok at tala þaðan konúngs erindi. Þeir Þórðr höfðu spurt áðr, at konúngr hafði sent menn til móts við þá, ok svâ hvar þeir væri nú komnir. Þeir fara nú fram hjá staðnum, ok stöðva þá herinn. Þórðr spurði hvört nokkurir konúngsmenn væri þar í staðnum. Honum

---

1) skorra, *G.* 2) *þannig G.* eigi letjast, *S. V*; eigi leitast, *B.*

var sagt at þeir væri þar, ok vildu hann finna. Þórðr gekk þá upp í staðinn með mikla sveit manna, ok þángat til er Tóli stóð í turninum, ok spurði hvört erindi hann vildi flytja. Tóli mælti svâ: hvert ætlið þèr her þessum, er mörgum mönnum þar forvitni á, hví þèr hafit þetta á hendr tekizt, at efna til ófriðar hèr innanlands, ok muntu ok hafa einurð til at segja, hvat þèr berizt fyrir. [Þórðr svarar [1]): rètt gaztu þar, Tóli! at ek skal hafa dreingskap til ok framkvæmd til þess, at segja þèr þetta, þó at þú sèrt allmikill vin konúngsins: vèr ætlum þessi ferð eigi fyrr at lètta, enn vèr finnum konúnginn, ef hann þórir at bíða vor, ok ef svâ ferr sem vèr vildum, þá mun Knútr konúngr eigi kunna at segja frá tíðindum. [Þá svarar Tóli [1]): þessi ætlan er stórum óheppilig [2]), ok mun yðr at illu verða, sem makligt er, ef þèr haldið þessu fram; gjörið heldr, sem yðr samir, snúið sem skjótast frá þessu óráði, er þat með öllu ógjöranda, at hatast við svâ dýran herra, sem vèr eigum. Þjónum heldr honum, sem vèr kunnum bezt, þat er vor skylda, þvíat vèr eigum konúng ríkan ok stjórnsaman, trúan ok siðgóðan, vitran ok örlátan, ok at öllu betr mentan enn allir aðrir í þessu landi; mun þá raun ágefa um konúnginn, at munu sannorðari menn hans, er til hans mæla vel, enn hinir,

[1]) *v. í B. tekit af S. V.* [2]) *óhæfilig, S. V.*

er honum hallmæla [1]). Nú er þat boð konúngs-til allra þeirra manna, er undir hans ríki búa, ok hafa nokkut gjört aflaga við hann, at hann vill unna þeim sætta við sik; vill hann at menn leggi sitt mál á hans vald ok miskunn, sem vera á; vill hann ok halda við yðr Dani lög ok fornan landsrètt, en hafa þar á móti hlýðni ok trúliga fylgð. Lítið nú á, hvat yðr samir, en þótt þèr hafit mikit fjölmenni nú, þá mun þó vera mikill hamíngjuskortr við Knút konúng, þvíat svâ hefir þeim verit, er meiri stórbokkar ok ríkari hafa verit enn þèr. Gjörið nú fyrir guðs sakir, góðir drengir! segir hann, ok yðra nauðsyn, setið niðr þenna storm, ok víkizt til sætta við konúng yðvarn, mun yðr þat enn auðvelt vera, þegar hann sèr, at þèr þikizt ofgjört hafa, þvíat hann líknar hvers manns máli, því meir sem stærra hefir afgjört verit við hann; skulum vèr ok flytja yðvart mál, sem vèr kunnum, ef þèr villt þetta gjöra nú fyrir mín orð. En er Tóli lauk máli sínu, þá svarar Þórðr skori: þessi maðr hefir mart mælt um hríð ok flest ósatt; er hann raunar einn falsari, skuluð þèr ekki hans orðum trúa; hefir konúngr sett hann til at tala mál sitt, ok ætlar at menn skuli trúnað á leggja á slíkt; nú gefum vèr öngvan gaum at því, er hann flytr! Margir menn mæltu, at Tóli hefði vel mælt ok sannliga, ok væri þat nú ráð at víkjast eptir

[1]) *hèr endar fyrra blaðið af G.*

hans orðum, ok sættast við konúng. Þórðr tók þá spjót úr hendi manni, er stóð hjá honum, hann skaut spjótinu upp í turninn, þar er Tóli stóð, ok kom á hann miðjan, ok fèkk hann þegar bana; þótti þetta mörgum manni mikill skaði.

Frá Þórði skora.

49. Eptir þetta hèldu þeir Þórðr fram ferð sinni, þartil er þeir komu til Sævarenda á veizlu, þar sem Knútr konúngr hafði verit [1]); þat var eitt ríkt konúngsbú, ok rèð þar fyrir ármaðr konúngs; þeir drápu ármanninn, en rændu fè öllu; þeir spurðu at Knútr konúngr var farinn norðr til Fjóns, ok hafði lítit lið. Þeir sendu nú orð höfðíngjum þeim, er þar voru næstir ok ríkum bændum, ok lètu segja þeim, í hvert efni komit var um þessa ráðagjörð; báðu þá nú minniga vera þeirra mótgjörða, er Knútr konúngr hafði veitt þeim. Þetta þikir öllum mönnum mikil undr, at þessir menn hafa gjörzt til svâ mikils stórræðis, er náliga voru með öngum merkjum. Nú kom þat fram, er fyrr var ritat, at margir höfðíngjar voru mjök fjandskapaðir við Knút konúng, þvíat þeir þoldu honum eigi rèttindi, voru því flestir fljótir til uppreistar í móti honum, ok þurftu litla frameggjan aðra. Bjóst nú svâ hverr, sem spurði þessi tíðendi, var þar á fáum dögum svâ mikill her saman kominn at varla fèkst talit; voro þá ok í því liði margir stórir höfð-

[1]) á veizlu *b. v. S. V.*

íngjár. Þar var kominn Ásbjörn [1]) Eydana jarl ok Eyvindr bifra, þvíat þar voru áðr í liði með Þórði margir frændr þeirra ok vinir ok kunníngíar, er komnir voro vestan af Vendilskaga. Tók þá Ásbjörn jarl alla stjórn á þessu liði. Fóru þeir þá með her þenna norðr í Randárós, ok dvöldust þar nokkrar nætr; kom þar enn mart lið til þeirra.

50. Knútr konúngr var norðr á Fjóni, þá er hann spurði dráp Tóla ok liðsdrátt bænda, ok þann er höfðíngjar höfðu samandregit á móti honum, ok þat með at þeir höfðu óflýanda her, ok þat eina at þeir ætluðu at honum at stefna. Hann stefndi til sín liði þar af hèruðum, ok lagði ríkt við, en þar höfðu allir ein svör fyrir sèr, at hvorigum mundu þeir veita, konúngi nè bændum. Knútr konúngr sendi ok menn á fund Eðlu drotníngar, konu sinnar, ok bað hana fara af landi í brott sem fyrst, á fund Baldvina hertuga föður síns í Flæmíngjaland, ok hafa með sèr Karl, son þeirra Knúts konúngs, ok allt lausafè, þat er hún mætti með komast, ok dýrgripi, þá er hún mætti vel með fara.

Frá bóndum.

51. Nú er at segja frá bændum ok her þeirra, at þeir voru í Randárósi, ok afla sèr þar skipa, ok ætla at flytja herinn norðr yfir sundit. Þá kvaddi Ásbjörn jarl þíngs, ok talar

[1]) *l. v. 8.*

fyrir liðinu ok mælti svâ: hverja ætlan hafi þèr á um fund þenna, er þèr skulið eiga við Knút konúng; nú þó at hann hafi lítit lið hjá her þeim enum mikla, er þèr hafið, þá mun þó þurfa nokkut ráð annat fyrir at gjöra, ef hlýða skal, þvíat hann hefir einvala lið, ok kænt í orrostu; mun yðr Knútr konúngr verða brögðóttr ok slægvitr, hefir hann fengit njósn af ferð vorri; þætti mèr ráðligt at nokkur vitr maðr færi á konúngs fund af liði voru með sættarboðum, ok mætti þá skynja fjölmenni hans eðr ráðagjörð hans, hvat hann ætlast fyrir. Þetta þótti mönnum þjóðráð, en þó voru menn til þessar ferðar ófúsir. Þá mælti jarl: mun eigi þat ráð, at ek fara þessa ferð á fund konúngs, við höfum opt brögðum beizt. Síðan fór jarl á skip yfir sundit með nokkura menn, en annat liðit fluttist síðar yfir sundit. Eyvindr bifra var þá fyrir liðinu, ok var engi grimmari konúngi nè verri í sínum tillögum, ok meiri hvatamaðr, at þetta skyldi sem fyrst framgengt verða. Var svâ tilætlat at jarl skyldi koma aptr til liðsins, er hann hefði áðr fundit Knút konúng, ok skynjat liðsfjölda hans ok ráðagerðir. Ok er liðit bjóst til skipferðar or Randárósi, þá mælti Þórðr skori við Tólar verpil fèlaga sinn: nú munum vér snúa aptr með vort lið, þvíat nú eru hèr komnir svâ margir ríkir menn ok stórir höfðíngjar, at til vor mun nú þikja lítit ráðaskot, en þó höfum vèr mikit á-

unnit í vorri [1]) ferð; þvíat þess er nú mest von, at þessi herr stöðvist eigi fyrr, enn þat er [í-gert [2]), er öllum er mest nauðsyn í [ok happ [3]), at Knútr konúngr sè drepinn. Síðan skildust þeir úr hernum með sína menn, ok gaf engi maðr at því gaum, miklu var meiri þys ok kall um herinn allan.

Frá Ásbirni jarli.

52. Ábjörn jarl fór nú á fund Knúts konúngs með sínum mönnum; en er hann kemr á fund Knúts konúngs, gekk hann fyrir hann, ok heilsar uppá konúnginn. Konúngr tók ekki kveðju hans. Jarl mælti svâ: spurt munuð þèr hafa þau tíðindi, herra! at ófriðr er hafðr í móti yðr; er at þessu orðinn svâ mikill máttr, at hèr eru við [vafðir [4]) margir ríkismenn, sýnist oss þetta hið mesta vandræði ok níðíngsskapr, er þessir menn ætlast fyrir; ok eigi mun ek af mèr bera, herra! at eigi hafi ek í liði verit með þeim; er þetta fólk svâ íllt ok ært, at þeir vilja öngvan gaum at gefa, því er nýtt [5]) er; en fyrir þá sök fór ek [í flokkinn [6]), at ek vildi forvitnast, ok svâ helzt vís verða, hvat þeir [7]) berast fyrir; en ek hugsaða þat með sjálfum mèr, sem mèr samir, ok ek veit at mín skylda er, at bregðast yðr aldri, ok fara þegar á yðvarn fund, ok gjöra yðr kunnigt, hversu

---

1) þessari, *V.* 2) gört, *S, V.* 3) *v. í S. V.* 4) *v. í S. V.* 5) mælt, *S. V.* 6) *þannig M;* hingat, *B, S, V.* 7) þèr, *S. V.*

háttat er, veita yðr ok slíkt lið ok allt, sem ek em í færum um, ef þèr þurfit manna við; sjáið þèr nú fyrir, ok takit nokkuð gott ráð ok skjótt. Konúngr þakkaði honum, ok kvað hann [1]) betr hafa farit í þessu máli, enn aðrir gátu til, eða hvað sýnist yðr ráðligast, jarl [2])? legg nú til nokkut, þvíat þú ert vitr maðr, ef þú ert oss svâ hollr, sem þú segir. Jarl svarar: eigi kann ek yðr ráð at kenna, en skyldr em ek at tala þat hèr um, sem mèr sýnist ráðligast; þèr hafit lítit lið ok vandat mjök, sýnist mèr þat ráð at þèr leitið undan við svâ búit, þángat sem landsmegin er meira, ok munuð þèr þá brátt fá meira lið; leitið síðan til fundar við bændr, væri þá níðíngar barðir [3]) til batnaðar. Þessu ráði samþykti Eiríkr jarl ok margir aðrir höfðíngjar. Þá svarar Benedikt konúngs bróðir: aldri viljum vèr á flótta leggja fyrir Dönum; væri þat fyrst mitt ráð, at jarl þessi væri höndum tekinn, svâ at hann kæmist eigi með lífi á burt, ok víst er þat undarligt, herra! er þèr trúið orðum Ásbjarnar jarls, ok sè ek glöggt at hann er einn falsari ok drottins svikari. Konúngr svarar: þetta ráð skulum vèr hafa, Benedikt! at flýja eigi fund óvina vorra, ráði guð fyrir, hverr hann verðr; en þú, Ásbjörn jarl! far aptr sömu leið til bænda, ok seg þeim svâ, at vèr viljum sættast; vil ek þat bjóða af minni hendi, at þeir hafi í hvern stað fullan

[1]) honum, *S. C.* [2]) segir hann, *b. v. S. V.* [3]) ráðir, *S. V.*

rètt sinn, sem forn lög standa til hèr í Danmörk, hafa svâ gjört fyrri landshöfðíngjar; en er ek þikjumst eiga saknæmt við þá, þá vil ek eiga þar dóm á, ok eigi vil ek at bændr dæmi mitt mál; skaltu nú þetta flytja við bændr, kom aptr snart, ef þeir vilja neita friðinum, ok ver oss nú trúr, þvíat þat er þín skylda, þvíat þú ert minn undirmaðr, ok heldr ríki af mèr; en ef þú gjörir öðruvís, þá mun guð hefna þèr, ok margir trúa þèr illa; kom nú snart aptr á minn fund, þvíat vèr munum hèr bíða þín. Já, herra! segir hann, ek skal skjótt aptrkoma, ef þèr vilið ekki mínum orðum hlýða, ok allir mínir menn, þvíat nú þurfit þèr liðs við. Síðan laut hann konúnginum, ok gekk á burt til sinna manna. Þat var síð dags, er þeir skildu við konúnginn; þat var á Fjóni í þeim stað, er heitir í Óðinsve, þar var Knútr konúngr á veizlu með öllu liði sínu um nóttina.

Frá svikum.

53. Ásbjörn jarl fór nú til þess, er hann kom á fund bænda, var þá liðit komit yfir Meðalfararsund, ok komit af skipum sínum; spurðu menn þá at fjölmenni konúngs eða [1]) um ráðagjörðir. Jarl sagði þá, hvers hann var vís orðinn, sagði at hann þóttist eigi vita, hversu at hans mál mundi snúast. Jarl segir, hvar konúngr er, eða hvar hann mundi vera um nóttina; kvað þat nú vera ráð at vitja hans, [ok

[1]) ok, S.

bað þá nú eigi dvelja [1]); kveðst nú vænta, at nú mundi yfirtaka, ef auðna vildi til falla með þeim. Voru þá ok bændr svâ óðir, at þeir vildu þegar fara að konúnginum; þeir komu nú at á þeirri, er næst er staðnum í Óðinsve, þar sem Knútr konúngr [var á veizlu [2]); þessi á heitir Kálfá; bændr komu þar snemmá um morgunin, svâ at sól var skamt farin. Ásbjörn jarl skaut þá á húsþíngi, ok talaði fyrir fólkinu ok mælti svâ: ek fór á fund Knúts konúngs, sem menn vissu, forvitnaðumst ek um ráðagjörðir hans ok um fjölmenni hans, er þat þar frá at segja, at ek talaða við konúng, ok fanst mèr þá [3]) í orðum hans, at hann mundi aungum manni rètts vilja unna, hèt hann ok yðr bændum hinum mestum afarkostum, þegar hann mætti viðkomast, hefir hann aldri verit orðstærri til yðar Dana, enn svâ sem nú var hann. Nú er yðr þat at segja í annann stað, at ek hygg þat at konúngrinn sè feigr, svâ lízt mèr nú á hann, var hann nú með öllu ráðlaus, en þat hefir honum ekki orðit fyrr, þvíat hann er vitr maðr, hann hefir ok lítit lið, en þó hyggst hann einn munu öllu [4]) orka; nú mætti svâ vel verða, at á þessu yrði skjótt endir, ok mætti þá vita, hvort hann væri sèr þá einn ærinn, er hann vill einskis manns mál meta; kalla ek nú yðr einsætt, at fresta [5]) eigi at veita kon-

1) *v. í S. V.* 2) gisli, *S. V.* 3) þat á *S. V.* 4) ráða ok, *b. v. S.* 5) freista, *S. V.*

únginum atgaungu, skal ek ok mínir menn fyrst atgánga, því at þat kalla ek hið mesta nauðsynjaverk; [er sá nú ok [1]) ekki at manni, er nökkut óttast í þessu verki, at drepa Knút konúng, eða hversu margir höfðíngjar eru hèr nú samankomnir, at hann hefir eigi stórar sakir viðgjört, drepit frændr þeirra eða mága, fèit tekit upp fyrir sumum, eðr gjört aðra skömm [2]); nú mun yðr lítit stoða frameggjan orða, ef þèr villið eigi slíkt minnast; munum vèr hèr í landi aldri fá frelsi vort, meðan Knútr konúngr er á lífi; hugsit nú ok, ef konúngr kemst undan, hverr kostr yðr er þá hugaðr, ef yðr þótti hann þá grimmr, er þèr [3]) höfðut minna til gjört; segi ek yðr þat með sönnu, ef Knútr konúngr fær enn vald yfir Danmörk, at hann geldr [4]) grimmu nokkurum þeim, er nú efla þenna ófrið. Nú vildum vèr gjarna eigi til þess hætta, viljum vèr hafa þann konúng, at hann sè hófsmaðr um alla hluti, ok sè oss eigi of stór, eða fari eigi með svå mikilli frekju, sem konúngr þessi. En er jarl lauk tali sínu, þá mælti Eyvindr bifra: þessa manns máli höfum vèr nú hlýtt um hríð, er bæði er vitr ok góðgjarn, ok er fyrirmaðr þessa hers, er mönnum nú ok einsætt at hafa hans heilræði, svå vel sem nú er til efnat, at þetta ráð mætti framkvæmt verða; hafa menn nú ok gjört sik svå bera í fjandskapnum við kon-

[1]) en sá mun, S. [2]) skrám, S. V. [3]) honum, S. [4]) mun heldr launa, S.

únginn, at íllt er nú at hætta á hans miskunn; er ok ekki at leyna yðr því, at ek ætla mèr at bera vopn á konúnginn, ok meta þat ekki við aðra menn, ok er þat hugboð mitt, at mèr verði þat [1]) auðit. Ok er Eyvindr hætti sinni ræðu, stóð upp annarr af öðrum, ok töluðu lángt erindi, en þó kom allt í einum stað niðr, þar sem jarl hafði fyrst talað, ok skorti Dani þá eigi stór orð, ok fýstu allir mjök at taka Knút konúng af lífi, ok með þessari ætlan knúðist fram alþýðan.

Frá Knúti konúngi.

54. Nú liðr svâ fram deginum, at komit var at messumáli; gekk þá Knútr konúngr til kirkju, at hlýða messu; hann spurði þá, hvat menn sæi til bænda. Hans menn sögðu, at þeir þínguðu öðrum megin árinnar. Konúngr mælti: ok eigi kemr Ásbjörn jarl, vinr vorr; segja mun hann oss, ef eigi er friðvænligt. Þá svarar Benedikt: hann mun aldri segja oss neina góða hluti, var þat hið ósnjallasta ráð, sem ek sagða yðr þá þegar, at láta hann lausan fara. Konúngr sagði at því mundi eigi vera misráðit, ok hann mun oss vel gefast. Síðan fór konúngr til messu; ok er súngin var messan, þá var konúngi sagt, at bænda herinn vàr [2]) kominn yfir um ána, ok geystist upp at bænum. Þá mælti konúngr: hvert ráð skulum vèr, taka? nú mun eigi þurfa at dyljast við, at bændr munu vilja vitja vor með ófriði, ok er þat ok vel, er vèr höfum

[1]) þess, *S. F.* [2]) væri, *S.*

verit of ófriðsamir, er nú auðsèð, hvat þessir menn vilja. Eirekr jarl svarar: þat er mitt ráð, herra! at þèr stígit á hest ok ríðit í burt, þvíat þat má enn vel takast, ef guð vill, er ok þá alls gætt, þegar yðar er. Konúngr svarar: nú þó at ek [1]) frelsa svâ líf mitt, þa munu [2]) þeir gjöra hèr svâ mikinn mannskaða, at seint mun ek bætr bíða, ok vil ek eigi þenna kost, ok miklu heldr vil ek einn gefast upp fyrir oss alla, þvíat ek veit þat, ef þeir ná lífi mínu auðvelliga, at þá munu grið hafa flestir menn mínir. Þá svarar Benedikt: sú skömm skal oss aldri henda, at vèr seljum yðr undir vopn óvina yðvarra, þó at vèr vissum oss vísan frið; hitt skulu heldr allar Danameyjar eiga til at spyrja [3]) at vèr kunnum at beita sverðunum í dag, ok vorn konúng at verja, þvíat víst eigi vil ek þat sjá, at þèr sèuð höggnir fyrir augum mèr, en ek standi hjá; hefi ek ok aldrei þat heyrt, at guði líki betr huglausir klækismenn enn hugfullir drengir ok hvatir; viljum vèr miklu heldr deyja með drengskap með yðr, enn lifa eptir yðr með klækisskap: ok bað þann [4]) aldrei með dugandi mönnum teljast, er nú óttaðist nokkut, eða hræddist, ok bað nú hvern sýna sik með hreysti ok drengskap: þvíat vèr eigum góðum höfðíngja at fylgja. Allir menn rómuðu vel at máli hans, ok eggjaði hverr annann. Með

[1]) kynni, *b. v.* *S.* [2]) veit ek, *S.* [3]) segja, *S.* [4]) þá, *S.*

Knúti konúngi voro margir þeir menn, er mikils voro verðir [1]): þar voro þeir fyrst Eirekr jarl ok Benedikt, Sveinn ok Ástráðr Þórgunnu synir; þeir voro ok þar Pálmar ok Blakkmar, ok margir aðrir góðir drengir; þeir bjuggust nú um í kirkjunni, ok ætluðu at verja dyrnar; þar var trèkirkja mikil, ok á margir stórir glergluggar.

Frá Knúti konúngi.

55. Knútr konúngr var innar í saunghúsinu, ok lagðist til bænar fyrir altarinu, ok bað til guðs fyrir sèr með tárum, at þat kæmi upp, sem honum gegndi bezt; en er hann reis upp af bæn sinni, þá fór hann af skarlats kyrtli, er hann hafði í verit, hann var búinn mjök; síðan kallar konúngr til sín prest þann, er þar saung, ok mælti: þú skalt eiga, prestr! kyrtil þenna, segir konúngr, vil ek at þú haldir upp bænum fyrir mönnum þeim, sem hèr falla í dag, bæði fyrir mínum mönnum, ok svå eigi síðr fyrir þeim, er látast af bændum. Síðan gekk konúngr til skriptar, ok játaði fyrir presti allar syndir sínar, ok fyrirgaf sínum óvinum þann mótgáng, er þeir veittu honum. Hann settist þá niðr hjá altarinu, ok lagði yfir herðar sèr skallatsmöttul, hann var undir í silkitreyju. Konúngr kallar þá til Svein Þórgunnuson, þá tók hann belti búit, er hann hafði um sik, var þat hinn bezti gripr, þar fylgði ok með búinn knífr,

[1]) virðir, *S. V.*

þá mælti konúngr við Svein: belti þetta skaltu eiga, Sveinn! segir konúngr, ok lóga eigi, nema þú komir vel niðr; þvíat vant er nú at sjá, hvort þú þiggr fleiri gjafir af mèr. Sveinn þakkaði konúngi gjöfina, ok spenti þegar um sik beltinu, ok kvað hann þat skyldu gæta lífs síns í dag. Konúngr bað guð gæta lífs hans: en líkara þikir mèr þat, Sveinn! at þú látist eigi á þessum fundi. Síðan tók konúngr saltara ok saung á.

Mannaskipan Knúts konúngs.

56. Í þenna tíma kom bóndaliðit at kirkjunni, ok gengu þegar at með ópi ok kalli, ok spurðu, hvar hann væri guðs-reiðis-maðrinn, Knútr; báðu hann nú láta sjá sik ok felast eigi; mætti nú ok endir á verða. Þá svarar Benedikt: eigi þurfit þèr bændr at vera svâ orðstórir, þótt þèr hafit nú lið mikit, eigi er yðr sigrinn vís, þvíat betra skal þeim þikja þorpurunum, er heiman hafa hlaupit frá kirnu-[1]) askinum, at vera þenna dag heima að beyrsta [2]) korn, enn skipta höggum við oss konúngsmennina. Benedikt var svo búinn, at hann var í rauðum skallatskyrtli, ok í brynju um utan, yzta hafði hann silki-[3]) treyju ermalausa, gullroðinn hjálm, skjöld rauðan ok dreginn á riddari með gulli, sverð búit í hendi, ok var hann allra manna röskligastr; hann stóð í miðjum kirkjudyrum,

---

[1]) kjarn, S. V. [2]) þannig, S. V. B. brursta, C. beysta, M. [3]) þannig, S. V. C. silge, B.

ok bað bændr gánga inn í kirkjuna, ef þeir vildu konúnginn finna. Öðrum megin dyranna stóð Eirekr jarl, bróðir hans, ok þeir Þórgunnusynir, en öðrum megin Pálmar ok Blakkmar.

Hèr hefir orrostu.

57. Eptir þetta sóttu bændr at kirkjunni, en konúngsmenn vörðust svâ drengiliga, at þat var lánga hríð dags, at öngvir fèllu af konúngs mönnum, en fjöldi manns af bændum, en ýmsir gengu til ómóðir til atsóknar, þvíat þeir voro yfrið margir til. Þat var orðtæki þeirra bænda í bardaganum, er þeir sóttu at: nú launa ek þèr kú, Knútr konúngr! nú launa ek þèr uxa, nú launa ek þèr hest; ok er þeim sóttist seint kirkjan, þá mælti Ásbjörn jarl: þetta er hin mesta skömm, hversu mönnum sækist hèr í dag, þar sem fáir menn eru fyrir til varnar, en vèr höfum látit menn marga, en þeir öngvan, er þetta fólk heimskt ok ráðlaust; gángit þèr nú at umhverfis kirkjuna, ok brjótit frá glerglúggana ok skjótit þar inn á þá ok grýtit. Síðan var svâ gjört, ok var þá borit inn á þá skot ok grjót, urðu þá margir sárir, en sumir lömdust af grjóti, en sumir fengu bana með öllu. Þá mælti Benedikt, at þeir skyldu leita innar í kórinn, ok verjast þaðan, meðan auðit yrði, [ok svâ gjörðu þeir [1]). Síðan sóttu bændr inn í kirkjuna eptir þeim, en þeir Benedikt vörðu kórdyrnar

1) v. i S.

með prýði; sumir af bændum sóttu utan at kirkjunni, tókst nú orrostan í annat sinn, ok var hún nú miklu strángari enn hin fyrri hríðin; tekst nú mannfallið af konúngsmönnum, en þó fèll enn miklu fleira af bændum, ok svâ segja menn at blóðit tæki í ökla í kirkjunni. Ásbjörn jarl gekk nú umhverfis kirkjuna ok mikil sveit manna með honum, ok eggjaði nú liðit til atsóknar, ok sagði fyrir, hvar at skyldi sækja. Benedikt stóð í miðjum kórdyrum, ok varðist alldjarfliga, varð hann margs manns bani, ok bað hann þá at sækja fast guðníðíngana, ok þareptir gjörðu allir hans menn, báðu þann aldrei þrífast, er nokkut hlífði bændum; ok er bardaginn var sem óðastr, þá fèkk Knútr konúngr steinshögg inn í gegnum glugg einn, þat högg kom uppá brúnina, ok blæddi mjök, hann tók þá munnlaug, ok setti í knè sèr, at eigi blæddi á klæðin, ok saung saltarann sem áðr; var nú bardaginn allmannskæðr, ok fèllu mjök margir af konúngsmönnum, ok leifðu þeir gott orð eptir sik; en heilir (voru) þá enn allir höfðíngjar.

Fall Knúts konúngs.

58. Nú varð á hvíld nokkur á bardaganum, ok lèttu þá bændr atsókninni; konúngsmenn tóku þá ok hvíld. Benedikt stóð í miðjum kórdyrum, ok studdist á skjöld sinn, hann var þá enn ekki sár, en ákafliga vígmóðr, þvíat þat segja allir einn veg frá, at engi vörn hafi röskligri verit af jafnfáum mönnum enn þessi, slíkt ofr-

efli sem tilkom, ok er þó engi meirr ágætrenn hann. Nú sjá þeir Benedikt, at maðr gengr inn í kirkjuna, ok hafði vafit at sèr guðvefjar skikkju, hann var vopnlaus, þenna mann kendu þeir, ok var þat Eyvindr bifra, hann mælti svâ: hvat munum vèr nú þess mæla, er öllum mætti bezt gegna, þvíat nú væri til þess ærin nauðsyn, í svâ mikit óefni sem komit er, ef nokkut mætti umbætast [1]), hefir fólk þetta farit æst ok rasanda, en nú eru þeir nokkut orðnir tannsárir af vopnum yðrum, konúngsmanna. Heyrit [2]) mèr nú! bændr eru búnir nú til sætta at gánga við konúnginn; fór ek nú því þegar á yðvarn fund, Benedikt! segir hann, at mèr er á þessu mikill fagnaðr, megu ok allir sjá, at þat er mest nauðsyn, at sættin mætti verða; er þat sem von er, at þeim muni mikill hamíngjuskortr verða við Knút konúng; nú þó at mikit sè atorðit, góðir menn! segir hann, þá stendr þó til miklu meira geigs, ef konúnginum verðr nokkut, þvíat eigi má þat vita, þar sem margir koma saman, þeir sem lítt eru vandaðir, nema nokkurir ynni sèr glæps; hyggjum nú at allir saman, hvat bezt er af at gjöra, ok gefum á meðan ró reiðinni, þvíat engi sèr hið sanna, meðan hún fylgir. Nú bið ek yðr í guðs nafni, segir Eyvindr, at þèr gefit mèr gáng á konúngs fund, þvíat ek trúi því, at hann er fúss til friðarins.

[1]) viðbætast, S. [2]) heyrist, S. F. M.

Benedikt svarar: þú skalt aldrei gánga á konúngs fund, þvíat þat vita allir, at þú ert hverjum manni ótrúari, ok ef þú hefðir nú eigi svå gengit á vort vald, þá skyldir þú fá fet hèðan gánga, en nú þikkir mèr skömm í at drepa þik, at [1]) þú ert vopnlaus, en eigi ætla (ek) þat íllt vèrk. Konúngr heyrði tal þeirra, ok mælti: látið hann gánga, sem honum líkar, opt hefir Eyvindr mèr vel gefizt; hefi ek ok mínir frændr hafit hann til ríkis, mun hann oss þat vel launa, mun hann því þat erindi sækja á vorn fund, er gott er, ok þarft oss. Benedikt svarar: þèr skulið þessu ráða, herra! en ekki kemr mèr þat á óvart, at þessa iðrumst ek brátt. Gekk Eyvindr innar í saunghúsit hjá Benedikt, ok er Eyvindr kom fyrir konúnginn, þá mælti hann, ok hneigði [2]) honum: heill, herra! segir hann. Konúngr leit við honum, ok svarar aungu. Þá lèt Eyvindr síga möttulinn aptr af herðum sèr, hann hafði sverð brugðit undir klæðunum, þá lagði hann konúnginn í gegnum með sverðinu. Síðan hnè konúngrinn upp at þilinu, ok bað guð gæta sín, fèkk konúngrinn þegar bana. Eyvindr hljóp þegar upp á altarit, þvíat uppi yfir altarinu var gluggr mikill, er frá var brotit glerit, ætlaði Eyvindr sèr þar út at hlaupa. En er Benedikt sèr þessi tíðindi, er orðin voru, þá hlupu þeir allir senn innar í kórinn, ok var Pálmar skjótastr, hann hjó til Ey-

[1]) þar, *S. V.* [2]) *þannig hinir;* hniamdi, *B.*

vindar, er hann kom at altarinu, ok kom höggit á hrygginn, er hann ætlaði at smjúga út um glugginn. Eyvindr var í brynju, en svâ var þó óslægliga til höggvit, at Eyvind tók sundr í miðju, fèll höfuðhlutrinn út úr glugginum en fótahlutrinn inn í kirkjuna. Eptir þetta var kurr mikill í liðinu, ok mæltu þat sumir, at menn skyldu leita undan, ok forða sèr þannig sem helzt mætti, ok því samþykti Eirekr jarl, ok leitaði hann út suðr-stúkuna, hann kallaði á Benedikt bróður sinn, ok bað hann fylgja sèr, er aungum harmr sinn át bættari, segir hann, at hèr sè niðrdrepnir allir dugandi menn. Benedikt svarar; þat skulu nú gjöra hvorir sem betra þikkir; þeir megu [1]) leita undan [2]), er betra þikkir enn at berjast, en þeir berjast, er þat er ljúfara [3]); far nú heill ok vel, bróðir! ok hittumst í himnaríki. Eiríkr jarl komst nú undan, ok nokkurir menn með honum; var þat bæði at lítill gaumr var gefinn at fáum mönnum, en þó at menn kendu Eirík jarl, þá var hann svâ vingaðr af mörgum manni, at engi vildi honum grand gjöra.

Fall Benedikts.

59. Benedikt varð nú svâ óðr, at hann hljóp út úr kórnum, ok kastaði skildinum, ok tók þá sverðit tveim höndum, ok hjó til beggja handa hvat sem fyrir varð, ok stökk allt undan, þat er

[1]) *hèr byrjar H.* [2]) *hèr byrjar síðara blað af G.* [3]) makara, *G. H.*

því kom við, en eigi at síðr hlutu þar margir eptir at liggja í kirkjunni; hann ruddi sèr veg utar at kirkju- [hurðinni ok [1]) dyrunum, svâ at ekki hèlt við; þeir fylgðu honum bræðr Pálmar ok Blakkmar, ok fóru ekki á hæl; en er þeir komu at kirkjudyrunum, þá nam þar við, gekk þá eigi lengra, þvíat þar var fyrir bóndamúgrinn, svâ at hinir komust þá eigi út; var þá sótt at þeim Benedikt öllum megin. Nú þó at þeir væri kappar miklir, þá urðu þeir þó ofrliði bornir, ok kom þá at því, sem mælt er, at ekki má við margnum; fèll þar nú Benedikt ok allir þeir með góðan orðstýr, svâ at þeirra vörn ok hreysti er ágætt síðan. Stöðvaðist nú bardaginn, gengu þeir þá til griða konúngsmennirnir, sem eptir voru; þeir bræðr voru eigi fallnir, Sveinn ok Ástráðr Þórgunnusynir.

Frá Ásbirni jarli.

60. Þegar eptir bardagann bjuggust bændr í burt, þvíat mörgum var ant heim. Ásbjörn jarl bað menn vera vara um sik, þá sem mest höfðu atgjört, ok vita hvert ráð at Eiríkr jarl tæki eða aðrir konúngsmenn: en eigi mæli ek þetta af því, segir hann, at ek kvíða mèr nè mínum mönnum; ætla ek flesta þat munu mæla, at eigi mun annar maðr meira hlut í hafa átt enn ek, ok við því mun ek gánga, iðrumst ek eigi þess, þvíat eigi mun þat ofgjört; mun ek nú ok heim fara. Raufst þá ok safnaðrinn, ok

[1]) v. í G. H.

skildist liðit, ok fór hverr þann veg, sem heimili átti.

Dauði Ásbjarnar jarls ógrligr.

61. Ásbjörn jarl fór norðr til Eyrarsunds [1]) þegar eptir fundinn, hann tók sèr herbergi í þorpi einu, ok svaf í lopti einu um nokkura nótt. Þar varð ógrligr atburðr, at þar komu inn mýs margar valskar, þær voru miklu stærri, enn menn höfðu fyrr sèð; þær sóttu jarl svå ákafliga, at hann varð þegar upp at standa, ok verjast [2]) þeim, ok eigi því síðr sóttu þær hann; þar voru margir menn inni í loptinu, ok hirtu þær um aungan annann; þá hljóp jarl út úr loptinu, ok þær þegar eptir honum, ok er hann kom út, þá sækja þær hann fastast; þá hljóp hann ofan til sjóvar, ok komst út á skip, ok lèt frá landi; þær hlupu þegar á sjóinn út ok upp í skipit til hans, ok rèðu þegar í andlit honum ok nasir, ok svå lauk, at þær deyddu hann, ok þegar í stað hurfu þessir óvættir. Þessi undr spurðust víða, dauði Ásbjarnar jarls, ok varð mönnum at þessu ótti mikill, þeim er mestan mótgáng höfðu veitt Knúti konúngi; grunaði þá marga menn, at þetta verk mundi svå guðrèttligt, sem þeim hafði opt tjáð verit, er þeir höfðu drepit Knút konúng; mæltu menn þá, at þessi hefnd mundi af guði send vera.

Dauði Þórðar.

62. Nú skal þar tiltaka, er fyrr var frá-

[1]) Eyrasunds, *G.* [2]) *þannig G.* varðist, *B.*

horfit, at þeir Þórðr skorri [1]) ok Tólar verpill [hurfu aptr með sínum mönnum [2]); þeir komu at á einni mikilli einn dag snemma, var þar yfir vegr þeirra, þar var yfir ein mikil fjalabrú, þá hleypti hverr yfir brúna, svå sem atkom; en er flestir vôru yfir komnir, mælti Þórðr skorri: hèr fara menn fólsliga, er þeir hleypa hèr yfir, sem á víðum velli. Þeir svöruðu, er yfir voru komnir, ok báðu hann fast atráða [3]): þvíat þú hefir þann hest, er beztr er kallaðr, ok mun þèr endast, þar sem [4]) allir hafa nú [5]) yfir riðit; sýnist oss þetta minni mannraun, enn [at berjast [6]) við Knút konúng; geta þess ok sumir til, at þú mundir þèr þetta eigi nær ætla. Þórðr reiddist nú mjök, ok keyrði hestinn með sporum, en hestrinn var óðr ok kornfeitr, ok bregðr hann á leik, er hann kemr út á brúna, er klúnkaði mjök undir hófunum; ok rís nú upp örðigr undir hönum á brúnni; fèll Þórðr þá aptr úr söðlinum ok í ána, ok fèkk þegar bana. Förunautum Þórðar brá mjök undarliga við þenna atburð, ok fóru heim við svå búit. En þat segja sannfróðir menn, at Tólar verpill fúnaði kvikr í sundr, ok vall möðkum. Sýndi guð þat í dauða þessara manna, hversu þetta verk var rækt [7]) fyrir guði ok góðum mönnum.

---

[1]) skori, *S. V.* [2]) skildust frá föru- , , , , ; úti koníngi ætluðu til heimferðar; en er, *H.* [3]) atríða, *G.* [4]) náliga, *H.* [5]) áðr, *b. v. G.* [6]) þat sem þú ætlaðist um hríð fyrri at gánga til bardaga, *G. H.* [7]) ill, *S. V.*

Gröptr Knúts konúngs.

63. Eptir þat er [bændaliðit var [1]) á burtu af Fjóni, þá söfnuðust saman þeir menn, sem verit höfðu vinir Knúts konúngs í Óðinsve [2]), ok gengu þar til, sem var lík Knúts konúngs, voru þá sár hans gróin, var líkit bjart ok þekkiligt, var þar nú sæmiligr umbúnaðr, sem vera átti; lík Benedikts [3]) var þvegit ok umbúit, ok svâ annarra manna, þeirra er þar höfðu látizt; síðan var kirkjan rudd, ok bornir út dauðir menn, ok veitt þeim gröptr. At líki Knúts konúngs var kista mjök vönduð gjör, [í aðra kistu var lagðr líkami Benedikts konúngs bróðurs [4]); var þessi líkferð gjör hin sæmiligsta; var Knútr konúngr jarðaðr í Óðinsve á Fjóni ok svâ Benedikt bróðir hans. [Knútr konúngr fèll [5]) á laugardaginn 6ta íðus júlíí, sá dagr er 2 nóttum eptir Seljamannavöku [6]), þá hafði hann konúngr verit at Danmörk 7 [7]) vetr, hafði hann því ríki stýrt ok stjórnat með mikilli siðsemd ok skörúngskap; þá var liðit frá holdgan vors herra Jesú krists 1000, 80 ok 7 vetr.

Frá Þórgunnusonum.

64. Eptir fall Knúts konúngs þóttust Danir þurfa at taka sèr konúng, var þá næstr konúngdóminum Ólafr Sveinsson, sem forn lög stóðu til, at elzti son konúngs skyldi konúngr vera.

---

1) bændr voru, *S. V.* 2) Oðinsvö, *G.* 3) hans, *S. V.* 4) *v. í H.* 5) sá bardagi er var á Fjóni og Knútr konúngr fèll ok lèt líf sitt var, *H.* 6) messu, *S. V.* 7) 6, *H.*

Danir [1]) töluðu [2]) jafnan um þetta vandmæli, var þat margra manna vili, at kalla Ólaf til konúngdómsins, en þó þótti þetta eigi vera auðsóttligt, þar sem hann var kominn; væntu þeir lítillar vinganar af Baldvina hertuga, fyrir sakir þeirra atburða, er þá höfðu orðit fyrir skömmu. Síðan tóku menn [3]) þat til ráðs, at biðja til Þórgunnusyni, at þeir færi vestr í Flæmíngjaland á fund Baldvina hertuga, ok vita ef þeir næði Ólafi með nokkurri útlausn, ok þóttu þeir líkastir til at ná honum, þar sem þeir höfðu verit hinir kærustu vinir Knúts konúngs. En þeir bræðr svöruðu svâ: ekki erut þèr Danir [4]) þess verðir, at vèr farim sendifarir yðrar, eða flytim yðr málskipti, en ekki er ferð þessi svâ laung, at hún megi eigi vel framkomast, [væntum vèr okkr góðar viðtökur af hertoganum [5]). En þó at þeir töluðu slíkt, þá játuðu þeir þessu með vina sinna ráði, ok búast þeir til þessarar ferðar, ok fara þegar þeir voru búnir, ok koma fram í Flæmíngjalandi [6]) á fund Baldvins hertoga ok Eðlu drottníngar, dóttur hans; var þeim þar vel fagnat, ok varð drottníng þeim fegin, ok spurði þá eptir vandliga um þau tíðindi, er þá höfðu fyrir skömmu orðit í Danmörk. Þeir

---

1) áttu þá opt þíng ok, *b. v. H.* 2) *hèr endar síðara blað af G.* 3) *hèr endar H. og síðara brot af F. byrjar aptr.* 4) Dana höfðíngjar flestir, *F.* 5) fyrir þat, væntum vèr oss ok góðra viðtakna, þó at vèr komim í Flæmíngjaland, *F.* 6) ok fara þegar, *b. v. F.*

sögðu henni allt, sem hún spurði. Síðan báru þeir fyrir hertogann sín erindi, ok sögðu honum orðsendíng Danahöfðíngja, ok þarmeð alþýðunnar bæn: ef [þèr vildit gefa Ólafi [1]) orlof til heimferðar [2]); væntum vèr, segir Sveinn, at þèr munið, herra! gjöra hèr mikit [3]) at fyrir vora skuld ok orð. Hertogi svarar: þess væri Danir frá oss verðir, at þeim væri [4]) bæði skömm ok skaði, fyrir sakir þess níðíngsskapar, er þeir hafa munnit; biðja þeim þar margir [5]) ills fyrir, sem vert er; en þó í annann stað væri þat eigi ómakligt, at þeir Danir hefði þvílíkan höfðíngja yfir sèr, sem Ólafr er; en þó er hann svá kominn undir mitt vald, at hann mun seint leysast, þvíat þat reyndist mèr aldri fals, er Knútr konúngr sagði mèr, en hann sendi mèr þau orð síðast, at þenna mann skylda ek aldri lausan láta. Þá svara þeir bræðr báðir senn: þat mæla menn, herra! at þessi hlutr hafi konúnginum yfirgefizt helzt, ok jafnvel mæla þat vinir hans, ok þótti Olafr honum með trúnaði þjóna; mundu ok til þess aungvir menn vera jafnskyldir sem við bræðr, at bæta um þat, ef konúnginum hafi yfirgefizt; viljum vèr bjóða allt fram fyrir vora hönd, sem yðr líkar, ok þèr villt beitt hafa, til þess at vèr náum þessum

---

1) hann vildi gefa Olafi Sveinssyni gaung ok, *F.* 2) bjóða þeir ok til þess fè, at hann sè útleystr, svá mikit sem yðr líkar, *b. v. F.* 3) nokkut, *S.* 4) gjörð, *S.* 5) allir, *F.*

manni, Ólafi, á brott hèðan. Hertoginn svarar: eigi væntir mik þess, at sú raun verði á, at þessu sè misráðit, at Ólafr sè í varðhaldi hafðr, eptir því sem Knútr konúngr sagði fyrir, en skil ek at ykkr gengr gott til [1]) ok ástúð við Knút konúng. Nú með því at ek hefi ykkr reynt at góðum drengjum jafnan, ok ek (veit) til sanns, at þið hafit vel fylgt Knúti konúngi ok drengiliga [2]), þá skal ykkr gjöra á þessu kost; Ólafr skal leysa sik út með 30 marka gulls, ok þó með þeim kosti, at þið skuluð hèr sitja á meðan í járnum, þar til er Ólafr hefir útgreitt fèit, þat sem nú er ákveðit; vil ek at þið reynit (svâ), hversu góðr drengr Ólafr er, eða hverir munu næst sèð hafa, hverr maðr hann er; megut þið ok [þat hugsa [3]), ef Ólafr vill eigi greiða fèit, eptir því sem skilið er, at þið komizt aldri úr þessari prísund ok varðhaldi; nú eigit þit mest í hættu, segir hann, en aungvan trúnað vil ek undir Ólafi eiga, ok ekki vil ek þessa fýsa ykkr til, segir hann. Ok er hertoginn hafði þenna kost uppsagðan, þá sögðust þeir bræðr vildu finna Ólaf. Síðan var þeim fylgt til díblissunnar, þar sem hann sat í; þeir sögðu honum allt saman ok orðsending höfðíngja í Danmörk, at þat væri vili þeirra, at hann væri þar til konúngs tekinn yfir allt Danaveldi; höfum við nú ok þetta uppborit fyrir

[1]) þessarar eptirleitanar; *F.* [2]) ok hann vyrði ykkr mikils, *b. v. F.* [3]) svâ hugsa ykkar mál, *F.*

hertoganum, ok setti hann þar þvert nei fyrir í fyrstu, en þó við bæn okkra þá vill hann unna þèr útlausnar, ok þó þat með, at við bræðr setjumst í járnit, þat sama er nú sitr þú í, þar til er þetta er goldit út; munu þat ok flestir mæla, at við hættum mjök á þitt vald ok miskunn, ef vèr gjörum þetta; væntum við þess at okkr mun' þat vel gefast, ok þú munir þat okkr góðu launa, svâ mikit sem þèr liggr hèr við, [þvíat fáir get ek at þetta geri fyrir þínar sakir. Ólafr segir [1]): þessi kostr þikir mèr allgóðr, ok eigi beiði ek annars; segir mèr ekki þetta fègjald, ok ef ek fæ ríki í Danmörk, þá skal ek eigi hafa borit konúngsnafn um 5 nætr, áðr ek skal hafa tilgjört ok greitt fèit, ok þetta gjald skuluð þit hafa fyrir þann manndóm, er þit sýnit mèr nú, ok slíkt [2]) sem mèr kaupist í; má enn vera at ykkr verði þetta umbunat, ef vort vald verðr nökkurt. Síðan gekk hertoginn til tals við þá, ok var nú þetta ráð algjört; segir Ólafr þat uppá trú sína, at hann skal þessa menn útleysa, svâ sem fyrst má hann viðkomast; hann svér ok þat hertoganum, at greiða fèit, eptir því sem nú heit [3]) hann. Er nú Ólafr úrtekinn díblissunni við þenna kost, en þeir Sveinn ok Ástráðr voro þar í settir, ok látin járn á hendr þeirra ok fætr; þeir höfðu ok fæðslu, sem þeir máttu lifa við eð minzta.

[1]) *b. v. F.* [2]) *þannig S. V. F.* skilt, *B*; hèt, *K.* [3]) heitir, *S. V.*

Ólafr tekinn til konúngs.

65. Ólafr ferr nú til Danmerkr, ok þegar hann kemr þar, þá safnast þar saman lið til hans. Hann fór til Jótlands, ok var þar stefnt Vebjarga þíng, var Ólafr þar til konúngs tekinn yfir [alla Danmörk [1]); fékk hann sèr þá hirð, ok fór yfir landit, ok dæmdi um [2]) lög, ok stjórnaði konúngsmálum. Ekki er þess getit, at hann efnaði til um fègjaldit, er hann hafði heitit hertoganum til útlausnar sèr, en þá liðu eigi lángar stundir, áðr menn urðu til áminníngar við hann um þetta mál, at hann skyldi at þessu gaum gefa, voru þat frændr ok vinir þeirra Þórgunnusona. Konúngr svarar því styggiliga, ok bað slíkt ekki tala við sik: munu þeir bræðr hafa góða daga með Baldvina hertoga, sem vert er, þvíat þeir hafa lengi [3]) þjónað þeim mágum [4]), munu þeir nú ok taka makliga umbun þess. Fèkst ekki af Ólafi konúngi meira um þetta mál.

Hèr segir um heilagleik Knúts konúngs.

66. Þá er Ólafr konúngr for at veizlum á Fjóni, þá kom til hans prestr sá, er saung at kirkju þeirri, er Knútr konúngr hvíldi at. Prestr heimti hann á einmæli [5]), ok sagði honum í hljóði, at hann sæi opt um nætr mikit ljós til leiðis Knúts konúngs, bróður hans: ok mörg verða þar önnur tákn, segir hann, þau er oss

---

[1]) Danaveldi, *F.* [2]) mönnum, *S. V.* [3]) mjúkliga, *F.* [4]) Knúti konúngi ok Baldvini hertoga, *b. v. F.* [5]) mál, *F.*

þikir mikils um vert; hyggjum vèr hann sannliga helgan mann vera; nú viljum vèr hafa þartil yðra forsjá, herra! hvort þetta mál skal meirr uppbera [1]) svâ búit. Konúngr svarar: vertu eigi svâ djarfr, at þú segir slíkt fals, þvíat ek vissa þá marga hluti í fari Knúts konúngs, at enn mundi ærinn til, at hann mætti [2]) heilagr vera; skaltu þat ok víst vita, at ef nokkur mælir þetta í heyrn mèr hèðan í frá, at sá skal engu fyrirtýna nema lífinu; varð prestr því feginn, at hann feldi niðr þessa ræðu sem skjótast, svâ þúngliga sem konúngrinn tók á þessu, en þó hófst sú umræða eigi at síðr í Danmörk, at Knútr konúngr væri sannheilagr, en þó varð því ekki á lopt borit, meðan Ólafr konúngr lifði, þvíat engi treystist at mæla slíkt fyrir ofríki Olafs konúngs.

Frá Þórgunnusonum.

67. Í þenna tíma sátu þeir Þórgunnusynir í járnum ok varðhaldi vestr í Flæmíngjalandi, ok voru illa haldnir, þvíat Baldvini hertogi lèt [3]) ekki hlífa þeim, þvíat honum var mjök í móti skapi, at Óláfr Sveinsson var útleystr, þó at hann gjörði þat fyrir bæn þeirra bræðra. Þetta líkaði Eðlu drottníngu illa, ok biðr hún jafnan fyrir þeim, ok bað hertogann at þeir skyldu njóta þess, er þeir höfðu verit með Knúti konúngi, heldr enn gjalda ódrengskapar Ólafs kon-

[1]) eðr biða, *b. v. S.* [2]) mundi, *S.* mundi ei, *V.* aldrei, *b. v. F.* [3]) lètst, *S. V.*

úngs. Hertogi svarar reiðuliga ok mælti svâ: þeir skulu þess dags hèr bíða í Flæmíngjalandi, er Olafr, vinr þeirra, leysir þá út, eða bíða hèr bana ella; nú þó at hèr frestist útlausn [hans við þá [1]), þá er makligt at þeir gjaldi þess, þvíat þeir báðu þess þakksamliga, ok töldu þar marga hluti, þá er samdi eigi at neita þeim, munu þeir nú ok nokkuru gerr vita, til hvers þeir hafa starfat, er þeir lögðu alla stund á, at Olafr væri laus látinn; hefir þetta farit eptir hugþokka mínum, at íllt mundi at leita trúnaðar undir Ólaf [2]). Leið nú hinn næsti vetr eptir fall Knúts konúngs, at þeir bræðr sátu þar í járnum með Baldvina hertoga.

Jarteiknir Knúts konúngs.

68. [3]) Sá atburðr varð um vorit páskanóttina, þar sem þeir voru í díblissunni, Sveinn ok Ástráðr, þeir höfðu þá áðr haft náliga öngva fæðslu, ok höfðu menn þá ekki komit (nýliga til þeirra, voru þeir þá) máttlitlir bæði af matleysi ok járnagángi, þvíat járnin [skoruðu þá mjök at beini, ok brann undir þeim [4]); um nóttina eptir í óttu rann höfgi á Svein, hann þóttist heldr (vaka enn sofa; hann sá) at maðr kom inn, hann var virðuliga búinn, ok svâ bjartr at

[1]) þeirra, *S. V.* [2]) ok er hún sá at eigi týði at flytja þetta mál lengra, þá hætti hún, *b. v. F.* [3]) *hèr er hola á skinnblaðinu í B. þau innstrikuðu orð eru því tekin af F.* [4]) *þannig F.* voru þa mjök komin ... undir brann járnunum, *B.*

hann þóttist varla mega í gegn (sjá, hann þóttist) þar kenna Knút konúng; hann gekk at Sveini ok mælti: hart ertu nú leikinn, Sveinn fèlagi! ok er þat eigi at [verðleikum[1]); nú mun ek leysa þik úr þessari prísund, þú skalt ok segja Baldvina hertoga orð mín, til þess at hann líkni þínu máli hèðan í frá. Hann tók þá til fjötrsins, er á fótum honum var, ok vatt [2]) hann í sundr [sem muru [3]), ok slíkt hið sama þann er [á höndunum [4]) var. Þá mælti konúngr: nú ertu laus orðinn, skaltu nú segja þenna fyrirburð, er sem flestir eru hjá; vænti ek þess, at guð gefi mèr þá miskunn, at hvar sem menn kalla á mitt nafn með góðvilja, at menn fái bót meina sinna. Honum sýndist ljós mikit í myrkvastofunni, ok þar kendi hann dýrligan ilm. Eptir þetta leið konúngr í frá honum at sýn, en Sveinn vaknaði [5]), ef hann hefði sofit, voru þá af honum járnin. Hann sagði þá Ástráði, hvat fyrir hann hafði borit. Ástráðr svarar, ok kvað slíkt hið sama fyrir sik borit hafa, ok voru nú báðir lausir. Ástráðr bað þá þegar á burtu leita [6]). Sveinn sagði, at þeir skyldu at aungum kosti fyrr í burt, enn hertoginn sæti yfir borðum um daginn, kvað þá mundu flesta við-

---

1) *þannig F. K. útrifit í B;* vilja mínum, *S. V.* 2) var, *S. V.* 3) *v. í S. V.* 4) *þannig S. V. F.* fótunum, *B.* 5) *þannig F.* vakti, *B.* 6) ef þeir mætti komast, *F; K.*

vera. Þeir gjöra svå, ok þá fóru þeir til hallarinnar, er hertoginn sat yfir borðum; þeir voru svá máttlitlir, at þeir skriðu heldr enn gengu. En er þeir komu inn í höllina, þá sá hertoginn þá, ok bað taka bandíngjana, ok færa þá út [þeim mönnum [1]), sem þeir höfðu áðr hjá [2]) verit. Sveinn mælti þá: eigi muntu þat gjöra vilja, herra! ef þú veizt, hverr okkr hefir leyst. Hertoginn kveðst ætla, at þeir mundu hafa illa geymt, er þat skyldu gjört hafa. Sveinn kvað eigi þeim at kenna, þvíat Knútr konúngr kom í nótt, ok vatt [3]) af okkr fjötrana; er þat til marks at vèr segjum satt, at í myrkvastofunni liggja fjötrabrotin. Hertoginn lèzt eigi vita, hvat þeir sögðu [4]). Þá mælti Eðla drottníng: hafa munu þeir skulu frið um helgina, [herra! hversu sem lengr er [5]); vildum vèr at þèr forvitnaðist, hvårt þetta væri með sannleik, er þeir segja, væri oss mikill fögnuðr í at satt væri; kemr mèr þetta eigi fyrir óvart, þvíat marga vissą ek þá siðu Knúts konúngs, at ólíkir voru flestra manna siðum [6]). Hertogi bað hana ráða. Síðan var þeim búin hæg hvíla, ok hægt þeim í öllu sem mátti. Sveinninn Karl, son þeirra Knúts konúngs ok Eðlu, kom til hvílunnar, þar sem þeir lágu. Sveinn Þórgunnuson hafði spent af sèr beltinu, ok lagt upp á hægendit hjá sèr. Karl tekr upp beltit, er

---

1) þannig, *F.* þannug, *K.* 2) *v. í F, K.* 3) braut, *F.* 4) satt, *b. v. F.* 5) ok hvíld, hvat sem þá líðr enn um þeirra mál síðar, *F.* 6) háttum, *F.*

hann sèr fagrt, ok leikr sèr at. Sveinn mælti: hversu lízt þèr á þenna grip, Karl! Vel, segir sveinninn. Viltu eiga beltit, segir Sveinn, ætla ek þat makligast, þvíat Knútr konúngr, faðir þinn, gaf mèr, gjöri ek þá, sem faðir þinn mælti fyrir, at ek þikjumst vel selja mèr af hendi. Karl fór þegar á fund hertoga, ok sýndi honum þessa gersemi, er honum var gefin, ok sagði at faðir hans hefði átt: vænti ek nú, frændi! segir Karl, at þèr munit þat mèr veita, at þessir menn fái sætt af yðr með nokkuru móti. Drottníng lagði mörg orð til friðar þeim. (Hertoginn svarar): ervitt mun mèr veita, at gánga í móti ykkr báðum, munum vèr fyrst talast við. Síðan gekk hertogi til máls við þá [1]), ok spurði eptir um burtkvomu þeirra. Þeir sögðu honum allan atburð, ok þat með, at Knútr konúngr hafði honum þessi orð sent, at [2]) hann frelsti þá; ok þar með jarteignir þær, er hann mátti eigi við dyljast, [at sannar voru [3]). Hertoginn hèt þá at gjöra svâ. Þórgunnusynir styrktust skjótt, var þá eigi minnr frá, at hertoginn gjörði vel til þeirra, ok lèt alls í leita at hjúka þeim; ok er þeir voru herfærir menn, þá báðu þeir sèr orlofs til heimferðar. Hertoginn kvað svâ vera skyldu; mun ek nú (segir hann) segja upp sætt vor í millum: þit skulið fyrst fara á fund

[1]) bræðr, *b. v. F.* [2]) er, *B.* [3]) at sönn var saga þeirra, *F, K.*

Ólafs konúngs, ok biðja hann gjalda af höndum fèit, þat sem hann hèt til útlausnar sèr, ok fái ykkr í hendr, skulið þit þat færa mèr; en ef hann vill eigi greiða fèit, sem mik varir, þá skulið þið gjalda oss þetta fè, ok þartil skulið þit veita oss svardaga, at efna þetta; ok þessu játuðu þeir bræðr, búast síðan í burt úr Flæmíngjalandi [1]), fèkk hertoginn þeim föruneyti. En er þeir komu til Danmerkr, fóru þeir á fund Ólafs konúngs, ok beiddu hann greiða sèr í hendr fèit, þat er hann hafði heitið sèr til útlausnar: hafit þèr ekki, herra! gjört eptir því sem þèr hètuð, ok við hugðum til; munut þèr nú vilja gjöra því betr, segir Sveinn, ok gjöra nú góðan (greiðskap [2]) á ok fljótan; má okkr þat enn vel í þörf koma, þvíat við erum nú í heitum bundnir í því við Baldvin hertoga (at hann skal eigi) þessa fjár missa. Konúngr svarar: annars væri þeir Flæmíngjar verðir frá oss, enn vèr gyldum þeim (fè fyrir þá skömm) ok svívirðíng, er þeir gjörðu oss, ok þat sama skulu þeir hafa, at þegar ek hefi [fengit trúnað höfðíngja hèr í Danmörk [3]), þá skal ek bjóða út öllum her af ríki mínu, ok herja á hendr (Baldvina hertoga, ok gjöra þeim) öllum svâ mikit íllt, at þeir skulu aldrei þrífast. Síðan varð konúngrinn nú svâ óðr ok (ýfinn, at ekki)

---

1) Flamíngjalandi, *F.* 2) *hèr kemr holan á hinni síðunni, þat innstrikaða tekit af F.* 3) *þannig F;* ... landi ok trúnað, *B.*

vetta mátti við hann koma. Varð Sveinn nú því fegnastr, er hann komst í burt. Eptir þetta fóru (þeir bræðr) heim til búa sinna, ok heimtu saman lausafè sín öll, sumt var þeim lánat af vinum eða frændum; þeir seldu ok jarðir sínar, en sumar veðsettu þeir; ok er þeir höfðu fengit svâ mikit fè, sem ákveðit var, þá fóru þeir vestr í Flæmíngjaland til Baldvina hertoga, ok fagnar hann þeim vel; ok er þeir hafa þar litla hríð dvalizt, þá greiða þeir af hendi fègjaldit, var allt í gulli ok í brendu silfri, ok þar með [gáfu þeir hertoga hina beztu gripi, þá [1]) er fágætir voru í þeirra landi. Þá mælti hertoginn: þetta mál hefir ykkr farit vel ok drengilega, veit ek ok at þit erut ekki svâ stórauðgir menn, at eigi [2]) muni hèr kominn [hinn mesti [3]) hluti af eign ykkarri, ok er þó allmikit fè; vil ek nú þetta fè [4]) uppgefa, ok skulið þó hafa fyrir þökk ok vináttu mína, en gjafir þessar mun ek þiggja. Þeir þökkuðu honum margfalliga sína stórmensku. Þeir dvöldust þar nú [skamma stund [5]), ok er þeir voru í burt búnir, gaf hertoginn þeim góðar gjafir, ok skildust kærir vinir. En er þeir bræðr komu heim í Danmörk, settust þeir at búum sínum um kyrt, ok þjonaðu ekki Ólafi konúngi; þóttu þeir Þórgunnusynir jafnan vera hinir röskustu menn.

1) gjafir, besta góða ok hauka ok aðra þá hluti, *F.* 2) *v. í S. V.* 3) mikill, *F.* 4) ykkr, *b. v. S. F.* 5) slíka stund sem þeim líkaði, *F.*

Andlát Ólafs konúngs.

69. Ólafr Sveinsson átti Íngiríði, dóttur Haralds konúngs Sigurðarsonar, Noregs konúngs, systur Ólafs konúngs kyrra. Ólafr Sveinsson var ríkr maðr ok grimmr ok óvinsæll, hann var ágjarn ok fègjarn; var um hans daga í Danmörk hallæri mikit ok lögleysur; mæltu þat þá margir menn, þeir er eigi höfðu verit í mótgángi við Knút konúng, at því hefði óheppiliga verit umskipt, ok þeim hefði at illu reift: þvíat konúngr þessi lætr öngvan mann frjálsan vera [1]). Ólafr var konúngr 8 vetr í Danmörk; hann varð sóttdauðr, ok var hann ekki [2]) harmdauði Dönum [3]).

Frá Eiríki jarli Sveinssyni.

70. Eirekr jarl hafði haldit ríki sínu í Sjólandi um daga Ólafs konúngs, því er Knútr bróðir háns hafði veitt honum. Eirekr var ríkr maðr ok vinsæll, hann hafði [jafnan fjölmenni um sik [4]), hann herjaði jafnan í Austrveg, ok herjaði á heiðíngja, en lèt alla kristna menn fara í friði [fyrir sèr [5]) ok svâ kaupmenn; við þessa hans meðferð varð hann frægr ok vinsæll um allan Austrveg [6]); hann fór allt austr í Garð-

---

[1]) lætr hann gánga með myklu meiri frekju, enn fyrr hafi verit; sönnuðu þat þá allir, *b. v. F, K.* [2]) lítt, *F.* [3]) alþýðu manns, *F.* [4]) löngum mikla hirð með sèr, *F.* [5]) þannog sem hverjum líkaði bezt, *F.* [6]) svâ at hverr maðr, sá er nokkurs þótti verðr, kunni skyn á hans nafni, *b. v. F.*

ariki, ok sótti þar heim [marga höfðíngja ágæta [1]), ok tóku þéir honum allvel ok sæmiliga; þá hann þar gjafir margar af höfðíngjum [2]). Svâ segir Markús Skeggjason í Eiríksdrápu [3]):

Fæðir sótti fremdar ráða
foldar vörðu austr í Görðum [4])
auði gæddu allvald prúðan
ítrir menn [5]) er hneyki [6]) slíta;
stillir [7]) varð um Austrveg allan
einkar tíðr [8]) hinn mærðar blíði
hinn var engr [9]) er hans nafn kunnit [10])
heiðar [11]) manns í lofi reiða.

Eiríkr jarl fór um öndvert vorit austan úr Görðum [12]), sigldi hann austan um öndvert sumar, ok heim til Danmörk í ríki sitt. Svâ segir Markús:

Vor öndvert bjó Vinda rírir [13])
vegligt flaustr [14]) úr Görðum austan,
hlýrum skaut á hola báru
helmíngs oddr í sumars broddi;
hlýðu [15]) studdi [16]) borðvið breiðan
bróðir Knúts í veðri óðu,

---

1) höfðíngja ok ríkismenn, *F.* 2) ríkis mönnum, *F.* 3) sinni drápu, *S. V.* 4) Garða, *F. K.* 5) þeir, *b. v. F.* 6) hnöggvi, *F. K.* 7) stillr, *F.* 8) *F*; tíðum, *B.* 9) *K*; honum varð engi, *B.* 10) *F.* kunnigt, *B.* 11) herðar, *B.* 12) ok lèt setja fram skip sín, þegar ísa leysti, ok búa þau at öllu sem hann hafði bast efni til, *b. v. F. K.* 13) tírir, *B.* 14) flaust, *F.*; veglig flaust, *K.* 15) lýðum, *K.* *í uthugagreinunum.* 16) *F, K*; studdu, *B.*

síðan knáði [1]) svik-fólks eyðir
snilli kendr við Danmörk lenda.

Eiríkr enn góði varð konúngr.

71. Eiríkr tók þá konúngdóm í Danmörk eptir Ólaf bróður sinn, sem lög stóðu til, þvíat hann var elztr sona Sveins konúngs, þeirra er þá voru á lífi [2]). En er Eiríkr var konúngr orðinn í Danmörk, þá reisti hann upp lög í landinu, ok leiðrètti siðu manna, þvíat margar óvenjur ok siðleysur hafði yfir landit gengit, meðan Ólafr lifði. Eiríkr konúngr siðaði vel fólk, ok gjörði sèr alla kæra hina beztu menn í ríki sínu; hann var örr af fè, bæði við höfðíngja ok [við vini sína [3]), ok veitti stórfè [4]) öllum þeim, er hans fund sóttu, ok þeim öllum mest, er lengst sóttu til hans, hann gaf ok mikit fátækum mönnum [5]); hann varð brátt vinsæll af Dönum; hann var kallaðr Eiríkr hinn góði, ok sögðu þat menn at honum væri þetta sannefni, þvíat allir þóttust gott af honum hljóta, þeir er til hans komu. Svå segir Markús:

Drengir þágu auð af [6]) Ýngva,
örr fylkir gaf sverð ok knörru,
Eirekr veitti opt ok stórum
armleggjar röf dýrum [7]) seggjum;
hríngum eyddi harra [8]) slaungvir,

---

[1]) knátti, *F.* [2]) var þat þá vili ok samþykki allra höfðíngja ok alþyðu í Danmörk, *b. v. F.* [3]) hirð sína, *F.* [4]) í vingjafir, *b. v. F.* [5]) ef þeir komu á fund hans *b. v. F.* [6]) at, *S. F.* [7]) dyrðar, *F.* [8]) herra, *S. F.*

hildar rammr enn stillir [1]) framdi [2])
firða kyn [3]) at flestir urðu
Fróða stóls af honum góðir.

Um Eirík.

72. En er Eiríkr konúngr hafði skamma stund ráðit fyrir Danmörk, þá kom þar sá hinn sami prestr, er fyrr hafði tjáð helgi Knúts konúngs fyrir Ólafi konúngi; ok þegar er Eiríkr konúngr sá hann, þá heimti konúngr hann á eintal, ok spurði hvat hann kynni at segja honum frá táknum þeim, er yrði um helgi Knúts konúngs: var oss þess fyrir laungu von, segir konúngr, at þar mundi þau efni í vera, viljum vèr vita þat sem gjörst, því öllum oss væri mestr fagnaðr í því, ef þat mætti með sannleik segja [4]). Prestr svarar: já, herra! segír hann, fagrt er þar frá at segja ok satt, þvíat þat er með sönnu at segja, ad öngvir kalla þeir með góðfýsi [5]) á hans nafn, at eigi fái þeir skjótt bót allra meina sinna, hvat sem þeim er [at ángri [6]); ok þetta vissu margir með prestinum sannorðir menn; höfðu [7]) þá margir áheit við Knút konúng, ok urðu margar fagrar jarteignir at hans helgi; gjörðist þá kunnigt um helgi hans um alla Danmörk.

---

1) stild, *B.* 2) framl, *S. V.* 3) svâ, *b. v. F*, *K.* 4) enn gæti þó þess, er mest liggr við, at menn segi þat eigi fyrri, enn menn vita áðr sannleik á, hvat er mæla skulu, *b. v. F.* 5) náliga, *b. v. F.* 6) áðr at meini, *F.* 7) hófu, *F.*

Frá Eiríki konúngi.

75. Eiríkr konúngr gjörðist nú ríkr höfðíngi ok ágætr, hann var allra konúnga vinsælastr, hann hegndi mjök ósiðu manna, hann eyddi víkíngum ok vondum [1]) mönnum, hann lèt drepa þjófa ok ránsmenn, eða hamla á höndum eða á fótum, eða veita aðrar stórar refsíngar, svâ at engi mátti vondra manna þrífast í Danmörk fyrir honum, hann var rèttdæmr, ok hèlt ríkuliga guðs lög. Svâ segir Markús:

Vörgum eyddi Vinda fergir,
víkíngum hepti konúngr síkjum,
þjófa hendr lèt þengill stýfa,
þegnum kunni hann ósið hegna;
aldri fráttu [2]) at Eiríkr vildi
allrèttligum dómi at [3]) halla,
hála [4]) kunni sèr til sælu
sigrs valdari guðs lög halda.

Eiríkr konúngr var vitr maðr ok góðr klerkr, ok kunni margar túngur, manna minnigastr [5]) ok snjallastr í máli. Svâ segir Markús:

Hróðigr átti brynþíngs [6]) beiðir
bjartan auð ok fræklikt [7]) hjarta,
minni gnógt ok mannvit annat
mest, fylgðu því hvergi lestir;
alla hafði öðlíngr snilli,
úngr nam hann margar túngur,

[1]) úændis, *F.* [2]) frást, *K;* fanstu, *S, V;* frèttu, *F.* [3]) *v. í F, K.* [4]) *F, K;* haga, *B.* [5]) megnastr, *S, V;* minngastr, *F.* [6]) *F, K;* byrðings, *B.* [7]) *S, V, F.* frækuligt, *K;* frægligt, *B.*

Eiríkr var, sá er [1]) mátti meira,
mestr ofrhugi, jöfri [2]) flestum.

Brottferð Eiríks.

74. Eiríkr konúngr bjó ferð sína af Danmörk, hann gjörði mönnum þat kunnigt, at hann ætlaði suðr til Róms [3]), hann hafði virðuligt föruneyti með sèr; hann skipaði ríki sínu meðan í vald vina sinna til stjórnar; eigi hafði hann með sèr mikit fjölmenni; hann gekk alla leið suðr til Róms. Svâ segir Markús:

Lýst skal hitt er lofðúngr fýstist
lángan veg til Róms at gánga
fylkir sá þar friðland bálkat
Feneyjar hlið [4]) dýrð at nema [5]).

Síðan fór hann [6]) út í Fenedí ok í Bár, ok sótti heim marga helga staði, ok gekk jafnan. Svâ segir Markús:

Bróðir gekk í Bár út síðan
bragníngr vildi guddóm magna
hylli guðs mun hlífa stilli [7])
höfuðskjöldúnga fimm [8]) at gjöldum.

Eiríkr konúngr [9]) varði í þessari ferð stórfè, þar sem voru klaustr eða aðrir helgir staðir. Síðan snèri hann aptr ferð sinni, ok kom þá enn til Rómaborgar, er hann fór sunnan. Svâ segir Markús:

---

1) eigi, *S. V.* 2) í ófrið, *S. V.* 3) Róma, *B.* 4) lið, *F.* 5) venja, *F. K.* 6) þaðan, *b. v. F.* 7) stillir, *V.* 8) fiim, *S. V.* 9) sótti heim marga höfuðstaði, *b. v. F.*

Stóra sótti Haralds hlýri
helga dóma út frá Rómi,
hríngum varði [1]) áttkonr [2]) Ýngva
auðig skrín ok [3]) gulli rauðu;
mildíngr fór um múnkaveldi
móðum fæti sál at bæta,
sveitir [kníði allvaldr [4]) utan
Eiríkr var til Róms í þeirri.

Eiríkr konúngr dvaldi nokkura stund í Rómaborg, ok gjörði sèr at vinum marga höfðíngja þar í borginni ok víða annarsstaðar, ok kom sèr í hina mestu kærleika við þá; hann þurfti hvergi túlk fyrir sèr, þar sem hann kom. Í þenna tíma var Paskalis páfi í Róma, er annar hefir verit með því nafni, hann tók sæmiliga við Eiríki konúngi, ok gjörði hann sèr kæran í vináttu. Eiríkr þá lof til þess af páfanum, at erkistóll [5]) skyldi vera í Danmörk, en áðr var engi norðar enn í Brimum [6]) í Saxlandi. Svâ segir Markús:

Eiríkr náði utan at færa
erkistól um Saxa merki,
hljótum vèr þat er hag vorn bætir
híngat norðr at [7]) skjöldúngs orðum.

Marga hluti aðra þá Eiríkr af páfanum, þá er nytsamligir hafa verit á Norðrlöndum. Pávinn

---

[1]) *þannig S. V*; vandi, *B*; eyddi, *F*. [2]) *þannig F.* at kom, *B*. [3]) *K.* með, *F.* í, *B* [4]) *þannig F.* kendu allvalds, *B*. [5]) erkibiskupsstóll, *F.* ok *K*. [6]) *þannig F*; Bremen, *B*. [7]) af, *V*.

leyfði honum at taka upp úr jörðu helgandóm Knúts konúngs. Svâ segir Markús:

Eyðist hitt at jafn stórt ráði [1])
[annarr gramr [2]) til þurftar mönnum;
leyfði allt, sem konúngr krafði,
[Krists unnandi pávi sunnan [3]).

Síðan skildu þeir pávinn ok Eiríkr með vináttu ok miklum kærleikum. Eiríkr konúngr snèri þá til heimferðar, en er hann kom til borgarinnar Placencía, þá setti hann spítala skamt frá borginni; en er hann kom til borgarinnar, er Lúka [4]) heitir, þá gaf hann þar fè til þess, at allir pílagrímar, þeir er [á dönsku töluðu [5]), skyldu þar ókeypis nóg vín drekka, ok heimila gistíng eiga [6]). Eptir þetta fór Eiríkr konúngr heim til Danmerkr í ríki sitt, varð hann allfrægr af för þessari.

Frá Heinreki keisara.

75. Nú var í þenna tíma keisari í Saxlandi Heinrekr, son Heinreks keisara hins milda, hann var [7]) hermaðr mikill, ok er hann spurði at Eiríkr konúngr var úr landi farinn, þá stefndi hann miklum her saman í ríki sínu, ok fór með her þann til Vindlands, ok vann þar mikinn hernat í ríki því, er Dana konúngar höfðu átt þar lengi [8]); játaði þar allt fólk hlýðni keis-

[1]) *F, K;* jafnan stórræði, *B.* [2]) *F, K;* annan gram, *B.* [3]) *v. í S. F.* [4]) Líka, *F.* [5]) danska túngu mælti, *F.* [6]) at þeim spítala, er hann hafði settan ok áðr var frásagt, *b. v. F.* [7]) ríkr höfðingi ok, *b. v. F.* [8]) lagði keisarinn undir sik ríkit ok, *b. v. F.*

aranum; heiðit var allt fólk í Vindlandi þá í þenna tíma. Keisarinn setti þar yfir marga höfðíngja til gæzlu yfir ríki þat, er hann hafði unnit; einn af þeim hèt Björn, sá var ríkastr. Björn mælti til keisara: við slíkt stórvirki, sem vèr höfum unnit á ríki Danakonúngs, þá þurfum vèr mjök yðvarn afla; vil ek nú þess beiða, at þèr unnit oss teingda [1]) við yðr; vil ek nú þess ok biðja ok hafa tilmæli, er frú Bóthildr [2]) er, systir yður [3]), þvíat mèr sýnist þetta eigi hættulaust, at sitja hèr fyrir Dönum; er yðr ok kunnig ætt mín ok atferð. Keisari lèzt mundi veita honum þetta [4]), ef hann vildi sik allan tilleggja, at verja þetta ríki fyrir Dönum eðr öðrum þeim, er til vildi kalla. Síðan gipti keisari frú Bótildi Birni [5]); þat er sagt frá hennar ætt, hún var systir keisara sammædd, en faðir hennar hèt Þorgautr, hann var danskr at ætt, hann var hirðmaðr [6]) Sveins konúngs Ulfssonar, hann var manna fríðastr, hann kallaði Haraldr konúngr Sigurðarson fögrumskinna; faðir hans hèt Ulfr, hann var jarl í Danmörk, hann var hermaðr mikill; hann fór í vestrvíking, ok vann [Galizuland [7]) ok eyddi, ok gjörði þar mikinn hernað, ok því var hann kallaðr Galizu-úlfr; hann átti Bóthildi, dóttur Hákonar jarls Eiríkssonar, var hún móðir Þorgauts fögr-

[1]) mægða, *F.* [2]) *S, V*; Bótild, *B.* [3]) yðar, *S. V.*
[4]) ok slíkar aðrar sæmdir, sem hann beiddi, *F.* [5]) *v. í B.*
[6]) hirðjarl, *F.* [7]) Vestr-Galicíaland, *B.*

umskinna. Keisari setti nú Björn mág sinn höfðíngja yfir því ríki [1]), sem hann hafði unnit í Vindlandi; en Heinrekr keisari snèri þá heim aptr í Saxland; en Björn settist í ríki Danakonúngs, ok hugðist halda mundu því ríki fyrir Dönum. [Í þenna tíma kom Eiríkr konúngr sunnan frá Rómi, er Vindr höfðu gengit undan hlýðni við hann, ok gafst þeim svå sinn útrúnaðr, sem enn mun síðar verða frásagt [2]). Svå segir Markús:

Veldi þorðut [3]) Vindr [4]) at halda
villan gjörðist þeim at illu
sunnan kom þá svikdóms manna
sátta rof, þat er buðlúngr átti [5]).

Frá Eiríki.

76. Þá er Eiríkr konúngr kom heim í ríki sitt, ok hann spurði þenna ófrið, er keisarinn hafði gjört í Vindlandi, þá átti hann þegar þíng við höfðíngja ok bændr, ok talaði hann svå: Öllum mönnum er kunnigr suðrmanna ágángr á ríki þau, er Danakonúngar, vòrir frændr, hafa lengi átt í Vindlandi; nú skulu þat vita allir mínir menn, at vèr ætlum þessum ófriði af oss at [6]) hrinda, eða bíða bana ella. Síðan sendi hann hèrboð um allt sitt ríki, ok

[1]) Dana konúngs, *b. v. F.* [2]) *þannig K;* Eiríkr konúngr kom svå fremi (su fregn *S.*) sunnan, er Vindar höfðu gengit undir hlýðni við Heinrek, sem enn mun sagt verða frá því, hversu þeim gafst þat, *B.* [3]) þorðu, *S, V.* [4]) Vindar, *B.* [5]) *hèr endar F.* [6]) reka eða, *b. v. B.*

dró saman herlið mikit, aflaði sèr síðan til skipa, ok sigldi með allan herinn til Vindlands. Svâ segir Markús:

Yngvi hèlt í óða straúngum
öldugángi skipum [1]) þángat;
hlýðan [2]) skalf, en [3]) hristi græðir
hèlug [4]) börð [5]), fyrir Vinda görðum [6]).

En er Vindahöfðíngjar, þeir sem keisari hafði þar yfir skipat, spurðu at Danaher bjóst á hendr þeim, þá stefndu þeir liði saman, ok bjuggust til bardaga. Eiríkr spurði þat, at Vindar vildu verja honum ríki sitt, gekk hann þá á land með lið sitt, ok fylktu þá hvorir með sínu liði. Eiríkr konúngr fylkti svâ sínu liði, at rani var á framan á fylkíngunni, ok lukt allt utan með skjaldborg. Svâ segir Markús:

Röndu lauk um rekka kindir
risnu maðr [7]), svâ at hver tók aðra;
hamalt, knáttu þá hlífar glymja,
hildíngr fylkti liði miklu.

Síðan lèt Eiríkr konúngr bera fram merki sitt, tókst þar hin snarpasta orrosta. Eiríkr konúngr var framarliga í orrostu, ok barðist alldjarfliga, hann var í brynju, ok hafði hjálm á höfði. Svâ segir Markús:

Styrjöld óx um stilli örvan,
stengr báru fram vísis drengir [8]),

---

[1]) skíðum, *S. V.* [2]) *M. K.* hlundan, *B.* [3]) er, *B.* [4]) *þannig M*; herlug, *B.* [5]) horð, *B.* [6]) gerðum, *B.* [7]) mar, *S. V.* [8]) *þannig S. V. K*; drengi, *B.*

mildíngr gekk at miklum hjaldri
málmi skrýddr ok faldinn hjálmi.

Síðan lögðust Vindar á flótta, ok héldu sik á ýmsum stöðum í borgum ok í kastölum, en Danir sóttu eptir þeim, ok áttu við þá bardaga, ok drápu mart af þeim. Svâ segir Markús:

Hörga [1]) varðist herr í borgum,
hjaldr gánga var snörut [2]) þángat,
[harðir knídust [3]) menn at morði,
merki blès um hilmi [4]) sterkan;
Eiríkr vakti odda skúrir,
eggjar týndu lífi seggja;
súngu járn, en svæfðust [5]) drengir,
sveiti fèll á valköst heitan.

Blóðit dreif á randgarð rauðan,
rógs hegnir drap ótal þegna,
framdi sik; þar er fólkvopn glumdu,
fylkir úngr, en brynjur sprúngu.

Vindar sáu þann sinn kost beztan, at gánga til handa Eiríki konúngi, ok hætta nú til, hverja miskunn hann vill gjöra þeim. Svâ segir Márkús:

Heiðinn vildi herr um síðir
hömlu vígs úr porti gömlu,
urðu þeir, er virkit vöru,
vángi næst á hönd at gánga.

1) hörða, *B.* 2) snarut, *B.* 3) harðir tíndust, *S. V.* harðar kindr, *B.* 4) hilmir, *S. V.* 5) *þannig S. V.* sæfðuz, *K.* svæfðumst, *B.*

þar var orðit svå mikit mannfall, at engi kom tölu á, þar hafði ok fallit Björn, mágr keisarans, ok nær allt lið þat, er honum hafði fylgt; þar tók Eririkr konúngr mikit herfáng, ok skipti því öllu með sínum mönnum, en hann sjálfr vildi ekki af hafa. Eiríkr konúngr lèt brenna bygðir víða um landit, ok varð fólkit svâ hrætt, at flýði undan víðs vegar. Svå segir Markús:

Heiðin voru hjörtun lýða
hrygðafull í Vinda bygðum,
eldrinn sveif um ótal hölda,
Eiríkr brendi sali þeirra;
eisur kyndust hátt í húsum,
hallir náðu vítt at falla,
óttu leið, en uppi þóttu
elris grand í himni [1]) standa.

þat var ok, sem Markús sagði, at í þessum hernaði lèt margr maðr sitt líf bæði fyrir eldi ok vopnum; fóru sumir Vindar þá á fund Eiríks konúngs. Konúngrinn lagði á þá stór fègjöld, ok táldi þat ríki arftekna jörð sína, er Danakonúngar höfðu átt í Vindlandi, síðan er Sveinn konúngr tjúguskegg lagði þat undir sik. Svå segir Markús:

Eiríkr var með uppreist harri,
undan flýðu Vindr af stundu,
gjöld festu [2]) þá grimmir höldar
gumnar voru sigri numnir [3]);
ýngvi taldi erfðir þángat,

[1]) himin, *S. V.* himnum, *B.* [2]) feldu, *K.* [3]) unnir, *B.*

alþýða varð stilli at hlýða,
veldi rèð því ástvinr [1]) aldar,
einatt lá þat fyrr und Sveini.

Eiríkr konúngr setti þar menn til gæzlu í Vindlandi, ok því ríki hèldu þeir undir Danakonúnga; síðan fór Eiríkr konúngr heim með sigri miklum til Danmerkr, kom hann fyrst við Eyland skipum sínum, er hann kom sunnan af Vindlandi, sem Markús segir:

Flaustum [2]) lukti [fólka treystir
fòldar síðu brimi kníða
örr vísi bað oddum læsa
úrga strönd ok svalri [3]) röndu;
hlífum keyrði hersa reifir
harðla nýtr um landit ytra,
hilmir lauk við hernað ólman
hauðr [Eydana [4]) skjaldborg rauðri.

Eptir þetta settist Eiríkr konúngr um kyrt heima í ríki sínu, ok varð enn frægr ok ágætr af ferð þessari.

Upptekinn heilagr dómr Knúts konúngs.

77. Eiríkr konúngr lèt kalla saman alla hina vitrustu menn í ríki sínu, lærða ok ólærða. Konúngrinn segir, at þat er hans vili, at leitat sè til graptar Knúts konúngs, ef þat væri eigi á móti vilja kennimanna, segir [þó á þeirra

1) astvin *S. V.* 2) flaustrinn *S. V.* 3) snjalki *S. V.* snjallri, *B.* 4) *S. V. K;* ey Dana, *B.*

forsjá vera skyldu [1]). Allir báðu konúng fyrir at sjá; ok þá með samþykki biskupanna ok allrar alþýðu ok konúngs atkvæði fóru þeir til Fjóns með miklu fjölmenni, voru þar þá með konúngi allir hinir beztu menn í Danmörk. Síðan var leitat til leiðis Knúts konúngs, ok tekin upp kistan, ok var heilagr dómr hans borinn um kirkju með lofsaungum, en fyrir austan kirkju sat einn maðr, sá er lengi hafði kryplíngr verit, hann varð fyrir þeim mönnum, er helgan dómina báru, en er þeir báru fram yfir hann kistuna, þa stóð hann heill upp, ok gekk með öðrum mönnum um kirkjuna, lofandi guð ok hinn heilaga Knút konúng. Síðan var heilagr dómr borinn í kirkjuna, ok var settr á mitt kirkjugólfit; eptir þat gekk konúngrinn til ok kennimenn, ok var upplokin kista Knúts konúngs, ok líkami hans var með heilu líki, sem hann væri þá nýandaðr, ok þótti öllum mönnum þetta mikils vert; þá var líkaminn tekinn úr kistunni, ok lagðr á barar. Þá mæltu menn, at reyna skyldi helgan dóminn, ok viku þessu allir til konúngs atkvæða. Konúngr mælti: þess em ek fúsari, at reyndr sè, þvíat þat kann vera, ef eigi er reyndr, at þat sè mælt at þetta sè fals ok nýúng vor, Dana; en vèr væntum þess, at guð muni þat [2]) veita fyrir verðleik síns píníngarvotts, Knúts konúngs, at þá skuli öllum

---

[1]) svá at þeirra forsjá ráða skyldi *S. V.* [2]) *hér byrjar síðara brot af H.*

enn auðsærra vera ok óefanligra um hans helgi, er þar sè meiri raun til gjör, svâ at þá megi engi ifa um. Þá lèt Eiríkr konúngr taka lèrept óhreint [1]) ok vefja saman í brúðu, til þess at þat var eigi meira [2]) nè skemra enn líkami Knúts konúngs; síðan var þessi brúða lögð ofan á líkamann, þá var tekinn vígðr eldr, ok lagðr í brúðuna, ok hún brann svâ, at aska ein var eptir, en líkamr hins helga Knúts konúngs var óbrunninn ok svâ alheill, at öngu hári var skatt, en líkaminn var miklu bjartari enn áðr; hófu lærðir menn upp *Te deum*, ok lofaðu allir almátkan guð, ok þenna hans píníngar vott [3]); var þá þegar tekinn í mikit hald hans lífláts dagr, ok er um alla Danmörk hans messudagr haldinn, sem hinar hæstu hátíðir. Þá var úr jörðu tekinn líkkista Benedikts konúngsbróðurs, ok voru sár hans öll gróin, þau er horft höfðu at Knúti konúngi. Eiríkr konúngr lèt gjöra virðuligt skrín, var þar í lagðr heilagr dómr konúngs, var skrínit sett yfir altari. I öðru skríni hvílir Benedikt í Óðinsve [4]) á Fjóni. I þessi sömu kirkju, er nú er helgut Knúti konúngi, veitir guð fyrir hans bænir ok árnaðarorð mykla miskunn ok margar jarteignir: þar fá blindir menn sýn, haltir gánga, líkþráir hreinsast, djöflar flýja frá óðum mönnum; veitist þessi hjálp ok víða, þar sem á hann er heitit eða

---

1) hreint *S.* lín óvent *V.* K.; lín óreint *H.* 2) mjórra *V. H.*
3) enn helga Knút konúng *b. v. H.* 4) Óðinsey, *H.*

kallat með rèttri trú, at samvinnanda drottni vorum Jesú Kristó, þeim er lifir ok ríkir einn guð at eilífu utan enda, amen.

Frá sonum Eiríks konúngs.

78. Eiríkr konúngr hafði tekit at herfángi frú Bóthildi, systur Heinreks keisara, er átt hafði Björn, sem fyrr var ritat; fór hún til Danmerkr með Eiríki konúngi; við henni gat Eiríkr konúngr son; sá sveinn hèt eptir Knúti hinum helga, bróður hans, hann var snemma vænligr ok fríðr sýnum; en er hann var úngr at aldri, þa sagði Eiríkr konúngr frú Bóthildi svå: nú hafa vistir þínar verit hèr nokkurar stundir, en nú mun þat þrjóta, mun ek nú láta fylgja þèr heim til frænda þinna. Hún svarar: ek ætla okkr lítt til ástarfunda auðit hafa vorðit, ok hafit þèr meirr gert samlag við mik af heipt enn ást; munu þèr þá, herra! unna mèr þess, at Knútr, son okkar, fari með mèr til hugganar [1]). Konúngr svarar: ekki á ek svå gott at launa frændum þínum, at ek unna þeim þess, at þessi maðr vaxi þar upp, þvíat þat er hugboð mitt, at hann verði at sæmd sínum frændum ok mörgum öðrum. Síðan var henni fylgt heim til frænda sinna, fèkk konúngr henni sæmiligt föruneyti [2]). En Knútr óx upp í hirð föður síns, hann var vinsæll ok vel mentr í alla staði; konúngrinn unni honum

[1]) huganar B. [2]) tók keisárinn vel við henni ok svå aðrir frændr hennar b. v. H.

mikit ok þarmeð öll alþýða. Eiríkr konúngr átti 2 sonu aðra, þá er ellri voru, hèt annarr Eiríkr [1]), en annarr Haraldr kesja, þeir voru báðir efniligir menn. Eiríkr konúngr átti eina dóttur [2]), hún var gipt þeim manni, er hèt Hákon hinn nærræni, hann var ok kallaðr Hákon Sunnifuson; Sunnifa var dóttir Hákonar jarls Ívarssonar ok Ragnhildar, dóttur Magnúss konúngs hins góða. Sonr Hákonar hins norræna ok Ragnhildar, dóttur Eiríks konúngs, hèt Eiríkr lamb, er enn mun síðar verða frá sagt. Eiríkr konúngr hafði laungum starfsamt í ríki sínu, á meðan hann rèði fyrir Danmörk; hann lagði mikla stund á stjórn bæði lands ok laga; hann hafði ok mikinn hug á at styðja staði þá, er niðr voro fallnir eða hrörnaðir; hann lèt gjöra 5 steinkyrkjur af sjálfs síns kostnaði, ok lagði síðan fè til. Svå segir Markús:

Víða setti vísdóms [3]) græðir
virki skrýddar [4]) höfuð kyrkjur,
gjöra [5]) lèt [þar hollr um [6]) hèruð [7])
[hrein musteri fimm af steini [8]);
voru þau með trygðar tíri
tíða flaustr, er gramr lèt smíða [9])

---

[1]) *hèr er stykki rifit af H. til* Ragnhildar. [2]) *puta:* Ragnhildam, *á spátsíunni í S. V.* [3]) vísdóm, *B.* [4]) skrýdd at, *H.* [5]) gerva, *H.* [6]) *þannig, K. í athugagr.* þar hollr vinr, *B.* hann helzt um, *S. V.* [7]) herjat, *H.* [8]) *H. K;* af hreinum ok musteri steini, *S. V.* ok must. 5 af st. hreinum, *B.* [9]) *H. K.* síðan, *B.*

böðvar snjallr ok beztr at öllu
borði[1]) merkt[2]) fyrir Saxa[3]) norðan.

Jórsalaferð Eiríks konúngs.

79. Þat var eitt sinn at Eiríkr konúngr átti fjölment þíng, hann tók svâ til orðs: guð þakki yðr Dönum ást ok hlýðni ok marga góða hluti, er þèr hafit til mín gjört, meðan vort samveldi hefir verit, en nú ætla ek mèr ferð úr landi til Jórsala, er þat eigi víst, hvort mèr verðr auðit aptrkomu [4]), skal fara með mèr Eiríkr son minn, ok þar með aðrir höfðíngjar, þeir er (ek) ræð til at nefna; Haraldr son minn skal vera eptir til landsstjórnar í Danmörk, meðan ek em á braut. Knúti syni mínum vil ek gefa hertogadóm, ok þarmeð Heiðabý ok þat ríki, er þar fylgir; en þat er öllum mönnum kunnigt, at Nikulás bróðir minn er nærstr konúngdóminum eptir minn dag fyrir laga sakir, vil ek ok eigi ræna hann sinni sæmd ok ríki, vænti ek at hann muni mèr þat vel launa; þikjumst ek eiga at honum góða frændsemi, at hann veiti Knúti syni mínum vináttu ok styrk, til at halda ríki því, er ek fæ honum í hendr, þvíat hann er sjálfr barn at aldri; [vildi ek [5]) at þeir frændr byggi [6]) vel saman, vil ek ok þess biðja alla mína vini, at þeir gjöri vel til sveinsins ok sæmi-

1) boði *eða* borði, H. 2) merktr, *B.* merkti, *H.*
3) Saxland, *H. K.* 4) híngat til Danmerkr, *b. v. H.*
5) ok þiki mèr þat allmiklu máli skipta, *H.* 6) bjuggu, *B.*

liga. Síðan bjó Eiríkr konúngr ferð sína [1]) með miklum kostnaði, ok spurðist víða þessi hans fyriræetlan, réðust ok margir ríkismenn til þessarar ferðar, bæði útlenzkir ok innlenzkir [2]). Í þenna tíma sendi Frakkakonúngr Eiríki konúngi sæmiligar gjafir, áðr hann fór úr landi. Þat er flestra manna sögn, at þá hafi verit gjör sátt í millum Heinreks keisara ok Eiríks Danakonúngs, svâ at þeir sjálfir sendust gjöfum í millum. Keisarinn sendi Eiríki konúngi [3]) herlið mikit [4]) af sínu ríki [5]). Svâ segir Márkús:

Blíðan [6]) gæddi björtum auði
Bjarnar hlýra Frakklands stýrir,
stórar lèt sèr [randgarðs rýrir [7])
ríks keisara gjafir líka;
honum lèt til [8]) hervígs [9]) búna
harra spjalli [láð menn [10]) snjalla [11])
alla [12]) leið, áðr öðlíngr náði [13])
Jóta grundar Cesars fundi [14]).

Frá erkibiskupi.

80. Í þenna tíma var Özur, son Sveins Þórgunnusonar, biskup í Lund í Skáney, hann

---

[1]) í tómi, *b. v. H.* [2]) ok margir höfðíngjar efldu hann með fègjöfum til þessarar ferðar, þeir er spurðu fyriætlan hans, *b. v. H.* [3]) storgjafir ok fèkk honum, *b. v. H.* [4]) ok láðmenn, *b. v. H.* [5]) alla leið út til Miklagarðs, *b. v. H.* [6]) blíðum, *B. hèr byrjar síðara brot af G.* [7]) rauðgarðs reyrir, *S. V.* randgriðs rýrir, *H.* [8]) *hèr endar H.* [9]) hvorigs, *S. V.* [10]) leiðmenn, *V.* [11]) alla, *B.* [12]) snjalla, *B.* [13]) næði, *G.* [14]) fyndi, *B.*

var ríkr ok stórættaðr, ok hinn mesti höfðíngi, hann átti frændaafla mikinn, ok sýndist mörgum mönnum hann vel til erkibiskups fallinn, ok með forsjó Eiríks konúngs ok allra samþykki í Danmörk, þá var Özur kosinn til erkibiskups í Danmörk, ok skyldi erkistóll vera í Lundi, skyldu þar allir Danir til þjóna. Svâ segir Markús:

Dróttum [1]) lèt í Danmörk settan
döglíng [2]) grundar skamt frá Lundi
erkistól, þann er öll þjóð dýrkar,
eljun [3]) þúngr, á danska túngu;
hildíngr framdi heilagt veldi,
hvar gegnan má Özur fregna
honum vísar hölda reynir
himna stig [4]), til biskups vígðan.

Frá Eiríki konúngi.

81. Nú er Eiríkr konúngr hafði búit lið sitt, sem honum líkaði, þá fór hann úr landi með fríðu [5]) föruneyti; hann hafði mikit riddaralið, ok marga fótgángandi menn. Svâ segir Markús:

Lýst skal hitt er læknast fýstist
lið hraustr [6]) konúngr [sár en iðri [7]);
[norðan fór með helmíng harðan [8])
hersa mæðir sál at græða;

---

[1]) Drottinn, *G. K.* [2]) döglings, *G. K.* [3]) *M. K.* elli mun, *S. V.* [4]) stigr, *B.* [5]) miklu, *S.* [6]) harðr, *S.* [7]) fór sá norðan, *B.* [8]) hörðum enn með hilmir vörðu, *S. V.* en með helmíng hörðum vörðu, *B.*

harri bjóst til heims ins dýrra [1])
hann gjörði för út at [2]) kanna,
böðlúngr vildi bjart líf öðlast,
bygð Jórsala í [3]) friði trygða.

Eiríkr konúngr fór ríkuliga ok með pris miklum; ok í hverri borg, er hann kom, þá var hans sæmd gjör, gengu kennimenn í móti honum með prócessíóne ok helgum dómi. Svâ segir Markús:

Báru menn úr borgum stórum
bleyði skjars á móti harra [4]);
súngit var þá herr [5]) tók hríngja,
hnossum gölgud skrín ok krossa [6]);
aldri fær [7]) í annars veldi
jöfra ríkr [8]) metnað slíkan,
eitt var sèr þat er jafnast mátti
engi maðr við Dana þengil.

Eiríkr konúngr fór til þess, er hann kom til Miklagarðs, þá var Alexis Grikkjakonúngr, hann tók vel við Eiríki konúngi, ok veitti honum virðuliga veizlu. Alexis konúngr bauð Eiríki konúngi, hvört hann vildi heldr þiggja af honum hálfa lest gulls, eða lèti hann leika fyrir honum þann leik, er Grikkjar kalla [9]) paðreims leik, ok konúngr er vanr at láta leika á paðreimi [10]), í þeim stað er svâ heitir, ok sögðu allir at eigi kostaði konúnginn minna leikrinn,

---

[1]) dýra, *B*; hýra, *S. V.* [2]) *hèr byrjar G. K. aptr.* [3]) *v. í G.* [4]) herra, *S. V.* [5]) *þannig, G.* hèr, *B.* [6]) krossar, *S. V.* [7]) fæst, *S. V.* [8]) ríkir, *G. K.* [9]) *hèr er stykki burtu af G.* [10]) paðreimsleik, *B*; *v. í V.*

enn þetta gull, er hann bauð Eiríki konúngi; en fyrir því at Eiríki konúngi var kostnaðarsamt, er hann hèlt fjölmenni mikit, ok eyddist mjök lausafè hans, en farvegr lángr fyrir hendi, þá kaus hann fyrir þá sök gullit. Þessi sami Alexis Grikkjakonúngr bauð síðan Sigurði Noregskonúngi jórsalafara slíkan kost, en með því at Sigurðr fór þá heimleiðis, ok hafði þá lokit hinum mesta fèkostnaði, þá kaus hann fyrir því leikinn, ok greinast menn á fyrir því, hvört höfðíngligra þótti [1]). Grikkjakonúngr [2]) gaf Eiríki konúngi tignarklæði sín, ok hann gaf honum 14 herskip, ok marga hluti veitti hann honum stórmannliga í fègjöfum. Svâ segir Markús:

Hildíngr þá við hæst [3]) lof aldar
höfgan auð [í gulli rauðu [4])
hálfa lest af harra sjálfum
harðla [5]) ríkr í Miklagarði;
áðan tók við allvalds skrúði
Eiríkr, þó at gefit var fleira,
reynir veitti herskip honum
hersa máttar sex ok átta.

Skildu þeir Alexis [6]) konúngr ok Eiríkr konúngr með allmikilli blíðu ok vináttu. Eiríkr sigldi þá frá Miklagarði með miklu liði, ok er hann kom við eyna Kipr [7]), þá tók hann þar

[1]) væri, *S. V.* [2]) *hèr byrjar G. aptr.* [3]) hæðst, *S. V.* [4]) ok gullið rauða, *S. V.* [5]) harða, *G.* [6]) Alexíus, *S.* [7]) Ciphur, *V. S*; Kifr, *B.*

sótt, þá er hann leiddi til bana; hann andaðist í borg þeirri, er Basta heitir, ok fèkk þat öllum hans mönnum mikillar hrygðar ok víða annarsstaðar, þar er menn spurðu þessi tíðindi. Svâ segir Markús:

Andar krafði út í löndum
allsstýrandi konúng[1]) snjallan
elli beiðat[2]) ofvægr[3]) stillir[4])
aldr[5]) stríð, er frægt[6]) er víða;
síðan harma siklíngs[7]) dauða
snjallir menn um heimsbygð alla,
drúpir[8]) her[9]) [at dólga steypi[10])
dyggan, [þótti veröld hryggva[11]).

Eiríkr konúngr var mjök harmdauði öllum þeim, er hann var kunnigr, svâ at þat er sannliga sagt, at engi Danakonúngr hafi ástsælli verit af allri alþýðu í þann tíma; hann var 8 vetr konúngr í Danmörk, ok stýrði því veldi með miklum ríkdóm ok skörúngskap; öngvir höfðíngjar gengu á ríki hans eðr hans sona, eða ríki þeirra mínkaðist við þá; hann var grimmr óvinum sínum, ok stóð þeim því ótti af honum, hann var blíðr ok kátr við vini sína, varð hann af því vinsæll. Svâ segir Markús:

Hvörgi stóðust hjörva borgar
hristi[12]) meiðar konúngs reiði

1) konúnginn, *B.* 2) beiðir, *B.* 3) *hèr er stykki burtu af G.* 4) stilli, *S. V.* 5) aldrei, *S. V.* 6) fregit, *S. V.* 7) siklíng, *S. V.* 8) draup, *S. V.* 9) heimr, *B.* 10) en dólgum stypi, *B.* 11) þat tær ver. hr. *K*; þótti ver. hryggja, *S. V.* 12) hreisti, *S. V.*

raunar [1]) varðat rönd við hånum
reist, gjörðust þess jöfrar freista;
ógnin stóð af jarla meiði [2]),
engi þorði kapp at strengja,
flestir [ugðu foldvörð hraustan [3]),
fylkir snarr við Dana harra [4]).

Ættir i Danmörk.

82. Eptir þat er Eiríkr konúngr fór úr Danmörk, tók Haraldr kesja stjórn ok forráð ríkisins yfir öllu Danaveldi, eptir því sem Eiríkr konúngr hafði tilskipat; hann var þá fullkominn maðr fyrir aldrs sakir, hann var vinsæll af sínum mönnum, ok naut hann þó mest vinsælda föður síns. Haraldr kesja átti einn son, er Björn hèt, ok var kallaðr járnsíða, hann átti dóttur Ínga Steinkelssonar Svíakonúngs, er Katrín hèt; þeirra dóttir hèt Kristín, er átti Eiríkr [5]) hinn helgi Játvarðsson Svíakonúngr, ok voro börn þeirra: Knútr Svíakonúngr ok Margrèt drottníng, er átti Sverrir Noregs konúngr, ok Katrín er átti Nikulás blaka: þeirra dóttir var frú Kristín, er átti Hákon jarl gamli í Noregi, ok var þeirra sonr [6]) Knútr [jarl í Noregi [7]). Haraldr kesja átti Ragnhildi, dóttur Magnúss berfætts, Noregs konúngs; voro þeirra synir Magnús ok Ólafr,

---

1) rannar, *B.* 2) heyni, *M.* 3) hugðu foldná hraustann, *S. V.* 4) hjara, *S. V.* 5) *hèr endar G. en byrjar aptr M.* 6) Stunpa, *b. v. M.* 7) *v. í B. S. V. C. tekit af M.*

er enn mun síðar frá sagt, ok [1]) Haraldr ok Knútr.

Frá Nikolási konúngi.

83. Nikulás Sveinsson tók nú konúngdóm í Danmörk eptir Eirík konúng, bróður sinn, þá voru andaðir allir synir Sveins konúngs. Á því sama sumri sendi Paskalis páfi pallíum Özuri erkibiskupi at bæn ok tilskipan Eiríks konúngs. Özur var lengi síðan erkibiskup í Lundi, hann var ríkr höfðíngi. Nikolás konúngr gjörðist ok höfðíngi mikill, hann fèkk Margrètar Íngadóttur, er fyrr hafði átt Magnús konúngr berbeinn. Haraldr kesja [2]) var kær vin Nikoláss konúngs, frænda síns, ok var laungum innan hirðar með honum, stundum sat hann í Róiskeldu í Sjólandi, ok hèlt þar mikla sveit manna, ok efldi þann stað mjök. Eiríkr, son Eiríks konúngs, var eigi jafnkær Nikolási konúngi.

Upphaf Knúts lávarðar.

84. Knútr son Eiríks konúngs, hafði hertugadæmi í Heiðabý, sem Eiríkr konúngr, faðir hans, hafði gefit honum; hann var allra manna vinsælastr ok örvastr af fè, ok bezt þokkaðr af alþýðu, þótt Nikolás konúngr eða Magnús son hans hefði ríki meira, því var hann kallaðr Knútr lávarðr. Þat bar mest til vinsælda hans, at hann lèt öllum mönnum heimilt fè sitt, er hafa þurftu, en þeir gættu eigi hófs, er hafa vildu,

1) *S. V.* 2) Eiríksson, *b. v. M.*

ok urðu framlögin minni í móti, enn nauðsyn krafði, ok gekk upp fyrir honum mjök lausafèit; ekki var mart um með þeim Nikolási konúngi ok Knúti lávarði; öfundudu þeir feðgar [1]) mjök vinsæld Knúts; var þat ok mjök rètt at segja, at hverr maðr í Danmörk vildi svå sitja ok standa sem Knútr vildi; var Magnús þó jafnan færri til hans. Nökkurum vetrum eptir andlát Eiríks konúngs andaðist Heinrekr keisari í Saxlandi, var síðan keisari Heinrekr son hans; en er Knútr spurði þat, at Heinrekr, móðurbróðir hans, var andaðr, en Heinrekr son hans keisari orðinn, þá fýstist hann at finna frænda sinn, keisarann, ok fór hann með virðuligu föruneyti; ok er keisarinn spurði til frænda síns, þá lèt hann búa virðuliga veizlu á móti honum, ok fagnaði honum með blíðu, er þeir fundust. Dvaldist Knútr með keisara um hríð í hinum mestum kærleikum ok prís.

Frá Knúti lavarð.

85. Þat var eitt sinn, er þeir töluðu Heinrekr keisari ok Knútr lávarðr, þá mælti hertoginn til keisara: herra! segir hann, ek hefi veitt yðr heimsókn í minni tilkomu, at sækja at yðr heil ráð fyrir frændsemi sakir, vænti ek hèr sæmdar, sem þèr erut, ok at þèr munit meira meta við mik frændsemi enn viðskipti minna fyrri frænda, en ríki mitt stendr mjök til auðnar, en hugr minn fýsist ad halda sæmdum,

[1]) *vantar í B.*

vilda ek eigi láta þat vald, er faðir minn fèkk mèr í hendr, vildum vèr gjarna þar til hafa heil ráð af yðr, hversu með skal fara [1]. Keisari svarar: ek hefi spurt vinsæld yðra, ok at þèr hafit hvers manns lof, ok er hin mesta nauðsyn, at þèr fáit ríki yðru haldit ok sæmdum; nú er þat siðr vor, segir keisarinn, hèr í Saxlandi ok enn víða annarsstaðar at læsa hafnir fyrir landinu, ok taka þar toll af, ok láta aunga ná at leggja skipum sínum í höfnina, nema leigu leggi eptir; nú kann vera at þetta þikir hart, þar er menn eru óvanir þessu, en svå mikinn framgáng hefir yður sæmd áðr fengit, at mik væntir at hún mun ekki við þetta minkast; því-at þat er ríkra manna siðr víða í löndum, at læsa hafnir fyrir landi sínu, ok taka menn þar stórfè eptir, en þat er þó gæzla mikil ríkinu við ófriði; þarmeð skal ek fá þèr nökkut í fjármunum, svå at þú megir halda sóma þínum fyrir þessa sök. Hertoginn þakkaði keisaranum fyrir sín tillög, ok kallaði vel tilfallit í sínu landi, at læsa hafnir, ok kallaði svå háttat landinu, at þat væri auðvelt víða. Síðan fór hertoginn heim í ríki sitt með stórmannligum fègjöfum ok mörgum sæmiligum hlutum, er hann hafði þegit af keisara.

Læstar hafnir.

86. Þá var mjök herskátt í Danmörk af

[1]) en fjárabli minn gjörist nú ekki mikill, *b. v. M.*

heiðnum mönnum [1]), þeim er laungum lágu í hernaði á sumrum, ok rændu kaupmenn eða landsmenn. Ok er Knútr lávarðr hafði eigi lánga stund heima verit í ríki sínu, þá lèt hann gjöra kástala á tveim megin Slesvíkur, þar sem mjóst var yfir sundit, er utan gengr at Heiðabý; síðan lèt hann gjöra yfir sundit járnrekendr, en sumt af viðum, svá at læsa mátti sundit, settu síðan menn í kastalann at gæta [2]), ok láta þau ein skip þar inn leggja, [er þeir tæki fè af hverju skipi [3]). [Hertoginn sat laungum í Heiðabý, var hann nú hirðr fyrir öllum ófriði; styrktist hann nú mjök að [4]) peníngum, en hèlt þó öllum vinsældum, eptir því sem keisarinn hafði getit til [5]).

Frá Víðgauti.

87. Víðgautr [6]) hèt maðr, hann var ættaðr af Sámlandi, hann var maðr heiðinn, hann var kaupmaðr, ok var stórauðigr ok vel mentr um marga hluti, hann sigldi jafnan kaupferðir í Austrveg. Þat var eitt sumar, er hann sigldi austan at Kúrlandi [7]), þá lágu Kúrir þar fyrir honum á herskipum, ok lögðu þegar at honum, ok vildu drepa hann [8]); en með því at hann

---

1) ok öðrum austrvegs mönnum, *b. v. M.* 2) hans, *b. v. S. V.* 3) er þeim likaði, ok höfðu þó toll af hverju skipi, er þar lagði inn, *M.* 4) öllum, *b. v. V.* 5) *frá* [*v. í M.* 6) Þjóðgautr smálendski, *á spazíunni í M.* 7) Kyrlandi, *B; v. í M.* ok ætlaði þá heim at halda, at hann varð síðbúinn, ok hann kom austan at Kúrlandi, *b. v. M.* 8) ok taka fè hans til sín, *b. v. M.*

var einskipa [1]), þá sá hann sik aunga viðtöku mega hafa, ok setr upp segl, ok ætlar at sigla heim til Sámlands [2]). Kúrir sigldu þegar eptir; [ok komast í millum Sámlands ok hans [3]); sèr hann at hann hefir 2 kosti fyrir höndum: at hætta á fund þeirra, hver yrði, eða sigla á haf undan, ok snúa til kristinna landa, ok þótti honum hvorgi góðr. Tók hann þó þat til ráðs, at sigla á haf ok austan til Danmerkr; hann hafði haft spurn af Knúti lávarði, ok þat með at allir hlytu gott af honum, er á hans fund kæmi; vænti hann sèr þar sóma, er margir fengu aðrir; rèð hann þá þat af, at sigla til Heiðabæjar, sigldi hann þá at sundinu, því er læst var, þá kallar hann á varðmennina, þá er í kastalanum voru, sagðist hann vildu leggja inn í höfnina [4]). Varðmaðrinn spur, hverr hann væri. Hann svarar: ek heiti Víðgautr. Varðmaðrinn svarar: ekki býðr Knútr lávarðr, at vèr lúkum upp hafnir fyrir mönnum, er vèr vitum eigi skyn á. Víðgautr svarar: láttu upp höfnina, góðr maðr! þvíat ek vil Knút finna, skal ek ok fyrir þik svara, ef hertogi vill þik nokkut um þetta kunna. Varðmaðrinn mælti: vel er tilmælt, segir hann. Luku þeir þá upp sundinu, ok lagði Víðgautr inn skipi sínu, ok fór síðan

---

1) en þeir Kúrir höfðu lið mikit, *b. v. M.* 2) Smálands, *leiðrètt til* Sámlands, *i V.* 3) ok bægðu honum þegar frá landinu, ok vildu gjarna hafa líf hans ok fè, *M.* 4) sundin, *M.*

á fund hertoga. Knútr spurði: hverir þeir væri. Víðgautr sagði, at þeir væri af Sámlandi. Knútr svarar: heyrt hefi ek þín getit, ok er mèr sagt, at þú munir vera heiðinn maðr. Víðgautr svarar: víst erum vèr heiðnir menn. Hertogi mælti: tveir eru kostir til, at þèr takit við kristni, ok látið skírast, skuluð þèr vera hèr þá allir velkomnir, eða hætta til ella, hvat fyrir liggr. Víðgautr svarar: mun eigi einsætt, herra! at kjósa hinn betra sèr til handa, ef þess er kostr; vil ek gjarna taka við trú, ok þiggja síðan sóma af yðr. Síðan voru þeir skírðir, ok voru með Knúti lávarði um vetrinn í góðu yfirlæti. Víðgautr var laungum á tali við hertoga, kunni hann frá mörgu at segja, þvíat hann var vitr maðr, ok hafði víða farit. Hertogi spurði hann margs úr Austrvegi, ok kunni hann þaðan mart at segja [1]).

Kvánfáng Knúts lávarðar.

88. Haraldr var konúngr austr í Hólmgarði, son Valdimars konúngs Jarislafssonar [2]), Valdimarssonar [3]). Móðir Haralds var Gyða, dóttir Haralds Englakonúngs, Guðinasonar. Haraldr átti Kristínu, dóttur Ínga Svíakonúngs, Steinkelssonar, systur Margrètar drottníngar, er þá átti Nikolás Danakonúngr. Dætr Haralds ok Kristínar voru þær Málmfríðr, er átti Sigurðr konúngr jórsalafari, ok Íngibjörg [4]). En er

---

[1]) þat er hann vildi forvitnast, *b. v. M.* [2]) Jarizleifssonar, *M.* [3]) fóstra Olafs konúngs Tryggvasonar *b. v. M.* [4]) Engilborg, *M. K. alstaðdr.*

Víðgautr hafði verit einn vetr með Knúti lávarði í miklum kærleikum, þá beiddi hertogi at hann mundi fara sendiför hans austr til Hólmgarðs, ok biðja Íngibjargar, dóttur Haralds konúngs, til handa honum. Víðgautr svarar: herra! segir hann, einn hlutr er sá, er [1]) ek em tilfær yðvart erindi at flytja, at fè skortir mik eigi, en þó at ek sè fyrir margra hluta sakir vanfær til yðvart erindi at flytja, þá verð ek þó skyldr til at gjöra yðvarn vilja um allt, þat sem þèr vilit mik til nýta. Hertogi þakkar honum, ok lèzt því þetta mál við hann talat hafa, at honum þætti hann bezt tilfallinn, þeirra manna er í hans valdi voru, bæði fyrir (sakir) [vits ok framkvæmdar [2]). Síðan var búin ferð hans, ok áðr enn Víðgautr færi á burt, mælti hann til hertoga: herra! segir hann, þèr hafit gjört til vor í vetr með miklum sóma, ok veitt oss stórmannliga, en launin munu vera minni af minni hendi enn vert væri; þèr skulið þiggja af mèr 40 serkja grárra skinna, en 5 timbr eru í serk hverjum, enn 40 [3]) skinna í timbr. Hertogi þakkaði honum gjöfina, ok kvaðst eigi betri gjöf þegit hafa. Víðgautr siglir nú í burt með sínu föruneyti, ok lètti eigi fyrr enn hann kemr austr í Hólmgarð á fund Haralds konúngs; heimti hann sik fram með fègjöfum við konúnginn. Konúngrinn tók honum vel, þvíat Víðgautr var frægr maðr ok djarfr í

[1]) at, *S.* [2]) viturleiks ok snildar; lèzt honum bezt treystast at flytja þetta mál, *M.* [3]) 50, *V.*

máli, ok kunni margar túngur [1]); hann bar fram erindi sín við konúnginn, ok flutti kænliga, ok sagði svâ frá Knúti lávarði, at allir mundu frá honum einnveg [2]) segja, at engi er hans jafníngi í Danmörk ok miklu víðara: ætt hans er yðr öllum kunnig [3]), ok er yðr öllum sómi í þessu. Konúngr svarar: mikit fulltíng veitir þú honum í orðum þínum, ok mân hèr skjótt lykt falla á þetta mál, ef vèr höfum þín ráð hèr um. Já, herra! segir hann, í aungvan stað mun yðr reynast óframar, enn ek hefi frá sagt [4]), þvíat þat er almæli, at Knútr lávarðr er fyrirmaðr allra þeirra manna, er nú vaxa upp í Danmörk eða á Norðrlöndum. Konúngr svarar: með því at vèr vitum þik sannorðan, ok þú ert oss at góðu einu kunnr, höfum vèr ok áðr heyrt nokkut getit Knúts lávarðs, þá skulum vèr máli þessu vel svara, en ríki þikir oss hann lítit hafa til forræðis, þótt hann hafi einn hertogadóm í Danmörk. Víðgautr svarar: þát hefir hann þarámót, er miklu er frægra. Hvat er þat? segir konúngr. Viðgautr svarar: mannkosti skal hann hafa umfram flesta menn aðra, ok er þat meira vert enn mikit fè eða ríki. Síðan átti konúngr tal við dóttur [5]) sína ok við annat ráðuneyti sitt, ok tjáði þetta mál fyrir þeim, en allir fýstu þessa ráðs, ok svâ kom með samþykki

[1]) ok þurfti ekki túlk fyrir sèr, *b. v. M.* [2]) eiit, *S.* [3]) sogir hann, *b. v. S. V.* [4]) þat er hann tekr heuda, *b. v. M.* [5]) vini, *S. V.*

Íngibjargar, at hún skyldi giptast Knúti lávarði, ok fór Viðgautr með þessum erindum til Danmerkr, ok fann Knút hertoga, ok sagði frá sínum erindum. Knútr hertogi þakkaði honum sitt starf; efnaði hertogi til brúðlaups síns, en Haraldr konúngr sendi Íngibjörgu dóttur sína austan úr Hólmgarði at nefndri stundu með fríðu föruneyti; en er hún kom til Danmerkr, tók hertogi vel við henni ok þarmeð öll alþýða; síðan gjörði hann brúðlaup sitt til hennar með miklum fagnaði [1]) ok sóma. Þau áttu nokkur börn, þau er enn munu síðar nefnd vera.

Frá Magnúsi Nikulássyni.

89. Magnús Nikulásson óx upp í hirð föður síns, ok var hann allra manna mestr í allri Danmörk, ok vel vinsæll, en þó var Knútr lávarðr allra vinsælastr ok bezt þokkaðr af alþýðu, þóat þeir Nikulás konúngr ok Magnús son hans hefði ríki meira; ok þat sama olli [2]) því, er nokkur fæð var í milli þeirra, at þeim feðgum óx öfund á vinsældum hans, ok þótti þeim hans vinir hölzti margir. Magnús Nikulásson fèkk Rikizu [3]), dóttur Búrizlafs Vindakonúngs. Þeirra synir voru þeir Knútr ok Nikulás. Magnús hafði jafnan með sèr mikla sveit manna; var hann löngum innan hirðar með Nikulási konúngi feðr sínum, en stundum var í sínum stað hvârr

---

1) *hèr sleppir skinnbókin B. þat fylgjandi tekit af K. M*
2) voldi, *K.* 3) Riknu; *C.*

þeirra; hann var sterkr maðr ok bráðgjörr í öllu; hann var kallaðr Magnús sterki.

Frá Knúti lávarð.

90. Knútr lávarðr bjó ferð sína úr landi í annat sinn, ok fór enn á fund Heinreks keisara, frænda síns; ok er keisarinn spurði til ferða hans, þá lèt hann búa fyrir honum veizlu virðuliga, ok fagnaði honum vel. Keisarinn mælti eitt sinn til hertugans: gleðr mik þat, frændi! sagði hann, er allir syngja yðr eitt lof, þvíat þik lofa allir, þeir er nokkut skynja, ok þíns nafns heyra getit, svå at engi maðr er jafn vinsæll sem þú. Hertuginn svarar: gæfu beru vèr til þess, herra! sagði hann, en [1]) þèr hafið oss upphafit með yðrum styrk ok ráðum. Þá lèt hertuginn frambera grávöruna, þá er Víðgautr hafði gefit honum, ok mælti til keisarans: þenna varníng vil ek at þèr þiggið af mèr, herra! þó at smærri minníngar [2]) sè gjörvar enn vera ætti. Keisarinn sá þessa gjöf, ok þakkaði honum, ok mælti: þegit hefi ek stærri [3]) gjafir, sagði hann, en fár þær, at mèr hafi betri þótt. Hertuginn dvaldist með keisaranum um hríð í góðu yfirlæti ok miklum kærleikum; ok er hertuginn bjóst til heimferðar, þá gaf keisarinn honum margar gjörsimar, ok sagði at hann skyldi eigi fè skorta, meðan þeir lifa báðir: en þær gjafir, er þèr færðut mèr, skal ek launa einar saman [4]); þèr

[1]) *C.* er, *K. M.* [2]) virðíngar, *C.* [3]) stórar, *K.*
[4]) þèr einn samann, *F.*

skuluð þiggja af mèr klæði, er eigi er víst at önnur sè slík í [yðru landi [1]) eða víðara, ok þess vænti ek, ef þèr egið klæðin, at þar fylgi hamíngja yður ok gipta ríkis yðar eptir; vil ek þess biðja yðr, frændi! segir hann, at þú lógir eigi klæðunum, en um þat em ek hræddr, ef þèr lógið, at þá sè skömm unaðsbót at yðvarri sæmd. Þetta voru tignarklæði keisarans, ok voru þau öll gullsaumuð ok enar mestu gjörsimar. Hertuginn þakkaði honum gjafirnar ok allan þann sóma, er hann hafði til hans gjörvan. Síðan fór hertuginn heim í ríki sitt, ok þótti jafnan enn mesti ágætismaðr. Litlu síðarr andaðist keisarinn, ok segja menn, at sú náttúra fylgði tignarklæðunum, þeim er keisarinn gaf Knúti lávarði, frænda sínum, at flestir yrði skamlífir þaðan frá, er klæðunum hefði lógat. Síðan tók keisaradóm Ljóðgeirr, saxneskr hertogi, hann var síðan kallaðr Lótaríus.

Frá Knúti lávarð.

91. Knútr lávarðr var svâ vinsæll, sem fyrr var sagt, at allir enir beztu menn í Danmörk voru hans vinir, eigi minni enn Nikoláss konúngs eða Magnúss sonar hans; en þat var, sem fyrr var sagt, at þeir feðgar kunnu því svâ illa fyrir öfundar sakir, at fyrir þat sama lögðu þeir óþekt [2]) til hertugans ok margra hans vina; ok er Knútr lávarðr fann þetta, leitaði hann sèr ráðs ok þóttist vandliga saklaus við þá feðga. Þat

[1]) Danmörk, C. [2]) fæð ok úlfbúð, C.

var eitt sinn at þeir Nikulás konúngr ok Magnús son hans voru suðr á Jótlandi, at Knútr lávarðr fór á fund þeirra með nokkura menn; ok er þeir fundust, fögnuðu þeir vel hertuganum. Knútr mælti þá: þat er örendi mitt híngat, at ek vil bjóða ykkr feðgum til veizlu: vilda ek at vèr ættim marga góða hluti saman, sem oss sómir fyrir frændsemi sakir, ok látum eigi rógsmenn spilla frændsemi vârri fyrir öngva tilgjörnínga. Þeir svöruðu ok sögðust þat gjarna vilja, ok sögðu önga hluti í milli þeirra vera, þá er eigi mætti þeirra frændsimi vel fara. Síðan reið Knútr lávarðr heim til Heiðabæjar, ok lèt þar búa veizlu í móti Nikulási konúngi ok Magnúsi syni hans; en þeir komu til veizlunnar at ákveðinni stundu, ok var þar ágæt veizla; ok er sá dagr kom, er þeir skyldu í brott ríða, þá þakkaði hertuginn Nikulási konúngi þann sóma, er þeir höfðu honum gjörvan í þángatkvâmu sinni, ok gaf konúnginum marga ágæta gripi. Síðan gekk hann til Magnúss, ok mælti: Magnús frændi! sagði hann, hèr ero klæði þau, er Heinrekr keisari, frændi minn, gaf mèr, en nú vil ek gefa yðr klæðin til vináttu ok heillar frændsimi; ok vil ek því gefa þèr ena beztu gripi, er ek á til, at þèr samir vel at bera, enda ann ek þèr vel at njóta, þvíat þú munt mèr þat góðu launa. Magnús fór þegar í klæðin, ok mæltu allir, er hann sá, at eigi mundi finnast honum vænni maðr eða tíguligri, ok sögðu, sem satt var, at þar

var stórsæmda fyrir vert. Nikulás konúngr ok Magnús son hans þökkuðu hertuganum þá hluti, er hann hafði sæmiliga til þeirra gjört í heimboði ok í stórmannligum gjöfum; ok áðr enn þeir skildu, buðu þeir honum til sín um vetrinn til jólaveizlu; hann tók því þakksamliga. Skildu þeir frændr þá með enum mesta kærleik.

Fall Knúts.

92. Þenna [1]) vetr skyldi Nikulás konúngr taka jólaveizlu á Hríngstöðum norðr í Sjólandi, ok til þessar veizlu kom Knútr lávarðr, eptir því sem ætlat var, við nokkura menn, ok var hann með Nikulási konúngi um jólin, ok var þar ágætlig veizla, ok voru þar miklir kærleikar með þeim Nikulási konúngi ok Magnúsi syni hans ok Knúti lávarð frænda þeirra. En er sá dagr kom, er veizluna skyldi eyða, þá segir hertuginn, at hann vill þá búast til ferðar; þenna dag var veizlan allra áköfust, ok voru menn hertugans mjök druknir. Þá mælti Magnús til hertugans: herra! sagði hann, þó at yðr verði smærri gjafir veittar enn vert væri, þá vil ek þó minnast yðar: ek vil gefa yðr riddara 40 með öllum búnaði sínum, (en þat er sagt, at einn riddara kostar 8 merkr gulls sinn búnað). Hertuginn þakkar Magnúsi gjöfina, ok segir at þessi gjöf var bæði góð ok stórmannlig. Nú leið á daginn, ok kom eigi riddaraliðit, þat er Magnús skyldi gefa hertuganum, þvíat eigi var

[1]) Annan, S. V.

alla í einum stað upp at taka. Þá mælti hertuginn: Magnús frændi! sagði hann, nú munu vèr ríða fyrir ok bíða svâ liðsins [1]), þar sem yðr þikkir fallit. Magnús svaraði: gjörum svâ, sagði hann, ok skal ek ríða á leið með yðr, frændi! ok skiljast eigi fyrri við yðr, enn þat er efnat, er ek hefi heitit yðr. Já, herra! sagði hertuginn, allt mun þat svâ efnast, sem þèr hafið tilskipat, en jafnan þikkir oss sæmd at yðru föruneyti. Síðan mynntist Knútr lávarðr við Nikulás konúng frænda sinn ok aðra menn, þá er honum sýndist. Eptir þat stíga þeir á hesta sína, ok ríða í brott; þeir riðu um skóg nokkurn, ok komu í rjóðr eitt; þá bað Magnús þá stíga af baki, ok bíða riddaranna, ok lèzt vænta at þeir mundi skamma stund þurfa. Þeir gjörðu nú svâ, at menn stigu af hestunum, ok settust niðr í rjóðrinu, ok sofnuðu þegar margir, er af baki voru farnir, þvíat þeir höfðu drukkit fast um daginn. Knútr lávarðr sat á lág einni, en Magnús frændi hans hjá honum, ok var hann Magnús í blárri kápu. Síðan sjá þeir, hvar maðr hljóp fram úr skóginum, þar sem þeir voru, ok er hann kom í rjóðrit, þar er þeir sátu, steypti hann af sèr kápunni, er hann var í, ok reif af ermina aðra; hann mælti ekki við þá, hljóp síðan aptr í skóginn. Hertuginn spurði Magnús: frændi! sagði hann, hvat ætlar þú slíkt vera, svâ (er) sem þetta sè vísbendíng nokkur? Ek

[1]) riddaraunnà, C.

veit eigi, herra! sagði Magnús, lítit mark ætla ek at slíku, eðr hyggr þú, at hèr búi nåkkvat annat undir? Hertuginn svaraði: þat grunar mik, at þetta muni skolu vera njósn nokkur, þeim er nær oss eru, ok mun lið vera komit at oss í skóginum. Ekki mun þat vera, frændi! segir Magnús, þvíat þú ert svå vinsæll maðr, at engi vill yðr grand gjöra. Þá tók hertuginn hendi sinni á öxl Magnúsi, ok spurði: hví leiddir þú mik svå á götu, frændi! sagði hann, at þú vart í brynju? Magnús svaraði: þvíat ek em eigi jafn vinsæll sem þèr eruð, frændi! Í þenna tíma, er þeir töluðust við, kváðu við lúðrar í skóginum alla vegå braut frá þeim, ok þvínæst drifu menn at þeim úr mörkinni. Fyrir þessu liði rèð så maðr, er hèt Heinrekr halti, hann var son Sveins, Sveinssonar konúngs, Úlfssonar, manni firnari enn bræðrúngr Knúts lávarðar; en þetta voru þó ráð þeirra feðga Nikuláss konúngs ok Magnúss sonar hans; ok er hertuginn sá, at liðit þusti fram or skoginum at þeim, ok hann sá at þetta voru ófriðarmenn, þá mælti hann: hvat er nú, Magnús frændi! sagði hann, ræðr þú nåkkvat fyrir fjölmenni þessu? Magnús snaraðist við honum, ok mælti: öngvu skipir þik, hverr fyrir ræðr, at fullu skal þèr nú vinna. Snèrist hann þá í lið með Heinreki halta. Hertuginn mælti: guð fyrirgefi þèr, frændi! sagði hann, ef nåkkvat er ofgjört í þessu, ok fyrirgefa vil ek þèr. Þeir Magnús

ok Heinrekr halti veittu þeim Knúti lávarði atgöngu harða, en þeir hertuginn snèrust til varnar í móti; þar tókst hörð orrosta, ok var mjök ójafnlig, þvíat margir voru þar um einn; voru þeir ok ekki viðbúnir, þvíat þeir vissu sèr einskis ótta vânir ne ófriðar á þeim degi; voru ok margir svâ dauðadruknir, at eigi vöknuðu, fyrr enn spjótin dundu á þeim eða í gegnum þá, þeir er sofnat höfðu. Þar fèll Knútr lávarðr, ok er þat flestra manna sögn, at Heinrekr halti bæri vâpn á hann, ok veitti honum bana; þar fèll ok mestr hluti liðs hans hertugans, en hann sjálfr fèkk þó mælt fyrir sèr, þat er honum var hjálpvænligast, áðr hann lèzt, en fátt eðr ekki lèzt af liði þeirra Magnúss ok Heinreks. En er þessi tíðendi spurðust um Danmörk, þá harmaði hverr maðr Knút lávarð, ok urðu þeir Nikulás ok Magnús son hans stórilla þokkaðir af þessu verki, svâ at nær [engi maðr í Danmörk bað þeim góðs fyrir þetta [1]), ok jafnvel þeir, er áðr voru vinir þeirra, sögðu, svâ sem var, at þetta var eð mesta níðíngsverk, ok engi dugandi maðr mundi til þeirra vilja þjóna upp frá því. Knútr lávarðr var færðr til Hríngstaða, ok þar jarðaðr, ok er sannheilagr maðr, ok gjörir margar fagrar jarteignir ok dýrligar. Líflátsdagr hans er einni nótt eptir enn 13 dag jóla, en nú er honum haldinn messudagr um alla Danmörk enn næsta dag eptir Jónsmessu [2]) baptista á sum-

[1]) bað þeim hvör túnga ills fyrir, C. [2]) Jónsmessu, M.

arit, þvíat þá var upptekinn úr jörðu heilagr dómr hans; þar heitir nú Lávarðsskógr, er hann fèll. Svâ segja Danir, at í rjóðri því, er enn helgi Knútr lávarðr fèll, sè jáfnan síðan fagrgrænn völlr, hvârt sem er vetr eða sumar.

Frá börnum Knúts lávarðar.

93. Enn helgi Knútr lávarðr ok Íngibjörg [1]) áttu dætr 3, Margrètu ok Kristínu ok Katrínu, hún var gipt í Austrveg; en Kristínu átti Magnús blindi, Noregs konúngr, son Sigurðar jórsalafara; Margrètu átti Stígr hvítaleðr [2]) á Skáni: þeirra börn voru þau Nikulás ok Kristín, er átti Karl Svíakonúngr Sörkvisson: þeirra son var Sörkvir Svíakonúngr, hann átti Íngigerði, dóttur Birgis jarls brosu: þeirra son var Jón Svíakonúngr. En er hinn heilagi Knútr lávarðr fèll, var Íngibjörg kona hans með barni, hún var þenna vetr austr í Garðaríki með Haraldi konúngi feðr sínum, hún fæddi sveinbarn, ok hèt sá sveinn Valdimar, hann var fæddr 7 nóttum eptir líflát ens heilaga Knúts lávarðar feðr síns, hann var snemma bæði vænn ok mikill ok afbragðligr um flesta hluti, hann óx upp austr í Garðaríki með móðurfrændum sínum, meðan hann var í barnæsku, ok var brátt vinsæll af alþýðu manna.

Frá Eiríki.

94. Eiríkr, son Eiríks konúngs góða Sveinssonar var ekki innanlands, er hann spurði líflát

1) *þannig* C. Engilborg; *M, K. alstaðar.* 2) hrutaleiðr, *S. V.*

Knúts lávarðar bróður síns; en er hann frètti þessi tíðendi, þá safnar hann liði at sèr, öllu því er hann fèkk, ok honum vildi fylgja; hann fór síðan til Danmerkr; ok er hann kom í land, þá krafði hann sèr liðs, en með því at mörgum þótti hann mikils eiga at hefna við Nikulás konúng ok Magnús son hans, þá varð Eiríki fyrir því gott til liðs; naut hann at því ok mjök vinsælda Eiríks konúngs föður síns ok Knúts lávarðar bróður síns, ok söfnuðust þeir menn margir til Eiríks, er áðr höfðu verit vinir þeirra. En þegar hann fèkk nokkurn styrk liðs, þá herjaði hann víða í Danmörk, ok gjörði mikinn hernað í ríki Nikuláss konúngs, ok veitti stór slög mönnum hans; ok varð af þessu mikill hernaðr innanlands. Nikulás konúngr setti menn til landvarnar í móti her þessum; voru þá ríkastir menn í ríki Nikuláss konúngs, Magnús son hans, Heinrekr halti, Haraldr kesja, bróðir Knúts ens helga lávarðar; hann var kær Nikulási konúngi frænda sínum ok Magnúsi syni hans; ok láu margir á hálsi honum um þat, ok fèkk hann af því mikit ámæli; hann hafði ríki í Sjólandi, ok sat hann löngum í Róiskeldu til landvarnar fyrir her Eiríks bróður síns, ok hafði hann mikla sveit manna með sèr, ok styrkti hann þann stað mjök; hann lèt gjöra kastala mikinn ok sterkan, ok setti þar í margt lið til varnar, þá er hann var eigi við. Nikulás

konúngr hafði löngum fjölment með sèr, síðan þessi ófriðr hófst.

Frá Nikulási konúngi ok Magnúsi.

95. Þat finnst ritat í fróðum [1]) dönskum bókum, at þeir Nikulás konúngr ok Eiríkr hafi átt nokkurar orrostur, þær er vèr kunnum eigi frásagnir af, með hverjum tíðendum lyktazt hafi. En svá er ritat, at á öðru ári eptir líflát hins heilaga Knúts lávarðar, bróður síns, áttu þeir Nikulás konúngr orrostu á Jalángrsheiði [2]), ok því næst áttu þeir, eða menn þeirra, aðra orrostu í Fótvík [3]) á Skáni, þat er skamt frá Lundi. Tveim vetrum eptir fall ens heilaga Knúts lávarðar kom Eiríkr til Sjólands ok herjaði þar víða, ok þá vann hann kastalann Haralds kesju, bróður síns, í Róiskeldu, ok drap þar mart fólk; hann lèt brjóta niðr allan kastalann, en Haraldr kesja var þá eigi í staðnum; ok á öðru ári eptir þá eyddi Eiríkr allan staðinn í Róiskeldu, ok þá gekk mart fólk til handa honum í Sjólandi, ok veitti honum hlýðni. Þaðan fór hann með mikit lið norðr á Skáni, ok gekk þá allt fólk undir hann, bæði á Skáni ok Hallandi, ok veitti honum hlýðni. Í þenna tíma var Özur erkibiskup í Lundi; hann tók vel ok sæmiliga við Eiríki, ok fèkk honum allan þann styrk, er hann hafði föng á, [því at

[1]) fornum, *C.* [2]) Jalángisheiði, *C.* [3]) Pottvík, *C. S. V.* *alstaðar.*

erkibiskup hafði verit enn mesti vinr Eiríks konúngs ens góða föður hans [1]; en þat var ok, sem fyrr var sagt, at þeir Nikulás konúngr ok Magnús son hans höfðu mikinn óþokka fengit af alþýðu manns í Danmörk af drápi Knúts lávarðar; ok því meir sem óx afli Eiríks, því meiri var óvinsæld þeirra Nikuláss konúngs ok Magnúss, ok snèrust þá margir menn til hlýðni ok þjónustu við Eirík. Nikulás konúngr fór með skipaher norðr á Skáni, ok hafði mikit lið, þar var í liði með honum Magnús son hans, Heinrekr halti ok Haraldr kesja ok margt annarra ríkismanna; þar voru í liði með honum 6 biskupar, ok var einn ofan af Svíþjóðu, annar af Sjólandi, enn [4 voru [2]) sunnan af Jótlandi, Pètr biskup af Róiskeldu af Sjólandi, Þórir biskup af Rípum, Ketill biskup af Vendli úr Jörúngi.

Tala konúngs ok erkibiskups.

96. Eiríkr hafði liðsafnað mikinn fyrir á Skáni, ok hèlt her sínum til Fótvíkr [3]), til móts við Nikulás konúng, þat er suðr frá Lundi. Özur erkibiskup var í liði með Eiríki; þar var með honum mikill frændabálkr hans, ok svá annat lið, þat sem honum fylgði. Þar voru með Eiríki Skánúngar ok Hallendíngar, ok þat lið, er honum hafði fylgt or Sjólandi, ok margt annat fólk; var þar þá mikill herr manns; voru þar ok í liði

---

[1]) því at Eiríkr hafði verit goðr vin föður hans, *C.* [2]) þriðji, *C. S. V.* [3]) Pottvíkr, *alstaðar C.*

margir höfðíngjar. Þat var á hvítadögum, er herrinn kom allr saman í Fótvík, ok þá fylktu hvårirtveggju liði sínu, ok bjuggust til bardaga; með erkibiskupi var mikill fjöldi kennimanna. Erkibiskup mælti, er liðit bjóst til bardagans: taki lærðir menn viðbúnað, ok veiti mönnum skript, þvíat eigi er annars vån, enn fundr þessi verði með tíðendum miklum, svå at margr kunni ekki frá at segja, ok hugsi nú svå hverr sitt ráð, at eigi sè víst, at hann eigi kost hèðan frá, at játa syndir sínar fyrir neinum kennimanni. Nú er sú skript mín: at ek býð yðr í guðs nafni, at þèr gángið fram karlmannliga, ok berízt djarfliga; hugsið þat, sem er, at guði þikja eigi betri huglausir menn, enn röskvir drengir, skal ok eitt sinn hverr deyja. Síðan talar Eiríkr fyrir sínum mönnum, ok mælti svå: öllum mönnum er kunnigt hèr í landi níðíngsvíg ok skemdarverk, er þeir Nikulás konúngr ok Magnús son hans hafa unnit í drápi Knúts hertuga bróður míns, ok launat svå Eiríki konúngi feður mínum marga góða hluti, er hann hèfir til þeirra gjört, má oss hugkvæmt vera hvers at hefna er. Hann eggjaði mjök liðit.

Fall Magnúss Nikulássonar.

97. Eptir þetta kváðu við lúðrar um allan herinn hvårratveggju. Sigurðr enn sterki hèt maðr, hann var fóstbróðir Magnúss sterka konúngssonar, ok bar merki hans. Síðan tókst

þar mikil orrosta, ok urðu þar mikil stórtíðendi, þó at vèr kunnum óglöggt at segja frá falli tiginna manna. Þar fèllu 6 biskupar af liði Nikuláss konúngs. Sigurðr enn sterki var jafnan þar fyrir, sem mest var atsótt, ok barðist alldjarfliga, svâ at hans vörn er ágætt. Nikulás konúngr varð sár nakkvat í orrostúnni, ok eigi mjök, áðr hann flýði, ok svâ Haraldr kesja; þá rauf hann þegar fylkíngina, er hann sá, at konúngr flýði, hèlt hann þá ok í brott. Síðan hèldu þeir upp bardaganum Magnús ok Heinrekr halti með því liði, er eptir var; þá var fast atsótt merkjum Magnúss, var þá alstaðar los á fylkíngunum í hernum. Magnús var í hríngabrynju þeirri, er aldregi festi vopn á, ok barðist allhraustliga, ok bað menn standa vel við ok leggjast eigi á flótta. En er Sigurðr enn sterki sá, at þyntist um merki Magnúss, ok eigi mundi duga svâ búit, þá kastaði hann merkinu, en hann tók Magnús upp í fáng sèr, ok snèri til skipa, ok vildi á skip út. En er Eiríksmenn sá þetta, snèru þeir þegar eptir honum, ok ráku flóttann, þvíat þá snöru allir á flótta Magnúss menn. Þeir Eiríkr komust milli þeirra Sigurðar [1]) ok skipanna, ok varð þá at hrökkva við. Tókst þar orrosta í annat sinn, ok lauk svâ, at þeir Magnús ok Sigurðr fèllu þar báðir, ok flest lið, þat er þeim hafði fylgt, sumt flýði, þat er því kom við. Í Fótvík varð allmikit

[1]) Magnúsar, C.

mannfall af liði þeirra Nikuláss konúngs ok Magnúss sonar hans; þar fèll Heinrekr hálti ok mart annat ríkismanna, sem áðr var sagt; þá voru 4 vetr liðnir frá lífláti Knúts lávarðar.

Drepinn Nikulás konúngr.

98. Nikulás konúngr flýði or bardaganum í Fótvík, sem fyrr var sagt, hann komst á skip með nokkura menn, ok fór suðr til Jótlands; síðan fór hann til Heiðabæjar, ok var fámennr, en er hann reið at staðnum, þá heyrðu þeir húðragáng ok þarmeð allskyns streingleik ok klukknahljóð. Þá mælti Nikulás konúngr: hèr munu menn vel við oss taka ok tígugliga, er bæði er hríngt í móti oss ok svå streingleikar, ok mun hèr ekki afsparat at veita oss allan aurgata, þann er til er. Einn maðr svaraði konúnginum: lengi hefir þú ekki verit vitr maðr, ok þat sýnist ok í þessu, er þèr ætlið hèr til sómans, er fyrir eru ástvinir Knúts lávarðar, ok vænna þætti mèr, at öðru mundir þú hèr mæta. Þeir riðu þó í bæinn; þar var mikit fjölmenni fyrir í Heidabæ; våru þar ok margir þeirmenn, er verit höfðu vinir Knúts lávarðar. En er þeir spurðu, at Nikulás konúngr mundi koma til Heiðabæjar, þá beiddu þeir sèr liðveizlu alla þá menn, er í staðnum voru. Þá var þar Saxaherr mikill. Ok með því at Nikulás konúngr gjörðist þá mörgum mjök óþokkaðr í Danmörk, þá veittu þeir honum þegar atgaungu, er hann kom í staðinn; var Nikulás konúngr þá höndum

tekinn, ok var hann látinn ná kennimanna fundi. Síðan var hann af lífi tekinn; þá hafði hann konúngr verit 30 vetra.

Eiríkr eymuni tekinn til konúngs.

99. Eptir fall Nikuláss konúngs var Eiríkr Eiríksson til konúngs tekinn í Danmörk um allt land; var þat gjört með vild ok samþykki alþýðu. Hann var ríkr ok refsíngasamr við alla þá menn, er hann þóttist stórsakir við eiga, ok öllum þeim grimmastr, er mestir höfðu verit vinir Nikuláss konúngs eðr Magnúss sonar hans, svâ at þeir þóttust varla mega búa undir ríki hans; ok með því at margir þóttust lángan aldr mundu minni eiga til at reka grimdar hans, þá var hann kallaðr Eiríkr eymuni. Hann átti Málmfríði [1]) drotníngu, dóttur Haralds konúngs Valdimarssonar, Jarizleifssonar [2]), austan úr Hólmgarði, systur Íngibjargar [3]), er átti Knútr lávarðr bróðir hans. Málmfríði hafði fyrr átta Sigurðr jórsalafari, Noregs konúngr.

Frá Noregs konúngum.

100. Í þenna tíma voru konúngar í Noregi: Magnús konúngr, son Sigurðar jórsalafara, ok Haraldr gilli, bróðir Sigurðar [4]) konúngs; þeir höfðu ófriðsamt ríki sín á milli, þeir börðust á Fyrileif [5]) þat sama sumar, er þeir voru drepnir í Danmörk Nikulás konúngr ok Magnús son hans. Þá flýði Haraldr gilli or orrostu

1) Málfríði, *S.* 2) Jarislafssonar, *C. S. V.* 3) *þannig C. S. V*; Engilborgar, *M. K.* 4) Sveins, *S. V.* 5) Friðleik, *S. V.* Ferðleik, *C.*

þeirri suðr til Danmerkr á fund Eiríks konúngs eymuna, en Magnús konúngr lagði þá undir sik ríki allt í Noregi. Eiríkr konúngr tók vel við Haraldi konúngi, ok bauð honum í ríki sínu þá hluti, er hann þyrfti at hafa til kostnaðar fyrir lið sitt, þvíat þeir Eiríkr konúngr ok Haraldr gilli [höfðu svarizt í bræðralag [1]). Haraldr konúngr beiddi Eirík konúng fá sèr lið ok afla nokkurn, at fara aptr til Noregs, ok vildi hann vinna undir sik ríki þat, er hann hafði látit um sumarit fyrir Magnúsi konúngi; en með því at Eiríkr konúngr var mjök nýkominn til ríkis í Danmörk, ok hafði þá enn lítt fengit trúnað af fólkinu, þá þóttist hann lítinn afla mega fá Haraldi konúngi af sínu ríki, en þó veitti hann honum Halland til yfirferðar, ok fèkk honum nokkurn afla bæði liðs ok skipa; skildu konúngarnir með vináttu, ok hèldu þat, meðan þeir lifðu. Síðan fór Haraldr aptr til Noregs þat sama haust með þat lið, er Eiríkr konúngr hafði fengit honum, ok þann vetr vann hann ríki allt undir sik í Noregi, en Magnús konúngr var blindaðr, ok sendr síðan í klaustr, sem segir í æfi Noregs konúnga.

Herferð Eiríks konúngs.

101. Eiríkr eymuni var harðr ok stirðr við fólk allt í Danmörk, þegar hann þóttist festast í ríkinu; hann lèt drepa Harald kesju, bróður sinn, ok sonu hans 2, ok marga aðra

---

1) voru svarabræðr, O; svarbræðr, S.

vini Nikuláss konúngs; þat var einum vetri eptir fall Nikuláss konúngs, er Haraldr kesja var drepinn, en vetri síðar fór Eiríkr konúngr til Vindlands með her sinn, ok herjaði þar víða, ok vann þar mikit hervirki; hann vann þar þann stað, er Arkún heitir, þat fólk var heiðit, er þann stað bygði. Eiríkr konúngr fór svâ þaðan, at þeir tóku áðr við kristni, er eigi voru drepnir af heiðnum mönnum, ok lèt konúngr kristna allt fólk í staðnum; fór hann síðan heim til Danmerkr. En þegar konúngr var í brottu þaðan, þá köstuðu þeir aptr kristni, ok efldu síðan blót ok heiðin sið.

Frá Eiríki konúngi.

102. Magnús, er blindaðr hafði verit, fór úr klaustri eptir dráp Haralds gilla, ok efldi síðan flokk í móti sonum Haralds konúngs, Ínga ok Sigurði, ok átti við þá nokkrar orrostur, ok fengu þeir jafnan sigr, en Magnús flýði. Síðan fór Magnús til Danmerkr á fund Eiríks eymuna, ok sótti hann at liðveizlu; sagði svâ, at þat væri honum höfðíngligt bragð, at fara til Noregs með her, ok vinna þar undir sik ríki; sagði hann, at þar voru konúngar börn at aldri, en þeir lendir menn, er þar voru til ráðuneytis teknir, voru allir ósáttir hverr við annann fyrir öfundar sakir; sagði hann svâ höfðíngjum, hvar sem hann kom, at ríkit í Noregi mundi laust fyrir liggja, ef nokkurir stórir höfðingjar vildi tilleita, ok eigi mundi einu skapti í móti þeim

skotit. En með því at Eiríkr konúngr var fúss sæmdarinnar ok tignar enn meiri, enn áðr hafði hann, þá fèlst honum þetta vel í skap, ok fór síðan með Danaher til Noregs af áeggjan Magnúss blinda, ok hafði allmikit lið; þar var ok Magnús blindi í ferð með þat lið, er honum hafði fylgt til Danmerkr. þeir komu í Víkina austr, ok fóru spakliga austanfjarðar, þvíat þar voro fyrir vinir Magnúss konúngs; en er þeir komu til Túnsbergs, þá spurðu þeir at Þjóstólfr Álason lendr maðr var í Osló, ok svâ annat lið Ínga konúngs. Eiríkr konúngr sigldi þá til Oslóar, þegar byr gaf; en er bæjarmenn sá, at lið Eiríks konúngs sigldi utan at Höfuðey [1]), þá vildu þeir bera skrín ens helga Hallvarðar upp úr bænum, ok gengu undir svâ margir, sem flestir máttu at komast, en skrínit varð svâ þúngt, at þeir máttu eigi bera lengra en utar á midt kirkjugólfið. Eiríkr konúngr lá um nóttina út við Höfuðey; en um morguninn, er ljóst var, lögðu þeir inn til bæjarins; þá gengu bæjarmenn til skrínsins, er herrinn sigldi til bæjarins, ok vildu eigi, at Danir tæki í brott skrínið, ok þá varð þat svâ lètt, at 6 menn báru þat úr bænum ok allt uppá Raumaríki, ok var skrín ens helga Hallvarðar þar at Forsi [2]) 3 mánaði síðan. En konúngr brendi bæinn í Osló ok svâ Hallvarðs kirkju; en Þjóstólfr safnaði liði í móti, ok rèð til bardaga við

[1]) höfninni, *C. S. V.* [2]) Fossi, *S.*

þá, þvíat hann var þá mestr formaðr í Noregi allra lendra manna, en konúngarnir voru svâ úngir, at Þjóstólfr bar Ínga konúng í kiltíng [1]) sèr í bardaganum, en Danir lögðu þegar undan til skipa, ok lögðu þegar í braut, ok fóru síðan til Danmerkr; ok er þat mál manna, at eigi hafi verri för f[illegible]rin verit í annars konúngs ríki með jafnmiklu liði. Þótti Eiríki konúngi eigi sèr svâ reynast, sem Magnús konúngr hafði sagt honum, at laust mundi liggja ríkit fyrir í Noregi, ok engi maðr mundi skapti skjóta í móti honum, ok lèzt aldrei skyldi vera hans vin jafnmikill sem áðr. Svâ mikit óx grimd ok ofríki Eiríks konúngs í Danmörku, at ríkismenn þóttust varla þola mega; en þó þorði engi í móti at mæla, því sem hann vildi vera láta; hèt hann þeim jafnan afarkostum, ef nokkurir voro, þeir er eigi vildu þegar samþykkja þat er hann vildi, ok líkaði þat mörgum landsmönnum illa, er þeir höfðu farit herför til Noregs, ok fengit þar enga sæmd af, en margir höfðu þá ferð nauðgir farit, ok sinn kostnað þar til gefit, en aflat einskis í ferðinni; en þótti Eiríkr konúngr enga þá hluti stunda vilja, er landsmönnum væri til nytsemdar eðr ríkinu til framkvæmdar.

103. Plógr hinn svarti hèt maðr, hann var einn ríkr maðr í Danmörk, hann var ættaðr af Jótlandi, þar sem heitir Plógssýsla, þat

[1]) kitlíng, *C.*

er í Rípa biskupsríki. Eiríkr konúngr lèt drepa föður hans, ok eigi fyrir meiri tilgjörnínga, enn hann mælti í móti honum á einu þíngi. Plógr kunni þessu illa, en sá þó engan sinn kost annann, enn láta vera svâ búit ok kyrt. Plógr var þá á únga aldri, er faðir hans var drepinn. Eiríkr konúngr lèt hann eigi njóta þess, þótt hann hefði honum harm unnit. En er Eiríkr konúngr var suðr á Jótlandi, átti hann þíng við bændr; ok er Plógr veit þetta, þá ferr hann á fund prests eins, ok biðr hann gefa sèr þjónustu. Prestrinn svarar: hví munda ek þat gjöra, mèr sýnist þú ósjúkr. Þá mælti Plógr: gjör sem ek mæli, ella mun ek drepa þik. Prestrinn svarar: fyrir hverja sök biðr þú þessa? Plógr lèzt eigi mundi honum frá segja, sagði hann engu skipta. Síðan gaf prestr honum *corpus Christi*. Þá tók hann fíngrgull af hendi sèr, ok gaf prestinum, ok bað hann fyrirgefa sèr, er hann hafði heitazt við hann. Eptir þat gekk Plógr á þíngit, hann hafði spjót mikit í hendi, ok kefli mikit framan á spjótinu, hann snèri niðr oddinum; hann bað gefa sèr gáng á konúngs fund, ok lèzt við hann eiga eyrendi. Hann hafði ekki fleira vâpna enn spjótit, ok er hann nálgaðist þángat, steig hann keflit af spjótsoddinum, síðan lagði hann spjótinu í gegnum konúnginn, ok veitti honum banasár. Plógr lagði svâ örruggliga til, at konúngrinn fèll áfram við lagit, er í gegn-

um gekk konúnginn. Þá varð þraung mikil, ok vissu menn úglöggt, hverr þetta verk hafði unnit, þvíat bráðan bar at. Eiríkr lamb [1]) hèt maðr, hann var sonr Hákonar ens norræna, Sunnifusonar, sem fyrr var ritat, ok dótturson Eiríks hins góða, en systurson Eiríks eymuna, hann var þar viðstaddr; hann ljóp upp, ok brá sverði á þínginu. Þá mælti Plógr: ver eigi svå óðr, Eiríkr lamb! fel sverð þitt; feitt flesk fèll þèr í ketil, ef þú kant at súpa. Því mælti Plógr svå, at honum þótti hann nær [2]) standa konúngdóminum, en maðrinn vinsæll, sem síðar reyndist. Á þínginu varð allmikil þröng, þvíat eigi varð skjótt víst, hverr drepit hafði konúnginn, ok raufst við þat þíngit. En Plógr forðaði lífi sínu lánga stund, ok var mikill maðr fyrir sèr. Eiríkr eymuni var 4 vetr konúngr yfir Danmörk.

104. Í þenna tíma voru þeir margir menn í Danmörk, er komnir voru af konúngaættum, ok voru allir nær börn at aldri, þóttust allir vera nær komnir konúngdóminum; en ríkismenn urðu eigi á eitt sáttir, sumir vildu þeim fulltíng veita, en sumir mæltu á móti, sem jafnan kann verða, at eigi verða allir á eitt sáttir. Valdimarr, sonr [3]) hins heilaga Knúts lávarðar, var þá kominn til Danmerkr, hann var þá 8 vetra gamall, er Eiríkr konúngr eymuni var

---

[1]) Lambi, *C.* [2]) nærst. *C. S. V.* [3]) hertoga, *b. v. S. V.*

drepinn, föðurbróðir hans. Sveinn hèt sonr Eiríks eymuna. Knútr hèt son Magnúss sterka Nikulássonar; móðir Knúts var Rikiza [1]), dóttir Búrizlafs Vindakonúngs. Ólafr hèt son Haralds kesju; móðir hans var Ragnhildr, dóttir Magnúss berfætts Noregs konúngs. Þetta voro allt úngir menn ok efniligir; en fyrir sakir úvinsælda [2]) Nikuláss konúngs ok svå Eiríks eymuna, þá voru menn úfúsir at þjóna þeirra afkvæmi; var þat flestra manna mál ok vili, at taka Valdimar Knútsson til konúngs, fyrir sakir vinsældar föður hans, en með því at hann var úngr, þá var þat gjört með ráði móður hans ok annarra vina þeirra, at Eiríkr lamb var til konúngs tekinn, skyldi hann varðveita ríkit honum til handa, þar til er hann kynni sjálfr fyrir at sjá. Eiríkr lamb var vitr maðr ok vinsæll af Dönum, hann var kallaðr Eiríkr hinn spaki.

105. Özur erkibiskup í Lundi andaðist einum vetri eptir fall Eiríks eymuna, hann var mörgum mönnum harmdauði, þá hafði hann erkibiskup verið 14 [3]) vetr ok 20. Áskell hèt bróðurson Özurar, hann var þarnæst erkibiskup í Danmörk; hann var ok ríkr höfðíngi ok vitr maðr, ok sat lengi at stóli sínum í Danmörk.

106. Ólafr, son Haralds kesju, hófst til ríkis í móti Eiríki hinum spaka, á hinu fyrsta ári

[1]) Rikessa, *V. M.* [2]) óvildar, *C. S. V.* [3]) 17, *C. S. V.*

ríkis Eiríks, ok á hinu 3ja ári áttu þeir Eiríkr konúngr ok Ólafr 8 orrostur, ok 3 á einum vetri [1]), ok hafði Eiríkr sigr í öllum. Þeir voru 3 vetr höfðíngjar í Danmörk báðir; en á enu 4da [2]) ári áttu þeir enn orrostu, ok í þeirri orrostu fèll Ólafr, son Haralds kesju. Eptir fall Ólafs Haraldssonar kesju rèð Eiríkr enn spaki einn ríki í Danmörk með konúngsnafni; hann var ríkr konúngr innanlands ok friðsamr, hófust þá ok öngir höfðíngjar í móti honum til ríkis. Hann sat löngum í Lundi, ok þann stað efldi hann mjök, svâ at á hans dögum var engi annarr ríkari í allri Danmörku; hann lèt gjöra steinmúr um staðinn, svâ at hann var einum múr [3]) allr utan luktr; hefir þat þar lengi síðan haldizt. Eiríkr enn spaki var 8 vetr konúngr at Danmörk. Hann skildi sik sjálfr frá ríki, ok fór í klaustr, ok andaðist múnkr í Óðinsey, ok var mönnum mjök harmdauði.

Upphaf Sveins Eiríkssonar.

107. Sveinn, son Eiríks konúngs eymuna, var til konúngs tekinn á Skáni eptir Eirík konúng enn spaka; en Jótar tóku til konúngs Knút, son Magnúss ens sterka Nikulássonar. Valdamarr Knútsson var þa 17 vetra gamall, hann var ædlíngr [4]); hann var meir snúinn til vinâttu við Svein konúng enn Knút konúng, þvíat Magnús, faðir Knúts, hafði svikit enn heilaga

[1]) *múskè rèttara* degi. [2]) 9da, *C.* [3]) borgarvegg, *C.* [4]) öðlíngr, *C. S. F.*

Knút lávarð, föður Valdimars. Þeir Sveinn konúngr ok Knútr konúngr áttu mikinn ófrið sín á milli; þeir áttu ena fyrstu orrostu við Slángaþorp [1]), ok hafði Sveinn konúngr sigr í þeim bardaga, en Knútr konúngr flýði til Jótlands.

Frá konúngum.

108. Í þenna tíma var unnin Jórsalaborg af heiðnum mönnum, ok komu þá sendiboð af Evgenío páfa, at menn skyldu krossast til Jórsalaferðar, ok berjast við heiðna menn; ok í þeirri ferð varð Konráðr keisari. En er þessi tíðendi komu til Danmerkr, þá vildi hvártveggi konúnganna vera í þeirri ferð, þvíat svá hafði páfinn fyrir mælt, ok heitit því af guðs hálfu, at hverr maðr skyldi laus af öllum sínum syndum, þeim er hann hafði til skripta borit, hvat sem hann hafði hendt, þegar hann var krossaðr til útferðar, ok fyrri skyldi önd hans í himinríki, enn [blóð hans [2]) væri kaldt á jörðu, ef hann lètist í þeirri ferð. Konúngarnir mæltu nú til sætta á milli sín með enna beztu manna ráði, ok settu þeir gisla milli sín til trúnaðar; setti Sveinn konúngr Ólaf glugg, en Knútr konúngr Nikulás skata [3]); ok fara síðan báðir konúngarnir til Dubbin [4]), ok kom Knútr konúngr fyrri með sinn her í Vizmar höfn, en Sveinn konúngr kom með Fjónbúum ok Sjólendíngum ok Hallendíngum ok Skanúngum. Þar komu til þeirra

---

1) Slángaþorp, *S.* 2) líkaminn, *S. C. V.* 3) skara, *C.*
4) Dúbím, *V.* Dubrín, *S.*

Suðrmenn, þeir er berjast vildu við heiðna menn fyrir guðs sakir. Sveinn konúngr hafði týnt skipi sínu einu ok öllu því sem á var, bæði mönnum ok fè; þá bauð Knútr konúngr at gefa honum annat skip með öllum reiða, utan menn. Sveinn konúngr vildi þat eigi þiggja, ok raufst þá útferðin konúnganna, fóru þeir þá heim, þvíat hvârgi vildi svâ frá fara ríkinu, at annarr væri eptir, ok gengu þá aptr gislarnir. Sveinn konúngr var þá á Skáni, en Knútr konúngr fór af Jótlandi til Sjólands. Þá er Sveinn konúngr var á Skáni, tók hann Áskel erkibiskup með valdi, ok hafði í gislíngum um stund. En er Sveinn konúngr spurði, at Knútr konúngr var kominn til Sjólands með her, þá flutti hann her af Skáni til Sjólands í móti Knúti konúngi, ok fundust þeir við Þorsteinsþorp, ok börðust þar, ok fèkk Sveinn konúngr sigr, en Knútr konúngr flýði til Jótlands. Valdimarr Knútssón var öðlíngr, sem fyrr var sagt, ok hafði ríki á Jótlandi, hann kom til liðs með Sveini konúngi, ok kom hann eptir orrostu. Síðan fór Sveinn konúngr eptir Knúti konúngi til Fjóns, ok bauð honum sættir; en er hann kom til Óðinseyjar, þá andaðist þar [1]) ráðgjafi hans, föðurbróðir Absalons, er síðan var erkibiskup; hvarf Sveinn konúngr þá aptr fyrir þær sakir, ok var þann vetr kyrr í Sjólandi. Eptir þat kom Rípa-Ulfr til ráðuneytis við Svein konúng ok Þèttleifr

1) *líkliga* Ebbi.

Eðlarson ok Yngvarr kveisa, ok óx mjök óvinsæld hans við þat. Svâ sögðu Danir, at Eiríkr konúngr eymuni heitaðist at gjöra Dönum allt hið illa, en Sveinn konúngr son hans lèti gjöra; hann kölluðu Danir Svein svíðanda, þvíat hann var við allt fólk harðr ok grimmr. Hann rèð Plóg svarta föðurbana sinn, en Yngvarr kveisa drap hann. Þenna tíma kom Einar prestr Skúlason til Danmerkr, hann orti kvæði um Svein konúng, ok fèkk engi laun fyrir, þá kvað Einar vísu þessa:

Ekki hlaut af ítrum
Einar gjafa [1]) Sveini,
öld lofar öðlíngs mildi
æðra stygs [2]), fyrir kvæði;
danskr harri metr dýrra,
dugir miðlúng [3]) þat, fiðlur,
ræðr fyrir ræsis auði
Rípa-Ulfr, ok pípur.

Þá er Sveinn konúngr hafði verit um vetrinn á Sjólandi, sem fyrr var sagt, þá bauð hann her út um vârit, ok fór til Jótlands á hendr Knúti konúngi. Valdimarr var þá með Sveini konúngi. Knútr konúngr var þá í Heiðabæ, ok safnaði liði um Jótland, þegar hann frètti til Sveins konúngs; þeir hittust við Vebjörg, ok varð þar orrosta, ok fengu þeir Sveinn konúngr sigr ok Valdimarr, en Knútr konúngr flýði til Álaborgar, ok þaðan

[1]) gjafir af, *C. S. V.* [2]) styrks, *C. S. V.* [3]) undlaun *C.* miðlaun, *S. V.*

norðr í Noreg til Konúngahellu, ok þaðan fór hann upp í Ljóðhús. Hann fann í Gautlandi Sörkvi Kolsson[1]) mág sinn, hann átti Rikizu, móður Knúts konúngs, ok beiddi hann liðsafla. Sörkvir konúngr bauð at fá honum ríki í Svíþjóðu, þat er hanu mætti vel halda sik við; en hann kveðst mundu taka þat ríki, er Knútr konúngr átti í Danmörku; en Knútr konúngr vildi þat eigi. Síðan fór Knútr konúngr austr í Garðaríki, ok þaðan austan; hann fór þá suðr í Rauðstokk[2]) til móðurbræðra sinna, ok vildu þeir eigi at hann væri þar, þvíat þeir ætluðu at hann mundi vilja hafa ríkit undan þeim. Síðan fór Knútr konúngr suðr í Brimar[3]) á fund Harðvígs erkibiskups, en hann fylgði honum í Brúnsvík á fund Heinreks hertoga, sonar Konráðs[4]) keisara, ok tók han við Knúti konúngi; þá var Konráðr keisari andaðr, en Friðrekr var þá keisari. Knútr konúngr efldist at liði í Saxlandi, ok fór með Suðrmannaher til Jótlands. En er Sveinn konúngr spurði þat ok þeir Ulfr, at Knútr konúngr var kominn til Jótlands, þá söfnuðu þeir her í móti, ok hittust við Geitsbekk[5]); þar var mýrlendt, er þeir fundust, ok máttu þeir eigi nást til. Þar var Valdimar kunnigt, ok vissi hann vað eitt, ok reið þartil; þá runnu í móti honum 4 Suðrmenn, ok lögðu til hans allir senn; hestrinn viknaði við, er þeir lögðu tveir framan í brjóstit, þá lögðu

1) Karlsson, *K.* 2) Rauðstork, *V.* Roðstokk, *C.* 3) Brúnsvik, *S. V. C.* 4) Kvonráðs, *C.* 5) Getzbekk, *C.*

aðrir tveir í mót aptan í lendina, ok rèttist þá upp hestrinn; þá komu at menn Valdimars ok svâ fleiri Suðrmenn; þá hjó Valdimarr til Fólkráðs greifa, svâ at hann fèll af hestinum; komu þá til menn Valdimars, ok drápu greifann. Eptir þat varð hörð orrosta ok eigi löng, áðr Knútr konúngr flýði, en þeir Sveinn konúngr ok Valdimarr fengu sigr. Knútr konúngr for þá aptr enn til Saxlands, ok dvaldist þar litla hríð, þá fór hann til Víslands, ok gaf þar hverjum manni hálfa örtug vegna af því gjaldi, er þeir áttu at gjalda konúnginum í Danmörk, til þess at þeir hèldi hann þar í móti Sveini konúngi, ok því játu þeir honum, ok gjörðu þar borg mikla við á, þá er Mildin [1]) heitir, ok kölluðu hana Mildinborg. En er Sveinn konúngr spurði þetta, dró hann þegar her saman, ok fór til Heiðabæjar, hann hafði skipalið, ok dró þar skipin fra Slètti yfir til Hýlíngstaða [2]) á Víslandi; varð þar orrosta mikil, áðr hann fengi unnit Mildinborg; þar varð svâ mikit mannfall, at menn gengu þurrum fótum yfir ána Mildin á mannabúkum. Sveinn konúngr fèkk þar sigr, en Knútr konúngr flýði þá enn suðr í Saxland til Heinreks hertuga af Brúnsvík, ok dvaldist þar um stund.

Frá keisara ok Sveini konúngi.

109. Í þenna tíma sendi Friðrekr keisari Sveini konúngi orð, ok bauð honum til sín með vináttu. En er Sveinn konúngr kom til keisar-

[1]) Mild, *C.* [2]) Hilmíngstaða, *S. V.*

ans, þá rauf keisarinn trú sína við Svein konúng, ok neyddi hann til at gjörast sèr handgenginn. Þá kom þar til keisarans Heinrekr hertugi ok Knútr konúngr; þá gjörðu þeir keisarinn ok hertuginn sætt með þeim Sveini konúngi ok Knúti konúngi, ok skyldi Knútr konúngr vera undirmaðr Sveins konúngs, ok hafa Sjóland til forráða. Þá bað Sveinn konúngr, at Valdimarr skyldi gánga í trúnað fyrir hann, at þessi sætt hèldist, þvíat Knútr konúngr hirði ekki, hverju Sveinn konúngr hèt, ok kallaði hann ekki efna mundu, þat er hann hèt, ok vildi konúngr eigi sættast, nema Valdimarr gengi í trúnað þenna fyrir Svein konúng. Þá mælti Valdimarr: eigi vilda ek, at þú beiddir mik þessa, frændi! þvíat ek em eigi vinr Knúts konúngs; en þó ef þú heldr eigi þá sætt, er ek em viðbundinn, þá mun mèr mislíka, em ek þá ok þegar skildr við þín mál. Sveinn konúngr bað hann gánga í trú fyrir sik, ok sagðist allvel mundu sættina halda, en kvað hann at heimilu skyldu skiljast við sín mál, ef hann ryfi sættina. Síðan varð þat at lyktum, at Valdimarr gekk í trúna með Sveini konúngi, ok fóru síðan heim til Danmerkr. En er þeir komu heim, þá rauf Sveinn konúngr þegar sætt við Knút konúng, ok kallaði sína eign öll þau konúngsbú, er voru í Sjólandi. Þá krafði Knútr konúngr Valdimar sinnar trúar, at þat hèldist, er mælt var. Valdimar bað Svein konúng gjöra svâ vel, at hann hèldi sætt þá, er

hann var í bundinn við Knút konúng; en Sveinn konúngr kvað þá sætt eigi mega haldast, ok bað at þeir skyldu þá gjöra aðra sætt, ok þat var gjört. Þá fèkk Knútr konúngr Apa [1]) sýslu á Jótlandi ok 6 hèruð [2]) í Sjólandi, ok 6 hèruð á Skáni; en Valdimar gekk þá enn í trú fyrir Svein konúng, þvíat Knútr konúngr kvað þessa sætt eigi mundu betr haldna af stundu enn ena fyrri. Sveinn konúngr bað þá enn Valdimar íbindast, ok kallaðist þessa sætt mundu halda, er við hans samþykki var gjör, en kvaðst mjök nauðugr hafa verit at játa öllu því, er keisarinn vildi vera láta: þá er ek stóð fyrir knjám honum. Gekk þá enn við þat saman sætt þeirra um síðir, at Valdimar skyldi skildr við Svein konúng, ef hann ryfi enn þessa sætt. Þessi sættarfundr var í Vebjörgum. Eptir þetta gipti Knútr konúngr Valdimar [3]) Súffíu [4]) systur sína sammædda, hún var dóttir Valadars [5]) konúngs af Polína [6]) landi; hèrmeð gaf Knútr konúngr Valdimar þriðjúng af allri sinni eign til vináttu ok heilla sátta. Kristofórus hèt son Valdimars, hann var frilluson; Tófa hèt móðir hans.

Frá Sveini konúngi.

110. Sveinn konúngr bauð út leiðángri enn næsta vetr eptir sætt þeirra Knúts konúngs ok Valdimars, ok vildi herja í Svíaríki. Hann

---

[1]) aptr, *S. V.* [2]) bú, *S. V.* [3]) Knútssyni, *b. v. S.* [4]) Sophíu, *C.* [5]) Valadraugs, *S.* Valadrags. *C.* [6]) Pólónía, *C.*

sendi boð þeim Knúti konúngi ok Valdimar, at þeir færi með honum, en þeir vildu eigi fara, þvíat Sörkvir konúngr átti Rikizu, móður þeirra Knúts konúngs ok Súffíu. Síðan fór Sveinn konúngr til Svíþjóðar, ok vann þat ríki af Svíakonúngs veldi, er heitir Verandi, þat eru 5 hèruð, en eitt biskupsríki; í því biskupsríki eru [6 kirkjur ens 6ta tigar [1]). Ok annat ríki vann hann, þat er Finneiði heitir, þat eru 3 hèruð, er svá heita: Austbú, Suðrbú, Vestbú; þessi ríki ok hèruð liggja næst Danakonúngs veldi. Í þeirri ferð var drepinn Nikulás dotta [2]). Síðan fór Sveinn konúngr heim, en menn hans voru eptir í Hallandi í Farðhúsum, ok voru þar höfðíngjar fyrir þeir Karl ok Knútr. En er þeir Gautar spurðu þetta, þá fóru þeir ok tóku hús á þeim, ok drápu þegar kertissveinana, þá er útkomust; síðan voru menn þar handteknir; þá hjuggu þeir Gautar vök á ísi, ok söktu þeim þar í; en friðr hèlzt enn þann vetr með þeim Sveini konúngi ok Knúti konúngi. En at sumri fóru þeir Knútr konúngr ok Valdimar með skipaliði til Sjólands, ok lágu við Sundbý [3]); en Sveinn konúngr var þá í Róiskeldu, ok líkaði honum eigi ferð þeirra, þvíat hann var fáliðr fyrir; en þeir fóru at öllu sem spakligast, ok gjörðu sik til einskis ófriðar likliga. Þá sendi Sveinn konúngr menn til þeirra, ok var

1) 10 tigu kirkna, *S. V. C.* 2) detta, *S. V. C.* 3) Sundbú, *S. V. C.*

komit á stefnulagi, at þeir skyldu finnast. Reið Sveinn konúngr þá út til þeirra, ok festi þá enn trú sína ok sætt, þá sem fyrr hafði verit, ok skildust sáttir. Fóru þeir Knútr konúngr þann sama dag til Jótlands, en Sveinn konúngr fór aptr til Róiskeldu. Um morguninn eptir barðist Sveinn konúngr við Vindr við Kálflumda, ok fèkk sigr, ok drap marga menn. En stóð sættin enn þat ár með þeim Sveini konúngi ok Knúti konúngi. Svein konúng ángraði þat mjök, at þeir Knútr konúngr ok Valdimar voru svâ vel sáttir, ok töluðu þeir Þèttleifr Eðlarson ok Rípa-Ulfr þat jafnan fyrir Sveini konúngi, at hann leitaði nokkurra bragða í, at taka þá báða senn af lífi með nokkurum svikræðum, ef hann fengi eigi náð þeim öðruvís, ok kölluðu hann svâ fremi mundu stýra einn öllu Danaveldi í frelsi. Sveini konúngi fèll þetta allvel í eyru. Ok eitt sinn spurði hann, at þeir voru báðir mágar í Rípum, Knútr konúngr ok Valdimar. Fór Sveinn konúngr þá skyndiliga af Skáni, ok hafði allmikit lið, en hann spurði at þeir voru fámennir fyrir, ok ætlaði nú at taka þá baða; en þeim kom njósn um ferðir hans ok fyrirætlun, ok skildust þeir. Fór Knútr konúngr þaðan til Vebjarga, en Valdimar til Heiðabæjar. En er Sveinn konúngr spurði þetta, þá vendi hann aptr sömu leið; ok þegar þeir spurðu at hann var aptr horfinn, þá buðu þeir út liði. Sveinn konúngr

safnaði ok liði í mót, þeim Skánúngum ok Sjálandsförum, er honum vildu fylgja, ok var hann þá í Róiskeldu, er þeir láu í Lýngbý í Valburs [1]) hèraði, ok láu þeir þar svâ 7 nætr, at þeir börðust eigi. Þá skildust Skánúngar við Svein konúng; ok er hann fann þat, at þeir flýðu frá honum, þá treystist hann eigi at standa í móti þeim Knúti konúngi ok Valdimar, ok flýði í braut um nótt, ok suðr til Falstrs, ok eigi nam hann fyrr stað, enn hann kom til Landesbergs [2]) til Konráðs margreifa mágs síns, ok var þar 3 mánuði.

Sætt konúnga.

111. En á þeirri stundu, er Sveinn konúngr var á brottu, þá lèt Valdimar taka sik til konúngs, ok voru allir til þess búnir, þvíat hann var allvinsæll maðr. Þeir lètu þá vígja sik báðir senn til konúnga, Valdimar ok Knútr konúngr mágr hans. Ok á þeirri stundu heimti Knútr konúngr festarmey sína ofan af Svíþjóðu, dóttur Sörkvis konúngs. En meðan Knútr konúngr var uppi í Svíþjóð, þá kom Sveinn konúngr í Danmörk ok Heinrekr hertugi, ok voru 14 nætr í landinu; þeir komu svâ framarla í landit til Sumarstaða á Jótlandi. En er þat spurði Valdimarr konúngr, þá fór hann með þat fólk, er hann fèkk í Sjólandi, ok kom til Fjóns, ok fór yfir Fjón til Meðalfarasunds, en þar var illa fært yfir sundið fyrir ísum, ok

---

1) Valbýs, *S.* Valbýrs, *C.* 2) Esbergs, *C.*

komst hann á báti yfir með 18da mann, ok fór hann þegat norðr á Jótland, ok safnaði liði. Sveinn konúngr ok Heinrekr hertugi fengu frètt til hans, ok vildu eigi bíða hans, ok flýðu, ok fóru þat 2 daga aptr, er þeir höfðu 14 [1]) daga þángat farit. En er Valdimar konúngr spurði þat, lèt hann lið sitt heim fara, en hann dvaldist á Jótlandi um vetrinn, ok beið svâ Knúts konúngs. En er Sveinn konúngr hafði skamma hríð verit á Saxlandi, þá leiddist honum þat, ok fór hann þaðan til Vindlánds, ok gaf Vindum fè til þess, at þeir flytti hann til Fjóns. En er þeir Knútr konúngr ok Valdimar spurðu þat, þá buðu þeir þegar út leiðángri ok hèldu til Fjóns. Fjónbúar flýðu frá Sveini konúngi, ok vildu eigi fylgja honum, ok fóru þegar til þeirra Knúts konúngs ok Valdimars með öllu fè sínu ok konum ok börnum, þvíat áðr höfðu allir nauðgir geingit undir Svein konúng. Sá þá Sveinn konúngr öngan sinn kost vænna, enn at leita sætta við þá konúngana, ok sendi hann þá menn til þeirra, ok beiddist griða til tals ok sætta umleitanar. Varð þá komit á stefnulagi með þeim; á þeirri stefnu bað Sveinn konúngr, at Valdimar konúngr skyldi einn gjöra með þeim, þannig sem hann vildi, ok kvaðst því skyldu vel una, sem hann vildi vera láta, ok kveðst góðs eina at honum vænta, ok bað hann skipta landinu með þeim, sem honum líkaði. En Valdimar konúngr kveðst

1) 12, *S. V. C.*

vildu eiga ráð um þetta við ena vitrustu menn ok ena beztu, er til væri í landinu, en hann lèzt ekki mundu svâ skjótt grípa á slíku, en bað Svein konúng bíða á meðan á Falstr. Sveinn konúngr spurði, hvert ráð gjöra skyldi fyrir liði hans meðan, kveðst eigi mega fæða fólkið á svâ litlu landi, ok bauð þeim konúngunum, at þeir skyldi taka við mönnum hans, ok halda, þartil er sættin yrði samið; ok því játuðu þeir. En Sveinn konúngr hèt því við guðs vitni ok manna, at hann skyldi eigi koma á braut af Falstr á þeirri stundu, fyrr enn sættin væri samið ok uppsögð milli þeirra, ok öngva menn til sín taka, fyrr enn þeir væri sáttir.

Landsskipti.

112. Nú stefndu þeir Valdimarr konúngr ok Knútr konúngr til sín öllum þeim mönnum, sem vitrastir [1]) voru í Danmörk, til umráða um landskiptið. En þegar Valdimarr konúngr ok Sveinn konúngr höfðu skilit, þá sóttu þegar til Sveins konúngs allir menn hans, ok þegar hann fekk traust af þeim, ok hann þóttist hafa nokkurn afla, þá var hann ófljótari til sættarstefnu, sem mælt var, ok var Sveinn konúngr þá tregr at láta þá sætt vera, er fyrr hafði hann beitt, en þó sá hann at hann mátti enn eigi annað gjöra, enn láta svâ vera, sem þeir vildu, fyrir liðsafla sakir; var þat þá samit, at Valdimar skyldi skipta með þeim landinu, ok svá kjosa,

[1]) mestir, C. S. V.

ok því játuðu þeir Knútr konúngr ok Sveinn konúngr. Valdimar lagði í einn hlut Jótland ok útlönd, þau er þar liggja til; þá lagði hann í annann stað Skáni ok Halland, Bleikíng [1]) ok Borgundarhólm [2]); í þriðja stað lagði hann Sjóland ok Fjón, Erri [3]) ok Falstr, ok þau lönd er þar liggja til. Valdimar kaus Jótland [4]), en Sveinn konúngr hlaut Skáni ok þau lönd, er þar voru tilnefnd; en Knútr konúngr hlaut Sjóland [5]) ok Fjón; ok þótti öllum Valdimarr konúngr sýna enn mikinn drengskap við Svein konúng í þessari sættargjörð, þvíat mönnum þótti Sveinn konúngr hafa fyrirgjört landi ok láði. Síðan lögðu þeir Valdimar konúngr ok Knútr konúngr saman sín lönd; en þeir svörðu allir konúngarnir við guð ok allan helgan dóm, at þessi sætt skyldi haldast, ok sá skyldi í banni af pávanum ok öllum biskupum ok lærðum mönnum, er þessa sætt ryfi.

Sett grið með konúngunum.

113. Eptir þessa sætt konúnganna bauð Knútr konúngr Sveini konúngi heim með sèr til Róiskeldu, ok Sveinn konúngr þá heimboðit, ok mæltu þeir konúngarnir allir með sèr til ens bezta vinfengis. Þeir Valdimarr konúngr ok Knútr konúngr riðu fyrir báðir, ok bjöggu veizluna í móti Sveini konúngi; en svá var mælt, at þeir skyldu ríða í móti Sveini

1) Bleigíng, *S. F. C.* 2) Borghólm, *S. F. C.* 3) Eirl, *S. F. C.* 4) Sjóland, *C.* 5) Jótland, *C.*

konúngi til Hríngstaða, ok skyldu þeir þar finnast allir konúngarnir; ok nú mælti Valdimarr konúngr til Knúts konúngs, at þeir mundu ríða í móti Sveini konúngi, ok bjóða honum til veizlunnar, er fyrir var búin. Knútr konúngr svaraði ok kvað þat eigi sitt ráð, at þeir færi báðir á fund Sveins konúngs, svâ at hann ætti vald á þeim, ok sagði at honum vár grunr enn á, hversu trúr Sveinn konúngr mundi vera: eru þeir nú ok þar með honum ráðgjafar hans, er jafnan fýsa hann ens verra, Þèttleifr Eðlarson ok Rípa-Úlfr ok Yngvar kvésa [1]), ok vilda ek lítinn trúnað eiga undir honum, ætla ek at honum líki sættin illa, ok muni hann eigi halda þessa betr enn þær, sem hann hefir fyrrum rofit. Gef ek þat ráð til, segir Knútr konúngr, at þú ríðir í mót honum, ok menn með þèr, en ek mun [ríða til meðan [2]), ok halda saman liði til varúðar [3]), ok vænti ek at þá hlýði, at eigi muni Sveinn konúngr því treystast, at taka annann okkarn svâ at lífi, at annarr sè eptir til hefnda; mun hann heldr hins á leita at ná okkur báðum senn. Valdimar svaraði: eigi mun Sveinn konúngr frændi svâ vândr maðr vilja vera, at búa um nein svikræði við okkr, ok gremja svâ guð at sèr ok alla góða menn, ok mun hann at vísu vel halda þessa sætt, ok svíkja öngán mann í griðum þessum ok svardögum,

---

[1]) kveisa, C. [2]) reiða til borðs á meðan, C. [3]) varðveizlu, C.

sem yfirstanda; en þó skulu þèr þessu ráða, mágr! sem yðr líkar; ok svâ gjörðu þeir, at Valdimarr konúngr reið í móti Sveini konúngi; ok er hann kom til Hríngstaða, var Sveinn konúngr þar fyrir, ok hafði fjölmenni mikit, voru hans menn allir brynjaðir ok svâ járnaðir, sem á eina ísmöl sæi; hafði Sveinn konúngr gjört ráð sitt, ok ætlaði at drepa þá báða, ef hvârtveggi hefði komit. Ok er Valdimar sá, hversu fyrir var búit, þá kom honum í hug, at Knútr konúngr mundi eigi þessu fjærri getit hafa, bað menn sína þá ríða at fram djarflíga, ok láta ekki finna ótta á sèr. Ok er þeir fundust, spurði Valdimarr, hví þeir væri svâ brynjaðir. Sveinn konúngr sagði, at hann hefði spurt, at þeir Knútr konúngr vildi eigi um heilt búa við hann: eðr hví er hann nú eigi hèr? Vilda ek ok svâ gæta lífs míns ok minna manna, ef þèr byggið um [nokkurn skoll [1]) við oss. Valdimarr svaraði: eigi munum vèr svíkja þik, frændi! en gæti hverr sín, at hverr búi um heilt við annann, þvíat miklu heldr vil ek láta líf mitt enn rjúfa svardaga mína, slíka sem viðliggja, ok vèr bundum með oss. Sveinn konúngr kvað svâ vera mundu, kveðst ok ekki öðru vildu trúa, þótt honum hefði annat sagt verit. Síðan riðu þeir til Róiskeldu báðir, er Knútr konúngr var þar fyrir, ok var þar veizla en virðuligsta, ok voru þeir allir konúngarnir um nóttina í góðum

1) nokkur svik, *C.*

fagnaði, ok var þá eð blíðasta með þeim. Sveinn konúngr hafði þángat fjölmenni mikit, ok voru þeir þar þá allir ráðgjafar hans.

Frá svikum.

114. Annann dag eptir drukku þeir allir konúngarnir í einu herbergi, ok voru kátir. Menn Sveins konúngs höfðu torg ok skemtan, ok leika úti hjá herbergjunum, ok drifu menn þángat til or herbergjunum, er áleið daginn, ok þótti mönnum þat kátara, enn at sitja einart við drykkinn; var þá fátt manna í herberginu, nema þeir konúngarnir; þá komu þar inn menn Sveins konúngs, Þèttleifr Eðlarsson ok nokkurir menn aðrir, ok báknuðu [1]) til Sveins konúngs. Hann stóð upp í móti þeim, ok töluðust þeir við litla hríð ok þó leyniliga; síðan gekk Sveinn konúngr út með þeim, hann gekk í hús eitt, ok byrgði sik þar, en Þèttleifr ok Tóli Hemíngsson [2]) ok Ýngvar kveisa ok aðrir virktamenn Sveins konúngs snèru þá aptr til herbergissins, þar er þeir Valdimarr konúngr sátu fyrir ok Knútr konúngr. Valdimarr konúngr lèk at skáktafli við annann mann, en Knútr konúngr sat í pallinum hjá honum; ok er þeir Þèttleifr gengu í dyrnar, laut Knútr konúngr til Valdimars konúngs, ok kysti hann. Valdimarr konúngr sá eigi af taflinu, ok spurði: hví ertu nú svá blíðr, mágr! Knútr konúngr svaraði: vita muntu þat brátt. Sveins menn þustu

[1]) vönkuðu, *C.* [2]) Hemíngssynir, *S.*

þá inn hverr at öðrum ok allir alvâpnaðir, þeir brugðu þegar sverðunum. En er Valdimarr konúngr sá þat, hljóp hann upp, ok vafði skikkjunni um hönd sèr, er hann hafði yfir sèr, þvíat þeir voru vâpnlausir inni, þvíat engi vissi ófriðar vân. Valdimarr konúngr hljóp upp ok fram á gólfit fyrst allra manna sinna; hann stiklaði svâ hart upp á Þèttleif, at þeir fèllu báðir utar fyrir dyrnar; þá hjó Tóli Hemíngsson til Valdimars konúngs, ok kom þat högg á lærit, ok var þat svöðusár ok ekki hættligt; hann varð ok sár á þumalfíngri. Ok er menn Valdimars konúngs sá, at hann var fallinn, þá lögðust þeir á hann ofan, ok voru þar saxaðir, en Valdimarr konúngr komst við þetta undan. Þá komst Þèttleifr á fætr, ok hjó þegar öfgri hendi til Knúts konúngs, ok varð þat högg svâ mikit, at hann klauf allt höfuðit til háls, ok var þat hans banasár. Annarr maðr veitti ok Knúti konúngi áverka, sá er Hjálmsviðarr [1]) hèt. Knútr konúngr fèll í einn skorstein; segja Danir hann helgan.

115. En Absalon, er síðan var erkibiskup, hafði eigi verit í herberginu, þá er þessi tíðindi urðu, en hann var maðr Valdimars konúngs, ok honum kærastr allra manna. Absalon var allra manna hvatastr ok vâpndjarfastr. En er þessi tíðindi spurðust, þá leitaði hverr sèr hælis þángat, sem vænast þótti, þeirra manna,

[1]) Hjálmviðr, *S.* Hjálmviðar, *C.*

er verit höfðu með þeim konúngunum, því at þat var fyrst ætlan manna, at konúngarnir hefðu látizt. Absalon vildi eigi undan leita, því at hann hugði at Valdímar konúngr væri fallinn, en hann vildi eigi við hann skilja; hann gekk þá inn í herbergið, voru þeir Þèttleifr þá í brottu, ok vildi hann vita, ef hann fyndi nokkut konúnginn Valdimar annadhvârt lífs eða dauðan, en Valdimar konúngr var þá í brottu; hann tók þá skinn sín, er hann hafði á herðum sèr, ok lagði undir höfuð Knúti konúngi, þár sem hann lá á gólfinu, ok spurði ef konúngr væri lífvænn, ok sagði at hann mátti þá undan komast, en hann mátti þá ekki mæla, ok andaðist í knjám honum. Konstantín hèt einn ríkr maðr af liði þeirra Valdimars konúngs ok Knúts konúngs, hann var þar inni í herberginu, hann bað Absalon hjálpa sèr, ef hann mætti. Absalon svarar: hvat má ek þèr hjálpa meir enn þú mèr? Þá bað Absalon Konstantín gánga til þeirra dyranna, er ekki var fólkit fyrir úti, ok skolu við nú gánga út jafnsnemma. Svå gjörðu þeir, ok gekk Absalon þar út, sem flestir voru menn fyrir Sveins konúngs, ok stóðu allir með brugðnum sverðum fyrir dyrunum, ok ætluðu at drepa hann; en Asley [1]) frændi hans var þar úti fyrir, ok er hann kendi hann, þá mælti hann, at jafnskjótt sem nokkurir gjörði honum grand, kveðst hann þann skyldu höggva;

[1]) Asgeir, *S. V.* Asleyr, *C.*

Hann var maðr Sveins konúngs, ok komst Absalon í brott við þetta. Þeir Pètrleifr þektu, er Konstantín hljóp út, ok þeir fóru þegar eptir honum, ok drápu hann. Pètr þenja hèt sá maðr, er at mestu liði kom Valdímar konúngi eptir líflát Knúts konúngs, hann fèkk þeim hesta, ok riðu þeir til Ramsjóyar [1]), ok var Absalon þar fyrir ok Pètr mágr hans, ok varð þar enn mesti fagnafundr; riðu þeir þaðan allir samt til Búaþorps, ok fundu þar enn nokkura sína menn; þaðan riðu þeir til Freysmosa [2]), þar kom í móti þeim Ásbjörn snara, bróðir Absalons, ok tók hann allvel við þeim, ok bauð þeim styrk slíkan, sem hann mátti veita þeim; hann fèkk þeim skip at Víkíngavöðum, ok fóru þeir þar yfir sundit, ok fengu allmikinn storm, ok komust þó með heilu til lands; en þat sama kveld fórust 600 Vindaskipa við Jóluhólma [3]).

Frá Valdimari konúngi.

116. Valdimarr konúngr var nú kominn til Jótlands, ok kærði sín vandræði á Vebjargaþíngi, ok þat morð, er Sveinn konúngr hafði gjört á Knúti konúngi; hann sýndi þar ok sár sín, at honum var slíkr kostr ætlaðr, ef eigi hefði guð bannat; hann krafði sèr liðs, ok tjáði mönnum, hver nauðsyn honum var á höndum; en allr lýðr hljóp upp með kalli, ok sögðust

[1]) Bramsjóvar, S. V. Hramsjóvar, C. [2]) Þreysmosa, C. [3]) Jólhólma, C.

allir honum fylgja vilja, ok töldu þetta eð versta verk, sem var, er Sveinn konúngr hafði vinna látit. Síðan bauð Valdimarr konúngr út leiðángri, ok hafði mikit lið; hann lèt þá skipin, ok safnaði þá liði á landi. Sveinn konúngr fór þá til Vebjarga, ok bað sèr þar liðs, ok ætlaði hann at taka þar Valdimarr konúng höndum, en hann var þá í Randárósi, ok beið þar liðs síns. Þá reið Ásbjörn snara eptir Sveins mönnum, er hann frètti til ferða þeirra, ok mætti þeim er undan riðu, ok tók af þeim þriggja manna vâpn, en drengirnir komust undan, ok fundu Svein konúng við Kornúngar [1]), ok sögðu honum lát sitt, ok kölluðust eltir hafa verit, ok komizt nauðuliga undan. Konúngr lèt illa yfir því, ok dvaldist þar þá nótt, ok ámælti mjök mönnum sínum; sagði at þeir þyrði öngra skamma at reka, þótt þeir væri barðir eða eltir, ok kveðst þar vânda menn á mat ala, er þeir vâru. Ásbjörn snara reið á fund Valdimars konúngs, ok sagði honum at Sveinn konúngr lá við Kornúng [2]). Valdimarr konúngr fór þá yfir Randárósbrú, ok vildi þá enn eigi berjast, þvíat hann beið þá enn liðs þess, er honum var vân til sín. En er Sveinn konúngr kom til Randáróss, þá hafði Valdimarr konúngr látit skjóta af brúnni, ok mátti þá eigi yfir ána komast, ok varð því ekki af orrostunni.

---

[1]) Kornveg, *S. V.* Kornúng, *C.* [2]) Kornveg, *S. V.*

117. Þetta eð sama haust eptir Mikjálsmessu [1]) kom Valdimarr konúngr liði sínu þar sem heitir Graðarheiðr [2]), þat er skamt suðr frá Vebjörgum; vissi hann þá at Sveins konúngs var þángat vân með miklu herliði, ok brátt mundi fundr þeirra verða með einhverju móti; hafði þá hvârtveggi frítt lið ok mikit. Valdimarr konúngr tók þeim orrostustað, ok skutu [3]) þar landtjöldum sínum; eptir þat snæddu menn ok hvíldu sik, ok lagðist Valdimarr konúngr til svefns, ok er hann var sofnaðr, dreymdi hann, at hann þóttist sjá enn helga Knút lávarð föður sinn, ok mælti við hann: hèr liggr þú, son minn! sagði hann, ok ert mjök óttafullr um skipti ykkar Sveins konúngs, hvern veg fara munu; ver hraustr enn, sagði hann, þvíat þú hefir góð málefni í ykkrum deilum; hygg at nú vandliga, hvat ek segi þèr, son minn! þvíat þetta er ekki fals, er fyrir þik ber: þá er þú vaknar, muntu sjá hvar hrafn einn flýgr, ok þat skaltu vandliga hugsa, hvar hann sezt; þvíat þar skaltu skipa fylkíng þína, sem hrafninn nemr stað, ok mun guð þèr sigr gefa.

118. Eptir þetta vaknar Valdimarr konúngr, ok stóð upp, ok hugsaði draum sinn; hann sá hvar hrafn einn flaug, svâ sem honum hafði verit tilvísat. Síðan skipaði Valdimarr konúngr

---

[1]) Michaelismessu, *C.* [2]) Grandar heiðr, *C.* Grundarheiðr. *S. V. alstaðar.* [3]) *þannig C.* slúngu, *M.* K.

þar hermönnum sínum, ok setti þar fylkíng, ok bjóst til orrostu. Þá sá þeir ok, hvar fór lið Sveins konúngs, hann hafði þá ok mikit lið, ok sótti þángat á heiðina til þeirra, ok fylkti hann ok sínu liði. Rípa-Ulfr bar merki fyrir Sveini konúngi; ok er þeir voru búnir til bardaga, þá æptu hvârirtveggju heróp; eptir þat gengu saman fylkíngar, ok tókst þar bardagi, ok varð hörð orrosta ok laung; var þat lengi at ósýnt var, hvârir sigr mundi fá. Valdimarr konúngr var á hesti, ok barðist alldjarfliga; hann reið þat at með mikla sveit manna, er fyrir var merki Sveins konúngs, ok varð þar allhörð orrosta, áðr Rípa-Ulfr fèll, ok merkit varð niðrhöggvit. Eptir þat kom flótti í lið Sveins konúngs, en fjöldi fèll þar á vígvellinum. Sveinn konúngr reið undan, ok skipti búníngi við klerk einn, ok fèkk honum hestinn ok vâpnin, ok bað hann ríða undan, sem mætti hann, ok hestrinn gæti farit, en konúngrinn dvaldist eptir, ok varð fánginn í runni einum. Pètr þenja kendi hann, ok mælti: hví fari þèr nú svâ lágt, herra? Þá hljóp at Gvenmarr [1]) Ketilsson, ok drap hann, ok fèll þar Sveinn konúngr svíðandi. Í þessi orrostu fèll Yngvar kvésa, er drepit hafði Plóg svarta. Eptir þat lèt Valdimarr konúngr taka Þèttleif Eðlarson, ok brjóta í hjóli. Þat sagði Atli Sveinsson, at hann sæi meiðíngar manns þess, hann var þar þá í Danmörk.

[1]) Kveinar, *C*

119. Eptir orrostu þessa þá fékk Valdimarr konúngr einvald yfir öllu Danaveldi; var þat þá gjört með ráði allra landshöfðíngja; hann var enn vinsælasti konúngr; þá voro 9 vetr liðnir frá andláti Eiríks konúngs ens spaka, en einn vetr frá drápi Knúts konúngs eymuna [1]) Magnússonar. Í þenna tíma andaðist Özur biskup [2]), en Absalon, bróðir Ásbjarnar snöru, var vígðr til biskups í stað hans, þvíat Absalon var enn bezti klerkr ok vitr maðr, ok varð hann síðan hinn mesti höfðíngi. Valdimarr konúngr sendi orð um allt land sitt hinn næsta vetr eptir orrostu á Graðarheiði, at leiðángr skal úti vera at vâri, ok hann ætlar at fara til Vindlands at kristna landit, ef guð vill þess auðit láta verða. Til þessar ferðar réðust með konúnginum margir höfðíngjar; þar var enn fyrsti maðr Áskell [3]) erkibiskup ok Absalon [4]) biskup af Róiskeldu, er mestr hermaðr hefir fæddr verít einhverr í Danaveldi; þar var Kristofórus, son Valdimars konúngs; Gvenmarr [5]) Ketilsson, Pétr þenja, Ásbjörn snara, bróðir Absalons biskups, ok Íngimarr [6]). Þessi her kom allr saman undir ey þeirri, er Mön [7]) heitir suðr frá Sjólandi [8]), þar fengu þeir andviðri mikit, ok lágu því þar til þess, at eigi var meirr eptir enn 7 nátta vist öllum hernum. Þá kallaði

---

1) *tekit af C.* 2) erkibiskup, *C. sem bætir þessu við:* en Askell varð erkibiskup eptir hann. 3) Ábsalon, *S.* 4) Asbjörn, *S.* 5) Gnemar, *C.* Gveinar, *V.* 6) Ingunnar, *C.* 7) Möm, *C.* 8) Jótlandi, *C.*

Valdimarr konúngr saman ráðgjafa sína, ok leitaði ráðs við þá, hvat upp skal taka. Absalon biskup svaraði ræðu hans: í gær var færiveðr, ok svâ hinn fyrra dag var fullgott veðr at fara, ok lágut þèr þá, ok vildut hvergi fara; en ef þèr skulut kyrrir vera, þá fært èr, eðr fara þá at eins, er yðr þykkir blíðast, þá er yðr ekki hent í slíkum starfa at vera, ok er þá at snúa heim leiðángri þessum. Konúngr reiddist við þetta frýjuorð, ok sagði svâ: at eigi skal hann aptrsnúa, meðan hann fær vist til at fæða herinn. Um morguninn eptir sagði konúngr, at í brott skyldi leggja; reyru þeir þá allmikinn storm, ok var konúngr á skeið med Áskeli [1]) erkibiskupi, ok losnaði hún í sundr í storminum, en Valdimarr konúngr fleygði sèr á skip Íngimars, ok með sverði ok merki, ok þótti þat allvel farit; þar varð borgit mönnum, en fè týndist. Þeir fóru til Hèðinseyjar [2]). Þá gekk konúngr á skip Absalons biskups, ok lagðist niðr ok svaf; en Gvenmar [3]) Ketilsson sendi hann á njósn um kveldit til lands, ok fèkk hann tekit njósnarmenn Vinda, fór síðan aptr, ok mætti konúngi suðr frá Hèðinsey þar á firðinum. Gvenmar sagði konúngi, at hann hefði náð njósnarmönnum Vinda. Síðan tóku þeir Vindland [4]), ok var þar móða ein; þeir skiptu liðinu til landgaungu, fór konúngr upp öðrum megin árinnar, en Absalon biskup

1) Absalon, *V.* 2) Heiðinseyjar, *C.* 3) Gvenar, *S.* Gveimar, *C.* 4) Kúrland, *C. M.*

öðrum megin, ok vissu hvárigir til annara; brendu þeir þá bygðir víða hvârumtveggja megin árinnar, ok fóru svâ til skipa sinna, ok hlóðu 60 skipa af fè, er þeir höfðu fengit at herfángi. Eptir þat fór Valdimarr konúngr heim í ríki sitt, ok sat heima þann vetr eptir. En um vârit sendi Íngi konúngr af Noregi Valdimar konúngi dreka einn fríðan. Þat sumar fór Valdimarr konúngr enn til Vindlands, ok í þeirri ferð lesti hann drekann, en konúngr fór upp at Guðakursá [1]), ok átti þar orrostu við Vindahöfðíngja, þann er Mjúklátr hèt. Friðleifr hèt son hans, hann varð fánginn af Dönum í hinum fyrra leiðángri, ok var hann nú með konúngi ok var kristinn. Þeir þörðust við borg þá, er Urk heitir, Valdimarr konúngr fèkk þar sigr, en Mjúklátr flýði, ok fèll síðan. Danir tóku höfuð hans, ok stegldu við trè eitt þar hjá borginni; fór Valdimarr konúngr þá til skipa sinna. Þá spurði hann, hverr höfðíngja hefði hraustleik til at ríða í Brúnsvík, ok bera eyrendi sitt til Heinreks hertuga, sonar Konráðs keisara; hann átti dóttur Heinreks Englakonúngs, ok voru þeirra synir Ottó keisari ok Heinrekr valdsgreifi ok Vilhjálmr digri, en Geirþrúðr dóttir. Þeirrar ferðar voru menn ófúsir, þvíat þar varð til at fara um Vindland í hendr fjandmönnum sínum. Absalon biskup bauð konúngi at fara þessa ferð. Konúngr játar því. Biskup fór við 60 manna, ok

1) Gundarkursá, S.

Friðleifr Mjúklátssón með honum til leiðsagnar; þeir ríða nú þar hjá borginni, er höfuð Mjúkláts var á staurnum, þá feldi Friðleifr tár, er hann sá þat, ok sagði at honum væri þess vân at svâ tækist, er hann vildi eigi sönnum guði þjóna. Þeir komu þá til Heinreks hertuga [1]), ok var þeim þar vel fagnat; dvöldust þeir þar um stund, ok luku eyrendum sínum, ok er þeir fóru í brott, bauð hertoginn þeim lið til fylgðar. Biskup kvað eigi mundu þess þurfa. Riðu þeir af Brúnsvík snemma dags, ok voru allir herklæddir; þeir riðu svâ fram um völlu nokkura; þeir höfðu grun á, at liðsafnaðr mundi vera um bygðina. Þá mælti Friðleifr ok sagði, at þar hefði faðir hans verit drepinn: ok ef þèr verðit teknir, þá farit þèr Danir slíka för, sem þèr lètuð hann fara, ok er þat nú hverjum manni bezt, at selja sik sem dýrast. Biskup þakkaði honum sín orð, ok sagði slíkt mælt drengiliga. Þeir riðu um bygðina kveðandi um daginn, ok lètu ekki mjök finna á sèr ótta. En sem landsmenn sáu ferð þeirra, hugðu þeir at hertugans menn væri, er svâ riðu glaðliga. Komu þeir biskup til skipa með heilu ok höldnu; sat Valdimarr konúngr þá ok las saltara, ok varð feginn biskupi ok hans mönnum.

120. Um morguninn sigldi konúngr austr fyrir Vindland til Svöldrar, þar lágu fyrir Vindr með miklu liði; þeir flýðu þegar, er þeir sáu

[1]) keisara, *C.*

segl Danakonúngs [1]); lagðist þá á [2]) byr; konúngr sendi Kristofórum son' sinn til at brenna hèraðit á Vindlandi, er Valúng heitir, ok það þá eigi fyrr uppríða, enn allr herinn kvæmi upp í landit. þeir Kristofórus voru heldr fljótir í brennunni. Ok er Vindr sáu brennuna, þeir er á skipunum voru, ok áðr höfðu flúit, rèru þeir sem skjótazt til, ok ætluðu at koma á úvart Dönum, ok í því sáu þeir, hvar Valdimarr konúngr fór með suman herinn, viku þeir þá enn undan sem skjótast, svå at Danir gátu eigi [náð þeim [3]); lögðu Danir síðan til hafnar ok tjölduðu; ok er tjaldat var konúngsskipit, kom þar Áskell [4]) erkibiskup ok sagði svå: alltíðvirkir eru þèr, Danir! er [þèr grafið [5]) þá, fyrr enn þeir eru dauðir. Konúngr spyrr, hví hann mælti svå? Erkibiskup svarar: þvíat ek sè ad vèr liggjum hèr lengi um eyjar ok útsker, áðr vèr vinnum hèr jafnmikinn sigr, sem vèr lètum í þessu bráðræði, ok fylgir sjaldan ráð rasi. Síðan fóru þeir til skipa af áeggjan erkibiskups, ok rèru yfir móðu nokkura, er þár var, ok hleyptu þar upp á land hestum, ok brendu þar allt fylki, þat er þar liggr fyrir ofan Strælu, ok láu þar um nóttina; en um morguninn eptir fóru þeir á Falongi, ok brendu hèraðit, ok ætluðu heim eptir þat. En á enni næstu nótt eptir komu Rængjar eptir

---

1) C. konúngr, K. *með hvildarmerki á undan, en engu á eptir.* 2) C. við K. 3) C. farit þá, K. 4) C. S. F. Eskell, K. 5) C. S. F. þeir grafa, K.

þeim við Masnes, þeir byggja þat hèrað á Vindlandi, er Re heitir, þat er mikit hèrað ok ríki. Dómaburr hèt höfðíngi þeirra, hann talaði um sættir við Dani, en erkibiskup beiddi þá gánga til handa Valdimar konúngi, ok setja honum gisla. Þá rèð Dómaburr erkibiskupi ráð, ok sagði svâ: þú ert úngr maðr, ok veizt óglögt, hvat verit hefir; kref oss eigi gisla, ok herja eigi land vârt; far heldr heim, ok halt jafnan frið við oss, þar til er yður lönd eru jafnvel bygð, sem nú eru vâr lönd, þvíat yður lönd liggja mörg auð ok óbygð; hæfir yðr því betr at hafa frið enn ófrið. Þá svaraði erkibiskup: ek veit at Valdimarr konúngr vill gjarna hafa þitt ráð, ok þat er mèr vel at skapi; far nú heim, segir erkibiskup, ok seg svâ Rængjum, at vèr beiðum þá eigi fyrri gisla, enn þeir bjóða oss. Síðan fór Dómaburr heim, en Valdimarr konúngr lagði her sínum til hafnar þeirrar á Re, er Skaparödd heitir, ok gengu upp með öllu liðinu til þess staðar, er Arkún heitir, þann stað hafði unnit Eiríkr eymuni, sem fyrr er ritát í bókinni; þar komu Rængar í móti Valdimar konúngi með ógrynni hers, ok hèldu við hann orrostu; í þeirri orrostu fèkk Valdimarr konúngr sigr, en af Rængum fèllu 300 þúsunda, en þeir flýðu, er eptirlifðu. Danir fóru þá til Hèðinseyjar, ok er þeir voru þar, komu Rængar til þeirra, ok settu þeim 4 [1]) gisla,

[1]) 7, C. S. V.

ok játuðu því öllu, er þeir beiddu. Eptir sigr þenna fór Valdimarr konúngr heim í ríki sitt. En enn næsta leiðángr, er Valdimarr konúngr röri [1]) eptir þenna, þá hèlt hann til Strælu; þá reið Absalon biskup á land upp, ok átti þíng við bændr, bauð biskup þeim at fara til Valagust [2]) með konúngi ok veita honum lið, ok Rængar gjörðu sem hann bauð, ok fóru með konúngi, ok höfðu mikit lið, ok lögðust í Kúaviz [3]). Þar komu þeir af Valagust í móti þeim, ok settu konúngi gisla, ok játuðu honum hlýðni, ok fór herinn heim aptr síðan. En ena næstu ferð, er Valdimarr konúngr átti, fór hann til Grænasunds, þvíat Rængar vildu þá rjúfa sætt, þá er fyrr var gjör við Valdimar konúng; en þat bar til þess, at þeir höfðu á þeirri stundu gengit undir Heinrek hertuga af Brúnsvík, ok sett honum gisla, þvíat Heinrekr kallaði sitt ríki allt um Valagust, hann hafði ok herjat á Rænga. En er Rængar spurðu at Valdimarr konúngr var kominn til Grænasunds, ok ætlaði at herja á þá, þá fóru þeir til konúngs fundar, ok gáfust þá af nýju upp á hans vald, ok fór Valdimarr konúngr við þat heim. En er þetta spurði Heinrekr hertogi, gaf hann konúngi sakir á, er hann hafði tekit gisla af Valagust ok herjat á Rænga, þvíat hann kallaði þá sína menn. Sendi hann þá sína menn á fund Vald-

---

[1]) gjörði, *C.* [2]) Valagaut, *C.* [3]) Knaur, *S. V*; Kvauz, *C.*

imars konúngs, ok bað hann bæta þat, er hann hafði herjat land hans, en at öðrum kosti lèzt hann mundu hefna, ok fara með her til Danmerkr. En meðan sendimenn voru í ferðinni, þá höfðu Austrvindr úti her óvígan, ok fóru á þat ríki, er hertuginn átti í Vindlandi, ok brendu þat, en fólk allt var drepit. Heinrekr hertugi kendi þessi ráð Absalon biskupi, en hann var þó þess óvaldr; en er hertuginn vissi þetta til sanns, þá sendi hann þegar menn í annat sinn norðr í Danmörk á fund Valdimars konúngs, ok bað hann þá sætta, ok þat með at hann skyldi herja með honum til Vindlands. Valdimarr konúngr játaði þessu, þvíat þeir af Valagust höfðu þá enn rofið sættina við hann. Þetta vor eptir buðu þeir út leiðángri, Valdimarr konúngr af Danmörk ok Heinrekr hertugi af Saxlandi, ok herjuðu í Vindland, ok kom hertuginn með her sinn þar, sem heitir á Dímin [1]), ok settist þar um borg eina, en landsmenn söfnuðust saman, ok vildu verja land sitt, ok riðu eina nótt á menn hertugans, ok drápu þar um nóttina 2 greifa af hertuganum, hèt annar Aðalbrikt, en annar Heinrekr, ok marga aðra göfga menn; þar fèll hálft 5ta hundrað manna af liði hertugans, en margt varð sárt, en allt annat fólk flýði, þat er því kom við. Vindr ráku skamt flóttann, ok [lögðust á [2]) valinn, ok raufuðu, ok flettu menn bæði vâpnum

[1]) Dunvi, *C.* [2]) ráku, *C.* flettu, *S. F.*

ok klæðum. En er lýsa tók, ok Suðrmenn sjá, hvat Vindr höfðust at, þá riðu þeir aptr, ok börðust við þá, ok komu þeim á flótta. Eptir þat vann Heinrekr hertugi borgina, ok drap þar ótalligt fólk af Vindum. Valdimarr konúngr fór í annan stað með her sinn til Valagust, ok settist þar um borgina, en Vindr báðu þá konúnginn sætta, ok gáfust á hans vald, ok settu honum gisla, ok um nóttina eptir flýðu þeir af borginni, svá at konúngr varð eigi var við. En er Valdimarr konúngr vissi þat, þá skipaði hann borgina sínum mönnum, ok fór síðan út að á nokkurri, ok til brúar þeirrar á ánni, er heitir Dunzarbrú [1]). Um morguninn eptir kom Heinrekr hertugi frá Grozum, ok fór hann þegar á skip með Valdimar konúngi, ok undraðist hertuginn hví þeir konúngrinn máttu svá mikit sigla. Þá fór allt með þeim með blíðu, ok þá mælti Valdimarr konúngr til mægðar við hertugann fyrir hönd sonar síns, ok því játti hertuginn; þá gáfu þeir saman börn sín, er þá lágu í vöggu, hèt sveinninn Knútr, son Valdimars konúngs, en mærin frú Geirþrúðr. Um morguninn eptir röri Valdimarr konúngr til Stólps, en Heinrekr fór til Dímin [2]), ok braut niðr alla borgina ok brendi. Þá fór Valdimarr konúngr aptr til brúarinnar, þar kom til hans Kassamar, er þá var herra á Vindlandi, ok setti honum gisla, ok gjörðist hans maðr; en Valdi-

[1]) Dimarbrúr, *S. V.* [2]) Dimum, *S. V.* Dunum, *C.*

marr konúngr fèkk honum 2 hluti af Valagust at gæta, en þriðjúng fèkk hann Rængum. Síðan fór konúngr til Strælu, ok átti þar tal við lið sitt; þá gaf hann Knúti syni sínum konúngsnafn með ráði Absalons biskups ok annarra höfðíngja, hann var þá vetrgamall. Hann[1]) fór þá heim til Danmerkr. [En enn næsta leiðángr er Valdimarr konúngr röri, þá fór hann fyrst til Rænga, ok þá var brendt Analöng; varð þa enn Absalon biskup skjótastr ok Eylendíngar, svá at þeir biðu konúngsins 7 nætr við Hèðinsey, ok fóru þaðan heim.

121. En er vetrinn leið af, bauð Valdimarr konúngr enn út leiðángri, ok fór til Rænga, ok lögðu upp á Strælu við blótlund einn, er heitir Böku[2]), ok brendu þar allt ok bældu, en tóku fólk ok fè, ok fóru til skipa með; ok þá lögðu þeir upp á annann veg á Valúng, ok brendu þar, ok foru þaðan til Víkr, ok brendu landid allt til torgs þeirra. Þaðan rèru þeir til Hèðinseyjar, ok lágu þar 2 nætr ok hvíldust. Þá bað konúngr Absalon biskup fyrri fara, en konúngr ok Jótar lögðust þá upp við Strælu; en er rökkva tók, röri biskup upp með sínu liði fram um konúnginn til Parez[3]), ok reið síðan upp til borgar þeirrar,

---

1) Valdimarr konúngr, C. S. V. 2) Í þessum leiðángri höfðu Danir í burtu verið í 3 vetr, ok höfðu brendt Analaung; var þá enn Absalon biskup fremstr sem jafnan, ok þeir Eylendíngar með honum. Kap. En er 2 vetr voru liðnir frá leiðángri þeim, er nú hefir verit frá sagt, fór Valdimar konúngr til Strælu, ok kom í blótlund einn, er heitir Beku, C. 3) Paris, S. V.

er heitir Garðs [1]), enn þar komu Vindr í móti þeim, ok rèðu þegar til orrostu við biskup, ok börðust við vatn eitt; þar varð mikil orrosta ok mannfall mikit, ok hafði biskup sigr, enn þar fèll af Vindum 1100 [2]) manna, en einn maðr af biskupi, en tveir menn fórust á kafi af biskúpsmönnum, er reyndu sund með sèr fyrir kapps sakir. Síðan reið biskup út til skipa sinna, en er þeir hleyptu hestunum út á skipin, þá kom Valdimarr konúngr þar, ok spurði hvat þeir hefði sýslat, en biskup sagði honum. Konúngr þakkaði fögrum orðum sigr þenna, ok fara síðan allir samt til Strælu. Eylendíngar höfðu nú fengit hlutskipti mikit, en Jótar lögðu þar öfund á, ok sögðu at Eylendíngar fengu alls, en Jótar mistu, en þeir þorðu þó eigi at mæla þetta, svâ at konúngr heyrði. Eptir þat fór konúngr með herinn til Ásund, ok herjaði þar; þar drápu þeir höfðíngja þann, er Dalemarr hèt, ok tóku þar fólk allt ok fè, ok fóru síðan til Hèðinseyjar. Þar komu Ræingar til móts við konúng, ok báðu sèr myskunnar, ok settu honum gisla, ok gáfu honum skatta slíka, sem hann kvad á, ok játuðu konúngi hlýðni. Fór konúngr heim til Danmerkr eptir þetta.

122. Valdimarr konúngr gaf Kristofóró syni sínum ríki á Jótlandi; hafði hann hertugadóm í Heiðabæ ok þat ríki sem þar fylgir; hann var ríkr maðr. Valdimarr konúngr hafði jafnan starfsamt, meðan hann rèð ríkinu; hann hafði

1) Gaz, *C.* 2) 500, *C.*

8 leiðángra til Rænga, áðr hann vann landit. Einn vetr um föstu fór Kristofórus hertugi ok Absalon biskup til Svöldrs [1]), ok brendu þar allt upp til Tribuzis, svâ at þat lá audt marga vetr síðan; þá lágu þeir 20 nætr veðrfastir í ánni Svöldr [2]) í óveðri miklu, ok fengu síðan byr, ok fóru heim. Eptir þetta stóð kyrt 3 [3]) vetr, áðr Ræingar rufu enn sætt, þá sem fyrr var gjör. Þá bauð Valdimarr konúngr enn út leiðángri, ok fór til Ræinga, ok kom þar at hvítasunnudegi [4]) ok vann borgina Arkún, er fyrr var nefnd. Þá kom til Valdimars konúngs Tetizlafr [5]), er var konúngr þeirra, ok Jarmar [6]) bróðir hans, ok allir hinir beztu menn af Ræingum, ok gáfu þá landit ok sjálfa sik í vald Valdimars konúngs, ok báðu hann gjöra af slíkt, er hann vildi. Þá bauð konúngr þeim at taka við kristni, þvíat þar var jafnan heiðit, síðan þeir köstuðu aptr kristni, þá er Eiríkr konúngr eymuni lèt skíra þá, þá er hann vann borgina Arkún, sem fyrr var sagt, þeir sögðust nú gjöra vilja, sem konúngr beiddi ok Absalon biskup. Þá kvaddi konúngr til Sóna Ebbason ok menn með honum, at gánga í borgina Arkún, ok til hofs þess, er þar var, ok bað hann höggva niðr goðit, er Svantaviz [7]) hèt, ok draga þat út af borginni, en ræna hofit öllu, því er fèmætt var; en þeir er fyrir vâru í borg-

---

1) Svaulands, *V.* Svavllands, *S.* 2) Söldr, *C.* 3) 7, *C.*
4) hvítdrottinsdag, *C. S. V.* 5) Tettslafr, *S. V* Terislafr, *C,* 6) Farmarr, *C.* 7) Svaraviz, *C.*

inni þorðu ekki at draga hann út, ok hræddust þeir mjök reiði hans. Þá gekk til Sveinn biskup ok Sóni Ebbason, ok hjuggu niðr goðit; síðan lögðu þeir reip um háls honum, ok neyddu Rænga sjálfa at draga hann út; en er hann kom út, undruðust allir heiðíngjar, er hann mátti þá ekki hjálpa sjálfum sèr, ok trúðu minnr á hann enn fyrr. Þá gengu menn til, ok klufu hann í sundr, ok brendu hann undir kötlum sínum; sáu þá Ræingar at þeir voru sviknir, ok trúðu ekki á hann síðan. En Absalon biskup ok allir lærðir menn kristnuðu fólkit, ok skírðu 1300[1]) einn dag, ok fóru svâ þaðan, at þeir játuðu konúngi hlýðni ok svâ biskupi. En um morguninn eptir fóru þeir konúngr til þess staðar, er Karenz [2]) heitir, ok lèt hann þar höggva niðr 3 [3]) skurðgoð, er svâ hètu: Rinvit [4]), Turupið [5]), ok Puruvit [6]); en skurðgoð þessi gjörðu svâ mikil undr, at þegar ef nokkr maðr átti samlag við konu innan borgar, þá loddu þau saman sem hundar, ok eigi losnuðu þau, fyrr enn þau komu út af borginni. En þann dag, er þessi skurðgoð voru brend, þá kristnuðu þeir 900 [7]), ok vígðu 11 kirkjugarða. Þar tóku þeir mikit fè af goðunum, gull ok silfr, silki ok pell ok guðvef, hjálma ok sverð, brynjur ok allskonar vopn.

---

1) 1600, *C. S. V.* 2) Karonz, *C.* 3) 6, *M. S. V.* 4) Rutvit, *C. S. V.* 5) Turtuput, *S. V.* Turtupit, *C.* 6) Primut, *S. V.* Prumvit, *C.* 7) 1095, *C.*

Eð 5ta [1]) goð hèt Pizamarr, hann var á Ásund, svâ heitir einn staðr, hann var ok brendr. Þá hèt ok Tjarnaglófi, hann var sigrgoð [2]) þeirra, ok fór hann í herfarar með þeim; hann hafði kanpa af silfri, hann hèlzt lengst við, en þó fengu þeir hann á 3ja vetri þareptir; en þeir kristnuðu alls á landinu 5 þúsundir í þeirri ferð. Eptir þat fór Valdimarr konúngr heim ok Absalon biskup, ok allr herrinn.

123. Meðan Valdimarr konúngr lifði, þá voru reistar 11 kirkjur [á Ræng [3]), ok vígði Absalon biskup þær. Þar er nú biskupsstóll í þeim stað, er Usna heitir, ok eru [nú í því biskupsríki [4]) 30 kirkna ok 100. En síðan er Ræing var kristnað, þá kom Valdimarr konúngr ekki í leiðángr. En fyrir fè þat, er Valdimarr konúngr tók af Ræing, varð úsætt milli Danakonúngs ok Heinreks hertuga, því at hann kallaði Ræing sitt land vera, ok hann kallaðist fèið eiga. Bauð hann þá Austrvindum at herja á Danmörk. En er Valdimarr konúngr spurði þat, þá bauð hann Kristóforó syni sínum ok Absalóni biskupi, at þeir skyldu verja landit, en þeir vildu eigi á landinu viðtaka, ok buðu þeir út leiðángri, einu skipi or hverju hèraði í Danmörk. En er þeir voru úti á herskipunum, þá spurðu þeir, at Kúrir höfðu her úti, ok herjuðu á Bleikíng; þeir vissu þó eigi víst, hvârt

1) fjórða, *S. V.* 2) höfuðgoð, *C. S. V.* 3) við Reingar, *V.* á Rænga, *C.* 4) þ biskupsríki ok í einu, *C. S. V.*

þetta var með sannleik, ok þótti þeim hèr þurfa ráð við at gjöra, ok gjörðu þeir þat ráð, at Kristófórus ok Absalon biskup ok Ásbjörn fóru þángat, ok sigldu til Eylands; þar tóku þeir fè mikit ok svå menn; en er þeir komu til skipa sinna, þá spurðu þeir at Kúrir voru [fyrir innan [1]), þá lètu þeir laust þat fólk, er þeir höfðu þar tekit, ok hèldu þegar þángat, sem þeir voru, ok fundu þá við eina höfn, er heitir Járnloka. En er Kúrir vissu at her fór at þeim, drógu þeir upp skip sín, ok bjuggust við vörn á landi, ok ætluðu at Svíar væri. Einn maðr af Kúrum gamall sagði, at þat voru Danir: ok er ekki ráð at bíða, segir hann. Þá röri sá enn gamli maðr braut sínu skipi, en aðrir Kúrir lágu eptir á 9 skipum. Þá komu þeir Kristófórus með sínum her, ok rèðu þegar til bardaga við þá, ok fèllu þar allir Kúrir, svå at ekki manns barn komst undan, en 2 menn fèllu af Dönum. Síðan tóku Danir þar skip þeirra ok fè, ok fóru heim með, ok höfðu nú fengit mikinn sigr.

Tekinn or jörðu enn heilagi Knútr.

124. Þetta sumar, at miðju sumri, var upptekinn úr jörðu enn heilagi Knútr lávarðr á Hríngstöðum, faðir Valdimars konúngs, ok urðu þá enn fagrar jarteignir at hans heilagleik. En Knútr konúngr, son Valdimars konúngs, var þá vígðr til konúngs með ráði feðr

[1]) *þannig C. S. V.* við Mön, *K.*

síns ok samþykki allrar alþýðu í Danmörku; þá var hann fárra vetra gamall. Þá var ok gjör sætt milli Valdimars konúngs [1]) ok Magnúss Erlíngssonar, Noregs konúngs. Kom þá til Danmerkr Erlíngr skakki, faðir Magnúss konúngs, ok fann Valdimar konúng í Randárósi, ok töluðu þeir margt um mál Noregs konúngs ok Danakonúngs; þóttist Valdimarr konúngr eiga at telja til ríkis í Víkinni í Noregi, því at þat höfðu verit einkamál þeirra Valdimars ok Erlíngs, þá er Valdimarr konúngr veitti þeim feðgum styrk til Noregs af sínu ríki, at hann skyldi eignast Víkina austr; en frændsemi var mikil með þeim Magnúsi konúngi ok Valdimar konúngi. Móðir Valdimars konúngs var Íngibjörg [2]), dóttir Haralds konúngs Valdimarssonar, sem fyrr var sagt, en systir hennar var Málmfríðr [3]), er átti Sigurðr konúngr jórsalafari, ok var þeirra dóttir Kristín, móðir Magnúss konúngs Erlíngssonar, ok er sagt frá skiptum þeirra Valdimars konúngs ok Noregs manna í sögum Noregs konúnga. En nú er Erlíngr kom til Danmerkr á fund Valdimars konúngs, þá gaf Valdimarr konúngr Erlíngi jarldóm ok [þat ríki með [4]) til forráða, er hann þóttist eiga tiltölu til í Noregi; skildu þeir þá með sætt ok vináttu, ok hèldu þat vel, meðan þeir lifðu. Þetta haust bauð Valdimarr konúngr út leið-

---

[1]) ok Heinreks hertuga, *b. v. C. S. V.* [2]) *C. S. V.* Engilborg, *K.* [3]) Málfríðr, *S.* [4]) Víkina, *C. S. V.*

ángri, ok fór til Jómsborgar ok til Steinborgar [1]), þat er austarliga á Vindlandi. Konúngr fór í eitt sund lítit, ok ætlaði þar út at komast, þá sögðu Danir, at þeir þóttust komnir í einn sekk, ok sögðu at þetta var enn forsjá Absalons biskups ok ráðagjörð, ok kölluðu hann hafa komit sèr í einn sekk ok í þann stað, er engi þeirra mundi braut komast: þvíat nú er herr á landi hjá oss, en skipaherr fyrir utan; hefir þetta þó eigi fyrri framkomit enn líkindi væri á, er þú hyggr at öngu öðru enn ákafa einum ok ágæti, ok þikki þèr æ sem alla vega muni hlýða; en þóat þú sèrt bardagamaðr mikill ok kenpa, þá er þó eigi víst, hvårt þú mátt sjálfum þèr allt ætla en ekki öðrum, þótt þèr hafi svå gengit um hríð. Þá svaraði Absalon biskup allhægliga: með því at ek hefi komit yðr í våndan stað, þá skal ek ok frelsa yðr frá vandanum; en slík ummæli vil ek eigi optar heyra; þvíat vèr skyldim hafa karlmanns hjarta enn eigi konu, ok egum vèr fyrir því at vera ókvíðnir, ok mælast eigi illa um, þótt eigi þikki jafnan blítt eitt fyrir liggja; nú mun ek fyrst fara ok mitt lið, ok mínu ráði skolu þèr enn fylgja; en ef þèr sjáið, at vèr komust út um sundið, þá skulu þèr bregða viðskjótt, ok hleypa upp hestum á landit, ok ríða með fylktu liði at landhernum, ok sjám hvat atgjörist [2]); ok svå var gjört, sem biskup gaf ráð til. Vindr höfðu

[1]) Steinsborgar, *C.* [2]) *C.* athafi, *M. K.*

mikinn her manns fyrir bæði á landi ok á skipum; en fyrr enn skipaherr Vinda var viðbúinn, þá röri biskup út at þeim, ok æpti þegar heróp [1]), en allr skipaherrinn flýði, sá er fyrir lá, ok þorðu eigi at berjast við hann; en þeir er á hestunum voru, riðu til borgarinnar, ok fundu Vindr þar fyrir, ok rèðu til bardaga við þá; kom þá ok til fulltíngs við þá Absalon biskup, er hann fèkk önga viðtöku af skipahernum; snöri þá skjótt mannfalli uppá Vindr, svâ at á lítilli stundu drápu þeir 60 [2]) hundraða manna, en annat flýði; þeir tóku þar margt fólk, ok fluttu til skipa sinna. En um morguninn eptir kom einn maðr ríðandi til þeirra af landi ofan, ok lèzt vildu leita um sættir fyrir hönd landsmanna, en hann fór raunar með falsi ok svikræðum, ok lèt Absalon biskup taka hann, ok hafði af honum sannar sögur; síðan var hann í varðhaldi biskups 4 nætr, en þá leysti [son hans hann út [3]) 100 mörkum silfurs. Eptir þat fóru Danir heim, ok er Absalon biskup sigldi norðr til Eyrarsunds, lá hann í Hyljumynni [4]) með 6 skipum; þat var 7 nóttum fyrir allra heilagra messu; þeir biskup láu 3 skipum við mynnit, en önnur 3 voru uppi fjörut; en í óttu, meðan biskup las óttusaung, þá komu þar at þeim 9 Vindaskip, ok öll ærið stór, ok rèðu þegar til bardaga við þá, ok er þeir höfðu

1) *átti við þá vopna skipti*, *C. S. V.* 2) *rèttara mun* 9, *nfl.* IX *fyrir* LX. 3) hann sik, *C.* 4) Hylju hinni minni, *S. V. C.*

litla hríð barizt, lögðu Vindr á flótta, tóku Danir af þeim eitt skip, en 8 komust undan. Síðan fór biskup heim, ok kom heim 7 nóttum síðar. En at sumri eptir var enn leiðángri útboðit, ok skyldi liðit hittast at Grænasundi; þar kom Áskell erkibiskup með Skánúngum, ok þar kom Absalon biskup með Sjólendíngum, ok Kristóförus með sitt lið; þeir fóru síðan til Bramnes [1]), ok brendu þar allt; þar kom í móti þeim greifi einn, er Hyrníngr [2]) hèt, til bardaga við þá, ok hafði lið mikit, ok var mikill bardagamaðr, en þó kom hann brátt á flótta, ok var margt drepit af honum, en sumt handtekit. Síðan fóru Danir til skipa, ok fundu Valdimar konúng við Geitisey, ok sögðu honum frá ferðum sínum; þá öfunduðu Jótar þetta, ok sögðu at Sjólendíngar fengu fè allt, en þeir þóttust missa. Þá fór konúngr til Strælu með lið sitt, ok [reið þar upp til Tribúzis ok Atripíðen [3]) ok brendu víða landit, ok unnu borgina, en drápu fólkið, tóku þar fè, ok fóru heim síðan.

Frá Valdimari konúngi.

125. Í þenna tíma bjó Heinrekr hertugi af Brúnsvík ferð sína af landi út til Jórsala; en áðr hann færi, þá sendi hann orð Absalóni biskupi, at hann skyldi fara í móti frú Geirþrúði dóttur hans, er Knútr, son Valdimars konúngs, skyldi fá, en Absalon biskup var þá sjúkr, ok

---

[1]) Brúnes, *C. S. V.* [2]) Hríngr, *S.* Hiríngr, *V.* [3]) rèðu þartil, *C. S. V.*

mátti eigi fara, ok þótti hertuganum þat illa. En um vetrinn móti jólum sendi Heinrekr hertugi hana til Heiðabæjar, ok sendi brèf Absalóni biskupi, ok sagði svå, at öngvum manni í Danmörk treystist hann betr enn honum. Síðan sendi Valdimarr konúngr menn í móti henni, ok tók við henni sæmiliga. En Heinrekr hertugi fór út til Jórsala, ok heim úr þeirri ferð. En er sá vetr leið af, bauð Valdimarr konúngr enn liði út, ok fór til Vindlands ok inn á Plazmynni að Gorgasjám, ok brendi þar allt. Eptir þat fór Valdimarr konúngr til Burstaborgar, ok sat þar um lengi; en þar lauk svå, at borgarmenn gáfust í konúngs vald, ok gáfu honum fè til sátta, ok settu honum gisla. Fór konúngr heim eptir þetta í ríki sitt. Stóð þá kyrt nokkura hríð. Þenna vetr eptir fèkk Knútr konúngr frú Geirþrúðar, dóttur Heinreks hertuga; ok í þenna tíma andaðist Kristóforus, son Valdimars konúngs; ok í þann tíma gaf Áskell erkibiskup upp sitt ríki, ok bað Absalon biskup taka við erkibiskupsdæminu; en hann vildi fyrir öngan mun við taka; en síðan tóku þeir Valdimarr konúngr ok Áskell [1]) erkibiskup hann með valdi, ok settu hann nær hálf nauðgan í sæti erkibiskups, ok gáfu honum erkibiskups nafn. En um vårit eptir í föstu þá fór Áskell erkibiskup í þann stað, er Klerivás [2]) heitir, þat er eitt ríkt múnkaklaustr, hann andaðist múnkr;

1) Eskell, K. 2) Klermas, S. V. Klervías C.

hann sat nokkura vetr at stóli í Lundi. Valdimarr konúngr spurði þat, at Vindr gjörðu borgir 2 í Flatzmynni [1]), meðan þeir voru sáttir, ok friðr stóð með þeim, þetta ángraði mjök konúnginn ok alla Dani, þvíat þeir þóttust þá skilja, at Vindr vildu þá enn rjúfa sættina. Fóru þá sendimenn millum þeirra Valdimars konúngs ok Heinreks hertuga af Brúnsvík, at þeir skyldu hafa her úti, ok fara til Vindlands, ok finnast þar; fór hertuginn með sinn her til Dímin [2]). Valdimarr konúngr bauð enn liði út af Danmörk, ok fór um Valagust til Fúznon, ok herjaði, en fólkið flýði allt undan; en hann brendi 3 borgir Fúznon ok Vinborg [3]) ok Fúir [4]). Þá fóru enn sendimenn í millum Valdimars konúngs ok Heinreks hertuga, at þeir skyldi finnast á Grozvin [5]), þar kom Valdimarr konúngr, ok hèlt stefnustað, þann er þeir höfðu mælt með sèr, en hertuginn kom eigi. Síðan lagðist Valdimarr konúngr um borgina, er heitir Kotskógaborg [6]), hann lá um borgina um nóttina, en brendi hana um nóttina eptir, ok fór síðan til skipa sinna, ok skildist þar við ófrið. Síðan fór Valdimarr konúngr til Flatzmynnis, ok fór þar út. En borgir þær 2, er Vindr höfðu gjört, þá hafði flóð tekit þær um

---

1) Plazminni, *C.* 2) Dimum, *S.* Dúnum, *C.* 3) Vindborg, *C. V.* Vindberg, *S.* 4) Fúer, *C.* 5) Gásum, *C. S. V.* 6) Kotskógr, *C. S. V.*

vetrinn, ok brotið allar. Fór konúngr heim eptir þetta.

Orðsendíng páfa.

126. Þenna vetr eptir sendir Alexander pávi Absalóni erkibiskupi *pallium* ok *legationem* yfir Danmörk ok Svíþjóð ok yfir allt Gautland hvârttveggja, kom honum þat fyrir utan fè, en öngum kom fyrr, ok var hann vígðr um föstu. En er sá vetr var liðinn, þá bauð Valdimarr konúngr leiðángri út af allri Danmörk, ok kom liðið saman í Grænasundi. Þá vildi Valdimarr konúngr eigi fara lengra sjálfr, en bauð liðinu, at menn skyldi vera hlýðnir Knúti konúngi, syni hans ok, Absalóni erkibiskupi, ok setti þá höfðíngja yfir herinn, en hann vildi eigi or landi fara. Síðan fóru þeir til Valagust, ok brendu þar allt upp; þaðan fóru þeir til Usnu, ok brendu þar allt upp, ok svâ borgina sjálfa ok allt, þat er bygt var; þá komu þeir Búrizleifr [1]) ok Kassamarr [2]), er [hertugi var [3]) austr á Vindlandi, á fund þeirra Knúts konúngs ok Absalons erkibiskups, ok báðu þá miskunnar, ok settu þeim gisla af öllum sínum löndum, ok gáfu konúngi 1500 marka [4]), en biskupi 500 marka [4]) til þess, at sú sætt skyldi standa, er fyrr var gjör við Vindr af hendi Valdimars konúngs, ok Vindr höfðu síðan sjálfir rofit; játuðu þeir þá friði öllum löndum þeim, er konúngr vildi eigi at

1) Burizlafr, *C.* 2) Kasabar, *C.* 3) hertugar voru, *C.*
4) gulls, *b. v. C. S. V.*

þeir herjaði; ok komu aptr á 9da degi, frá því er þeir höfðu á brott farit, [ok fundu konúng á Mön. Hann undraði því þeir hefði svâ skjótt farit [1]); en þeir sögðu honum þau tíðendi, er gjörzt höfðu í þeirra ferð, ok færðu honum fè heim ok gisla; en konúngr þakkaði þeim sína ferð.

Andlát Valdimars.

127. Eptir þetta liðu 5 [2]) vetr, svâ at leiðángri var eigi útboðit; en í þeim friði, er þá var, gjörðu Vindr borgir ok kastala, ok gjörðu mörg virki í landi sínu, þau er til landvarnar þyrfti. En er Valdimarr konúngr spurði þetta, þá vissi hann, at Vindr vildu eigi betr haldá þessa sætt enn enar fyrri, bauð hann þá út leiðángri snemma um vârit; en er liðit kom saman í Grænasundi, þá tók Valdimarr konúngr sótt, hann átti þá tal við lið sitt, ok bauð þeim at halda fram ferðinni sem áðr, ok setti enn Knút konúng, son sinn, höfðíngja yfir herinn ok Absalon erkibiskup, en þeir vildu eigi við hann skiljast, fyrr enn þeir vissu, hversu sótt hans skipaðist. Gaf Knútr konúngr þá heimleyfi öllu liðinu með ráði Absalons erkibiskups. Valdimarr konúngr andaðist af sótt þessi 2 nónas maji [3]), hann var færðr til Hríngstaða; ok þar jarðaðr, ok var mjök harmdauði alþýðu um alla Danmörk. Þá hafði hann verit einvaldskon-

[1]) *C. S. V. v. í M. K.* [2]) *likliga rèttara* 3. [3]) mánaðar, *C.*

úngr að allri Danmörk 6 vetr ok 20, en hann hafði [átt 8 ok 20 [1]) orrostur, á heiðnum löndum, ok brauzt æ við heiðinn lýð meðan hann lifði, ok vildi efla guðs kristni. Börn Valdimars konúngs ok Súffíu [2]) drotníngar voru þau Knútr konúngr ok Valdimarr gamli, er síðan var konúngr í Danmörk, er einnhverr hefir verit ágætastr konúngr híngat á Norðrlönd; með honum var Ólafr Þórðarson, ok nam at honum marga fræði, ok hafði hann margar ágætligar frásagnir frá honum. Engilborg [3]) var ok dóttir Valdimars konúngs Knútssonar, er átti Filippus Frakkakonúngr, faðir Löðves [4]) Frakkakonúngs, er vann Damíað. Önnur dóttir Valdimars konúngs var Rikiz [5]), er átti Eiríkr Svíakonúngr Knútsson: þeirra börn voru Eiríkr Svíakonúngr ok Engilborg [6]), er átti Birgir jarl í Svíþjóðu: þeirra börn voru þau Valdimarr Svíakonúngr ok Eiríkr ok Rikiz, er átti Hokon úngi Noregs konúngr. Þriðju dóttur Valdimars konúngs átti Vilhjálmr [7]) digri, son Heinreks hertuga af Brúnsvík, bróðir Öttu keisara. Kristófórus hertugi var ok son Valdimars konúngs ok Tófu, sem fyrr var sagt, hann var laungetinn; hann andaðist 10 vetrum fyrr enn Valdimarr konúngr faðir hans.

---

1) 8, *C.* 2) Sóphíu, *C.* 3) Ingibjörg, *C.* 4) Hlöðvers, *C, S, V.* 5) Rikitza, V, Rikitz, *S.* 6) Ingibjörg, *C.* 7) Valdimar, *leiðrétt í V. fyrir* Hákon.

Knútr tók konúngdóm.

128. Eptir andlát Valdimars konúngs Knútssonar tók Knútr son hans ríki yfir allt Danaveldi, ok þjónuðu honum allir Danir. En er Friðrekr keisari spurði andlát Valdimars konúngs, þá sendi hann þegar menn til Knúts konúngs, bað hann vera sinn mann, ok halda af honum Danaríki. Þá ræddi Knútr konúngr þetta við Absalon erkibiskup, hverju hann skyldi um svara, ok við aðra ráðgjafa sína; en þeir réðu honum, at hann skyldi svara vægiliga, ok segja svâ: at keisarinn mætti vel gefa honum svâ mikit vald, at hann yrði hans maðr, en fyrir Danmörk þyrfti hann ekki hans maðr at verða. Fóru þá sendimenn keisarans heim með þessum svörum Knúts konúngs. En meðan þessir menn voru í ferðinni, þá sendi Búrizláfr af Vindlandi sinn mann, er Príða [1]) hèt, til keisarans, ok sagði honum kveðju sína, ok sagði, at hann mundi þat skjótt gjöra, at Knútr konúngr af Danmörk yrði maðr keisarans, eigi síðar enn fyrir jafn leingð. Keisarinn þakkaði honum orð sín, ok kysti sendimann, ok gaf honum hest góðan ok brynju, skjöld ok hjálm, ok öll vönduð hervâpn; hann gaf honum skinn góð, ok klæddi hann vel, lèt hann síðan heim fara, ok bað hann segja hertuga Búrizláf, sínum enum kærasta manni, at hann hèldi þat vel, sem hann hafði heitit keisaranum. Eptir þetta bauð Búrizláfr út her mik-

[1]) Fríða, *C. S. V.*

lum, ok vildi fara til Ræinga, ok vinna þat ríki undir sik. En er Rængar spyrja þetta, þá sendi Jarizmarr menn til Absalons erkibiskups, at segja honum, at Austrvindr voru úti með her miklum, ok biðu Vestrvinda, ok ætluðu at herja á þá; bað hann erkibiskup hjálpa þeim, ef hann vildi halda landinu. Erkibiskup bað þá verða við hraustliga, ok sagðist koma mundu at veita þeim. Eptir þetta bauð erkibiskup út liði [1]), ok sigldi til Vindlands í mót Búrizláfi. Búrizleifr hafði 500 skipa, ok beið þá enn Vestrvinda. En er erkibiskup kom til móts við Búrizleif, tókst þar harðr bardagi, ok lauk svâ, at Búrizleifr flýði undan með 50 skipa, en þeir erkibiskup tóku öll önnur, en sumt liðit komst á land, en sumt druknaði, en mestr hluti var drepinn. Þessi bardagi var um vàrit um Piskis [2]) daga. Síðan skiptu Danir fè því öllu, er þeir höfðu fengit, ok fóru heim.

Frá leiðángri Knúts.

129. Þetta hit sama sumar bauð Knútr konúngr út leiðángri af Danmörk, ok fór fyrst til Ræinga, ok bauð þeim at fara með þeim [3]) til Valagust; þaðan hafði Knútr konúngr lið mikit, ok fór síðan til Valagust, ok herjaði þar, ok lèt þar brenna allt. Þeir lágu lengi um borgina; Absalon erkibiskup fór á land upp með sitt lið; hann brendi 2 borgir, þær er settar voru við veginn þeirra í Flatsmynni [4]); en er

[1]) leiðángri, K. [2]) Pintz, C. S. V. [3]) úr, C. [4]) Platsminni, S. V.

þær voru brendar, þá fór hann aptr til konúngs. Þá kom Búrizleifr á landit; hann sendi menn til erkibiskups ok lagði við hann stefnu, þá var erkibiskup á skipum, en Búrizleifr ætlaði at svíkja erkibiskup á þessi stefnu, ok þótti þá unnit allt, ef hann yrði afráðinn; hann bað erkibiskup fara á land upp, ok talast þar við, ok kallaðist mjök mundu hans forsjá hlíta um sætt þeirra Knúts konúngs; en erkibiskup vildi eigi á land gánga, þvíat hann grunaði þat, sem var, at Búrizleifr mundi um svik búa, ok varð ekki tal þeirra. En Búrizleifr hafði svâ hólpit borg sinni, at hann lèt flytja til vist, meðan stefnan stóð við Dani. Pètrsmessudag sótti Knútr konúngr at borginni, ok barðist, ok fèkk eigi þar unnit hana, ok lá þar síðan 6 daga kyrr, en fór síðan í braut, þvíat þá var mjök lokit vistum; en Vindr lögðu eptir, ok drápu 60 manna af Dönum. Síðan fór Knútr konúngr heim með allt lið sitt. Þetta haust bauð Knútr konúngr út leiðángri, 7 nóttum fyrir Mikjálsmessu, ok fór til Rænga, ok hafði þaðan lið mikit, ok fór þaðan til Tribuðiz [1]) ok svâ upp á Tripipen [2]), ok herjaði þar, ok brendi landit allt, hann reið til kaupstaðar þeirra ok brendi hann. Þá mættist þar allt lið Knúts konúngs, ok láu þar 3 nætr, en skip þeirra láu við Strælu; en um morguninn eptir fóru þeir til Tíkareyjar [3]), ok vildu brenna upp Voztrósu, en veðr var í móti, ok máttu þeir því eigi

[1]) Tribuzis, *C.* Búris, *S.* [2]) Tribipen, *C.*, Bipen, *S.* [3]) Trikareyjar, *C.*

brenna. Búrizleifr spurði þetta, ok fór til með 2 skipum, ok vildi gjöra sætt við Knút konúng, en þar bjuggu raunar svik undir. Þá hafði Knútr konúngr eigi vist til at fæða lið sitt, ok fór síðan heim til Danmerkr. En at vâri bauð Knútr konúngr út leiðángri af Danmörku, þar var þá enn í liði Absalon erkibiskup ok Ásbjörn biskup ok margir aðrir ríkir menn; þeir höfðu mikinn her, ok fóru til Valagust, ok brendu tveimmegin árinnar [1]), ok fóru svâ fram til Steinborgar, ok brendu landit allt; en Búrizleifr komst nauðuliga undan; hann kastaði sèr af hestsbaki yfir einn garð, ok komst svâ í borgina; þá kom at ríðandi Knútr konúngr ok Absalon erkibiskup, en Búrizleifr báknaði þá til þeirra, ok bað sèr friðar, ok beiddist at tala við þá, en þeir báðu hann senda menn til þeirra með eyrindum sínum, slíkum sem hann vildi flytja láta. Ok er sendimenn hans komu til Ásbjarnar biskups, báðu þeir hann flytja mál Búrizleifs við konúng ok erkibiskup, at þeir gæfi honum leyfi til at gánga út af borginni at tala við þá; þeir sögðust vildu tala við hann með trú, ok sögðust eigi vera svâ ótrúir sem hann. Búrizleifr segir, at hann vill gjarna halda trú við þá, ok bað taka stefnu meðal konúngs ok hans, ok kveðst mundu koma á 3ja nátta fresti á fund Knúts konúngs. Knútr konúngr sagði, at hann vill þá stefnu setja honum, en þó vill hann brenna landit á

[1]) Rín, *b. v. C. S. F.*

meðan, eptir því sem hann hefir áðr ætlat, ok bæ þann, er stóð fyrir borginni. Búrizláfr bað konúng brenna þat, er hann vildi, en hann sagðist þó vilja koma á konúngs fund, en bað konúng gefa frið bæjum[1]) þeirra ok musterum, þeim er þar voru. Þá komu konur af bæjum, ok fèllu til fóta konúnginum, ok báðu at hann lèti eigi brenna bæina, ok þat veitti konúngr þeim. Eptir þetta fór konúngr á land upp at brenna, ok var á landi uppi um nóttina, ok brendi þar víða; en um morguninn eptir fór konúngr til skipa; þá kom Búrizláfr á fund Knúts konúngs ok erkibiskups, ok bað þá miskunnar, ok setti þá konúngi gisla, enna beztu manna sonu, er á voru landinu, ok gaf konúngi 300 marka, en erkibiskupi 800 marka. Tók þá Knútr konúngr vald ok gæzlu yfir öllu Vindlandi, ok fór síðan heim til Danmerkr.

Andlát Búrizláfs.

130. En um várit [fyrir páska, þá [2]) kom Búrizláfr á fund Knúts konúngs í Róiskeldu, ok var með honum um páskana í allmiklum kærleikum, ok bar sverð fyrir konúnginum. En er Búrizláfr fór heim, gaf Knútr konúngr honum góðar gjafir; skildu þeir með vináttu. En annat vár eptir [um föstu [3]) tók Búrizláfr sótt, þá sendi hann orð ráðgjöfum sínum, ok átti tal við þá, ok sagði, ef hann risi upp úr þeirri sótt, at hann vildi finna Knút konúng, en ef þess yrði

[1]) konum, *C.* [2]) eptir, *C, S, V.* [3]) páska, *C.*

eigi auðit, þá bað hann konúnginn skipa [1]) landinu, eptir því sem hann vildi; hann bað ok konúnginn fyrir guðs sakir veita börnum sínum vináttu, ok skipta öllu þeirra í millum, eptir því sem hann vill, þvíat hann sá at Jarizmarr bróðir [2]) hans hafði þess atnotit, at hann var jafnan trúr Knúti konúngi. Af þessi sömu sótt andaðist Búrizláfr hertugi um föstu. Eptir þetta fóru menn Búrizláfs á fund Knúts konúngs, ok sögðu honum andlát Búrizláfs, ok þær orðsendíngar, er hann hafði sendt til Knúts konúngs, ok báðu konúng hjálpa sonum hans, ok skipta svâ öllu þeirra í milli, sem hann vildi. Síðan tóku þeir stefnu í milli sín við Vorðúngaborg [3]), kom þar þá Nikulás ok Heinrekr, synir Búrizláfs, ok skipti Knútr konúngr þá landinu meðal þeirra, ok setti til gæzlu menn með þeim. Hafði nú Knútr konúngr sett sína gæzlu ok forsjá yfir allt Vindland með ráði Absalons erkibiskups, ok er nú landit allt undir þeirra valdi. En í þeim bardögum öllum, er þeir áttu við Vindr, síðan Valdimarr konúngr Knútsson lèzt, þá var Absalon erkibiskup formaðr ok ráðgjafi Knúts konúngs, ok eigi hefði þeir þvílíkan sigr unnit, ef eigi hefði hann við varit [4]), þvíat hann hefir mestr hermaðr verit náliga ok bardagamaðr híngað á Norðrlönd. Nú lýkr hèr at segja frá Danakonúngum.

[1]) skipta, *C.* [2]) móður bróðir, *C.* [3]) *S. V. C.* Norðúngaborg.
[4]) með verit, *C.*

SÖGUBROT

OK

ÞÆTTIR

VIÐKOMANDI DANMERKR SÖGU.

Fyrsta brot.

1 *). Svá er sagt, at Arnúlfus hèt einn heilagr maðr, hann var fyrst jarl á Saxlandi, enn síðan erkibiskup. Hans son var Angenses hertogi á Frakklandi, hann átti Beggam Pippínsdóttur: Pippín hèt þeirra son. Hans son var Karlamagnús keisari. Karlamagnús var konúngr yfir Frakklandi fjögr ár hins fjórða tigar; enn síðan var hann keisari 12 ár. Á hans dögum voru þeir stólkonúngar, Mikkael, Nízofórus ok Leo. Karlamagnús átti Hildigarðen drotníngu; þeirra son var Hlöðver, er ríki tók eptir föður sinn, ok var keisari 7 ár ok 20. Hann lèk aldri nè hló. Á þeim tíma er Karlamagnús ríkti, var sá konúngr, er Góðefríðus hèt, hann drap Hrærek Frísahöfðíngja, ok skattgildi Frísi; síðan fór Karlamagnús mót Góðefríðó; þá var Góðefríðus drepinn af sjálfs síns liði, en Hemíngr bróðir hans tekinn til konúngs, ok hèlt hann fram liði til móts við Karlamagnús konúng, þar til þeir fundust við á, þá er Egðera heitir, þar sættust þeir; en Hemíngr andaðist vetri síðar.

*) *Sjá Ol. Tryggv.* 1, 60.

Þá gerðust konúngar á Jótlandi Sigröðr frændi Góðefríði, en annar hèt Hríngr. Þeir drógu lið at sèr báðir, ok áttu mikla orrostu, ok lauk svå, at hvårtveggi fèll. Í þeirri orrostu fèllu 10 þúsundir ok 8 hundrut ok 60 manna. Þá tók konúngdóm sá maðr, er Hárekr [1]) hèt. Hann var 5 vetr konúngr, áðr hann barðist við Reinfríðum, son Góðofríði. Í þeirri orrostu hèt Hárekr því til sigrs sèr, ef hann kæmist or þeirri orrostu, at taka skírn með öllu skuldaliði sínu. Í þeim bardaga fèkk hann sigr, ok fór litlu síðar með konu sína ok Hárek bróður sinn ok mikit Danalið til móts við Hlöðvi konúng, son Karlamagnúss, er þá var keisari; var Hárekr þá skírðr ok hans menn í Meginzuborg á dögum Paskalis páfa. Fór þá Hárekr aptr í Danmörk, ok með honum Ansgaríus biskup, ok skírði hann þar mart manna. Hárekr [1]) varð sóttdauðr, en Hárekr frændi hans tók konúngdóm, ok rèð fyrir Jótlandi, þar til at Guttormr móðurbróðir hans barðist við hann; þá var liðit frá hollgan vårs herra Jesú kristí 8 hundruð ára ok 60 ok 2 ár. Í þeirri sókn fèllu þeir báðir, ok allt konúngakyn, þat er með þeim var, nema einn sveinn lifði eptir, sá er Hárekr hèt, ok varð hann konúngr síðan. Ansgaríus biskup fór þá enn til Danmerkr á fund Háreks, ok skírði hann. Hárekr lèt gera kyrkju í Rípum, en Hárekr [1]) hafði áðr látit gera í Heiðarbý. Ans-

[1]) Haraldr, *Ol. Tryggs. allstaðar.*

garíus biskup andaðist 5 vetrum eptir bardagann þeirra Háreks ok Guttorms. Þá er sagt at Hárekr kastaði kristni, ok dó litlu síðar.

Eptir þat voru konúngar heiðnir Sigfreðr ok Hálfdán. Rimbertus var biskup eptir Ansgaríum. Á 12ta ári hans biskupsdóms andaðist Hlöðver keisari, son Karlamagnúss. Hann átti 4 sonu, er svá hètu: Lótaríus, Hlöðver, Karl, Pippín. Þeir skiptu ríki með sèr at jafnaði, ok hafði Lótaríus Rómaríki, Borgúndíam ok Lótaríngíam; en Hlöðvir hafði Frakkland ok konúnga nafn; KarlVálland; Pippín Eqvítanníam. Þá er Rimbertus hafði verit 12 ár biskup, herjuðu Danir ok Norðmenn á þat land, er kallat er Kerlíngaland; en at móti þeim gerði Hlöðver Hlöðversson úngi, hann drap af hermönnum 13 þúsundir; enn 5 vetrum síðar andaðist Hlöðver. Á því ári leituðu Danir ok Norðmenn at hefnast; þeir fóru upp eptir ánni Rín, ok brendu þar allar borgir ok kyrkjur, ok (höfðu) hina æztu kyrkju at hrossahúsi í borg þeirri, er Aqvisgranum heitir. Þeir brendu Kolni ok allar borgir upp með Rín til Meginzu. Þá gerði Karl bróðir Lótaríí lið móti þeim; þeir fundust við á, þá er Mosa hèt. Í Danaliði voru þeir konúngar Sigfreðr ok Guðfreðr ok synir Ragnars loðbrókar. Þeir sættust við keisarann, ok lètu skírast. En litlu síðar rufu þeir allt sáttmálið, ok herjuðu á Vestr-Frakkland allt til Parísborgar, ok brendu hana. Þá kom móti

þeim með miklum her Arnaldr, er þá var keisari; ok drap af þeim 9 hundruð manna. Eptir þat stöðvaðist Danaher. Þá var liðit frá higatburð vårs herra 9 hundruð vetra. (Enn 17) vetrum síðar var Húnó vígðr biskup í Brimum á Saxlandi. Á 12ta ári þaðan frá fór Heinrekr, er fyrstr var keisari með því nafni, í Danmörk, ok færði Dani til kristni bæði með blíðmælum ok ógnarorðum, ok lètti eigi fyrr, enn þeir játtuðu at taka trú rètta. Síðan fór Húnó biskup til fundar við Fróða konúng, er þá ríkti á Jótlandi, ok skírði hann þá ok alþýðu. Voru þá gervar upp kyrkjur, er eyðst höfðu í Heiðabæ ok Rípum. Þá var ok í Árósi. Eptir þat sendi Fróði konúngr menn til Rómaborgar, ok lèt vígja 3 biskupa til Jótlands at ráði Agapítí papa. Var Hereðus vígðr til Heiðabæjar, en Líbedagus til Rípa, en Rímbrondus til Áróss. Þat var 900 ok 40 vetra ok 8 árum eptir holdgan vårs herra Jesú kristí, á 12ta ári konúngdóms Ottónis mikla. Þar var fráhorfit konúngatali, er þeir rèðu fyrir Danmörk Sigfreðr ok Háldán. Eptir þat rèð sá konúngr fyrir Dönum, er Helgi hèt, hann átti bardaga við Ólaf Svíakonúng, ok fèll Helgi þar; enn Ólafr rèð síðan leingi fyrir Danmörk ok Svíþjóð, ok varð sóttdauðr. Eptir þat tóku ríki í Danmörku Gyrðr ok Knútr.

2*). Hlöðver keisari Hlöðversson, sonarson

*) Sjá Ol. Tryggs. 1, 65.

Karlamagnúss keisara, ríkti með bræðrum sínum 16 ár ok 20. Eptir þat ríkti Karl son hans með bræðrum sínum 11 ár; hèt annar Karlamagnús [1]), en annar Hlöðver. Í þann tíma bygðist Ísland. Þá rèð fyrir Danmörk Gormr hinn gamli, en fyrir Noregi Haraldr hinn hárfagri. Eptir Karl Hlöðversson ríkti Arnaldr, son Karlamagnúss [2]), 12 ár; þá Hlöðver son Arnaldí 12 ár; þá Konráðr Konráðsson 12 [3]) ár, hann var fyrstr keisari af þeim mönnum, sem ekki voru at lángfeðgatali komnir frá Karlamagnúsi keisara. Eptir Konráð ríkti Heinrekr 18 ár; þá Ottó hinn mikli son hans 30 ára ok 8 ár; þá Ottó hinn raudi son hans 9 ár [4]). Í þann tíma var Haraldr Gormsson konúngr at Danmörku ok Noregi; Hákon Hlaðajarl hèlt af honum ríki í Noregi, sem fyrr er sagt; var þá vinátta þeirra góð. Sendi Hákon jarl Haraldí konúngi á einu sumri 60 hauka, en galt öngva skatta, þvíat Haraldr konúngr gaf honum upp alla skatta í Noregi til starfs ok kostnaðar, ok hafði til at verja landit fyrir Gunnhildar sonum.

5 *). Svâ segir heilagr prestr Beða í aldarfarsbók þeirri, er hann gerði um landskipan í heiminum, at eyland þat, er Thíle er kallað í bókum, liggi svâ lángt í norðrhálfu heimsins, at þar komi eigi dagr á vetrinn, þá nótt er

---

[1]) Karlómannus, *Ol. Tryggs.* [2]) Karlómanní, *Ol. Tryggs.* [3]) 7, *Ol. Tryggs.* [4]) þá Ottó hin úngi, son Ottu hins rauða, 18 ár, *b. v. Ol. Tryggs.* *) *Sjá Ol. Tryggs.* 1, 110. *fg.*

leingst, en eigi nótt á sumar, þá dagr er leingstr. Fyrir því ætla menn, at ísland sè Thíle kallað, at þat er víða á því landi, at sól sèst eigi á vetrinn, þá dagr er skemstr mikinn hluta vetrar, ok mikinn hluta sumars skín sól víða á landinu bæði nótt ok dag. En Beða prestr andaðist 800 [1]) ok 35 ára eptir holdgan vârs herra Jesú kristí, meir en 100 ára fyrr enn ísland bygðist af Norðmönnum. En fyrr höfðu þar verit þeir menn, er Norðmenn kallá Papa; þeir hafa verit kristnir, þvíat fundust eptir þeim írskar bækr, bjöllur ok baglar, ok enn fleiri hlutir, þeir er þaðan mátti skilja, at þeir höfðu kristnir verit, ok komnir til vestan um haf; vísa ok svâ til enskar bækr, at í þann tíma hafi verit farit milli landanna.

4. Þá er ísland fannst ok bygðist, var í Rómaborg Adríanus papa, en eptir hann Jóhannes papa, sá er hinn 5 var með því nafni í postuliga sæti; en Hlöðver Hlöðversson keisari fyrir norðan fjall; en Leo ok Alexander son hans fyrir Miklagarði; þá var Haraldr hárfagri konúngr yfir Noregi, en Eirekr Eyvindarson [2]) yfir Svíþjóð ok Björn son hans; Gormr hinn gamli at Danmörk; Elfráðr konúngr á Einglandi ok Játvarðr son hans; Kjarlfall at Dýflinni á írlanði; en Sigurðr jarl ríki at Orkneyjum, bróðir Rögnvalds Mærajarls.

5 [3]). Svâ segja ok fróðir menn, at frá

[1]) 700, *Ol. Tryggs. rèttara.* [2])Eymundarson, *Ol. Tryggs.*
[3]) *Ol. Tryggs.* I, 112. *Rimbeglu* 3, 2.

Staði sè 7 dægra sigling til Horns á austanverðu Íslandi; en frá Snæfellsnesi, þar sem skemst er til Grænlands, 4 dægra haf í vestr at sigla; en ef siglt er or Björgvín til Hvarfsins á Grænlandi í vestr fullt, þá mun siglt verða tylft fyrir sunnan Ísland. Frá Reykjanesi á sunnanverðu Íslandi er 5 dægra haf til Ölduhlaups á Írlandi í suðr fullt; en frá Lánganesi á norðanverðu Íslandi 4 dægra til Svalbarða við hafsbotn.

Hèr segir hversu Ísland hefir fyrst fundizt.

6. Svá segist, at menn skyldu fara af Noregi til Færeyja; nefna menn þar til víkíng einn, er Naðr hèt; þá rak lángt vestr í haf; þeir fundu þar land mikit; komu þeir austan at landinu, ok gengu þar uppá land á fjall eitt hátt; þeir sá eingi líkendi til þess, at þetta land væri bygt. Þeir fóru aptr til Færeyja um haustit. Hann gaf landinu nafn, ok kallaði Snjóland.

7. Maðr hèt Garðarr Svavarsson, svænskr at ætt, hann fór at leita Snjólands eptir tilvísan móður sinnar framvíssar. Hon kom at landinu fyrir austan Horn it eystra, þar var þá höfn góð. Garðarr sigldi umhverfum landit; vissi hann af því at þat var eyland. Hann hèlt inn á fjörð þann, er heitir Skjálfandi; hann lagði til hafnar fyrir austan fjörðinn, ok var þar um vetrinn, ok gerði sèr hús, ok því heitir þar Húsavík. Garðarr fór til Noregs, ok lofaði mjög landit; var þat þá kallat Garðarshólmi.

Garðarr var faðir Una, föður Hróa Túngugoða.

8. Flóki Vígvarðarson hèt víkíngr mikill, hann leitaði Garðarshólma; hann flutti með sèr 3 hrafna. Hann kom at í Vazfirði; honum var geingið upp á fjall eitt hátt, ok sá norðr yfir fjöllin fjörð fullan af hafísum, því kölluðu þeir landit Ísland, sem síðan hefir heitið. Eirekr rauðr Þorvaldsson, þeir voru landnámamenn fyrir sunnan. Nefndr Eiríkr fann Grænland at tilvísan Öndótts kráku, ok til þess at menn væri fúsari til þar at byggja, gaf hann þat nafn landinu, sem síðan hefir haldizt, (at þat skyldi heita Grænland). Hans son var Leifr hinn hepni; var hann því svâ kallaðr, at hann barg skipshöfn í miðju hafi. Liggja þessi lönd Ísland ok Grænland vestust, svâ at menn viti, at bygð sè í þessum þriðjúngi heims.

9 *). Upphaf allra frásagna í norrænni túngu, þeirra er sannindi fylgja, hófst þá er Tyrkir ok Asíamenn bygðu norðrit; því er þat með sönnu at segja, at túngan kom með þeim norðr higat, er vèr köllum norrænu, ok gekk sú túnga um Saxland, Danmörk ok Svíþjóð, Noreg ok um nokkurn hluta Einglands. Höfuðmaðr þessa fólks var Óðin, son Þórs, hann átti marga sonu. Til Óðins telja margir menn ættir sínar. Hann skipaði sonum sínum til landa, ok gerði höfðíngja. Einn af sonum hans er nefndr Skjöldr,

*) *Sjá Rímbeglu* 3, 1.

sá er land tók sèr, þat er nú heitir Danmörk. En þá voru þessi lönd, er Asíamenn bygðu, kölluð Goðlönd, en fólkið Goðjóð. Þar voru sett endimörk milli Skjaldar ok Íngifreyrs, bróður hans, er þat ríki bygði, er nú kalla menn Svíaríki. Óðin ok hans synir voru stórum vitrir ok fjölkunnigir, fagrir at álitum ok sterkir at afli. Margir aðrir í þeirra ætt voru miklir afburðarmenn með ýmisligum algerleik, ok nokkura af þeim tóku menn til at blóta ok trúa á, ok kölluðu goð sín. Skjöldr var mjög ágætr, ok hafði undir sik mikit ríki. Í hans ríki var ár mikit ok friðr góðr. Hann átti einn son, er Leifr het, þvíat hann leifði honum land ok lausafè; á hans dögum var svå góðr friðr, að í hans ríki varð ekki víg, ok fyrir því var hann kallaðr Friðleifr; hann var hinn mesti spekíngr. Hans son var Fróði; hann var svå vitr ok margkunnigr, at af hans nafni er hver så fróðr kallaðr, er margkunnigr er. Á dögum Fróða var svå mikill friðr, að eingi vildi mann drepa, þó að sæi fyrir sèr bundinn föðurbana sinn eða bróður. Þá lögðust niðr rán ok stuldir, svå at gullhríngr lá marga vetr á þjóðleið á Jalángrs heiði. Þat er ætlan manna, þá er Fróðafriðr var, at í þann tíma væri í Rómaborg Ágústus keisari, sá er frið setti um allan heim; þá var Kristr borinn. Þá er Friðfróði rèð ríkinu, var ár svå mikit, at akrar vurðu sjálfsáðir, ok þurfti eigi við vetri at bú-

ast. Þá fannst í jörðu allskonar málmr. Þat var á einu ári, þá er Fróði var gamall, at reiðarþrumur komu stórar ok eldíngar; þá hvarf sól af himni, ok skalf jörð, svâ at björg hrutu or stað; þá komu björg or jörðu upp, ok viltust allir spádómar.

10 *). Hèðan skulu vèr víkja austr í Asíam, ok þaðan í vestr, ok segja hversu lönd hafa byggzt í fyrstu. Egyptaland bygði fyrstr Mesraím, sonr Kams Nóasonar. Til norðrættar frá Indíalandi er Kvennaland, þar er eingi karlmaðr; vísar svâ til, at konur hafi þar tvenna getnaðarlimu. Þar nær er Albaníaland, þar eru menn bornir svâ hvítir sem snjór, en þeir sortna, svâ sem þeir eldast; þar eru ok svâ stórir hundar ok sterkir, at þeir bana bæði yxnum ok hinum öörgum dýrum. Parcíaland stendr enn í Asía, þar bygði Assúr, sonr Sems Nóasonar. Þar er ok Persíðaland, þar bygði Elím, annar Sems son. Alls eru talin í Asía-þriðjúngi 400 ok 6 þjóðlönd; en þar ero túngur 7 ok 20.

11. Í Evrópa er austast Cithía, þat köllum vèr Svíþjóð hina miklu; þar prèdikaði Filippus postuli. Garðaríki, þar stenðr Palteskja, ok Kænugarðar. Þar bygði fyrst Magogg, sonr Jafets Nóasonar. Þar er ok Kúrland ok Kirjálaland, Sámland, Ermland; Vindland er vestast næst Danmörku. En austr frá Polena er Reiðgotaland, ok þá Húnaland, Saxónia eða

*) *Sjá Rimbeglu 8, 9.*

Germanía, þat kallast nú Saxland. Áin hin mikla, Danúbíus, fellr milli Saxlands ok Griklands. Tracía þat er allt eitt ok Grikland, þar bygði fyrst Tíras, son Jafets Nóasonar; frá honum er komin þjóð, sú er Tyrkir heita. Hjá Tracía stendr Úngaraland ok Bolgaraland. Á Griklandi stendr fjall, þat er Olympus heitir, þat tekr or skýum upp; þar getr stein, er abeston heitir, sá má eigi kólna, ef hann er heitr gjörr um sinn. Apúlealand er fyrir vestan Grikland, þar er borgin Bár, er Nikolás hvílir, ok Montakassín, er dýrkast Benediktus ábóti; þar er ok Mikkaels hellir. Hjá Ítalía stendr Lángbarðaland, þar hvílir hinn mikli Ágústínus, hvern þángað flutti or eyjunni Sarðinía Liðbrandr konúngr. Vestr af Púl er Kampanía. Vestr þaðan liggja Spánlönd, þar liggr hjá ey, er Gaðis heitir; þángat til tekr Evrópa, en þaðan frá Affríka.

12. Hèr næst skulu vèr telja lönd í Affríka, fyrst Serkland, sem fyrr segir, þar bygði fyrst kyn Kams Nóasonar. Þat er greinanda, at mörg lönd eru þau, at tvenn nöfn eiga, svå sem er Serkland ok Kaldea. Arabía, þat köllum vèr Rabítaland, þar bygði fyrst Kanán son Kams. Á Rabítalandi stenðr fjall, þat er Sýna heitir, þar gaf guð lög Móyse, þau er síðan hètu Móyses lög. Kartago heitir borg, sú er æðst er á allri Áffríka. Á Númídía er sú borg, er Yppon heitir, þar var

Ágústínus hinn mikli. Á Gjetúlía er sú þjóð, er eigi sakar eitr.

13. Nú skal enn aptr hverfa til Evrópam, ok taka þar til, er vèr gengum brott um stundar sakir, at í þá ey, sem vær nefndum fyrr, ok Gaðis heitir, kom Erkúleus, hann fór víða at kanna heiminn, ok kallaðist hann kominn þá til heims enda; hann gerði þar 2 stólpa til marks, hvar hann kom framast, ok heita þat Erkúles stólpar, þar standa þeir enn. Á Yspanía stendr Galicía, þar hvílir Jakóbus postuli, bróðir Jóhannis. Næst Vallandi er Flæmíngjaland, en þar næst Frísland. Mundíufjall gengr frá Feneyja botnum austan ok vestr á Spánland. Hjá Saxlandi liggr Holtsetaland, en þar næst Danmörk. Brútus er maðr nefndr, hinn fjórði af Enea, er kominn var af Trójumönnum, skipt var nafni Brútí, ok kallaðr Brittó; af hans nafni tók nafn Brittannía, þat heitir nú Eingland, en fyrrum Bretland. Á Einglandi er Lundúnaborg. Suðreyjar liggja nærri Írlandi; 10 eru bygðar Suðreyjar. Orkneyjar eru bygðar 25; þar er biskupsstóll, er heitir í Kyrkjuvâgi, þar hvílir hinn heilagi Magnús jarl. Hjáltland er næst Orkneyjum, þar er erkidjákn; þar nær Færeyjar, þær ero 18 alls; þar er biskupsstóll, er heitir í Kyrkjubæi.

Annat brot.

1. Svâ segir í Hamborgar istoría, ok kallast sá meistari, er gjört hefir bókina, flest allt hafa ritat eptir fyrirsögn Sveins Úlfssunar af tíðendum Dana ok Svía, at Otta keisari hinn rauði, er fyrstr var með því namni, þá er hann hafði aptr unnit öll þau ríki undir keisaradóminn, er undan höfðu gengit, síðan Karlamagnús keisari andaðist, fór hann með her sinn uppá Dani á tólfta ári ríkis síns; ok þegar hann kom norðr um Slesvík, þar sem Danaríki tók til, eptir því sem þeir höfðu löndum skipt, Heinrekr keisari faðir hans ok Gormr konúngr gamli í sætt sinni, eyddi hann landit með eldi ok járnum, hvar sem hann kom, allt þar til er hann kom þar, sem síðan heita Ottusund. Síðan snèrist hann suðr aptr, ok þá er hann kom til Slesvíkr, kom í móti honum Haraldr Gormsson, ok hèlt orrostu við hann, ok varð sigraðr, ok flýði til skipa. Eptir þat gaf hann sik í keis-

arans vald, ok fèkk keisarinn honum aptr ríki sitt, ok hèt Haraldr at láta skírast, ok at kristna alla Danmörk. Var þá Haraldr konúngr skírðr ok kona hans Gunnhildr drotníng, ok sun hennar úngr, er keisarinn veitti guðsifjar, ok lèt kalla Svein-Ottó. Þá var skipt Jótlandi í þrjó biskupsríki, ok vígði Aðaldagr Brima-erkibiskup fyrst 3 biskupa til ráðinna biskupstóla: Harald í Slesvík, Leifdag til Rípa, Reginbrand til Áróss. Haraldr konúngr blátönn hèlt vèl trú, meðan hann lifði.

2. Hèr segir ok svâ, at Haraldr konúngr sendi sun sinn til Englands, þann er Hríngr hèt, með her, þvíat Danir höfðu haft þar jafnan vald of 100 vetra, síðan er Guðröðr vann eyna [1]), ok er Hríngr hafði unnit eyna [2]), var hann svikinn ok drepinn af Norðimbrum. Þess er ok getið þar, at Haraldr konúngr kom Hákoni [Noregs höfðíngja til ríkis [3]), er áðr var í brott rekinn, ok gerði hann sáttan við kristna menn.

En þá er Haraldr tók at eldast, vildi Sveinn sun hans taka ríki af feðr sínum, ok styrktu hann til þess þeir höfðíngjar, er Haraldr hafði nauðgat til kristni; tóko þeir Svein til konúngs, en köstuðu kristni. Þeir lögðu bardaga við Harald konúng. Haraldr konúngr fór til orrostu nauðigr í móti syni sínum, svâ sem Davíð í móti Absalóni. Or þessi orrostu flýði Haraldr

1) England, *F.* 2) landit, *F.* 3) blótjarli til Noregs ríkis, *F.*

konúngr sárr til Vindlands, ok andaðist við Jómsborg allra heilagra messudag. Lík hans var flutt til Róiskeldu, ok jarðat at Kristskirkju, þeirri er hann sjálfr lèt gjöra. Hann var konúngr 50 ára.

3. Eptir Harald konúng blátönn tók ríki Sveinn sun hans, ok hèlt illa kristni. Hann var hertekinn tysvar af Vindum, ok leystr út stórmiklu fè. Eptir þetta fór Eiríkr hinn sigrsæli, Svíakonúngr, út í Danmörk með allmikinn her, ok barðist við Svein margar orrostur á skipum, þar til er mínkaði styrk Dana, svâ at Sveinn varð landflótti, ok flýði fyrst til Noregs, ok vildu Norðmenn ekki við honum taka; fór hann þaðan til Englands, ok vildi Aðalráðr konúngr hann ekki þar, fyrir sakir úfriðar þess, er Danir höfðu jamnan þar gert. Eptir þat fór hann til Skotlands, ok tók Skotakonúngr hann vel; var hann þar til dauða Eiríks konúngs, ok hefir Sveinn konúngr svâ sagt Úlfssun, at móðurfaðir hans tæki makliga hefnd fyrir þat, er hann hafnaði rèttum guði, er faðir hans hafði tignat.

4. Eiríkr konúngr rèð nú bæði Svíum ok Dönum, ok var heiðinn ok úvin kristinna manna. Svâ stendr þar í bókinni, at Ottó keisari hinn þriði með því namni hafi herjat í Danmörk, ok sigrað Eirík konúng. En frá því segir glögliga, at keisari ok erkibiskup af Brimum hafi sendt til Eiríks konúngs Poppó biskup af Slesvík, at

boða honum kristni, [ok veita keisaranum þvílíka lýðni, sem Haraldr Gormssun hafði veitt hinum fyrra Ottó [1]). Eiríkr konúngr bað biskup sýna sèr nokkurn mátt guðs síns. Þá bar biskup glóanda járn í hendi sèr, ok sýndi konúnginum úbrunna hönd sína; ok áðr allan grun tæki af heiðnum mönnum, lèt biskup vexa kyrtil sinn, ok fór í, lèt síðan slá í eldi, ok stóð hann heill, þá er kyrtillinn var brunninn. Eptir þat lèt Eiríkr konúngr skírast ok mörg þúshundrat [2]) manna. Voro þá ok sendir menn til Svíðjóðar at boða kristni. En Sveinn konúngr Úlfssun segir svâ, at Eiríkr konúngr hafi kastat kristni ok dáit heiðinn. Í þessum úfriði hyggjum vèr verit hafa Hákon jarl, ok barizt við Ottó keisara, sem segir í Vellheklu, ok veitt lið Eiríki konúngi vin sínum eða mági.

5. Eptir dauða Eiríks konúngs tók ríki Ólafr sun hans í Svíðjóð, en Sveinn kom þá aptr í Danmörk. Sveinn skildi þá, at guð var honum þá reiðr, ok hèt at snúast til kristni, ok boða fólkinu rètta trú. Eptir þat sættust þeir Ólafr konúngr ok Sveinn konúngr, svâ at Sveinn konúngr skyldi hafa ríki sitt, ok fá Sigríðar hinnar stórráðu, móður Ólafs konúngs; síðan skyldu þeir báðir láta kristna lönd sín. Þá er fullkomin var sætt konúnganna, eggjaði Sigríð drotning hin stórráða, at þeir skyldi ráða [3]) Ólaf Tryggvasun Norðmannakon-

[1]) v. í F. [2]) þúshundir, F. [3]) frá löndum, b. v. F.

úng, er Danir kölluðu [1]) krakabein; [ok nokkuru síðar hèldu þeir við hann hina snörpustu orrostu suðr undir Vindlandi, ok þar fèll Ólafr Noregs konúngr, at sögn Dana ok flestra manna annarra [2]); skiptu þeir þá Noregi með sèr, þrír höfðíngjar: Ólafr sænski, Sveinn konúngr, Eiríkr jarl Hákonarsun.

---

[1]) Krakalegg eðr, *b. v. F.* [2]) sem þeir gerðu síðan, *F.*

Söguþáttr

af

Hákoni Hárekssyni.

1. Kapituli.

Í Noregs konúngs ríki austr í Víkinni var einn ríkr bóndi, Hárekr at nafni, svâ auðigr at hann átti 12 búgarða fyrir utan þann höfuðbæ, er hann sat á sjálfr; á sjónum hafði hann mikinn fjárafla, svâ at hans kaupferðir rákust til allra landa í Austrveg ok Þýzkaland, Flandr ok England. At því skapi var ríkdómr hans í dýrgripum ok lausafè. Þrjár höfuðveizlur hèlt hann á hverju ári, jólaboð ok miðsvetrar ok at páskum. Svâ var hann maðr vinsæll af sínum frjálsleik, at allar bygðir lofuðu hann. Sun átti hann einn, er Hákon hèt, hann var vænn maðr ok vel fallinn. Nú líðr svâ dögum, at Hárekr bóndi gengr fram til frænda sinna, leifir hann þá syni sínum eingetnum alla fullsælu eptir sik. Ok sem Hákon hefir ísezt erfðina, kvângast hann með ráði frænda sinna, ok fær góðan kost af göfgri ætt; ok er þeirra brúðkaup er umgört, sèr húsfreya brátt, at mikit æskumót

er á framferði bónda hennar, því at hann vill halda rausn alla eptir föður sinn, enn addrættir ok útvegar Háreks ero foknir, því at Hákon hugsar meir uppá leik ok lausúng með dagligan kost ok máldrykkjur enn fèbrögð ok geymslu. Húsfrú tekr hann orðum, því hon var roskin kona ok forsýn, ef hon nokkru rèði. Hon spyr, hversu hann ætli til: því góðsi þínu dugir þat ekki, þótt þat standi á mörgum fótum, at þú tærir út tveim höndum, en vanrækir allan umgánginn, ok væri þat mitt ráð, at þú legðir af þrjár höfuðveizlurnar, því at engi skylda mân á vera, at þú haldir þeim eptir föður þínum. Enn þó hon talaði um þetta, þá lèt hann sem hann heyrði ekki, ok sagðist eigi nenna at affeðrast svâ mikit, at kasta niðr stórmensku hans. Þú mânt ráða, segir hon, en eptir ár liðit skal ek segja þèr, hvat þú spennir, því ek skal tilhugsa. Heldr hann nú fram sama með vinsemdum miklum, seldi hann svâ góðs sitt, at hann tók orðlof í móti. Enn eptir ár liðit spyr húsfreya, hvat hann hugsi um góðs sitt? Hann segist þar lítit tilleggja. Þá kann ek segja þèr, segir hon, at öll þau för með kaupeyri, er faðir þinn leyfði þèr, ero svâ strokin, at eigi áttu rúm í einu skipi. Hákon svarar at ekki mân hindra. Líðr enn nú ár. Þá segir húsfreya, at allir þeir 12 búgarðar eru eyddir ok etnir, ok segir nú nauðsyn, þótt seint sè, at mínka veizlurnar. Hákon segir, at enn vel

duga myndi: því við eigum úgrynni fjár í gripum ok gersemum, bæði mundar þíns ok erfðar minnar. Húsfreya segir: ef þú heldr hit sama fram, er fè allt uppgengit eptir ár liðit. Heldr Hákon rausn sinni, ok er þar kemr tíma, at búast skal til páskaveizlunnar, segir Hákon húsfreyu, at þessa veizlu vill hann með allri mekt gjöra láta, ok eingan lut tilspara. Húsfreyu fanst fátt um, enn þó gjörir hon, sem honum líkar, sakir þeirrar ástar, sem hon hafði til hans. Var þat boð svâ fjölmennt, sem aldrei hafði fyrr verit, ok með miklu kappi, at stóð í staunginni. Ok affarakveld veizlunnar, sem frá skal ríða um myrgininn eptir, er drukkit lengi á nótt fram; en er þat þraut, gánga menn ölgvaðir at sofa. Svaf Hákon í lokhvílu. Ok er þau hjón koma í sæng, talar hann svâ til hennar: maklig ertu, sæti mín! segir hann, at ek gefi þèr fögr orð með sannri elsku fyrir svâ góða hlýðni ok eptirlæti, sem þú hefir mèr veitt í okkar samvist; en ek legg þar í móti meingjörðir, fyrst einræði mitt, enn nú þó þat á ofan, er því meir ángrar þitt augabragð, frænda minna ok fóstbræðra; vil ek með eingu móti vera hèr í mínu landi, ok því berst ek þat fyrir, at leynast brott einmani rètt á þessari nóttu, ráði guð hvat ek tek við! enn tveggja hluta bið ek þik, þat annat, at þú látir seint upp lokhvíluna á myrgin, þvíat því lengr fæ ek stundir at fríast, þó mín sè leitat; sú er bæn önnur, at þú bíðir mín af

þeirri dygð, sem þú kýs þèr til handa. Við þessa ræðu grætr hon stórliga ok sárliga, ok eptir tárblandinn koss skilja þau nær at miðri nóttu, gengr hann út lágliga af bænum, ok þegar fram í mörkina, er nærri stóð, fer hann allt til dags, en felr sik síðan.

2. Nú er til at taka í bænum, at þjónostumenn ok margir af bóndum bíða lángt á myrgin fram fyrir lokhvílu Hákonar, því húsfreya lætr eigi heyra til sín. Í því hvíslast þeir, at Hákon mâni sofa sakir lángrar náttsetu; ok er þeim þykkir or hófi gánga, sem til borðs vildu ok ríða brott síðan, klappa þeir á sængina, ok spyrja, hvat um er? Húsfreya spyr, hvat tídt er? Þeir segja bónda mál at klæðast. Hon segir, at bóndi væri þar ekki. Nú er gengit í kjallara ok öll hús, þau er hans var von; en er hann fanst ekki í bænum, snýst þessi hátíð í sút ok grát, hlaup ok hark aptr ok fram í allar ættir frá bænum, allt fram til middags eðr meir, ok svâ mikinn harm báru hèr margir menn af, at þeim bættist seint. Nú er at víkja til Hákonar, at hann vendir sínum vegi austr til landsenda, bar honum svâ til, at þokur dimmar geymdu hans, þar til at einn myrgin ber hann fram or mörkinni ok myrkrunum, er hann þá kominn fram at sjó á höfða nokkurn, ok svâ brátt sèr hann, at búza nokkur leggr upp á þat sama lægi, ok var skip þat mikit stórt, ok sem þeir hafa lægt segl sín, kallar Hákon á skipit, ok

biðr sèr flutníngs út þannig; ok sem þat veittist, gengr hann fyrir skipherrann, er Gyrðr hèt, hann var maðr danskr, ok einn af hirð Sveins konúngs Úlfssunar, er þá rèð fyrir Danaveldi, hefir hann gert kaupferð til Englands með konúngsins varnað, ok er nú aptr kvâminn með hlöðnu skipi. Hákon skiptir nú um nafn, ok segist Vigfús heita, biðr formanninn fars ok kostar á fund Danakonúngs, segist maðr fèlaus en góðrar ættar or Noregi, segir ok þat hug sinn, ef hann skal giptu fá, at hann mun hana hjá Danakonúngi upptaka. Nú veitist honum þetta, því maðrinn var vænn til liðs, en Danir vissu örleik ok góðvilja konúngs. Litlu síðar fellr til fagrt leiði, ok sigla þeir til Sjólands, því þeir spyrja, at Danakonúngr sitr þar; ok sem fyrst mega þeir, sækir Gyrðr á fund konúngs ok Vigfús hinn norræni með honum. Þeir koma svâ til bæarins, at konúngr sitr yfir borðum, ok gánga fyrir hann. Konúngr tekr Gyrði harðla blídt, ok spyr at Englandsferðum. Hann lætr vel yfir; ok sem þat er úti, spyr konúngr, hverr sá sè hinn úngi maðr? Vigfús nefndi sik, ok biðr konúng þarmeð nokkrar ásjár. Konúngr spyr, hvat hann hefði til at þjóna höfðíngjum? hvert hann væri hagr eða listvanr í nokkru? Hann segist eingan lut til lista hafa, at þjóna konúngi: utan hugboð mitt, at hjá yðr mun ek gæfu fá. Konúngr segir sèr því vandara um.

5. Síðan lætr konúngr kalla einn járnsmið, þann er beztr var í garðinum, ok segir honum svâ: hèr er einn úngr maðr, er þú skalt meðtaka, ok kenna honum járnsmíð, ef hann fær numit; geym ok þess, at þú sèrt vel við hann, ok öfunda hann ekki, þótt guð gefi honum skilníng, sem oss þykkir góð vân í. Smiðrinn játar hèr um konúngs vilja, ok fara þeir báðir samt í smiðju, ok er fljótt til frásagnar, at nám þetta gengr fram svâ greidt með góðum skilníngi, at eptir 6 mánuði er lærisveinn líkr meistara sínum, en því framar sem áleið, svâ at Vigfús er nú orðinn formentr á járnsmíð yfir alla menn í Danaveldi. Eptir ár liðit koma þeir báðir samt fyrir konúng, segir þá hinn gamli smiðr, hvar kvâmit er. Konúngr gefr honum góða þökk, ok kallar nú silfrsmið, ok leggr Vigfús honum í vald. Er hann nú fljóttækari á þá list, heldr enn þá, sem hann hafði fyrr, svâ at eptir 6 mánuði segist meistarinn ekki til hafa at kenna honum, ok þat sama segir hann konúngi. Konúngr skipar þá Vigfúsi í þriðja skóla til gullsmiðar, at grafa, steinsetja ok amalèra; ok eptir átta mánaði kemr meistari fyrir konúng, ok segir sik á enda at læra þann mann, því svâ klókan ok kænan til alls hagleiks með málm at vinna segist hann aldrei sèð hafa, kveðst ok þat hyggja, at hverja list, er hann legði fyrir sik, mundi hann fá umfram aðra menn numit. Konúngr varð nú glaðr við, ok skipar

Vigfúsi í fjórða skóla til steinsmiðar, at sníða, líma ok niðrsetja eptir steinmeistara reglu; er þessi list úti eptir ár liðit, svâ hèr um fer sem um aðrar greinir; er hann frábær öðrum mönnum bæði um fljótleik ok fagrleik. Er þat liðit, at hann sè lærisveinn; fer hann til, eptir konúngs skipan, at gjöra með járni þau hnossasmíði, sem konúngr vill hafa til sæmdar ríkinu; gekk þat um eitt ár. Þakkar konúngr honum störfin, ok býðr honum leigu sína. Vigfús segir því valda gæfu konúngs, at hann kann nokkut, ok kallast hann eingrar leigu makligr. Konúngr lætr sèr mikla, er hann vill til eingis vinna. Vigfús mælti: þat skal eigi vera, mân ek þat kjósa, segir hann, er mèr sýnist fegrst, ok mèr mân at beztu verða: ek bið yðr, at þèr gefit mèr heilræði nokkut. Konúngr segir: þú þykkir mèr undarligr maðr, neitar peníngum, en [beiðist slíks; eðr hverr segir þèr, at ek sè forspár eða spekíngr? Vigfús svarar, ok kvaðst hafa þat á sjálfum sèr reynt, at hann er bæði spakr ok forspár. Hèr kemr þá um síðir, at konúngr svarar: þat er mitt ráð, at þú trúir aldrei lágum manni ok rauðskeggjuðum. Vigfús þakkar framlægit sem hina vænstu gjöf. Nú fer hann til annat ár, ok smíðar konúngi gull ok gersemjar. með svâ fásènum [1])

---

[1]) *Frá merkinu vantar í S, a. hvar orðinu* hefir *er innsmeygt í staðinn; en í tveimr af þeim fylgjandi brotum í S. finnst þat.*

hágleik, sem allir dást at. Eptir þat ár liðit fór öll orðræða með þeim Vigfúsi ok konúngi á sömu leið, sem fyrr var talit. Kónúngr býðr fè, en Vigfús krefr enn heilræði, ok þar kemr enn þófinu, at konúngr lætr til, ok mælti svâ: hver fjölskylda sem þik stendr, þá geym þess, at þú gakk eigi frá messuembættinu, fyrr enn þat er lukt, ef þú ert innan kyrkju staddr. Vigfús þakkar heilræðit, ok tekr nú næsta ár steinsmíði, ok gjörir Danakonúngi höll svâ væna, sem aldrei sást önnur jafnvæn í því landi.

4. Enn eptir smíðaða höllina finnast þeir um vârit konúngr ok Vigfús, sem menn taka at búa kaupferðir sínar; þakkar konúngr hōnum þá enn starfit, ok spyr, hvāt honum er þá skapfellast at taka í aðra hönd. Vigfús segir: þat er heilræði, konúngr! Sveinn konúngr talar þá: hví mân hinn sami maðr svâ fallinn, vitr ok frábærrar greinar, en í öðru lagi svâ fyrirlátr [1]), sem vèr þættumst mega til háðs virða, en þó mântu enn ráða. Þat ráðum vèr þèr, ef þú verðr allreiðr með víghug til nokkurs manns, at þú haldir þik í minníng guðs, ok lesir helga bæn, *pater noster*, í nafni guðs föðurs; ok ef eigi rennr af við þetta, skaltu lesa aðra *pater noster* í nafni guðs sunar; ok ef eigi linast enn viðr þetta, skaltu lesa þriðju *pater noster* í minníng heilags anda; ok ef enn lystir þik sama verks, mântu vinna, nema guð banni, ok leggi til nokkra líkn. Vigfús þakkar heilræðit eptir vanda, ok

[1]) flatr *S*, *a*.

spyr, hvat nú skal hann gjöra framleiðis? Konúngr segir, at þat skal hann gjöra, spázèra með honum litla stund. En þá konúngr er af staðnum farinn á bryggju, flýtr þar fyrir einn knörr hlaðinn til hafs, tjaldaðr ok albúinn. Þá segir konúngr: störf þín, Vigfús! eru mikils verð, þótt vèr leggjum lítit fram; knör þenna til Englandsferðar skaltu albúinn eiga, höfum vèr þat hugsat, at þú munir fara á knerinum til Englands, ok dveljast þar í vetr, þvíat þar liggr afli fyrir, ef Englakonúngr lætr þik smiða, sem mik varir, því at hallir í Englandi eru á fyrnsku hátt; haga svå góðsinu, sem vèr leggjum til, halt því fram til ávåxtar, þvíat tíð er góð í Englandi, en farmr á knerinum mun þèr eigi bregðast [1]); skipmenn þínir eru í þínu valdi, þætti oss ráð, sem þú kæmir fram, at þú hlífðir þínum kosti, ok fengir þeim [byrðíng nokkurn [2]) aptr híngat, því at eigi mân þik menn skorta at våri, ef þú vilt til Noregs fara at vitja ættjarðar þinnar, sem oss þykkir vân. Vigfús þakkaði konúngi allan sóma, fyrst mentina, þar með fjár útlátin, ok síðan heilræðin, ok segist því láuna skyldu, at frægja hann yfir alla konúnga.

5. Síðan tekr hann orðlof af konúnginum til brottferðar, stígr síðan á skip sitt, ok siglir þegar í haf, ok kemr fram til Englands með heilu ok höldnu, ok fer svå með öllu, sem Danakonúngr hafði tillagt. Vigfús sendir aptr menn, en skipar upp góðsit, var þar hverr penίngr val-

[1]) *rjúfast S, a.* [2]) *lèttibyrðíng S, c. 554, h.*

inn í, [ok er um mest mátti velja [1]) í Englandi. Brátt býðr konúngr honum á sinn fund, því honum var brátt flutt, hver maðr hann var í meistaradómi, hvat sem kjósa vill. En sem þeir finnast, spyr konúngr, ef hann vill smíða nokkut, segist hafa forna höll til niðrtöku. Vigfús segir: er þat eigi ráð Danakonúngs, at ek vinni þat, fyrir mik er lagt, ok mèr er möguligt þenna næsta vetr? En svâ fer þat til efnis, sakir þraungleika tímans, at konúngr skipar tveimr meisturum at smíða höllina, er sá annarr enskr, en Vigfús annarr, skal sínum megin smíða hverr þeirra með tilskipuðum starfsveinum, því konúngr vildi sjá, hverr hagari var, eða hverr fljótari var; en þar er jafnaðr [2]) tilbúnaðr eptir konúngs skipan; sá enski meistari hefir 12 [3]) fylgðarmenn, en Vigfús 7 [4]). Fara þeir til, skipa niðr grundvöll, ok reisa síðan. Hefir hinn enski þat starf fyrirfram, at hann ríðr þar til, er grjót var valit, ok segir fyrir, hverr þar skuli telgja eðr tilbúa [5]); líðr nú svâ smíðinni. Konúngr undraðist mjök, at Vigfúsi gekk miklu fljótara, þótt hann væri miklu liðfærri; konúngi miklar þat með sjálfum sèr, at hinn útlendi skal yfirbera þann, er enskir kalla meistara, þvíat sá er orðrómr í öðru lagi, at fegrð á smíðinni beri eigi minnr af enn fljótvirki.

6. Svâ bar til eitt kveld, sem smiðirnir hafa úti sitt dagsverk, at konúngr kallar hinn

---

1) er mest mátti umvelta *S*, *a. b.* 2) ei jafnari *S*, *a.* 3) 20 *S*, *a.* 4) 5 *S*, *a.* 5) snikka *S. c.* 554, *h.*

enska smið, ok leggr honum stórar ávítur, at einn danskr skal fyrir sitja hans kunnáttu, ok svâ mâni hann tapa sínu lofi, at þat fáist aldrei síðan. Hinn enski segir: herra minn! mèr þykkir vân, at yðr virðist svâ, ok því nauðgast ek til, at segja yðr þat, þèr vitit eigi áðr, þó mèr þykki mikit fyrir upp at kveða: efni eru eigi betri um þenna danska mann, enn smíðir hans flytjast ok fegrast með því fulltíngi, sem eingi góðr maðr skyldi hafa; mínum lagsmönnum er þat kunnigt, at vèr höfum mælt ok mindat vegginn viðr þat sjálft, er hann fór til húss at kveldi, en at morgni er hann miklu hærri, ok því er þat eigi mitt at keppast þar við. Konúngr segir, at eigi mân þetta satt vera. Hinn enski segir, at hann skuli láta kalla á þá kompána, svâ þeir komi þar, ok heyra, hvat þeir segja. Sem þeir kvâmu, eru þessi mál borin fyrir þá, bjóða þeir eið sinn, at þat sè hvert orð satt, sem meistarinn sagði hèr um, ok svâ fer fram, at þeir sverja bókareið hèr um, at Vigfús er fordæðumaðr. Eptir eiðinn unninn gengu þeir út, en konúngr fer í ráð með meistaranum enska, hvat fram skal fara, segir sèr eigi vera þat þekkt, at svâ bölvuð smíði sè yfir sínu höfði, því hann segist eigi vita, hverr voði í megi vera: en hvernin skulum vèr hann af dögum ráða, svâ oss verði ámælislaust? því eigi sýnist þessi maðr lögliga drepinn, ef vèr látum hann drepa ekki utan fyrir smíðina, svâ mikla frægð sem hann hafði með Dönum. Meistar-

inn segir: þar finnst ráð til; þèr skulut nú í stað fá mèr glófa yðar, með þeim boðskap til Vigfúss; at þèr lofit mjök hans meistaradóm, ok skipi þèr honum frá þessari stundu alla forsögn ok skipan verksins, ok því bjóði þèr með jartégn glófans, at árla á myrgin fyrir sól skal hann ríða fram til þræla, at fylla þat starf, er ek hefi áðr haft. Þegar ek hefi borit honum þetta yðar boð, skal ek ríða fram til þrælanna, ok segja þeim þar hans tilkomu snimma á myrgin, ok þarmeð yðar vilja, at þeir brenni hann á báli, hverja mind sem hann hefir tekit á sik, sakir sinnar fjölkýngi. Þessi ráð samþykti konúngr. Fer þá meistarinn, ok ber Vigfúsi glófann með öllum orðum, sem fyrr var talat, fær sèr þegar hesta, ok ríðr í mörkina, ok býðr þrælum danska smið at brenna at morgni, hvert álit sem hefði. En Vigfús hugleiðir hit fyrsta heilræði Sveins konúngs, því þat stóð [1]) uppá þenna sama sendiboða: at hann skyldi eigi trúa lágum manni rauðskeggjuðum; því at meistarinn átti þetta, því hann var bæði lágr ok rauðskeggjaðr. Hèraf leiðir honum svá mikit ángr, at hann vakir út alla [2]) náttina, því honum er brjóstfast at geyma heilræðit, en í öðru lagi sýnist honum fárligt, at hlýða eigi konúngs boði; en þetta ræðr hann af, at þegar í óttu ríðr hann fram á veginn,

[1]) hlýddi *S*, *c.* 544, *h.* [2]) af ígegnum *S*, *a.*

ok sem kvâmit er sólarroð, verðr fyrir honum eitt þorp sæmiligt, ok þegar sem hann kemr inn í þorpit beinan veg um strætit, heyrir hann at annann veg út við múrinn er hríngt til messu. Þar víkr Vigfús at kapellu, ok stígr af hesti sínum, gengr inn ok litast um, sèr hann at þar er gamall prestr mjök úskygn ok seinfær, ok því þykkir honum sakir sinnar farfýsi, at hann mâni aldrei framkvâmast, ef hann bíðr. Til minnis kvam honum annat heilræði Sveins konúngs, at hann bauð honum at hlýða messunni, en eigi að heldr þolir hann kyrr; stökkr hann upp, ok stígr á hest sinn, ok reið sinn veg; en sem hann ætlar rètt út at ríða annars vegar af þorpinu, klíngir í kapellu nokkurri rètt við hliðit, hann stígr nú af baki, ok hugsar, sem var, at hèr mâni klíngja til upphafs [1]); hann gengr inn, ok fellr fram, ok sem guðs líkami var útdeildr, þá hugsar Vigfús at bæta úhlýðni sína við Svein konúng, ok bíða blessanar eptir messuna, hvat sem tíma líðr, ok svâ gjörir hann. Skýtr nú sólunni hátt ok vel á lopt, því dvalir þessar drógo tímann. Stígr hann nú á bak, ok ríðr ákafliga, ok lèttir eigi fyrr, enn hann kemr fram.

7. Nú skal greina hvat hinn enski meistari hafðist at; hann vakir nú um tíma yfir þeirri gleði, at Vigfús mâni snimma af lífi tek-

[1]) upphalds *S, a.* uppihalds *seinna lagfært til* upphafs *S, b.* messu upphafs *S, e. 544, h.*

inn þann dag, ok því ríðr hann sem fyrst lýsti af degi, því messur dvöldu hann hvergi, kemr hann fram í mörkina, ok vill segja konúngi sem greiniligast frá, hvat gjörzt hafi; ok svå fljótt sem hann ber at fram, umkríngja þrælarnir hann, grípa hann, ok draga grimmliga at bálinu, er þeir höfðo áðr ákafliga [1]) uppgeyst [2]). Hann kallar ok spyr, hví þeir kvæli hann? em ek enskr maðr ok vin konúngs. Þeir svara: hyggr þú, bölvuð fordæða! at vèr vitum eigi ílsku þína, at hverjum ham sem þèr líkar máttu kasta yfir þik, sem hinn enski maðr sagði oss í nátt, ok því skal eldr gleypa þik. Lèto þeir hann svå strax fram á bálit; ok þar brennr hann til kola, íllr maðr ok svikafullr, er sèr beó sjálfr gröf þá, er hann í fèll með rèttum dómi guðs. En er þrælarnir standa yfir eldinum, ok tala með sèr, hverso íllmenni þetta fór af heiminum, reið Vigfús fram at þeim, ok spyr hví þeir sèu iðjulausir? Þeir segjast unnit hafa hit þarfasta myrginverk í aftöku þess galdramanns, er kvam af Danmörk í haust. Vigfús þagnar þá, ok sá hvat honum var ætlat, ok hve málit var umturnat, skilr nú at messan dróg hann undan dauða, en så fèkk víti, er tilvann. Miklar þakkir gjörði Vigfús guði með sjálfum sèr, segir nú þrælunum fyrir um verk, ok ríðr síðan heim til smíða sinna. Er nú svå

1) uppætt eðr *b. v. S, a.* 2) upptendrað *S, e. 554, h.*

skipat um daginn, sem konúngr kemr at sjást um at vana: Vigfús stendr á smíð sinni, enn audt er annann veg til móts. Konúng undrar þetta ok þegir, því skipan er voltin, eigi [1]) sem hann hugði til. Vigfús talar þá: guð vissi gjörr enn þèr, konúngr! hvat rètt er ok satt, því þèr urðut sviknir með falsi at dæma rángan dóm á saklausan, því tók illr maðr ránglæti sitt, má mèr því Sveinn konúngr hugkvæmr vera, ok mânot þèr konúngarnir vera því úlíkari, sem meir er at reynt; ok svâ lýkr ræðu þeirra, því konúngr gengr frá, af því hann sèr sik [offara orðinn [2]). Ok litlu síðar talar hann til Vigfúss, ok snýr [3]) til blíðu, ok segist bæta skyldu, áðr þeir skilja, hvat honum hefir yfirsèzt af rógi ok meinsæri vondra manna, ok biðr konúngr Vigfús nú, at hann taki niðr til grundvallar allt þat verk, er hinn enski meistari hafði gjört, ok láti allt smíðit verða með einu formi. Vigfús gjörir nú svâ, ok verðr höllin alsmíðut, áðr skip gánga brott af Englandi um sumarit. Konúngr gjörir þá veizlu stóra, [sem hann drekkr Vigfúsi sakir [4]) hallarinnar. Lofa Englismenn mjök smíðit, sem verðugt var. At þeirri veizlu liðinni [5]) gefr konúngr Vigfúsi 2 skip hlaðin vænum kosti, ok þar með gefr hann honum blídt orðlof. Byrjar nú Vigfús ferð sína til Noregs, hefir

---

[1]) *v. í S, a.* [2]) ófara hafa orðit, *S, e.* 554, *h.* [3]) snýst *S, e.* 554, *h.* [4]) s. h. drekki hóf 554, *h, S, e;* er h. drechur handsal *S, b.* [5]) *v. í S, b. S, e.* 554, *h.*

hann knörinn Sveinsnaut ok þar til annat skip jafnmikit, er hann keypti í Englandi; þetta hleðr hann hvârttveggja með ávinníng fjár þess, er Danakonúngr gaf honum. Þessi 4 skip býr hann forkunnarliga vel með hagleik sínum, fèkk þar til gylta veðrvita ok stöfuð segl með ýmsum litum.

8. Síðan leggr hann út af Englandi, ok fær góða byri, kemr hann eitt kveld undir Noreg rètt í sitt ættland í Víkinni; hann leggr skipunum í eitt leyni, en stígr í bát með nokkra menn, ok rær upp lágliga fyrir þann bæ, er hann hafði forðum fráhorfit; hann gengr einn á land ok upp í bæinn, lízt honum þar ílla á, svâ at mikil reiði fyllir hann þegar, því bærinn er víða bættr ok nýbræddr, ok því þykkir honum víst, at sú kona, er hann átti, mâni hafa fengit sèr nýan bónda, gengr hann upp í herbergi þau, er honum vâru kunnig, ok fer leitandi hvar húsfrú mâni sofa; þvíat lokhvíla, er fyrr var getit, var vanrækt. Upp kemr hann í lopt nokkut, þar er sæng ein, þar sèr hann liggja húsfreyu sína, ok fagran mann í faðmi henni, þykkir honum nú at sýnu gánga, at hann hafi rètt hugsat, ok svâ dauðligt hatr fyldi hans hjarta, at þessa manns líf vill hann í stað brott taka; ok með guðs vilja kemr honum til hugar hit þriðja heilræði Sveins konúngs, at honum er bannat at vega svâ fljótt, sem hann fýsir. Hann gengr nú brott frá sænginni, sem lengst mátti hann

innan húss, ok ætlar þar at standa, meðan hann les *pater noster;* þat fer eigi svâ, því reiðin hafði raðat honum mjök at sænginni, þá er úti var. Hann hopar annat sinn, ok hugsar með sèr, hvat er hann þolir, þá skuli hann launa lífgjöfina í Englandi ok halda heilræði; fer nú rètt sömu leið ok fyrr. Frá dregr hann sik þriðja sinn, ok sem bænin er úti, er hann kvâminn at sænginni með brugðnu sverði, þrífr í hárit á hinum únga manni, ok ætlar at rykkja höfðinu fram á stokkinn, því hann lá ofar í sænginni. Við þenna rykk vaknar húsfrú, ber þegar skyn yfir, hvat um er, ok kallar svâ: sonr okkar, Hákon minn! segir hún. Hann kastar sverðinu, ok biðr guð gæta sín. Verðr þar síðan svâ mikill fagnaðarfundr, at eigi er auðvelt at greina, því þau glöddust bæði fyrir önd ok líkama af því er guð hafði nú þeim veitt. Þá segir hún, at þenna pilt bar hún í kviði, er þau skildo: ok heitir hann Hárekr eptir föður þinn. Spyr síðan hvert þeirra annat af sínum farsældum ok framferðum. Segir hún at frændr hans ok fèlagar hafi sýnt henni svâ mikinn manndóm, at hún hefir haft alla luti nóga síðan hann fór burt, bæði til kostar ok uppsmíðis. Hann segir at svâ sem morgnar mâni hún sjá mega hans fararblóma. Skilja þau síðan. Fer hann til skipa, ok lætr heimta út á rètta rúm [1]). Um myrgininn sem sól rýðr fjöll, fær hann

[1]) raun *S*, *a*. árar í rúm *S*, *c*. 554, *h*.

fagrt kul at landinu. Hans sigling var svâ væn, at hvert mannsbarn fór at sjá, ok margir hugðu, at þar mundi sigla einn konúngr; svâ siglir hann at landi, lægir seglin, hleypir akkèrum, ok lætr bryggjur á land upp. Þá þekkja landsmenn, at þar er kvâminn Hákon, ok verðr nú mikill fagnaðr í öllum þeim bý, er umbergis lá, eflist þar ok sama dag en bezta veizla. Segir hann þá frá ferðum sínum, ok þakkar frændum ok vinum alla þeirra*) dygð. Hvat höfum vèr lengr frásögu þessa manns, en alla sína lífdaga upp hèðan hèlt hann sínum sæmdum, því þá heill ok hoskleik hafði hann fengit í fundi Danakonúngs með hagleik ok frábærum meistaradómi, at aldrei kunni hans góðs á grunn at gánga, heldr keypti hann aptr allar þær jarðir, er áðr [lèt hann fyrir glutr ok vangeymslu, ok beó síðan um nægtir. Ok höfum vèr eigi fleira frá honum at segja, lýkr hèr svâ þessa sögu Hákonar ens norska.

*) höfðu glytrazt S, c. 554, h.

Af ágirnd Absalons erkibiskups ok af einum bónda [1]).

Svå er lesit, at [2]) í Danmörku såt einn erkibiskup Absalon at nafni, í nafnfrægum stað, er Lund hèt [3]); hann var merkiligr maðr ok mikill skörúngr í mörgu lagi, en mjög ágjarn til fjár, sem lýsist í sögunni. Hann hafði eflt ok af grundvelli uppreist [eitt svartmúnkaklaustr með föðurleifð sinni [4]) með ríkum próventum [5]) ok vænum herbergjum [6]). Er þat þessu nærst segjanda, at akr einn harla [7]) góðr lá til kyrkjunnar [8]) í Lund, var þat en mesta gersemi; åtti kyrkjan hálfan, en bóndi einn hálfan; [óx þar et bezta aldini [9]). Biskupinn falaði margan dag at bónda hans hluta í garðinum [10]), sagði

---

1) *þannig B; vantar í A.* 2) *v. í B.* 3) heitir, *B.* 4) einn svartmúka lifnað, *B.* 5) presentum, *B.* 6) þat klaustr kallaði hann *Saram* (*Soram*), var þat ekki nærri erkistólnum í Lund, heldr svâ sem stór dagferð, *b. v. B.* 7) vænn ok, *b. v. B.* 8) eigna, *b. v. B.* 9) ok brást aldrei, *B.* 10) akrinum, *B.*

honum vera miklu hentara lausa góz eða sú jörð, sem hann ætti einn alla aftekt af. En á hverjum árgángi var þat vani millum kyrkjunnar ok bóndans, at skipta ávextinum með mælum, var þat beggja gagn eða skaði, hvert ábati eða brestr í varð. Nú svâ opt sem biskup falaði, svâ opt synjar bōndi sölunnar, ok segir þat forna eign sinna lángfeðga, ok því vill hann eigi afgánga. Ok sem þat er alreynt, ferr erkibiskup í fors mikit; ok einn tíma, er þeir talast við, segir hann, at heilög kyrkja skal frá þeim degi aungvan hlut [1]) við hann eiga, heldr skal á nefndum degi skipta akrinum bæði til jarðar ok aftektar. Bóndi lætr sèr [þetta líka [2]), þvíat honum þikir harðna sambúðin í hverju. Líðr nú þar til at hvorirtveggju koma til akrskiptis; er þat sumartími, ok akrinn sem fegrstr ok fýsiligastr ágjörnum manni. Erkibiskup vill hafa þann hátt á skiptinu, at vaðr sè dreginn yfir þveran akrinn [3]); hann vill ok öngum tilhlíta [4]) utan sèr, at halda öðrumegin [5]) við bónda; ok nú þann tíma, [sem jörðin lægist millum hálsanna, leitar vaðrinn at jörðinni, ok berr eigi svâ skírt eða merkiliga, hverja hann [6]) gjörir yfir þveran akrinn. Erkibiskup kallar

[1]) reikníng eða mælíng, *B.* [2]) vel líka, at hafa sitt frjálst, þótt skipti þetta væri nýúng erkibiskups, *B.* [3]) réttsýnis, *b. v. B.* [4]) athlýða, *B.* [5]) vaðinn annann veg til móts, *B.* [6]) er lengist vaðrinn milli hálsanna fárliga, leitar bugrinn jarðar eptir náttúru ok berr að svâ skírt ok, merkiliga, at glöggliga sèr hverja rigu, *B.*

þá: rètt [1]) betr [2]), bóndi! segir hann. Bóndi hugsar svâ gjöra; en sakir þess, at svâ fallinn strengr, sem kunnigt er, þarf örugt átak, áðr hann lyptir sèr, nýtr bóndi afls, ok kippir röskliga vaðnum, þvíat hann hugði haldit annann veg eigi bila. En þat fór annann veg, þvíat erkibiskup hrapar [3]) við rykkinn, ok fellr áfram, svâ ófimliga [4]), at jarðfastr steinn [var í akrinum fyrir [5]) honum; ok þar kemr hann á, svâ at blæðir; stendr upp síðan, ok kastar vaðnum, segir at fullskipt sè akrinum, síðan hann er skemdr med öfund; þarf eigi hèr lángt um (at tala) utan á engu stendr öðru, enn bóndi sè fallinn í herra pávans bann fyrir öfundarþátt ok áverka [6]); ok yfir hann skal lýsast þat sama bann um alla *próvinciam*, utan hann gefist á dóm heilagrar kyrkju ok skipan erkibiskups. Sá verðr endir á þessu, at bóndi vill heldr lúta, enn láta kristiligt samneyti, þvíat hann kennir herða mun, en væntir at þetta mál komi undir annann dóm um síðir, ok gengr til [7]) lausnar. En dóm uppsagðan í milli sín oc kyrkjunnar heyrir hann þann tíma, sem erkibiskup hefir sik fyrirhugsat; en þat er fljótt í úrskurðinum, at þann hálfan part, sem bóndi átti í akrinum,

---

[1]) hertu, *B.* [2]) vaðinn, *b. v. B.* [3]) reikar, *B.* [4]) óvarliga, *B.* [5]) í akrlandinu verðr undir, *B.* [6]) viljanliga veittan meðr undirhyggju, *b. v. B.* [7]) fortu ok, *b. v. B.*

skal hann leggja til kyrkjunnar, kallar hann þetta minníngar-hót [1]), en [aungvan dóm [2]) fyrir svå stórt afbrot. Bóndi lætr sèr fátt um finnast, þvíat nú lýkr upp fyrir honum, hvern veg lagit var þetta mál, berr þó allt eins hraustliga sinn skaða, ok veitir erkibiskupi sömu lýðskyldu, sem fyrr [hafði verit [3]). Líða nú þaðan tímar, þar til at sami bóndi tekr banasótt, ok kallar til sín heimugligan klerk, at gjöra sína nauðsyn, ok þiggja tilskipat sakramentum af heilagri kyrkju, ok í millum annara greina [4]) seigir hann svå til prestsins: sèra minn! segir hann, ek veit, at þú ert röskr maðr ok einarðr, því vil ek gefa þèr þann bezta hest, er þú kýs af minni eign [ok þar með þýzkan söðul ok bitill [5]), til þess at þann tíma er ek em andaðr, berr þú erindi mit Absalóni erkibiskupi, svå fallit, at ek stefni honum fyrir dómstól himnakonúngsins, at svara mèr þar um akrinn ok þær greinir fleiri, sem þar til lúta. Prestrinn [játar gjöfinni [6]), því hún var fögr, en þikir þó [á skafit [7]) nokkut. Gjörir bóndi litlu síðar [sinn enda [8]), ok fèkk fagrt andlát fyrir manna øgum. En prestrinn gjörir, sem hann hafði játað, skundar á fund erkibiskups ok kemr svå í staðinn, at hann sitr yfir borðum

1) *lagfært fyrir* hat *A*, bót, *B*. 2) aungva bót, *B*. 3) án umlestrs fyrir nokkrum manni, *B*. 4) í sinni skipan, *b. v. B*. 5) með þvílíkan söðul ok beizl, *B*. 6) þakkar gjöfina, *B*. 7) óskaføreð, *B*. 8) sin erendi, *B*.

fyrri [1]) máltíð, gengr inn í höllina fram fyrir hásætit, ok heilsar uppá erkibiskup, ok segir svå síðan: så bóndi, er hann nefndi eignarnafni, er nú farinn fram af veröldinni, segir hann, ok bað mik bera yðr þau orð, herra! af sinni álfu, at hann stefndi yðr fyrir hásæti himnakonúngsins, at svara honum þar fyrir akrskiptið forðum. En á sama augabragði ok prestrinn hafði úti sitt mál, hnè erkibiskup aptr at dýnunum [2]) örendr í stað. Aflaði þetta mikils ótta um allt ríkit, sem enn mun síðar getit verða. En nú skal fyrst víkja til þess klaustrs [3]), er fyrr nefndum vèr; þat gekk svå til sama dag, sem erkibiskup var bráðlátinn, at eptir *completórium* síð um kveld, sem bræðr hugðust at fara til svefns, ok þeir höfðu enn eigi spurt af hans ànnláti, þá kom hryggilig rödd [af altarishorninu [4]), svå talandi með lágri ok mæðiligri raust: [*Sora! Sora [5])! pro me supplex ora!* þat er skilníngr þessara orða, at röddin biðr lifnaðinn [6]) mjúkliga minnast sín í augliti guðs. Birtist enn í þessu [sæt myskun [7]) almáttigs guðs, þóat erkibiskupinn yrði brotligr í sínu lífi fèkk hann [8]) orlof framliðinn at vitja þángat til hjálpar ok huggunar, sem hann hafði [9])

---

[1]) hina fyrri, *B.* [2]) stólnum, *B.* [3]) Saram, *b. v. B.* [4]) upp við altarið, *B.* [5]) Sara! Sara, *B.* [6]) biðja fyrir sèr ok, *b. v. B.* [7]) rèttlætisdómr, *B.* [8]) eigi heldr, *b. v. B.* [9]) þú, *b. v. B.*

mestu verskuldat [1]), því [at síðan bræðr frèttu dagstætt andlát erkibiskups, tók af þeim allan efa, at hans önd hafi þá krafit bænafulltíngs [2]). En nú er þar nærst at víkja með fljótu máli til þess efnis, hver ótti var um ríkit af þessum hlut. Þat gjörist lítlu síðar, at einn illvirki var gripinn af valdsmanni, járnaðr ok í dýflizu settr; hann var svå [baldinn ok gráligr í [3]) sinni illsku, at hann varði með lygðum ok meinsærum allar sínar [4]) sakir; ok svå sem hann sat í járnum dag ok nátt, hafði hann heyrt fagnaðarlaus hvað framfór í millum erkibiskups ok bóndans; því smíðar hann sèr ráð, ok fær komit þeirri flugu í munn eins skiptíngs, at bera stefnu hans þeim herramanni, sem hann hafði fángat, en [5]) sú stefnan var á nokkut líkan hátt ok en fyrri, utan þat bar í meðal [sem vån var [6]), at sjá stefnir til ens neðra höfðíngjans, er öngum dæmir gott. Fór hèr svå at, með miklum klókskap þessa óvinar [7]), at rèttarmaðr [8]) treystist eigi fram at halda við hann lögligri kvöl, ok lèt hlaupa [undan ribbalda [9]), hvert er honum líkaði. Af fyrra efni gefr vel at skilja, hversu formanni [10]) kyrkjunnar [er þat

---

[1]) verðskuldan í, *B.* [2]) þó bræðr væru honum um gott skyldugir, stoðaði honum ekki framliðnum kraptr þeirra bæna, því úr helvíti er engin endrlausn, *B.* [3]) *lagfært fyrir* griottligr í *A.* vondr ok óguðligr af, *B.* [4]) illsku *b.* *v.* *B.* [5]) þvíat, *B.* [6]) *v.* *í.* *B.* [7]) illmennis, *B.* [8]) valdsmaðrinn, *B.* [9]) lausan, *B.* [10]) formenn, *B.*

geymanda, at auðga [1]) hvorki sik nè sína kyrkju með rángfengnum fjárhlut, þvíat reynd er ráðvendni drottins þar um, at eigí vill hann þat þiggja, sem [eigi er lögliga [2]) aflat. Amen.

---

[1]) eru gjarnir at auðga sik af kyrkjunnar eignum, ok mega þeir taka sèr þetta æfintýr til viðvörunar at eigna, *B.* [2]) með röngu er, *B.*

Registr

yfir

öll manna ok þjóða nöfn, sem finnast í þessu bindi.

Registr

yfir

öll landa, staða ok fljóta nöfn, sem finnast í þessu bindi [1].

[1]) Úr registrinu er viljandi slept *Danmörk*, *Noreg* ok *Svíþjóð*, vegna þess þau nöfn koma svá opt fyrir í sögunni, að mikils til of lángt yrði upp að telja.

Prentvillur:

Bls. 28 *L.* 16 *les:* **Danmörk eða ella.**

— 29 — 3 — **nakkvars.**

— 43 — 19 *fyrir* **þorvor** *les:* **þorvör**

— 68 — 5 *les:* **erfisgerðin.**

— 185 — 5 — **runi.**

— 396 — 17 *fyrir* **Firikr** *les:* **Eiríkr.**

þoꝛ ſ magar ſunr ⁊ goþr ynni ⁊ þa .i. goþar giaꝼar aꝼ k. ſiniꝛ a ſcentꝫ ſori
i briot ⁊ ſtr h inn m: ꝼoꝛ u. ſit þar t e h ker heí. ſnē mycclo ſiþar
þa ꝼoꝛ har .i. ſuþra land ⁊ kō i ſarlꝺ ⁊ tok þ kriſtne ⁊ kō allꝺ siþan
t rikis ſinſ

Ny e þar t mall at taka e ſeo ſeþgar har ⁊ O. k. at ſ yt þo
o ſamþyckr þeg e har haꝼꝺ nocco̅n krapta allꝺr ſinſ. þa tok
O. k. ſtraþ at h ſecc hin ſcip nocco̅r ⁊ leyſti h s i brent. har ſ hyn
yer i danm ky ⁊ haꝼꝺ þar þa ſ ſꝺ ⁊ e þ haꝼꝺ ſ mar ym hriþ
þa e ſ. ſ. at har beiꝺꝺi þes. O. k. G. ꝼaþ ſ. at h ſcylꝺi ꝼa hin ſlicar
ſigyr ⁊ rikꝛ t ſignar ⁊ ſoꝛaſia ſem klacc har aþe h haꝼꝺ ſeyit
knyte. en ſ ſecc h e aꝼ ſoþ ſino e h beiꝺꝺi þaſ ſ e ſ ſagt at þ þoꝛ
h mikill lag þa ⁊ a i mille ſa broþra kny ⁊ har ⁊ þorer har ſa
gor mikinn ſtuyn i hyrþecna ⁊ gr ynaþ at e mꝺ ſiþar mire. þes
e ⁊ þ geriþ .i. hyr ſiþ at .i. haꝼt co har e t danoꝛk ſem hattr ꝼaiſſa
t at haꝼa þar pecc ſcep ⁊ haꝼꝺ h hnaþ v ſpinn i auſtr land. En
i a hane ſogn e þes getiþ at. O. k. ſenꝺir m t hollſcep ſꝺ at bio
þa knyte ſyne t ſin at iolum ⁊ up e at ſ kom. þa ſ t knyt
heiman ⁊ h ꝼoꝛ vm ⁊ haꝼꝺ h .ııı. ſcip en s haꝼꝺ h e aꝺl ym ſin
na at h kō linna ſnoþ at ꝼayl. ꝺ. iola ⁊ liþ dag ſinſ. Oc ſ ſaga
kvelꝺ kō þar har broþ h m: ıx. ſcipo. t x. h þ kom h oc aꝼ
ſtra ſalleı ⁊ haꝼꝺ h þar legr i ynkiy þ ſpinn. Hvꝛ ſ har ym
þat þar þ. knyte ſ broþ h .ııı. ſcipo ⁊ mitt up a þocka ſy
allan e g ⁊ k haꝼꝺ mille ſa broþra. Oc biþr up m ſina h klæþa ⁊
⁊ briota þ þ yapn ſin ⁊ ſt up leg h t ſcatar ſcriþa m: ok k. broþ
mino. k. þ ⁊ yar þ t tekio har. b. ſ. ⁊ ſ aꝺl. ⁊ yill h ſ ia ⁊ þoꝛ
þ heꝼꝺ liþ miga taka ſ yapn ſin ⁊ byaꝛ t par ⁊ ebiar k. liþ
ſit

FORNMANNA SÖGUR.

EPTIR GÖMLUM HANDRITUM

ÚTGEFNAR

AÐ TILHLUTUN HINS

KONÚNGLIGA

NORRÆNA FORNFRÆÐA FÈLAGS.

Urðar orði
kveðr engi maðr.
Fjölsvinnsmál.

TÓLFTA BINDI.

Ríkisár Noregs og Dana-konúnga; áratal markverðustu viðburða; vísur færðar til rètts máls; registr yfir staðanöfn, hluti og efni og yfir sjaldgæf orð.

Kaupmannahöfn, 1837.

Prentaðar í S. L. Möllers prentsmiðju.

FORMÁLI.

Að lokinni útgáfu vorri af þessum Norðrlandanna Fornmanna Sögum höfum vèr álitið nauðsynlegt að láta hið tólfta bindi fylgja þeim undanförnu, til nauðsynlegrar útskíríngar og leiðarvísis námfúsum lesurum, og hefir það þannig þessa aukaritlínga og registr að innihalda:

1. *a*) Ríkisár Noregs-konúnga frá Haraldi hárfagra til Magnúsar lagabætis og
   b) Danakonúnga frá Gormi gamla til Eiríks Kristóferssonar.
   c) Áratal markverðustu viðburða á Norðrlöndum frá 851 til 1273. Allt samið af fornritadeildarinnar meðlim Aðjúnktus Sveinbirni Egilssyni.
2. Vísur í öllum þessum sögum, færðar til rètts máls, af sama höfundi.
3. Registr yfir landa-, staða-, þjóða- og fljóta nöfn í sömu sögum, í öndverðu samantekið, og að nokkru leiti lagað eptir deildarinnar meðlims Registrator N. M. Petersens á Dönsku samda frumriti sama efnis í Oldnordiske Sagaer 12ta Bindi, af Hra. Stepháni Eiríkssyni, sem, því miðr, áðr enn hann hafði því fullkomlega lokið, lagðist af þúngum sjúkdómi, var lengi rúmfastr og andaðist á næstliðnu vori. Var það síðan, til prentunar, hreinskrifað af tveimr höfundsins hèr stúderandi landsmönnum og loksins gegnumsèð af Prófessor Finni Magnússyni.
4. Annað registr yfir hluti og efni, — og loks
5. hið þriðja yfir sjaldgæf orð eðr orðstiltæki í sjálfum sögunum, bæði samin af Aðjúnktus Sveinbirni Egilssyni.

Lector við háskólann í Christíaníu Herra P. A. Munch, sem mjög hefir stundað Noregs sagnafræði og líka í nokkr ár með mikilli kostgæfni yðkað gegnumlestr gamallra norrænnra lögbóka og skinnbrèfa, hefir, eptir bón vorri, látið oss fá nokkrar athugasemdir viðvíkjandi þeim af oss við útgáfu 8da, 9da og 10da bindinis brúkuðu skinnbókum, og mannanafna registrinu yfir þau öll. Útlagðar á Íslendsku fylgja þær nærveranda bindi.

Þeim námgjörnu Íslendíngum er með athygli lesa þennan, Noregi, Danmörk og Svíaríki mest viðvíkjandi, söguflokk, verðr það því auðveldara að ná svo fullkominni þekkíng sem orðið getr um nám og ástand sinnar egin fóstrjarðar á fyrri öldum, sem að miklu leiti orsökuðust eðr smámsaman löguðust af þeim helztu viðburðum er skeðu í meginlandsins nálægu ríkjum. Þannig var ofríki Haralds hárfagra í Noregi aðalorsök til Íslands byggíngar, en uppreist og sigrvinníngar Birkibeina í konúngsríkinu leiddu loks til landsins undirokunar af Hákoni gamla; án herfara Þýzkalands keisara til Danmerkur, og inntöku Englands af Danakonúngum, mundi kristnin vart svo snemma hafa fest fót í Noregi eðr Íslandi. Þannig ryðr útlend sagnafræði ljósastan veg til hinnar innlendu, — og nú virðist þessvegna Fèlagi voru tækr tími kominn til að láta sjálfar Íslendinga Sögur, þessum næst, á prent útgánga, að loknum þeim undirbúníngi til þess starfs er mjög mikils ómaks og aðgætnis krefr. Vèr vonum staðfastlega að þessi og önnur vor viðleitni virðist af góðfúsum lesendum á hægra veg, og óskum loksins Íslandi af öllu hjarta þess heiðrs og heilla er það að fornu og nýu verðskuldað hefir.

Kaupmannahöfn, þann 29da Sept. 1837.

RÍKISÁR NOREGSKONÚNGA
FRÁ HARALDI HÁRFAGRA TIL MAGNÚSAR LAGABÆTIS.

Haraldr hárfagri	- ríkti	70[1]	ár, hóf að ríkja	861.
Eiríkr blóðöx	- - - -	4[2]	- - - - - -	931.
Hákon Aðalsteinsfóstri	-	26	- - - - - -	935.
Haraldr gráfeldr	- - -	15[3]	- - - - - -	961.
Hákon jarl Sigurðarson	-	19[4]	- - - - - -	976.
Ólafr Tryggvason	- - -	5	- - - - - -	995.
Eiríkr jarl Hákonarson	-	12	- - - - - -	1000.
Sveinn Hákonarson	- -	3	- - - - - -	1012.
Ólafr helgi Haraldsson	-	15	- - - - - -	1015.
Sveinn Alfífuson	- - -	5	- - - - - -	1030.
Magnús góði Ólafsson	- -	12	- - - - - -	1035.
Haraldr Sigurðarson	- -	19	- - - - - -	1047.
Ólafr kyrri Haraldsson	-	27	- - - - - -	1066.
Magnús berfætti	- - -	10	- - - - - -	1093.
Sigurðr jórsalafari	- - -	27	- - - - - -	1103.
Haraldr gilli	- - - -	6	- - - - - -	1130.
Íngi Haraldsson	- - -	25	- - - - - -	1136.
Hákon herðabreiðr	- -	1	- - - - - -	1161.
Magnús Erlíngsson	- -	22[5]	- - - - - -	1162.
Sverrir	- - - - - - -	18	- - - - - -	1184.
Hákon Sverrisson	- - -	1	- - - - - -	1202.
Guttormr Sigurðarson	-	½	- - - - - -	1203.

1) *Noregs konúngatal* (10. B.), 73, nl. til dauða Haralds. 2) *Nkt.*, 5, nl. frá því Haraldr lèt af landstjórn, og til þess Eiríkr stökk úr landi 936. 3) *Nkt.*, 9, og telr þá ei Haraldi þá 6 seinustu vetr (1. B. bls. 89). 4) *Nkt.*, 33, nl. frá því hann varð jarl. 5) *Nkt.*, 17, nl. til 1179, þá Erlíngr fèll, og Magnús hèlst ei framar við í Niðarósi.

Íngi Bárðarson - -	ríkti 13½ ár,	hóf að ríkja	1203½.
Hákon gamli Hákonarson -	46	- - - - - -	1217.
Magnús lagabætir - - -	17	- - - - - -	1263.

RÍKISÁR DANAKONÚNGA

FRÁ GORMI GAMLA TIL EIRÍKS KRISTÓFERSSONAR.

Gormr gamli - -	ríkti 70 ár,	hóf að ríkja	842.
Haraldr Gormsson - - -	80	- - - - - -	912.
Sveinn tjúguskegg - - -	16	- - - - - -	992.
Knútr ríki - - - - - -	27	- - - - - -	1008.
Hörðaknútr - - - - - -	7	- - - - - -	1035.
Magnús góði, Nor. kon., -	5	- - - - - -	1042.
Sveinn Úlfsson - - - -	29	- - - - - -	1047.
Haraldr hein Sveinsson -	4	- - - - - -	1076.
Knútr helgi Sveinsson -	6	- - - - - -	1080.
Ólafr húngr Sveinsson -	8 (9)	- - - - -	1086.
Eiríkr góði Sveinsson - -	8	- - - - - -	1095.
Nikulás Sveinsson - - -	30 (31)	- - - - -	1103.
Eiríkr eymuni Eiríksson	4	- - - - - -	1134.
Eiríkr spaki Hákonarson	8	- - - - - -	1138.
Sveinn svíðandi Eiríksson eymuna - - - - - ; Knútr Magnússon sterka Nikulássonar - - -	12	- - - - - -	1146.
Valdimar Knútsson lávarðar	26	- - - - - -	1158.
Knútr Valdimarsson - -	18	- - - - - -	1184.
Valdimar gamli Valdimarsson	39	- - - - - -	1202.
Eiríkr (helgi) Valdimarsson	9	- - - - - -	1241.
Abel Valdimarsson - - -	2	- - - - - -	1250.
Kristófer Valdimarsson -	7	- - - - - -	1252.
Eiríkr Kristófersson - -	27	- - - - - -	1259.

ÁRATAL.

851 fæddr Haraldr hárfagri.
872. Hafursfjarðar orusta, 1, 239.
874. Íngólfr Arnarson fór að byggja Ísland, 1, 239. 276.
911 gaf Haraldr hárfagri konúnganöfn sonum sínum, 1, 5.
920 fæddr Hákon góði, 1, 14.
925 tók konúngdóm Aðalsteinn Englakonúngr, 1, 15.
926. Hákon góði sendr Aðalsteini til fóstrs, 1, 15-16.
931 lèt Haraldr hárfagri af ríkisstjórn, 1, 17-18.
933 dó Hálfdán svarti Haraldsson, 1, 18.
934 dó Haraldr hárfagri.
935. Eiríkr blóðöx felldi bræðr sína. Hákon Aðalsteinsfóstri tekinn til konúngs 15 vetra gamall, 1, 20-21.
936. Eiríkr blóðöx stökk úr landi.
937 fæddr Hákon jarl Sigurðarson, 1, 31. 219.
940 dó Aðalsteinn Englakonúngr, 1, 23.
955. Hákon góði barðist við Eiríkssyni á Rastarkálfi, 1, 39-40.
961. Bardagi í Storð: dó Hákon góði. Haraldr gráfeldr tók ríki.
963. Sigurðr Hlaðajarl brendr inni af Haraldi gráfeld. Deilur með Hákoni jarli og Gunnhildarsonum 3 ár.
966. Sætt Hákonar Hlaðajarls og Gunnhildarsona: Hákon sitr um kyrt 3 vetr.
967 fæddr Sigmundr Brestisson, 2, 92. 97.
968. Samband Hákonar jarls við konúngana Tryggva Ólafsson og Guðröð Bjarnarson, 1, 58.

969. Fall Tryggva Ólafssonar og Guðröðar Bjarnarsonar: Haraldr grænski flýr til Upplanda, og er þar 2 vetr, til 971. Fæddr Ólafr Tryggvason, 1, 67. Ófriðr milli Hákonar jarls og Gunnhildarsona í 6 ár til 975, 1, 89.
970. Ólafr Tryggvason fer til Svíþjóðar, og er þar 2 vetr til 972.
971. Haraldr grænski fór til Svíþjóðar, og var þar 5 vetr, 1, 61.
972. Ólafr Tryggvason hertekinn, er 6 vetr á Eistlandi, 1, 78.
975. Haraldr gráfeldr rak Hákon jarl úr landi, 1, 64. Vèlræði Hákonar jarls í Danmörk, 1, 82.
976. Fall Haraldar gráfelds og Gullharalds, 1, 87-88. Hákon jarl og Haraldr grænski taka Noreg í lèn af Haraldi Gormssyni, 1, 89-90. Dráp Brestis og Beinis í Færeyum, 2, 97.
977. Sigmundr Brestisson kom til Víkurinnar, og var þar 2 vetr.
978. Orusta Hákonar jarls við Ragnfreð Gunnhildarson, 1, 95. Ólafr Tryggvason kom til Garða, og var þar 9 vetr, 1, 81.
979. Sigmundr Brestisson kemr til Úlfs, og er hjá honum 6 vetr.
981 kom Friðrekr biskup til Íslands að boða trú, 1, 276.
985. Eiríkr rauði fann Grænland, 2, 215. Sigmundr Brestisson kom til Hákonar jarls, og var með honum 4 vetr, 2, 107.
986 fór Friðrekr biskup og Þorvaldr Koðránsson frá Íslandi.
987. Ólafr Tryggvason fór frá Garðaríki til Vindlands, og fèkk Geiru Burislafsdóttur, og var á Vindlandi 3 ár, 1, 101-103.
988. Ottó keisari og Ólafr Tryggvason unnu Danavirki.

989. Sigmundr Brestisson fór til Færeya, og kúgaði Þránd til sætta.
990 dó Geira Burislafsdóttir: Ólafr Tryggvason fór frá Vindlandi, og var 4 ár í vestrvíking, 1, 145. Hákon jarl sættir þá Sigmund Brestisson og Þránd í Götu.
992. Haraldr Gormsson fèll: Sveinn tjúguskegg tók ríki, 1, 164.
993. Ólafr Tryggvason skírðr í Syllíngum, 1, 148. 164.
994. Sveinn tjúguskegg drakk erfi Haralds föður síns að vetrnóttum: heitstreingíngar Jómsvíkínga að fara herför til Noregs, 1, 164; þeir komu á Jaðar jólanótt, 1, 166.
995. Jómsvíkínga orusta á Hjörúngavógi um miðsvetrarskeið (10, 257). Hákon jarl sendir Þóri klökku til Írlands: Ólafr Tryggvason fer frá Írlandi til Orkneya, og þaðan til Noregs. Uppreist bænda móti Hákoni jarli. Hákon jarl drepinn um vetrinn (ís var á Gaul, 1, 215). Ólafr Tryggvason tekinn til konúngs.
996. Erlíngr Skjálgsson kvongast. Stefnir sendr til Íslands, gerðr útlægr á alþíngi. Kjartan, Bolli og Hallfreðr skírðir. Þrændir kristnaðir.
997 sendr Þángbrandr til Íslands, var þar 2 vetr. Skírðr Sigmundr Brestisson, 2, 123.
998. Sigmundr Brestisson kristnar Færeyar, 2, 125. Kristnað Hríngaríki. Ólafr Haraldsson (helgi) skírðr þrevetr, 2, 129. Ólafr Tryggvason fær Þyri Haraldsdóttur, 2, 131. Þorvaldr tasaldi í Noregi, 2, 144.
999. Þángbrandr kemr frá Íslandi til Noregs. Gissr hvíti og Hjalti Skeggjason fara utan.
1000. Kristni lögtekin á Íslandi. Svoldarorusta, Ólafr Tryggvason hvarf; Eiríkr og Sveinn Hákonarsynir taka ríki í Noregi.

1001. Sigurðr sýr fær Ástu, móður Ólafs helga.
1007. Ólafr helgi, 12 vetra, fer í hernað, herjar í Svíaríki og Gotlandi.
1008. Ólafr helgi herjar í Eysýslu, Finnlandi og Fríslandi; veitir lið Aðalráði Englakonúngi móti Dönum í 3 ár.
1012 dó Aðalráðr konúngr í Englandi. Knútr ríki herjar á England. Eiríkr jarl fer til Englands með her, og setr eptir Hákon son sinn til landgæzlu. Hernaðr Ólafs helga í Hríngsfirði, Gislupollum, Fetlafirði, Seljupollum, Karlsám, Peitu, 2 sumur og einn vetr.
1013 dó Eiríkr jarl Hákonarson.
1014. Ólafr helgi kom til Noregs og handtók Hákon Eiríksson.
1015 fæddr Haraldr Sigurðarson (harðráði). Nesjaorusta: Sveinn jarl Hákonarson flýr til Svíþjóðar, og deyr þar.
1016. Hjalti Skeggjason kemr til Noregs. Sætt Ólafs konúngs og Erlíngs Skjálgssonar. Ólafr konúngr byggir Sarpsborg.
1017. Björn stallari og Hjalti Skeggjason sendir til Svíþjóðar til friðgerðar. Ólafr helgi sigrar 5 konúnga á Upplöndum.
1018. Sigurðr sýr dó. Þorgnýr lögmaðr þreyngir Ólaf Svíakonúng til að gera frið við Noregsmenn á Uppsalaþíngi. Hrærekr konúngr sendr til Íslands. Hjalti Skeggjason fer til Íslands. Sighvatr skáld sendr til Gautlands.
1019. Ólafr konúngr fær Ástríðar, dóttur Ólafs Svíakonúngs. Sættafundr í Konúngahellu. Víg Eyvindar úrarhorns.
1020. Víg Einars jarls í Orkneyum. Hallæri í Þrándheimi.
1021. Ólafr konúngr skiptir ríki í Orkneyum. Dráp Ölvis á Eggju. Skírðr Dala-Guðbrandr.

1022 dó Ólafr Svíakonúngr. Sætt Ólafs helga við Erlíng Skjálgsson og Einar þambaskelfi. Selþórir rænir Ásbjörn Selsbana.

1023. Víg Selþóris. Einar þambaskelfir fer Rómför. Dó Hrærekr konúngr á Kálfskinni.

1024 fæddr Magnús góði. Víg Ásbjarnar selsbana. Þórarinn Nefjólfsson sendr til Íslands. Dó Guðmundr ríki á Möðruvöllum.

1025. Steinn Skaptason, Þóroddr Snorrason, Gellir Þorkelsson, Egill Síðuhallsson koma til Noregs. Sendiménn Knúts ríka koma í Noreg. Ólafr helgi gerir samband við Önund Svíakonúng.

1026. Bjarmalandsferð Karla. Víg Þórálfs úr Dímon. Sighvatr skáld fer kaupferð til Rúðuborgar. Flótti Steins Skaptasonar. Þóroddr Snorrason sendr til Jamtalands, Gellir Þorkelsson til Íslands.

1027. Steinn Skaptason fer til Englands til Knúts ríka. Þórir hundr fer á fund Knúts. Víg Karla mærska. Ólafr helgi og Önundr konúngr herja á Sælandi og Skáney. Íslendíngar neita skattgjöfum við Noregskonúng á alþíngi. Bardagi í Ánni helgu. Víg Úlfs jarls. Gellir kemr til Noregs frá Íslandi. Knútr ríki svíkr höfðíngja undan Ólafi konúngi með fègjöfum.

1028. Rauðúlfs þáttr. Knútr ríki leggr undir sig Noreg. Fall Erlíngs Skjálgssonar. Ólafr helgi flýr til Svíaríkis.

1029. Ólafr helgi fer til Garðaríkis. Sighvatr fer til Róms. Kálfr Árnason býðst til uppreistar móti Ólafi konúngi.

1030. Stiklastaðabardagi: fèll Ólafr helgi. Sveinn Alfífuson tekr ríki.

1033. Sveinn Alfífuson fellir Tryggva Ólafsson við Bókn.

1034. Einar þambaskelfir og Kálfr Árnason fara til

Hólmgarðs eptir Magnúsi góða Ólafssyni. Karl vesæli sendr til Noregs.

1035. Magnús góði tekinn til konúngs í Noregi; Sveinn Alfífuson fer til Danmerkr. Dó Knútr ríki.

1036 dó Sveinn Alfífuson. Fundr í Elfi: friðr settr milli Magnúsar góða og Hörðaknúts.

1040 dó Haraldr Knútsson í Englandi.

1042 dó Hörðaknútr. Játvarðr góði varð konúngr í Englandi. Magnús góði tekinn til konúngs í Danmörk á Vebjargaþíngi.

1043. Sveinn Úlfsson verðr jarl.

1044. Sveinn Úlfsson lætr taka sig til konúngs yfir Danmörk. Magnús góði fer herför til Danmerkur; herjar á Jómi, Re; berst við Vindr á Hlýrskógsheiði; berst við Svein við Erri og Árós. Haraldr Sigurðarson fer frá Miklagarði til Hólmgarðs, og fær Ellisifjar Jarisleifsdóttur.

1045. Magnús rekr Svein af Sjálandi og Fjóni; bardagi við Helganes; hernaðr á Skáney, Falstri og Fjóni. Magnús góði gerir tilkall til Englands við Játvarð góða. Haraldr Sigurðarson fer frá Hólmgarði til Svíþjóðar, hittir Svein Úlfsson í Sigtúnum, og gerir við hann samband.

1046. Sveinn Úlfsson og Haraldr Sigurðarson herja á Sælandi og Fjóni. Haraldr bregðr vináttu við Svein, og gerir fèlagsskap við Magnús góða og geingr til ríkis með honum. Hreiðar heimski kom til Noregs.

1047. Arnór jarlaskáld flytr drápur sínar þeim Magnúsi og Haraldi konúngum. Hernaðr konúnga í Danaveldi. Magnús góði verðr sóttdauðr 25. octóber. Haraldr fær Þóru Þorbergsdóttur.

1048. Haldór Snorrason fer til Íslands. Haraldr Sigurðarson herjar á Jótlandi, brennir bæ Þorkels geysu, berst við Þjólarnes.

1049. Haraldr konúngr herjar um vorið í Danmörk. Haldór Snorrason kemr aptr frá Íslandi.
1050. Stríð Haldórs Snorrasonar við Harald konúng. Sveinn Úlfsson og Haraldr Sigurðarson mæla sèr mót í Elfi.
1051. Haldór Snorrason geingr úr þjónustu Haralds, og siglir til Íslands. Þorleikr fagri kemr frá Íslandi, og yrkir drápu um Svein Úlfsson. Haraldr fer til Elfar, herjar í Danmörk, brennir Heiðabæ, verðr fyrir flota Sveins hjá Hlèsey, og kemst nauðulega undan.
1052. Dráp Einars þambaskelfis.
1053. Finnr Árnason sættir þrændi og Hákon Ívarsson við Harald; Hákon Ívarsson fer til Danmerkur. Kálfr Árnason kemr á land aptr.
1054. Haraldr herjar á Fjóni. Fall Kálfs Árnasonar.
1055. Finnr Árnason fer til Sveins Úlfssonar.
1058. Haraldr eflir kaupstað í Oslu.
1060. Hákon Ívarsson kemr aptr til Noregs, fær Ragnhildar Magnúsdóttur góða, og fær jarlsnafn.
1061. Haraldr konúngr herjar á Jótlandi, verðr kvíaðr inní Limafirði, og dregr skip sín yfir Lúsbreið. Herbúnaðr í Noregi.
1062. Nizarorusta, 10. ágúst; Haraldr vinnr sigr. Auðun vestfirzki finnr Harald í Oslu.
1063. Haraldr veitir aðför Hákoni Ívarssyni; Hákon flýr til Svíþjóðar.
1064. Friðr settr milli Sveins Úlfssonar og Haralds Sigurðarsonar. Haraldr berst við Hákon Ívarsson í Gautlandi og vinnr sigr; víg Halls Koðránsbana.
1065. Haraldr konúngr kúgar bændr á Raumaríki, Heiðmörk og Haðalandi, og herjar á þá 3 missiri.
1066. Haraldr Goðvinsson varð konúngr í Englandi eptir Játvarð góða. Tosti Goðvinsson kemr til

Noregs, og biðr Harald liðveizlu. Dó Úlfr stallari Óspaksson. Haraldr fór herför til Englands með Tosta, þeir falla báðir í bardaga við Stafnfurðubryggju 25. september. Haraldr Goðvinsson fellr í bardaga móti Vilhjálmi bastarð 14 octób.

1067. Ólafr kyrri og Magnús Haraldssynir verða konúngar í Noregi. Endrnýaðr friðr við Danmörk.

1069 dó Magnús konúngr Haraldsson. Fæddr Hákon Magnússon þórisfóstri.

1073 fæddr Magnús berfætti.

1076 dó Sveinn Úlfsson Danakonúngr.

1080 dó Haraldr hein Danakonúngr.

1086 dó Knútr helgi Danakonúngr.

1089 fæddr Eystein Magnússon Noregs konúngr.

1090 fæddr Sigurðr Jórsalafari Noregs konúngr.

1093 dó Ólafr kyrri N. k.; konúngar Magnús berfætti og Hákon Magnússon þórisfóstri.

1095 dó Hákon konúngr Magnússon þórisfóstri. Magnús k. berfætti herjar í Hallandi. Uppreisn Steigar-þóris. Gísl Illugason kemr til Noregs. Dó Ólafr húngr Danakonúngr.

1096. Víg Gjafalds. Sveinki rekinn af eignum sínum í Elfi. Hákon Pálson kemr til Noregs. Ráðin herför til Suðreya.

1097, hernaðr Magnúsar berfætts í Suðreyum.

1098, fæddr Ólafr Magnússon Noregs konúngr.

1099. Ágreiníngr um landamerki Noregs og Svíaríkis: Magnús herjar á Gautland, gerir virki í Kvaddingsey í Væni.

1100 Íngi Steinkelsson vinnr borgina í Kvaddingsey um vetrinn. Magnús konúngr berst við Gauta um vorið hjá Foxerni, og hefir ósigr. Seinna berst hann aptr hjá Foxerni, og fær sigr.

1101. Friðarfundr í Elfi milli Inga Steinkelssonar

Svíakonúngs, Magnúsar berfætts N. k. og Eiríks Sveinssonar D. k. Magnús fær Margrétar, dóttur Inga konúngs.

1102. Skopti Ögmundarson fer úr landi og dó í Rómaborgarlandi. Magnús konúngr fer herför til Írlands.

1103. Fall Magnúsar konúngs berfætts á Írlandi. Synir hans, Sigurðr, Eysteinn, Ólafr, verða konúngar í Noregi.

1105 Hákon Pálsson verðr jarl yfir Orkneyum.

1107, hefst Jórsalaferð Sigurðar konúngs Magnússonar; hann er í Englandi um vetrinn.

1108 Sigurðr konúngr siglir til Vallands, og er í Gallizíulandi um vetrinn.

1109. Orusta Sigurðar við Lissabon, Alkassi, hernaðr í Forminteru, Ivizu og Manork; hann kemr um vorið til Sikileyar, siglir um sumarið til Jórsalalands, og er þar um vetrinn.

1110, Sigurðr jórsalafari vinnr Sætt (Sídon), kemr til Kípurs, Miklagarðs, fer þaðan landveg til Danmerkur, og þaðan til Noregs.

1113, Mannjafnaðr Sigurðar og Eysteins konúnga. Veizla á Mærinni í Þrándheimi: upphaf deilu þeirra Sigurðar konúngs og Sigurðar Hranasonar. Ívar af Fljóðum sendr til Írlands.

1114. Þíng í Kepsisey, Niðarósi, Þrándarnesi. Ívar af Fljóðum kemr frá Írlandi.

1115, Þíng á Frostu, sætt Sigurðar Hranasonar og Sigurðar konúngs. Litlu síðar (22 december) dó Ólafr konúngr Magnússon.

1121, dó Eysteinn Magnússon Noregs konúngr.

1123, Herför Sigurðar jórsalafara til Smálands.

1124, fæddr Jón Loptsson. Stór sólarformyrkvun, 7, 152.

1130, veginn Knútr lávarðr 7. janúar, 11, 311;

fæddr Valdimar Knútsson D. k., 14. janúar. 11, 335. 348. Dó Sigurðr jórsalafari N. k. Magnús Sigurðarson blindi og Haraldr gilli taka ríki.

1134. Bardagi á Fyrirleif: Haraldr gilli flýr til Danmerkur, fær Halland í lèn af Eiríki eymuna, kemr með her til Björgvinar affángadag jóla. Bardagi í Fótvík, fèll Magnús sterki Nikulásson.

1135, Magnús konúngr Sigurðarson verðr kvíaðr í Björgvinarvogi, handtekinn, blindaðr og settr í klaustr í Niðarholmi. Konúngahella ræned af Vindum, 10 ágúst. Fall Haraldar kesju, 11, 344.

1136. Eiríkr eymuni vann Arkún á Vindlandi, 11, 344. Sigurðr slembir drap Harald gilla í Björgvin, 14 decemb. Sigurðr munnr og Íngi Haraldssynir gilla taka ríki í Noregi.

1137. Sigurðr slembir tekr Magnús blinda úr klaustri. Bardagi við Mynni, á Krókaskógi. Herför Eiríks eymuna í Noreg. Sigurðr slembir herjar við Erri, Mön, í Elfi, Konúngahellu, kemst undan við Portyrju, og er um vetrinn í Álaborg.

1138. Dráp Beinteins. Íngi konúngr elti Sigurð slembi norðr á Hálogaland.

1139. Magnús blindi og Sigurðr slembir vinna mörg manndráp í Noregi. Bardagi við Hólminn-grá, 13. nóvember, Magnús blindi fellr, Sigurðr slembir píndr til dauða. Dó Össr erkibiskup í Lundi, Áskell varð erkibiskup, 11, 349.

1142, Eysteinn Haraldsson gilla kom í Noreg, og varð konúngr með bræðrum sínum. Fall Ólafs Haraldssonar kesju, 11, 350.

1147, fæddr Hákon herðabreiðr. Krossför til Jórsala, 11, 351. Bardagi við Þorsteinsþorp: Sveinn svíðandi vann sigr yfir Knúti Magnússyni, 11, 352.

1148. Orusta við Vebjörg, 11, 358.
1151, fæddr Sverrir Noregs konúngr.
1152, Nikulás kardínáli kom í Noreg, 7, 240. Konráðr keisari dó, Fridrekr varð keisari; orusta við Geitsbekk, 11, 354.
1154, sættarstefna á Upplöndum með Eysteini og Sigurði Noregs konúngi.
1155, Sigurðr munnr drepinn af Inga í Björgvin, 10. júní.
1156, Sætt milli Inga konúngs og Eysteins í Seleyum. Fæddr Magnús Erlíngsson Noregs konúngr. Sverrir fer til Færeya.
1157, Ingi og Eysteinn Haraldssynir fundust í Grænlíngasundi, Eysteinn flúði austr í Vík, og var þar drepinn. Sveinn svíðandi D. k. sveik Knút Magnússon, en Valdimar Knútsson komst undan og tók konúngsnafn, 11, 367. Hákon herðabreiðr tekinn til konúngs.
1158, Gregoríus Dagsson fór frægðarför til Konúngahellu, 7, 253. Bardagi á Graðarheiði, fall Sveins svíðanda D. k.; Absalon varð biskup, 11, 371-3.
1159, Ingi konúngr vann sigr yfir Hákoni herðabreið í Elfi.
1160, Bardagar milli manna Inga konúngs í Björgvin; árásir Gregoríuss og Hákonar herðabreiðs, 7, 270-1.
1161, Gregoríus fèll, 3 janúar. Ingi konúngr fèll í Oslu, 3 febr. Magnús Erlíngsson tekinn til konúngs. Erlíngr skakki gerir samband við Valdimar Knútsson D. k., og stökkvir Hákoni herðabreið úr Túnsbergi. Eysteinn erkibiskup vígðr, 7, 299.
1162, Bardagi við Sekk, fèll Hákon herðabreiði. Upplendíngar taka til konúngs Sigurð Sigurðarson munns.

1163. Sigurðr jarl fyrirdæmdr í Túnsbergi. Bardagi á Re, Sigurðr jarl fèll. Sigurðr konúngr og Markús fóstri hans drepinn.
1164. Magnús Erlíngsson vígðr undir kórónu af Eysteini erkibiskupi í Björgvin. Kröfum Valdimars D. k. er neitað á Borgarþíngi.
1165, Ófriðr milli Danmerkur og Noregs. Valdimar D. k. fer herför til Noregs.
1166, hefjast Hettusveinar á Upplöndum og í Vík, og taka Ólaf ógæfu Guðbrandsson til konúngs.
1167. Bardagi á Ryðjökli, Erlíngr kemst naumlega undan: fèll Ari þorgeirsson, faðir Guðmundar biskups góða.
1168. Bardagi á Staungum, Ólafr ógæfa flýr til Danmerkur.
1169. Ólafr ógæfa deyr í Álaborg. Kristín konúngsdóttir, kona Erlíngs skakka, fer á fund Valdimars D. k. að semja um frið milli landa.
1170. Erlíngr semr sætt við Valdimar D. k. í Rauðárósi, og tekr Víkina í lèn af honum og jarlsnafn.
1173, Áskell erkibiskup gekk í klaustr; Absalon biskup varð erkibiskup, 11, 392.
1174, hófust Birkibeinar; Eysteinn meyla, foríngi þeirra, er 2 vetr í Vík.
1176, Eysteinn meyla siglir til þrándheims, og er þar tekinn til konúngs. Sverrir kemr í Noreg, er í Selju, Túnsbergi, Konúngahellu; fer til Gautlands á fund Birgis jarls brosu.
1177. Magnús konúngr Erlíngsson berst við Birkibeina á Re: Eysteinn meyla drepinn á flótta; Birkibeinar tvístrast. Sverrir fer frá Gautlandi í Vermaland, er þar tekinn til fyrirliða af Birkibeinum; fer þaðan til Víkur, og er honum þar gefið konúngsnafn af flokksmönnum; þaðan fer

hann aptr á Vermaland, og þaðan með Eystra Salti gegnum Járnberaland og Jamtaland ofan í Niðarós; er tekinn til konúngs á Eyraþíngi, 8, 15-59.

1178. Sverrir sigrar Magnús Erlíngsson við Hirtubrú, 8, 59-82.

1179. Bardagi í Niðarósi, Erlíngr jarl fellr; Magnús Erlíngsson flýr til Björgvinar, 8, 82-109.

1180. Bardagi á Íluvöllum; Heklúngar flýa, Magnús Erlíngsson fer til Valdimars D. k., og er með honum um vetrinn, 8, 109-122.

1181. Bardagi við Norðnes, Magnús konúngr verðr sár, Heklúngar flýa. Sverrir tekr við frændsemi Eiríks bróður síns. Magnús konúngr tekr skip Sverris í Niðarósi, en brennir sum, meðan Sverrir er í Vík austr, 8, 123-168.

1182. Magnús konúngr hrekr Birkibeina í Niðarósi. Sverrir lætr víggirða bæinn í Niðarósi, 8, 169-180.

1183. Sverrir fer að Magnúsi í Björgvin, rekr hann á flótta, tekr allan skipastól hans og vígsluskrúð allt. Magnús fer til Danmerkur á fund Valdimars D. k. 8, 181-197.

1184. Bardagi í Sogni, Magnús konúngr Erlíngsson fellr, 8, 198-244.

1185. Sverrir fèkk Margretar, dóttur Eiríks Svíakonúngs. Kúflúngar hefjast og haldast til 1188.

1188. Eysteinn erkibiskup andast; Eiríkr biskup, nefndr til erkibiskups, fór til Róms. Jón kuflúngr drepinn af Birkibeinum, 8, 258-265.

1189. Fall Sigurðar brennis. Eiríkr erkibiskup kemr í land. Nikulás Árnason verðr biskup í Oslu, 8, 266-269.

1190. Varbelgir hefjast og falla. Eiríkr jarl Sigurðarson andast, 8, 273-275.

1191. Þorleifr breiðskeggr drepinn. Eiríkr erkibiskup

stökkr úr landi og fer til Absalons erkibiskups, 8, 276-280.

1192. Upphaf Eyarskeggja, 8, 280.

1193. Eyarskeggjar koma í Noreg: Sigurðr Magnússon tekinn til konúngs í Túnsbergí; þeir fara í víkíng til Danmerkur, og eru í Björgvin um vetrinn, 8, 281-284. Dó þorlákr biskup helgi, 8, 297.

1194. Bardagi í Flóruvogum: fèll Sigurðr Magnússon, sigraðir Eyarskeggjar, 8, 284-292. Sverrir vísar burt legáta páfans; lætr vígja sig undir kórónu í Björgvin. Páll Jónsson Loptssonar, kosinn biskup til Skálholts, kemr til Niðaróss, 8, 284-297.

1195. Páll biskup vígðr af Absalon erkibiskupi. Biskupafundr í Björgvin. Sætt Haralds Orkneyíngajarls og Sverris konúngs. Kirialax (Alexius Angelus Comnenus) Grikkjakonúngr sendir Sverri gullbóluskrá. Dó Knútr Svíakonúngr, en Sörkvir Karlsson kom til ríkis. Sendimenn frá Róm urðu bráðdauðir, 8, 297-303.

1196. Nikulás biskup reisti Baglaflokk; Sverrir átti í orustum og ófriði við þá til dauðadags, 8, 303-443.

1202 dó Sverrir konúngr, Knútr Valdimarsson D. k., Byrgir jarl brosa, en Jón Sörkvisson varð konúngr í Svíaríki, 8, 448. Hákon Sverrisson varð konúngr í Noregi. Ingi Baglakonúngr drepinn í Mjörs, 9, 1. 2. 217. Guðmundr Arason biskupsefni kom til Noregs, 9, 3. Hákon konúngr sitr í Niðarósi um vetrinn, 9, 67. 217. (í Björgvin, 9, 3, rángt).

1203. Hákon konúngr fór um sumarið austr í Vík, en um haustið til Björgvinar, tekr sótt að jólum. Erlíngi steinvegg boðið vald af Norðmönnum, 9, 4.

1204. Hákon Sverrisson andast 1. janúar; Guttormr Sigurðsson lávarðar tekinn til konúngs. Baglar taka Erlíng steinvegg til konúngs og Filippus Símonarson til jarls með ráði Nikulásar biskups og Valdimars D. k., 9, 6. 7. Guttormr konúngr andaðist eptir Jónsmessu um sumarið; Íngi Bárðarson tekinn til konúngs, Hákoni galni gefið jarlsnafn. Fæddr Hákon Hákonarson (N. k.) í Borgarsýslu, 9, 232.

1205. Erlíngr steinveggr er tekinn til konúngs, og Filippus til jarls á Eyraþíngi. Íngi konúngr sitr í Niðarósi, Hákon í Björgvin.

1206. Hákon Hákonarson kemr til Ínga konúngs. Baglar fara að Ínga konúngi í Niðarósi; Íngi kemst undan, 9, 17-27. Dó Haraldr Maddaðarson Orkneyíngajarl, en Jón og Davíð urðu jarlar, 9, 193.

1207. Erlíngr steinveggr andast, Filippus tekinn til konúngs á Eyraþíngi, 9, 48.

1208. Sætt Bagla og Birkibeina í Hvítíngsey: Filippus konúngr fastnar Kristínu Sverrisdóttur konúngs. Sörkvir konúngr og Eiríkr konúngr börðust, 9, 56. Bjarni biskup sendr til Noregs af Orkneyíngajörlum, 9, 193.

1209. Brúðkaup Filippuss Baglakonúngs og Kristínar Sverrisdóttur. Farið í víkíng úr Noregi til Suðreya. Pètr steypir og Hreiðar sendimaðr fara til Jórsala, og koma ei aptr.

1210. Jón og Davíð Orkneyíngajarlar og Bjarni biskup sættast við Ínga konúng, 9, 195.

1213. Skúli Bárðarson drap Pál dróttseta, 9, 207.

1214, dó Hákon jarl galinn þegar eptir jól, 9, 207. 245. Dó Þórir erkibiskup um sumarið, Guttormr varð erkibiskup, 9, 209. Íngi konúngr barðist við þrændi við Vogsbrú (Vágsbrúar sumar) 9, 247-48.

1217, dó Íngi konúngr Bárðarson, 23. apríl; Skúli varð jarl, 9, 250. Hákoni Hákonarsyni gefið konúngsnafn 13 vetra. Dó Filippus Baglakonúngr, 9, 267. Jórsalaferð Hróars konúngsfrænda, 9, 270. Hófust Slittúngar, 9, 271. Sæmundr Jónsson í Odda rændi norræna menn á Eyrum, 9, 276.

1218. Baglar berjast við Slittúnga hjá Gunnarsbæ, 9, 272. Slittúngar ræna í Oslu. Ínga ber járn til faðernis Hákoni konúngi, 9, 283. Baglar gerast handgeingnir Hákoni konúngi og leggja niðr flokksnafnið, 9, 286. Slittúngar flýa austr á Markir, 9, 287. Víg Orms Jónssonar, bróður Sæmundar í Odda; Snorri Sturluson kemr til Noregs, 9, 292.

1219. Trúlofan Hákonar konúngs og Margretar Skúladóttur, 9, 292. Um vetrinn hófust Ribbúngar, 9, 293.

1220, ráðin herför til Íslands af Skúla jarli; Snorra Sturlusyni gefið lends manns nafn; Snorri fer til Íslands, 9, 294-95.

1221. Víg Björns Þorvaldssonar á Breiðabólstað, Snorri sendir Jón (murt) til Noregs, 9, 206. Slittúngar sameina sig við Ribbúnga, 9, 298. Hákon konúngr eltir Ribbúnga af skipum við Vörnu, 9, 298-302. Skúli jarl felldi Gunnar Ásuson og 90 Ribbúnga, 9, 311.

1222. Guðmundr biskup góði kom til Noregs. Bardagi í Grímsey, 9, 317. Herferð til Bjarmalands, 9, 319.

1223. Sigurðr Ribbúngr geingr á vald Skúla jarls, og gefr upp flokkinn; friðr um allan Noreg, 9, 323. Skúli jarl fer til Kaupmannahafnar; Heinrekr greifi handtók Valdimar gamla D. k., 9, 323-24. Höfðíngjafundr í Björgvin: dæmt Hákoni konúngi land af lögmönnum og erkibiskupi, 9, 324-36.

1224. Guttormr erkibiskup endast; Pètr fór til páfa, 9, 337-38. Sigurðr Ribbúngr hefr flokkinn að nýu.

1225. Hernaðr Hákonar konúngs í Vermalandi og stríð við Ribbúnga, 9, 344-71. Brullup Hákonar konúngs og Margrètar Skúladóttur, 9, 372. Pètr erkibiskup kom í land, 9, 375. Dó Nikulás biskup Árnason, 9, 383.

1226, dó Sigurðr Ribbúngr, Knútr Hákonarson gerist konúngr Ribbúnga, 9, 390-91. Dó Pètr erkibiskup, kosinn þórir þrænzki, 9, 412.

1227. Ribbúnga öld endast, Knútr Hákonarson fer á vald konúngs, 9, 408. Fæddr Ólafr Hákonarson; dó Hónóríus páfi (annar), varð páfi Gregoríus (níundi), 9, 412.

1228. þórir erkibiskup kom frá Rómi, 9, 413. Skúli fór til Kaupmannahafnar og fèkk hálft Halland í lèn af D. k., 9, 415.

1229. Andrès skjaldarband hvarf í Jórsalaferð, 9, 417.

1230, dó þórir erkibiskup, kosinn Sigurðr; herför Norðmanna til Suðreya, 9, 418-23.

1231. Sigurðr erkibiskup kom í land, 9, 423. Dráp Jóns jarls í Orkneyum, 9, 424.

1232, fæddr Hákon Hákonarson úngi, 9, 428.

1233. Sáttafundr í Björgvin milli Hákonar konúngs og Skúla jarls. Sturla Sighvatsson fer utan til páfa. Ófriðr á Íslandi, 9, 435.

1234, fædd Kristín Hákonardóttir konúngs, 9, 433. Ínga konúngs móðir deyr, 9, 434. Sturla Sighvatsson lófar að koma Íslandi undir konúng, 9, 435.

1235. Samníngr með Hákoni konúngi og Skúla jarli. Sturla Sighvatsson fer til Íslands.

1236. Sighvatr og Sturla reka Snorra Sturluson frá

Reykjaholti. Órækja fór utan. Bardagi í Bæ í Borgarfirði, 9, 435-36. Varbelgir hófust, 9, 443-44.

1237. Sættargjörð Hákonar og Skúla. þorleifr í Görðum, Snorri Sturluson, þórðr kakali og Ólafr hvítaskáld fara til Noregs. Skúla gefið hertoganafn, 9, 449.

1238, fæddr Magnús Hákonarson (lagabætir), 9, 454. Snorri Sturluson er með Skúla hertoga. Bardagi á Örlygstöðum í Skagafirði, 9, 456.

1239. Snorri Sturluson, Órækja, þorleifr fara til Íslands í óleyfi Hákonar konúngs. Skúli hertogi lætr gefa sèr konúngsnafn á Eyrum, og hefr upp ófrið móti Hákoni konúngi.

1240. Knúti Hákonarsyni gefið jarlsnafn, 9, 483. Bardagi á Láku milli Birkibeina og Varbelgja, 9, 490. Gefið Hákoni únga konúngsnafn. Bardagi í Oslu. Fall Skúla hertoga.

1241, dó Valdimar gamli, D. k.; andaðist Gregoríus páfi (níundi), kom aptr Innócentíus (fjórði). Veginn Snorri Sturluson. Hákon konúngr fer til Konúngahellu að finna Eirík Svíakonúng. Sendimenn koma í Noreg frá Friðreki keisara, 10, 3.

1242. Órækja Snorrason, utan rekinn af Kolbeini og Gissuri, sættist við Hákon konúng, 10, 3-4.

1244. Gissr þorvaldsson kemr til Noregs, 10, 5. þórðr kakali fer til Íslands og á deilur við Kolbein únga, 10, 5. Hákon konúngr fèkk blessunarfullt brèf frá páfa, 10, 6.

1246. Gissr og þórðr kakali koma til Noregs; bardagi þórðar kakala við Brand Kolbeinsson (Haugsnessfundr), 10, 8.

1347. Vilhjálmr kardínáli kom í Noreg: Hákon konúngr vígðr undir kórónu í Björgvin. Stríð Dana við Lybikumenn. Heinrekr Kársson vígðr til

biskups að Hólum á Íslandi, og fer með þórði kakala til Íslands.

1248. Haraldr Manarkonúngr fèkk Cecilíu konúngsdóttur, og týndist í hafi. Bæarbruni í Björgvin.

1249. Andlát Alexanders Skotakonúngs. Fundr Birgis jarls Magnússonar og Hákonar konúngs: Rikiza, dóttir jarls, fest Hákoni konúngi únga. Heinrekr Hólabiskup kom til Noregs af Íslandi.

1250, dó Eiríkr Eiríksson Svíakonúngr; Valdimar Birgisson jarls verðr konúngr. Abel hertogi drap Eirík Danakonúng Valdimarsson bróður sinn, og lèt taka sig til konúngs. Sigurðr biskup og þórðr kakali koma af Íslandi til Noregs. Dó Friðrekr keisari, 10, 48.

1251. Friðr settr milli Garðaríkis og Noregs. Tattarar herja á Hólmgarð. Sigurðr biskup, þórðr kakali og Jón Sturluson eru í Noregi; Heinrekr biskup, Gissr og þorgils skarði verða aptrreka til Noregs; skip Sæmundarsona týndist, 10, 45. Ófriðr í Svíþjóð: fundr við Heitnaðrsbrú, Birgir jarl lèt handtaka og hálshöggva mótstöðumenn sína, 10, 46. 47. Brúðkaup Hákonar konúngs únga og Rikizu Birgisdóttur, 10, 46.

1252, dó Sigurðr erkibiskup; Sörli kórsbróðir kosinn í hans stað, 10, 50. Ráðin herför af Hákoni konúngi og Birgi jarli á hendr Dönum. Heinrekr biskup, Gissr og þorgils skarði fara til Íslands. þórðr kakali fær sýslu í Gaulardal, en sendir Kolbein grön til Íslands. Abel D. k. átti stríð við Frísi, og fèll: Kristófer varð konúngr, 10, 52.

1253. Flugumýrar brenna, 10, 59. Herför Hákonar konúngs og Birgis jarls til Danmerkur, og sætt við Dani, 10, 52-57.

1254. Sörli erkibiskup dó; kosinn Einar smjörbakr,

10, 58. Hákon og Kristófer konúngar og Birgir jarl finnast í Elfi, og skilja konúngar ósáttir, 10, 58. Dó Sigurðr Hákonarson konúngs, 10, 59. Ófriðr á Íslandi; Sigurðr biskup sendr til Íslands; Gissr þorvaldsson fer utan, 10, 59-60.

1255. Einar erkibiskup kom í land. Dráp Odds þórarinssonar í Geldíngaholti; bardagi á þveráreyrum, fèll Eyólfr (ófsi). Ívar Englason sendr til Íslands; Gissuri þorvaldssyni skipuð sýsla í þrándheimi, en þórði kakala austr á Skíðu. Hákon sendi gjafir konúngi af Kastel í Spaníu, 10, 60-62.

1256. Skagfirðíngar og Eyfirðíngar og mestr hluti Norðlendínga játa skatti, 10, 61. Hákon konúngr herjar í Danmörk, og leggr fègjald á Dani, 10, 63-70. Sendimenn frá Spaníu koma í Noreg, 10, 69.

1257. Hákon konúngr úngi fer á fund Birgis jarls, 10, 71-72, og andast, 73. Send frú Kristín Hákonardóttir til Spaníu, 10, 75. Absalon sendr frá Danakonúngi til Hákonar konúngs, 10, 76. Magnús Hákonarson tekinn til konúngs, 10, 80. Hákon konúngr siglir með her til Kaupmannahafnar, 10, 81-82. Kristófer konúngr og Hákon konúngr sættast, 10, 83-84.

1258. Jarmar og Álfssynir gera ófrið í Danmörk. Fundr Birgis jarls og Hákonar konúngs í Elfi. Bæarbruni í Túnsbergi. Hákon konúngr gaf Gissuri þorvaldssyni jarlsnafn og sendi hann til Íslands, 10, 93-94. Víg þorgils skarða, 10, 94.

1259, dó Kristófer D. k. Hákon konúngr fór til Kaupmannahafnar til hjálpar Dönum; sætt Dana við Álfssyni, 10, 94-95.

1260. Ívar og Páll sendir af Hákoni konúngi til Íslands; Sunnlendíngar neita skatti við Noregskon-

úng, 10, 97. Hákon konúngr og Birgir jarl finnast í Elfi, 10, 97. Dó Heinrekr biskup, 10, 98. Deila Hákonar konúngs og Einars erkibiskups, 10, 98-99. Sendir menn til Saxlands um bónorð Magnúsar konúngs, 10, 100.

1261. Íngilborg, dóttir Eiríks helga Valdimarssonar, sótt til Danmerkur af Norðmönnum; trúlofan, brúðkaup og vígsla þeirra Magnúsar konúngs Hákonarsonar, 10, 101-111. Andlát Knúts jarls; Grænlendíngar gánga undir skatt, 10, 111. Hallvarðr gullskór sendr til Íslands, 10, 112.

1262. Íslendíngar sóru skatt Hákoni konúngi, 10, 112-114. Sendiför til Danmerkur um eignir Eiríksdætra, 10, 115. 117. Sendir menn með gjafir til Soldáns af Túnis, 10, 116. Hallvarðr gullskór kom frá Íslandi, og Sighvatr Böðvarsson, Sturla Rafnsson, Brandr Jónsson ábóti, 10, 116. Fæddr Ólafr Magnússon, 10, 117. Yfirgángr Skota í Suðreyum, 10, 117.

1263. Brandr ábóti Jónsson vígðr biskup til Hóla á Íslandi. Hákon konúngr fer herferð til Skotlands, 10, 118-126. Sólarformyrkvan, 10, 125. Hernaðr á Skotlandi, 10, 126-45. Hákon konúngr verðr sjúkr í Kirkjuvogi og andast 15. december, 10, 145-50. Dó Einar erkibiskup; valinn Birgir ábóti af Tötru, 10, 155.

1264. Lík Hákonar konúngs flutt til Noregs, og jarðað í Björgvin, 10, 150-51. Friðar umleitun milli Skotakonúngs og Magnúsar Hákonarsonar N. k., 10, 155-56. Hallvarðr gullskór kemr frá Íslandi; Þorvarðr Þórarinsson gekk á vald Magnúss konúngs; allir Íslendíngar geingnir undir hlýðni við Noregs konúng, 10, 156-57.

1265. Magnús konúngr sendir sendimenn til Skotakonúngs um frið, 10, 158. Skotar herja í Suðr-

eyum, 10, 159. Stríð í Englandi, felldr Símon misfort, 10, 158. Saman sett saga Hákonar konúngs Hákonarsonar, 10, 49.

1272. Vígðr Gregoríus páfi; dó Hinrik (3ði) Englakonúngr, 10, 159 Magnús konúngr sættir Valdimar Svíakonúng Birgisson við bræðr sína, 10, 160-61. Árni biskup af Skálholti er í Noregi, 10, 161.

1273. Ófriðr í Danmörk við þýzka menn; Eiríkr D. k. leitar vináttu Magnúsar konúngs, 10, 161. Magnús konúngr gefr Eiríki syni sínum konúngsnafn, en Hákoni (hálegg) öðrum syni sínum hertoganafn, 10, 163.

VÍSUR
Í FORNMANNA SÖGUNUM
FÆRÐAR TIL RÈTTS MÁLS.

FYRSTA BINDI.

Bls. 7.

Þorbjörn *hornklofi:* Inn kynstóri konúngr, er tók dönsku konuna, hafnaði Hólmrýgjum[1] ok Hörða meyjum, hvárri enni heinversku[2] ok Hölga ættar[3].

1) þeim sem bjuggu á eyjunum við Rogaland í Noregi. 2) þeir sem bjuggu á Heiðmörk, kölluðust *Heinir*; þaraf *heinverskr.* 3) *Hölga ætt,* Háleygir, þeir sem bjuggu á Hálogalandi.

Bls. 10.

Vitgeirr: Þat er lítil vá[1], at vèr, börn karla ok kerlínga, seiðim: er Rögnvaldr rèttilbeini, hróðmögr[2] Haralds, seiðir á Haðalandi.

1) les *vo,* þ. e. undr. 2) nafnfrægr sonr.

Bls. 13.

Jórunn skáldmær: Ek frá Hálfdán spurja herðibrögð[1] Haralds ens hárfagra, en lögðis reyni[2] sýnist seá[3] bragr[4] svartleitr[5].

1) hreystibrögð, nl. liðsdrátt hans. 2) sverðs reyni, mannskenning, nl. honum Hálfdáni. 3) *sá.* 4) tiltæki Haralds. 5) iskyggilegt, hættulegt; *sjá 4. b. 12 bls.*

Bls. 25, 1.

Glúmr Geirason: Ferju-fróðr[1] bakka-blakkrjóðandi[2] hafði barnúngr farna góða för þaðan[3] til Skáneyjar. Ræsir rógeisu[4] vann seggja kindar[5] á Skotlandi; randullr[6] sendi Gauti[7] sverðbautinn[8] her.

1) vanr ferðalagi, víðförull. 2) mk., nl. Haraldr gráfeldr: *bakka* (strandar) *blakkr* (hestr) er skip. 3) líkl. frá Noregi. 4) kastandi skotvopna, nl. Haraldr. 5) menn. 6) mk. 7) Óðni. 8) vopnbitinn.

Bls. 25, 2.

Glúmr Geirason: **Gumna vinr[1] rak dólgeisu[2] at gamni dísar gjóðum[3]; mörg drótt írskrar þjóðar kom á flótta. Freyr sverðfoldar[4] rauð mækis[5] eggjar í manna dreyra, ok felldi seggi; sigr var of-orðinn.**

1) konúngrinn. 2) hernað. 3) þ. e. hræfuglum; *dís*, valkyrja, *gjóðr*, fugl (kannskè s. s. kjói), 4) skjaldar Freyr, mk. 5) sverðs.

Bls. 27, 1.

Guttormr sindri: **Konúngr trað bláröst bekkjar[1] bifroknum[2] árum; mætr mildíngr hlóð[3] ýtum í drífu Mistar nífs[4]. Jálfaðar svangœðir[5] rak síðan skjótt[6] flótta at mun[7] sínum; hylja[8] hrafnvíns geljaðar[9] hrot[10].**

1) bláan veg skipsins, þ. e. sjóinn. 2) særoknum. 3) drap. 4) *í orustunni; Mistar* (valkyrju) *nífr* (hnífr), sverð, þess *drífa*, bardagi. 5) hermaðr; *Jalfaðar* (Óðins) *svanr*, hrafn. 6) þannig Hk. 7) eptir vild sinni. 8) s. s. hula, þ. e. hlíf. 9) hermannsins; sem lokkar hrafninn með drykk; *geljaðr* (eða *giljaðr*, Skb. E. Hk.), sá sem lokkar; *gyljaðr*, sá sem gleðr; *vín* er hèr drykkr. 10) s. s. *hrøt, hraut*, þ. e. brast, eins og *brot*, *brøt*, *braut*.

Bls. 27, 2.

Sami: **Álmdrósar eisu elrunnr[1] fór sunnan einum tveim tíngls mörum[2] á grœna selmeina trjónu[3]: þá er allreiðr vandar valsendir[4] rauð[5] allar ellifu skeiðar Dana, víðfrægr síðan at þat[6].**

1) mk., Hákon konúngr; *álmdrós*, ör, *álmdrósar eisa*, örva drífa, hennar *el*, bardagi. 2) skipum; *tíngl*, ennisspænir framan á skipum til prýðis; *marr*, hestr. 3) líklega Helsíngjaeyri (fyrrum Háleyri); má vera, að þar hafi verið selveiði, og kallist eyrin því *Selmeina trjóna*. 4) mk., *vals vöndr*, sverð. 5) hrauð, eyddi. 6) af því.

Bls. 28, 1.

Sami: **Þá náði sóknheggr[1] síðan leggja und sik Sælund ok frelsi Vinda vals[2] við Skáneyjar síðo[3].**

1) hermk., Hakon konúngr; *sókn*, bardagi, *heggr*, trè. 2) *Vinda val* (ekki *valr*), vindverskir hermenn, þeirra *frelsi*, herskip eða virki. 3) þannig Hk.

Bls. 28, 2.

Sami: **Skaut-jálfaðar skyldir[1] vann[2] Gauta skattgilda: gjöflastr gullskýflir[3] vann[4] geirveðr[5] í þeirri för.**

1) hermk., sem hlífir sér með skildi; *jalfaðar skaut,* Óðins tjald, skjöldr. 2) gerði. 3) mk., ör af gulli. 4) háði. 5) orustu.

Bls. 29.

Sami: **Ok sóknháttar svellrjóðr[1] setti hraustan[2] geðbœti[3] austr at því eiki-grœnu[4] Ónars fljóði[5]: þann er áðr of kom liði þángat frá Írum (á) svanfángs skíðum[6], iðvandr Sveigðis salbrigðandi[7].**

1) hermk., Hákon konúngr; *sóknhöttr*, hjálmr, hans *svell,* sverð. 2) þannig Hk. 3) s. s. Tryggva: sú grein, er Skálda kallar ofljóst. 4) þannig Hk. 5) landi, nl. Víkinni. 6) skipum; *svanfángr, s. s. svanvángr*, sjór. 7) hermk. nl. Tryggvi; *Sveigðir* (*Svegðir, Svigðir, Sigðir*), Óðins heiti, en mjög sjaldgæft; hér er *Sveigðis salr* skjaldborg, hennar *brigðandi, sá sem bregðr skjaldborginni, rýfr hana.*

Bls. 30.

Glúmr Geirason: **Undir austrlöndum[1] fèksk[2] mörgum gunnhörga slög[3]; allvaldr[4], sá er gaf skáldum, hann fèkk gagn[5] at gunni[6]. Gramr lèt gullvarpaðar[7] slíðrtúngur[8] syngja, sendi snarpar sverðleiks reginferðar[9] at grundu.**

1) í austrvegi við Eystrasalt. 2) þannig Hk., þ. e. fengu margir. 3) högg á skildi. 4) konúngr. 5) sigr. 6) í bardaga. 7) gullbúnar. 8) sverð (eiginl. brandrinn á sverðinu). 9) stóra herflokka.

Bls. 33.

Guttormr sindri: **Gildir valþögnar[1] lèt vígnestr[2] bresta saman of höfðum (á) vegnum handar nafs[3] hlymmildíngum[4]. Njörðr víðra sunda landa[5] gekk þar af vopnunduðum Nirði nadds hámána raddar valbrands[6].**

1) hermk., Hákon konúngr; *valþögn,* valkyrja (hér, bardagi), *gildir,* sá sem eykr. 2) skildi. 3) þannig Hk. 4) herkonúngum, nl. Eiríkssonum; *handar naf,* (hjolnöf), skjöldr, hans *hlymr,* orusta. 5) Hákon Noregs konúngr; Noregr er mjög vogskorið og eyótt land, og kallast hèr því *sunda lönd,* eins og *fjörð-jörð,* 2,

328, 1. 6) hermk., nl. Gutto mi Eiríkssyni; *vaddr*, skjaldarnagli, hans *hámáni*, hár skjöldr, hans *rödd*, bardagi, hans *valbrandr* (eldr), sverð: þetta er rekið.

Bls. 39.

Sami: **Barma öld[1] álmdrøgar ægis[2] varð optsinn vita ríkis[3] firir bensíks baldri[4]: ek minnumst þess. Flæðu-bríkar böðsækir[5] hèlt snekkjum[6] á haf, ok rak undan allar kindir[7] Eirekks[8] bræðr[9] síns.**

1) s. s. *barmar*, bræðr, hèr bróðursynir, eins og *bls.* 29. *l.* 1. 2) hermk., nl. Hakonar konúngs: *álmdrøg*, ör. 3) varð opt að kenna á ofriki. 4) hermk., Hákoni; *síkr*, eldr, *bensíkr*, þ. e. sverð. 5) hermk., Hákon konúngr; *flæðu-brík*, skip, *böð*, bardagi. 6) þann. Hk. 7) syni. 8) þann. Hk., s. s. Eiríks. 9) bróður.

Bls. 40.

Sami: **Hjörva raddar[1] herr fór hræddr fur málma þverri[2]: ráðsterkr ræsir rógeisu[3] gekk framar merkjum. Gramr, hinn er gat[4] yfrinn Óðs kvánar jöfra mána byr[5], gerra[6] hlífa sèr í snerru geirvífa[7].**

1) stríðs. 2) mk., Hákoni konúngi. 3) *sjá bls.* 25, 1, *skgr.* 4. 4) fèkk, átti. 5) mikið gull; *Óðs kvan*, Freya: *jöfri* (*s. s. öfri, efri*) augabrun, *jöfra máni*, auga, þess *byr* (hèr s. s. þeyr), tár: Freyju tár er gull. 6) þ. e. gerir eigi. 7) *geir víf*, valkyrja, hennar *snerra*, bardagi.

Bls. 41.

Eyvindr skáldaspillir: **Tjá[1] hefnendr[2] Blóðöxar beiða ens hvassa fetilstínga brynþíngs[3]: setu efni gjörast[4] oss hnept. Heldr er vant, (at) segja drotni hersögu, en ek vilda veg þinn, konúngr; fám[5] fljótt til fornra vopna!**

1) menn segja. 2) syni. 3) orustu; *fetilstingr*, sverð, þess *brynþíng* (harðr fundr), bardagi. 4) þannig Hk. 5) tökum.

Bls. 42.

Sami: **Njörðr[1] naddregns! samira[2] hvötum þegni (at) fœra borðmœrar ske[3] enn norðar; vèr getum at bölva bili[4]. Nú er þat, er Haraldr rökkr[5] breiðan flota á rakna rymleið[6] sunnan; grípum vèr gunnborð[7] í greipar[8].**

1) þann. Hk.; hermk. 2) sæmir eigi. 3) skipit; *borðmær*, borða land þ. e. sjór, hans *sker* (hestr), skip. 4) vèr viljum ei fresta bardaganum, *sjá bls.* 56, 1. *skgr.* 2. 5) hrökkr, hrekr. 6) á hafit, sjókonúngsins rymjandi leið. 7) þann. Hk., þ. e. skjöld. 8) þann. Hk.

Bls. 44.

Þórðr Sjáreksson: Herr gekk lystr[1] til hjörva hnits, þar er böðharðir landa bands jódraugar[2] börðust á Fitjum í Storð. Ok nausta blakks hlèmána gífrs drífu gimslöngvir[3] þorði gánga hit næsta Norðmanna gram.

1) fus. 2) mk.; *landa bands*, (sjóar) *jór*, skip. 3) hermk., nl. þórálfr; *nausta blakkr*, skip, þess *hlèmáni*, skjöldr, hans *gífr* (tröllkona), öxi, hennar *drífa*, bardagi, hans *gim* (eldr), sverð; rekið til fimtu kenníngar.

Bls. 45.

Eyvindr skáldaspillir: Ek veit, at enn bitri benvöndr, or báðum konúngs höndum, beit meðal-dyggvan byggving búlka skíðs[1]. Úfælinn ála galtar eldraugr[2], grandráðr[3] Dana, klauf skarar[4] hauga[5] gullhjaltaðum brandi.

1) mk.; *búlki*, vöruhlaði, h. *skíð*, skip, þ. *byggvíngr*, skipverji, víkingr, hèr *Álfr askmaðr*. 2) þannig Hk.; hermk., Hákon konúngr; *ála* (sjókonúngs) *galtar* (skips) *el*, bardagi. 3) sá sem vinnr skaða. 4) þannig Hk. 5) höfuð, *skör*, höfuðhár.

Bls. 46, 1.

Þórðr Sjáreksson: Víga myrðir[1] varði vítt öndvert fólk[2]: svá skal slíta frið[3]; vildo[4] þann jöfur eldast á löndum. Starf hófst upp, þá er arfi Gunnhildar sunnan, vanr ótta gulls[5], kom á flótta, er gramr var fallinn.

1) sem eyðir vígaferlum, konúngr; hèr Hákon. 2) s. s. fylki, *hèr merkist* sá hluti Hörðalands, er veit til hafs, þar er bardaginn stoð í Storð. 3) heya bardaga. 4) menn vildu. 5) vanr örlæti; örlátr.

Bls. 46, 2.

Sami: Þrot[1] var sýnt[2], þá er úfár sárir bændr settust við einn stinnan róðrs[3] þröm[4]; maðr lèt önd ok annar. Þat veit[5] afreks, er allríkr göndlar njörðr[6],

sá er gerði hugins drekka[7], gekk næst jöfri[8] í slíkum styr.

1) þróttleysi. 2) auðsýnilegt. 3) þannig Hk. 4) keip eða hástokk. 5) er merki til. 6) hermk., nl. þórolfr. 7) gaf hrafninum að drekka, feldi óvinina. 8) Hákoni konúngi.

Bls. 48, 1.

Glúmr Geirason: Haraldr hefir vel hefnt Gamla, en berdraugar[1] hjörs hafna[2] fjörvi; fólkrakkr fylkir vann framligt, er dólgbands dökkvalir[3] drekka dreyra Hákonar; ek frá reyr rauðra benja[4] roðin fur handan ver[5].

1) þannig Hk., A og Fagrsk., mk. s. s. *sverðberendr.* 2) tiðaskipti, fyrir *höfnuðu*, mistu. 3) svartir hrafnar; *dólgband*, likl. Oðinn eða valkyrja. 4) sverð. 5) í Storð, hinumegin Harðángrsfjarðar.

Bls. 48, 2.

Eyvindr skáldaspillir: Flugvarr[1] konúngr[2] rauð fyrr sparra Fenris varra[3] í blóði Gamla (málmhríðar meiðum[4] svall móðr[5]), þá er ústirfinn[6] of-rak alla Eiríks arfa á sjá; nú tregar grams fall gætigauta geira[7].

1) óflóttagjarn. 2) nl. Hákon konúngr. 3) sverð, *gómsparri, Fenris.* 4) mk. 5) þannig Hk. 6) *Hákon* goði. 7) mk.

Bls. 49.

Sami: Landvörðr Hörða! lítt kváðu (menn) þik láta geð fálma[1], er benja hagl[2] brast á brynjum, álmar bugust[3]: þá er ófólgin[4] fullegg[5] fetla svell[6] gullu endr[7] or þinni hendi, Haraldr, til ylgjar[8] fyllar.

1) hug bila. 2) blóð. 3) bogar svignuðu. 4) nakin. 5) bitr. 6) sverð. 7) fyrr meir. 8) úlfs.

Bls. 50, 1.

Sami: Ullr ímunlauks[1]! bárum Fýrisvalla fræ[2] á hauka fjöllum[3] of alla æfi Hákonar; nú hefir fólkstríðir[4] of fólgit meldr fjölglýjaðra Fróða þýja[5] í holdi móður mellu dólgs[6].

1) sverðs, mk. 2) gull. 3) höndum, handleggjum. 4) óvinir þjóðarinnar. 5) gull, mjöl ambáttanna Menju og Fenju; *fjöl-*

glýjaðr, mjög glaðr. 4) *móðir mellu dólgs* (tröllkonu óvinar, þórs), jörð.

Bls. 50, 2.

Sami: Fullar brávallar fallsól[1] skein á Ullar kjöls fjöllum[2] skáldum of allan aldr Hákonar; nú er elfar álfröðull[3] of fólginn í líki móður jótna dólgs[4]; ráð rammrar þjóðar eru rík.

1) gull, *höfuðband Fullu*; *brávöllr*, höfuð, *fallsól*, faldsól; gullið kallast hèr sólin á höfuðduki Fullu. 2) höndum; *Ullar kjölr* (*skip*), skjöldr, h. *fjöll*, hendr. 3) gullið. 4) í jörðu.

Bls. 50, 3.

Sami: Dýrr jöfurr, hefig áttan einn drottinn fyrra en þik; ek bið mèr ei hins þriðja: bragníngr, elli hellr[1]. Ek var trúr dýrum tiggja; ek leik aldri tveim skjöldum; ek fylli þinn flokk, stillir! elli fellr á hönd[2] mèr.

1) þannig Hk., þ. e. mèr, þ. e. *stígr yfir mig*. 2) þannig Hk.

Bls. 51.

Sami: Skerja foldar skíðrennandi[1]! ek skylda um síðir finna þinn góðan þursa bæs byr[2], fyrir[3] þvísa[4] er verðum selja þèr, valjarðar[5] mens veljandi, þat lýngva látr[6], er faðir minn átti lengi.

1) Mk., *skerja foldar* (sjóar) *skíð*, skip. 2) *þursa bæs byr*, vindr, sem kemr frá trölla býlum; en með því að hèrmeð teiknast *hugr, vindr tröllkvenna*, þá má vera, að orðið, *bæs*, sè hèr eigi hið rètta. 3) þannig Hk. 4) því. 5) hand-mens, armbaugs. 6) orms ból, gull.

Bls. 52.

Glúmr Geirason: Hallinskíða tanna ógnarstafr[1], sá er tíðum sótti fram, kunni tólf of-jöfra[2] íþróttir.

1) Mk., nl. Haraldr gráfeldr; *Hallinskíða* (Heimdalls) *tennur*, gull, þ. *ógnarstafr*, auðugr eða örlátr maðr, *sjá bls.* 46, 1. *skgr.* 5. 2) konúnglegar *íþróttir*.

Bls. 56, 1.

Einar skálaglamm: Ok eiðvandr oddneytir[1] hafði úti breiðan flota; glaðr gramr svafði bil[2] í Göndlar veðrum[3]. Ok Hèðins bóga rauðmána[4] reynir upp hóf rógsegl[5] (af) kappi, at setja etjulund[6] jöfra[7].

1) hermk., Hákon jarl. 2) frestaði ei, *sjá bls.* 42. *skgr.* 4. 3) bardögum. 4) skjaldar. 5) brá upp skildi, þ. e. lagði til orustu. 6) lægja kappgirni. 7) þ. e. Gunnhildarsona.

Bls. 56, 2.

Sami: **Sverða sverrifjarðar svanglýjaði[1] var-at at frýja of byrjar örva[2] í drífu odda vífs[3]. Brakrögnir[4] skók rakliga[5] bogna[6] hagl[7] or Hlakkar segli[8]; óþyrmir hjörs[9] barg[10] varga[11] fjörvi.**

1) mk., nl. Hákoni; *sverrifjörðr* (þúngr straumr) *sverða,* blóð, þ. *svanr,* hrafn, h. glýjaðr, sá sem gleðr (seðr) hræfugla. 2) það þurfti ekki að frýja honum skothríðar (segja, að hann hefði ei verið í skothríðinni). 3) í bardaganum. 4) hermk., þ. e. Hákon. 5) rakklega, hraustliga. 6) þannig Hk. og Sn. Edda, þ. e. boga. 7) örvar. 8) skildinum. 9) hermk., sá sem hlífir ei sverðinu. 10) bjargaði. 11) úlfa.

Bls. 56, 3.

Sami: **Mart ála el[1] varð af ríki[2], áðr randarlauks rækilundr[3] of tæki austrlönd[4] at mun banda[5].**

1) bardagi; *áli,* sjókonúngr. 2) afli. 3) hermk., nl. Hákon jarl; sá sem rækir (elskar) *randar lauk* (sverðið). 4) *sjá bls.* 30. *skgr.* 1. 5) goðanna, *sjá bls.* 27. *skgr.* 7.

Bls. 56, 4.

Sami: **Ek ber hljóms lof fyrir[1] þá hefnd síns föður, er vörðr hranna hrafna[2] vann; þat nam at vinna toginn skjóma[3].**

1) þannig Hk. 2) skipa, mk., Hákon. 3) brugðið sverð, nl. það kostaði bardaga.

Bls. 57.

Sami: **Meel-regni[1] hjörs-hríðremmis[2] rigndi víða á fjör hersa; þrymlyndr[3] of[4]-jók þundi þegns gnótt[5]. Ok haffaxa hjaldviðurr[6] lèt vaxa lífköld[7] laufa-veðr[8] at lífum[9] Hárs-drífu-hölda[10].**

1) járnregni, skothríð. 2) hermk., nl. Hákonar. 3) hermk., hann Hákon. 4) þannig Hk. 5) hann jók tölu Einherjanna í Valhöll. 6) hermk.; *haffaxi,* skip, þ. *hjaldr,* sjóorusta; *viðurr,* Óðins heiti. 7) mannhætt. 8) orustu. 9) hlífum. 10) hermannanna.

Bls. 63.

Glúmr Geirason: Orðrakkr jöfra þrýstir[1] rauð brennanda brand austr, fyrir norðan bý[2], þar er (hann) lèt bjarmskar kindir[3] renna[4]. Úngum ödlíngi fèkkst geirveðr[5] í þeirri för: gumna sættir[6] laut[7] gott orð á Vinu borði[8].

1) mótstöðumaðr; Haraldr gráfeldr. 2) bygðina. 3) Bjarma. 4) flýa. 5) orusta. 6) konungr. 7) hlaut. 8) bakka.

Bls. 65.

Einar skálaglamm: Harðr[1] hjálmfaldinn hilmir vann barða fjandr sína: því kom vöxtr í vinu Lópts vinar vinheims[2]. Þat fær þróttar snytri[3] tírar[4], at þrír forsnjallir jarls synir fèllu í skúrum Þundar furs[5].

1) þannig Hk. 2) því fjölguðu Einherjar í Valhöll; *Loptr*, Loki, *Lopts vinr*, Óðinn, h. *vinheimr* (kæri bústaðr), Valhöll, h. *vinir*, Einherjar. 3) hermk., sá sem prýðir bardagann. 4) orðstírs. 5) í Óðins elda (sverða) *skúrum*, bardaga.

Bls. 88, 1.

Glúmr Geirason: Mætra hjalta málmóðinn[1], sá er þorði rjóða þjóðum völl, mælti þróttarorð[2]: víðlendr Haraldr of bað verðúng[3] vinda[4] sverðum at morði; þat fylkis orð þótti flotnum[5] frægt.

1) hermk., *hjalta málmr*, sverð. 2) hreystiorð. 3) hirðina. 4) bregða. 5) mönnum.

Bls. 88, 2.

Sami: Gætir gamla sóta garðs[1], hollr viggjum[2], varð at liggja á víðu borði[3] Eylimafjarðar. Sendir sævar báls[4] fèll á sandi at Hálsi; orðheppinn jöfra spjalli[5] olli því morði.

1) hermk., *gamla* (s. s. *glamma*, sjókonúngs) *sóti* (hestr), skip, þ. *garðr*, skjöldr. 2) skipum. 3) strönd. 4) mk., Haraldr. 5) vinr konúnga, nl. Gullharaldr.

Bls. 91, 1.

Einar skálaglamm: Grandvarr geymir brúna-grundar silkis-síma[1] kom und sik sjau fylkjum; þat var landi snúnaðr[2].

1) mk., Hákon jarl; hann er hèr kendr við búníng sinn, silki-hlað, er tignir menn höfðu um höfuð sèr. 2) gipta, hamingja.

Bls. 91, 2.

Sami: **Enn svinni[1] lèt senn of herjoð hofsland Einriða[2] ok öll sönn banda ve[3], hverjum mönnum kunn: áðr geira garðs Hlóriði[4], þeim goð stýra, farði[5] úr[6]-jötna valfalls vitni[7] of allan sjó.**

1) nl. Haraldr gráfeldr. 2) þórs. 3) helgistaðr goðanna. 4) hermk., Hákon jarl; *geira garðr*, skjöldr, h. *Hlóriði* (þór), mk. 5) þannig Hk. þ. e. flutti. 6) þannig Skb. E. Hk. 7) skip sitt; *úrjötnar* (*A vejötnar*, kannske sama), hinir elztu jötnar, Hrímþursar, þeirra *valfall* (bani), ýmisblóð, sjór, h. *vitnir* (vargr), skip.

Bls. 91, 3.

Sami: **Nú liggr allt fyrir norðan Vík und jarli; ríki Hákonar, ímunborðs veðrgœðis[1], stendr víða.**

1) hermk.; *ímunborð*, skjöldr, h. *veðr*, bardagi, h. *gœðir*, hermaðr.

Bls. 92.

Glúmr Geirason: **Hálf auðván fèllumk[1], þá er hjördrífa[2] brá lífi hilmis: dauði Haralds[3] rèðat[4] oss til auðar[5]. En ek veit, at hvaðartveggi[6] hans bróðir hefir heitit mèr góðu; seggfjöld[7] getr sjá þar til sælu.**

1) brást mèr. 2) orusta. 3) gráfelds. 4) varð ei. 5) lukku. 6) hvurtveggi. 7) margir menn.

Bls. 94, 1.

Einar skálaglamm: **Hitt var meir[1], er morðfíkinn[2] Mœra fólkverjandi[3] lèt um görva för fyrva[4] norðan til Sogns. Freyr Hèðins byrjar[5] ýtti allri yrþjóð[6] af fjórum fólklöndum; Ullr branda[7] sá stoð[8] af því.**

1) enn fremr. 2) hergjarn. 3) verjandi Mæra fylkis, Hákon jarl. 4) mannför, þ. e. leiðángr. 5) hermk., Hákon. 6) (ekki *ýrþjóð*) s. s. *verþjóð*, menn. 7) mk., hann (Hákon). 8) styrk.

Bls. 94, 2.

Sami: **Allr Noregr glumdi, þá er Ullar Hèðins veggjar[1] fóro saman (til) eggþínga[2]; gnótt nás flaut**

fyrir nesjum. Ok sjau landrekar[3] þorðo[4] fram[5] til móts með randa svarfa[6] svörgœli[7] á mjúkhurðum Meita[8].

1) hermk., *Héðins veggr*, skjöldr. 2) orustu. 3) jarlar. 4) s. s. þurðu þ. e. þustu. 5) þannig Hk. 6) þannig Hk. 7) hermk., Hákon jarl; *randa svarf*, bardagi, h. *svörr* (fugl), hrafn, h. *gœlir, sá sem gleðr hræfuglinn.* 8) *Meita* (sjokonungs) *hurð* er skjöldr, þá er *á* s. s. með.

Bls. 95, 1.

***Sami:* Gramr[1] varð fyrir víga myrði[2] við annan styr, en síðan gjörðist mest víðfrægt mannfall at morði[3]. Hlífarflagðs hlunnarfi[4] bað hverfa at landi, ok lagði öndurvörp jálks[5] við[6] öndvert fylki.**

1) nl. Ragnfreðr. 2) Hákon jarl. 3) í bardaganum. 4) hermk., Hákon jarl; *hlífar flagð*, öxi, h. *hlunnr*, skjöldr. h. *arfi* (jötun), hermaðr. 5) skildina; *jálkr*, Óðinn, h. *öndurvarp*, það sem hann bregðr fyrir sig, hans hlíf, skjöldr; hèr skiljast skjölduð skip. 6) þannig Hk.

Bls. 95, 2.

***Sami:* Guðr[1] varð straung, áðr gunnar lunda[2] þröngvimeiðr[3] of[4] þryngvi[5] þrimr hundruðum und hramma náss gammi[6]. Fólkeflandi fángsæll[7] fylkir[8] knátti gánga þatan[9] at[10] höfðum hafs-bragna[11]; þat var hagnaðr.**

1) orustan. 2) hermanna. 3) sá sem rekr á flótta, nl. Hakon jarl. 4) þannig Hk. 5) þannig Hk., þ. e. þreyngði, ræki. 6) á hræfuglinum. 7) sigrsæll. 8) nl. Hákon. 9) þaðan. 10) þannig Hk., þ. e. á manna höfðum. 11) Ragnfreðar manna, sem komnir voru vestan um haf.

Bls. 100.

***Hallarsteinn:* Vegmildr vörðr víðrar foldar[1] þá fóstr í Görðum; vellbjóðr[2], sá er gekk hæst manna, vann vísa dáðir. Þróttarela blikrøðr[3]! Ólafr rèð brátt allprútt brigðamiklum skipastóli, þeims[4] hann átti.**

1) konúngr, nl. Ólafr Tryggvason. 2) gulls bjóðr, mk. 3) maðr, *þróttar* (Óðins) *ela* (bardaga) *blik*, sverð; *røðr*, sá sem rjóðar. 4) þeim er.

Bls. 101.

Hallfreðr vandræðaskáld: **Hilmir lèt hörð hræskóð[1] roðin blóði at Hólmi[2] ok austr í Görðum; hvat of dyldi höldar[3] þess?**

1) sverð; *skóð* er skaðaverkfæri, voði. 2) Borgundarholmi. 3) þannig Hk.; hví skyldu menn dylja þess?

Bls. 105.

Hallarsteinn: **Vargholl r Ólafr rak allfljótt vestr mestan hernað allra jöfra, ok rèð brjóta Vinda borgir. Hrælinns hljómváttandi[1], sannfróðr svölnis dóms[2], mátti hverju sinni ráða sigri í rómu.**

1) hermk.; *hrælinns* (sverðs) *hljómr*, bardagi. 2) *svölnis* (Óðins) *dómr*, orusta.

Bls. 122.

Einar skálaglamm: **Hitt var ok, er ørborðs eykir[1] runnu[2] norðan und svinnum sigrunni[3] sunnr á vit[4] Danmarkar. En Dofra drottinn[5], valdr hölda, of-faldinn hólmfjötrs hjálmi[6], of-sótti fund danskra jöfra.**

1) skip; *aurborð*, annað borð frá kjöl. 2) þannig Hk. 3) hermk.; *sig*, bardagi. 4) til að vitja. 5) Hákon jarl, kallaðr svo af bygð nokkurri í Noregi nálægt *Dofrafjalli*, sú bygð hèt Dofrar. 6) ægishjálmi, því *hólmfjötr* (eya band, sjór) er s. s. ægir; faldinn ægishjálmi heitir sá, er öllum stendr ótti af.

Bls. 123, 1.

Sami: **Ok fèmildr konúngr[1] vildi at-freista þess myrk[2]-markar hlóðynjar álfs[3], er kom norðan, við morðfrost[4]: þá er gramr[1] bað stirðan[5] valserkjar veðrhirði[6] varða[7] virki[8] fyrir Hagbarða-hurðar hlunnnjörðum[9].**

1) Haraldr Gormsson. 2) þannig Hk. 3) Hákonar jarls; *myrkmarkar* (skógar) *hlóðyn* (land), Noregr, h. *álfr*, Noregs ráðandi. 4) í bardaga. 5) harðan, hraustan. 6) í staðinn fyrir *valveðr* (orustu) *-serkjar* (brynju) *hirði*, hermk., Hákon jarl. 7) verja. 8) Danavirki. 9) hermönnum; *Hagbarða* (sjokonungs) *-hurðar* (skjaldar) *hlunnr*, sverð.

Bls. 123, 2.

Sami: Var-at gengiligt[1] at gánga í gegn her[2] þeirra[3], þó at geirrásar garðröknir[4] gjörði harðan styr: þá er gunnviðurr[5] fór sunnan með fylki Frísa, Frakka ok Vinda; vágs blakkriði[6] kvaddi vígs[7].

1) árenniligt. 2) þannig Hk. 3) nl. Norðmanna. 4) hermk., keisari Otto; *geirrásar* (skotspjota) *garðr*, skjöldr; *röknir s. s. rögnir*, Óðinn. 5) hermk., Ottó. 6) mk., Ottó; sá sem riðr sjóar hesti (skipi). 7) eggjaði til orustu.

Bls. 124.

Sami: Þrymr þriðja logs[1] varð[2], er odda[3] leikmiðjúngar[4] lögðu saman randir; arngreddir[5] varð andvígr. Sækiþróttr sundfaxa[6] kom Söxum á flótta; þar er svá, at gramr[7] með gumnum varði óþjóðum garð.

1) *þriðja* (Óðins) *log*, sverð, þ. *þrymr*, bardagi. 2) þann. Hk. 3) þann. Hk. 4) hermenn. 5) hermk., sá sem gerir örninn grátugan, hér Hákon jarl. 6) mk., Hákon; *sundfaxi*, sjóar hestr, *skip*, *sækiþróttr*, sá sem sækir. 7) hér Hákon jarl.

Bls. 125.

Hallfreðr: Vegrimmr[1] allvaldr lèt endr Jamta ok Vinda kindir falla í styr; hann vandist snimma á þat. Hjördjarfr hersa drottinn var hættr Gota fjörvi; ek frá gullskerði[2] gjörðo geirþey[3] á Skáneyju.

1) hernaðargjarn, af *ve*, grið, eða grimmr við heiðna helgistaði (*ve*). 2) mk., Ólafr konúngr. 3) bardaga.

Bls. 130.

Sami: Hleypimeiðr hlunnviggja[1] hjó böðserkjar birki[2] barklaust[3] í Danmörku fyrir sunnan Heiðaby.

1) mk., sá sem ræðr herskipum, hér Ól. Tryggvason. 2) hermenn, af *böðserkr*, brynja, *birki*, trè. 3) þ. e. svo að þeir urðu hlífarlausir.

Bls. 131.

Einar Skálaglamm: Fellinjörðr flótta[1] gekk til fréttar á velli; draugr Hèðins váða[2] gat dagráð dólga sagu[3]; ok hildar haldboði[4] sá ramma hrægamma[5], sá týr týra[6] teinlaugtar[7] vildi[8] fjör Gauta.

1) hermk., sá sem fellir (leggr að velli) flýandi óvini, hèr Hákon jarl. 2) hermk. 3) *dagráð*, (hæfiligr og heillavænligr tími), *dólga sagu* (*til bardaga*); *dólga saga* (ekki *sága*), orusta, eins og *dólga senna.* 4) hermk., hann Hákon. 5) hrafna. 6) gizkað; allar bækr, sem eg hefi sèð, hafa hèr *týna.* 7) í staðinn fyrir *týr týra lautar teins*, mk. *s. s. sverða týr*, af *týra* (sverða) *lautar* (skjaldar) *teinn*, sverð. 8) nfl. hafa.

Bls. 132.

Sami: Jarl háði þíng hjörlautar hyrjar[1], þars[2] aungr maðr síðan[3] kom und sörva skýranni[4] at herja. Maðr bar-a randir, lýngs-barða loptvarðaðar[5], enn lengra frá seá; gramr vann um-gengit allt Gautland.

1) sverðs þíng, orusta; *hjörlaut*, skjöldr, h. *hyrr*, sverð. 2) þar er. 3) síðr. 4) undir skildi; *sörva* (sjókonúngs) *skýran* (*himin*), skjöldr. 5) gull-lagðar; *lýngs barði* (fiskr), ormr, h. *lopt*, gull; *varðaðr*, *s. s. varinn*, umkríngðr.

Bls. 133.

Hallfreðr: Tiggi, sonr Tryggva, lèt tíðhöggvit ljótvaxin hræ Saxa fur styggvan leiknar hest[1], á lesti[2]. Vinhróðigr[3] vísi gaf víða blökku kveldriðu stóði[4] at drekka brúnt blóð margra Frísa.

1) úlf, af *leikn*, tröllkona. 2) að síðustu. 3) vinsæll. 4) úlfum, af *kveldriða*, tröllkona.

Bls. 134.

Sami: Ríkr lægir rógs rekka[1] brá líki valkera[2]; herstefnir[3] lèt goldit hröfnum hold Flæmíngja.

1) konúngr, sá sem drepr niðr óeirðar seggjum. 2) sverðslíðrunum, þ. e. brá sverði; *valkeri*, sverð, þ. *líki* (hamr) slíðrar. 3) herforingi.

Bls. 143, 1.

Hallarsteinn: Hermörg snekkju borð hildíngs, hála torgut[1], runnu síðan öll senn or Görðum und mildum gram. Aldyggr Ólafr, arfi Tryggva, rèð herjat Vestrlönd, ok klauf virða kindir stálum.

1) fagrliga skjölduð.

Bls. 143, 2.

Sami: Blóðugr brandr bragníngs þjóðar gall á Englandi; ek frá oddrjóð[1] valda aldrspelli[2] enskra lýða.

1) hermk. 2) aldrtjóni.

Bls. 143, 3.

Sami: Skjaldfróðr[1] of[2]-nam rjóða Skotland sköfnum[3] brandi; ódeigr oddr beit feiga Skota; úlfar söddust.

1) sá sem kann að fara með skjöld, hermaðr. 2) þannig Rekstefja. 3) fögrum.

Bls. 144, 1.

Sami: Ókvíðinn Ullar kjóla elfreyr[1] rèð síðan ugglaust endr brendar fíkula[2] Íra bygðir víða.

1) hermk., *sjá bls.* 50, 2, *skgr.* 2. 2) ákafliga.

Bls. 144, 1.

Hallfreðr vandræðaskáld: Úngr ofvægr[1] konúngr gjörðist bægja við Engla; nærir naddskúrar[2] rèð því morði Norðimbra. Ógnblíðr úlfa greddir[3] eyddi Skotum víða; skerðir seims[4] gjörði sverðleik í Mön með sverði.

1) óvæginn, eða harðr viðreignar. 2) hermk., *naddskúr,* orusta. 3) hermk., *sjá bls.* 124, *skgr.* 5. 4) gulls, mk.

Bls. 144, 3.

Sami: Ægir ýdrauga[1] lèt eyverskan her[2] ok Íra deyja; týr dýra[3] fjörva[4] var tírargjarn. Tiggi barði byggendr brezkrar jarðar, ok hjó valskar þjóðir; gráðr[5] þvarr gjóði geira-hríðar[6].

1) hermk., *sjá bls.* 39. *skgr.* 2. 2) innbúar Orkneya og Suðreya. 3) ss. dýrra. 4) sverða, mk. 5) græðgi. 6) hræfuglinum, *bls.* 25, 2, *skgr.* 3.

Bls. 161.

Bjarni biskup: Styrkir rjóðendr dreyrgra darra[1] hèldu síðan skipum til Danmarkar; þeim gafst rausn ok ríki. Ok ógnrakkir andbrotar[2] drukku þar erfi feðra sinna; ek frá þeim ýmsum aukast annir.

1) skotspjóta, hermk., nl. Jomsvíkingar. 2) mk.

Bls. 162.

Sami: En einkum vildu þá öldurmenn[1] leita síns ágætis, at skyldu[2]; slíkt ero yrkisefni; ok gátu hauk-ligast[3] hefja heitstrengíngar; ek frá, at[4] ölteiti ýta var eigi lítil.

1) höfðíngjar. 2) sem þeim bar. 3) hraustligast. 4) þannig Fm. S. 11, 166.

Bls. 163.

Sami: Ek frá heiptmildan Sigvalda hefja heitstreng-íng; órækinn[1] Búi var örr at auka slíkan styr. Þeir hètust fíkjum[2] reka Hákon af hauðri, eða ræna lífi; fjón[3] fræknra furða[4] var gram[5].

1) sem ei verðr rekinn á flótta. 2) ákafliga. 3) hatr. 4) *fyrða*, manna. 5) ss. gröm.

Bls. 164, 1.

Þorkell Gíslason: Báru sverð ok herklæði á vali víka[1]; ek frá þeim seggjum líka vel snerreiði[2].

1) á skipin. 2) ss. snarræði.

Bls. 164, 2.

Þórðr Kolbeinsson: Ok sannliga fóru stór-hersögur of stála meiða[1] vítt sunnan; ítrir bændr sást[2] stríð. Sveiða-vángs viggmeiðr[3] frá súðlaungum Dana skeiðum sunnr of þrúngit á vatn af drögnum[4] hlunni.

1) hermk., um Jómsvíkinga. 2) óttuðust. 3) hermk., líkl. Eiríkr jarl: *sveiða* (sjokonungs) *vángr*, sjór, h. *vigg*, skip. 4) ss. *dregnum*, þ. e. máðum, slitnum.

Bls. 165, 1.

Sami: Skjaldhlynr[1] lèt mjök margar snekkjur ok knörru ok skeiðar dynja á brim; mærðar örr óðr skálds vex; mörg lind[2] var fyrir landi, [þá er ólítill oddherðir[3] fat[4] gerða[5] utan land síns föður random[6].

1) hermk., Eiríkr jarl. 2) skjöldr. 3) hermk. 4) ss. rèð. 5) umkríngja. 6) skjöldum; *frá* [*er tekið úr Fagrskinnu, því sum orðatiltæki í Fm. S. og Hk. á þessum stað þykja framkomin af misskilníngi og leiðrèttíngum skrifaranna.*

Bls. 165, 2.

Þorkell Gíslason: Harða[1] hvast hregg[2] knúði á hefils[3] völlum[4], marir barða[5] hljópu á humra fjöllum[6]. Blá hrönnu þvó[7] hlýrum[8]: hin svið kalda uðr[9] hraut af brimdýrum[10]: æst alda skaut kili.

1) mjög. 2) stormr. 3) stendr hér í staðinn fyrir *hefils*, af *hefilr*, sjókonungr. 4) á sjónum; eða *pöllum*, á skipunum. 5) skipin, af *mar*, hestr, *barð* (á skipum, likt og kempr á kinnungum bakumegin stefnis). 6) öldunum, af *humar*, stór krabbi. 7) þvoði. 8) kinnungum. 9) alda. 10) skipum.

Bls. 165, 3.

Sami: Rökn rasta[1] báru geðfasta rekka til ræsis[2] landa; þröng at randa rym[3]. Víðr Noregr nam við mörgum skipstöfnum; vopn eru grimm törgum[4]; hröfnum gafst[5] nýtt[5] nest.

1) skip, af *röst*, straumr, og *rökn*, dýr. 2) Hákonar jarls. 3) það leið að bardaganum. 4) skjöldum. 5) þannig B.

Bls. 166.

Bjarni biskup: Reynendr rauðra randa[1] segja, at Jómsvíkíngar kvæmi flota sínum at Jaðri jólanótt. Fírar voro heldr gjarnir á harðan hernat; rjóðendr raudorma[2] buðu Geirmundi ríki[3].

1) menn. 2) sverða, hermk. 3) ofriki.

Bls. 167.

Þórðr Kolbeinsson: Ógnfróðr jarl, sá er atti hrefnis stóði[1] hót[2] á lög, setti háfa[3] stafna á móti Sigvalda. Margr hlumr skálf; en huggendr[3] sárgamms[4], þeir er gátu slíta seá árablöðum, ugðu hvergi bana.

1) skipum, af *hrefni*, fimta umfar frá kjöl. 2) þ. e. hatt, langt út. 3) þannig Hk. 4) hrafns, hermk,

Bls. 169.

Bjarni biskup: Þeir Noregs jarlar buðu þá þeim greppum, er sunnan kvæmi at móti, gerla til geirhríðar[1]. Þar var mestr landherr fundinn saman á skömmu mæli[2]; margr morðremmandi[3] var at laufa leiki[4].

1) bardaga. 2) mali, tima. 3) hermaðr. 4) orustu.

Bls. 170, 1.

Sami: Ok menn heyra, at þrír hraustir höfðíngjar voru með hvárum flokki: þjóð hefir þat í minnum: þar er hjálmaskóðs hreggviðir[1] hittust á víðum Hjörúnga vági; sá fundr fyrða var frægr.

1) hermk., *hjálma skóð*, sverð, þ. *hregg*, bardagi.

Bls. 170, 2.

Þórðr Kolbeinsson: Leiðángr rendi lángt með landi, en glæheims mævar[1] skriðu at gunni í gegn Dana skeiðum, þær er jarl hrauð flestar á Mœri und árum ærins gulls[2]; barms vigg[3] rak und vörmum[4] valkesti.

1) skipin, af *glæheimr*, sjór, *mær*, ss. *már*. mafr. 2) mk., *árr gulls*. 3) skip, af *barmr*, borðstokkr, og *vigg*, eykr. 4) þann. Hk.

Bls. 171, 1.

Þorkell Gíslason: Herr bar hátt merki: grimt eggja el kom á Hamðis serki[1]; lið seggja gekk at. Grjót ok skotbroddar meiddu fjör flotna, flest hlíf varð brotna; gráir oddar glumdu.

1) herklæði, brynjur.

Bls. 171, 2.

Sami: Bæði höfuð ok hendr manna hrutu fyrir borð; herklæði brustu; vargr nam kanna hræ.

Bls. 171, 3.

Bjarni biskup: [Ólmr Gullbúi[1] klauf hjálma með yggjar eldi[2]; hann lèt hríngserkja böl[3] gánga niðr í herðar. Hávarðr rèð at stœra hart högg liði fyrða; Áslákr hefir verit fíkjum[4] illr at eiga viðr.

1) þannig Fm. S. 11, 170; *álmr gall* spillir bragarhættinum. 2) sverði. 3) sverð. 4) mjög.

Bls. 172, 1.

Sami: Vagn hefir orðit örfengr[1] ýtum at strángri böð; drengir gengu vel fram með fræknum fullhuga; þars ek frá at hann Ákasonr hinn ríki hlœði[2] brátt hugprúðum Armóði í yggjar eli[3].

1) harðfeingr. 2) felldi. 3) orustu.

Bls. 172, 2.

Þorkell Gíslason: Herr neytti handa; branda hríð var snörp; randa fár[1] var fúst til fjörnis[2] landa. Fleinbörvar féllu, örvar flugu af streng; hjörvar súngu hátt við gjörvar[3] hlífar.

1) sverðið. 2) þannig B, C; *fjörnis* (hjálms) *land*, höfuð. 3) sterkar.

Bls. 173, 1.

Tindr Hallkelsson: Sæng[1], sem gims gerðr[2] gjörði jarli (með) herða bjúglimum[3], varða farlig[4]; gnýr fjölnis fura[5] vóx: þá er viðurr[6] brynju varð at kasta hríngfám[7] hánga hrynserk[8]; róða-rastar ríðmarar[9] hruðust.

1) saumr, sú saumaða brynja. 2) kvk., af *gim*, eldr. 3) *bjúgir limir* (*herðanna*, handleggir, hendr. 4) fallig. 5) gnýr sverða, bardagi. 6) þannig Hk., hermk., Hákon jarl. 7) þannig Hk. 8) brynju, hrínglandi serk *Hánga* (Óðins). 9) skipin, *róða* (sjókonúngs) *rastar* (vegar, sjóar) *ríðmarar* (veltandi hestar).

Bls. 173, 2.

Sami: Þars[1] hríngofinn sörla serk[2] blès[3] í sundr fyrir jarli á sandi; seggja sessi[4] hefir merki þess.

1) þannig Hk. 2) brynju. 3) þannig Hk. 4) Hákon jarl.

Bls. 173, 3.

Þorkell Gíslason: Hræss haukar[1] gullu; hvassir benlaukar[2] skýfðu[3] leggi liðs; grjót lamdi seggi. Gráir málmar gnustu í fjörnis stöllum[4], hjálmar gengu sundr; en hauks fjöllum[5] var-at friðr.

1) hrafnar. 2) sverð. 3) skáru sundr. 4) höfðum. 5) *hauks fjöll*, hendr og axlir.

Bls. 174.

Bjarni biskup: Herr ægsti[1] darra gný[2]. Ek frá hölda hvarvetna hrökkva fur gunnar-rekkum[3] hjörva hreggviðum[4]: áðr Hákon, ýtum grimmr, tæki at blóta syni í örva drífu; en harða heipt kom fram.

1) lèt vaxa. 2) bardagann. 3) s. s. *rökkum*, þ. e. vopndjörfum. 4) hermönnum.

Bls. 175, 1.

Þorkell Gíslason: Ek frá Búa gánga greitt gegnum lið þeirra: geira göll[1] var vökt; hánga svanr[2] gladdist.

1) spjóta hljómr, bardagi. 2) hræfuglinn; *húngi*, sá sem hángir, eða er heingðr.

Bls. 175, 2.

Bjarni biskup: Ek frá þá hit illa el Hölga brúðar æðast or norðri; harða[1] grimt hagl glumdi á hjálmum: þars skýja grjóti[2], hreggi keyrðu, barði í ormfráu[3] augu ýtum; því náði ben blása[4].

1) s. s. harla. 2) hagli. 3) snör og hörð, sem í höggormi. 4) þessvegna þaut í undinni.

Bls. 175, 3.

Þorkell Gíslason: Hvert hagl vá[1] eyri; dreyri hraut á lög or sárum bragna; blóð þvó[2] árum bens[3]. Valr fèll þar víða; (menn) sá gyld[4] vè[5] ríða[6]; sveit barðist snarla á snekkjum jarla.

1) vóg. 2) þvoði. 3) sverðunum. 4) gullbúin. 5) merki, hermerki. 6) fara óðfluga.

Bls. 176, 1.

Sami: Hit forljóta flagð rèð skjóta snörpum örum af fíngrum sèr; slíkt er raun görpum. Hregg ok loptdrífa gerðist fíkjum[1] grimt at ríkjum[2] gumnum: hlífa gnýrr var hár.

1) ákafliga. 2) s. s. *ríkum*, voldugum.

Bls. 176, 2.

Bjarni biskup: Þá var þrekförluðum jarli þörfum meiri hugraun; ek frá, at hann hèldi braut flota sínum. Sigvaldi bað snara segl við húna í köldum byr[1]; hrönn[2] glumdi á húfum[3]; hríð fell í bug váða[4].

1) þann. Fm. S. 11, 172. 2) bylgja. 3) suðunum. 4) voða, segla.

Bls. 177.

Sami: Þar lèt vegrækinn[1] Vígfús helfarar[2] verða veittar Ásláki; er-at þörf at segja þann þátt[3]. Höggrammr Þorleifr of vann brotit þrekstærðum Hávarði þykkva leggi; hann vá hart með kylfu.

1) virðíngagjarn. 2) bana. 3) þá sögu.

Bls. 178.

Þorkell Gíslason: Enn þrekmesti gæðir gunnskára[1]

steig fyrir húf[2] hrófs hesti[3]; naðr sára[4] gladdist. Bens[5] bára kom niðr; frækn Búi nam kistu í hvára hönd sèr; hykk ferð[6] mistu[7] friðar.

1) hermk., gunnskári (orustu máfr), hrafn. 2) borð. 3) á skipinu. 4) hræfuglinn. 5) gizkað; þ. e. blóð. 6) hygg eg menn. 7) hafa mist.

Bls. 179, 1.

Bjarni biskup: Ek frá víst, at Vagn verði skeið með sína þegna; þá voru hroðin öll önnur skip þeirra. þengils maðr náði þar þeygi at gánga upp; þeir rèðu at keyra ýgja[1] Eiríks menn ofan.

1) óttaliga.

Bls. 179, 2.

þorkell Gíslason: Vagn felldi virða; en hvassleiti hrafn valdi of stirða nái; sveiti hrundi á borð. þá rèð Eiríkr dála hrjóða skip þess unnglóða eyðis[1]; þrymr stála var hár.

1) mk., nl. *Vagns.*

Bls. 180.

Bjarni biskup: Eiríkr lèt þar átjan þegar týna öndu; frágum þá þegna lið heldr þverra fyrir Vagni. Hraustar hetjur mæltu þróttar orð[1] með fyrðum (þat var fíkjum haukligt[2]), þau hafa þjóðir uppi.

1) hreystiyrði. 2) mjög hraustligt.

Bls. 181, 1.

Sami: Ok þorketill leira fór með fjörnis fálu[1], þá er menbroti[2] mælti mansaung[3] um hrínga gná[4]. Hann gjörðist at höggva hauklyndan son Áka; heiptörr Vagn gat heldr vegit furri at hánum.

1) öxi, tröllkonu hjálms. 2) mk. 3) ástarorð. 4) kvk.

Bls. 181, 2.

Sami: Hyggjugegn hrínga hreytir kvað at[1] Vagni: yggjar elsvellandi[2], viltu of þiggja yðvart líf? Ullr egghríðar[3] kvað svá at[1] jarli: eigi mun ek þiggja fjör, nema (ek) efna þat heit, er nam strengja úngr.

1) sagði til. 2) hermk. 3) hermk.

Bls. 182.

Sami: Örr Eiríkr lèt gefit grið ok aura 12 stórum þegnum með Vagni; þjóðir leyfa[1] þat mjök.

1) lofa.

Bls. 183, 1.

Tindr Hallkelsson: Hugins ferðar verðbjóðr[1] vann leggja sverðs eggja spor[2] á Vinda sinni[3] (seilar sólgagarr[4] beit), áðr hjörmeiðar mætti hrjóða hálfan þriðja tög lángra skipa leiðar[5] liðs; þat var hætting[6].

1) hermk., Hákon jarl; sá sem býðr hrafna flokkum verð. 2) sár. 3) herliði. 4) sverðið, af *seil*, skjaldarband, þ. *sól*, skjöldr, h. *gagarr* (hundr), sverð. 5) leiðángrs. 6) hætta.

Bls. 183, 2.

Bjarni biskup: Örlyndr Ullr randa þrymu[1] gekk þá at eiga mæta Íngibjörgu; margir menn fýstu þess.

1) hermk., *Vagn.*

Bls. 187.

Einar Skálaglamm: Hvar viti öld, hjarl ok[1] sextán jarla liggja svá und einum jarðbyggvi[2]? þat skyli herr[3] of hugsa.

1) þ. Hk. 2) þ. Hk.; þ. e. höfðíngja. 3) landsfólk.

Bls. 194.

Þorbjörn hornklofi: Margspakr menfergir[1] bar margar randir[2] í sandmens bý[3] (lundr[4] niðar varga[5] vann sókn á sandi), áðr allr herr lögðis læbrautar seiðs[6] varð flæja[7] af láti fyrir[8] eljunprúðum[9] Skota þverri[10].

1) eyðir gulls, mk., Haraldr hárfagri. 2) skjöldu. 3) sjóarbygð, nl. Mön. 4) þ. Hk. 5) lundr skipa, mk., konúngrinn. 6) *herr lögðis* (sverðs) *læbrautar* (— hættuligs (háls) vegar, skjaldar), *seiðs* (— saungs, bardaga), herfólk. 7) flýa. 8) þ. Hk. 9) þrautgóðum, fræknum; hèr við mætti líka taka saman *lögðis læbrautar seiðs.* 10) óvini Skota, Haraldi konúngi.

Bls. 197.

Torfeinar: Margr seggr með fögru skeggi verðr sekr um sauði[1], en ek at falli úngs allvalds sonar í[2]

eyjum. Höldar segja mèr hætt við hugfullan stilli; hefik höggvit skarð í skildi Haralds: skal-at[3] ugga þat.

1) fyrir sauðatöku. 2) þann. Hk. 3) þann. Hk.

Bls. 218.

Þorleifr Rauðfeldarson (*jarlsskáld*): Hákon! vitum hvergi þèr fremra jarl und mána ferli; ránar fólkrunnr[1] hefir hafizt af gunni.

1) hermk., Hákon jarl, af *ránar fólk*, sjóorusta; eða *fólk*-(orustu) *runnr hefir hafizt af ránar gunni* (sjóorustu, Jómsvíkinga bardaga), þann. J. Ólafsson í *Nordens gamle Digtekonst. bls.* 163.

Bls. 224.

Þórðr Kolbeinsson: Rennir meinvarga[1]! ljóða læ[2] brá litlu síðar æfi Hákonar; sköp fýsa margs. En, þá er herr fór vestan, hygg ek son Tryggva komu til þess lands, er lindar láðstafr[3] hafði vegit[4].

1) sem rekr óaldarflokka úr landi, Eiríkr jarl, er sigraði Jómsvíkinga. 2) svik landsmanna. 3) hermaðr, af *lindar* (sverðs) *láð* (-land, skjöldr), nl. Hákon jarl. 4) unnið með hernaði.

Bls. 232.

Sami: Eiríkr hafði meira í hug sèr við[1] særi auðs[2], en upp of kvæði[3]; slíks var ván at hánum. Reiðr þrænskr jarl sótti sænskan gram at ráðum; því rann eingi manna. Þrændum gafst þrályndi.

1) móti. 2) mk., Ólaf Tryggvason. 3) en hann gerði uppskátt.

Bls. 267.

Þorvaldr Koðránsson: Ek fór með enn dýra dóm[1]; engi drengr hlýddi mèr; gátum varliga[2] góðan hróðr frá hríngs hreyti[3]. En aldin[4] rygr[5] gall við[6] skáldi með enga svinnu of[7] heiðnum stalli[8]; guð greypi[9] þá gyðju[10].

1) nl. kristniboðið. 2) valla. 3) mk., nl. Skeggja Þórarinssyni. 4) gömul. 5) kona, þ. e. Friðgerðr. 6) kallaði, sendi mer tóninn. 7) þann. Húngrv., þ. e. hjá. 8) blótstalli, altari eða bekkr í hofum heiðingja. 9) leiki hart, hegni henni. 10) hofgyðju.

Bls. 283.

Hallarsteinn: Fèmildr fylkir vildi láta brenna firna mörg blóthús ok hörga[1]; hann bað meiða heiðin goð. Síðan kendi siðvandr herlundr[2] góða trú sannfróðum hölda kindum[3]; hann er ríkstr konúngmanna.

1) blótstaði. 2) mk., eða s. s. *herlundaðr*, hergjarn. 3) sonum, þ. e. mönnum.

Bls. 286.

Nú hefir fjallrænt felliveðr brotit allan stafnvalinn[1] Stefnis; straumr af fjalli ferr um hol knerri. Á geisar með ísi: ek kveð heldr víst, at ásríki[2] valdi slíkum gný; bönd[3] munu vera í landi.

1) skipið. 2) máttr goðanna. 3) goðin.

ANNAD BINDI.

Bls. 9.

Hallfredr vandræðaskáld: Reiði allheiðins sannargs sökkvis margra troga[1] verðr mèr svá nökku[2] ægilig[3] fyrir augum, sem úlítill gamall búrhundr stúri[4] úti, alls mest[5] við för gesta; ek stæri brag fyrir búri[6].

1) ill mk., sá sem leggr trog í bleyti. 2) nokkuð, nokkut. 3) þannig Flat. 4) gjammi. 5) einkanliga. 6) fyrir framan dýngjuna.

Bls. 17, 1.

Sami: Færum festar vorar! særoka ferr at knerri. Svörð[1] tekr heldr at herða. Hvar er Akkerisfrakki?

1) streingr ur rostungshuðum.

Bls. 17, 2.

Ólafr Tryggvason: Ek fèkk enn[1] dreng í grænni ólpu til strengja, þann er hnykkir hnakkmiðum[2]. Hèr er Akkerisfrakki.

1) einn. 2) akkeris dublum.

Bls. 40.

Hallfreðr vandræðaskáld: Ek hlaut þann guðföður,

er var vorðinn einna æðstr manna norðr und Norðra niðbyrði[1]; ek sanna þat.

1) undir norðr-heimsskauti, á Norðrlöndum; *Norðra niðr*, dvergr, h. *byrðr*, himin.

Bls. 52, 1.

Sami: Ek veit, at viðlendr konúngr sendi vísu-skreyti[1] nökðan[2] brand[3]; nú ák[4] dýra Sýrar mey[5] at[6] nökkvi[7]. Hjölt verða skrautlig fyrir skavlkvíngs[8] herði[9], þá ek skjálga[10] konúngs nauti[11]; höfum framdan[12] kera[13], gramr.

1) mér, skáldinu. 2) nakinn. 3) sverð. 4) á eg. 5) hnoss, gersemi, grip. 6) getg. 7) að nokkuru leiti. 8) sverðs. 9) mk., þ. e. *mér*. 10) veisa. 11) sverðinu, er konúngr gaf mér. 12) framm réttan, eða prýddan, fallegan. 13) brand, sverðblað.

Bls. 52, 2.

Sami: Hitt var fyrr, er ek gat vel blóta sjálfan geðskjótan Hliðskjálfar harra[1]; skipt[2] er á giptu gumna[3].

1) Óðin. 2) umskipti. 3) manna.

Bls. 52, 3.

Sami: Öll átt aldar[1] hefir skipat ljóðum[2] til hylli Óðins; ek man allgilda iðju várra niðja[3]. En, þvíat vald Viðris[4] hugnaðist skáldi vel, legg ek trauðr fjón[5] á frumver Friggjar[6], þvíat þjónum Kristi.

1) allir menn. 2) kveðit. 3) forfeðra. 4) Óðins. 5) hatr. 6) Oðin.

Bls. 53, 1.

Sami: Hölda reifnir[1]! höfnum goða nafni Hrafn-blóts[2], þess er öl[3] lóm[4] í heiðnum dómi við lof lýta.

1) konúngr, sem reifir menn þína gjöfum! 2) Óðins. 3) öl. 4) svik.

Bls. 53, 2.

Sami: Freyr ok Freyja, ok enn rammi Þórr við Grimni[1], skyli[2] mèr gröm; ek læt fjarð[3] aðul[4] Njarðar; líknist gramr! Ek vil kveðja Krist einn ok guð allrar ástar; reiði sonar erumk[5] leið: (hann) á frægt vald foldar und feðr.

1) með Óðni. 2) nfl. *vera*, séu. 3) eg firrist, hafna. 4) börn, þann. Hallfreðar þáttr. 5) er mèr.

Bls. 53, 3.

Sami: Sás[1] siðr með Sygna ræsi[2], at blót eru kviðjut[3]; verðum at forðast flest fornhaldin skaup[4] Norna. Allir ýtar láta ætt Óðins[5] fyrir-roða[6]; ek verð neyddr at biðja Krist, frá Njarðar niðjum[7].

1) sá er. 2) Noregskonúngi. 3) bönnuð. 4) hègóma. 5) Æsi og átrúnað þeirra. 6) slá hendinni af, yfirgefa hana. 7) en sleppa Frey og Freyu.

Bls. 56.

Sami: Eitt er þat sverð sverða, er gerði mik sverðauðgan; nú mun verða sverðótt fyrir sverða svipnjörðum[1]; mun-at verða vansverðat, ef jarðarmens[2] umgjörð yrði at því sverði; ek em verðr þriggja sverða.

1) hermk. 2) steind, máluð.

Bls. 83.

Sami: Ek ól þar hrafnvíns[1] hyrjar[2] njót[3] á mínu hvítu fè[4], en[5] aldri vildag væla[6] auðgildanda[7]. Ek vann, sem ek kunna, til góðs fyrir gunnmárs[8] grenni[9], en hjörva furskerðir[10] færði at mèr fjörtál.

1) bloðs. 2) — elds, sverðs. 3) mk., þ. e. Önund. 4) silfri. 5) getg. 6) vèla, svíkja. 7) mk., hann. 8) hrafns. 9) mk., hann Önund. 10) s. s. gullskerðir, mk.

Bls. 86.

Sami: Hnigbaldr baugs[1]! erum[2] svipt[3] at svegi sárlinns[4] hefk rekið svá hermila[5] harma minna í gný skjalda, at ek lèt lofhnugginn[6] Auðgíslbana[7] liggja dauðan í gunnar dyn[8] sunnr[9]; ekk[10] um hefnda okkar svá.

1) mk. 2) mèr er. 3) eptirsjá. 4) sverts, mk., þ. e. Auðgísli. 5) grimmliga. 6) lofi sviptan, ófrægan. 7) Önund. 8) bardaga. 9) fyrir sunnan, þ. e. á Gaulandi. 10) eg.

Bls. 87.

Sami: Ek brá hundgeðjaðum ölna[1] skeits[2] elda[3] stökkvi[4] undir: ek lagða hendr at hundi af reiði. Sá

hlakkar[5] skíða[6] els[7] sendir[8] stendr eigi síðan á vèlum fyrir þjóð; ek rauð Yggjar[9] ela[10] bál[11].

1) fiska. 2) sjóar. 3) gulls. 4) þ. e. manni, honum Önundi. 5) valkyrju. 6) sverða. 7) -drífu. 8) þ. e. maðr. 9) Óðins. 10) bardaga. 11) sverð.

Bls. 148.

Bárðr upplenzki: Hitt hugða ek, at ek hefða harðhendit þat[1] stundum, at ek skylda einn of halda skotskum skálpgrana[2].

1) tekið so fast á. 2) hirðmanni.

Bls. 181, 1.

Nökkvamaðr: Dökkr Ormr brunar at nökkva; minn hárr[1] errinn[2] hlýri[3] með stóra hyggju ok vinnr[4] stendr of fjarri. Ef værim hèr báðir tveir hárir bræðr, synir Harðráðs, þá nè[5] flæðim[6] við; snákr[7] skríðr, þar er brim blikir[8].

1) gráhærði. 2) vaski. 3) bróðir. 4) afrek. 5) ekki. 6) flýðum. 7) Ormrinn lángi. 8) er hvítt.

Bls. 181, 2.

Sami: Sextigi ára leika fyrir þèr einum á borði barðs[1] byrhreins[2]: fárr gramr mun fremri á foldu. Einn ok annarr[3] öldu sveipr[4] leikr í greipum mèr á borðs barða[5]: því verð ek, bæginn, vægja fyrir.

1) s. s. barðabs, sjá bls. 310. 2) skips. 3) þ. e. tvær. 4) árar. 5) nökkvanum.

Bls. 202.

Reynir randa ryðfjónar[1] suðr á landi[2] gat halda í sig[3] tölum[4] bænar smiðju[5] beðs[6] baldrs[7]. Hjaldrs snjallr siðreynir[8] lèt síðan[9] morðhamar[10] gjalla í hattar hauðrs[11] steðja Vetrliða skáldi.

1) sverðs. 2) þ. e. Vetrliði. 3) í taumi, stöð í móti. 4) ræðum. 5) kirkju. 6) þ. e. knèbeðs. 7) þ. Njál., þ. e. prestsins, þángbrands. 8) þángbr. prestr. 9) þ. Njál. 10) sverðið. 11) höfuðs.

Bls. 203, 1.

Þorvaldr veili: Ek mun senda úlfi Yggs bjálba[1],

syni Ugga, einhendis[2] boð (mèr er stygglaust við stála stýri), at hann fyrir reki[3] geitis[4] gný[5]-feta[6], argan guðs varg, þann er of regnir við[7] rögn[8], en ek annan.

1) (hjálfa) — brynju, mk. 2) gagngjört. 3) fyrirfari. 4) jötuns. 5) — máls, gulls. 6) mk. 7) stendr móti. 8) goðunum.

Bls. 203, 2.

Úlfr Uggason: Ek tekkat[1] við tanna-hvarfs[2] hleypiskarfi[3] vea[4] fjarðar[5] harðbarðs[6]. Raung mál eru á gángi; ek sè við miklu meini. Erat[7] mínlíkt[8], ráfáka[9] ræki[10], gína at flugu[11].

1) tek ekki. 2) munns. 3) flugu. 4) guða. 5) skáldskapar. 6) Oðins, þ. e. skáldsins, þorvalds veila. 7) það er ekki. 8) mèr líkt, eptir mèr. 9) skipa. 10) mk. 11) að vera eggjunarfífl annara.

Bls. 204.

Steinunn: þórr brá or stað laungu þvinnils[1] dýri[2] þángbrands, hristi ok beysti borð barðs[3], ok laust við jörðu. Skíð atals[4] grundar[5] mun-at síðan sundfært um seá, því at hart hregg, kent hânum[6], tók leggja[7] í spánu.

1) þ. Njál., þ. e. sjókonúngs. 2) skipi. 3) skipsins. 4) sjókonúngs. 5) þ. e. skipið. 6) þór. 7) nfl. *það*.

Bls. 205.

Sama: Mellu[1] mög fellandi[2] braut allan móstalls[3] vísund[4] fyrir bjöllu gæti[5] bönd[6] ráku strandar val[7]. Kristr hlífði-t málfeta[8] varrar[9], þá er[10] kneyfði[11] knörr; ek hygg, at guð gætti gylfa hreins[12] at einu[13] lítt.

1) tröllkonu. 2) þór. 3) sjóar. 4) — uxa, skipið. 5) þángbrandi. 6) goðin. 7) skipið. 8) hesti. 9) — sjóar, skipinu. 10) þ. e. þór. 11) lesti. 12) skipsins. 13) einúngis, heldr.

Bls. 248.

Hallfreðr vandræðaskáld: Varr lundr viggs[1] lautar[2] hefir hætt til sprunda. Ek hirði lítt, þótt ek verða höggvinn í höndum svarra, ef ek næða sofa lauss meðal arma slæðu karms[3] Sif[4]. Ek máttkat[5] bindast of ræktar[6] við ljósa lind[7].

1) skips. 2) — jarðar, sjóar, mk.; cg. 3) fatabúrs. 4) kk. 5) matti ekki. 6) ástar. 7) kk.

Bls. 249, 1.

Sami: Ást rennumst[1] til Ilma[2] unnar dags[3]. Ek veitkat[4] hitt, hvat Móða verglóðar[5] skal verða á munni, ef fjölgegnir fagnendr jötuns sagna[6] fregna, hvat mik teitir. Ek fló geitbelg af gyltar grísi.

1) rennr mér. 2) gyðja. 3) — gulls, þ. e. kvenna. 4) veit ekki. 5) — gulls, mk.; mér. 6) gulls, mk.

Bls. 249, 2.

Sami: Allar slèttfjallaðar[1] hirði-naumur sæfar báls[2] koma heim or seljum; góðr hams er á fljóðum. Nú sel ek af ábyrgð mína, þótt ölbekkjar Syn[3] ýfist nökkut; hverr seggr taki við sínum svarra.

1) hörundsmjúkar. 2) konur. 3) kk.

Bls. 250.

Gríss Semíngsson: Námskorð[1]! nú þikkir mèr vera orðinn nökkr sveimr[2], meðan ek var heiman; ek lít, hve[3] sumr mun sæta. Gestir hafa gerva hèr fjandsliga slaug[4]: kona gengr út þrútin, sjáligr svarri þerrir augu.

1) kk. 2) ófriðr. 3) hverju. 4) slag, þ. e. ágáng.

Bls. 258, 1.

Hallarsteinn: Hjaldr-ríkr hilmir sáði hafglóð[1], ok gaf skjaldu, vápn ok skikkjur: veitti stètt-hríngs[2] stöfum[3] stikka[4]. Stórráðr stillir fèkk steinda[5] knörru, en ekki[6] hæfði[7] mildi hildíngs[8]. Hann er ríkstr konúngmanna —

1) gulli. 2) gulls. 3) mk. 4) yrkisefni. 5) málaða. 6) ekkert. 7) jafnaðist við. 8) konúngs.

Bls. 258, 2.

Sami: Hirðmenn konúngs knáttu spenna gyld[1] horn hverja húns[2] nótt[3]; vísi, glaðr græðis meldrar[4], drakk þaðra[5]. Víðfrægr allvaldr tæði velja[6] vín sínum einkar mildum hirðmönnum. Ólafr und vegsólar —

1) gylt. 2) bjarnar. 3) þ. e. vetr. 4) gulls. 5) þar. 6) valdi.

Bls. 259.

Sami: Móðþrútinn[1] morðlinns[2] hvessi-meiðr[3] bjó mörgu sinni úti á skeiðum[4]; húfr[5] svall[6], hrannir[7] fèllu. Gunnfíkinn[8] herruðr[9] lèt gylt hlýr[10] blikja[11] fjarri höfnum; skoltar[12] gnöptu[13]. — höll ok fremstr at öllu[14].

1) hugdjarfr. 2) sverðs. 3) eggjandi, hermk. 4) herskipum. 5) skips borðin. 6) þrútnuðu af vætu. 7) bárur. 8) hergjarn. 9) hermk. 10) kinnúnga. 11) skína. 12) dreka höfuðin. 13) göptu. 14) þetta vísuorð, svo og þau tvö síðustu í tveim næstundanfarandi vísum, eru stef í drápunni, *þau skal so upp taka: hann Ólafr er ríkstr konúngmanna ok fremstr at öllu und vegsólar* (vegligrar sólar) *hölt* (þ. e. himni).

Bls. 274.

Hallarsteinn: Ek tel vinnr[1] tiggia. Gramr framdi tvær íþróttir senn, þær ek veit færi[2] gunnelds[3] geymirunna[4]. Hnigbaldr hvítra skjalda[5], frárr flestra dáða, lèk vandla handsöxum, ok gekk á árum, fleinrjóðr[6]!

1) íþróttir. 2) færri. 3) sverðs. 4) menn, nl. framið hafa. 5) hermk., konúngrinn. 6) mk.

Bls. 275.

Sami: Viti menn, at ek frá tvenna konúngs hirðmeðr[1] vætki[2] valstafns[3] rofna[4] veðja manns haus (og) ljósum hríngi. Hvárr hjörva snyrtir[5] grams lèzt öðrum færri[6] í hamri. Styrremdr[7] stillir framdi hermart[8] stærra.

1) hirðmenn. 2) ekki. 3) handar, þann. Rekstefja. 4) þann. Rekst., þ. e. óknáa. 5) maðr. 6) færari. 7) öflugr í stríði. 8) mjög mart.

Bls. 276.

Sami: Síðan rèð annar öðlíngs manna ókvíðinn at gánga í berg; stígr varð strángr stála sveigi[1]. Ólna foldar[2] eldruðr[3] mátti hvárki klífa[4] hátt fjall upp eða niðr frá miðju; hans líf var þrotit.

1) manninum. 2) sjóar. 3) = *gulls runnr*, maðr. 4) klifra.

Bls. 277.

Sami: Ek frá hildíng[1] gánga hratt í bratta gnípu; ráðvandr hilmir rendi[2] ríp[3]; hann rèð[4] prúdt[5] eptir manni. Þrekleyfðr[6] þengill hafði sinn dreng und hendi, stillir bar svá sigrþoll[7] ok gekk lengra; þat var endr[8].

1) konúng. 2) hljóp upp. 3) bergið. 4) sótti. 5) hraustliga. 6) lofaðr fyrir hreysti. 7) manninn. 8) fyrrum.

Bls. 279.

Sami: Ek fet inna[1] hin fjórðu dáðstyrk dýrðarmerki dólgminnigs[2] Sköglar borðs[3] skelfihríðar[4] skýbjóðs[5]. Stórlyndr skyndir stirðra branda[6] storms[7] nam hrinda hvatlyndum Þorkatli hart fur borð á Ormi.

1) eg inni. 2) þess hergjarna. 3) skjaldar. 4) orustu. 5) skjaldar bjoðs hermanns, þ. e. konúngsins. 6) sverða. 7) orustu, hermk.

Bls. 280.

Sami: Mikill meingarðr[1] margra jarða[2] vann spell dýrðligri skikkju spjótrunns[3]; stillir sparðit[4] skaða bótir. Guðvefr ok grán[5] skinn und hánum gjörðist síðan jöfri, eina svipstund, jafn-sjónfagr eða fríðri.

1) hjálparmaðr. 2) konúngrinn. 3) mk., Þorkels. 4) sparaði ekki. 5) grá.

Bls. 282.

Sami: Dimmt dvergs regn[1] magnat[2]. Örrjóðr[3] gat[4] bjartar jarteinir[5] allra dýrðar dáða í hit fimta sinn. Sigrgjarn, dygðar fúss döglíngr var sènn[6] prýddr, sólu fegri, í húsi með skrýddum drottins englum.

1) þann. Rekst. 2) þ. e. nú eykst yrkis efnið. 3) hermk., konúngr. 4) fèkk. 5) merki. 6) seðr.

Bls. 288, 1.

Bandadrápa: Jöfur vann meir síðan miklu fleiri málmhríðir[1]; frágum[2] aðra þat[3] áðr (Eiríkr und sik geira —*); þá er gerði[4] vala[5] garð[6] virvils[7] strandar[8] vala[9] of[10] vídt herjat Gotland. (Veðrmildr ok semr hildi —*).

1) orustur. 2) eg sparði. 3) að því. 4) haði. 5) herkonúngs. 6) veðr, þ. e. orustu. 7) sjokonúngs. 8) jarðar, sjóar. 9) hauka, þ. e. skipa, þ. e. skipa orustu, sjóorustu. 10) um.

*) þessi tvö visuorð, so og 4. og 8. visuorð i næstu visu, eru stefjaorð drápunnar, en þau hánga af einu stefsorði, sem Snorraedda til færir, *dregr land at mun banda*, og skal þau so upp taka: *geira-veðrmildr* (hergjarn) *Eiríkr dregr land und sik at mun* (eptir vilja) *banda* (goðanna), *og semr hildi gunnblíðr* (kátr í orustum), *ok réð síðan hjarli* (landi): *goð vörðu jarl.*

Bls. 288, 2.

Sama: Størir[1] stafnviggs[2] lèt höfuð gumna liggja at Stauri; gramr vælti[3] svá. Unda márr[4] sleit svörð[5] víkínga á eyri, at hörðu sverða móti[6].

1) þ. e. stýrir. 2) skips, Eiríkr jarl. 3) þ. e. velti, bjó so um. 4) hrafn. 5) höfuð. 6) Um stefið sjá bls. 288, 1, *.

Bls. 289.

Sama: Lægis[1] log[2] fágandi[3] fór síðan eyða Valdamars land oddhríðar brandi[4]; hríð óx af því. Ægir gumna[5]! þú brauzt Aldegju: sú hildr[6] var hörð: komt[7] austr í Garða með höldum. Oss numþast skil[8].

1) sjóar. 2) gulls. 3) mk., Eiríkr jarl. 4) orustu eldi, þ. e. með sverði. 5) mk., þú Eiríkr. 6) orusta. 7) þú komst. 8) eg veit deili á því.

Bls. 294.

Haldór ókristni: Gunnbliks[1]-el[2]-móðr[3] jöfra hneitir[4] bauð út miklu liði af Svíþjóðu; gramr hèlt sunnr[5] til gunnar. Hrægeitúnga[6] feitir[7]! hverr[8] hölda vildi þá fylgja Eiríki. Sára már[9] fèkk sylg[10] á sjá.

1) sverðs. 2) striðs. 3) — hugaðr. 4) hnekkir, þ. e. Eiríkr jarl. 5) suðr. 6) hrafna. 7) mk. 8) þannig Hk. 9) hrafn. 10) drykk.

Bls. 297.

Sami: Konúngr fór sunnan sjav tigum skeiða ok einu[1]; mætr unnviggs[2] meiðr[3] rauð sverð at ona[4] morði[5], þá er jarl[6] hafði of krafða hún-hreina[7] Skánunga[8] lagar fundar; sætt seggja ættar gekk sundr.

1) þ. e. skipi. 2) skips. 3) mk., konúngr. 4) sverða. 5) orustu. 6) Sigvaldi. 7) skip. 8) þ. e. til.

Bls. 299.

Hallarsteinn: Avrrjóðr[1] þorði beita átta ok þrinnum[2] skeiðum efsta[3] sinn at Svöldrar mynni; brýnn byrr varð. Ormr hinn lángi skreið ölna váng[4], prúð hirð knúði árar, hilmir stýrði.

1) hermk., Ólafr konúngr. 2) þrem. 3) síðasta. 4) hafið.

Bls. 305.

Hallfreðr: Frægr flugþverrir[1] nam aldregi vægja furri, heldr lèt hauka[2] skyldir[3] hugrekki þekka sèr.

1) flótta stöðvandi, hermk. 2) hermanna. 3) hermk.

Bls. 306.

Sami: Geta skal þess máls, er dólga fángs menn[1] kváðu dáðöflgan gram mæla við drengi at vápna sennu[2]. Hertr ygðar[3] hnekkir[4] bað-a sína rekka hyggja á flótta; þróttar[5] orð þess þjóðar sessa[6] lifa.

1) hermenn. 2) í orustunni. 3) ótta. 4) konúngr. 5) hreysti-. 6) — vinar, konúngs.

Bls. 307.

Sami: Hykk[1] gram, þann er framdi gunni, mistu[2] þar víst til[3] mjök gengis þrænzkra drengja; mörg drótt kom á flótta. Næfr[4] allvaldr[5] vá[6] einn við tvá snjalla jöfra ok jarl inn þriðja; frægr siðr er at segja til slíks.

1) eg hygg. 2) hafa mist. 3) of. 4) knár. 5) konúngr. 6) barðist.

Bls. 311, 1.

Skúli Þorsteinsson: Ek fylgða Frísa dólgi[1] ok Sigvalda; úngr fèkk ek aldrbót[2], þar er spjörr[3] súngu; (nú finnr öld[4], at ek eldumst) þar er bárum roðinn sárlauk[5] til móts við málmþíngs-mætan[6] sunnr fur Svöldrar mynni.

1) Eiriki jarli. 2) fè og frægð. 3) spjót. 4) menn. 5) sverð. 6) kappann Ólaf Tryggvason.

Bls. 311, 2.

Hallfreðr: Örvar liðu gjörva fram á lopti; brodda flaug[1] var lítt hept, áðr brjótendr bauga[2] skyti spjótum. Hitt var orð mest, at minn hvarkunnr[3] drottinn sótti harðast fram í málma gnaustan[4] fyr sunnan lög.

1) flug. 2) menn. 3) alþektr. 4) orustunni.

Bls. 312, 1.

Hallarsteinn: Avrbragðs[1] ærir[2] lögðu annat sinn sex tigum flausta[3] at linna[4]; Göndlar borða[5] gnaust varð grimt. Mörg drótt hné, þar er danskr herr sótti dýran harra; hirð fèll, hrafnar gullu[6].

1) orustu. 2) þjónar, þ. e. hermenn. 3) skipa. 4) Orminum. 5) skjalda. 6) krúnkuðu.

Bls. 312, 2.

Sami: Sterklig stöng jöfurs merkis reið[1], stálin súngu, gramr skaut, rimmu gángr gerðist á Orminn lánga. Nýtr nærr[2] her orðprúðs Noregs gætiss[3] var-a trauðr at særa Jóta ferðir[4].

1) fór óðfluga. 2) knár. 3) Ólafs konúngs. 4) lið. Stefið, sjá bls. 259.

Bls. 313, 1.

Hallfreðr: Hundmargr[1] herr sótti drasil[2] sunda[3], þar er harðfengr hilmir hætti[4], en varði Dönum hjálmspjótum[5]. Þar fèllu meirr fleiri hollvinir mínir með þeim geyma[6] skævaðar[7] þolli[8]; ek hlaut mein af því.

1) mjög margr. 2) hest. 3) skipið, Orminn. 4) þ. e. sèr. 5) skotvopnum. 6) sjóar. 7) — hests, skips. 8) mk., konúngi.

Bls. 313, 2.

Sami: Herskerðir[1] klauf kunnum eldviðum[2] harðan svarðar stofu[3] með sverði; hann gekk reiðr of skeiðar. Gramr kunni rásárka[4] barkað[5] hold at gunni; margr gunnþíngs heggr[6] lá of höggvinn á þunnum hjör.

1) liðsforíngi. 2) = sverðviðum, mönnum. 3) höfuð. 4) særa til skemda. 5) brynjað. 6) hermk.

Bls. 314, 1.

Hallarsteinn: Sveini gekk meinilla myrkt mækis

eggja hregg[1]; ek frá sár dreyra drengjum; Danir skunduðu undan.

1) bardagi.

Bls. 314, 2.

Hallfreðr: Rammr vígstyrs[1] rymr varð um Vinda myrði[2] und randa himni[3]; spjör[4] knáttu glymja. Varg-hollr hirðir víðiss[5] velti-reyðar[6] með fjöld seggja stóðst marga þrimu[7] við harðan hnitvegg[8].

1) réttara *vígskýs*, skjaldar. 2) Ólaf konúng. 3) skildinum. 4) vopn. 5) sjóar. 6) veltandi kerru, þ. e. skips, hermk. 7) áhlaup. 8) skjöld.

Bls. 315, 1.

Hallarsteinn: Fjörnis[1] mána[2] fleyendr[3] rendu fimtán útiblökkum ekkils[4] at gram.

1) hjálms. 2) sverðs. 3) hermenn. 4) skipum.

Bls. 315, 2.

Hallfreðr: Hlífa gálkn[1], gnóg til gumna feigðar, sögðu upp lög[2] við randar bálku[3]; líf lagðisk[4] fírum skjótt.

1) sverð. 2) kváðu hátt. 3) skildina. 4) getg.

Bls. 315, 3.

Sami: Hygg, leifa[1] brautar[2] lognárúngum[3] vâru leitt[4], at eiga geigrþíng[5] geirs[6] við gumna stjóra[7]: þá er fræknir fákhlaðendr farlegs[8] húfs[9] gíngu meðr hamri þæftar[10] hríngs skyrtr[11] at[12] vin jarla[13].

1) sjókonúngs. 2) sjóar. 3) mönnum. 4) getg. 5) óttaligt þíng. 6) bardaga. 7) konúnginn. 8) fallegs. 9) menn, kappar Ólafs konúngs. 10) slegnar. 11) brynjur. 12) með. 13) konunginum.

Bls. 316, 1.

Hallarsteinn: Tveir nafnar[1] gjörðu drífu[2]: brandr[3] gall við slög randa[4]: grár tröllmarr[5], sollinn trýni, reif jafnan hræ. Svenskr herr var þorrinn[6] sigri: sverð beit, en peita[7] fló; hríð óx, höldar flýðo.

1) báðir Ólafar. 2) hörðust. 3) sverðið. 4) skjaldanna. 5) ulfr. 6) sviptr. 7) valskt spjót.

Bls. 316, 2.

Sami: Ræsir mátti at líta raunskjótt[1] tvenna[2] döglínga senn; var-a friðr; sól Svölnis[3] jela[4] rauð[5] rít[6].

1) mjög skjótt. 2) tvo. 3) Óðins. 4) sverðið. 5) = hrauð, ónýtti. 6) skjöldinn.

Bls. 317.

Sami: Tandr[1] Sköglar[2] flaug; tiggi rendi[3] tveim döglíngum; hans vegr hófst með sigri.

1) eldr. 2) valkyrju, þ. e. sverð. 3) rak á flótta.

Bls. 318, 1.

Haldór ókristni: Snarpra sverða gángr gerðist um Orminn lánga; drengir slitu frið[2] lengi, þar er gollin[3] spjör[4] gullu. (Menn) kváðu svenska menn ok danska runna fráns[5] leggbita[6] fylgja honum[7] sunnr[8] at dólgs sennu[9].

1) glaumr. 2) börðust. 3) gullig, gylt. 4) spjót. 5) fagrs. 6) sverðs, mk. 7) Eiríki jarli. 8) fyrir sunnan, þ. e. við Svoldr. 9) í orustunni.

Bls. 318, 2.

Hallarsteinn: Itr[1] jarl rendi endr[2] fimm skipum þriðja sinni at Ormi þremja[3] storms[4] þrekmanns[5].

1) ágætr. 2) aptr. 3) sverða. 4) bardaga. 5) hraustmennis, þ. e. þess hrausta hermanns, Ólafs Tryggvas.

Bls. 318, 3.

Haldór ókristni: Ormrinn lángi kom í heldr harðan fjörð[1]: túngl tíngla tángar[2] skárust þar: reyr dreyra[3] hitto[4] saman. Þá er brynflagðs[5] reginn[6] lagði borð-mikinn barða[7] við síðu Fáfniss[8]; jarl vann[9] hjálms hríð[10] at hólmi[11].

1) þ. e. mikinn háska. 2) skjaldrimar túngl, skildir. 3) sverð. 4) eða *hnitu*, skullu. 5) axar. 6) mk., Eiríkr jarl. 7) Járnbarð-ann. 8) Ormsins lánga. 9) háði. 10) orustu. 11) við Svoldr.

Bls. 319.

Hallfreðr: Verkendr[1] Héðins baugs-serkjar[2] gjörðu-t vægjast við í naddfárs böð[3], sukku sárir niðr af naðri[4]. Þó at aldýrr konúngr stýri Ormi, mun Ormr lengi vanr[5] slíkra drengja, þars[6] hann skríðr með lið lýða.

1) litendr. 2) brynju, þ. e. hermenn. 3) í þeirri hættuligu orustu. 4) Orminum. 5) án vera. 6) þar er.

Bls. 321.

Hallfreðr: **Þeir ýtar, er víða nenna[1], látast enn eigi of finna fremra mann fólkreifum[2] Óleifi[3].**

1) fara. 2) glöðum í bardaga. 3) Ólafi.

Bls. 322, 1.

Sami: **Bleyði firðr Breta stríðir[1], sá er varði við lönd, firðist vættr[2] við bráðan Heðins bekkdóm[3] rekka. Hann lèt mær[4] skóð[5] verða roðin blóði of[6] sanna sök; þar óx sverðjálmr[7] fur[8] Skylja[9]; ek frá skilit[10].**

1) Ólafr konúngr. 2) alls ekki. 3) leik, þ. e. orustu. 4) fögr. 5) vopn. 6) fyrir. 7) sverða glam. 8) fyrir. 9) konúngi. 10) eg hefi þarum sanna sögu.

Bls. 322, 2.

Sami: **Hverr maðr und sólar-jaðri[1] var hræddr við örvan hugdyggan son Tryggva; málmþíngs[2] meiðar[3] óðust[4].**

1) himni, þ. e. á jörðu. 2) bardaga. 3) menn. 4) s. s. óðust, vóru smeikir.

Bls. 323, 1.

Sami: **Þjóð mundi-t varliga[1] hrjóða[2] hit lánga lúng[3] und læsíks[4] ríkum gram, blóð kom á þíðan þröm[5], meðan verðúng[6] ítrs[7] jöfurs varði atu[8] við[9] sverðum innanborðs; sú gerðist vel[10] at morði.**

1) valla. 2) eyða. 3) skip. 4) gulls. 5) borðstokk. 6) hirð. 7) ágæts. 8) orustu. 9) kappann, konúnginn. 10) gekk vel framm.

Bls. 323, 2.

Hallarsteinn: **Ýtar börðust; Hyrníngr lèt bens víða heiptar gjörnum brynskíðs[1] viðum[2].**

1) sverðs. 2) mönnum.

Bls. 324.

Þórðr Kolbeinsson: **Þar var herjat blám hjörvi við dreyrgar tóptir hjálmaðs Hropts[1]; enn gerði[2] grams**

vörr[3] fèkk gott orð. Hyrníngr! höll hárra fjalla[4] bilar, áðr þat fyrnist[5].

1) Óðins, þ. e. við blóðuga skjöldu. 2) gervi, hrausti. 3) varnarmaðr, þ. e. Hyrníngr. 4) himininn. 5) gleymist.

Bls. 328, 1.

Haldór ókristni: **Hykkat ek vægð at vígi; drótt[1] sparðit sik[2]; jarl vann sóttan ógnharðan jöfur, (ok) komst at fjörð-jörðu[3]; lítt var sævar sótti[4] svángr, þá er farðot, fjarðmývils[5] fólkharðr[6]! barða[7] á mið[8] við Orminn lánga.**

1) hirðin. 2) hlífði sèr ekki. 3) því fjörðótta landi, Noregi, *samanb.* 1, 38. 4) skipið; Fagrskinna hefir *Sifjar sóti*, úlfr. 5) skips. 6) þ. e. harðr í skipa orustu. 7 Járnbarðann. 8) borð.

Bls. 328, 2.

Hallarsteinn: **Styrr[1] þreifsk[2]. Strángr rógsvellir[3] bað ránsíks[4] stærj aska[5] fella remmilauka[6] á Orminn lánga. Ættstórr Eiríkr mátti ella aldri vinna of-linn[7] í geira dyn[8].**

1) orustan. 2) óx. 3) hermk., Eiríkr jarl. 4) gulls. 5) menn sína. 6) stórtrè. 7) Orminn. 8) orustu.

Bls. 329.

Haldór ókristni: **þjóð stökk aptr um þóptr með Óleifi[1]. Hugreifr[2] þengill hèt á sína heiptarnýta drengi: þá er[3] höfðu lokit hafvita[4] um sujallan Hallands[5] gram[6]; vápneiðr[7] varð fur Vinda myrði[8].**

1) til Ólafs konungs. 2) hugglaðr. 3) menn. 4) skipum. 5) hèr *Haðalands*. 6) Noregs konúng. 7) vörn með vopnum. 8) Olafi konúngi.

Bls. 330.

Hallarsteinn: **Sóknstrángr hildíngr[1] skaut hvast[2] or lyptíngu; hlífar brustu. Síðan nam drekinn lángi sýnt[3] eyðast.**

1) konúngr. 2) hart. 3) auðsjáanliga.

ÞRIDJA BINDI.

Bls. 3, 1.

Hallfreðr vandræðaskáld: Gunnr[1] vóx fur sunnan haf: sverð bitu fjörrönn[2] feigra firða; gott er mönnum at frètta gerva[3] at því, hvern rekka randláðs[4] viðir[5] kváðu fylgja Ólafi rakkligazt[6]. Ek vinn slèttan[7] Surts ættar[8] sylg[9].

1) orusta. 2) brjóst. 3) vandliga. 4) skjaldar. 5) menn. 6) vaskligast. 7) og vanda. 8) jötna. 9) — drykk, skáldskapinn.

Bls. 3, 2.

Sami: Ógræðir armgrjóts[1] sá Trönu fljóta auða ok báða Naðra[2]; hann rauð glaðr geir at gunni: áðr hjaldr-þorinn[3] hugframr þorketill[4], snotr sunds[5], hèldi undan or ramri böð[6] á snæris vitni[7].

1) mk., mildr af gulli; hèr þorkell nefja. 2) Orminn lánga og skamma. 3) vopndjarfr. 4) þorkell. 5) syndr vel. 6) orustu. 7) skipinu.

Bls. 4.

Sami: Vinda skeiðr[1] drógu vídt at vígi, ok þunn gálkn[2] þriðja[3] hauðrs[4] vafit[5] gíndu munnum á þjóðir[6] Sverða gnýr varð á sjó; örn sleit gera[7] beitu[8]; dýrr drengja stjóri[9] vá[10]; mörg drótt kom á flótta.

1) skip. 2) vargar. 3) Óðins. 4) — hlífar, skjaldar, þ. e. sverðin. 5) með járni vöfðum sköptum. 6) þ. e. þeir Sigvaldi höfðu sverðin á loptí, er þeir rèru til bardagans. 7) úlfs. 8) hræ. 9) konúngr. 10) barðist.

Bls. 5.

Sami: Veitkat ek[1] hitt, hvárt ek skal leyfa[2] heita[3] dýr[4]-bliks[5] dyn[6]-sæðínga[7] húngrdeyfi[8] dauðan eða þó[9] kvikvan: alls[10] seggir segja mèr hvárttveggja sannliga; at hváru[11] mun gramr sárr; hætt er at frètta til hans.

1) eg veit ekki. 2) lofa. 3) sjókonúngs. 4) skips. 5) skjaldar. 6) orustu. 7) — máfa, þ. e. hrafna. 8) hermk., Ólaf konúng. 9) þá. 10) með því að. 11) samt sem áðr.

Bls. 6.

Sami: Landvörðr[1] var sagðr mèr firðr lýðum ok láði fur handan sjá; en munum-a[2] of bíða meira stríð[3]. þó at ærir[4] hauka-háklifs[5] elds[6] belldi[7] þeim svikum, væri oss heila líkn[8], ef jöfr lifði.

1) konúngrinn. 2) jeg mun ekki. 3) harm. 4) þjónar. 5) handar. 6) gulls, þ. e. menn. 7) hefðu í frammi. 8) höfuðlíkn, huggun.

Bls. 7.

Sami: Hinn, er það sagði, at lofða gramr lifði, var um æfi samr[1] oddbragðs[2] árr[3] læstyggs[4] sonar Tryggva[5]. Öld kveðr Ólaf vera kominn or stála eli[6]; menn geta ferri[7] sönnu máli, mjök er verr en svá[8].

1) stöðugr. 2) stríðs. 3) þjón, þ. e. stríðsmaðr. 4) þess hrekkjalausa, góða. 5) Ólafs. 6) bardaganum. 7) fjærri. 8) því er nú miðr.

Bls. 8, 1.

Sami: Er þegnar sóttu þróttharðan gram með liði lýða, (sem) ek frá, mundu-t landherðar[1] verða þess sköp[2], at margdýrr mundjökuls[3] rýrir[4] myndi koma or slíkum styr; mèr þikkja-t gotnar[5] geta glíkligs[6].

1) þ. e. landher þar. 2) auðna. 3) silfrs. 4) mk., Ólafr konúngr. 5) menn. 6) líkliga.

Bls. 8, 2.

Sami: Enn segir sumr seggr auðar kenni[1] fra sárum tiggja eðr braut of komnum or málma gnaustan[2] austr[3]. Nú hefk sannfregit morð siklíngs sunnan or miklum styr; ek kann (eigi) margt við[4] veifanar orði[5] manna.

1) mk., þ. e. mèr. 2) bardaganum. 3) á Vindlandi. 4) á móti. 5) óvissum sögnum.

Bls. 9, 1.

Sami: Íllt var þats[1] ek stóð fjærri úlfa sultar þverri[2], þar er málmar brustu mest[3], þó at opt sè smátt undir einum[4]. Ek em skiliðr[5] við Skylja[6], skálm-

öld[7] hefir valdit því. Ek vætti[8] virða drottins[9]; flestum er mest vil ok dul[10].

1) það, að. 2) kappanum, Ólafi. 3) í bardaganum. 4) nfl. komið. 5) skilinn. 6) konúnginn. 7) stríðið, bardaginn. 8) vænti. 9) konúngsins. 10) flestir óska margs, en fara duldir hins sanna.

Bls. 9, 2.

Sami: Týr Hèðins meyjar[1] vígþeys[2] lèt (_með_) harðgjörv_um_ hjörv_i_ verða sverða vind[3] á víðu hólms[4] sundi. Mörg bitr benkneif[5] óð í blóði fyrir Óleifi, áðr en Eiríkr næði Ormi eða meira hlut[6].

1) Hildar. 2) hermk., Ólafr konúngr. 3) orustu. 4) Svoldrar. 5) vopn. 6) sigri.

Bls. 10, 1.

Hallfreðr: Ek hef guðföður, þanns[1] var vorðinn[2] ríkri hverjum heiptíknum[3] jöfri norðr und niðburði Norðra[4]. Ek mun aldregi bíða bótir þess mækis mót[5] margaukanda[6] er vann skarðan[7] breiðan barðmána[8].

1) þann er. 2) = var. 3) hergjörnum. 4) sjá 2, 40. 5) bardaga. 6) þ. e. þess hermanns, þ. e. Ólafs konúngs. 7) sundr hjó. 8) skjöld.

Bls. 10, 2.

Sami: Fyrr mun heimr ok himnar bresta í tvau, áðr en gæðíngr muni fæðast, glíkr hugreifum Óleifi at góðu; hans var mest gott[1] menskra manna. Enn hreini Kristr hafi önd kæns konúngs ofarr löndum.

1) hann var beztr.

Bls. 12, 1.

Haldór ókristni: Ormrinn lángi bar hjálmfaldinn hilmi þángat af[1] miklu hríngs[2] þíngi; þjóðir glæstu[3] þá skeiðr[4]. En jarl tók glaðr við naðri sunnr at gný gunnar; ótrauðr Hemíngs bróðir varð áðr at rjóða egg[5].

1) kannske: _at_. 2) sverðs. 3) prýddu. 4) herskipin. 5) berjast.

Bls. 12, 2.

Hallfreðr: Orðsæll jöfr rèð ítrfermdum[1] ormi

norðan ámóti Eiríki; snörp sverða snót[2] varð at[3] þat. En hefnir Hákonar[4] stýrði þeim hýjöfnum[5] hlýra gota[6] sunnan; áðr vóx gunnr um góðan gram.

1) velhlöðnum. 2) orusta. 3) eptir. 4) Eiríkr jarl. 5) kannske = *háfjöfnum*, jafnbyrðum. 6) skipi.

Bls. 14.

Þórðr Kolbeinsson: Ek veit, at flestir hersar, fur utan Erlíng, vâru ár[1] vinir jarla; (menn) lofa farlanda[2] fasta[3] Tý[4]. En eptir víg[5] lagðist land [und gram * norðan frá Veigo[6], eða stundu[7] lengra, (og) suðr til Agða. Ek vel orð.

1) forðum. 2) sjóar. 3) — elds, gulls. 4) mk., Erlíng. 5) Svoldar orustu. *) gizkað eptir Fagrskinnu, sem hefir „*um gram*". 6) ey á Hálogalandi. 7) nokkuð.

Bls. 15.

Sami: Aldir[1] nutu allvalds[2], vel líkar[3] una slíku; hann lèzt skyldr at halda hendi of[4] Noregsmönnum; en Sveinn konúngr sunnan[5], er sagðr dauðr: fátt fár flestra ýta bilar. En hans[6] bæir vâro auðir[7].

1) menn. 2) Eiríks jarls. 3) mönnum að. 4) yfir. 5) frá Danmörk. 6) Sveins. 7) höfðíngjalausir.

Bls. 16.

Sighvatr skáld: Svá var, at Erlíngr, mágr aldyggs Ólafs Tryggvasonar, ægði[1] jarla átt[2], er skjöldúngr máttit[3]. Snarr búþegna harri[4] gaf næst Rögnvaldi[5] aðra systur sína[6], [en þat var yðr aldrgipta[7].

1) þannig Hk. 2) *ætt jarlanna*, þ. e. jörlunum, þeim bræðrum, Eiríki og Sveini, Hákonar sonum. 3) mátti ekki (*ægja*). 4) Ólafr konúngr. 5) jarli í Gautlandi. 6) nfnl. Íngibjörgu Tryggvadóttur. 7) Hk. hefr hèr: *þat var Úlfs feðr aldrgipta*, þ. e. það varð föður Úlfs (Rögnvaldi jarli, sjá Fm. S. 4, 198), að láni; *og þykir þetta rèttara.*

Bls. 17.

Sami: Engi annarr lendra manna varð sá, er stoðþorrinn[1] átti örr[2] fleiri orrostur Erlíngi. Mildr seggr bar sinn þrek við sóknir[3], þvíat (hann) gekk mest[4] fyrst innan í marga hildi, en or á lesti[5].

1) sviptr veizlum sínum, af *stoð*, stytta og *þverra*; aðrir: sá sem djarflega heldr stöðu sinni í orustu, af *stoð* = *stöð*, staða, og *þorinn*. 2) þann. Ilk. 3) beitti hreysti sinni í bardögum. 4) optast. 5) síðastr gekk hann úr orustunni.

Bls. 20, er ljóst.

Bls. 23.

Hallfreðr vandræðaskáld: Ek hef fengit auðs alldrengila[1]. Gramr ok jarl hefir illrar tíðar[2] framdan[3] mik gjöllnu[4] gulli, ef ek skal, gjálfr-teigs[5] mörk[6], gjalda matvísum Grísi fur minstan verka[7], en hefk eigi glapskuldir[8].

1) alldrengiliga. 2) óheppiliga. 3) gæddan. 4) hringlandi. 5) sjóar. 6) kona! 7) kveðskap. 8) án þess mèr sè gefið að sök, að eg hefi átt vingott við Kolfinnu.

Bls. 24, mismgr. 2.

Sami: Öll ættlönd eru um orðin auð um[1] dauðan gram; allr friðr[2] glepst af falli flugstyggs[3] Tryggvasonar.

1) vegna. 2) gleði. 3) þann. Fagrsk., þ. e. óflóttagjarn, hugrakkr.

Bls. 26.

Sami: Hjaldr-örr[1], (þú) ert bærr at heyra hróðr, görvan um þik.

1) hermaðr!

Bls. 27, 1.

Sami: Hreggblásin úðr[1] hnauð[2] ási við hjarta síðu mèr, hefir at öðru[3] mjök aflat báru skafli[4]. Marr skotar[5] mínum knerri af nökkvi[6]; ek er mjök vátr. Mun-at úrþvegin[7] aldan eira[8] skáldi sínu?

1) bára. 2) rak. 3) endrarnær. 4) storsjóum; aðrar bækr hafa: *Hreggblásnum ási hnauð* (ásinn rakst) *við hjarta síðu mèr; varla hefir áfall tekit yðr svá at öðru.* 5) kastar. 6) einhvörs vegna. 7) vot. 8) vægja.

Bls. 27, 2.

Sami: Fjölerrin[1] hörduks Rind[2] mun þerra sèr um mjúka brá (með) hvítri hendi: fljóð gat[3] fremdar

aði[4]: ef morðheggs[5] meiðar[6] skulu leggja mik dauðan út um borð; ek var áðr úngu fljóði at sútum.

1) sú ðtula. 2) kona. 3) öðlaðist. 4) ágætt skaplyndi. 5) sverðs. 6) menn.

Bls. 28.

Sami: **Ek munda nú andast sorglaust, ef ek vissa borgit sálu minni. Úngr var ek sènn[1] harðr í túngu. Dauðr verðr hverr; valdi[2] guð, hvar aldri skal slíta; ek veit, at of sýtig vætki[3], nema[4] hræðumst helvíti.**

1) seðr. 2) ráði. 3) eg óttast aungvan hlut. 4) en.

Bls. 30.

Þórðr Kolbeinsson: **Enn hefk leyfð[1], þar er ek frá lofkenda lofða[2] sendu boð at[3] hjálmsömum[4] jarli, hilmi hjarls drottna[5]: at Eiríkr skyldi skuldligast[6] koma endr at þeirra ástafundi; ek skil hvat gramr mun vilja.**

1) lof, drápu. 2) nafnfræga menn, Knút ríka og hans ráðaneyti. 3) til. 4) hergjörnum. 5) lendra manna. 6) nauðsynliga, endiliga.

Bls. 31.

Sami: **Gullkennir[1] lèt saman bundit gunni[2] fur vestan Lundún; leyfðr[3] lundr græðis hests[4] vá[5] til landa. Rönu-regn-þorinn[6] Úlfkell fèkk ygglig[7] högg af þíngamönnum, þar er blár[8] eggjar rekka skulfu.**

1) mk., Eiríkr jarl. 2) lagði til orustu. 3) frægr. 4) mk. 5) barðist. 6) herdjarfr. 7) óttalig. 8) bláar.

Bls. 54.

Tryggvaflokkr: **Tíreggjaðr[1] Tryggvi fór norðan, en Sveinn konúngr (með) sinni ferð[2] sunnan, at gunni; morð[3] tókst af því. Ek var nærr þavsnum[4] þeirra; þar bar harða[5] skjótt at móti; herr týndi þar fjörvi; þat var hjörgöll[6].**

1) frægðar gjarn. 2) herliði. 3) bardagi. 4) atgángi, orustu. 5) harla. 6) það var bardagi að marki.

Bls. 55.

Sama kvæði: **Svanni, var-a sunnudag, sem mær bæri manni lauk eðr öl. Margr seggr hnè und eggjar**

þann morgin, er Sveinn konúngr bað sína drengi tengja saman skeiðarstafna; hrafni gafst at slíta hrátt hold.

Bls. 68-69.

þessar vísur eru so óljósar, að ei verða færðar til rètts máls.

Bls. 86.

þorkell klyppr: bjór-ranns[1] Nanna[2], ek hygg eigi byggva[3] beð hjá þèr, nè svá[4] dýnu, ok (ek) drekk eigi mèr þekkja[5] vallar dáða[6], áðr rjóðum bengjóði[7] nef í blóði dauðs bragníngs.

1) ölkera. 2) kona! 3) byggja. 4) nè heldr. 5) ljuffeinga. 6) öl. 7) hræfugli.

Bls. 92.

þorleifr jarlaskáld: Svarri[1], hugr minn hrollir illa; drengr hefir fengit skaða báts ok knarrar; ek sèr[2] á slèttri eyri. Hverr veit, nema hinn, er rèð brenna upp öldu fíl[3] fyrir skáldi, kaldfýsi mik at gjalda kol knarrar[4].

1) kona! 2) merki þess. 3) skipið. 4) hefna skipsbrennunnar.

Bls. 93.

Sami: Hinn ítri Jóta gramr[1] (hefir) opt roðit Englandi branda[2] með ærnri giptu öðlíngs himins röðla[3].

1) Dana konúngr. 2) herjað á England. 3) guðs.

Bls. 97.

Sami: þoku dregr upp hit ytra, el festist hit vestra; mökkr naðrbíngs náms[1] mun kominn híngat at nökkvi[2].

1) mökkrinn af því brenda fè. 2) af einhvörri orsök.

Bls. 99.

Sveinn konúngr tjúguskegg: þorleifr greindi drengjum hroð[1] þrænda þengils; ýtar hafa víða borit frá[2] ólítið jarls níð. Njörðr[3] rèð færa virðum vellstæri[4] vestan brag, (ok) galt lands gæti gráliga brot ljóns báru[5].

1) rán. 2) út borið. 3) mk. 4) jarlinum. 5) skipsins.

Bls. 101.

þorleifr jarlaskáld: Hinn hildar djarfi, vígdjarfr

villumaðr refilstíga[1] hvarf á velli; hvat varð af Þorgarði? Enn fjölkunni gautr gunnelds[2] hefir farit at grjóti stund ok mílu[3]; síðan mun hann hvílast í helju.

1) öræfa, firninda. 2) maðr. 3) leingi og um lángan veg.

Bls. 103.

Draummaðr: Hèr liggr þat skáld, er var mestr skörúngr skálda at flestu; ek frá nýtan naddveiti smíða níð Hákoni. Engr annara manna gat áðr nè síðan lokit[1] hánum svá fèrán: þat hefir orðit fyrðum frægt.

1) goldit, hefnt.

Bls. 147.

Hrómundr halti: Ek heyri út bláfjallaðan[1] svan sáraþorns[2] sveita[3] gjalla, er mornar; bráð vekr borginmóða[4]. Svá gól gunnar[5] haukr[6] fyrr, er gaukar[7] sögðu spá Gauts[8] bragða[9], þá er fólknárúngar[10] váru feigir.

1) svartan. 2) sverðs. 3) svan blóðs, hrafn. 4) hrafninn. 5) þann. Landnáma. 6) þann. Landn., hrafninn. 7) þann. Landn. 8) Óðins. 9) spáðu fyrir bardögum. 10) höfðíngjar.

Bls. 148.

Sami: Márr valkastar báru[1], stokkinn hagli, hlakkar, er kemr at hræs sævi[2], krefr móðr morginbráðar. Svá gól hræfa gaukr[3] endr at fornum meiði, þá er eiðs haukar[4] vildu unda mjöð[5] hildínga[6].

1) hrafn. 2) blóði. 3) örn. 4) samsvarnir h. 5) blóð. 6) konúnga.

Bls. 149.

Sami: Draugr flatvallar bauga[1], búumst við ilmar jálmi[2]! Varat mèr áðr ofráðinn dauði í dag, nè górr[3]. Ek ræki lítt, þó litvöndr Hèðins fitjar[4] leiki við rauða skjöldu; oss var áðr ofmarkaðr aldr.

1) — skjaldar, mk. 2) orustu. 3) gær. 4) sverðið.

FJORDA BINDI.

Bls. 10.

Vitgeirr: þat er lítil vá[1], þótt vèr börn karla ok kerlínga seiðim[2], er Rögnvaldr rèttilbeini, hróðmögr[3] Haralds, síðr[4] á Haðalandi.

1) furða. 2) fremjum seið. 3) frægr sonr. 4) fremr seið.

Bls. 12.

Jórun skáldmær: Ek frá Hálfdán spyrja herðibrögð[1] Haralds ens hárfagra; en lögðiss[2] reyni[3] sýnist sjá[4] bragr[5] svartleitr[6].

1) snarræði, þ. e. líðsdrátt, 2) sverðs. 3) mk., honum Hálfdáni. 4) sá. 5) tiltæki Haralds. 6) ískyggiligt.

Bls. 12, mismgr.

Sama: Þvíat ríkr konúngr hófst, at fagna rekka dreyra, þá er morðs magnendr[1] þorðu merkja[2] undlagar[3] reyr[4].

1) hermenn. 2) lita. 3) blóðs. 4) sverðin.

Bls. 13, mismgr. 1.

Sama: Hvar vita einka örvir jöfrar vegmeira frama gervan örveðrs[1] túngla[2] tíngl[3]-rýrondum[4], en tveir geðharðir[5] landrekar[6] gerðu gulls þollum fyri lof Sindra[7]? Óblindr áugr Yngva[8] um hófst upp.

1) orustu. 2) skjalda. 3) sverða. 4) mönnum. 5) hraustir. 6) konúngar. 7) Guttorms. 8) orustu.

Bls. 13, mismgr. 2.

Hróðr[1] hríngastríðis[2] vann framkveðinn[3] ramman harm; Goðormr laut[4] góð laun kveðins óðar af Gauti[5]. Runnr gunnar[6] brá raunframla[7] rimmu skjöldúnga: herr tveggja döglínga bjóst áðr til hjörva hreggs.

1) hreystibragð. 2) Hálfdáns. 3) kom til leiðar. 4) hlaut. 5) Óðni. 6) mk., Guttormr. 7) snilliliga.

Bls. 20.

Þjóðólfr hvinverski: Víða frægr Ólafr rèð forðum Ofsa ok Vestmari unz fótverkr náði um-viða[1] virða

vin[2] við foldar þröm. Nú liggr gunndjarfr herkonúngr vorpinn haugi á Geirstöðum[3].

1) vinna, buga. 2) konúnginn. 3) sjá 10. B. bls. 209.

Bls. 39.

Óttar svarti: Vígrakkr konúngr! úngr hratt þú vǽngis[1] dreyra[2] blakki[3] á vit[4] Danmarkar; þú hefir vandan[5] þik dýrum þrek[6]. För þín, konúngr, varð nýtligust[7]; nú ert ríkr af slíkri hvöt[8]; ek frá gjörva til þess, er fóruð norðan.

1) vallar. 2) vatns. 3) skipi. 4) til. 5) vanið. 6) ágætri hreysti. 7) afreksmikil. 8) röskleik.

Bls. 40, 1.

Sami: Landvörðr! öttuð skreyttum flaustum[1] austr í salt[2] með árum, (ok) báruð randir[3] á skip land[4] af landi. Neyttuð segls, ok settuð sundvarpaði[5]: stundum sleit mörg mjök róin ár mikla báru und þèr.

1) skipum. 2) í eystra salt. 3) skjöldu. 4) þann. Hk. 5) stýri, þ. e. og stýrðuð.

Bls. 40, 2.

Sami: Dólglinns[1] svanbræðir[2], drótt varð drjúgligr ótti at þinni för; síðan namtu hrjóða[3] Svíþjóðar nes.

1) þann. Hk., *dólglinnr,* ormr orustu, spjót, *dólglinns svanr,* hrafn, hans *bræðir,* sá sem gefr hrafni bráð, hermaðr. 2) hermaðr, *Ólafr konúngr!* 3) eyða.

Bls. 41.

Sighvatr skáld: Sæmeiðr[1] bar hinn únga jöfra kund lángt út at sundi; þjóð ugði sèr síðan konúngs reiði. En hann, æztr manna, rauð fursta sinni úlfs fót[2] við Sótasker, fur austan; ek kann[3] minni til margs.

1) skip. 2) átti hina fyrstu orustu. 3) þann. Hk.

Bls. 42.

Óttar: Gildir flotna[1], þú komt gotneskum her[2] at gjaldi[3]; fírar[4] þorðut[5] at varða[6] þèr þjóðland (með) brandi. Eysýslu lið rann; ek frá húngr varga þegja austr; en margr maðr[7] býr um of-minna þrek, en ýngri[8].

1) sá sem geldr mönnum mála, eða leggr gjöld á herjað land,

herkonúngr. 2) lýð. 3) lagðir gjald á Gauta. 4) menn. 5) þorðu eigi. 6) verja. 7) þann. Ilk. 8) konúngrinn.

Bls. 43.

Sighvatr: þat var enn, er unnuð: Ólafr gekk heyja odda hríð[1] í auðri Eysýslu; nè svik fálust. Allvaldr! bændr, þeir er undan runnu, áttu enn fjör sitt fótum gjalda[2]; fár beið sára or stað.

1) orustu. 2) launa.

Bls. 44.

Sami: Hin þriðja stáls hríð[1] fylkis niðs varð straung, at fundi Finnlendínga, í stríðri Herdala gaungu. En leið[2] leysti[3] víkínga skeiðar austr við lá[4], Balagarðs síða lá at barði[5] brimskíðum[6].

1) orusta. 2) sjór. 3) lysti, skall á. 4) í eystra salti. 5) fyrir stafni. 6) skipum.

Bls. 45, 1.

Sami: (Menn) kváðu gram enn valda upphöfum gunnar galdrs[1] fjórða sinni; ek frá dýrð[2] vinnast þeim, er vel varðist: þá er ólítill friðr gekk sundr[3] á miðli jöfra liðs í slíðri[4] Suðrvík, Dönum kuðri[5].

1) orustu. 2) frægð. 3) þá mikil orusta varð. 4) lángri eða mjórri. 5) kunnugri.

Bls. 45, 2.

Sami: Hlenna[1] hneigir[2]! vanntu hið fimta höldum grimt víg; hlýr[3] þoldu hríð fur hárri Kinnlima síðu: þá er herr reið ofan at ræsis skeiðum, en hilmis lið gekk við rausn[4] ígegn rekkum at gunni[5].

1) ræníngja. 2) hnekkir, konúngr. 3) kinnúngar skipanna. 4) hermannliga. 5) til orustu.

Bls. 50, 1.

Óttar: þorinn kennir yggveðrs[1] ela[2]! þú brauzt enn Lundúna bryggjur; þèr hefir snúnat[3] at vinna linns lönd[4].

1) orustu. 2) hermaðr. 3) heppnast. 4) gull.

Bls. 50, 2.

Sami: Láðvörðr, efldr ríki! komtu í land, ok lendir Aðalráði[1]; rekka reynir[2] naut þín at slíku. Harðr var

sá fundr, er færðuð niðja Eátmundar á vit[3] friðlands; ættstuðill rèð þar áðan[4] grundu.

1) komst honum aptr til ríkis. 2) Aðalr. konúngr. 3) til. 4) áðr.

Bls. 51, 1.

Sighvatr: Rètt er, at hin sètta sókn[1] (var), þar er Ólafr sótti Lundúnar bryggjur; snarr þengill bauð Englum yggs att[2]. Völsk sverð bitu, en lið víkínga varði díki; sumt lið átti búðir í slèttu Suðvirki.

1) orusta. 2) orustu.

Bls. 51, 2.

Sami: Enn lèt Ólafr endr[1] sverðþíng verða háit sjöunda sinni, á Úlfkels landi, sem ek fer málum. Ellu kind[2] stóð (um) alla Hríngmaraheiði; þar var herfall; en arfvörðr[3] Haralds olli starfi.

1) að nýu. 2) enskir menn, af *Ellu*, enskum konúngi. 3) sonr.

Bls. 51, 3.

Óttar: þengill! ek frá, at þinn herr hlóð þúnga valköstu, ferri[1] skipum, (ok) rauð Hríngmaraheiði blóði. Landsfólk laut ótt fur yðr á jörðu í branda gný, en mörg Engla ferð[2] á flótta, áðr lètti.

1) fjærri. 2) lið.

Bls. 52, 1.

Sami: Ýngvi, vantu ætt siklínga mikla atgaungu; blíðr hilmir, tóktu breiða Kantaraborg of morgin. Eldr ok reykr lèk við rönn af ríki[1]; þú rèð gagni[2], konr bragna! ek frá, at um belldir aldri aldar[3].

1) geysiliga. 2) sigri. 3) að þú styttir mönnum aldr.

Bls. 52, 2.

Sighvatr: Ek veit, at víga mætir[1], hættr Vindum, gerði enn átta styr[2]; styrkr vörðr verðúngar[3] gekk at virki. Greifar máttot banna Óleifi sinn bæ, Kantaraborg; prúðum Pörtum fèkkst margt sorgar port[4].

1) hermaðr. 2) bardaga. 3) hirðmanna konúngr. 4) Partar, folk frá Skotlandi, fellu mjög, er þeir leituðu undankomu úr borginni.

Bls. 53, 1.

Sami: Úngr konúngr vann ótrauðr Englum rauðar skarar[1]; brúnt blóð kom endr á branda í Nýjamóðu. Danskr herr fèll, er dörrum[2] dreif mest at Óleifi. Nú hefik taldar níu orrostur, ógnvaldr austan[3]!

1) höfuð: gerði Englum rauð höfuð, þ. e. feldi Engla í bardaganum. 2) spjótum. 3) Norðmanna kappi.

Bls. 53, 2.

Sami: Öld enskrar ættar[1] máttut bægjast við þèr, víðfrægr vísi, þar er tókt við vægðarlausum gjöldum. Gunnar þollar[2] guldut[3] sjaldan döglíngi goll[4]; ek frá, stór þíng[5] fóru stundum ofan til strandar.

1) enskir menn. 2) menn. 3) guldu ei. 4) gull. 5) gripir.

Bls. 54, 1.

Sami: Tögr[1] var fyldr fólkveggs[2] drífa-hreggi[3] í fögrum Hríngsfirði; lið hèlt þíngat[4], sem hilmir mælti. Hann lèt brotna hátt ból[5] á Hóli, (er) víkíngar áttu; þeir báðut[6] sèr slíks skotnaðar[7] síðan.

1) tugr. 2) skjaldar. 3) orustu, þ. e. tíunda orustan var háð. 4) þángað. 5) kastalann. 6) báðu ei. 7) slíkrar útreiðar.

Bls. 54, 2.

Sami: Ólafr, vantu ellifta styr, þar er jöfrar fèllu í Gislupolla; úngr komtu af því þíngi, þollr[1]. Ek frá þat víg, snarla háit fur bæ Viljálms, tryggs jarls, víttu[2] hjálma; tala mín er (at) telja þat.

1) mk. 2) hafa skaddað.

Bls. 55, 1.

Sami: Tírfylgjandi[1] rauð ylgjar[2] tönn[3] tólfta sinni; mönnum varð lagit fjörbann[4] í Fetlafirði.

1) hinn frægðarfúsi konúngr. 2) úlfs. 3) átti orustu. 4) ætlaðr dauði.

Bls. 55, 2.

Sami: Snjallr þrænda drottinn! (þú) vant þrettánda kunnan styr sunnarla í Seljupollum; þat var flótta ból[1]. Gramr, genginn gjörva[2] upp í gamla Gunnvaldsborg um morgin, lèt of fenginn[3] jarl: sá hèt Geirfiðr.

1) tjón flottamanna. 2) skjótt. 3) handtok.

Bls. 58.

Óttar: Úngr ógnteitr[1] jöfurr! náðut at eyða Peitu; ræsir! reynduð steinda[2] rönd[3] á Túskalandi.

1) glaðr í bardaga. 2) málaðan. 3) skjöld.

Bls. 59.

Sighvatr: Mæra hilmir, málms munnrjóðr[1], er komt sunnan, vann gáng[2] upp at Leiru, þar er gamlir geirar[3] sprúngu. Varrandi (svá heitir bær á bygðu Peitulandi fjarri sjó) varð brendr fur[4] víga njörðum[5].

1) sá sem gerir sverðseggina rauða, hermaðr. 2) gekk. 3) sverð. 4) af. 5) hermm.

Bls. 60.

Hildr: (þèr) hafnit[1] nafna Nefju[2], rekit nú horskan hölda barma[3] gand[4] or landi; hví bellit því[5], stillir? Illt er at ýlfast[6] við slíkan úlf Yggs valbríkar[7]; muna[8] hógr[9] við hjarðir hilmis, er hann gengr til skógar[10].

1) rekið burt. 2) Hrólf. 3) höfðingja. 4) varg, útlægan. 5) hví farið þèr slíku fram. 6) fjandskapast. 7) Úlf skjaldar, berserk. 8) hann mun ei verða. 9) vægr. 10) fer í útlegð.

Bls. 62, 1.

Þórðr Kolbeinsson: sjá 3. B. 30. bls.

Bls. 62, 2.

Sami: sjá 3. B. 31. bls.

Bls. 63.

Sighvatr: Ok Knútr sló Aðalráðs sonu senn, eða ok útflæmdi þó hvern.

Bls. 66, 1.

Óttar: Valfasta[1] veðr-örr[2]! þú bjótt[3] tvá knörru vestan; þópti[4] skjöldúnga! èr[5] hafit opt hætt í ótta[6]. Stráugr straumr á unnum[7] náði[8] ángra kaupskipum, ef verra erríngar lið[9] stæði[10] innan borðs.

1) sverðs. 2) þú hergjarni konúngr. 3) bjóst. 4) vinr. 5) þèr. 6) gengið í háska. 7) höfum. 8) hefði náð. 9) óknárra lið. 10) hefði staðið.

Bls. 66, 2.

Sami: Eigi hræddust (þèr) ægi, er fórut (um)

stóran sjá; engi allvaldr aldar[1] of-getr[2] nýtri drengi. Niðjúngr[3] Haralds! opt var neytt fars[4], en flaust hratt af sèr brattum forsi[5], áðr hittut miðjan Noreg.

1) konúngr. 2) fær. 3) niðji. 4) reynt á skipið. 5) öldum.

Bls. 69, 1.

Sighvatr: sjá 3. B. 16. bls.

Bls. 69, 2.

Sami: sjá 3. B. 17. bls.

Bls. 72.

Óttar: Bræðir[1] bengjálfs[2] blágjóða[3], gnægðr skatti[4]! tóktu skeið Hákonar með skreyttu reiði, ok þá[5] sjálfa. þróttar[6] þíngs[7] mágrennir[8]! Úngr sóttir þú híngat áttlönd, þau er áttuð; máttit jarl standa fur því.

1) sá sem gefr brað. 2) bloðs. 3) svarta kjóa, þ. e. hrafna. 4) sá sem hefir gnægð af fè. 5) mennina. 6) Óðins. 7) orustu. 8) sem seðr hrafn, hermaðr.

Bls. 73.

Sighvatr: Ríkr, frægðargjarn konúngr kvað sèr nauðir[1] at sækja fund Hákonar í fornu Sauðúngs sundi. Strángr úngr þengill hitti þar þann jarl, er var annar æztr ok gat[2] bezta ætt á danska túngu[3].

1) nauðsýn á vera. 2) átti. 3) á Norðrlöndum.

Bls. 89.

Sami: Eitrs fiskr[1] gekk oss at óskum, sem vèr höfum leitat at teygja leygjar[2] orm[3] or lýngvi lýsu vángs[4]. Atrennir[5] lèt aungulgripinn[6] annan hánga agngálga[7]; mèr hefir hagnat[8] vel at egna[9] örriða[10].

1) áll. 2) sjóar. 3) ál. 4) úr vatninu. 5) fiskimaðr. 6) tók með aungli, veiddi. 7) fisk; *hángi*, sá sem hángir, *agngálgi*, aungull. 8) tekist. 9) veiða. 10) sjá 5. B. 233. bls.

Bls. 90, 1.

Sami: Alltíginn meiðir myrkblakks tjalda drasils[1], hlýð mínum brag, því ek kann yrkja; þú mátt eiga eitt skáld. þótt (þèr) öllúngis[2] nítit[3] lofun[4] annarra skálda, fæ ek þèr, allvaldr, hróðrs hlít[5] at hváru[6].

1) *tjalda drasill* (hestr), skip, þess *meiðir*, herkonúngr. 2) öldúngis. 3) neitt. 4) lofi, lofkvæðum. 5) nægiligt lof. 6) samt.

Bls. 90, 2.

Sami: Sóknar njörðr[1]! ek tók lystr[2] við þínu sverði: sá er minn vili; nè ek lasta (þat) síðan: þat var leyfð[3] itn. þollr linns blóða látrs[4], höfum báðir ráðit vel: fèkktu hollan húskarl, en ek lánar drottinn, góðan mèr.

1) herkonúngr. 2) fús. 3) heiðarlig. 4) *linns blóði*, orms broðir, ormr, h. *látr*, gull, mk.

Bls. 90, 3.

Sami: Ek mun heitinn[1] gjörbænn[2] gunnar gamms teitandum[3], ef ek bið nú felda[4]; vèr þágum áðr ægis eld[5]. Engjar lýru láðþverrandi[6], veit þú enn hálfa landaura afgánga af knerri; ek hefi sjálfr kraft[7].

1) kallaðr. 2) þráðbæninn. 3) af mönnum. 4) um vararfeldina, landaurana. 5) gull. 6) þú örláti konúngr; *engjar lýra* (lúra), ormr, h. *láð*, gull. 7) krafið.

Bls. 94.

Hálfgjörr inni[1] allvalds brunnu við sjálfa Nið; hykk[2] at eldr felldi sal; eimr[3] skaut hrími[4] á her.

1) hús. 2) eg hygg. 3) eldr. 4) eisu.

Bls. 97, 1.

Sighvatr: Siklíngr veitti fírum mikla sókn, þar er (hann) sótti í höfn at Sveini; rautt blóð fèll á röða rein[1]. Snjallr konúngr, sá er olli þeirra fundi, hèlt sínum (skipum) eirlaust[2] at, en Sveins liðar[3] bundu saman lið[4].

1) skipið. 2) vægðarlaust. 3) menn. 4) skip sín.

Bls. 97, 2.

Sami: þat er of-kunnt[1], hve nær jarli kennir eggja frosta[2] lèt of-lagðan Karlhöfða fur austan Agðir.

1) kunnugt. 2) orustu, herkonúngr.

Bls. 98, 1.

Sami: Vara[1] svinnhuglum[2] gunn-gjóðs reifum[3],

Sveini nè Óleifi, at frýja gildrar hríðar sverðagnýs[4]; þvíat hvárirtveggju seggir áttu sín[5] kvistíngar kostu[6], þar er sóttust; herr komat í verra stað.

1) ekki var. 2) hraustum. 3) hermönnum. 4) orustu. 5) sèr. 6) komust í höggfæri.

Bls. 98, 2.

Sami: Teitr sá ek svalar brynjur falla okkr um herðar í ítru allvalds liði; þá var harðr hjördynr. En mín svört skör[1] falsk[2] und hinn valska hjálm, at fleina flug[3]; sessi[4]! ek vissa okkr svá gjörva[5] við her[6].

1) hár. 2) fólst. 3) í orustunni. 4) felagi. 5) búna. 6) í flokkinum.

Bls. 99, 1.

Sami: Gylt staung óð, þar er greiðendr göndlar serks gnýss[1] gengu und merkjum reiðir í böð[2] með göfgum ræsi. Þeygi[3] vas[4] á þessum strengjar jó[5], fur málma kveðjur[6], sem mær bæri mjöð heiðþægum[7] hilmis.

1) liðsmenn. 2) orustu. 3) ekki. 4) var. 5) skipi. 6) bardagann. 7) hirðmönnum.

Bls. 99, 2.

Sami: Vèr drifum reiðir hvatt upp á skeiðir; roðnir brandar klufu rönd, en heyra mátti hátt vápnabrak. En sárir bændr gengu fur borð, þar er börðust ört: úfár nár flaut við eyri: búin skip fengust.

Bls. 100, 1.

Sami: Öld vann[1] ossa[2] skjöldu rauða, þá er komu þíngat[3] hvítir: þat var auðsætt hríng-hljóm-miðluðum[4]. Hykk úngan gram gerðu gánga[5] þar upp í skip, en vèr fylgðum; gunn-svörr[6] fèkk blóð-sylg[7], þar er sverð slæðust[8].

1) þannig Hk.; gerði. 2) vora. 3) þángað. 4) mönnum. 5) þann. Hk. 6) hrafn. 7) drykk. 8) urðu sljóf.

Bls. 100, 2.

Sami: Sjálfr Sveinn bað harðliga skeina[1] svartar kylfr[2]; áðr var hánum nærr róit í øra auðvan[3]: þá er

1) *tjalda drasill* (hestr), skip, þess *meiðir*, herkonúngr. 2) öldúngis. 3) neitit. 4) lofi, lofkvæðum. 5) nægiligt lof. 6) samt.

Bls. 90, 2.

Sami: Sóknar njörðr[1]! ek tók lystr[2] við þínu sverði: sá er minn vili; nè ek lasta (þat) síðan: þat var leyfð[3] iðn. Þollr linns blóða látrs[4], höfum báðir ráðit vel: fèkktu hollan húskarl, en ek lánar drottinn, góðan mèr.

1) herkonúngr. 2) fús. 3) heiðarlig. 4) *linns blóði*, orms bróðir, ormr, h. *látr*, gull, mk.

Bls. 90, 3.

Sami: Ek mun heitinn[1] gjörbænn[2] gunnar gamms teitandum[3], ef ek bið nú felda[4]; vèr þágum áðr ægis eld[5]. Engjar lýru láðþverrandi[6], veit þú enn hálfa landaura afgánga af knerri; ek hefi sjálfr kraft[7].

1) kallaðr. 2) þrábæninn. 3) af mönnum. 4) um vararfeldina, landaurana. 5) gull. 6) þú örláti konúngr; *engjar lýra* (lúra), ormr, h. *láð*, gull. 7) krafið.

Bls. 94.

Hálfgjörr inni[1] allvalds brunnu við sjálfa Nið; hykk[2] at eldr felldi sal; eimr[3] skaut hrími[4] á her.

1) hús. 2) eg hygg. 3) eldr. 4) eisu.

Bls. 97, 1.

Sighvatr: Siklíngr veitti fírum mikla sókn, þar er (hann) sótti í höfn at Sveini; rautt blóð fèll á róða rein[1]. Snjallr konúngr, sá er olli þeirra fundi, hèlt sínum (skipum) eirlaust[2] at, en Sveins liðar[3] bundu saman lið[4].

1) skipið. 2) vægðarlaust. 3) menn. 4) skip sín.

Bls. 97, 2.

Sami: Þat er of-kunnt[1], hve nær jarli kennir eggja frosta[2] lèt of-lagðan Karlhöfða fur austan Agðir.

1) kunnugt. 2) orustu, herkonúngr.

Bls. 98, 1.

Sami: Vara[1] svinnhuglum[2] gunn-gjóðs reifum[3],

Sveini nè Óleifi, at frýja gildrar hríðar sverðagnýs[4]; þvíat hvárirtveggju seggir áttu sín[5] kvistíngar kostu[6], þar er sóttust; herr komat í verra stað.

1) ekki var. 2) hraustum. 3) hermönnum. 4) orustu. 5) sèr. 6) komust í höggfæri.

Bls. 98, 2.

Sami: Teitr sá ek svalar brynjur falla okkr um herðar í ítru allvalds liði; þá var harðr hjördynr. En mín svört skör[1] falsk[2] und hinn valska hjálm, at fleina flug[3]; sessi[4]! ek vissa okkr svá gjörva[5] við her[6].

1) hár. 2) fólst. 3) í orustunni. 4) fèlagi. 5) búna. 6) í flokkinum.

Bls. 99, 1.

Sami: Gylt staung óð, þar er greiðendr göndlar serks gnýss[1] gengu und merkjum reiðir í böð[2] með göfgum ræsi. Þeygi[3] vas[4] á þessum strengjar jó[5], fur málma kveðjur[6], sem mær bæri mjöð heiðþægum[7] hilmis.

1) liðsmenn. 2) orustu. 3) ekki. 4) var. 5) skipi. 6) bardagann. 7) hirðmönnum.

Bls. 99, 2.

Sami: Vèr drifum reiðir hvatt upp á skeiðir; roðnir brandar klufu rönd, en heyra mátti hátt vápnabrak. En sárir bændr gengu fur borð, þar er börðust ört: úfár nár flaut við eyri: búin skip fengust.

Bls. 100, 1.

Sami: Öld vann[1] ossa[2] skjöldu rauða, þá er komu þíngat[3] hvítir: þat var auðsætt hríng-hljóm-miðluðum[4]. Hykk úngan gram gerðu gánga[5] þar upp í skip, en vèr fylgðum; gunn-svörr[6] fèkk blóð-sylg[7], þar er sverð slæðust[8].

1) þannig Hk.; gerði. 2) vora. 3) þángað. 4) mönnum. 5) þann. Hk. 6) hrafn. 7) drykk. 8) urðu sljóf.

Bls. 100, 2.

Sami: Sjálfr Sveinn bað harðliga skeina[1] svartar kylfr[2]; áðr var hánum nærr róit í øra auðvan[3]: þá er

fengum gjört hrafni til góðs, en herr lèt höggvit hræ svörtum yggs gjóði[4] of skeiðar stafna.

1) höggva. 2) stefni, hnýfla. 3) þá var komið í óefni fyrir honum. 4) hrafni.

Bls. 101.

Bersi Skáldtorfuson: **Snarreki gunnar[1] bað þenna hróðrs hagkennanda[2] líða[3] heilan, en vèr unnu svarat[4] slíku[5]. Trauðir hapts[6], seldum (vèr) knarrar úthauðrs[7] elda[8] boða[9] þau orð kynstórs[10], er ek keypta at brynju við[11].**

1) hermaðr, Ólafr konúngr. 2) skáldið, mig. 3) fara, sigla. 4) svöruðum. 5) hinu sama. 6) með því eg vildi ei láta hepta för mína. 7) sjóar. 8) gulls. 9) Ól. konúngi. 10) nl. konúngsins. 11) nl. konúngi. Meiníng síðara vísuhelmíngs er hin sama sem í fyrra helmíngi: eg svaraði konúngi hinum sömu orðum, sem hann ávarpaði mig.

Bls. 102, 1.

Sami: **Ek hefi sènar stórar raunir Sveins; við voru saman, þar er bjartar svaltúngur rekníuga[1] súngu snart. Ek mun eigi síðan fylgja út manni, helz at hvárum kosti dýrra hranna elgs hríðboða[2].**

1) sverðs oddar. 2) *hranna elgr,* skip, h. *hríð,* sjóorusta, h. *boði,* hermaðr (Sveinn konúngr), nfl. ágætara, en þessi herkonúngr er.

Bls. 102, 2.

Sami: **Sveigir sára linns[1]! ek krýp þèr eigi svá til handa (búum í ári ólítinn atá andr[2]), at ek úngr heiðmildr[3] herstefnir, hafna, nè ek þá leiðumst hollvini mína; ek kunna þar þinn þraungvi[4].**

1) sverðs. 2) í ár bý eg úti á stóru skipi, þ. e. eg er á herskipi (Ólafs konúngs í fjötrum). 3) fégjöfull. 4) mótstöðumann.

Bls. 104, 1.

Sighvatr: **Ek get þess meirr[1], at harða margr morðárr[2], sá er fór norðan, missi heimkvámu í þeima[3] hörðum styr[4]. Margr sunda sunnu[5] ver[6] sökk til grunna af samknúta blakki[7]; satt var, at (vèr) mættum Sveini úti.**

1) enn fremr. 2) liðsmaðr. 3) þessum. 4) bardaga. 5) gulls. 6) maðr. 7) skipi.

Bls. 104, 2.

Sami: Snotr innþrænzk mær frýrr[1] oss eigi í ári[2], þó at lið konúngs væri minna; ek hugða gjört snertu svá[3]. Heldr mun brúðr hafa þá drótt at háði, ef aðratveggju skyldi, er sótti fram skeggi[4]; (vèr) ruðum skers fold[5].

1) bregðr. 2) í ár. 3) so harða hrið. 4) hneig í gras. 5) sjóinn.

Bls. 104, 3.

Sami: Afli konúngs vex, þar er Upplendíngar vilja efla þenna þilblakks[1] sendi[2]; Sveinn, (þèr) funnut[3] þat. Rann er hins, at Heinir megu vinna fleira, en drekka öl fólkrekks[4]; þeir sexla[5] hræliuns fors[6].

1) skips. 2) Ólaf konúng. 3) funduð. 4) þann. Hk.; konúngs. 5) þann. Hk.; auka. 6) blóð, þ. e. þeir eru braustir bardagamenn.

Bls. 109.

Sami: Unnar eykja loptbyggvir[1], (þú) mátt leggja[2] þann landrètt, er skal standast í miðli allra manna liðs.

1) *unnar eykr, skip,* h. *lopt,* lypting, h. *byggvir,* sá sem er í lypting skipsins, hèr, herkonúngr. 2) setja.

Bls. 135, 1.

Sami: Áðr hefi ek átt gott við alla góða stallara ógndjarfs grams, þá er hvarfa[1] fur knè orum dróttni. Björn, þú átt opt at árna mèr góðs at[2] vísa[3]; gunnísrjóðr[4], meguð of-ráða gott, þvíat kunnið vel.

1) gánga. 2) hjá. 3) konúngi. 4) mk.

Bls. 135, 2.

Sami: Ek var opt kátr í vási, þá er örðigt veðr skóf vindblásin segl vísa[1] á Strindar fjörðum. Kafs hestr[2] óð á kostum[3]; kilir ristu haf Lista, þá er lètum skeiðr eisa undan út á sundi.

1) konúngs. 2) skipið. 3) skeiði.

Bls. 136, 1.

Sami: (Vèr) lètum skip snjalls skjöldúngs skolla[1] tjöldut við ey, öndverdt sumar, úti fur ágætu landi. En í haust, þá et[2] hagþorns hestar[3] sporna á ekkils mó[4], hlýt ek at ríða; fèkk[5] ýmissar[6] iðir[7].

1) fljóta. 2) eð, er. 3) skipin. 4) sjóinn. 5) eg legg fyrir mig. 6) ýmsar. 7) iðnir.

Bls. 136, 2.

Sami: Allsváugr jór renn[1] lángar götur til hallar (um) aptanskæru[2]: hófr kná slíta[3] völl; höfum lítinn dag. Nú er þat er blakkr berr mik um bekki[4], ferri[5] Dönum; fákr drengs laust fæti í díki; nú mætast dægr.

1) rennr. 2) í rökkrinu. 3) slítr. 4) læki. 5) fjærri.

Bls. 136, 3.

Sami: Prúðar ekkjur[1] munu líta út; fljóð sjá reyk[2], hvar ríðum allsnúðula[3] ígegnum Rögnvalds bý. Keyrum hross, svá at hugsvinn konan heyri innan or húsum harða hesta rás lángt at garði.

1) konur. 2) jóreyk. 3) allhart.

Bls. 151, 1.

Óttar: Lýtandi[1] ifla[2] folds[3] branda[4] hefir um goldit ljótum landráðandum allar umstillíngar[5]. Herskorðandi[6], þú lèzt forðum Heiðska jöfra hafa mundángs[7] laun, þá er sættu meinum við þik.

1) eyðandi. 2) hauka-. 3) handar. 4) — elda, gulls. 5) vèlræði. 6) hermk. 7) mátulig.

Bls. 151, 2.

Sami: Böðvar[1] þreytir[2], (þèr) hafið rekna braut döglínga or landi; branda rjóðr[3], þinn þrekr[4] fannst meirr enn þeirra. Hverr stökk ferri[5] þèr, konúngr, sem þjóð of-þekkti[6]; en eptir heptuð jer[7] orðreyr[8] þess, er sat norðast.

1) orustu. 2) hermk. 3) hermk. 4) þrek. 5) fjærri. 6) vissi. 7) þèr. 8) túngu.

Bls. 152.

Sami: Nú ræðr þú fur þeirri fold, er fimm bragn-

íngar hèldu forðum; guð remmir[1] þik miklu gagni[2]. Breið ættlönd austr til Eiða eru und þèr; aungr[3] göndlar elda[4] slöngvir[5] sat áðr at slíku láði.

1) styrkir. 2) sigri. 3) einginn. 4) sverða. 5) hermk.

Bls. 185, 1.

Sighvatr: Sit þú nú heill mála, Ólafr konúngr, unds[1] finnumst hèr meirr: en ek kem aptr (að) vitja hallar þinnar. Skáld biðr hins, at hjálmdrífu[2] stafr[3] haldi lífi ok þvísa[4] landi; endist leyfð[5]: ek lýk nú vísu.

1) uns. 2) orustu. 3) hermk. 4) þessu. 5) lof.

Bls. 185, 2.

Sami: Nú eru mælt þau orð, konúngr, er of-varða oss alls mest flestra mála; en kunnum skil meir fleiri[1]. Geðharðr konúngr, guð láti þik gæta þinnar jarðar, þvíat þú ert til borinn; víst hefig þann vilja.

1) nfl. mála.

Bls. 185, 3.

Sami: Vátr lèt ek dreginn valtan karfa[1] til Eiðs; óðumst aptrhvarf[2], þvíat vèr stiltum svá til glæps[3] á báti. Taki hauga herr[4] hlægi-skip[5]; sákat ek[6] verra far. Ek lèt hætt til á hafs hrúti[7]: betr fór, en ek vætta[8].

1) ferjubát. 2) eg var orðinn hræddr, að eg mundi ekki komast heim aptr. 3) hættum oss svo. 4) tröll. 5) þann hlægiliga bát. 6) eg sá ekki. 7) bátnum. 8) bjóst við.

Bls. 186, 1.

Sami: Vara furst reiðr[1], er ek rann tólf rastir[2] ok eina um skóg frá Eiðum; maðr[3] veit, at ek mæti[4] meini. Hykk[5], gengum þó hvatt á fót þíngat[6] þann dag; en sár fèll flekkum[7] á hvára il[8] konúngs manna.

1) gisting. 2) milr. 3) þann. Hk. 4) mætti. 5) eg hygg. 6) þángað. 7) í flekkjum. 8) báðar iljar.

Bls. 186, 2.

Sami: Ek rèð nenninn[1] at hæfa[2] til Hofs; hurð var aptr: ek setta niðrlútr inn nef, en ek spurðumst[3]

F 2

fur utan. Ek gat[4] fæst orð af fyrðum; heiðnir rekkar hnektumst[5], en þau sögðu heilagt; ek bað flögð deila við þau.

1) kappsamr. 2) rata, koma. 3) kvaddi dyra. 4) fekk. 5) hncktu mèr.

Bls. 187, 1.

Sami: Ekkja[1] kvað: gakkattu[2] inn lengra, hinn armi drengr! við erum heiðin, ek hræðumst við reiði Óðins. Ótvin[3]! óþekk rýgr[4], sú er hnekkði mèr sem úlfi, kvaðst eiga álfa blót inni á bæ sínum.

1) konan. 2) gäktu ekki. 3) sama sem *ottvin, áttvin, ættvin,* þ. e. vinr manna, *konúngr,* samanb. bls. 190, 1. 4) kona.

Bls. 187, 2.

Sami: Nú hafa þrír samnafnar hnekkt (mèr); þeir heinflets[1] þollar[2], er settu hnakka við mèr, beila þeigi tíri[3]. Sjámst þó hitt[4], at hverr hafskíðs hlæðir[5], er heitir Ölver, muni síðan alls mest reka út gesti.

1) sverðs. 2) menn. 3) leita eigi sæmdar sinnar. 4) þó er eg hræddr um. 5) maðr.

Bls. 187, 3.

Sami: Síðan fór ek at finna þann báru bliks brjót[1], er bragnar lètu[2] miklu vildastan[3]; ek vætta[4] mèr friðs. Gerstr[5] grefs[6] gætir[7] leit laust við mèr; þá er hinn versti illr, ef sjá[8] er hinn bazti[9]; lítt reiði ek[10] lof lýða.

1) mann. 2) kváðu. 3) beztan. 4) vænti. 5) sá sannefndi. 6) páls. 7) bóndi. 8) þessi. 9) bezti. 10) beld eg á lopti.

Bls. 188, 1.

Sami: Ek mista[1] Ástu burs[2] á leiðum fur austan Eiðaskóg, þá er æstag[3] ókristinn hal vistar. Ek fanka[4] son ríks Saxa[5]; ek var eitt kveld heitinn út[6] fjórum sinnum; þaðra[7] var aungr saðr[8] fur inni.

1) saknaði. 2) sonar, Ólafs konúngs. 3) ek bað. 4) fann ei. 5) Rögnvald Úlfsson. 6) mèr var vísað út. 7) þar. 8) sanngirni.

Bls. 188, 2.

Sami: Sendimenn Sygna grams[1], þeir er sóttu[2]

með sagnir[3] siklínga, hafa átt sèr mikla för fur hendi. Spörðumst fæst[4], en faung[5] furða[6] eru stór við gaungr[7]; nýtr vörðr Noregs rèð því, er fórum þinnig norðan.

1) Noregs konúngs. 2) föru. 3) erindi. 4) vèr hlífstum oss eigi. 5) erfiðismunir. 6) fyrða. 7) í ferðalagi.

Bls. 188, 3.

Sami: Drengjum varð drjúggengit á leiðum Eiðaskógs austr til jöfra þrýstis[1]; drengr magnar lof þengils. Skyldit[2] mèr hnekkt af hlunns bekkjar[3] runnum[4] (ens) dýrliga hilmis[5], áðr ek kom finna minn mildan dróttinn.

1) jarls. 2) skyldi ekki. 3) skips. 4) mönnum. 5) jarls.

Bls. 189, 1.

Sami: Konan! þessi hin svörtu íslenzk augun hafa vísat oss brattan stíg lángt at björtum baugi. Mjöðnannan[1]! sá minn fótr hefir fulldrengila[2] gengit á fornar brautir, ókunnar þínum manni.

1) kona. 2) -giliga.

Bls. 189, 2.

Sami: Hirðmenn, þeir er grenna[1] bens svan[2], búa hilmis sal hjálmum ok brynjum; hèr sè ek beggja kost á veggjum. Þvíat eingi úngr konúngr á hrósa dyggra húsbúnaði; hölt er dýr með öllu.

1) fæða. 2) hrafn.

Bls. 190, 1.

Sami: Hresslyndr[1] jöfur! ek bið hugstóra verðung[2] heyra, hve ek þolda vás; gerðag þessar vísur um för. Ek var sendr í hausti upp af svanfángs[3] öndrum[4] í lánga för austr til Svíþjóðar: síðan svaf ek fátt.

1) hugrakkr. 2) hirð. 3) svanvángs, sjóar. 4) skipum.

Bls. 190, 2.

Sami: Hinn ítri Ólafr! ek lèt haldit málum við yðr hugat[1] ok rètt; konúngr, hittag ríkan Rögnvald. Ek deilda harða mörg mál hins milda málma vörðs[2], er ek heyrða greiðar tölur[3] heiðmanns[4] í Görðum[5].

1) trúliga. 2) Ólafs konúngs. 3) ræðr. 4) hirðmanns. 5) frá Garðariki.

Bls. 190, 3.

Sami: Rínar sólar[1] sökkvir[2]! jarla nefi[3] bað þik halda vel hvern sinn húskarl, þann er hingat árnar[4]. En þat er jafnvíst, (at) hverr þinna drengja, Lista þengill, er vill sinna[5] austr, á þar hald und Rögnvaldi.

1) gulls. 2) óvinr, Ólafr konúngr. 3) niðji, Rögnvaldr jarl. 4) ferðast. 5) fara.

Bls. 191, 1.

Sami: Fylkir! er ek kom vestan, réð[1] flest fólk, sem Eiríks ætt[2] áðr um hvatti[3] þeirra svika við sik. En ek kvað yðr eins stóðust[4] bróður-lið Úlfs frænda[5], at því er (þèr) náðut jörð jarla[6], þá er tókt af Sveini[7].

1) áleit. 2) Ólafr Eiríksson, Svíakonúngr. 3) hefði verið upphafsmaðr. 4) ríða á. 5) Rögnvalds jarls Úlfssonar. 6) Noregi. 7) jarli Hákonarsyni.

Bls. 191, 2.

Sami: Spakr Úlfr[1] lèt tekit sætta málum meðal ykkar beggja; fengum þau svör: leggit þit sakar. Rögnvaldr, rýrir þjófa aldar, lèt þèr gefit, sem þar væri reknar eingar heiptir[2] riptar[3].

1) faðir Rögnvalds jarls. 2) að aungvar hefndir kæmu fram. 3) fyrir friðrofið.

Bls. 193.

Sami: Ríkr konúngr! skaltu halda fast sáttum við ríkan Rögnvald nátt og dag; hann er þýðr af þinni þörf[1]. Þínga kennir[2]! ek veit þik eiga þann vin mikla beztan á Austrvegu alt með rauða salti[3].

1) er þèr velviljaðr í nauðsyn. 2) konúngr. 3) þeim djupa sjá, eystra salti.

Bls. 195.

Ólafr konúngr helgi: Ek stóð ok ság á sprakka af haugi, meðan fagr blakkr bar brúði; augfögr kona lèt oss missa yndis. Góðlát vala slóðar[1] Gefn[2], snarlig

konan keyrði eyk[3] er garði; en eitt mein sækir hveru jarl[4].

1) handar. 2) kvk. 3) hestinn. 4) mann.

Bls. 214.

Arnór jarlaskáld: Aungr mann[1] und skýranui[2], øri[3] Einars hlýra[4], lèzt[5] gjörr geðfrækn[6] at verja grund ok til sækja.

1) maðr. 2) himni, á jörðu. 3) ýngri. 4) bróður Einars, þorfinni. 5) var alitinn. 6) hraustari.

Bls. 241.

Sighvatr: Jálks[1] bríktöpuðr[2]! ek vissa einn annan líkan þèr, sá hèt Guðbrandr; gumna gætir[3] rèð víðt landi. Ormláðs[4] hati! ek kveð ykkr þykkja báða jafna; hinn linnsetrs[5] lægir[6] lýgr, er telst[7] betri at sèr.

1) *jálks* (Óðins) *brík*, skjöldr. 2) hermk., Erlíngr. 3) sá höfðíngi. 4) gulls. 5) gulls. 6) maðr. 7) segist vera.

Bls. 273.

Arnór jarlaskáld: Þat gengr í ætt[1], er Ýngvi[2], sá er fremstr er manna, brendi rann Upplendínga; þjóð galt ræsis reiði. Öflgar aldir[3] vildut[4] hlýða gagnprýðanda[5], áðr stýrt var til váða: gálgi fekkst grams dólgum.

1) það mun verða víðfrægt. 2) konúngr. 3) menn. 4) vildu ei. 5) konúnginum.

Bls. 282.

Einar þveræíngr: Erumst[1] trautt[2], at láta Grímsey lausa; gramr er gjarn at arna[3] um[4] fleyja tröð[5]: reiði konúngs er oss leið. Höldum vèr hólmgerðar[6] nagla[7] fur hildar stýri[8]! hann er dýrr konúngr: hilmir fremst[9] peitu[10] hagli[11].

1) mèr er. 2) nauðugt. 3) fara. 4) getg., fyrir *und*. 5) sjóinn. 6) sjóar. 7) eyunni. 8) konúnginum. 9) er frægr af. 10) spjóts; getg. fyrir *pettu*. 11) bardögum.

Bls. 292.

Sighvatr skáld: Hún[1]! hinn ítri alldáðgöfugr Knútr hefir skrautliga búnar báðum okkr hendr, er

fundum hilmi. Hann gaf þèr mörk gulls, eðr meira, ok bitran hjör, en mèr hálfa. Margvitr guð ræðr sjálfr öllu gjörva.

1) Bersi.

Bls. 293.

Sami: Allframir jöfrar hafa færð Knúti út höfuð sín norðan or miðju Fífi: þat var friðkaup. Hann Ólafr seldi aldri engum[1] manni svá haus í þvísa[2] heimi; hinn digri[3] vá opt sigr.

1) nokkrum. 2) þessum. 3) Ólafr konúngr,

Bls. 349.

Sami: Lýngs fiskr[1] flugstyggs Tryggvasonar bar gelnar[2], roðnar mölnu gulli[3], til fengjar; guð vildi svá. Ólafr hinn digri lèt annan Vísund, hála[4] búinn, sporna á unnir; lögr þó[5] drjúgt dýrshorn.

1) ormr, dreki. 2) granir, skolta. 3) gullbúnar. 4) vegliga. 5) þvoði.

Bls. 350.

Orðsæll Ólafr knýr Vísund norðan und árum; annar gramr sunnan brýtr unnheim[1] dreka úti.

1) sjóinn.

Bls. 351, 1.

Sighvatr: Knútr var und himnum[1]. Ek hugg, at frètt, hug duga vel ætt Haralds[2] í her. Ólafr, ársæll jöfurr, lèt lið[3] fara lýrgötu[4] suðr or Nið.

1) stef, sem á saman við: *höfuðfremstr jöfurr*; sjá bls. 358. 2) Ólafi helga Haraldssyni. 3) skip sín. 4) um sjóinn.

Bls. 351, 2.

Sami: Svalir kilir þurðu[1] með gram norðan til slètts Silunds[2]; þat namst[3]. En Önundr ferr með annan her Sænskan at há[4] á hendr Dönum.

1) skunduðu. 2) Sælunds. 3) var kunnugt. 4) í orustu.

Bls. 352.

Sami: Bergr! (við) höfum minnst margan morgun, hve ek lèt börð[1] fest við hinn vestra arm Rúðuborgar í för fyrða.

1) skipstafna.

Bls. 353, 1.

Sami: **Ek varð spyrjast fyrir utan, áðr ek fèkk annspilli[1] Jóta stillis[2]; herr[3] sá mélld[4] húsdyrr fyrir höldi[5]. En áttúngr[6] Gorms[7] knátti lúka vel oru[8] eyrindi í sal; ek ber opt járnstúkr[9] á armi.**

1) að tala við. 2) Knút konúng. 3) menn. 4) læst. 5) mèr. 6) ættíngi. 7) Knútr. 8) voru. 9) brynermar.

Bls. 353, 2.

Sami: **Örr Knútr, sá er alt hefir úti, ok Hákon tegast[1] gjörva[2] Ólaf fjörvaltan[3]; ek mun kvíða konúngs dauða. Haldist vörðr[4], þó at Knútr ok jarlar vildit varla. Ef hann kemst sjálfr undan, (þat) er dælla fundi[5] first á fjalli.**

1) tjást, segjast. 2) gera. 3) feigan. 4) konúngrinn. 5) getgáta; meiníngin er: það feingi mèr meiri gleði, en þó jeg mætti vin mínum á öræfum uppi.

Bls. 353, 3.

Sami: **Átti allframr jarl[1] at sætta Ólaf ok gamla bændr, þá er optast tóku af því máli[2]? þeir[3] hafa fyrr keypt höfðum[4], en Hákon (hafi) bundit saman heiptir at meira fári; kyn Eiríks[5] er framt[6].**

1) Hákon. 2) vildu eingum sáttum taka. 3) bændurnir. 4) skipt um höfðíngja, tekið Knút fyrir Ólaf. 5) Hákon jarl Eiríksson. 6) ágætt.

Bls. 354.

Sami: **Knútr var und himnum. Hèrr ferr austan fríðr fráneygr[1] niðr Dana fylkis[2]. Viðr[3] skreið vestan; sá (viðr) var glæstr, er bar andskota[4] Aðalráðs[5] út þaðan.**

1) snareygðr. 2) Knútr. 3) skipin. 4) mótstöðumann. 5) Knút konúng.

Bls. 355.

Sami: **Ok drekar landreka[1] báru blá segl við rá í byr; för döglíngs var dýr. En þeir kilir[2], er komu vestan, liðu um brimleið til Limafjarðar.**

1) konúngsins. 2) skip.

Bls. 358.

Sami: Snarir drottnar gátut[1] spanit[2] Danmörk undir sik sökum herfarar. Þá lèt hlöðr Dana[3] Skáney skarpla[4] herjaða. Höfuðfremstr jöfurr[5].

1) gátu ei. 2) dregið. 3) Ólafr konungr. 4) harðliga. 5) stef, sjá bls. 351, 1.

Bls. 359.

Sami: Ílendr Jótlands jöfurr lètat[1] etast af[2]; ætt manna[3] fannst at[4] því[5]. Hlífskjöldr Dana vildi hafa fæst rán foldar. Höfuðfremstr jöfurr.

1) lèt ekki. 2) þann. Hk. og Fagrskinna; *etast af*, taka frá sèr arfleifð sína, Danaveldi. 3) mönnum. 5) þann. Hk. og Fagrsk. 5) þótti mikið koma til þess.

Bls. 362.

Óttar svarti: Sókna örr siklíngr! þú hnekktir Svíum, en ylgr[1] fekk mikla úlfs beitu[2], þar er heitir áin helga. Ýgr[3] ógnar stafr[4]! hèltu láði við kyn heima fyrir tveimr jöfrum, þar er hrafn nè svalta[5]; hvatráðr ertu.

1) vargr. 2) bráð. 3) ógrligr. 4) hermaðr. 5) svalt ekki.

Bls. 363.

Þórðr svartaskáld (Sjáreksson): Ólafr Egða drottinn, átti þrimu stála[1] viðr ágætan Jóta öðlíng, þann er klauf hrínga. Nær[2] Skánúnga gramr[3] skaut skarpt á móti hánum; sonr Sveins varat slær[4] at reyna; úlfr þaut of hræfi.

1) orustu. 2) knár. 3) Knútr. 4) sljór.

Bls. 371.

Hárekr or Þjóttu: Rínleygs[1] láð[2]! ek hefi ráðit at ríða hèðan mínum laungum leiðar[3] dynmari[4], heldr en gánga, þótt Knútr, leggfjötrs[5] lundr[6], liggi herskipum úti í Eyrarsundi; þjóð kann[7] kerski[8] minni.

1) gulls. 2) kona. 3) sjóar. 4) lángskipi. 5) armbrings. 6) mk. 7) þekkir. 8) vaskleik.

Bls. 373.

Sami: Skjótum eik[1] fyrir utan læ eybaugs[2]; lækkat

ek[3] Lundar ekkjur[4] hlæja at því, ifla[5] flausts[6] jörð[7]! at ek þyrða ei á hausti fara aptr vali krapta[8] á Fróða flatslóðar[9].

1) skipinu. 2) sjóar lána, brimlána. 3) ek læt ekki. 4) konurnar í Lundi. 5) hauks. 6) handar. 7) kona. 8) innviða þ. e. skipi mínu. 9) sjó.

Bls. 374.

Sighvatr: (Vèr) stallarar þínir erum komnir híngat heim; hygg at, jöfurr skatna: menn nemi mín mál, sem ek inni. Þjóðkonúngr, seg þú, hvar innan hafið hugðan mèr sess. Allr þinn skáli með seims þollum[1] er þekkr heimum.

1) hirðmönnum.

Bls. 375.

Sami: Knútr, mildr mætra hrínga, spurði mik, ef ek vilda (vera) hânum hendilángr[1], sem hugreifum Óleifi. Ek kvað einn drottinn sæma mèr senn; ek þóttumst svara at sönnu; hverjum guma er gjör gnóg dæmi.

1) gerast hans maðr.

Bls. 375, mismgr. 5.

Sami: Auðar mildr! láta þú[1] einn eið verða[2] alla jarðar ýta[2], þótt ek vera[3] seinni, en ek vilda. Era gengit fyrir þat mál[4], er þú lætr vándan her[5] mæla; flestum gram mun laung mannþörf; ek var gestr Knúts.

1) láttu ekki. 2) getgáta; meiníngin mun vera: hugsaðu ekki, að mèr fari sem öðrum, er hafa brugðizt þèr, þó eg kæmi seinna til þín, en eg hafði ætlað. 3) væri. 4) það mál er ekki fullsannað. 5) menn.

Bls. 376.

Sami: Fjandr þengils gánga þar með lausa sjóða; þjóð býðr opt höfgan málm[1] fyrir ófalan hilmis haus. Hverr veit sik innan í svörtu helvíti, ef selr sinn hollan harra við golli[2]; alíks er (þat) vert.

1) gull. 2) gulli.

Bls. 377, 1.

Sami: Kaup varð dapurt á himnum, þar þeir, er

belldu drottinrækt svíkum[1], of-sóttu djúpan heim hís elds[2].

1) er sviku sinn lánardrottinn. 2) fóru í logandi helviti.

Bls. 377, 2.

Sami: Húskarlar Hörða hilmis[1] gerðust þá of-vægir[2] jarli, er þægi[3] fè við fjörvi Ólafs. Hans hálelt hirð nam at verða fyrir því máli. Oss er dælla[4], ef vèr erum allir skírir um svik.

1) Noregs konúnga, Ólafs. 2) of-auðsveipir. 3) er þeir skyldu þiggja. 4) væri betra.

Bls. 378.

Sami: þar standa sverð, búin gulli; vær leyfum[1] árar sárs sunda[2]: hylli herstillis[3] verðr hollust. Allvaldr! ek tæka við, ef þú vildir gefa skáldi eitthvert; sendir víka elds[4], ek var endr[5] með þèr.

1) lofum, hrósum. 2) árar blóðs, sverðin. 3) konúngsins. 4) gulls, mk. 5) fyrrum.

FIMTA BINDI.

Bls. 1.

Sighvatr: Allvaldr Englands[1] býðr út sveitum, en vær fengum færra lið ok smærri skip; ek sè loftúng óttast lítt. Ráð eru ljót, ef landsmenn láta þenna konúng verða liðþrota; fè lætr ferð firða einorð[2].

1) Knútr. 2) fègjafir firra menn einurð og hollustu.

Bls. 2.

Sami: Flýja getr[1] enn; fjandr allvalds leggr oss frýju til handa, en gjalda fè[2]; ek verð fyrir æðru orði. Hverr þegn skal hafa sik miklu lengst, þótt gengi[3] þverri; svik þengils vina hvelfa (þeim) sjálfum upp[4].

1) má. 2) draga lið undan Ólafi með fègjöfum. 3) aðstoð annara. 4) sýna, hvílíkir þeir eru.

Bls. 5.

Þórarinn loftúnga: Knútr verr grund, sem gætir Grikklands[1] himinríki.

1) guð.

Bls. 6, 1.

Sami: Knútr er und sólar[1]. Minn siðnæmr[2] vinr fór þinnig[3] með mjök mikit lið. Fimr gramr færði ólítinn otrheims[4] flota út or Limafirði.

1) upphaf stefs. 2) siðlátr. 3) þángað, til Noregs. 4) sjóar.

Bls. 6, 2.

Sami: Mjök sökkrammir[1] Egðir ygðu[2] för örbeiðis sigrsvans[3] lana[4]. Allt grams lið[5] var framit[6] gulli: sjón slíks var sögu ríkari.

1) harðir í orustu. 2) ugðu. 3) hrafns. 4) — valkasta, þ. e. hermannsins, Knúts. 5) skip. 6) prýtt.

Bls. 6, 3.

Sami: Ok kolsvartir viðir hágjálbrs[1] liðu hart fram um haf fyrir Lista. Allt Eykunda sund suðr var bygt innan sæskíðum brimgalta[2].

1) hafs-skipin. 2) skipa.

Bls. 7, 1.

Sami: Ok griðfastir[1] friðmenn[2] liðu hvast[3] fyrir fornan haug Hjörnagla. Varat för örbeiðis[4] eyðilig, þá er stafnklifs[5] stóð[6] drifu fyrir Stað.

1) húsfastir, heimilisfastir. 2) hirðmenn. 3) fljótt. 4) hermk. 5) öldu. 6) skipaflotinn.

Bls. 7, 2.

Sami: Byrrömm[1] brimdrif[1] knáttu bera mjök lángar svángs súðir[2] fyrir Stim. Svalheims[3] valir[4] liðu svá sunnan, at nýtr herflýtir[5] kom norðr í Nið.

1) þannig Hk. 2) bjúgar súðir, skip. 3) þann. Hk.; sjóar. 4) skipin. 5) hermk.

Bls. 7, 3.

Sami: Þá gaf snjallir njótr veg-Jóta[1] allan Noreg nefa[2] sínum[3]; ok megi[4] sínum[5] gaf (hann) Danmörk svana dals[6] dökksalar[7].

1) Jótlands, Knútr konúngr. 2) systrsyni. 3) Hákoni Eiríkssyni. 4) syni. 5) Hörðaknúti. 6) sjóar. 7) lund; eða *Danmörk*, *dal svana djúpsala* (sjáfar dal).

Bls. 9.

Hallvarðr háreksblesi: **Bónar nökkva barkrjóðr[1], böðrakkr ýngvi[2], rèð einn Englandi ok Danmörku; friðr hófst at[3] beinui[4]. Odda leiknar[5] jálmfreyr[6] hefir ok þrúngit[7] und sik Noregi; málma hjaldrörr[8] þverrir haukum húngr.**

1) *bónar nökkvi* (skip), brjóst, þ. *börkr*, brynja, h. *krjóðr*, sá sem gjörir rauða (rjoðar), eða slítr (*hrýðr*) brynjuna, hermaðr. hermk. 2) konúngr. 3) þess. 4) greiðari. 5) valkyrju. 6) hermk. 7) þreyngt. 8) sá hergjarni konúngr.

Bls. 11.

Sighvatr skáld: **Erlíngr, sá er rauð enn bleika arnar fót (íflaust er þat), rèð skjóta út eik[1] í móti jöfri. Skeið hans lá svá síðan síbyrð við skip sikilíngs í miklum her; snarir fyrðar börðust þar sverðum.**

1) skipi.

Bls. 12, 1.

Sami: **Rakkr þengill hjó rekka; hann gekk reiðr of skeiðir; valr lá þraungt á þiljum; þúng sókn var fyrir Túngum. Bragníngr rauð breiðan borðvöll[1] fyrir norðan Jaðar; varmt blóð kom á víðan ægi; frægr konúngr vá[2].**

1) sjó. 2) barðist.

Bls. 12, 2.

Sami: **Öll skipsókn Erlíngs var fallin við þröm[1] Bóknar; úngr skjöldúngr vann[2] auða skeið fyrir norðan Túngur. Snarr lætrauðr[3] sonr Skjálgs[4] stóð lengi einn, fjarri vinum, í lyptíngu á sínu auðu skipi.**

1) strönd. 2) gerði. 3) svikalaus. 4) Erlíngr.

Bls. 13, 1.

Sami: **Geðstirðr Skjálgs hefnir[1] rèð eigi nefna sèr grið, þó at skúrir skógs gýgjar[2] væxi[3]. Verðar geirs[4]!**

enn meiri ofrhugi kemr nè síðan á glyggs varðkers[5] víðbotn[5], leygðan[6] gjálfri[7].

1) sonr, Erlíngr. 2) axar, vopna hríðir. 3) yxi. 4) hermenn. 5) getgáta: *glyggs* (vinds) *varðker* (geymslu ílát, lopt, himin), h. *víðbotn* (víðr botn), jörðin. 6) umflotinn. 7) sjó.

Bls. 13, 2.

Sami: Lystr Erlíngr, sá er lengi geymdi vel jarðar (nè lamdist landvörn), bað örnu klóast öndverða: þá er snjallr Ólafr oftók hann sönnum málum, at sig[1] við Útstein; sá var áðr búinn illra ráða.

1) í bardaga.

Bls. 15, 1.

Sami: Erlíngr fèll: betri konr[1] bíðrat[2] dauða; en allríkr tapaðr bragnínga[3] olli slíku gagni[4]. Ek veit eigi allbrátt annan mann, þann er einn kunni at halda fullara[5] allan aldr at fjörláti[6].

1) maðr. 2) bíðr ei. 3) Ólafr konúngr. 4) vann þann sigr. 5) halda betr upp virðingu sinni. 6) til dauðadags.

Bls. 15, 2.

Sami: Vörðr Hörða foldar[1] er drepinn; Áslákr hefir aukit frændsekju[2]: fáir skyldu vekja styr svá. Eigi má hann níta[3] ættvígi; bornir frændr skyli bindast bræði; þar bítast fornu málin um[4].

1) Erlíngr. 2) vegið frændvíg. 3) neita. 4) það er gamall málsháttr.

Bls. 16, 1.

Ólafr konúngr helgi: Lítt mun herr glaðr í nátt fyrir Jaðri; vær unnum enn hætta gunnar gný[1], hrafn sleit beitu af ná. Ættgóðr Erlíngr beið andrán til árla[2]. Verstillir[3] hefir illa getit[4] hánum um-rof sætta.

1) bardaga. 2) of snemma. 3) konúngr. 4) goldið.

Bls. 16, 2.

Sami: Halrinn hvíti mun lítt glaðr í nátt fyrir Jaðri; vær unnum gunnar gný; hrafn etr af getnum[1] ná. Svá hefir mitt rán getit[2] hánum öllúngis illa; ek gekk reiðr of skeiðar; jörð veldr manna morði[3].

1) feingnum. 2) gefizt. 3) jörðin þolir lengi, þó menn séu drepnir.

Bls. 17, 1.

Bjarni gullbrdrskáld: Kálfr! vastu[1] austr við sjálfa Bókn, þar er vígdjarfr arfi Haralds[2] bað kosta vígs[3]; þitt kapp kynnist mönnum. Gátnt[4] gríðar sóta[5] gólig[6] faung til jóla; þú vart[7] kendr fyrstr at fundi flettugrjóts ok spjóta[8].

1) þú varst. 2) Ólafr konúngr. 3) herða orustu. 4) feingnð. 5) úlfi. 6) goð. 7) varst. 8) í bardaganum.

Bls. 17, 2.

Sami: Öld fèkk illt or deildum[1]; Erlíngr var fenginn[2] þar; bleik borð óðu í blóði fyrir norðan Útstein. Ljós raun er, at ræsir var ráðinn[3] frá láði; lönd lögðust und Egða: ek frá þeirra lið meira.

1) býtum. 2) handtekinn. 3) svikinn.

Bls. 26.

Sighvatr: þeir, er ollu úthlaupum[1] buðu opt ríklunduðum gram rautt gull, (til at) kaupast undan, en ræsir nítti[2]. Hann lèt hnefsa[3] skör[4] með hjörvi: ráns rekkar[5] biðu sýna refsíng; konúngr skal svâ verja herland[6].

1) ránum. 2) neitaði. 3) sníða. 4) höfuð. 5) ræníngjar. 6) þjoðland.

Bls. 27, 1.

Sami: Margdýrr konúngr, sá er mest fæddi varga, meiddi ætt hvinna ok hlenna[1]; hann skýfði[2] svâ þýfðir[3]. þýðr konúngr lèt hvern ernan þjóf þerflast[4] bæði fóta ok handa; hann bætti svâ frið lands fylkis[5].

1) ræníngja. 2) aftók. 3) þjófnað, Hk. 4) missa. 5) landsfólks.

Bls. 27, 2.

Sami: þat vissi helzt[1] ríkis[2], er grundar vörðr lèt skorna skör hundmörgum[3] víkíngum með hvassum vápnum. Mildr Magnúss faðir[4] hefir valdit mörgu gagni; ek kveð flestan sigr frömdu[5] fremd Ólafs hins digra.

1) var helzt merki til. 2) harðstjórnar konúngs. 3) allmörgum. 4) Ólafr konungr. 5) hafa framið.

Bls. 29, 1.

Jökull Bárðarson: Ek hlaut[1] stýra skipi frá Sult, því er Óleifr hinn digri átti; ván erum[2] hreggs at hlýrvángs hreini[3], en sæta[4] síðfregn[5], at ek kvíða. Kleifar vala óstrætis[6]! sjálfr gramr var ræntr sigri á sumri.

1) mèr hlotnaðist. 2) er mèr. 3) á þessu skipi. 4) kona. 5) mun seint fregna. 6) konur.

Bls. 29, 2.

Sami: Sár svíða af mæði, hefik opt setit við betra; und er á oss, sú er ótrauð sprændi rauðum legi. Mèr býss[1] blóð or þessi[2] ben; ek tè venjast[3] við þrek; hjálmgöfugr heiðsær[4] hilmir verpr á mik reiði.

1) bunar. 2) þessari. 3) eg venst. 4) mildr af fè.

Bls. 31.

Bjarni gullbrárskáld: Allvaldr rèð ótála[1] rista haf stáli[2] austr; vígmóðr[3] Haralds bróðir[4] varð at vitja Garða. En, at[5] skilnað ykkarn, lèzt þú skjótt of-sóttan Knút: ek emka[6] tamr at samna skrökkvi[7] um iðnir manna.

1) éflaust. 2) með skipstafninum. 3) herdjarfr. 4) Ólafr konúngr. 5) eptir. 6) em eigi. 7) ósönnu.

Bls. 32.

Sami: Ógnrakkr jarls niðr (Kálfr)! þú átt þakka gjafir Englands drottni[1]; ótála[2] komtu vel yðru máli. Lundúnu-gramr[3] lèt fundit[4] þèr fold, áðr færir vestan; frest urðu þess. Þitt líf era[5] lítit.

1) Knúti konungi. 2) sannliga. 3) Knútr. 4) veitti. 5) er ekki.

Bls. 54.

Þormóðr kolbrúnarskáld: Brennum öll inni[1], þau at[2] vèr finnum fyrir innan Herbjörg; skulum hverr[3] verja lönd fyrir gram með hjörvi. Ýss[4] ángr[5] skal

kveikt í klúngri[6]; ef ek má valda[7], hafi Innþrændir köld kol allra húsa sinna.

1) býli. 2) er. 3) sèrhver af oss skal. 4) viðar. 5) eldr. 6) viðnum, húsunum. 7) ráða.

Bls. 57, 1.

Gissur gullbrárskáld: Búist við þraung á borða[1] þíngi! fregni (menn) þau orð: þegns dóttir skala ifa[2] fregna mik óglaðan, þó at svinnir sigrunnar[3] segi vân Hèðins kvânar[4]. Verum bragníngi traustir austr í óla eli[5].

1) skjalda. 2) skal aldrei. 3) hermenn. 4) orustu. 5) bardaga.

Bls. 57, 2.

Þorfinnr munnr: Rökkr[1] at miklu regni hins harða randa garðs[2]; lið Verdæla vill berjast við snjallan vísa. Verjum örvan allvald, ölum sveita má[3] teitan, fellum þrændr í Þundar hreggi[4]; (vèr) eggjum þess nú.

1) syrtir. 2) orustu. 3) hrafn. 4) bardaga.

Bls. 58.

Þormóðr Kolbrúnarskáld: Örstiklandi[1]! þraungr[2] at miklu ála eli[3]; skálmöld[4] vex nú; höldar skyldu eigi fálma[5] skelknir. Búumst við sókn, er (vèr) gaungum at geirþíngi með Óleifi, en gunnreifr[6] seggr skyli[7] um-forðast slækni-orð[8].

1) hermaðr. 2) það liðr. 3) orustu. 4) ófriðr. 5) æðrast. 6) hergjarn. 7) skal. 8) æðru-orð.

Bls. 59-60.

Bjarkamál: Dagr er uppkominn, hana fjaðrir dýnja[1]; vílmögum[2] er mál at vinna erfiði. Vaki æ, ok vaki vina höfuð[3], allir hinir æðstu ofsinnar Aðils[4], hinn harðgreipi[5] Hár, Hrólfr skjótandi, ættgóðir menn, þeir er ekki flýja! Vekat ek[6] yðr at víni, nè at vífs rúnum[7], heldr vek ek yðr at hörðum Hildar leiki.

1) aðr en haninn gelr, slær hann vængjunum. 2) þrælum, af *víl*, erfiði, og *mögr*, maðr. 3) þ. e. vinir vorir. 4) fylgðarmenn Aðils, so kallast kappar Hrólfs Kraka, af því þeir veittu Aðilsi

fylgd móti Ála konúngi. 5) harðfeingi. 6) eg vek ekki. 7) til að tala við meyar.

Bls. 61.

Þormóðr Kolbrúnarskáld: Þíngdjarfr allvaldr! ek mun enn hvarfa[1] fyrir knè þèr, uns náir öðrum skáldum; nær vættir[2] þú þeirra? Þótt (vèr) veitim valtafn[3] frekum[4] hrafni, komumst vèr brott eða liggjum hèr; þat vizt[5] eigi, vága viggrunnr[6]!

1) gánga. 2) væntir. 3) bráð. 4) gráðugum. 5) bregzt. 6) mk.

Bls. 62.

Haraldr konúngr Sigurdarson: Ek mun þora verja þann arm, er ek hlýt standa; vèr rjóðum rönd af reiði; þat er nokkr ekkju munr[1]. Hinn úngi gunnblíðr[2] greppr[3] gengrat[4] á hæl fyrir spjótum, þar er slög[5] ríða[6]; menn herða mót[7] at morði.

1) gleði fyrir kvennfólkið. 2) glaðr í bardaga. 3) maðr. 4) geingr ei. 5) vopn. 6) fljúga. 7) skunda.

Bls. 64.

Sighvatr skáld: Ek frá Þórð þat sinn herða gjört[1] víg geirum[2] með Óleifi; sókn þreifst; þar fóru saman góð hjörtu. Framlundaðr bróðir Ögmundar[3] vann fullt, bar hátt fagrla gylta staung fyrir hjaldrmóðum[4] Hrínga gram[5].

1) mikið. 2) með sverðum. 3) Þórðr. 4) hergjörnum. 5) Ólafi konúngi.

Bls. 65.

Sami: Ólafr hinn digri vann fellda öld, sóknþorinn synjur[1] gekk fram í brynju, (at) sækja öflgan sigr. En Svíar, þeir er nenna[2] austan með mildum gram, óðu í bjarta blóðröst; hildr óx; segig mart bert.

1) konúngr. 2) fóru.

Bls. 76.

Sami: Erumz[1] ólmr sá harmr, er hilmir hafði allfátt austan; sá jöfr kreisti gulli vafðan meðalkafla.

Ek frá, þegnar fengu því gagn[2], at þeir váru hálfu fleiri; þat tældi hvárúngi[3] hvötuð hildar[4].

1) mèr er. 2) sigr. 3) að nokkuru leiti. 4) hèrmk., konúnginn.

Bls. 78, 1.

Sami: **Fold varð[1] at dynja vítt und fótum, þá brynjat fólk rèð í bráða böð; þat var mönnum friðbann. Mikill stálgustr[2] varð á Stiklastað, þá er ærir álms[3] þustu árliga[4] ofan með bjarta hjálma.**

1) getgáta. 2) bardagi. 3) hermenn. 4) snemma.

Bls. 78, 2.

Sami: **Merki fór fram í miðri fylkíng þeirra; snarir þrændir fundust þar; búendr iðrast nú þess verks.**

Bls. 79, 1.

Sami: **Ek frá minn drottinn gánga fram næstan sínum merkjum; mest staung óð fyrir gram; þar var gnógr styr fyrir.**

Bls. 79, 2.

Sami: **Ek hygg voru[1] grimmligt geirs lögreytundum[2] (at) líta í hvassar ljóns sjónir gunnreifum Óleifi. Þrænskir virðar þorðut sjá í ormfrán[3] augu hánum; hersa drottinn[4] þótti ógrligr.**

1) verið hafa. 2) hermm., þannig Ilk.; *geirs lögr,* blóð, þ. *reytandi* (hreytandi) hermaðr. 3) snör sem í ormi. 4) konúngrinn.

Bls. 79, 3.

Sami: **Þjóðkonúngr, rönd með höndum[1], rauð dreyrug sverð í rekka blóði, þar er drótt gumna sótti dýran[2]. Ok gramr, rækinn at járna leiki[3], lèt rauðbrúnan hjör finnast í reikar túnum[4] Innþrændum[5].**

1) með skjöld i hendi. 2) konunginn. 3) kappsamr í orustu. 4) höfðum. 5) eða: *Ok rækinn gramr lèt Innþrændum finnast at járna leiki* (finnast til bardagans), *rauð brúnan hjör í reikar túnum.*

Bls. 80.

Hofgarða Refr: **Stála regndjarfr[1] rimmu-askr[2] háði[3] einn gunnar gný[4] við tvá röskva þegna; bál Ilás[5]**

gall. Árstrauma dalsteypir[6] hjó draupnis döggfrey[7] banahöggvi, en vann annan sáran; hann rauð járn.

1) herdjarfr. 2) hermk. 3) þann. Hk. 4) orustu. 5) sverð. 6) hermk.; *dalr*, bogi, *dals árstraumr*, örva drífa. 7) mann.

Bls. 81.

Sighvatr: Ýtar láta þat eigi smátt undr, er skýlauss röðull máttit[1] hlýja skorðu skenjörðúngum[2]? Drjúg furða varð á því dægri: dagr náðit fögrum lit. Ek frá austan atburð konúngs orrostu.

1) mátti ei. 2) mönnum; *skorðu sker*, skip, þ. *njörðúngr*, maðr.

Bls. 82, 1.

Sami: Sjálfr mildr gramr fann gjörst, hve meginrammir galdrar fjöllkunnigra Finna barg[1] fullstórum þóri: þá er húna hyrsendir[2] laust gulli búnu sverði um herðar Hundi[3]; slætt[4] rèð sízt at bíta.

1) hjálpuðu. 2) konúngr. 3) þóri. 4) það sljófa sverð.

Bls. 82, 2.

Sami: þollr seims[1], sá er frýr þóri[2], dylr sannrar snilli hugstórs Hunds[3]; en ek veit þat heiman. Hverr sè[4] stærra verk? er þróttr gunnranns þvergarða glyggs[5], hinn er sótti fram, þorði at höggva í gegn konúngmanni.

1) maðr. 2) telr hann huglítinn. 3) þóris. 4) mun sjá. 5) hermk., þórir; *gunnrann*, skjöldr, *gunnranns þvergarðar*, skjaldborg, h. *glyggr* (stormr) orrusta, h. *þróttr* (Óðin), hermaðr.

Bls. 83-84.

Bjarni gullbrárskáld: Vígreifr rèttu[1] at varða[2] jörð vígi fyrir Óleifi; brauztu bág[3] við nýztan bragníng; ek kveð mik frágu[4] þat. Stórverkr[5] gekkst þú á Stiklastað, en merki óð fyrr[6]; satt er, at (þú) ofveittir sókn, unz snjallr gramr var fallinn.

1) rèðstu. 2) verja. 3) þú gerðir mótstöðu. 4) hafa spurt. 5) þann. Hk. 6) fyrir þer.

Bls. 84.

Sighvatr: Ek frá auk[1], at Björn kendi endr, hve

ernum[2] stallarum dugði halda drottin-hug[3]; hann sótti fram; hann fèll í her at höfði hróðrauðigs hilmis; sá dauði er leyfðr[4] með hollum verðúngar[5] mönnum.

1) einnig. 2) vöskum. 3) trygð við herra sinn. 4) lofaðr. 5) hirð-.

Bls. 88, 1.

Haraldr konúngr Sigurðarson: Nú læt ek skreiðast lítils heiðar[1] skóg af skógi; hverr veit, nema ek verða um síðir víða frægr?

1) frægðarlítill.

Bls. 88, 2.

Þjóðólfr Arnórsson: Ek frá hvast hlíf-el drífa á gram (hið) næsta Haugi; en Bolgara brennir[1] tæði[2] vel bræðr[3] sínum. Hann, tiggi, tólf ok þriggja vetra gamall, skildist trauðr við Ólaf dauðan, ok huldi hjálmsetr[4].

1) Haraldr. 2) hjálpaði. 3) bróður. 4) höfuð, þ. e. fór huldu höfði.

Bls. 89, 1.

Bölverkr: Mildíngr, þú strauktr[1] um mækis munn er lèzt af gunni; þú vant hrafn um-fylldan hrás holds; úlfr þaut í ási. En næsta árit komt þú, örðiglundr gramr, austr í Garða, nè ek frá friðskerðir[2] verða þèr fremra.

1) annaðhvert, *þerraðir sverðseggina*, eða, *hvattir sverðið, til þess að fara í nýan hernað.* 2) nokkurn hermann.

Bls. 89, 2.

Arnór jarlaskáld: Svá deildist af aldri[1], at gunnbráðr gönnlar njörðr[2] háði tíu èl grafnínga[3] þèlar[4] í Görðum.

1) tíma. 2) hermk., Rögnvaldr. 3) skjalda. 4) þjalar, þ. e. sverðs.

Bls. 91, 1.

Þormóðr Kolbrúnarskáld: Hjarta Ólafs var ört: gramr óð fram í blóði; rekin stál[1] bitu á Stiklastöðum; lið kvaddist böðvar[2]. Ek sá alla Jálfoðs[3] elþolla[4],

nema sjálfan gram, hlífa sèr; flestr[5] var reyndr í fastri fleinadrífu.

1) búin sverð. 2) orustu. 3) Óðins. 4) hermenn. 5) maðr.

Bls. 91, 2.

Sami: Emka ek[1] rjóðr, en hin hvíta grönn Sköguł haukasetrs[2] ræðr rauðum manni[3]; fár hyggr um mik sáran. Fenju meldrar[4] morðvenjandi[5]! hitt veldr, at mèr svíða djúp spor Dagshríðar ok danskra vápna.

1) eg er ekki. 2) — handar, kona. 3) á rjóðan mann. 4) gulls. 5) mk.

Bls. 92.

Sami: Eik öglis[1] landa[2] undrast, hví vèr sèm[3] bleikir: ek fann örva drif, svanni; fár verðr fagr af sárum. Hinn dökkvi málmr, keyrðr magni, fló ígegnum mik; hvast hættligt járn beit hjartað næsta[4], er ek vætti[5].

1) hauks. 2) handar, kona. 3) sèum. 4) íð næsta hjartanu. 5) held.

Bls. 94, 1.

Sighvatr: Hörð auðn[1] er at Engla stríði[2], sízt hermenn gjörðu konúng sjúkan lífi[3]; ómjúk hlíf raufst fyrir gram. Fylkir fólks[4] gekk (á) odda fund, þar er herr klauf skjöldu; ör öld brá fjörvi Ólafs, en Dagr hèlt undan.

1) missir. 2) óvin, Ólafi konúngi. 3) örendan. 4) konúngr.

Bls. 94, 2.

Sami: Þjóð rèð dauða þengils. Meiðar ógnar skers[1] vitu eigi áðr þann styrk búandmanna eðr hersa, er[2] sárelds[3] viðir[4] felldi[5] slíkan gram (í) sóknum, sem Ólafr þótti; mörg dýr drótt lá í dreyra.

1) skjaldar, þ. e. menn. 2) að. 3) sverðs. 4) hermk. 5) skyldu geta fellt.

Bls. 100.

Þórarinn loftúnga: Þat var dullaust[1], hve dyggva fór Danir gerðu með döglíngi[2]; þar var fyrst jarl[3] at

upphafi, ok hverr maðr, er fylgði honum, annar drengr öðrum betri.

1) kunnugt. 2) Sveini. 3) Haraldr.

Bls. 107.

Sighvatr: Ek lýg, nema Ólafr egi ýfs áru[1], sem kykvir[2] tífar[3]; ek gæði[4] helzt hárvöxt konúngs í hróðri. Enn helzt svörðr[5] þeim, er seldi[6] þann son, er vóx í Görðum[7]. Hann Valdamar fèkk læs[8] lausn[9] af ljósum hausi.

1) neglr. 2) lifandi. 3) menn. 4) lofa 5) hár, 6) lèt af hendi. 7) nfl. Magnús. 8) meina. 9) lækníng.

Bls. 108, 1.

Þórarinn loftúnga: Nú hefir þjóðkonúngr[1] hagat sèr til sess[2] í Þrándheimi; þar vill bauga brjótr æ ráða bygðum[3] æfi sína.

1) Sveinn Alfífuson. 2) setst að. 3) búa.

Bls. 108, 2.

Sami: Ólafr bygði þar áðan[1], áðr hann hvarf til himinríkis; ok þar varð, sem allir vitu, kykkva-sattr[2] af konúngmanni.

1) áðr. 2) skrínlagðr maðr.

Bls. 108, 3.

Sami: Haralds sonr[1] hafði harðla ráðit sèr til himinríkis, áðr hoddbrjótr[2] fór af heimi, ok sitr nú með syni drottins.

1) Ólafr helgi. 2) hann.

Bls. 109, 1.

Sami: Þar svá hann hreinn lofsæll gramr liggr með heilu líki sínu, svá at þar kná honum vaxa hár ok negl[1], sem á kvikum manni.

1) neglr.

Bls. 109, 2.

Sami: Þar knegu[1] bjöllr hríngjast sjálfar yfir hans borðvegs sæng[2], ok þjóðir heyra hvern dag klokkna[3] hljóð yfir konúngmanni.

1) mega. 2) trèskríni. 3) klukkna.

Bls. 109, 3.

Sami: En þar brenna kerti, Kristi þæg, upp af altari; syndalauss Ólafr hefir svá um-borgit sál, áðr hann andaðist.

Bls. 110, 1.

Sami: Þar kemr herr, er sjálfr heilagr konúngr er, krýpr at gagni; ok blindir beiðendr þjóðar máls (menn) sækja[1] en[2] heilir þaðan.

1) fara þángað. 2) nfl. fara aptr.

Bls. 110, 2.

Sami: Bið þú Ólaf, at hann árni[1] þèr grundar sinnar[2] (hann er guðsmaðr); hann of-getr[3] öllum mönnum ár ok frið af sjálfum guði.

1) unni. 2) Noregs. 3) útvegar.

Bls. 110, 3.

Sami: Þá er þú rekr[1] bænir þínar fyrir regin-nagla bókamáls[2].

1) þylr. 2) kennimanni.

Bls. 114, 1.

Sighvatr: Ólafr rèð landi fulla fimtán vetr, áðr andprútt höfuð[1] fèlli ið efra[2] á því láni[3]. Hverr land-reki[4], fremri hans[5], hafi kendan sèr[6] enn norðra[7] heims enda? Skjöldúngr hèlzt skemr en skyldi.

1) sá ágæti maðr. 2) í Þrándheimi. 3) lènta ríki. 4) konúngr. 5) honum. 6) eignað sèr, haft til umráða. 7) nyrðra.

Bls. 114, 2.

Sami: Sumir gumnar trúðu á guð; grein var í miðli liðs; framráðr fylkir háði tigu[1] fólkorustur. Frægr bað hann kristit lið standa á hægri hönd; ek bið guð drottinn fagna flóttskjörrum[2] Magnús feðr[3].

1) tíu. 2) hugrökkum. 3) föður.

Bls. 116, 1. 2.

Arnór: Sjá 3. B. bls. 54. 55.

Bls. 118, 1.

Sami: Sjá 6. B. bls. 21.

Bls. 118, 2.

Sami: Sjá 6. B. bls. 22, 1.

Bls. 119, 1.

Sami: Sjá 6. B. bls. 23, 2.

Bls. 119, 2.

Sami: Sjá 6. B. bls. 24.

Bls. 120.

Sighvatr: þeim, er bar gott hjarta, er gjört gullskrín at sínum veg[1]; ek hrósa helgi ræsis; hann sótti guð drottinn[2]. Margr hríngs meiðr[3], er kom þíngat blindr, gengr þar með heilar sjónir frá mæru[4] leiði þess hreins konúngs.

1) eins og honum sómdi. 2) fór til guðs drottins. 3) maðr. 4) frægu.

Bls. 121, 1.

Sami: Oss dugir[1] fagna messu Ólafs, föður Magnús, meinalaust[2] í mínu húsi[3]; guð magnar jöfurr. Ek em skyldr at halda skoll-laust[4] helgi þess harmdauða skilfíngs, er bjó mèr handar tjálgr[5] rauðu gulli.

1) ber. 2) forfallalaust. 3) þannig Hk. 4) svikalaust, trúliga 5) fingr.

Bls. 121, 2.

Sami: Ek lèt heima gjallar vönd[1], gulli vafðan, þann er konúngr gaf mèr, ok hèlt hermóðr[2] á góðri Rómsför. Þá er sverð-viðir[3] þverðu ylgjar[4] sult[5], lögðum vèr dýrt vopn, hjaltat silfri, en fylgðum vígðum staf.

1) sverð. 2) þreyttr af herförum. 3) hermenn. 4) úlfs. 5) börðust.

Bls. 122, 1.

Sami: Ek stóð á Mont[1] nær borgum um morgin, ok mintumst hvar sundr brast mörg breið tjarga ok síðar brynjur. Ek munda þann konúng, er forðum undi löndum öndverðan brum[2]. Þorravðr[3] faðir minn var þá þenna[4].

1) Alpafjöllum. 2) fyrri hluta ríkis sins. 3) þórðr. 4) þar, með Ólafi konúngi.

Bls. 122, 2.

Sami: (Sá) maðr, er missir meyjar faðms, lætz fúss at deyja; keypt[1] er ást, ef gráta skal eptir oflátinn[2]. En flóttstyggr fullhuginn, sá er ann drottni, fellir vígtár; konúngs árum[3] lízt várt torrek[4] verra.

1) fulldýr. 2) þann burtdána ástvin. 3) mönnum. 4) missir.

Bls. 123, 1.

Sami: Hvítakristr láti mik hafa heitan eld at víti[1], ef ek vilda firrast Ólaf; ek em skírr um þat. Ek vask[2] til Róms, í háska annara; hefik vatnærin[3] vitni þar manna; ek leyni öld því aldri.

1) hegníngu. 2) fór. 3) fullnóg.

Bls. 123, 2.

Bjarni gullbrárskáld: þú lèzt únga jöfra hafa erfð, sem til rèð hverfa[1]; satt er, at Sveinn knátti sitja at einni Danmörk. Kálfr, kendut[2] kappfúsum Magnúsi til landa or Görðum; þèr ollu, at stillir of-fèkk jörð.

1) sem hverjum bar. 2) þèr vísuðuð.

Bls. 127.

Sami: þorbergs hlýri[1]! ek frá Haralds bróðurson[2] góðan þèr: þèr gjörðuzt þess verðir; því hèlt, unz hann of-spilti. Öfundmenn ykkrir vöktu iðula róg í miðli; mèr lízt Ólafs arfa óþörf[3] í þeim málum.

1) Kálfr. 2) Magnús goða. 3) óhagr, skaði.

Bls. 128, 1.

Sighvatr: Ek fregni at[1] suðr með Sygnum. Sighvatr hefir lattan gram, at freista fólkorrustu; ferr þó, ef skulum berjast. Förum í vopn, vel lystir til þess fundar, ok verjum konúng hríngum[2]; hve lengi skal hans grund tvist[3]?

1) uppreisn. 2) með sverðum. 3) tvídrægt, ófriðr innanlands.

Bls. 128, 2.

Sami: Sjá 6. B. bls. 39, 3.

Bls. 129, 1.

Sami: Sjá 6. B. bls. 40, 1.

Bls. 129, 2.

Sami: Sjá 6. B. bls. 41, 2.

Bls. 129, 3.

Sami: Sjá 6. B. bls. 43, 2.

Bls. 130, 1.

Sami: Sjá 6. B. bls. 42, 2.

Bls. 130, 2.

Sami: Sjá 6. B. bls. 42, 1.

Bls. 130, 3.

Sami: Sjá 6. B. bls. 43, 1.

Bls. 131.

Sami: Sjá 6. B. bls. 43, 3.

Bls. 134, 1.

Arnór: Sjá 6. B. bls. 65.

Bls. 134, 2.

Þjóðólfr: Sjá 6. B. bls. 67.

Bls. 141.

Bjarni gullbrárskáld: Kálfr! (vèr) frágum, hve (þèr) fylgðuð mági Finns[1] um dylgjur[2], ok þú lèzt snarla lagt snekkjur at jarli á sjá. Álfuss[3] hlæðiruðr[4]! þú vant eyða áræði syni Brusa, en hlèðut[5] heiptminnigum Þorfinni.

1) Þorfinni jarli. 2) í orustum. 3) gulls, getgáta: *álfurr* (eldr vatns) gull, þ. *hlæðiruðr* (*hlæðirunnr*), sá sem hlæðir, hleðr, safnar gulli. 4) mk., Kálfr. 5) þann. Orkn. S., þ. e. veittuð hjálp.

Bls. 142.

Draummaðr: Sjá 6. B. bls. 404.

Bls. 149.

Einar Skúlason: Sjá Geisla v. 34.

Bls. 170.

Sighvatr: Veitir ós-neista[1] fèkk Upplönd til enda[2], ok reisti þar kristnihald, þat er hverr sverðs beita[3] hèldu. Áðr fyrr stýrðu því[4] ellifu eyðar hella mildíngs[5] máls[6], en menn guldu vísliga gisla.

1) gulls, mk. 2) öll Uppl. 3) manna. 4) landi. 5) jötuns. 6) gulls, nfl. konungar.

Bls. 174.

Óttar svarti: Manngöfugr allvaldr! hlýð myrkbals minni[1], þvíat ek kann yrkja; (vèr) finnum yðr ok annann konúng[2] fallinn[3]. Dýr þengill! þat tel ek mik lengi[4] at dýrka[5] verk döglíngs[6], ok[7] mistag gauta glaðsístanda[8] grams.

1) kvæði minu. 2) nl. Ólaf Eiríksson Svíakonúng. 3) verðan lofs. 4) lángi eptir. 5) víðfrægja. 6) þín. 7) heldr vildi eg: *síst*, síðan. 8) *gauta glaðr* (hestr sjókonúngs), herskip, h. *sístandi*, sá sem útbýr herskip.

Bls. 176, 1.

Sighvatr: Hinn mæri þjóðkonúngr sendi mèr hnetr[1]; sjá[2] þengill man drengi; síðan mun ek heldr snytrast[3] at hróðri. Opt enda mál, en manndjarfr drottinn bað okkr Óttar skipta í tvá, sem mundum föðurarfi.

1) nytur. 2) sá. 3) vanda mig.

Bls. 176, 2.

Óttar: Týr handleggjar branda[1] sendi mèr híngat hnetr handan; þat ár[2] var, er ek man jöfri mín þíng meiri. Stjóri markar Íslands viðráttu[3]! mjór er mikils vísir; sjákk[4] oss þar meir til fleira í öðru[5].

1) gulls, konúngr. 2) sú tíð. 3) Íslands viðrátta (*veðrátta*), stormr, h. *mörk*, sjór, h. *stjóri*, herkonungr. 4) ek sè. 5) eg vona þú gleðjir okkr betr í annan tíma.

Bls. 177, 1.

Sighvatr: Drottinn, þinn vilí er dýr; hjálptu þeim, er hóf heim úr heiðnum dómi[1], ok gaf nafn Tófu dóttur minni. Hinn vitri móðrakkr Haralds bróðir[2] hèlt barni minu und vottr[3]; ek varð harða feginn þeim morni.

1) kristnaði lönd. 2) Ólafr helgi. 3) vatn, skírn.

Bls. 177, 2.

Sami: Heðan or helli sè ek reyk um skærur[1], er rönn rjúka yfir fiskimönnum; skellibrögð skálds eru stór. Nú frýrat mèr nenníngar[2] þenna dag; ek hlíti[3] nýrrar[4] hornstraums naumu[5] fyrir hvítan dögurð[6].

1) birtínguna. 2) nú finnr einginn að því, að eg se latr. 3) læt mer nægja. 4) úngrar. 5) konu. 6) morgunskattinn.

Bls. 178, 1.

Ólafr helgi: Segit þat Karla, nýtum þegni fyrir norðan haf, er hann kemr híngat, at fleira skal vinna í förum, en hylda[1] hval (með) hvössum knífi.

1) skera.

Bls. 178, 2.

Sami: Ek lít innar til kvinna; segðu mèr hver snót er láti svo mjök! nær er sem loga bregði upp úr eisu. Ek gekk um gólf at drekka; gramr ok brattir hamrar[1] hefir mest á skömmu fresti sýkinn[2] mik máli.

1) Íngibjörg, af *Íngi*, konúngr, *björg*, brattir hamrar. 2) sviptan.

Bls. 180.

Sighvatr: Ítrmenni! èr[1] þraungvist um þennan úngan gram; öld bægist, svá at eigi náig máli Ólafs. Mèr varð auðsótt orð at orum frömum drottni, þá er (vèr) óðum mjök móðir mjöll á Dofrafjöllum.

1) þèr.

Bls. 200, 1.

Ólafr konúngr helgi: Blakkr, er bar brúði, stóð á haugi; mèr sýndist sprakki fagr; augfögr kona lèt oss missa yndis. Góðlát gerðr vala slóðar[1] keyrði eyk[2] or Görðum; en ein glöp[3] sækir hvern jarl, *snj*allar[4] konur.

1) kona. 2) hest. 3) einhver skyssan. 4) getg. fyrir *allar*.

Bls. 200, 2.

Sami: En dýra eik stóð ár[1] hvat[2] missari harðla græn með blómi, sem hörðar jarladóms[3] vissu. Nú hefir trè bliknat brátt[4] laufi; bekkjar lind[5] í Görðum hefir bundit línujörð[6] Marðallar gráti[7].

1) forðum. 2) hvert. 3) jarlar. 4) nl. at. 5) konan. 6) höfuð sitt. 7) gulli.

Bls. 208.

Sighvatr: Ek geng[1] um þvert frá leiki verðúngarrekka[2] þengils; þýngð vex: mèr þróast ekki[3] í brjósti.

Ek minnumst opt, hve vær ok minn orðsæll[1] drottinn lèk á óðalstóptum sinna manna forðum.

1) þann. Hk. 2) hirðmanna. 3) harmr.

Bls. 209, 1.

Sami: **þeir, er kunna mestar skynjar[1] Dáins munviggs[2], munu síðr finna braglöstu á hróðri svinns Sighvats. Hverr haldorðr boði skjaldar els[3], er hnekkir því, er allir mæla, vill iflaust gjöra sik at fífli.**

1) hafa bezt vit á. 2) skáldskap. 3) maðr.

Bls. 209, 2.

Sami: **Úngr drengr mun lengi muna æfi Alfífu, þá er átum uxamat inni, sem hafrar skaf[1]. Annat var, þá er ógnbráðr Ólafr um rèð láði; þá átti hverr hjálmþorn[2] hrósa freku[3] korni.**

1) börk. 2) maðr. 3) nógu.

Bls. 211.

Sami: **Mèr þikki sókndjarfr arfi Haralds seinn sunnan konúngs morgin; laung[1] lífs sorg er at lýða þengil. Heiðis[2] hýrtælandi[3]! hvatki er[4] dvelr sæjan, bíð ek hans í Selju; hefik vætt[5] gotna drottins[6] ný í dag.**

1) kannske lesa ætti *lángr*, og taka so upp: *mèr þikki sókndj. a. Har. seinn sunnan: lángr er konúngs morgin* (málsháttr?); *lífs sorg* (nfl. er) *at lýða þengil.* 2) skjaldar. 3) mk. 4) hvað sem. 5) vænt. 6) konúngsins.

Bls. 219.

Sami: **Sjá bls. 209, 2.**

Bls. 226.

Ólafr konúngr helgi: **þat er böl, er lind landrifs[1], merkd gulli skal fölna við[2] grjótölnis[3] galla[4] í landi fyrir handan ver. Ek munda vilja þann valklifs[5] við[6] standa algrænan, meðan ek lifða; bands björk[7] erumk[8] alin at bölvi[9].**

1) kona. 2) hjá. 3) gulls. 4) mk., þorvarði galla. 5) handar. 6) kvk. 7) Steinvör, 8) er mèr. 9) til meins.

Bls. 227, 1.

Sami: Gaungum upp, áðr málmregns stafar[1] ok miklar morðs ferðir[2] fregni ættlönd Engla farin röndu[3]. Verum hugrakkir, hristum Hlakkar spjót[4], ok skjótum; gnótt[5] Engla leggr á flótta fyrir orum[6] eggjum.

1) hermenn. 2) herflokkar. 3) herskildi. 4) sverð. 5) fjöldi. 6) vorum.

Bls. 227, 2.

Sami: margr frár oddsennu[1] Ullr[2] ferr þenna dag í illan fornan serk[3], þar er[4] vorum fæddir ok bornir. Enn vårt skáld mun skæðast[5] í skyrtu, sæða[6] hamri[7]; (vèr) ölum Hnikars gjóð[8] á blóði enskra manna.

1) þannig Knytl. 2) hermaðr. 3) skyrtu. 4) nfl. vèr. 5) þann. Knytl.; klæðast. 6) þann. Knytl.; saumaða, tilbúna með. 7) þ. e. í járnbrynju. 8) hrafn.

Bls. 227, 3.

Sami: Ræðinn þollr[1], gjarn glaums[2], sá er fæðir mey[3], mun síðarla arna[4] at rjóða randar skóð[5]. Sá sveigir sára lauks[6] berr eigi á ári[7] reiðr rönd upp á Englandi til Rínar glóða[8].

1) mk., þorvarðr galli. 2) málsamr. 3) Steinvöru. 4) fara. 5) vopn. 6) maðr. 7) í ár. 8) til að afla sèr fjár.

Bls. 228, 1.

Sami: Mèr þóttuð[1] líðar[2] þorkels dvelja at gánga í fólk[3], er ek þátta[4]; þeir sást[5] eigi sverða saung. Vèr hlutum áðan vopna skúrir, er víkíngar knúðu harða[6]; fylgliði[7] varð hörð hríð á heiði.

1) þóttu ei. 2) menn. 3) orustu. 4) kveð um. 5) óttuðust. 6) geingu hart fram. 7) getgáta; fólkliði, herliði.

Bls. 228, 2.

Sami: Hinn jarl þikki mèr hár[1], er brá snarla föstu ara hlýra[2]; vitr mær spyrr valköst, ef væri. En þekkjondum blás þunn-meginásar[3] þikkir sú hríð hörð, er hilmir gerði á Temsár síðu[4].

1) frægr. 2) saddi hrafn. 3) þess bláa sverðs. 4) bakka.

Bls. 228, 3.

Sami: Úlfkell lèt einráðit áðan at bíða víkínga; hörð hríð hildargarða[1] óx, þar er spjör[2] gullu. Ok síðan sáttu[3], hve slíðrhugaðr[4] mátti; tveir hugir[5] runnu[6] á oss við[7] bitran skeggja brunns[8] byggs[9].

1) skjalda. 2) vopn. 3) sástu. 4) getgáta; harðfeingr, kappinn. 5) tvær grímur. 6) getg. 7) getg. 8) sjóar. 9) eyarskeggja.

Bls. 228, 4.

Sami: Ríkr Knútr rèð, ok bað alla Dani bíða; röskr baugstalls[1] lundr[2] gekk und randir: herr vá við díki. Sýn-elds kennir[3], þar er sóttum með hjálm ok brynju, var nær, sem sveit hèldi ólmum rennanda elg.

1) skjaldar. 2) hermk. 3) þá er *sýn* tekið fyrir *brynju*, einsog *þýðsýn*; annars mætti taka saman: *elds* (sverðs) *kennir* (hermk), og *sveit, sýn* (skrautbúin) *með hjálm ok brynju.*

Bls. 229, 1.

Sami: Hrein vopn glóa á lopti of hjálmtömum hilmi; ekkjan[1], sú er býr í steini[2] mun opt líta út, hve snarla sigrríkinn Dana vísi sækir borgar karla; blóðís[3] dynr á bretskum brynjum.

1) konan. 2) steinhúsi. 3) sverð.

Bls. 229, 2.

Sami: Horna hlökk[1] sèr hvern morgin hjálmskóð[2] roðin blóði á Temsár bakka; hánga má[3] skalat[4] húngra. Sá svegir gunnborðs[5], hinn er gætir Grjótvarar[6] fyrir norðan Stað, rýðr eigi sara lauk[7] í ári.

1) kona. 2) vopn. 3) hrafninn. 4) þannig Knytlínga. 5) skjaldar, hermk. 6) Steinvarar. 7) sverðið.

Bls. 229, 3.

Sami: Ilmr[1]! þat ár, er vorum úti í för með hilmi, var þat hvern dag, er hurð Högna[2] nam rjóðast blóði. Fit fyllar[3] dags[4]! sízt[5] hörðum vígum varð nýlokit, knegum vèr sitja í fögrum Lundúnum.

1) kona. 2) skjöldur. 3) sjóar. 4) gulls, kona. 5) síðan að.

Bls. 231.

Sami: Mikla vandfærra[1] er fyrir Stað til eyjar vorrar, en forðum var; ek þrey vár örborðs[2] bliks[3] um aldr. Ná er grjóti geirþorps[4] boða[5] vorpit fyrir þá höfu, er[6] ek má æfa[7] hafna sæfar hlún[8], gunnr hvítínga[9]!

1) torfærara, 2) skjaldar. 3) gulls, Steinvöru. 4) skjaldar. 5) mk., nfl. Þorvarðar galla. 6) að, sa að. 7) aldrei. 8) lenda þar skipi mínu. 9) kona.

Bls. 233, 1.

Sighvatr: Eitra fiskr gekk oss at óskum, sem vèr höfum leitat at teygja leygjar orm or lyngvi lýsuvángs[1]. Atrennir[2] lèt aungulgripinn[3] annan hánga agngálga[4]; mèr hefir hagnat vel at egna[5] örriða.

1) sjóar. 2) fiskimaðr. 3) veiddi. 4) fisk. 5) veiða.

Bls. 233, 2.

Bersi Skáldtorfuson: Sverð, rauðbúin gulli, standa hèr höll; vèr leyfum árar sára sunds[1]; ek þarf hylli herstillis. Kennir víka elds[2]! ek tæka viðr, ef þú vildir gefa skáldi eitthvert; ek vil enn[3] með þèr, allvaldr!

1) sverðin. 2) gulls, mk. 3) nfl. fara.

Bls. 234, 1.

Þorfinnr munnr: Gunnar geisli[1] stendr til munns jarðar grindar[2]; blóð fèll[3] ofan á báðar benskeiðr, en gramr reiðist. Hjörr hrystist í brjósti hríngi grænna lýngva[4], en fólkþorinn fylkir ferr at leika við steik.

1) sverðið. 2) ormsins. 3) fellr. 4) orminum.

Bls. 234, 2.

Ólafr helgi: Sjá 5 B. bls. 16-17.

Bls. 235.

Sighvatr: Ek drakk eigi allglaðr drekkju[1] at jólum, þann dag, er (menn) sögðu mèr tál[2] Erlíngs, þess er rèð Jaðri. Hans dráp, dýrmennis, mun kenna mèr um

drúpa[3]; þat var hart morð; bárum þá[4] forðum höfuð hærra.

1) drykk. 2) fall. 3) að bera níðrlútt höfuð. 4) þó.

Bls. 246.

Finngálkn: Hjaldrs hildr stendr hverjan myrgin undir rauðum skildi: sigrmeyar hafa nú settan Dönum harðan sverðleik[1].

1) Síðari vísuhelmingr er óljós.

Bls. 247.

Danir: Jótar vildu eigi eiða[1] gjald til skeiða, áðr strandar dýr[2] Styrbjarnar stæði á landi. Nú er drottinn Danmarkar, vanr[3] lýða ok landa, genginn í lið drengja; hann lifir ánauðr auðar[4].

1) getgáta, inna. 2) skip. 3) án. 4) ánauðugr undir forlögin:

Bls. 249.

(*Óðinn*): Styrbjörn, lýtir liðbands[1], sá er grandar frið, lætr mik eigi vera kyrran; ek er reiðr stála stýri. Þat mun um síðir kenna sigrmennum[2] her sað[3], at binda sár; lindi[4] leysðra lofða eru roðin.

1) hrings. 2) sigrgjörnum. 3) sannindi. 4) getgáta, skyldir.

Bls. 250.

Þorvaldr Hjaltason: Hverr kveldriðu[1] hesta[2], er húngrar! farit vestr til Fýrisvallar at virkis garði fólka túngls[3] verðar[4]. Þar hefir Eiríkr höggvit hræddöggvar[5] fyrir úlfa í dyn geira; sólar elfar skins[6]! Þat er hóllaust.

1) tröllkonu. 2) úlfa. 3) skjaldar. 4) getgáta, varðar, hermið; Eiríks konúngs. 5) getg. 6) galls, konur.

Bls. 251.

Sami: Elfar fjalla[1] auðkveðjundum[2] varð síðan illr[3] sveimr[4] víkínga heiman til beðjar[5] Svíþjóðar. Þat eitt lifir þeirra, er rann undan[6]: þeir höfðu fleira lið; gott var at henda[7] her hundíngs[8].

1) Rínar. 2) mk., víkíngunum sjalfum. 3) getgáta. 4) áhlaup. 5) strandar. 6) getg. 7) getg. 8) víkíngsins.

Bls. 307.

Eindriði Einarsson: Freyr mundar fura[1] segir fátt hit rètta; mèr kom allt meyjar hold fjarri í eyju, nema varrar[2]. En sá er vill kenna oss fleira af því, segi hann allvesall; sjá[3] atgeirs Baldr[4] mun þegja til[5] sjaldan.

1) gulls, mk. 2) varir hennar. 3) sá. 4) maðr. 5) of.

Geisli (eða Ólafsdrápa),

kveðinn af *Einari Skúlasyni,*

fluttr í Kristskirkju í Niðarósi 1152 (*Fm. S.* 7. 355).

1. Eins má kenna mèr bænir ok orð. Sá er vel fróðr, er getr[1] góða þrenníng hins snjalla allsráðanda guðs. Ek býð ítrum Ólafi ágætan brag. Gunnöfligr[2] Geisli[3] boðar göfugt ljós miskunnar sólar[4].

1) þekkir. 2) alstyrkr. 3) Ólafr helgi. 4) krists.

2. þeirrar er brá húms myrkrum í þeima[1] heimi, ok kallaðist ljós heims, meðan var vísi veðrhallar[2]. Sá röðull lèt bert berast (sem) maðr frá bjartri-stjörnu; frægr förnuðr[3] stóð af því und flæðar ský-jaðri[4].

1) þessum. 2) konúngr himins. 3) hamíngja. 4) undir himni, á jörðu.

3. Síðar brá ljósi heilags sólar setrs[1]: þat var auðfinnendum[2] fyrir (ljósi) annars ómjóss röðuls. Æztr þrifnuðr[3] rèð efnast oss, þá er líf allra jarðar firða[4] tók ónauðigr dauða á krossi.

1) himins. 2) mönnum. 3) hamíngja. 4) kristr.

4. Iðvandr Kristr, kunnr rèttlætis sunnu, rann[1] upp á þriðja dag með hæstum krapti allrar skepnu. Ek veit, at mildr meginfjöldi hölda reis með hánum frá moldu; þat má iflaust[2] efla ossa[3] vân.

1) reis. 2) eflaust. 3) vora.

5. Auðarmildr sonr allsráðanda, jöfra bestr, stè upp frá hauðri með yndi í æztar hallir. Lofaðr dag-

bóls[1] konúngr sitr, englum efri, á dýrum stóli; hirð öðlínga döglíngs hnígr þíngat.

1) himins.

6. Dáðvandr dýrðar drottinn veitti mönnum gjafir máttigs anda; þau mál kynnast, framir vátta. Þá reis upp[1] alþýð kristni, sú er hlýðir einum guði; hæstr skjöldúngr býðr höldum til himinvistar.

1) hófst.

7. Nú skulum vèr allir dýrka vel alstyrkan göfgan geisla guðs hallar, þann er heitir ítr Ólafr. Þjóð veit hann skína jarteignum víða und hríðblásnum heiða sal[1]; menn nemi mín mál, sem ek inni.

1) himni.

8. Eysteinn konúngr, heyrðu til beinna afreks orða[1]! Sóknsterkr Sigurðr, hygg at því, hve ek fer snöggum verka! Drengr berr óð fyrir Inga. Máttig höfuð áttar[2]! ek bið yðvart magnit styðja[3] þá mærð, er varðar miklu.

1) jarteikna kvæðis. 2) þèr voldugu höfðíngjar. 3) getgáta.

9. Ek býð yfirmanni allrar alþýðu lærðra (köllum Jón svá) hlýða brag; unnin mærð er borin upp. Hefjum hendr, en ek hygg leyfa fagran vin röðuls tiggja[1]. Hæð stóls vex, þar er heilagr konúngr hvílir.

1) guðs, nfl. Ólaf helga.

10. Oss samir[1] kveðja gilda öld (at) lofi ítrgeðs Ólafs. Ek bið drottinn orðgnóttar at þessi óðgerð. Ek fann aldrei vildra[2] val fremdarmanna í einu ranni; raun allra vallrjóðanda[3] samir rètt[4].

1) ber. 2) betra. 3) manna. 4) öllum ber saman um það.

11. Þrændir ok allir Norðmenn skulu hlýða prýði brag þreklynds Krists þegns: hann lifir í hæstri hall. Eljanhress[1] þjóð! dýrð konúngs er orðin ágæt í þessu ríki, nè fæðist þvílíkr þengill.

1) hraust.

12. Ek frá, at sóknbráðr Sighvatr segði konúngs

dáðir; öld hefir spurt, at Óttar orti um gram dróttar. Þeir, er hètu höfuðskáld fira, hafa lýstan þengil Mæra; því er sýst (hans) frama[1]; ek lýt helgum jöfri.

1) haldið uppi lofi hans.

13. Móðr[1] munnrjóðr hugins[2] vann margar dáðir; satt var, at siklíngr gunna[3] bætti sín mein einum guði. Liðgegn lofðúngr þrænda leyndi snara þegna háleitri gæzku; fár frægri gramr hefir fæzk[4].

1) hugrakkr. 2) hermk. 3) manna. 4) fæðst.

14. Tírbráðr[1], sá er trúði á guð, rèð láði þrjá vetr um tólf (þegnar mun-a fæða betra þjóðkonúng), áðr fullhugaðr fólkvaldr fèlli í dyn skjalda fyrir innan Ölvis haug; hann spenni oss frá bölvi!

1) sá vegláti konúngr.

15. Ek hef fregit satt, at konúngr Rauma sagði snjallri ferð sinn draum, áðr berðist; drótt nýtr máttar döglíngs. Stjórnarfimr gramr Hörða sá fagran stiga standa frá jörðu til himins; dugir at hrósa hans rausn[1].

1) dýrð.

16. Ok hvarlofaðr stríðandi látrs hins dökkva hrokkinseiðs lýngs[1] hugðist síðan gánga í lopt upp. Líknframr umgeypnandi alls heims[2], sá er gætir landfólks, lèt himinríki opnast fyrir snjallum gram.

1) gulls, konúngrinn. 2) guð.

17. Ek frá síðan vakit víg á Stiklastöðum; víðlendr álmreyrlundr[1] lèt undir dreyra Innþrændum. Ek frá hvassan randdrif[2] numinn þessa heims lífi: hvatir skatnar felldu gram, þeir drýgðu bölbrigðu[3].

1) mk. 2) hermk. 3) ill svik.

18. Ek er fúss (at) vanda stef, ef ek mætta, því at vísir vann manndýrðir[1]: hann var mestr konúngr flestra; drótt nemi mærð: Guðs ríðari[2] má greitt lètta stríðum (á) gumnum; röskr Ólafr þiggr allt, sem æskir, af gram sólar[3].

1) ágætis verk. 2) riddari. 3) guði.

19. Bjartr röðull náðit skína, þá er beiðir baugskjalda[1] lauk aldri; grundar salvörðr[2] sýndi sín tákn. Hitt var fyrr, at dauða happ hauðrtjalda[3] harra[4] brá skinu[5] sólar; máltól mætta mèr nýtast!

1) hermk. 2) guð. 3) himins. 4) krists. 5) skini.

20. Brátt gerðust miklar jarteignir, þá er broddrjóðr[1] barðist við kyn þjóðar; sá gramr vandit sik[2] syndum. Ljós brann síðan yfir líki vísa, samdægris, þá er guð framdi önd lögskíðs[3] sendis[4] með sèr.

1) hermk. 2) vandi sig ekki. 3) skips. 4) getgáta, konúngs.

21. Alls græðari[1] lætr hræða[2] dýrð Hörða drottins; ítr mærð dragist þannig[3]; betri öðlíngr manat fæðast[4].

1) guð. 2) eflir. 3) þángað. 4) Stef, sja 18. v.

22. Drótt þó[1] dýran sveita[2] af líki hans, ríks döglíngs, með hreinu vatni; von batnaðar gleðr hug. Satt var, at hríngs særendr[3] lögðu Sygna drottinn, kæran guði, í rόf[4]; drengir megu heyra hans bragð[5].

1) þvoði. 2) blóð. 3) menn. 4) hreysi. 5) verk.

23. Muni[1] síðar, en ýtar höfðu þvegit bein jöfrs, kom þar blindr auðar njótr[2]; en ek byrja blíð verk. Ár orms landa[3] þó[4] sínar sjónbrautir[5] í þeim brunni[6], er var blandinn dreyra seggjum kunns Ólafs.

1) nokkuru. 2) maðr. 3) maðrinn. 4) þvoði. 5) augu. 6) vatni.

24. Seggr fèkk sjón af hreinu konúngs blóði; þat mun fjölgóðr förnuðr; sú dýrð manat fyrnast fyrðum[1].

1) Stef sjá 18. v.

25. Fremdarlystr týnir tandrauðs[1] vala strætis[2] fasta[3] var huliðr sandi tólf mánuði ok fimm nætr: áðr en dýrr drottinn harra lætr kistu dáðmilds úlfsnistanda[4] koma upp or víðu láði.

1) glóðrauðs. 2) handar. 3) elds, þ. e. gulls, mk. 4) hermk., konúngs.

26. Maðr, sá er afskurðr hafði áðr farit orða hlýru[1],

fèkk síðan mál, þar er margfríðr jöfurr hvílir. Frægð fólksterks Egða fylkis ríðr[2] af því verki: snilli úngs jöfrs fremst á alla danska túngu.

1) túngu; heldr vildi eg *hlýða*. 2) fer víða.

27. Hvatir bragnar! skulum biðja föður ens góða Magnúss fulltíngs. Mart mæðir fremdar þjóð á láði[1].

1) Stef sjá 18. v.

28. Svekkvir[1] straums sólar[2] gekk sínum bur[3] í drauma; valdr foldar[4] lèzt myndu fylgja framlyndum gram: áðr harðgeðr konúngr[5] barðist við heiðnar dróttir á Hlýrskógsheiði; gyldir[6] hlaut gnótt góðs eldis.

1) sökkvir. 2) gulls, Ólafr konúngr. 3) Magnúsi góða. 4) Ólafr konúngr. 5) Magnús. 6) úlfr.

29. Enn góði Magnús lèt huginn[1] fagna átu; málmþíngs kennir[2] rauð munn jarplits arnar jóðs. Hrætt fólk varð at leggja á flótta; frán[3] egg beit; vindversk víf biðu sorg, en vargar gíndu of[4] hræ.

1) hrafn. 2) hermk., Magnús konúngr. 3) fögr. 4) yfir.

30. Raun er, at snjallr lausnara spjalli[1] gaf sínum frömum arfa sigr; hrósek verkum vígdjarfs vísa[2].

1) vinr, Ólafr konúngr. 2) Stef sjá 18. v.

31. Satt var, at Guðormr, hollr seggjum, lèt hèr gerfa róðu[1], skreytta silfri ok golli; þat var grams hróðr. Þat hafa menn meirr at minnum þeirra jarteigna; mark friðgjafar konúngs stendr í miðri Krists kirkju.

1) líkneski.

32. Menn, kunnir Skánúngum, hafa sagt oss, at svanni sunnr[1] vildi baka um missu[2] almilds Ólafs. En þá er brúðr tók leita at brennheitu brauði, þá varð grjón[3] danskrar snótu at gránu[4] grjóti.

1) dönsk kona. 2) messu. 3) brauð. 4) gráu.

33. Síðan hefir hátíð snjalls hildíngs verit haldin um alla Danmörk: þat er sannspurt sunnan[1].

1) Stef sjá 18. v.

34. Göfug hvítíngs[1] Horn[2] lèt skera túngu úngs manns úr höfi[3] aumum auðar beiði[4]. Vèr sám válaust[5]

þann hodda njót[6] numinn máli, fám vikum síðar, er (vèr) vorum, þar er heitir Hlíð.

1) sjóar. 2) kona. 3) höfði. 4) manni. 5) vissuliga. 6) mann.

35. Ek hef frètt, at sá málma stríðir[1] sótti síðan, skerðandi hár[2], heim þann, er gefr hjálp aumum ferðum[3]. Hèr fèkk hann bæði slúngin mál ok túngu; en ek skal byrja hátt kvæði of[4] slöngvi snáka vángs[5].

1) maðr. 2) að afrökuðu höfuðhári sínu. 3) mönnum. 4) um. 5) gulls, Ólaf konúng.

36. Dýrð ríks öðlíngs er orðin ágæt af slíku; mærð Hörða mildíngs ríðr[1] mest um flesta heimsbygð[2].

1) berst. 2) Stef sjá 18 v.

37. Bragr verðr greiddr, en ferr skerðu skauti[1]. Ek veit, at þeir Vindr meiddu sárliga niðranda gjálfrs grundar[2], ok skáru endr grimliga óðar ár[3] úr kverkum tírarsterks auðskýfanda[4], fyrir týndri trú[5].

1) það líðr á kvæðið. 2) sjóar, mk. 3) túngu. 4) manns. 5) af því þeir voru heiðíngjar.

38. Unnar skíðrennandi[1] sótti síðan et dreka bóli[2] skreytta Ólafs skrín; mèr finnast orð. Ok heilagr hilmir fèkk máls heilsu þeim er vel vakti hugins teiti[3].

1) maðrinn. 2) gulli. 3) gladdi hrafninn.

39. Dómari[1] heims[2] lætr helgan ræsi verðan hás sóma; framlyndr stillir fyllir himneska ferð[3].

1) getgáta. 2) guð. 3) skara. Stef sjá 18 v.

40. Ek frá, at hjörr Ólafs, þess er gaf ilbleikum[1] hjaldrs orra[2] steikar[3] at vopna galdri[4], hèti Hneitir. Þengill Rauma klauf þunnvaxin gunnar ský[5] (með) þeim valbastar röðli[6] á Stiklastöðum; rekin[7] stál bitu.

1) fótgulum. 2) erni. 3) bráð. 4) í orustu. 5) skildi. 6) sverði. 7) búin.

41. Þá er en frækni fylkis kundr[1] fèll til grundar, tók svænskr maðr sverð af þrænskum gram, er sókn var orðin[2]. Sá gulli merktr hjörr ens háfa gunndjarfs hríngstríðanda[3] hefir síðan fundist í liði Girkja[4].

1) Ólafr konúngr. 2) eptir orustuna. 3) Ólafs konúngs. 4) Grikkja.

42. Eíndriði úngi, sá er gaf gumnum armglæðr[1], finnr nú ræðu fyrða í brag: göfug dýrð jöfra[2] slöng[3].

1) gull. 2) Ólafs konúngs. 3) barst víða út. Stef sjá 18 v.

43. Mèr er vant, at yrkja of[1] styrkan stilli, því ek skal skíra mærð þess styrjarvalls[2] mildíngs, er gaf hrínga: þvíat tákn þess, er læknar lýð[3], fer hvert á annat; ljós raun[4] lofðúngs himintúngla ranns[5] kemr um ræsi.

1) um. 2) hergjarna. 3) Ólafs konúngs. 4) vitnisburðr. 5) guðs.

44. Kennandi gunnar glann[1] gerðist heldr glaðr hála[2] herðum vetþryma naðri[3] síðalla á kveldi. Dagr rofnaðist: dýrr orðfimr drengr ítrs landreka[4] rèð sofna at vángi undir berum himni.

1) stríðsmaðrinn. 2) vel. 3) sverði. 4) keisara.

45. Borgarmaðr, steindra regins váða[1] styrs bráðr[2], misti styrks mundriða, er lýsti: þá var morgin. Nýtr seimþiggjandi gat sèð gómsparra gyldis kundar[3] liggja fjarri sèr á slèttri grundu.

1) brynju. 2) hergjarn. 3) sverðið.

46. Ríkr þjóðnýtr bróðir Haralds[1] vann þeima[2] reifnis rökkstefnanda[3] slíkar bendíngar þrjár grímr[4]: áðr þrifhvassir[5] fírar sögðu Ýnga[6] þessar jarteiknir; brögð[7] þíngdjarfs bauga snyrtis[8] eru björt.

1) Ólafr konúngr. 2) þessum. 3) skip-, manni. 4) nætr. 5) harðfeingir. 6) keisara. 7) stórmerki. 8) Ólafr konúngs.

47. Alvaldr[1] lèt gjalda eisu más jarðar[2] fyrir hjör, þann er Ólafr átti; slèttig-óð bragartólum. Yfirskjöldúngr jöfra garðs[3] lèt síðan grand oddhríðar[4] standa þar of gulli vörðu[5] altari.

1) keisari. 2) gull. 3) keisarinn. 4) sverðið. 5) gullbúnu.

48. Þau mál, er birtast um þat brandel[1] á Grikklandi, eru björt tákn. Haralds arfi finnst margþarfr

mönnum. Ek fregn, at dýrð Ólafs ríðr allt (til) dagræfrs[2], nè aungir innondr[3] megnð dála[4] finna hæfra[5] konúng.

1) orustu. 2) himins. 3) fræðimenn. 4) hægliga. 5) betra.

49. Hjaldr[1] háðist á víðum Petzinavöllum; gunnar márr[2] slökti vel þúngan húngr í geira göll[3] þar er hjálmskæð hríð Hamdis klæða[4] óx svá, at Grikkir flæðu[5] undan; þjóð fèll þúsundum fyrir hjörvi.

1) orusta. 2) hrafn. 3) bardaganum. 4) orustan. 5) flýðu.

50. Lið hryggs lagar eldbrota[1] dugði. Mest veldi ok jarðir Miklagarðs mundi liggja und fjöndum, nema Væríngjar bæri rönd[2] fram í branda byr[3]; vopn, harða[4] fáin[5], bliku[6] í veðri barð-rögn-röðuls[7].

1) keisarans. 2) skjöld. 3) orustu. 4) mjög. 5) fögr. 6) skinu. 7) skjaldar, þ. e. í orustunni.

51. Hraustir menn hètu á ítran Ólaf í gný stála; hart stríð stóð af trausti ógnar eyðis[1]. þar er sex tígir manna váru of[2] einum (í) jörfa[3] flug[4], reifnis rann[5], roðinn undbáru[6], klofnaði.

1) Ólafs konúngs. 2) kríngum. 3) örva. 4) bardaga. 5) skjöldr. 6) bloði.

52. þá er stálregn dreif á þegna af ríki[1], rauk[2] liðsgengi heiðengja harða (fyrir) hjálmnjörðúngum[3]. Hálft fimta hundrað Norðmanna, er þorðu val[4] nærri brímis[5] fundi, vann þar heimtan[6] nýztan tír.

1) hart. 2) flýði. 3) Væríngjum. 4) vel. 5) sverðs. 6) fekk þar.

53. Glaðir gumnar[1] ruðu[2] vagnaborg, þar er vargar fundu vopnsundrat hræ; göfugr þengill barg[3] drengjum. Öld nennir at inna verk úngs dáðsnjalls döglíngs, slúngins brimloga[4], þau er dýrka alla veröld.

1) Norðmenn. 2) brutu. 3) hjálpaði. 4) gulli prýdds.

54. Nú er nauðr, at merkja fyrir þjóð í nýjum óði þau verk, er vísir vann næst; þat ríðrat[1] smæstu. Skul-

um dýrka lofi krapt guðs, gunnstyrks heimslæknis, þess er lèr þeima[2] haldfrömum[3] gram hárrar giptu.

1) ríðr ei á. 2) þessum. 3) mildirika.

55. Ángrs fylldr mildíngs þjón[1] varð fyrir kaldri öfund manna; margfaldr hugr gerist illr (af) villu aldar. Hjaldrstríð lýgi hefir stundum brugðit blíðu skapi nýtra bragna til heiptar; hermdar[2] kraptr brýtr frið.

1) prestr. 2) reiði, heiptar.

56. Seggir lustu fót marglífuðs eggja[1] sundr í sandi; hörð aldrtrega fjón[2] grèri rótum með fyrðum. Ok fírar, þeir er limlestu[3] prest, stúngu kröfð[4] heila himintúngl[5] or leyfðar höfði[6]; þat var hætt mál.

1) mannsins. 2) dauðligt hatr. 3) fotbrutu. 4) kramin. 5) augu. 6) þeim væna manni.

57. Túngan tírkunns[1] var lokin tángar munni, ok þrisvar skorin kníft; viðrlíf vara[2] sem vænst. Auðskiptir[3] lá eptir á ströndu, meinsamliga hamlaðr[4]; margr maðr lætr önd of[5] minni sorgir.

1) þess valinkunna manns. 2) var ekki. 3) maðrinn. 4) meiddr. 5) af.

58. Leyfðr er sá gramr, er lèt ítran þegn njóta lamins fótar, útstúnginna augna ok tilstýfðrar túngu. Hönd hreins Ólafs vann guðs þræl[1] heilan gjörvallra meina; gjöld munu gjör þeim, er byrjar öfugmæli.

1) prestinn.

59. (Hinn) dyggvi dýrðar váttr biðr allskonar æðri sælu með drottni, en þjóð of hyggvi; mælek þat örugt. Lángvinr lausnara[1] friði numinn aldri! Sèr-at[2] slík verk á jarðríki. Líðsvaldr[3] leysi sik (frá) syndum!

1) Ólafr konúngr. 2) ei sjást. 3) hver maðr.

60. Siklíngr var numinn hèðan úngr frá miklu ángri; svá reynir guð alls mest flesta vini sína. Nú lifir hraustr fárskerðandi fyrða[1] af hæstri friðar sýn himna-valds[2], þar er gleði týnist aldri.

1) Ólafr konúngr. 2) guðs.

61. Hverr er svá hoskr[1], at hans túnga megi í þessu lífi of segja veg[2] grafar hyrjar-ljóss[3] lofðúngs[4], þann er heitfastr jöfurr hreggsalar[5] veitir sínum dýrðar vin? Hyggjum[6]! skatnar megu líta skreytt skrín.

1) vitr. 2) dýrð. 3) hins eldbjarta. 4) Ólafs. 5) guð. 6) gætum að.

62. Ek hygg, höfuðmenn erkistólar komu híngat í þenna stað; snarr tiggi sólar heims[1] bergr[2] seggjum. Hèr er heilagr viðr af píníngar krossi himna gervis[3]. Yfirskjöldúngr aldar[4], bjarg þú oss, sem biðjum!

1) guð. 2) bjargar. 3) Krists. 4) guð.

63. Öld nýtr þíngsnjalls Ólafs; (vèr) höfum skírða dýrð hás jöfrs; alla veröld þrotnar[1] mildi frá þessum. Landsfólk láti ítrum himna konúngi! Hverr manna, er gerir hann hollan sèr, er sæll líma[2] síns.

1) þurfa. 2) mótgángs.

64. Ek talda fátt í fjölda af jarteignum friðgegns Ólafs; ber orð koma af orum[1] bragarstóli. (Þat) hæfir, (at) hverr seggr, er reiðir[2] lof heiðbjarts hilmis, fái mikla ást ens hæsta siklíngs sólar bóls[3].

1) vorum. 2) ber út. 3) guðs.

65. Svá at nafnkuðr[1] lángvinr lausnara[2] leysi jafnan nýta þjóð við trú or nauðum frá strángri kvöl; velendr víga skýs[3] þeir er, af ástum öflugs Krists, telja þenna brag alnennins[4] vísa framan[5].

1) — kunnr. 2) Olafr konúngr. 3) menn. 4) getgáta, þ. e. hins röskva konúngs (Ólafs). 5) ágætan.

66. Höfum sagðar jöfri[1], kyni orðhags[2], happs dáðir ens helga Ólafs; hugr fylgir því ráði. (Vèr) fám[3] af hánum holl laun þessa lofs, guðs blessan; hræsíks[4] þrimu gæðum[5] líkar hjálp göfugs óðar.

1) Eysteini. 2) niðja Ólafs konungs. 3) fáum. 4) sverðs. 5) mönnum.

67. Þessi bragr mundi vera raun-dýrliga[1] launaðr ef hildar leikmildr[2] vellom grimmr[3] lofða gramr, Sig-

urðr enn ellri[4] lífði; ek kann rausnar skap ræsis ens brenda baughvers[5]; lýsek veg þess vísa[6].

1) mjög ágætliga. 2) hergjarn. 3) örlátr. 4) Jórsalafari. 5) hrings, nl. Sigurðar konúngs. 6) konúngs.

68. Þrekrammr þengill! hefik stoðat framla þína bæn; (vèr) höfum iflaust unnit jöfri mærð, sem kunnum. Segi ágætr, hve ek leysta næstan brag; elskik veg vísa hás vagnræfrs[1]; en ek þagna.

1) guðs.

SJÖTTA BINDI.

Bls. 21.

Arnór jarlaskáld: Nú hykk rjóðanda eggjar rögerðs hneitis[1] ráða seggjum; þegi[2] segja seimstafir[3], þvíat (ek) veit[4] gjörla[5]. Hraustr ormsetrs[6] hati[7] var-at allra[8] ellifu vetra, þá er Hörða vinr glæsti[9] herskip or Görðum.

1) sverðs, Magnús konúng. 2) ekki. 3) menn, nl. mèr það. 4) nl. það. 5) fullvel. 6) gulls. 7) Magnús konúngr. 8) fullra. 9) bjó glæsilig.

Bls. 22, 1.

Sami: Hinn úngi eggrjóðandi bauð þjóðum út þíng; ara bræðir[1]! fim hirð bar hervæðr[2] í hömlur[3]. Hraustr þjóðkonúngr skar salt[4] hveltum[5] húfi[6] austan; brún[7] veðr báru brimlogs[8] rýri[9] at Sigtúnum.

1) maðr. 2) herklæði. 3) til skips. 4) sjóinn. 5) bognum. 6) skipsborði. 7) brýn, fljót. 8) gulls. 9) konúnginn.

Bls. 22, 2.

Sami: Sökki[1] Sveins[2], er vann fremd eina, gekk á Svíþjóð; afkárt[3] hjarta Ólafs sonar fýstist austan. Dygg ferð[4] Jaðarbyggja drottins[5] beið nótt ok dag; gramr bað fýst[6] hlífa sèr[7] í geystu gífrs[8] veðri[9].

1) mótstöðumaðr. 2) Magnús konúngr. 3) ágætt. 4) flokkr. 5) Magnúss konúngs. 6) heimfýsi sína. 7) sagði hún skyldi hl. s. 8) ofsa. 9) eða: *gramr bað fýst* (fúst, ötull) *gífrs* (tröllkonu) *veðr* (hug, hugrekki) *hlífa sèr í geystu* (stormunum).

Bls. 23, 1.

Sami: Skjöldúngr! vantu geyst[1] herskip af herðu stinnuum hlunni í Saltit eystra, (þú) stètt[2] með girzku skrúði[3] á skeiðarhúf, hveldan skörum[4]. (þú) vafðir[5] lítt, en vendir[6] bifðust: hrími stokkin verða[7] hrökk, en búnar grímr[8] nam sökkva niðr: hlýr geystist, en bára hristist.

1) þú hrazt. 2) stèst. 3) rússiskum herbúnaði. 4) skaraðan. 5) hikaðir. 6) siglutrèn. 7) verða *held eg sè borðþak haft til að verja áföllum, annars* vígi. 8) dreka höfuð.

Bls. 23, 2.

Sami: Rimmu yggr[1]! (þèr) bárut síðan rauðar randir[2] í svænskar bygðir, eigi gaztu lágan líðskost, landsfólk sótti til handa þèr. Öldum kuðr[3] úlfa ferðar túngrjóðr[4]! teknir[5] menn við hvíta skjöldu ok hin reknu dörr þorðu[6] austan til tírar þínga[7].

1) hermk. 2) skjöldu. 3) kunnr. 4) hermk. 5) valdir. 6) skunduðu. 7) heiðrs þínga, eða bardaga.

Bls. 24.

Sami: Yggjar máss[1] fiðrirjóðr[2]! komtu[3] austan í þrænskar bygðir með allrahæstum ægis hjálmi, en (menn) kvoðu[4] fjandmenn yðra fálma[5]. Eyðir[6] úlfa gráðar[7]! frátig þik úngan þraungva þeirra ráði með skæðan þokka[8]; skjöldúngr skeiðarbrands[9] stökk fyrir þèr or landi.

1) hrafns. 2) hermk. 3) þú komst. 4) kváðu. 5) verða óttaslegna. 6) þannig Fm. S. 5, 119, 2. 7) húngrs, hermk. 8) hug. 9) Sveinn konúngr.

Bls. 26, 1.

Sami: Gotna spjalli[1]! namtu eignast allan Noreg til landamæris; mangi[2] annar mildíngr ryðr[3] mæra[4] óðal þegna þèr[5].

1) konúngr. 2) einginn. 3) leggr undir sig. 4) meira eða betra. 5) heldr en þú.

Bls. 26, 2.

Sami: Framr þjóðkonúngr[1] flýði rama reiði fylkis[2], armsvells[3] hati[4] stökk gella[5] frá okkrum auðvin[6].

Nýtr sókndjarfr þengill[7] lètat gram lengi njóta Noregs, hann rak Svein af síuum föður arfi.

1) Sveinn. 2) getgáta. 3) silfrs. 4) Sveinn konúngr 5) getg., gjörsamliga. 6) getg.; Magnúsi konúngi. 7) Magnús.

Bls. 35.

Kolgrímr: Ek þarf hylli herstillis[1]; hálf völd eru und Kálfi.

1) konúngsins.

Bls. 38.

Sighvatr: Ek var með gram[1], þeims[2] bauð goll drottinnhollum gumnum; hann fèkk þess konúngs æfi nafn[3], en hröfnum hræ. Konúngs son gaf fráneygjum[4] gráuum[5] vargi[6] margan val (með) sverðum; ek sá fullkerska[7] verðúng[8] falla.

1) Ólafi helga. 2) þeim er. 3) frægð. 4) hvasseygðum. 5) gráum. 6) úlfi. 7) getgáta. 8) hirð.

Bls. 39, 1.

Sami: Ek fylgða vel fèmildum feðr þínum, þeim er vildi mína fylgju[1]; gramr! nú eru þegnar fegnir frið. Varat[2] hlið á hal[3], þar ek stóð með hjörvi í miðjum hans flokki; (maðr) skal þjokkva[4] hræsinn[5] við með hrísi.

1) fylgð. 2) ekki var. 3) fylkingunni. 4) gera þèttan. 5) háan.

Bls. 39, 2.

Sami: Magnús! faðir þinn við móðinn mikla gekk allt í gegnum ferð[1] (með) liði sínu, þar er flokkar börðust. (Hann) varði jöfra erfðir; Ólafr rèð at hverfa[2] fram svá hart, en hugfull hjörtu skullu[3] við þat.

1) fylkingu. 2) gánga. 3) skelfdust.

Bls. 39, 3.

Sami: Hákon, sá er fèll á Fitjum, hèt[1] fjölgegu, ok rèð hegna heiptarráu, en fírar unnu hánum. Þjóð hèlt síðan fast á lögum fjölblíðs Aðalsteinsfóstra; búendr eru enn seinir af því minni[2].

1) var kallaðr. 2) gleyma Hákoni seint.

Bls. 40, 1.

Sighvatr: Ek hygg karlfólk[1] knáttu kjósa rètt, af því at Ólafar ok svá jarlar gáfu frið eignum lofða. Haralds arfi[2] ok hvardyggr sonur Tryggva lèt halda þau laukjöfn[3] lög, er lýðar þágu at þeim nöfnum.

1) bændr. 2) Ólafr helgi. 3) ágæt.

Bls. 40, 2.

Sami: Ek var með þèr, úngr þengill, þat haust, er (þú) komt austan; stillir, máttu einn hegna[1] alla jörð[2]; svá fregnist. Landfólk þóttist þá hafa tekit heiðan himin höndum, er (þú), lofðúngs burr, lifðir ok krafðir landa.

1) verja. 2) ríki þitt.

Bls. 41, 1.

Sami: Ek lèt föður Magnúss[1] fregna hvè fólgin orð jöfurs dólga, þau er or[2] eyru heyrðu, fóru á svik. Ek bar ossum[3] lánardrottni hvert mál af heilum hug, þvíat (ek) brugðumst[4] eigi; ek vissa þó ótta[5].

1) Olaf helga. 2) vor. 3) mínum. 4) nl. honum. 5) að það var ei hættulaust.

Bls. 41, 2.

Sami: Döglíngr! yðrir ráðgjafar skulut[1] reiðast við bersögli; konúngr! þat orð ryðr til dýrðar drottins[2]. Nema landherr ljúgi, kveðast búendr hafa önnur verri lög, en þú hèzt mönnum endr[3] í Úlfasundum.

1) skulu ei. 2) eftir þinn sóma. 3) fyrrum.

Bls. 42, 1.

Sami: Veltir þjófs[1]! gjaltu varhuga við þeim hölda kvitt, er nú ferr hèðra[2]; (maðr) skal of stytta hönd í hófi. Teitir varmra benja tármútaris[3]! sá er vinr, er býðr vörnuð; en hlýðið til, hvat búmenn vilja.

1) rèttvís konúngr. 2) hèr. 3) hrafns, hermk.

Bls. 42, 2.

Sami: Hverr eggjar þik (at) höggva hjaldrgegna búþegna? þat er jöfri ofrausn[1], at vinna[2] innan-

lands. Aungr hafði ráðit svá úngum bragníngi áðr; konúngr, ek hygg rekkum þínum leiðast rán; herr[3] er reiðr.

1) ofsædum. 2) nl. slikt. 3) landsfólkið.

Bls. 43, 1.

Sami: Þat er hætt[1], er allir hárir[2] menn ætla á móti skjöldúngi, er ek heyri; (þú) skalt áðr ráða hót[3] við því. (Þat er) greypt[4], er þíngmenn hnepta[5] höfðum, ok stínga nösum niðr í felda; heldr hefir slegit þögn á þegna.

1) hættuligt. 2) gamlir. 3) nokkuð. 4) hræðiligt. 5) stínga saman.

Bls. 43, 2.

Sami: Heiptarstrángr harri! hverr eggjar þik at gánga á bak málum þínum; þú reynir opt þann stál[1]. Feingsæli[2] fyrda þengill skyli[3] vera fastorðr; hjaldrmagnaðr[4]! þèr hæfir aldri at rjúfa heit.

1) sverð. 2) sigrsæll. 3) á at. 4) hermk.

Bls. 43, 3.

Sami: Eitt mál er öfgast[1], þat (er) göfgir búendr mæla: minn drottinn leggr eign sína á óðal þegna. Seggr mun telja rán í því, ef (hann) selr út sína föðurleifð konúngs greifum[2] at[3] flaums fellidómi[4].

1) verst. 2) lendum mönnum. 3) eptir. 4) ofbrátt felldum dómi.

Bls. 44, 1.

Sami: Ek bið syni Ólafs mála snúðar[1]; meðal okkar er allt svá háligt; (menn) kveða óframs sök bíða aptans. Magnús! vèr erum vegnir[2]; ek vilda ey[3] lifa ok deyja með þèr mildum; þú varðar[4] hauðr[5] Haralds[6] (með) hjörvi.

1) að mál hans snúist til betra vegar. 2) vægnir. 3) ætíð. 4) ver. 5) getgáta; smbr. 10. B. bls. 341. 6) Noreg.

Bls. 44, 2.

Sami: Ólafr, órýr jöfra dýrða[1], lèt mik framast[2] með hríngum; þíng[3] drottins ens digra urðu drjúg.

Jafnt um allan aldr flotna sendis[4] bar ek gull á hvorutveggju hendi, en sjaldan hrygg berverk.

1) sem var sá ágætasti konúngr. 2) hann gæddi mig. 3) gjafir. 4) Ólafs konúngs.

Bls. 44, 3.

Sami: Hugir Sighvats[1] í garði Hörðaknúts, er hittig, nema mildr Magnús konúngr fagni mjök vel skáldit[2]. Ek fór með feðrum beggja þeirra, var ek þá enn óskeggjaðr með öllu; túnga fèkk mèr úngum[3] gulls.

1) nl. eru. 2) eg ætla at fara til Hörðaknuts, ef þú tekr ei vel undir bón mína. 3) getgáta.

Bls. 47, 1.

Arnór jarlaskáld: Síðan var þat, er siklíngr ýtti miklum flota suðr með láði; þá var skorðu skíði[1] of auðit skriðar; Vísundr rendi norðan. (Hann) bað Peitu[2] hjálma samnast til hverrar hömlu: menn hræðast við klæði Gjúka ættar[3]: eiki[4] þótti göfugt gerskum málmi.

1) skipi. 2) peitneska. 3) herklæðin. 4) skipið.

Bls. 47, 2.

Sami: Ljótu löðri varp utan á lyptíng, rauða gullit bifðist of skeiðar stýri[1]; fastligr fýris ángr[2] hneigði geystri furu[3]. (Þú) hèlt stirðum stálum[4] norðan fyrir Stafángr; elmars typpi[5] glóðu uppi, glík eldi, í Danaveldi.

1) konúnginum. 2) vindrinn. 3) skipi. 4) stefnum. 5) siglutoppar skipsins.

Bls. 49.

Sami: Árla[1] varð sú orðgnótt afkárlig[2] er drottinn hlaut; efnd fylgði því, er ylgjar[3] ángrtælir[4] rèð mæla: ræsir lèzt fúss at falla feigr framm und kló hrafni í grimmum grafníngs[5] gný[6], eða eiga Danmörk.

1) snemma. 2) frammúr skarandi. 3) úlfs. 4) hermk., konúngrinn. 5) skjaldar. 6) bardaga.

Bls. 50.

Sami: Ek mun segja, hve hlèborðs hallr ok hrími

sollinn Vísundr bar snarfenginn Sygna þengil norðan. Blíðr gramr setti branda[1] at breiðu Jótlandi; öld tók fús við æsi brynþíngs meginhrínga[2].

1) stafnása. 2) orustu, hermk.

Bls. 51.

Sami: Snjallr dýr siklíngr náði síðan at stýra Noregi ok allri Danmörk; máttr drengja drottins óx. Öngr annar barnúngr þengill hefir áðr stúngit und sik svá nógu[1] láði; brásk-at[2] bragníngs þroska[3].

1) stóru. 2) brást ekki. 3) uppgángr.

Bls. 53.

Þjóðólfr: Sjálfr Úlfs mögr[1] var austr í Elfi; þar rèð Sveinn at sverja, (með) hendr sínar á skríni, ok hèt fögru. Sonr Ólafs[2], gramr Skánúnga, rèð eiðum; þeirra sáttir hafa átt skemra aldr hánum[3], en skyldi.

1) Sveinn. 2) Magnús góði. 3) fyrir hann, Magnús.

Bls. 55, 1.

Arnór: Síðan vann konúngr vápnhríð, þá er Vindr um minnir[1]; stillir sveið hræ ófám[2] illvirkja at Jómi. Blóðugr vargr dró bráðla steiktan búk af glóðum; allfrekr bani hallar[3] rann á óskírð enni[4].

1) rekr minni til. 2) mörgum. 3) eldr. 4) heiðíngja.

Bls. 55, 2.

Arnór: sjá bls. 75.

Bls. 64, 1.

Þjóðólfr: Minn snjallr gotna spjalli[1] vá sigr fyrir sunnan Skotborgará; ek frá skarpa skæru[2] nær Heiðabý.

1) konúngr. 2) orustu.

Bls. 64, 2.

Sami: Ellu konr[1] undi at fella ótal Vinda; hvar hafi gumnar fregit gerfa meiri geirhríð[2]?

1) niðji, Magnús konúngr. 2) orustu.

Bls. 65.

Arnór: Ódæsinn[1] ræsir óð framm með breiða öxi, ok varp brynju; hjördyn[2] varð um hilmi Hörða. Hel

klauf fölva hausa, þá er jöfurr spendi tvær hendr of skapt; en skapvörðr himins[3] skipti jörðu.

1) ómoðr. 2) sverða glam. 3) guð.

Bls. 66.

Sjá 5. B. Geisli 28. v.

Bls. 67, 1.

Þjóðólfr: Hykk bróðurson Haralds[1] stóðu framast manna í hundraðs flokki; hrafn visei sèr hvassast húngrbann. Vinda flótti lá vítt; þar er Magnús barðist, varð höggvinn valr at hylja rastarbreiða heiði.

1) Magnús góða.

Bls. 67, 2.

Sjá 5. B. Geisli 29. v.

Bls. 68, 1.

Arnór: Skjöldúngr, (þú) lèzt valdit Vinda sorgum við skíra Skotborgará; Yngvi[1], sá förnuðr[2] þinn var frægr, er (þèr) fenguð við minna helmíng[3]. Þar lá varo[4] hærri valköstr, en víða runnin varga ætt, virðum kunn, mætti of klifa[5]; þèr var skapaðr sigr hins digra grams.

1) konúngr. 2) sigr. 3) liðsfjölda. 4) sýnu. 5) komast upp á.

Bls. 68, 2.

Sami: Fírar, hrósag æfi hugfulls vísa. Snarr siklíngr hlóð svá háfan hræköst af úlfa barri[1], at allnáttförull áleggjar[2] yggja[3] vífmar[4] máttið[5] klifa yfir; öld lá vítt.

1) val, dauðum mönnum. 2) steins. 3) -jötna. 4) úlfr. 5) mátti ei.

Bls. 70.

Sjá 5. B. Geisli 30 v.

Bls. 75.

Sami: Fúss ræsir lèt háit ramþíng glamma[1] á Ile; gramr rauð valska branda fyrir víðu Vestlandi[2].

1) orustu. 2) sjá 55, 2.

Bls. 76.

Þjóðólfr: Gramr ok jarl lögðu saman randir[1] fyrir skömmu; þar kom bitr brandlækr[2] á börva glæðis[3]

glóðar[4]; svá at merkendr[5] mannþínga[6] Héðins serkjar[7] mundut[8] meiri orrustu; herr náði geira[9] geirs gný[10].

1) lögðu til orustu. 2) blóð. 3) -græðis, sjóar. 4) gulls. 5) nl. hins. 6) þúngbæra. 7) brynju, þ. e. menn. 8) mundu ei. 9) gera. 10) bardaga.

Bls. 77, 1.

Sami: Ek frá skotið skeptifléttu ok mörgum spjótum á breiðum skjaldi; hrafn fèkk skjótt bráð, þar er háðum hjaldr[1]. Menn neyttu, sem mest máttu, grjóts ok örva at vápna sennu[2], en hörvar bauga[3] lágu barðir.

1) orustu. 2) í bardaganum. 3) menn.

Bls. 77, 2.

Sami: Bogmenn bárut[1] fleiri böslar[2] at hjörtogi[3]; mundit þrændi þreyta[4] fyrr at skeytum þann dag. Snæridörr[5] flugu síðan svá þykt um snæru[6], (at þú) sátt[7] illa í milli; ördrif var látit ótt.

1) báru ei. 2) örvar. 3) í orustu; eða *at hör tognum*, at spentum bogastreng. 4) þrjóta. 5) snærispjót. 6) í orustunni. 7) sást.

Bls. 78, 1.

Sami: Mjúklyndr Magnús bað mjök rekka knýja framar[1] böðský[2] á synda[3] mar[4]; hörð borð[5] þrifust[6], er (menn) börðust.

1) bera fram. 2) skjölduna. 3) sunda. 4) skipinn. 5) skildir. 6) voru teknir.

Bls. 78, 2.

Sami: Sú hildr varð of unnin römm, er viðir hramma[1] hardels[2] börðust; herr gekk snart at sunnudags snerru. Nár flaut á hverri báru, þá er feigir stafir hjörva gnýs[3] lètu fjör; þjóð sökk niðr af nöðrum[4].

1) Óðins. 2) orustu. 3) hermenn. 4) drekum, herskipum.

Bls. 78, mismgr. 6.

Sami: Mætr Magnús, vörðr kjalar vagna[1], gekk í fagran framstafn varar hrafni[2] at morði; þat var frægt; (vèr) gjörðum þar svá, at húskarla lið þverði jarli, en gengi[3] þengils vóx; herr nam at hrjóða skeiðr.

1) skipa. 2) skipi. 3) styrkr.

Bls. 78, mismgr. 6.

Ferð[1] jarls lá á ferli[2], áðr hinn dýri svanfoldar sólrýrandi[3] seldi hjörva stöfum[4] fjörgrið.

1) flokkr. 2) var komin á flótta. 3) Magnús konúngr. 4) mönnum.

Bls. 79, 1.

Sami: Mögr Ólafs hins digra rauð áðan 7 skip; jöfurr vá sigr; konar er Sogni fregnat slíkt hnípnar[1].

1) verða glaðar við þá fregn.

Bls. 79, 2.

Sami: Sverðgautar[1] Sveins hafa mist heimkvâmu ok sinna förunauta; för heima[2] er of orðin heldr hörð. Hreggi[3] æst unnr[4] hrærir þeirra hausa ok leggi á sanda grunni[5]; sjór þýtr um auðs árum[6].

1) hermenn. 2) manna. 3) stormi. 4) alda. 5) sjáfar botni. 6) mönnum.

Bls. 79, 3.

Sami: Gær sá ek harðliga kastat stóru grjóti, (sem) fór fast á fylkíng þeirra; haus gein[1] fyrir steini[2]. Vèr keyrðu(m) ofan strandhögg; stafn hefir numit staðar í miðju landi; Sveinn muna[3] varða[4] jörð orðum[5].

1) rifnaði. 2) af steinkastinu. 3) mun ei. 4) verja. 5) með orðum einum.

Bls. 80, 1.

Sami: Selunds[1] mær spurði einu orði, hver bæri blóðroðna skjöldu; satt er, at mörg öld[2] átti svâ[3]. Auðtróðu[4] varð auðit[5] at spróga[6] yfir um skóg. Tý-margr[7] flótti[8] bar iljar títt til Hríngstaða.

1) þannig Hk. 2) menn. 3) nl. rauðlitaða skjöldu. 4) konunum. 5) þær urðu. 6) fara, nl. flýandi. 7) mjög margr. 8) flóttamenn.

Bls. 80, 2.

Sami: Snarr Skánúnga harri[1] ber[2] saurstokkinn svíra; undr, nema aldrprúðr allvaldr Lundar[3] haldi fyrir[4]. Merki ens sterka jarls[5] flugu gær[6] (yfir) mold

ok mýrar fram at flæði[7]; flaugar dörr[8] dreif of hauga slóð[9].

1) Magnús konúngr. 2) þannig Hk. 3) Magnús konúngr. 4) verji sig fyrir Sveini. 5) Sveins. 6) í gjær. 7) ofan að sjó. 8) það senda spjót. 9) getgáta; yfir hálsana.

Bls. 81, 1.

Sami: **Jarl[1] náði at eyða[2] jöfrasetr[3] á vetri; þú[4] lèzt eigi litla landvörn standa af þèr. Mildr Magnús mátti hitta í flokk und skildi[5]; þá var nýtum næfa[6] Knúts[7] nær, sem hann væri ráðinn[8].**

1) Sveinn. 2) yfirgefa, fara burt frá. 3) aðsetrstað konúnganna. 4) Magnús. 5) hitti fyrir sèr alskjaldað lið. 6) systursyni. 7) Sveini jarli. 8) genginn í greipar óvinanna.

Bls. 81, 2.

Sami: **Ræsir þrænda! reiðr þorðir þú meiða rönd[1]; þú lèzt gefa hyrfelld[2] hús eldi ok eisu; namtu[3] hvert[4]. Gæðínga[5] vinr[6]! þú vildir gjalda gjörr[7] jarls fylgjorum skæðar dylgjur[8]; þeir rendu ört undan.**

1) skjöld. 2) felld af eldi. 3) þú tókst. 4) nl. hús. 5) vildarmanna. 6) konúngr. 7) fullkomliga. 8) fjandskap.

Bls. 82, 1.

Sami: **Hregg[1] hrindr glóðum af eikiveggjum í lopt upp, á Hrókalandi[2]; of unninn[3] óðr eldr leikr sunnr[4]. Bærr á Fjóni logar hálfu hærra; ræfr ok næfrar[5] þola nauð, nær hjónum[6]; Norðmenn brenna sali.**

1) vindr. 2) Sjólandi. 3) kveiktr. 4) fyrir sunnan, í Danmörk. 5) tróð af birkiberki. 6) uppi yfir húsbúendunum.

Bls. 82, 2.

Sami: **Vefgefn[1]! menn Sveins eigu þess at minnast ok kanna, sízt[2] vágu[3]: þrennar stefnur[4] víga freys manna[5]. Á Fjóni er von fagrs fljóðs; verum framm í vápna glammi með fylktu fólki; (oss) dugir[6] at rjóða vápn.**

1) kona. 2) síðan. 3) þeir börðust. 4) fundi, bardaga. 5) við menn Magnúsar. 6) ber.

Bls. 83.

Arnór: Ek hefi vítt[1] heyrt, at Helganes hèti, þar er hinn víða frægi vargleitir[2] hrauð marga vága elgi[3]. Rýgjar reggbuss[4] bað leggja saman randir öndvert rökkr; rógskýja[5] regni[6] hèlt haustnótt gegnum.

1) víða. 2) hermk. 3) skip. 4) hermk., Magnús konúngr. 5) skjalda. 6) orustunni.

Bls. 84, 1.

Sami: Drjúgspakr drengja harri lèt dörr álmi skept[1] fljúga af þrek á hjálma; eldr glæddi af oddum. Hilmir lètat sparðan hneiti[2], þjel harðara, Högna veðr[3] í gegnum; járn flugu þykt, sem þyrnir.

1) spjót með álmviðar sköptum. 2) sverð sitt. 3) bardagann.

Bls. 84, 2.

Þjóðólfr: Hitzik[1] er heitir Helganes, laut Sveins ferð[2] fyrir kesjum; bana verðir rekkar sukku sárir. Mætr Mæra gramr hèlt í snæri[3] (á) dörrum[4]; örr landreki[5] rauð mörgu spjóti aski studdan odd[6].

1) þar. 2) lið. 3) skotreim. 4) spjótum. 5) konúngr. 6) spjótsblað á eskiviðar skapti.

Bls. 84, 3.

Sami: Jarl flýði þaðan af auðu skipi sínu, þar er Magnús, otvin[1], gerði Sveini meinfært morð[2]. Herkonúngr rèð hrjóða[3] egg hneitis[4] í sveita[5]; blóð sprændi á brýndan brand; gramr vá[6] til landa.

1) vinr manna, konúngr. 2) mannskæðan bardaga. 3) rjóða. 4) sverðs. 5) blóði. 6) barðist.

Bls. 85, 1.

Arnór: Viðr Helganes vantu keppinn yggjar veðr[1], þatz[2] æ mun uppi (vera), meðan heimrinn byggist; valgammr[3] skók blóðugt fiðri[4] í vápna rimmu[5]. Þjóðum kunnr Yngvi! fèkktu öll þeirra flaust með hríngum[6], en síðan tókt þú við meira sigri; jarl vissi sik missa foldar.

1) orustu. 2) það er. 3) örn. 4) fiðr. 5) bardaga. 6) gjörvöll skip þeirra.

Bls. 85, 2.

Sami: Gramr, ballr[1] Skánúngum, tók skeiðr[2] Bjarnar bróður[3] allar með hríngum[4]; þjóð reyri þeirrar tíðar[5] þíngat[6].

1) örðugr. 2) skip. 3) Sveins. 4) gjörvallar. 5) þá. 6) þángað.

Bls. 85, 3.

Sami: Söndug lík Sveinsmanna rekr sunnan at ströndum; öld sèr, hvar hræ fljóta vítt fyrir utan Jótland. Vitnir[1] dregr valköst or vatni, vargr slítr búk í víkum; sonr Ólafs vann hannat ara[2] föstu[3].

1) úlfr. 2) erninum. 3) saddi hann.

Bls. 86, 1.

Þjóðólfr: Ek bar heim frá hjaldri gauskan skjöld ok þó[1] brynju; mèr hlanzt til þess; rammr sverðdynr[2] varð suðr á sumri. Ek gat fríð vápn; ek fèkk hjálm, þar er harðfengr hilmir barði Dani; en ek sagða (það) fyrr kyrru fljóði.

1) svo. 2) bardagi.

Bls. 86, 2.

Sami: Sonr Ólafs bauð áðan at standa[1] upp á land. Magnús gekk reiðr af skeiðum með mikla manndýrð[2]. Snarr hilmir bað herja í Danmörku, hark vóx; hastr fleygir[3] hart um hauga[4] fyrir vestan Skáney.

1) gánga. 2) vegsemd. 3) hleypr. 4) hæðir.

Bls. 87, 1.

Sami: Nú taka Norðmenn (at) knýja[1] merki Magnúss: vèr gaungum nær staungum; berkak[2] sjaldan minn skjald[3] á hlið. Sláni skýtrað[4] skeifum fæti yfir Skáni suðr til Lundar; fár vegr er mèr fundinn fegri.

1) bera framm. 2) eg ber ei. 3) skjöld. 4) skýtr ei.

Bls. 87, 2.

Arnór: Ítr lógandi[1] Yngvi[2] vann nóga[3] uppgaungu á Skáneyju; hilmir Hörða gerði hjörþey[4].

1) gjöfull. 2) konúngr. 3) mikla. 4) orustu.

Bls. 87, 3.

Þjóðólfr: Bárum at æru[1] ísköld járn á lið[2] vísa;

skeyttar[3] lokvánir[4] Skánúnga ríða[5] skjótt. Rauðr eldr leikr bráðr of breiðan bý, at váru ráði; en ernir[6] atblásendr[7] valda því vási[8].

1) nægiliga. 2) hlið. 3) samanfelldar. 4) hýbýli, bæli. 5) falla. 6) ötulir. 7) brennumenn. 8) þeirri þraut.

Bls. 88, 1.

Sami: Siklíngr (með) miklum her eyðir sem bráðast bygð í Danaveldi; bjartr eldr svíðr um búðir seggja. Hjaldrs móðr halr berr skjöldu um heiði Danmarkar; vèr hlutum sigr, en menn Sveins renna sárir fyrir.

Bls. 88, 2.

Sami: Fjörðfylkir[1] lèt verða spornat forntraddan mó[2] á Fjóni; (vèr) leynumst lítt miðli skjöldúnga liðs[3]. Mörg merki fara upp í morgin. Menn Sveins, þeir er nú renna fyrir Magnús, munat[4] synja stærra verka.

1) Firða f., Noregs konúngr. 2) völl. 3) þ. e. *herflokkar konúnganna eru mjög nærri hvorir öðrum*. 4) munu ei.

Bls. 88, 3.

Sami: Hefik ekki annat at drekka, en þenna sjá, er ek fylgi jöfri; ek sýg sylg[1] or söltum ægi. Við Skáneyjar síða liggr fyrir oss; höfum drýkt[2] vás[3] fyrir vísa[4], en uggum all-lítt Svía körlum.

1) drykk. 2) drjúgt. 3) erfiði. 4) konúngi.

Bls. 89, 1.

Arnór: Allvaldr rèð eigi eklu[1] gjalda Dönum svik; fullhugaðr tiggi lèt lið Falstrbyggja falla. Úngr auðar þorn[2] hlóð þúnga valköstu fyrir örnu, en hirðmenn tæðu[3] hála[4] ara grenni[5].

1) eigi lítt. 2) konúngr. 3) dugðu. 4) vel. 5) herkonúnginum.

Bls. 89, 2.

Sami: Hríngserks lituðr[1] rauð næst frán[2] merki á Fjóni; gramr dróttar sótti fold; herr galt ráns frá hánum[3]. Öld minnist, hverr herskyldir[4] fyldi annan tög[5], jafnþarfr blám[6] hrafni; hilmir gat ört hjarta.

1) hermk. 2) fögur. 3) landsfólkið þoldi rán af honum. 4) hermaðr. 5) tug, tvítugs aldrinn. 6) svörtum.

Bls. 90.

Oddr Kikinaskáld: Manngrimm rimma vas[1] háið[2] fyrir Mikaels messu; Vindr fèllu, en hrafnar vöndust þar valtafni[3]. En önnur óhlitulig[4] (rimma) varð litlu fyrir jól fyrir sunnan Árós; grimm gunnr[5] hófst upp með gumnum.

1) var. 2) háð. 3) bráð. 4) ljót. 5) orusta.

Bls. 91, 1.

Arnór: Hefnir[1] Ólafs! (þèr) fenguð[2] yrkisefni; nú mun kveðit[3] aukast. Þú lætr hlakkar hauka[4] drekka hrælög[5]; ek geri slíkt at málum. Frækinn rýrir randa reyrar[6] setrs[7]! Þú hefir gervar fjórar örva hríðir[8] á einum vetri; allvaldr, þú er kallaðr ofvegr[9].

1) sonur. 2) nl. mönnum. 3) kvæðið. 4) hrafna. 5) blóð. 6) sverðs. 7) skjaldar. 8) orustur. 9) óvægr.

Bls. 91, 2.

(*Þjóðólfr*): Hildr[1] háðist góðu heilli, sem Magnús vildi; sóknstærir[2] selr[3] mèr færi[4] at þylja[5] um sigr. Buðlúngr þrænda rauð brand; síðan bar hann, ept[6] þrennin[7] hervíg, iðula[8] hærra sköld[9] at gjöldum[10].

1) bardagi. 2) hermk. 3) gefr. 4) tilefni. 5) kveða. 6) eptir. 7) þrjú. 8) opt. 9) skjöld, þ. e. hlut. 10) úr býtum.

Bls. 129, 1.

Haraldr Sigurðarson: Sjá 5. B. bls. 62.

Bls. 129, 2.

Þjóðólfr: Sjá 5. B. bls. 88, 2.

Bls. 130.

Haraldr Sigurðarson: Sjá 5. B. bls. 88, 1.

Bls. 131.

Bölverkr: Sjá 5. B. bls. 89, 1.

Bls. 132.

Þjóðólfr: Tveir höfðíngjar höfðust eitt at, þar er Eilífr sat: þeir fylktu hamalt[1]. Austrvindum ók[2] í öngan[3] krók; rèttr liðsmanna[4] varat Lesjum lèttr.

1) svinfylktu, gerðu oddafylking. 2) Austrvindur hneptust. 3) þraungan. 4) hermanna lögin.

Bls. 133.

Illugi Bryndælaskáld: Minn drottinn gekk opt á frið Frakka[1] fyrir óttu; duglum[2] döglíngi vara[3] fljótrent[4] at snótar bý.

1) barðist opt við Frakka. 2) dugligum. 3) var ekki. 4) það var ei hægt að reka hann á flótta.

Bls. 134, 1.

Þjóðólfr: Sá er rèð at gánga á landi Lángbarða við (...) lund[1].

1) með hugrekki.

Bls. 134, 1.

Bölverkr: Svöl skúr knúði hart svartan snekkju brand frá landi; en brynjaðar skeiðr báru skrautla[1] reiði[2]. Mætr hilmir sá málma[3] Miklagarðs fyrir barði[4]. Mörg barmfögur[5] beit[6] skríðu á hám borgararmi.

1) skrautliga. 2) búnaðinn. 3) eirturna. 4) stafni. 5) borðfögur. 6) skip

Bls. 135.

Sami: Snjallr stillir rauð stál í styr, ok gekk á mála; síðan háðist hildr hvert ár, sem sjálfir vilduð.

Bls. 138.

Þjóðólfr: Úngr hötuðr tandrauðs[1] ormtorgs[2] hætti sèr. Segja má tekna átta tögu[3] borga á Serklandi, áðr Serkjum hættr herskorðuðr[4] gekk heyja harðan hildar leik und skildi í slèttri Sikileyju.

1) glóðrauðs. 2) gulls, Haraldr. 3) tugi. 4) hermaðr.

Bls. 139.

Illugi: Haraldr! brauztu sunnlönd röndu[1] und mestan Mikjal. Sonr Buðla[2] bauð heim mágum sínum, sem (vèr) frágum.

1) með herskildi. 2) Atli.

Bls. 140, 1.

Þjóðólfr: Darrlatr[1] dasi[2] hefir staðit fjarri, dólglauss[3], þá er ómynda[4] skyndir[5] tók endr[6] Rindar eljö[7]. Afríka jöfri varat hlýðisamt[8] at halda hagfaldinni[9] Ánars mey[10] nè lýðum fyrir hånum[11].

1) sá sem ekki nennir at halda á spjóti. 2) letíngi. 3) án þess að gánga í orustu. 4) kannske: sverðs. 5) hermk., konúngrinn. 6) förðum. 7) landið. 8) honum dugði ekki. 9) sem þakin er högum og beitilandi. 10) landi. 11) Haraldi.

Bls. 140, 2.

Bölverkr: Borð rendust at, Drottinn, váttu[1] drengliga; súð[2] varð dreyrafull við eyri[3], þar er (þú) blèzt[4] jörðu blóði. Lík, sokkit of stokka[5], vann[6] sand und sèr fyrir sunnan Sikiley, þar er sveiti[7] skyndi[8] miklu liði.

1) þú barðist. 2) skip þitt. 3) ströndina. 4) blandaðir. 5) fyrir borð. 6) fekk, fann. 7) blóð. 8) rann.

Bls. 140, 2.

Sami: Reiðmæltr[1] jöfurr, prýddr við rausn! rèttu[2] at hætta skeiðum á vit[3] Bláland; byrr lá at breiddu[4] stáli[5]. Skúr laust á dýra skjaldrim, á þröm, stokkinn skokks mjöll[6], en lofðúngr reisti[7] lauka[8] við þúngan sjó.

1) greiðorðr. 2) þú rèðst. 3) til. 4) kannske *bræddu*, bikuðu. 5) stefni. 6) á sjórokinn borðstokk. 7) samt. 8) siglutrèn.

Bls. 141.

Sami: Nenninn[1] gramr hefir gagn[2] ór hverri gunni[3]; ferð[4] gekk, ok hjó sverðum; snörp snerra[5] háðist þá síðan.

1) ötull. 2) sigr. 3) orustu. 4) herliðið. 5) hrið.

Bls. 154.

Þjóðólfr: Liðs höfðíngi lèt kviðjat úlfgráð[1], þá er spjótum var lypt[2]; en þeirs[3] runnu undan, báðu friðar. Hann hefir opt keyptan auð með oddi fyrir sunnan sjá, þar er blauðum var leitt[4]; svá finnast minni til.

1) sefaði græðgi úlfs. 2) þá barizt var. 3) þeir sem. 4) þar sem bleyðimenn þorðu ekki að koma.

Bls. 159.

Sami: Þjóð veit, at Haraldr hefir háðar áttján[1] grimmligar rimmur[2]; halir hafa opt rofit sáttir fyrir jöfri. Hróðigr konúngr! þú rauð[3] blóði hanss klær[4]

arnar, áðr færir hígat[5]; imr[6] gat hvassar klær, hvar[7] komut.

1) 18. 2) orustr. 3) rauðst. 4) áfjáðs. 5) híngað. 6) úlfr. 7) þar sem þer.

Bls. 161.

Stúfr skáld: Eggdjarfr ofrhuginn fór leggja und sik Jórsali; (hin) efri fold var virk[1] víga valdi[2] ok Grikkjum[3]. Ok með ærnu ríki kom jörð óbrunnin heimöl[4] und gunnar herði[5]. Önd Haralds ofar löndum[6].

1) vinveitt. 2) Haraldi. 3) Grikkjum. 4) heimil. 5) hermk., Harald. 6) þetta held eg vera stef, og heyra til síðasta vísuorðs í næsta erindi: *önd Haralds (á) víst um aldr með Kristi ofar löndum.*

Bls. 162.

Sami: Ráð ok reiði Egða grams[1] stóðu (móti) svikamönnum á ýmsum Jórdanar borðum[2]; þat orð rann. En fyrir sanna afgjörð gat þjóð illa frá[3] stilli[4], (ok) fekk vísan váða. Vist um aldr með Kristi[5].

1) Haralds. 2) bökkum. 3) þannig Hk. 4) fékk gjöld af honum. 5) *sjá næst undang. vísu.*

Bls. 167, 1.

Þórarinn Skeggjason: Gjörr jöfurr náði handa glóðum[1], en Grikklands stólþengill gekk steinblindr straungu aðalmeini.

1) gulli.

Bls. 167, 2.

Þjóðólfr: Eyðir heiðíngja[1] sútar lèt stínga út bæði augun stólþengils; þá var styrjöld byrjuð. Allvaldr Egða[2] lagði gráligt mark á bragníng austr[3], en stillir Grikkja fór illa götu.

1) vargs. 2) Haraldr. 3) eystra.

Bls. 169, 1.

Haraldr konúngr Sigurðarson: Súð[1] sneið fyrir víða Sikiley: brýnn[2] vengis hjörtr[3] skreið vel und drengjum til vánar[4]; (vèr) várum þá prúðir; en ek

vætti[5] minnr[6] at motti[7] muni nenna þinnig[8]. Þó lætr gullhríngs Gerðr[9] í Görðum skolla við mèr[10].

1) skipið. 2) fljótr. 3) skipið. 4) sem von var. 5) vænti. 6) siðr. 7) ónýtjúngr. 8) þángað. 9) konan. 10) vill ei þýðast mig.

Bls. 169, 2.

Sami: Fundr var þess, at þeir þrændir höfðu meira lið; sú snerra[1], er vèr of gerðum, varð víst errilig[2]. Úngr skildumst (ek) við úngan allvald, fallinn í styr. Þó lætr o. s. fr.

1) hrið. 2) snörp.

Bls. 170, 1.

Sami: Svanni! vèr jósum sextán senn í fjórum rúmum, þá er brim vexti[1]; húm[2] dreif á hafskips húfa[3].

1) vóx. 2) sjó. 3) siður. Stef, sjá 169, 1.

Bls. 170, 2.

Sami: Ek kann átta íþróttir: ek fet[1] at smíða Yggs lið[2], ek er hvast[3] færr á hesti, hefik stundum numit sund, ek kann skríða á skíðum, ek skýt ok ræk[4], svá at nýtir[5]. Þó lætr o. s. fr.

1) kann. 2) Óðins öl, þ. e. yrkja. 3) vel. 4) eg ræ. 5) gagn er að.

Bls. 170, 3.

Sami: Munat ekkja nè úng mær enn sanna, at (vèr) værim í borg suðr, þar er (vèr) gerðum sverða svip[1] um morgin? (Vèr) ruddumst um með oddi; merki verka eru þar. Þó lætr o. s. fr.

1) orustu.

Bls. 171.

Sami: Ek var fæddr, þar er Upplendíngar bendu álma; nú læt ek skeiðr, leiðar búmönnum, skolla[1] við sker. Ek hefi vítt[2] skotit eygarð[3] (með) barði[4]. Þó lætr o. s. fr.

1) fljóta. 2) víða. 3) sjónum. 4) framstafni.

Bls. 172, 1.

Stúfr: Ógnarmildr öðlíngr Egða[1] gat[2] þá mægð,

er vildi; Gauta spjalli[3] tók, gnótt gulls ok dóttur bragníngs.

1) Haraldr. 2) fekk. 3) konúngr.

Bls. 172, 2.

Valgarðr af Velli: Haraldr! skauztu beiti[1] und hinn fríðsta farm, þú færðir grunnlaust gull austan ór Görðum; frami veitist þèr. Hugdyggr jöfurr! (þú) stýrðir hvatt í hörðu glyggi[2]; sáttu[3] Sigtún, er sædrif lètti; en skip hnigðu[4].

1) skipi. 2) veðri. 3) þú sást. 4) svifu.

Bls. 173.

Þjóðólfr: Snjallr landreki[1]! síðan reist eikikjölr örðigt vatn austan ór Görðum; allir Svíar rèðu því[2]. Skeið Haralds, höll á sollin hlæborð[3], gekk und breiðum vef[4] með gullit mikla; ótt glygg[5] fèll um tiggja.

1) konúngr. 2) eða *tjóðu þèr*, veittu þèr lið. 3) hlèborð. 4) segli. 5) stormr.

Bls. 174.

Valgarðr: Ógnblíðr ýngvi[1]! síðan slaung[2] eik[3] und þèr í haf frá Svíþjóðu; rètt óðal var of ætlat yðr. Rifhynd[4] bar fyrir slètta Skáney, þars[5] (hann) rendi rètt á stag; en skeiðr skelktu brúðir, nánar Dönum.

1) konúngr. 2) hljóp. 3) skipið. 4) skipið. 5) þar sem.

Bls. 175, 1.

Sami: Haraldr! lèztu gerfa[1] herjat alla Sælund; tiggi, þú hnyggr[2] andskotum; vargr rann hvatt at vittja[3] valfalls. Fjölmeðr[4] konúngr gekk á Fjón, en fèkkat[5] hjálmum lítit erfiði; rít[6], ríkula[7] rístin[8], brast.

1) gjörsamliga. 2) hnekkir. 3) vitja. 4) fjölmennr. 5) fekk ei. 6) skjöldur. 7) af afli. 8) klofin.

Bls. 175, 2.

Sami: Bjartr eldr brann í bæ fyrir sunnan Hróiskeldu; nenninn[1] ræsir lèt reykvell[2] fella ofan rönn[3]. Gnógir[4] landsmenn lágu[5]; hels[6] ló[7] sumum frelsi; harmvesalt hyski dróst hljótt til skógs á flótta.

1) ötull. 2) eld. 3) hús. 4) magir. 5) nl. fallnir. 6) fjötrar. 7) svipti.

Bls. 176.

Sami: Daprt of skilda ferð[1] dvaldi, en fögur sprund urðu fengin; þeir Danir, sem eptir lifðu, drifu undan. Lás[2] hèlt líki[3] drósar, fjötrar bitu fíkula[4]; mart (hlið) hörundbjarta fljóð leið[5] fyrir[6] yðr til skeiða.

1) menn. 2) læstr fjötur. 3) líkam. 4) griðarlega mjög. 5) gekk. 6) á undan.

Bls. 177.

Þjóðólfr: Nú er víðis valmeiðum[1] hætt[2] (at) vætta[3] góðs friðar; drótt veit mikinn ótta: her hefir skeiðr fyrir hauðri. Morðs mildr Magnús vill halda hlunngotum[4] norðan, en ítr Haraldr skreytir önnur unnvigg[5] sunnan.

1) mönnum. 2) hæpið. 3) vænta. 4) skipum. 5) skip.

Bls. 180, 1.

Valgarðr: Þar er (þèr) hèldut yðrum skipum sunnan, var iðglíkt[1] sjó[2] inn í ormsmunn[3], sem eldr brynni. Skeið bar hinn rauða skolpt; skein af hreinu gulli; dreki fór mikla dagleið, braut dúfu[4] und húfi[5].

1) öldungis eins. 2) að sjá. 3) dreka höfuðið. 4) báru. 5) síðunni.

Bls. 180, 2.

Sami: Löðr[1] var lagt í beði[2], sollit haf lèk golli[3], en hrannir[4] þógu[5] ógrlig höfuð (á) herskipum. Þú ræðr öllum Noregi, en æðri ræsir ristr aldri kaldan sjó; snjöll sveit tær[6] sínum drottni.

1) brimlöður. 2) í hrannir. 3) gulli. 4) öldurnar. 5) þvoðu. 6) veitir lið.

Bls. 180, 3.

Þjóðólfr: Víðkunnr vísir! þú lèzt vatn slitna und þunnri skör; dýr flaust klifu flóð, þar er (þèr) fórut austan ör Danmörk. Sonr Ólafs[1] bauð þèr síðan hálf

land[2] ok þegna við sik; hykk[3], at frændr fyndist þar hála[4] fegnir.

1) Magnús. 2) lönd. 3) eg hygg. 4) mjög.

Bls. 185.

Bölverkr: Hoddstríðir[1]! síðan varð græn grund heimöl[2] þèr, er (þèr) fundut Magnús, en (þú) bautt[3] hánum gull, sem ek heyrða. Sætt endist allfriðliga í milli ykkar frænda, en Sveinn vætti[4] síðan rómöldu[5] einnar.

1) mk., Haraldr. 2) heimil. 3) bauðst. 4) vænti. 5) styrjaldar.

Bls. 193.

Haraldr konúngr: Þórir! þegi þú; þú er úgegn þegn; ek heyrða, at faðir þinn hèti Hvinngestr.

Bls. 194.

Magnús góði: En þótt faðir minn hèti Hvinngestr, þá gerði hann aldri garð um hestreðr[1], sem Sigurðr Sýr; sá var faðir þinn.

1) saumaði hann aldrei fyrir hesta sína.

Bls. 196, 1.

Arnór jarlaskáld: Magnús! hlýð til máttigs óðar; ek veit manngi[1] annan fremra. Jóta gramr! (ek) ráðumst yppa[2] yðru kappi í fljótu kvæði. Hörða drottinn! þú er rèttr haukr; hverr gramr er þèr stórum verri; þinn þrifnuðr[3] verði meiri, en þeirra, unz allr himininn rifnar[4].

1) engan. 2) lýsa. 3) uppgángr. 4) eða: *verði þinn þrifnuðr meiri, unz himininn rifnar, en þeirra* (þrifnuðr) *allr* (einginn).

Bls. 196, 2.

Sami: Ótti fengins gulls[1]! (þèr) kunnut hætta elgjum æðiveðrs[2] á skelfðan græði, eða fæðit ella flestan aldr und drifnu tjaldi. Minn hollvinr! vísundr berr

þik snarla í lyptíng innan, líkan hvössum hauki; aldri skríðr farlikt[3] eiki[4] und fríðra fylki.

1) mk., Magnús. 2) skipum. 3) falligt. 4) skip.

Bls. 197, 1.

Sami: Jöfra bagi[1]! (þèr) lètuð mannkyn eigi hafna yðru nafni. Hlenna[2] þreytir[3]! þú flýr hvatki[4] hyr nè málm í broddi styrjar[5]. Hlenna dólgr! ek hrósa því, er (þú) glæsir herskip: búníngr hiunna reiðar[6] er sem röðull renni upp í heiði eða brenni vitar.

1) mótstöðumaðr, yfirkonúngr. 2) ræníngja. 3) kúgari. 4) getgáta. 5) bardaga. 6) skips þíns.

Bls. 197, 2.

Sami: Er[1] mildíngr rennir Meita hlíðir[2] sævar skíði[3], lízt mönnum sem engla fylki himna þengils renni ósamt[4] unnar[5].

1) þegar. 2) sjóinn. 3) á skipi sínu. 4) ásamt, undir eins. 5) yfir sjóinn.

Bls. 197, 3.

Sami: Ek frá, at þjóðir elska eyðendr græðilostins[1] geima vals[2] hit næsta guði í þessum heimi; þín inndrótt[3] er höfð at minnum.

1) sjólostins. 2) skips, mk., nl. konúngana. 3) hirðsveit.

Bls. 200.

Magnús góði: Margr sverðrjóðr[1] kveðr sik alinn verða búkarls dóttur at sorgum; ek uggi allítt ótta seggja. En ef einhver eldgefn[2] bannar svefna fyrir mèr, veldr víst svinn siklíngs systir andvöku minni.

1) maðr. 2) kona.

Bls. 236, 1.

Norðmenn: Nú fara daprar skeiðr, herkunnar[1] fyrir sunnan lög[2], heim í húmi með þenna dýrnenninn[3] gram dauðan. Öld hefir illa haldit þat höfut[4], er fremst var jöfra; hirðmenn hafa hulit[5] skylja[6]; era[7] stríðvana[8] síðan.

1) getgáta; þjóðkunnar. 2) í Danmörk. 3) ágæta vaskan.

4) mönnum hefir illa haldizt á þeim höfðingja. 5) kistulagt. 6) konúnginn. 7) ei er. 8) harmlaust.

Bls. 236, 2.

Oddr Kíkinaskáld: **Menn felldu mörg tár, þá er (þeir) báru mildan þengil í gröf: sú byrðr[1] var þúng þeim, er hann gat[2] seima[3]. Hugr deildist[4] svâ, at húskarlar grams hèldu varla vatni[5], en siklíngs þjóð sat síðan opt hnípin[6].**

1) byrði. 2) gaf. 3) gull. 4) hryggðist. 5) bundust ei tára. 6) sorgfull.

Bls. 237.

Sami: **Ek má[1] harða[2] illa, sízt[3] þraut góða æfi Magnúss, móðfíkins[4] stillis[5], stríð hafa of staddan Odd. Ek hvarfla, hvers manns þurfi; strángr harmr fær ángrat mèr; þjóð er döpr at dauðan döglíng, því förum vèr aprir.**

1) mèr líðr. 2) mjög. 3) síðan að. 4) hugdjarfs. 5) getg.

Bls. 251.

Haraldr konúngr: **Meðan líneik[1] lirlar[2] veri[3] sínum, galdrs[4] gerðr[5]! látum vèr haldit akkerum í Goðnarfirði.**

1) konan. 2) lætr vel að. 3) manni. 4) saungs. 5) kona.

Bls. 252, 1.

Þjóðólfr: **Ek segi eina spá: annat sumar skal kallnefr[1] halda furu[2] (með) fleini (enn þá) sunnar; vèr aukum króki[3] kaf.**

1) kaldnefr, akkerið. 2) skipi voru. 3) akkeris fleininum.

Bls. 252, 2.

Bölverkr: **Næsta árit bjóttu[1] leiðángr af láði, reistu[2] græði[3] glæstum gjálfrstóðum[4]; lögr gekk um (hin) fögru skip. Dýrr skukkr[5] lá á dökkri báru: Danir váru þá illa staðnir[6]; herr sá hlaðnar skeiðr fyrir hauðri.**

1) bjóstu. 2) þú ristir. 3) sjóinn. 4) skipum. 5) skip. 6) staddir.

Bls. 253.

Meyjar eybaugs[1] Dana skáru akkeris hrínga ör jast-osti[2]; þat þíng[3] of ángraði þengil. Nú sèr mörg mær ærnan krók ör járni halda skipum allvalds; færi[4] hlæs at því í morgin.

1) sjóar-. 2) mysu-osti, eða súrum osti. 3) sá hlutr. 4) færri meyar.

Bls. 254, 1.

Grani skáld: Ósvífr[1] Kraka drífu[2] blökk[3] lèt aldregi brá þorna úti í harða þykkum Hornskógi. Fila drottinn[4] rak flótta grams fjanda til strandar; faðir Dóttu[5] varð allskjótt at reiða auð út[6].

1) ósvífin. 2) gulls. 3) kona. 4) Noregs konúngr. 5) þorkell geysa. 6) gjalda fé.

Bls. 254, 2.

Sami: Döglíngr fèkk ara jóði[1] danskt blóð at drekka; veitk[2] hilmi gerðu[3] hörð hugins jól[4] við þjólarnes. Ætt arnar[5] spornaði[6] allvítt um valfalli[7]; vargr át hold Jóta, sem vildi: njóti hann þess vel!

1) erninum. 2) eg veit. 3) hafa gert. 4) mikið mannslag. 5) örninn. 6) gekk. 7) yfir valinn.

Bls. 255.

Stúfr: At frèttum[1] varð Falstr autt; drótt fèkk mikinn ótta; hrafn varð gladdr, en Danir váru hræddir hvert ár.

1) eptir því sem spurzt hefir.

Bls. 256.

Þorleikr fagri: Erumsk ván[1] vígs kænum vísa, (at) örr[2] finni Innþrænda lið í odda snerru[3] á rakna stigu[4]. Þó má guð enn valda[5], hvárr nemr annan öndu eða löndum; Sveinn hyggr lítt á sjaldfestar sættir[6].

1) mèr er þess von af. 2) sá örvi konúngr. 3) orustu. 4) sjó. 5) ráða. 6) á grið, sem sjaldan haldast lengi.

Bls. 257, 1.

Sami: Reiðr[1] Haraldr, sá er opt hefir rauða rönd[2]

fyrir löndum; færir breið borðröku[3] norðan á Buðla slóðir[4]. En gullmunnut[5], steini fagrdrifiu[6] lauks[7] glæsidýr[8] Sveins, þess er rýðr geira[9], sækja[10] sunnan of sjá.

1) snar. 2) skjöld. 3) skip. 4) haf. 5) með gyltum drekahöfðum. 6) máluð fögrum litum. 7) siglu. 8) skip. 9) spjót. 10) fara.

Bls. 257, 2.

Haraldr konúngr ok Þjóðólfr: Linns látbrjótr[1]! baldr brynþíngs sá er land á sunnarr fyrir[2] ráða[3] hefir logit at baldri fetilstínga[4]. Þá er sjá[5] enn norðri njörðr borða[6] glymhríðar[7] hála[8] fastmálari[9]; Gramr! þú er flestum[10] fremri norðr[11].

1) mk. 2) nl. at. 3) nl. Sveinn jarl. 4) sverðs, nl. að mér. 5) sá. 6) skjalda. 7) orustu, hernk. nl. Haraldr. 8) miklu. 9) orðheldnari. 10) þann. Fagurskinna. 11) á Norðrlöndum.

Bls. 258.

Stúfr: Þeir á þjóðu flýðu fund þengils af stundu; hugfullt hjarta[1] rèð stórt[2]. Haralds önd ofar löndum[3].

1) sá hugdjarfi konúngr. 2) hafði stórar raðagerðir og framkvæmdir. 3) Sjá bls. 161.

Bls. 259, 1.

Allr Heiðabær var brendr upp með endum[1] af reiði; en þat má kalla hraustligt bragð, er ek hugða. Ván er, at (vèr) vinnim Sveini harm; vark[2] á borgararmi í nótt fyrir óttu; hár logi gaus ör húsum.

1) enda í milli. 2) eg var.

Bls. 259, 2.

Þorleikr fagri: Fólkrögnir[1], hinn er veitað[2], getr fregna sveit fylkis, hve heiptgjarn konúngr hefr arnat[3] til Heiðabæjar: þá er Haraldr rendi endr[4] austan byrskíðum[5] ár[6] til þengils bæjar þarflaust; þat er án um væri[7].

1) mk. 2) veit það ekki. 3) farið. 4) forðum. 5) skipum. 6) snemmindis. 7) hvað aldrei skyldi verið hafa.

Bls. 261.

Sami: Sveinn, sá er varð borinn beztrar tíðar[1] und miðgarði[2], bauð ríkri þjóð at rjóða randir á landi. Þó lèzt bilstyggr[3] Haraldr heldr vilja berjast á byrjar val[4], ef hvatráðr konúngr hèldi láði.

1) til mestu hamíngju. 2) á jörðu. 3) bráðlátr. 4) skipi.

Bls. 264, 1.

Sami: Ek of frá, hve Sveinn elti Austmenn allt á veg flausta[1], þá er annarr snarlundaðr siklíngr hèlt undan. Allr fengr[2] frænda þengils varð fljóta á ell sollnu Jótlands hafi; þeir[3] lèttu fleiri skip.

1) haf. 2) herfáng. 3) frændr.

Bls. 264, 2.

Sami: Hugstinnir vinir siklíngs[1] buðu seggja drottni[2] mikla sætt[3]. Þeirs[4] höfðu minna lið, svöfðu hjaldr[5]. Ok snarráðir búendr dvöldu síðan sókn, er (þeir) tókust orðum; önd var ófölㅤýta kindum[6].

1) Haralds. 2) Sveini. 3) mikið fè til griða. 4) þeir er. 5) vildu ei berjast. 6) bændr vildu fegnir lifa.

Bls. 269.

Þjóðólfr: Hverr drottinvandr[1] þegn hjaldrvitjaðar[2] skyli[3] sitja ok standa, sem dýrum dólgstýranda[4] hugnar. Öll þjóð lýtr feiti fólkstara[5]; fátt er til, nema játta þat[6], sem konúngr vill þá bjóða gotnum[7].

1) -hollr. 2) hermk., Haralds. 3) skal. 4) hermk., konúngi. 5) hermk., konúnginum. 6) játa því. 7) mönnum.

Bls. 270, 1.

Haraldr konúngr: Ek sè hinn örfa Einar þambarskelfi, þann er kann skeina þángs þjálfa[1], gánga hèr upp fjölmennan. Fullafli[2] bíðr fyllar hilmis stóls[3]; ek finn, at minna húskarla lið drífr opt á hælum jarli.

1) sjoinn. 2) þessi ríki höfðingi. 3) ætlar sèr að setjast í konúngs hásæti.

Bls. 270, 2.

Sami: Rjóðandi randabliks[1]! Einar mun ráða oss ör landi, nema kyssi enn þunna öxar munn.

1) sverðs, mk.

Bls. 282.

Þjóðólfr: ([1]) Frán[2] sveit[3] hefir skipt sinni dáð[4] ok góðum drottni[5] við Sveini[6]; þat drengspell[7] er lengi til minna.

1) Fagrskinna hefir þann vísubelming, er þessi vísuorð eru úr tekin. 2) hraust. 3) Norðmenn. 4) hollustu. 5) Haraldi. 6) nl. brugðið trú sinni við Harald, og geingið á hönd Sveini. 7) mannskaði, eða ómannligt verk.

Bls. 288.

Sighvatr: Ívar! (þèr) sátuð eigi meginfjarri[1], þá er færðag[2] orð[3] at ossum[4] ſtrum drottni: lof[5] sóttist. Þèr er vant, at hnekkja lofi þínu, alls[6] hann rèð hlýða hróðr sinn[7]; hefig beidt hljóðs á báða bekki.

1) mjög lángt frá. 2) eg færði. 3) ljoð. 4) vorum. 5) lofkvæðið. 6) fyrst. 7) lofkvæði um sig.

Bls. 294.

Arnór: Tiggi rauð frána[1] egg á Fjóni, en vann[2] síðan Fjónbyggja lið rýrt; eldr rann um sjót[3] manna.

1) snarpa. 2) gerði. 3) hýbíli.

Bls. 295.

Haraldr Sigurðarson: Nú emk orðinn ráðbani allra[1] ellifu ok tveggja manna[2]; þau morð eru svá, at ek man enn; (ek) eggjumst vígs. Lýtendr golls[3] inna enn gráleik, ok ginn[4] ferr með[5] skolli[6]; (menn) kveða lauki lítit gæft til auka[7].

1) alls. 2) þann. Hk. 3) menn. 4) tál. 5) er samfara. 6) prettum. 7) málsháttr: opt vex laukr af litlu.

Bls. 308.

Þjóðólfr: Fagurt sprund! ek sá skeið hrundit í á framm at flæði; kenn[1] þú, hvar laung súð hins prúða dreka liggr fyrir landi. Frán[2] orms föx glóa und farmi

sízt[3] hánum var ýtt af hlunni; búnir svírar báru brunnit gull.

1) sjá. 2) fögr. 3) þannig Hk.

Bls. 309, 1.

Sami: Laugardag slýngr[1] liðbaldr[2] af sèr laungu tjaldi, þá er prúðar ekkjur líta orms súð út ör bæ. Næsta[3] rèð úngr allvaldr at stýra nýrri skeið vestr ör Nið, er árar drengja falla í sjó.

1) sviptir. 2) herkonúngrinn. 3) þar næst.

Bls. 309, 2.

Sami: Ræsis herr kann slíta rètt ræði[1] ör verri[2]; ekkjan[3] stendr, ok undrast áraburð, sem furðu. Ert mun snót[4], ef[5] svörtu ferkleyf[6] sæfáng[7] gánga í tvö; þöll[8] leggr leyfi á þat, við fullan frið[9].

1) þær beinu árar. 2) sjónum. 3) konan. 4) henni mun falla illa. 5) nl. hin. 6) árar. 7) þann. Hk. 8) konan. 9) hún mundi lofa árunum að brotna, ef friðr væri í landi.

Bls. 309, 3.

Sami: Hár[1] veit sorgar[2], áðr en sæfáng[3] slítist ör straungum mar. Norðmeðr[4] róa negldum unnar naðri[5] út inn hegldа[6] straum. Þar er herr heldr sjö tigum ára til verra[7], er sem (maðr) líti arnarvæng af járni.

1) keipurinn. 2) þann. Hk.; reynist. 3) árarnar. 4) -menn. 5) skipi. 6) iskalda. 7) hafs.

Bls. 310, 1.

Sami: Skafnir snekkjustafnar eigu skjól und skógi; vísi leiðángrs læsir[1] lönd (með) herskipa bröndum. Almenníngr liggr innan hverja vík í skerjum; hábrynjaðar[2] skeiðar láta eið hlýja[3] sèr.

1) umkringir. 2) vel útbúnar með verjum, skjaldaðar. 3) þann. Hk., skýla.

Bls. 310, 2.

Sami: Konúngr lemr barði[1] háfan hlymgarð Hlèss-eyjar[2]; þá neytir þengill snekkju strengja til þrautar.

Skaði[3] lindis[4] er eigi inndæll[5] bjúgu járni[6]; grjót ok veðrin ljótu. gnegr[7] af digrum gaddi[8].

1) með stafninum. 2) sjó. 3) þannig Hk. 4) linditrjáa, vindr. 5) er skaðligr. 6) akkerinu. 7) nagar. 8) akkeris fleini.

Bls. 311.

Sami: Haraldr þrýstir nú sinn helmíng[1] hraustla at Elfi; nær[2] Noregs drottinn! (þèr). náttið at landamæri. Gramr á þing við[3] þumlo[4]; þar er Sveini eindagaðr hans fundr, skyldr hröfnum[5], nema Danir haldi undan.

1) liði sínu. 2) knár. 3) hjá. 4) þannig Hk. 5) nl. bardagi.

Bls. 313, 1.

Steinn Herðisarson: Hauklyndr[1] þengill sagði hitt er hugði vera myndu: kvað þar þrotna ván eirar[2] fur hánum[3]. Frægr hilmir kvað hvern váru[4] skyldu falla of þveran annan, heldr en vægja; menn brutu upp[5] öll vápn.

1) lyndr sem haukr, snarlúndaðr. 2) vægðar, friðar. 3) sèr, Haraldi. 4) vorra manna. 5) toku fram.

Bls. 313, 2.

Sami: Hugstrángr drottinn, hinn er hitti hersa, beið Dana fundar við $1\frac{1}{2}$ hundrað lángra skipa. Þat var næst, er reiðr[1] atseti[2] Hleiðrar rèð rísta þángs láð[3] þángat þrimr hundraðum sunda mörum[4].

1) ötull. 2) sá sem hefir aðsetr sitt í Hleiðru, Sveinn Danakonúngr. 3) sjóinn. 4) skipum.

Bls. 314, 1.

Þjóðólfr: Vargholl̄r veitir vingjafá[1] lèt lystr dreka skolla[2] fyrir miðju brjósti[3]; þat var oddr[4] lofðúngs liðs.

1) konúngr. 2) fljóta. 3) nl. flotans. 4) broddr.

Bls. 314, 2.

Sami: Friðvandr jöfurr bað hrausta fylkíng standa fast; mèr sýndust hildíngs viðir[1] skjalda hömlur hamalt[2]. Nýtr ráðandi manndáða lauk rammsyndan naðr[3] röndum[4] fyrir utan Nizi, svá at hver (rönd) tók aðra.

1) vinir. 2) samskarað. 3) dreka. 4) með skjöldum.

Bls. 314, 3.

Steinn Herðísarson: Úlfr, stallari grams, hèt á oss alla, þá er hákesjur skulfu; róðr var greiddr úti á græði[1]. Skeleggjaðr[2] spjalli[3] snjalls landreka[4] bað leggja sitt skip vel framm með skylja[5], en seggir játta[6].

1) hafi. 2) hvatr, öruggr. 3) vinr. 4) konúngs, Úlfr stallari 5) konúnginum. 6) því.

Bls. 315.

Stúfr: Haraldr vann Sveini meinfært[1] fyrir móðu[2] mynni; vísir, þar er (þèr) gerðut viðrnám, varð[3] biðja friðar. Spjallar[4] jöfurs[5], gyrðir hjörvi, herðo atróðr fyrir utan Halland; heit und blès blóði á lög.

1) farar tálma. 2) Nizar. 3) Sveinn. 4) vinir. 5) þann. Hk.

Bls. 316, 1.

Sami: Hvártveggi nýtr hlífarstyggr skjöldúngr bað seggja lið skjóta ok höggva: skamt var á miðli liða. Bæði[1] fló[2] grjót ok örvar, þá er brandr hrauð[3] af sèr rauðu blóði; fregra[4] gotna fjörvi brá skjótt.

1) þannig Hk. 2) flaug. 3) ruddi. 4) frægra.

Bls. 316, 2.

Þjóðólfr: Upplenzkr hilmir[1] dró álm[2] alla nótt; hinn snjalli oddviti lèt hremsur[3] drífa á hvítar hlífr[4] Blóðugr oddr smú[5] brynjur búandmönnumk; flygr[7] vigra[8] óx, þars[9] gjöld finna[10] stóðu í fanngs[11] skjöldum.

1) Haraldr. 2) boga. 3) örvar. 4) hlífar. 5) smó, smaug. 6) þannig Hk. 7) flug. 8) spjóta. 9) þar er. 10) örvarnar. 11) drekans.

Bls. 317.

Steinn Herðísarson: Vèr börðumst; undr er, ef örmóts viðir[1], þeir er vörðu víða grund, kendu eigi Harald gjörva[2] of[3] síðir, þá er Norðmenn hèldu forðum herskildi[4] fyrir Nizar ósi; hrafn fèkk gnótt náss í óttu.

1) menn. 2) fullvel. 3) um. 4) börðust.

Bls. 318, 1.

Arnór jarlaskáld: Tiggi, lèztu hjálmáro[1] heyra,

er (þú) rautt[2] tvær týrfíngs[3] eggjar, hits[4] fyrir Nisi. Áðr mannfall væri, skriðu borð nýs[5] naðrs[6] norðan, at fýsi[7] allvalds; hrafnþarfr konúngr[8] hlaut skjóta stafni til Hallands.

1) hermenn. 2) rauðst. 3) sverðs. 4) þar. 5) nýsmíðaðs 6) dreka. 7) vilja. 8) herkonúngr.

Bls. 318, 2.

Sami: Heiðmær[1] konúngr, sá er hvergi flýði geirjálm[2], hrauð[3] Dana skeiðir, glaðr und gulli roðnum hjálmi. Buðlúngr! skjaldborg raufst; hoddglötuðr[4] skaut broddum gegnum brynjur bragna, en skúfar[5] súngu of ná.

1) stórgjöfull. 2) úr orustu. 3) eyddi. 4) mk., konúngr. 5) hræfuglar.

Bls. 319, 1.

Sami: Hinn forhrausti Sveinn gekkat[1] saklaust[2] af sinni snekkju: þat er hugi minn; harðr málmr kom við hjálma. Farkostr[3] fljótmælts[4] vinar Jóta[5] hlaut at fljóta auðr, áðr en öðlíngr flýði frá dauðri verðúng[6].

1) gekk ei. 2) án orsakar. 3) skip. 4) -mælts. 5) Sveins. 6) hirð.

Bls. 319, 2.

Þjóðólfr: (Menn) kváðu gegnan Sogns gram[1] hrjóða senn á einni svipstund hit fæsta sjötigu glæst skip Sveins þjóðar[2].

1) Harald. 2) manna.

Bls. 320.

Sami: Sveinn! (þú) átt launa sex jörlum Dana, þeim er vexa[1] hvöt[2] örleiks[3], sigr innan[4] eina gunni[5]. Vígbjartr[6] Fiðr[7] Arnason, sá er vildit[8] forðast[9] snöru hjarta, varð fánginn í miðri fylkíngu.

1) auka. 2) hvatleik. 3) orustu, nl. berjast hvatliga. 4) í. 5) bardaga. 6) frægr af orustum. 7) Finnr. 8) vildi ei. 9) nl. með.

Bls. 331, 1.

Gramr, sá er gerðir[1] grund[2], lykr lángskipa stöfnum norðr frá Eyrarsundi; hrafngælir[3] sparn[4] höfn

hæli[5]. Gulli glæstir brandar[6] ristu gjálfr, en súðir skjálfa; (þat) var heldr hvast fyrir vestan framm Hallandi.

1) umkríngir. 2) nl. með skipum. 3) þann. Hk., hermk., Sveinn konúngr. 4) sporaði. 5) með kjalarhælnum, nl. lagði til hafnar. 6) framstafnar.

Bls. 331, 2.

Eiðfastr Haraldr! (þèr) gerðut[1] opt skeiðum fyrir jörðu. Sveinn sker ok eysund til fundar annars konúngs. Lofsnjallr hrafngrennir[2], hinn er lykr hvern vàg stöfnum, hefra[3] út[4] lítit lið allra Dana sunnan.

1) girtuð. 2) hermaðr. 3) hefr ei. 4) úti.

Bls. 331, 3.

Snjallr gramr! (þèr) sustóð[1] suðr, þar er allir Danir[2] æsto[3] mæltrar stefnu; enn sèr eigi minni efni[4] Nær[5] Sveinn tekr at nenna[6] norðr til landamæris (at) finna Harald, varð vindsamt[7] fyrir víðri jörðu.

1) skunduðuð. 2) þann. Hk. 3) heimtaðu. 4) nauðsýn til sáttafunda. 5) vaskr. 6) fara. 7) stormasamt.

Bls. 232, 1.

(þá) er seggir hvárstveggja[1] hittast, telja snjallir búendr mjök hátt allmörg orð, þau er fyrða ángrar. þeir þegnar, er þreyta[2] allt í gegnum[3], láta eigi brátt við sáttum. Ofrhugi svellr ollu[4].

1) þannig Hk. 2) keppa. 3) ávalt, um allt. 4) = öldu, mönnum.

Bls. 332, 2.

Ófriði verðr allhætt, ef sættast skal; þeir menn, er kunnu miðla, vega öll mál jöfra í skálum.

Bls. 333.

Hefik[1] heyrt hitt, at glaðr Haraldr ok Sveinn settu hvárttveggi öðrum gisla; þat var góð sýsl[2]. þar laukst[3] fylld[4] sátt með váttum ok öllum fullum frið, at hvárgi[5] skildi; þeir haldi svá særum!

1) eg hefi. 2) raðstöfun. 3) þannig Hk. 4) fullkomin. 5) á hveriga hliðina.

Bls. 336.

Þjóðólfr: **Öld Steinkels[1], sú er vildi veita lið ógnteitum jarli[2] gefin helju; styrkr stillir olli því. En hinn, er fegir[3], segir: Hákon lèt hörva hvat[4] fyrir, því at aflván[5] þaðan[6] reyndist hánum illa.**

1) þannig Hk. 2) nl. var. 3) sem vill fegra málið. 4) hvatt. 5) líðs von. 6) frá Svíaríki.

Bls. 339, 1.

Sami: **Landkarlar[1], lystir sleitu[2], lètu[3] gram varla sæma[4] lög; öld gerði ódæmi á jörðu. Ok tröll brutu hrís í hleypikjola hæls[5] þeim andskotum vísa, er ollu því ráði þjóðar.**

1) bændr. 2) gjarnir ófriðar. 3) sögðu. 4) halda. 5) fætr; tröll brutu hrís á fætr þeim, gerðu þeim farartálma, þ. e. *þeir fóru illa för.*

Bls. 339, 2.

Sjá bls. 269.

Bls. 340, 1.

Sami: **Hneykir[1] hólmbúa[2] tók harðan taum við Rauma; ek hygg fylking hins frægsta Haralds gengu[3] þar fast. Eldr var gjörr[4] at gjaldi[5], gramr rèð[6]; en þá tæði[7] hár hrotgarmr[8] at færa arma búendr í hóf.**

1) hnekkir. 2) Haraldr konúngr. 3) hafa gengið. 4) kveyktur. 5) til hegníngar. 6) nl. því. 7) = rèð, náði. 8) eldr.

Bls. 340, 2.

Sami: **Gagn[1] greipra[2] þegna brann; glóð varð föst í tróði; herjoga hristir[3] laust Heina illum steini. Lýðir báðu sèr lífs; logi þíngaði[4] Hríngum nauðgan dóm, áðr niðrfall Hálfs galla[5] næmist[6].**

1) búsgagn. 2) grimmra. 3) Haraldr konúngr. 4) kvað upp yfir. 5) eldsins. 6) fengist; þannig Hk.

Bls. 341, 1.

Sami: **Stál bitu rendr[1] fyrir ströndu. Þriðja árit færði fylkir Hörða[2] starf[3] til króks[4] at Hvarfi: friðr namst[5].**

1) skildi. 2) Haraldr konúngr. 3) stríðið. 4) til lykta. 5) fekst.

Bls. 341, 2.

Sami: Nú er vandmælt, svá at afstandist, of[1] þau verk, er[2] vísi kendi Upplendíngum at eiga auðan[3] plóg. Höfuð svinns þengils[4] hefir þessi þrjú missari fengit sèr svá lángs tírar[5] at æ mun vinnast[6].

1) um. 2) þegar. 3) þannig Hk. 4) svinnr þengill. 5) frægðar. 6) vara.

Bls. 361.

Sami: Þórr stórra smiðbelgja[1] varp hvatt höldnum eldíngum[2] ör þrætu þorpi[3] at jötni hafrakjöts[4]. Geirröðr hrökkviskafls húða[5] tók glaðr við þeirri síu[6] or hljóðgreipum[7] afli galdra[8] smiðju[9].

1) járnsmiðrinn. 2) nl. illyrðum. 3) munni sínum. 4) skinnaranum. 5) brákar, nl. skinnari. 6) eldstroku. 7) þjótandi. 8) hljoða. 9) munns, þ. e. hann svaraði þeim illyrðum, er járnsmiðr hreytti að honum.

Bls. 362.

Sami: Sleggju-Sigurðr[1] eggjaði snák váligrar[2] brákar[3], en skapdreki skinna[4] skreið of[5] leistar heiði[6]. Menn sást[7] orm, búinn ilvegs kilju[8], áðr neflángr konúngr tángar[9] ynni á naðri nautaleðrs[10].

1) járnsmiðr. 2) voðaligrar, stórrar. 3) skinnara. 4) skinnari. 5) yfir. 6) golfið. 7) óttuðust. 8) skóflötum, nl. skinnarann. 9) járnsmiðr. 10) skinnaranum.

Bls. 363, 1.

Halli: Mèr sýndist frændi Frísa kyns[1] færðr í brynju; hjálmfaldinn kútfaldi[2] geingr fyrir hirð í hríngum[3]. Túta, vanr úthlaupi, flærat[4] eld í ári[5]; sèk[6] sverð leika á síðu rúghleifa[7] skerði[8].

1) Túta hinn frislendski. 2) kannske: dvergr. 3) hringabrynju. 4) flýr ekki. 5) í ár. 6) eg sè. 7) melköku. 8) honum Tutu.

Bls. 363, 2.

Haraldr ok Halli: *Har.*, Hvert stillir[1] þú, Halli? *H.*, ek hleyp framm at skyrkaupum. *Har.*, þú mun láta gera smjörvan graut. *H.*, þat er gjörr[2] matr.

1) fer. 2) góðr.

Bls. 364.

Halli: Haddan skall, en Halli hlaut of-fylli grautar; ek kveð hornspánu hlýða[1] hánum betr, en prýði.

1) hæfa.

Bls. 365.

Sami: Greppr[1] þá dauðan grís at gruntrauðustum[2] ræsi; njörðr bauglands[3] sèr börg[4] standa á borði fyrir sèr. Ek lít rauðar runa[5] síður; ek ræð skjótgervu kvæði. Seggr hefir brendan rana af svíni; send heill, konúngr.

1) eg, skáldið. 2) huguðustum. 3) skjaldar, mk., cg. 4) svínið. 5) svíns.

Bls. 376.

Sami: Hraung[1] er, þars ek held um háfan þaungul, sízt[2] seldag fjör[3]; sýn[4] er, at sitk[5] at Ránar[6]; snmir ro[7] í búð með humrum[8]. Ljóst er[9] at gista lýsu[10]; ek á lönd út[11] fyrir ströndu; því sit ek bleikr í bruki[12], þari blakkir[13] mèr um hnakka.

1) niðr, hávaði. 2) síðan. 3) eg dó. 4) auðsèð. 5) eg sit. 6) hjá Rán. 7) eru. 8) stórum kröbbum. 9) það er bjart. 10) hjá lýsunni. 11) úti. 12) þángi. 13) slæst.

Bls. 385, 1.

Þorgils norðmaðr: Ek dró ófúsa ýsu; ek átta fáng[1] við laungu: ek vann hlömm[2] of höfði hennar[3]; þat var fyrir skömmu. Þó man ek hitt, at hafðak hrotta[4], vafðan gulli; dúðum[5] dörr[6] í blóði dreings; þat var fyrir leingra[7].

1) strit. 2) þúngt högg. 3) eg rotaði hana. 4) sverð. 5) hristum. 6) spjót. 7) leingra síðan.

Bls. 385, 2.

Haraldr konúngr: Harða[1] dyggir hirðmenn hjuggu stirða; ferð[2] sótti framm á flótta, en þat var[3] skömmu. Hitt var fyrr, at ek rauð branda[4] fjarri fóstrlandi; sverð saung í Serkjagarði, en þat var[5] laungu.

1) mjög. 2) liðið. 3) nl. fyrir. 4) sverð. 5) nl. fyrir.

Bls. 385, 3.

Þjóðólfr: Mildíngr rauð[1] spjótum í móðu[2]; þar var íllt geira mót[3]; goð voru gröm Dönum; en þat var[4] skömmu. Gramr setti niðr merki á slèttu Serklandi, staung[5] stóð at stillis ráði; þat var fyrir laungu.

1) skaut. 2) ánni, Nizi. 3) skæðr bardagi. 4) nl. fyrir. 5) merkis staungin.

Bls. 386.

Þorgils: Konúngr, otvin[1]! heyr þú á uppreist[2] orða minna; gramr gaf mèr vafða gullit[3]; þat var fyrir skömmu. (þú) saddir örn, ok eyddir fjörvi blámanna[4] örum; streingr styrfengins[5] stillis gall; þat var fyrir leingra.

1) vinr manna. 2) frammburð. 3) gullbaug. 4) nl. með. 5) harðfeings.

Bls. 387, 1.

Haraldr konúngr: Hin skýra mær! ek hlaut skjóta framm hlýri[1] af hröðúng[2]; felld súð gekk á flæði[3]; þat var fyrir skömmu. Enn fyrir sunnan England óð borð und mèr norðan; ristin[4] röng skalf í röstum; en þat var[5] laungu.

1) skipi. 2) í skyndi. 3) til sjóar. 4) skekin. 5) nl. fyrir.

Bls. 387, 2.

Þorgils: Vinda mýgir[1]! (þú) lèzt of vunnin virðum kunn römm víg; þrændr drifu ríkt und randir; en þat var (fyrir) skömmu. Enn fyrir sunnan Serkland hjó snarr þengill drengi; gramr kunni gaung at gunni[2]; en þat var[3] laungu.

1) eyðir. 2) var kænn í orustum. 3) nl. fyrir.

Bls. 401.

Úlfr stallari: Ek fèkk jafnan ónauðigr auðar. Stallarum stillis era þörf[1] at hverfa innan[2] stafnrúm[3] Haralds, ef (vèr) skulum tveir hrökkva undan fyrir einum þíngamanni. Hrein herbrekkan[4]! úngr kendag mèr[5] annat.

1) þeir þurfa ekki. 2) gánga í. 3) lyptingu. 4) = hör-brekka, kona. 5) vandi eg mig á.

Bls. 403, 1.

Tröllkona: Víst er, at allvaldr austan[1] eggjast vestr, at leggja mót[2] við marga prúða knútu[3]; þat er minn snúðr[4]. þar á valþiðurr[5] velja beitu, veit sèr ærna steik[6] af stafns haukum[7] stillis; ek fylgi þar jafnan.

1) Noregs konúngr. 2) fund. 3) margan falligan köggul. 4) hagr, gott fyrir mig. 5) hrafn. 6) bráð. 7) skipum.

Bls. 403, 2.

Sama: Skæð[1] brúðr örnis jóða[2] sèr gerfa[3] óför konúngs, (ok) lætr skína rauðan skjöld, er dregr at hjaldri. Svanni[4] sviptir holdi manna í svarðar[5] kjapta; óðlát konan litar úlfs munn innan blóði.

1) þannig Fagrskinna. 2) tröllkona. 3) gjörla. 4) tröllkonan. 5) loðna.

Bls. 404.

Draummaðr: Frægr gramr hinn digri vá flestan sigr til fremdar; ek hlaut heilagt fall til vallar[1], því at sátum heima. Ek uggi efst[2] ráð tiggja; yðr feigð mun of byrjuð: guð veldrat[3] slíku; (þèr) gefit fyllar[4] fákum fíks[5] trölls[6].

1) jarðar. 2) hið síðasta. 3) veldr ei. 4) fylli. 5) gráðugs. 6) nl. úlfum.

Bls. 407, 1.

Steinn Herðisarson: Úngr vísi! (þú) lèzt búendr falla allnær Úsu; herr sótti[1], þar er hlíftrauðr konúngr hætti lífi. þángatkváma þess konúngs mun iflaust vera Englum, er þá lifðu, sem[2] renni enn eptir[3].

1) nl. framm. 2) nl. hann. 3) nl. þeim, elti þá.

Bls. 407, 2.

Sami: Benjaregn[1] fèllu vítt um völlu, en víkíngar óðu blóð bragna; vargr náði bjargast þar.

1) bloðlækir.

Bls. 407, 3.

Arnór: Vísi rauð eirlaust[1] þúng járn á Englum vel nær Úsu; meira valfall nè kemr[2] um snjallan her.

1) vægðarlaust. 2) kemr ekki.

Bls. 408, 1.

Steinn Herðisarson: Mörg þjóð fórsk[1] í móðu[2]; sokknir menn druknuðu: ófár drengr[3] lá ár[4] of[5] úngan Mørukára. Fíra drottinn rak flótta framm; herr tók á ramri rás fyrir röskvum vísa. Ríklundaðr veit undir[6].

1) fórst. 2) díkinu. 3) margr maðr. 4) forðum. 5) yfir eða kríngum. 6) so á hèr að standa, einsog bls. 438 stendr; þetta er stef í drápunni: *Ólafr borinn sólu — ríklundaðr veit undir — sik beztan gram miklu;* það skal so upp taka: *ríklundaðr Ólafr veit sik borinn miklu beztan gram undir sólu.* (nl. á jarðríki).

Bls. 408, 2.

Haraldstikki: Vápnum höggnir Valþjófs liðar[1] lágu fallnir í fen ofan, svá at gunnhvatir Norðmenn máttu gánga yfir á nám einum.

1) liðsmenn.

Bls. 409, 1.

Arnór: Glóðheitr sveiti[1] fèll ofan, at fundi stillis: ve[2] óðu framm; grjót fló ört á móða Gauta[3]. Hykk[4] tók-fúsa[5] þjóð náðu at láta líf þaðra[6] þúsundum[7]; spjót flugu laus í hausum gumna.

1) blóð. 2) merkin. 3) menn. 4) eg hygg. 5) hernaðr-gjarna. 6) þar. 7) nl. saman.

Bls. 409, 2.

Sami: Gjafvinr Sygna[1], hinn er aldri fór á hæl fyrir hreinskjaldar[2] mönnum[3], fèkk gagn[4]; hildr[5] gekk at vildra mun[6]. Jarlar dyndu[7] undan til borgar; lið þeirra fèkka[8] eir[9]; mannkyn hefir þann morgun at minnum.

1) Noregs konúngr. 2) fagrs skjaldar. 3) hermönnum. 4) sigr. 5) orustan. 6) að óskum. 7) þustu. 8) fèkk ei. 9) vægð.

Bls. 413.

Sami: Ítr ýngvi[1], sá er aldregi sásk[2] háska á æfi sinni, bauð uppgaungu við lítinn helmíng[3]. En öflugr herr fór sunnan um England at berjast við dýran fylki; þeir fundust af stundu[4].

1) konúngr. 2) óttaðist. 3) liðsafla. 4) brátt.

Bls. 416, 1.

Haraldr Sigurðarson: Vèr gaungum framm í fylkíngu brynjulausir und blár[1] eggjar; hjálmar skína, ek hefka[2] mína[3]; skrúð[4] vårt liggr nú niðri at skipum.

1) bláar. 2) hef eigi. 3) nl. brynju. 4) herbúnaðr.

Bls. 416, 2.

Sami: Vèr krjúpum eigi í bug skjaldar at hjaldri[1] fyrir brakan vápna; haldorð[2] hildr valteigs[3] bauð svå. Menskorð[4] bað mik forðum bera hátt hjalmstall[5] í gný málma, þar er mættist hlakkar íss[6] ok hausar.

1) í orustu. 2) orðheldin. 3) -handar, kona. 4) hún, konan. 5) höfuðið. 6) sverð.

Bls. 417, 1.

Þjóðólfr: Þótt sjálfr fylkir falli til vallar, skalka ek[1] hverfa frá úngum erfíngjum grams; gengr, sem guð vill. Sól skínnat[2] á sýnni[3] konúngs efni, en þá báða; hefnendr[4] snjallráðs Haralds eru gerfir[5] haukar[6].

1) skal eg ei. 2) skín ekki. 3) vænligri. 4) synir. 5) sannir, fullkomnir. 6) nl. hreystimenn.

Bls. 417, 2.

Arnór: Ofrausn[1] stillis í straungu stáls eli[2] olli þat[3], er stríðir ormalátrs[4] máttið[5] bíða elli: lituðr hramma aldins[6] ótams varðrúnar[7] viggs[8], sá er aldregi sparði sik í vápna glyggvi[9].

1) ofdirfska. 2) bardaga. 3) því. 4) gulls, konúngr. 5) mátti ei. 6) gamals. 7) tröllkonu. 8) úlfs, nl. sá hermaðr. 9) orustu.

Bls. 418.

Sami: Hlítstyggr[1] hilmir hafðit[2] litit brjóst[3] fyrir sèr í hjálmþrimu[4], nè bifðist böðsnart[5] hjarta kon-

úngs: þars at blóðugr hjörr hins barra[6] döglínga hneitis[7] beit skatna, til þarfar hersa; menn sá þat.

1) ofrhugaðr. 2) hafði ei. 3) vörn. 4) orustunni. 5) herdjarft. 6) röskva. 7) -hnekkis, yfirkonúngs.

Bls. 419.

Stúfr: Varðandi geira regns[1], sá er vætki[2] sparði fjör, gekk glaðr í gegnum orrostur þaðra[3], sem[4] vind. Sá gramr flýðit[5] eld, nè járnit fellda[6]; þess of-dæmi eru síðan sæm[7] und erkistóli els[8].

1) hermk., Haraldr konúngr. 2) alls ekki. 3) þar. 4) gegnum. 5) flýði ei. 6) skot. 7) víðfræg. 8) himni, á jörðu.

Bls. 420, 1.

Þjóðólfr: Öld hefir goldit íllt afroð[1]; nú kveð ek her stiltan[2]; Haraldr bauð þjóðum þarflaust þessa för austan. Æfi snjalls siklíngs lauk svá, at vèr 'rom[3] allir í vandum stað[4]: lofðúngr fèkk grand hins leyfða[5] lífs.

1) beðið stóran skaða. 2) staddan í háska. 3) erum. 4) í hættu. 5) fræga.

Bls. 420, 2.

Arnór: Dauði hins ýgja[1] konúngs varð eigi auðligr[2]; broddar[3], reknir hoddum[4], hlífðut[5] hlenna sæfi[6]. Allir liðsmenn hins milda mildíngs kjöru heldr meirr falla um[7] fólksnaran fylki, enn[8] vildi grið.

1) óttaliga. 2) varð mönnum til mikils ógagns. 3) skeyti. 4) gullrekin. 5) hlífðu ekki. 6) konúnginum. 7) kríngum. 8) nl. at þeir.

Bls. 422, 1.

Sami: Heiti Völsúngs[1] fór vítt; sá er skaut nýtla[2] herskips borði norðan ör Nið, varð harða[3] marglofaðr.

1) konúngs. 2) röskliga. 3) mjög.

Bls. 422, 2.

Sami: Mèr er myrkt[1], alls[2] greppr[3] sèrat[4], hver í heimi orkar meira (at) jöfnum þrek; hrafngrennir[5] er orðinn[6] harðr. Mildíngr gat ert[7] mest úsljótt hjarta; vinnur[8] hvers eljunfíms[9] grams und himni hefir minni kostuð[10].

1) óljóst. 2) með því. 3) skáldið, eg. 4) sèr það ekki. 5) hermk., Haraldr. 6) hefir verið. 7) erft, öðlaðist. 8) framkvæmdir. 9) duganligs. 10) það er minna í þær varið, en framkvæmdir Haralds.

Bls. 423.

Sami: Harðgeðr Haraldr vissi sik ríkra hverjum gram und miðgarði[1]; döglíngr rèð slíkri dýrð til dauða. Heilög dýrri fold[2] hefir átt[3] hins stýröndum[4] efra[5] afreka[6]; frægri hilmir hnígrat[7] til moldar.

1) á jörðu. 2) himnariki. 3) ættíngja. 4) konúngum. 5) ágætara. 6) konúngs, nl. frænda Olafs helga. 7) hnígr ei.

Bls. 426, 1.

Þorkell Skallason: Sóknar uggr[1] lèt hundrað hirðmenn jöfurs brenna í heitum eldi, en þat var seggjum sviðukveld. Frètt er, at fyrðar knáttu liggja und kló flagðviggs[2]; imleitum[3] ölsblakk[4] fèkst áta af hræm Frakka.

1) hermk. 2) úlfs. 3) blakkleitum. 4) úlfi.

Bls. 426, 2.

Sami: Vilhjálmr, sá er rauð málma, hinn er skar hèlt[1] haf sunnan, hefir of-vèltan hraustan Valþjóf í trygð. Satt er, at manndráp man síð lètta á Englandi; éi deyr meiri mildíngr, en minn snarr harri var.

1) hélað, kalt.

Bls. 427.

Steinn Herðísarson: Fylkir lèt hin fljótu flaust í haf, er leið at hausti; konúngr skaut stafni[1], þar er beitir Hrafnseyrr[2]. Borð tráðu breiðan veg lángra skipa[3] óðr sjór[4] brimsgángr fèll um súðir. Sik miklu beztan gram[5].

1) lagði frá landi. 2) -eyri. 3) hafið. 4) sjóar. 5) Stef, sjá bls. 408, 1.

Bls. 428.

Sami: Þrýstir Engla otvins[1] hèlt austr liði sínu; konúngr Rauma braut stóran straumsæ um stýri. Allr

herr[2] tók glaðr við öflgum stilli, þá er hrínglestir[3] kom hèðra[4] vestan, Ólafr borinn sólu[5].

1) konúngs, Ólafr konúngr. 2) landsfýðr. 3) mk., hann. 4) hingað. 5) Stef, sjá bls. 408, 1.

Bls. 429, 1.

Þjóðólfr: Alldyggr eyðir Selund-byggja[1] naut áræðis; hugr ræðr hálfum sigri manna: Haraldr sannar þat.

1) Sjálendinga.

Bls. 429, 2.

Sami: Ráðgegn konúngr refsar þegnum reyndan ofsa; hykk, at rekkar hilmis haldi upp, því er valda[1]. Hljótendr sverðs[2] hafa slíkar byrðar, er (þeir) brjóta sèr[3]: Haraldr skiptir svá heiptum[4]: hverr nýtr sanns[5] við annan.

1) fái maklig gjöld verka sinna. 2) menn. 3) slíkar refsíngar, sem þeir vinna til. 4) refsíngum. 5) rèttinda.

Bls. 430.

Sami: Vekjandi snekkio[1] hjaldrs[2] lèt veitt mèr mörk fyrir verka[3]: hann lætr tilgerðir valda hylli sinnar.

1) þannig Hk. 2) hermk., konúngrinn. 3) kvæði mitt.

Bls. 435.

Steinn Herðísarson: Sóknörr Engla stillir[1] biðr lið eggdjarfra seggja stika öll sund dörrum[2] fyrir sínu landi. Jörð Fila drottins[3] mun eigi verða auðsótt sverða sóknherðendum[4]. Sik miklu beztan gram[5].

1) óvinr, Ólafr konúngr. 2) hafa allstaðar herskip úti. 3) Noregs konúngs. 4) þannig Fagurskinna. 5) Stef, sjá bls. 108, 1.

Bls. 436, 1.

Sami: Danskir drengir gengu utanborðs til jarðar[1] með brynjur ok hjálma; dynr úriks[2] málms varð gjörr. Sárir rekkar sunnan sukku til hafs grunna: hárr hranngarðr varp hausum þeirra á þröm jarðar[3].

1) til botns. 2) vots. 3) sjáfarströndina.

Bls. 436, 2.

Sami: Í Kaupángi[1], þar er heilagr gramr[2] hvílir,

mun sóknstrángr jöfur banna Sveini síu óðul; hann er ríkr. Ólafr konúngr[3] mun unna sinni ætt[4] hála[5]; arfi Úlfs[6] þarf-at[7] kalla þar til alls Noregs.

1) Niðarósi. 2) Ólafr helgi. 3) helgi. 4) sínum ættíngja, Óafi Haraldssyni. 5) mjög vel. 6) Sveinn. 7) þarf ekki.

Bls. 436, mismgr. 1.

Sami: Ek veit, hvar óslækinn[1] Ólafr rauð mæki[2] úti fyrsta sinni; mèr deilast minni til mála. Fjölgóðr konúngr hlaut fögur sverð lituð blóði til hafs[3] fyrir sunnan Halland; fyrðar ruðo branda.

1) hinn vaski. 2) sverð. 3) á sjó.

Bls. 437, 1.

Sami: Enn hraustgeðr konúngr bað halda herskildi austan[1] at gerva[2] gunni[3]: gramr bjóst við römum styr[4]. Laung borð færðu út litlu meira lið fyrir norðan Stað; tveir döglíngar tráðu túnvöll reyðar[5].

1) nl. til. 2) heya. 3) orustu. 4) bardaga. 5) sjóinn.

Bls. 437, 2.

Ólafr varði jörð ógnarorðum ok friðmálum, svá at allvaldr þorði eigi kalla til[1].

1) nl. ríkis í Noregi.

Bls. 438.

Steinn Herðísarson: Konúngr heldr ólaust stóli[1], sízt[2] heiptbráðr jöfurr náði hári[3] foldu; ætt Egða drottins[4] þreifst. Mætr hilmir Rauma verr grund[5] köldum málmi[6] ok röndu[7]; ek man þengils lof. Ríklundaðr veit undir[8].

1) ríki sínu. 2) síðan. 3) hárri. 4) Noregs konúngs. 5) nl. með. 6) sverði. 7) skildi. 8) Stef, sjá bls. 408, 1.

Bls. 439, 1.

Sami: Eggdjarfr þengill þrænda vill leggja öll lönd í frið við ærna snilli[1]; þat líkar skötnum vel. Þjóð hugnar[2], er þrályndr Engla ægir kúgar þegna til friðmála. Ólafr borinn sólu[3].

1) með mikilli snild. 2) líkar vel. 3) Stef, sjá bls. 408, 1.

Bls. 439, 2.

Arnór jarlaskáld: Ek hèt á[1] góðar skipasagnir[2], þá er[3] sátum hvern vetr gagnvert hrafns verðgjafa[4]; gramr drakk jafnan[5] lið[6].

1) ávarpaði. 2) menn. 3) vèr. 4) hermk., konúnginum. 5) opt. 6) öl.

Bls. 441.

Steinn Herðísarson: Hoddörr[1] þengill, sá er rýðr odda, gleðr her[2] hríngum; bragníngr bragna lætr bekksagnir[3] fagna gjöfum. Nenninn[4] Noregs konúngr gefr Norðmönnum stórum[5]; Engla þverrir[6] er örr. Ólafr borinn sólu[7].

1) ör af gulli. 2) menn. 3) veizlugesti. 4) röskr. 5) stórgjafir. 6) eyðir, Ólafr konúngr. 7) Stef, sjá bls. 408, 1.

Bls. 442.

Stúfr: Ek vissa gagnsælan[1] hildar-hyssi[2] fagna mèr af góðum byr gríðar[3]; nýzt[4] er at kanna[5] hann: þá er gjarn bræðir blóðstara[6], grimmr baugum[7] gekk sjálfr með gyltu horni (að) drekka á mik[8] at Haugi.

1) sigrsælan. 2) -hvessi, hermk., konúnginn. 3) hug. 4) best. 5) hafa viðkynníngu við. 6) hermk. 7) mildr af fè. 8) mer til.

Bls. 447, 1.

Steinn Herðísarson: Örr ættstuðill jöfra gefr hábrynjuð skip ok steinda[1] knörru; hann vill[2] synja hnöggvi sinnar[3]. Þjóð nýtr auðar Ólafs; sè[4] þú, hverr annarr konúngr reiðir[5] mönnum slíkt fè. Sik miklu beztan gram[6].

1) málaða. 2) mun. 3) neita því, að hann sè spar af fè, þ. e. hann er örlátr. 4) sjá. 5) greiðir. 6) Stef, sjá bls. 408, 1.

Bls. 447, 2.

Sami: Kynstórr hilmir gefr fírum brynjur ok hjálma, svá at virðir eingis[1]; þau klæði prýða hirð konúngs. Dyggr þeingill lætr dreingi þiggja af sèr þúngar Hars gerðar[2]; vísi launar verðúng[3] svá vás[4].

1) eins ok hann meti það að aungvu. 2) herklæði. 3) hirðin. 4) erfiði sitt.

Bls. 448.

Sami: Ólafr, (hinn) mildi konr[1] hildínga[2], gefr höggvit gull[3] til hylli[4], at alls.eingi snjallra jöfra má[5] svå. Spyrrþú, hverr gjörva[6] mun glíkt! gramr er borinn fremstr konúngmanna undir heiðum himni; hann er gjöflundr.

1) frændi. 2) konúnga. 3) sundrhöggna gullhringa. 4) nl. sèr. 5) nl. gefa. 6) gera.

SJÖUNDA BINDI.

Bls. 2.

Ungr frægðar-mildr Hákon kom híngat; hann er alinn beztr manna á foldu; (hann) fór með Steigarþóri; bauð síðan syni Ólafs upp hálfan Noreg, en mildr málsnjallr Magnús vildi hafa allan sjálfr.

Bls. 4.

Björn krepphenti: Vörsa drottinn[1] lèt vítt farit Halland brandi[2]; flótti varð rekinn skjótt, Hörða ræsir sveið hús. Síðan brendi buðlúngr þrænda mörg herúð: viðkastar hel[3] blès fasta[4]: viskdölsk ekkja[5] vakti.

1) Noregs konúngr. 2) herskildi. 3) eldrinn. 4) ákafliga. 5) kona.

Bls. 5.

Þorkell Hamarskáld: Stórhugaðr Þórir dró vítt saman sínar sveitir með Agli: þau ráð vårut[1].heldr haglig höldum. Ek frá Skjálgs vinum snörp mein á því, er lendir menn urpu steini um afl sèr[2] við morðvals[3] brynni[4].

1) voru ei. 2) reistu sèr hurðarás um öxl. 3) hræfugls. 4) hermk., konúnginn.

Bls. 6.

Gisl Illugason: Hann framdi sik úngr, þá er al-

endr imdar faxa[1] vildu ræna landi lofsælan gram, en jöfurr sótti Báleygs[2] viðu[3] með blám hjörvi.

1) ulfs, hermenn. 2) Óðins. 3) hermenn.

Bls. 7, 1.

Sami: Lofðúngr ýtti liði[1] ör Oslo til Egils fundar at krefja lands. Linns láðgefendr[2] ör tvennum lögum ok Rygir fylgðu ræsi sunnan.

1) skipi. 2) gulls-, menn.

Bls. 7, 2.

Sami: Þá knátti[1] sjá vel vigligan, sigri vanan siklíngs flota, er óþrotligt lið knúði árar fyrir Yrjar í miklum aga[2].

1) mátti. 2) ófriði.

Bls. 8.

Sami: Hilmir átti húsþíng við sjó, þat var fyrir innan Örvahamra; stórráðr konúngr bjóst at brenna[1] utan af Staði, en búendr flýðu.

1) nl. allt.

Bls. 9.

Sami: Helmíngr[1] Egils raufst við róstu[2]; rymr[3] varð í her utan við Illaðir. Hersar máttu eigi ráða landi fyrir láðgöfguðum Haða drottni[4].

1) lið. 2) orustu. 3) hark. 4) Magnúsi konúngi.

Bls. 10.

Þat ból[1], er ek veit gólast[2], breðr[3] í miðri Bjarkey; vandar böl[4] þýtr; tær-a standa[5] þarft[6] af Þóri. Jóan[7] mun eigi frýja[8] elds nè ráns, er kveldar: bjartr logi svíðr breiðan bý, reyk leggr til skýja.

1) bær. 2) best. 3) brennr. 4) eldr. 5) ekki stendr. 6) neitt gott. 7) Jón. 8) skorta.

Bls. 12, 1.

Skip rendust at hvatla; sverð snarpra fyrða bitu slætt[1]. Ullstreingr spurði orði, hve Þórir mætti[2]. Lundr hjörs[3] kvaðst heill at höndum, en hrummr at fótum: frágum þat gjörva; grjóts glamm gerði[4] á borði.

1) illa. 2) hvurnin honum liði. 3) mk., Þórir. 4) varð.

Bls. 12, 2.

Þórir á Steig: (Vèr) vârum fjórir fèlagar, færðum einn[1] við stýri[2].

1) lètum einn vera. 2) nl. fyrir flokkinum.

Bls. 13.

Þorkell hamarskáld: Sól unnar dags[1]! ek frá satt orð verða Agli á munni við einarðar latta[2] siklíngs þræla; (hann) kvað hvern þeirra makligra at hánga miklu hærra, en sik; eyðir hjaldrbliks[3] beið of mikit ángr.

1) kona. 2) ótrúa. 3) sverðs, mk., Þórir.

Bls. 14, 1.

Björn krepphenti: Snarr Sygna harri[1] rauð sverð á úthlaupsferðum[2]; vargr nam vítt at slíta varma bráð á Harmi. Fráttu[3], hve fylkir mátti leiða[4] drottinsvik? För gunnar gjörvis[5] varð greið: svá fór, at Þórir var heingdr.

1) Magnús konúngr. 2) ránsflokkum. 3) hefurðu frètt. 4) fælá aðra frá. 5) herkonúngsins.

Bls. 14, 2.

Hlífar-styggr hrafngæðir[1] nam hræða þrænzka drótt, er þeim[2] þótti markar böl[3] sveima[4] í bygðum. Ek hygg, at herbaldr lyki aldri tveggja hersa; syndjór svâru[5] vara[6] svángr: örn fló til hánga.

1) hermk. 2) bændum. 3) eldrinn. 4) geysa. 5) úlfr. 6) var ei.

Bls. 14, mismgr. 5.

Björn krepphenti: Hati vallbaugs[1] vengis[2] letr[3] víkínga falla; mögr Ólafs rýðr vítt[4] en fögru járn á ýtum.

1) orms. 2) gulls, mk. 3) lætr. 4) víða.

Bls. 15, 1.

Gisl Illugason: Hyrr[1] sveimaði[2], hallir[3] þurru[4], hár logi gekk um hèruð þeirra. Knátti[5] sjá landráð[6] konúngs, þar er salir fèllu um liði Þóris.

1) eldr. 2) geysaði. 3) hús. 4) eyddust. 5) mátti. 6) stjórnsemi.

Bls. 15, 2.

Sami: Hugfullr konúngr sættist síðan við hatendr sína; siðr[1] batnaði. Bragníngr gat launat[2] rekkum þann rètt, er ráðspakir bóendr áttu.

1) nl. bændanna. 2) veitti.

Bls. 16.

Sami: Gramr vann glatat þjófum, en gjörvan kaupmönnum frið, þanns[1] konúngr bætti svá, at fírum hlýddi[2] at skorða fagrbúin flaust[3] (með) öxum í Elfi.

1) þann er. 2) dugði. 3) skip.

Bls. 35.

Sami: Ek skal enn[1] kátr, þótt viðir unda teins[2] ætli skáldi[3] andrán[4]; járn taka at orna oss at beinum. Svarri[5]! hverr prúðr seggr deyr eitt sinn; en snart hjarta er skapat dreing[6]; ek skal enn minnast á þrek[7] í óði[8].

1) nl. vera. 2) sverðs, menn. 3) nl. mèr. 4) dauða. 5) kona. 6) mèr. 7) hreysti. 8) vísu minni.

Bls. 40.

Þorkell hamarskáld: Hugprúðr varga nistir[1] lèt snúðat[2] förn[3] vestr; hlýrin[4] stinnu brutu hröpn[5]; hilmir vann bannat frið.

1) hermaðr. 2) hraðað. 3) för sinni. 4) kinnúngar skipanna. 5) báru.

Bls. 41, 1.

Sami: Limsorg[1] of[2] Ljóðhús lèk fíkjum[3] nær himni; eldr gaus ör húsum; ferð[4] var vítt[5] fús á flótta. Örr skjöldúngr fór Ívist eldi: ræsir vann[6] róggeisla[7] rauðan; búendr mistu lífs ok auðar.

1) eldr. 2) í. 3) óðliga. 4) fólk. 5) víða. 6) gerði. 7) sverðið.

Bls. 41, 2.

Sami: Húngrþverrir hríðar-gagls[1] lèt herjat á Skíði; teitr vargr rauð tönn í margri ben innan (í) Tyrvist.

Grænlands drottinn[2] grætti meyjar suðr í eyjum; mylsk þjóð rann til mæði; sökkvir[3] Skota[4] gekk hátt[5].

1) arnar, hermk. 2) Magnús konúngr. 3) óvinr. 4) Magnús konungr. 5) gerði mikið afrek.

Bls. 42.

Björn krepphenti: Snarr konúngr bar vítt[1] randir[2] á slètta Sandey; rauk um Íl, þá er menn allvalds jóku á brennr. Seggja kind Satíris sveitar hnè und eggjar; snjallr sigrgæðir[3] rèð síðan falli Manverja.

1) viða. 2) skjöldu. 3) hermk.

Bls. 43, 1.

Sami: Hvert hvarf[1], þat er arfi Guðrauðar átti, var hætt; lofðúngr þrænda vann bannat Lögmanni lönd þar. Nýtr úngr gramr Egða lèt fenginn[2] naðrs bíngtöpuð[3] utar Nesjum, þar er túngr vettrima[4] umdu.

1) hæli. 2) handtók. 3) mk., Lögmann. 4) sverð, brandar.

Bls. 43, 2.

Gisl Illugason: Jöfra ægir[1] tók Ívistar gram fyrir Skíði, en Skotar flýðu. Fylkir, sá er framm tæði[2] hafði Lögmann konúng í liði[3] sínu.

1) Magnús konúngr. 2) gekk hraustliga framm. 3) á skipi.

Bls. 44, 1.

Sami: Fólkvörðr vann þrúngit[1] und sik fjórum ættlöndum eyja-dróttar, áðr en veðrsmiðr Viðurs[2], sá er fylkti hamalt[3], hitti valska jarla.

1) þreyngði. 2) hermk. 3) odda fylkingu.

Bls. 44, 2.

Sami: (Vèr) háðum hildi með frænda Haralds við innanverða Aungulsey, þar er konúngr ok ríkis vendir[1] jarlar brutu kapp sitt[2] af reiði[3].

1) — vanir, voldugir. 2) kepptu hverir við aðra. 3) í ákafa.

Bls. 45, 1.

Sami: Magnúss liðar[1] höfðu skorit margan baug-

varg[2] björtum oddi. Kapps vel[3] skipuð hlíf hertoga varð at springa fyrir darri[4] konúngs.

1) liðsmenn. 2) skjöld. 3) mjög vel. 4) skeyti.

Bls. 45, 2.

Björn krepphenti: Laufa lundr[1] rèð lífspelli Huga hins prúða í Aunguls sundi, þar slög[2] snuddu[3]; broddr fló snúðigt[4]. Jóta fellir[5] hefir farit öll eylönd brandi; grund liggr vítt und dróttum dyggs döglíngs um stundir.

1) hermk., Magnús konúngr. 2) vopn. 3) flugu. 4) fljótt. 5) Magnús konúngr.

Bls. 46, 1.

Þorkell hamarskáld: Broddr dundi á brynjur bragníngr skaut af magni, allvaldr Egða[1] sveigði álm[2], blóð stökk á hjálma. Hagl streings[3] fló á hríngа, ferð[4] hnè, en gramr Hörða lèt verða banat jarli í harðri hjarls sókn.

1) Magnús konúngr. 2) boga. 3) örvar. 4) liðsmenn.

Bls. 46, 2.

Gísl Illugason: Böðkennir[1] skaut báðum höndum, allir herr hilmis vá prúlliga[2]. Áðr Hugi fèlli, stukku hvítmýlíngar[3] af álmi[4], þeims[5] jöfurr sveigði.

1) hermk. 2) hraustliga. 3) örvar. 4) boga. 5) þeim er.

Bls. 49, 1.

Kali: Hve launa þínir þíngríkir höfðíngjar þèr hnossir? reyndu oss, jöfurr! Rengr bifast í röstum vestr.

Bls. 49, 2.

Magnús berfættr: Hefig illa fólginn minn auð[1], þanns[2] ek rèð veita margteitum mönnum. Ek læt klökkvan húf[3] klífa[4] kólgur[5].

1) varið fè minu. 2) þann er. 3) skipsborð. 4) fara yfir. 5) bárur.

Bls. 49, 3.

Gísl Illugason: Seggir höfðu þegit heimför af

höfuðsmanni[1]; þá var sókn lokit. Landsmenn litu sjá-drifin segl sett við húna yfir göfgu[2] liði[3].

1) konúngi. 2) glæsiligu. 3) skipi.

Bls. 51, 1.

Sami: Vágr þrútnaði; en steinóðr[1] storðar[2] galli[3] keyrði vefi[4] á stag. Dýrr dreki und skelfi Dána[5] braut hrygg í hverri glymbrúði hafs[6].

1) mjög óðr. 2) skógar. 3) stormr. 4) seglin. 5) Magnúsi konúngi. 6) báru.

Bls. 51, 2.

Sami: Blár ægir skaut búnum svíra, gjálfr[1] hljóp í gin gollnu[2] höfði: valfasti[3] djúps[4] skein af hausum döglíngs dreka, sem himins eisa[5].

1) sjór. 2) gylltu. 3) eldr. 4) gullið. 5) elding

Bls. 53, 1.

Sami: Síðan framdist Upplanda gramr[1] á Svía drottni[2] austr frá Elfi. Liðskelfir[3] tók 15 hèruð (með) fránni[4] eggju[5] ór lögum Gauta[6].

1) Magnús konúngr. 2) þ. e. græddi lönd af honum. 3) hermk. 4) snarpri. 5) egg. 6) Gautlandi.

Bls. 53, 2.

Þorkell hamarskáld: Hraustr allvaldr lèt valskan brand ok randir gjalla saman austar[1] Elfi; vitr stillir rauð völlu. Vellmildr[2] konúngr varð[3] þrási[4] á víg, þar er herðir[5] fèllu; gauzkr bolr lá und gulri kló grás arnar.

1) fyrir austan. 2) fémildr. 3) getgáta. 4) gjarn. 5) menn.

Bls. 54.

Norðmenn: Hinn þjóbreiði Íngi dvelr allleingi of-anreið.

Bls. 57, 1-2.

Gramr spurði, hvat Giffarðr gerði; hann var at kominn þannig, þá er lið barðist; vèr ruðum vápn í

dreyra. Fnaubi[1] var fulltraubr framreibar á raubum jó; valski riddarinn falsk[2], (hann) vill eigi fylla vàrn flokk.

1) sá ósnotri mabr. 2) faldi sig.

Bls. 57, 3.

Gísl Illugason: Fólkhvötubr[1] reib fyrst í gegnum safnab Svía, hnugginn[2] sigri. Dreyrugr málmr varb hlaupa á mebal hauss ok herba hans andskota.

1) hermk. 2) sviptan.

Bls. 58, 1.

Sami: Helmerki[1] blès um höfbi febr Sigurbar[2], en fránn[3] huginn[4] gladdist; ek sá þann fylki vega snörpu sverbi til sigrs meb mestum frama.

1) hermerki? 2) Magnús konúngs. 3) harbr. 4) hrafn.

Bls. 58, 2.

Sami: Ek fylgba fræknum Eysteins föbur[1] í atals drífu[2]; ek, vanr vàsförum[3], brá opt hjörvi meb frænda Haralds[4], þar er vega[5] þurfti.

1) Magnúsi konúngi. 2) orustu. 3) svabilförum. 4) nl. harbrába, Magnúsi. 5) berjast.

Bls. 59.

Eldjárn: Hví samir[1] hitt gebstirbum hirbmanni, at dúsa[2] ? vestu[3] nú knár, riddarinn hári[4], þó kjöl kosti[5]. Þat er satt, at ek býb Gjaffarbi (at) reiba[6] byttu; austr er til[7] hár í breibhúfubum hesti hvaljarbar[8].

1) sæmir. 2) vera atgjörbalaus. 3) vertu. 4) gamli. 5) kjölurinn kostist. 6) bera. 7) of. 8) því borbbreiba skipi.

Bls. 60.

Sami: Ek frá, at (þèr) ráknt flótta á Foxerni: þar var harbr hernabr; annat lib manna falsk[1], er ek heyrba. Gángr hjálmþrimu herbis[2] var hár[3], þar er Giffarbr barbi í hel gauzka dreingi, er[4] vàru staddir.

1) föl sig. 2) hermannsins, Gjaffarbs. 3) mikill. 4) hvar sem þeir.

Bls. 61, 1.

Magnús berbeinn: Mattildr er sú ein, er meinar

mèr leik ok teiti, ok vekr hildi; sveita már[1] drekkr or sárum suðr. Sá hvítjarpr svanni, er verr sín lönd röndu[2], kennir mèr (at) sofa lítið; sverð bitu högna hurðir[3].

1) hrafn. 2) með herskildi. 3) skjöldu.

Bls. 61, 2.

Sami: Hvat er betra í heimi, en vifit fagra? skáld hyggr sjaldan á þrá; sá dagr er mjök lángr, er dvelr dreingi. Ek ber þann þúngan harm af þíngi, er[1] ek skal aldregi finna minn svanna; menn skreytast at móti[2].

1) að. 2) á mannfundum.

Bls. 62.

Sami: Ek spyr í hljóði góð orð gullhríngs gerðar[1] um skáld; jörp armlín[2] mun eigi verpa á glæ sínum (orðum)[3]. Ek ann ræktar[4] málum guðvefjar þóptu[5], þótt eigi finnag[6] opt; viti menn, at ek hygg henni hála[7].

1) kvk. 2) kvk. 3) nl. tala þau orð til ónýtis. 4) ástar. 5) kvk. 6) nl. hana. 7) vil henni vel.

Bls. 66.

Veðr blæs vegg[1] um[2] tiggja; viðr[3] þolir nauð í löðri; læ klúngrs[4] tekr at knýja keip, en gellr í reipum. Mjórr sjötögr vöndr[5] skelfr, eik[6] skerr at flóði[7], beit[8] verða slíta sjá. Magnús stýrir[9] móð[10] und röndu[11].

1) skipsborðið. 2) kríngum. 3) skipið. 4) skaði viðar, vindr. 5) sjötíu siglutrè. 6) skipið. 7) hleypr eptir sjónum. 8) skipin. 9) hefir. 10) hug. 11) skildi, nl. til að bera.

Bls. 67.

Úhlífinn gramr bað-at eggendr[1] ugga lífi, hvegi er[2] lèt hinn ljóti landgarðr[3] fyrir barði[4]. Satt var, at allvaldr átti borit[5] ógnarart hjarta; geyst súð varð treystast farsælu[6] í gný græðis[7].

1) sína hugrökku fèlaga. 2) hversu sem. 3) sjór. 4) stafni. 5) bar. 6) heppni konúngs í siglíngum. 7) sjáfarins.

Bls. 70.

Magnús berbeinn: (Vèr) skulum hvatt[1] kvitta[2] heimför[3]; minn hugr er í Dyflinni; en ek kem eigi austr til Kaupángs kvenna[4] í hausti. Unik[5] því, at íngjan[6] synjar[7] eigi gamanþínga[8]; ærskan[9] veldr því, er[10] ek ann írskum svanna betr en mèr.

1) skjótt. 2) ljúka við. 3) nl. komast heim. 4) kvenna í Niðarósi. 5) eg uni. 6) sú únga kona. 7) nl. mer. 8) skemtiligs viðtals. 9) æskan. 10) að.

Bls. 71.

Þorkell hamarskáld: Ítr ýngvi rèð áðan uppgaungu með lítinn helmíng[1]; ek hygg föður Eysteins[2] treystast áræði. Hjörr gall hátt, en Magnús sótti í gegnum lið; málmsækir[3] rauð mæki; egg hneit við[4] fjör seggja.

1) liðsafla. 2) Magnús konúng. 3) hermk. 4) kom við.

Bls. 75.

Þórarinn stuttfeldr: Framr hollr herr dreif hvaðan æfa[1] til handa hauksnjöllum[2] grami, svá sem (menn) höfðu frètt rètt konúnga kyn[3] (Hrólfi) margspökum Kraka í för fyrr.

1) allstaðar að. 2) snarlyndum. 3) konúngborna menn, nl. hafa drifit til handa.

Bls. 76.

Sami: Svá mikit lið margspaks fylkis, vilt[1] mildíngi[2], kom saman, at sextigir skarfögr[3] skip hnigu hèðan um lög við sköp[4] hreins guðs.

1) hliðhollt. 2) Sigurði konúngi. 3) falliga samsköruð. 4) eptir ráðstöfun.

Bls. 77, 1.

Sami: Skaplig[1] skafin skipa börð óðu vestr um haf at ættjörðu Eingla. Snjallr jöfurr þrænda þótti þarlands[2], sem hvar[3], allsherjar[4] yfirmaðr.

1) falliga löguð, vel smíðuð. 2) í því landi. 3) allstaðar. 4) allra manna.

Bls. 77, 2.

Einar Skúlason: Vásauðigr[1] vísi rèð mestum helmíngi[2] vestr; ægis marr[3] óð und harra at enska láði.

Heiptglaðr hilmir lèt stál[4] hvílast, ok var þaðra[5] vetrleingis[6]; ne[7] stígr betri gramr af val vimrar[8].

1) þrautsæll. 2) liðsafla. 3) skipið. 4) skipstafnana. 5) þar. 6) allann vetrinn. 7) ekki. 8) skipi.

Bls. 78.

Sami: Ok þjóðkonúngr, sá er æztr gat ríki und sólar ranni[1], ól önd[2] annan vetr á Jakobs landi. Þar frá ek hilmi herjar[3] gjalda frömum jarli lausmæli; snarlyndr gramr bræddi[4] svan hjaldr-sima[5].

1) himni. 2) lifði, var. 3) þjóðar. 4) gaf bráð. 5) hræfuglinum.

Bls. 79, 1.

Haldór skvaldri: Ok fádýrir[1] víkíngar fóru at móti[2] Fjölnis-hróts[3]-ríkum gram; vísi hlóð[4] vígásum[5]. Herr náði at hrjóða átta galeiðr, þar er fátt lið fèllat[6]. Dreingja vinr[7], hollr fyrðum, hlaut feingi[8].

1) leiðir. 2) á móti. 3) orustu-. 4) lagði að velli. 5) hermk. 6) fèll ei. 7) konúngr. 8) hlutskipti, herfáng.

Bls. 79, 2.

Sami: Ek skal inna þau stór verk konúngs, er vâru á Spáni; slaungvir Vânar dags[1] vann prútt[2] sóttan Sintre. Hermönnum, þeim er níttu[3] gerfa[4] goðs rètti[5] sèr boðnum, gerðist heldr grátt[6] (at) berjast við gram Hörða[7].

1) gulls, konúngrinn. 2) vaskliga. 3) neituðu. 4) öldúngis. 5) kristni. 6) hættligt. 7) Noregs konúng.

Bls. 80, 1.

Sami: Snjallr lofðúngs kundr! (þú) vann hinn þriðja sigr suðr á fróni, er (þèr) lendut við borg þá, er (menn) kalla Lissibon.

Bls. 80, 2.

Sami: Fólkþeysandi[1]! ek frá yðr fýsast at vinna hvassan styr[2] fjórða sinni, út þar, er heitir Alkassi. Ek frá unnit til sorga heiðins vífs í einni eyddri borg; herr hitti[3] at drífa á flótta.

1) herkonúngr. 2) orustu. 3) tók það ráðs.

Bls. 81.

Sami: (þèr) treystust (at) rjóða egg fyrir austan Njörvasund; guð tjóði[1] yðr; náskári[2] fló til nýra[3] unda.

1) hjálpaði. 2) örn. 3) nýrra.

Bls. 82.

Sami: Verk bragníngs á Serkjum hafa gerzt fræg: böðstyrkir[1] lèt barka síga ofan fyrir gagnstig gýgjar[2], en hernenninn göndlar þíngs gnýþróttr[3] sótti með gengi[4] neðan í hall[5] at fjölmennum helli.

1) hermk. 2) bjargið. 3) hermk. 4) menn sína. 5) á brekkuna.

Bls. 83, 1.

Þórarinn stuttfeldr: Gunnhagr[1] gramr bauð guma draga två blásvarta byrvarga[2] á bjarg; þá er ramdýr þrama[3] með lið sigu í reipum fyrir hliðdyr hellis.

1) herkænn. 2) skip. 3) bátarnir.

Bls. 83, 2.

Formintera varð fyrir stafni styrjar auki[1], friðr raskaðist; þar varð Blámanna lið (at) þola eggjar ok eld, áðr fengi bana.

1) herkonúngi.

Bls. 84, 1.

Haldór skvaldri: Konúngr náði meiða þat fólk, er flýði ferðskundliga[1] undan: illr hreimr[2] varð í helli. (Hann) bauð djöfuls þrælum[3] enn aftig[4] lífs[5], þá er (þèr) unnut gamalt vígi[6]; úsæl öld beið kvöl í eldi.

1) í skyndi. 2) ólæti. 3) heiðingjum. 4) kannske afstig. 5) deyddi þá. 6) virki.

Bls. 84, 2.

Sami: Margdýrkaðr[1] merkir[2] morðhjóls[3] kom skipa stóli til Ívitzu: fremdar ræsir var fúss friðslita[4].

1) víðfrægðr. 2) litandi. 3) skjaldar, hermk. 4) orustu.

Bls. 85.

Sami: Síðan knátti enn hin átta[1] oddhríð[2] verða háit[3] í grænni Manörk; ferð[4] grams rauð Finns gjöld[5].

1) áttunda. 2) orusta. 3) háð. 4) lið. 5) örvar.

Bls. 86.

Einar Skúlason: Skáldi[1] es-at[2] einfalt lof um risnu[3] alvalds: hilmir lèt hafkaldan húf svífa í Grikksalti[4], áðr auðlestir[5] festi skip við einkar breiða Akrsborg; öll öld beið fegins morgin með stilli.

1) mèr, skáldinu. 2) er ekki. 3) stórmennsku. 4) Grikklands hafi. 5) mk., hann.

Bls. 87.

Sami: Ek get þess, er ógnblíðr gramr fór vitja Jórsala bygðar: meðr[1] vituð[2] æðra auðlíng und víðum glyggs[3] sal[4]; ok hauka fróns[5] leyghati[6] náði hvatt[7] laugast í hreinu vatni Jórdanar; þat ráð[8] var leyft[9].

1) menn. 2) vita ekki. 3) vinds. 4) himni. 5) handar. 6) mk. 7) skjótt. 8) verk. 9) lofað, víðfrægt.

Bls. 92, 1.

Þórarinn stuttfeldr: För Endils svörgæðis[1] mun ey[2] uppi, meðan salr sólborgar[3] stendr; vegsamr[4] granns geirs gnýstærir[5]! þú hefir þvegizt í vatri[6] Jórdanar[7].

1) hrafngæðis, hermk., konúngsins. 2) æ. 3) himins. 4) frægr. 5) hermk. 6) vatni. 7) getgáta.

Bls. 92, 2.

Sami: Hvatr fylkir Hörða! (þú) varðir glatt lofi[1] kviksattra[2] at gröf guðs[3]. Siklíngr! sól skín æfa[4] á fjöldyggra Yggs svangæli[5], en þik.

1) getgáta; heiðri. 2) skrínlagðra manna, nl. gulli og gersemum. 3) Krists. 4) aldrei. 5) hrafn-gæli, hermann.

Bls. 93, 1.

Haldór skvaldri: Bræðir benja tíkr[1]! (þú) þátt[2] heiðna borg af ríki, en gaft[3] af mildi; hverr hildr[4] háðist við prýði.

1) ulfs. 2) náðir. 3) gafst hana aptr. 4) orusta.

Bls. 93, 2.

Einar Skúlason: Ek frá deili[1] dróttar[2] vinna Sætt; dreingr minnist þess; valslaungr tóku ríða hvast í hríð Hristar[3]. Styrkr gunnar vals[4] munnlituðr[5] braut vá-

likt[6] virki; fögr sverð ruðust, en snarr bragníngr hlaut fagna sigri.

1) vin. 2) konúnginn. 3) orustu. 4) arnar. 5) hermk. 6) voðalegt.

Bls. 114.

Ásu Þórðr: Nú tekr ýgr[1] ofkúginn[2] at segja mèr drjúgum; þinn hjaldr-gegninn[3] höldr hefir um hlannat mik tjaldi. Linnbóls[5] gjafi! trautt mun ek láta vísan[6] þjóf lausan at sinni, þótt mín vân vafi und[7] þínum hlut.

1) eikinn. 2) ofbeldismaðr. 3) hergjarn. 4) svipt. 5) gulls. 6) uppvísan. 7) sè komin undir.

Bls. 137.

Einar Skúlason: Þengill Mæra! þinn vegr er mikill; ertu alfróðr, svâ at eigi skortir; hefig góða sögu (at) segja þèr. Fíngrmjórr Ívar er eigi enn kominn híngat; fægirjóðr bauga[1]! sittu kyrr hjá henni[2].

1) mk. 2) Sigríði.

Bls. 152.

Þórarinn stuttfeldr: Hykk, at hèr megi þekkja oss í heldr stuttum feldi; en ek læt mèr hlýða þessa óprýði[1]: hvat hafim[2] heldr en tötra? Hildíngr! (þú) værir mildr, ef þú vildir mæra mik[3] muni vildri[4] skikkju.

1) þenna ófagra búníng. 2) get eg haft. 3) gæða mig, gefa mèr. 4) nokkuð betri.

Bls. 153.

Sami: Fólkrakkr þengill þrænda! þú vændir[1] (at) gefa mèr nakkvat at fundi, ef ek fenga stef[2] frænda Serks[3]. Hinn fèmildr hildíngr! lèzt þú at (hann) hèti Hákon mörstrútr; enn mèr samir[4] at minnast gjörva á þat.

1) lofaðir. 2) orti um. 3) Hákon Serksson. 4) ber.

Bls. 154.

Sami: Lastsamr Fjöruskeifr hefir víða veifat fræðum[1] um her[2], ok lystr[3] kastað leiri hins gamla ara[4].

Ok, orðvandr skeifr[5]! vantu varliga[6] brædda[7] eina kráku á Serklandi, bartu[8] hræddr Högna húfu[9].

1) kvæðum. 2) meðal manna. 3) gjarna. 4) armarleiri. 5) Fjöruskeifr. 6) varla. 7) fædda. 8) þú barst. 9) hjálminn.

Bls. 155.

Sigurðr jórsalafari: Ár[1] bar ek ótrauðr skjöldinn hvíta skjótt til eggja skúrar[2], en rauðan frá[3]; skáld biðr, at guð valdi[4]. Svanni! þat högg hefik ofhöggvit þínum manni á Blálandi; guð ræðr handvíst sókn ok sigri.

1) forðum. 2) orustu. 3) nl. orustunni. 4) ráði.

Bls. 167.

Einar Skúlason: Erlendr gapamunnr hefir haldit undan gleði allvalds; gramr!´ skalattu[1] kunna gumna um þat. Nauðsynjar munu hafa valdit[2] heiðar jöfra[3] galdrs[4] hliðrækjanda[5]; geta verðr þess fyrir fríðum gotnum[6].

1) þú skalt ei. 2) ráðið. 3) jötna. 4) máls, nl. gullis. 5) *hlið*, hvíld, *en hvíld gulls er sínka, sá sem rækir* (nl. rekr, hafnar) *sínku, örlátr maðr.* 6) mönnum.

Bls. 178.

Haldór skvaldri: Magnús fèkk þar miklu leingri fylkíngar arma, hann naut margs geingis[1]; varmr valr nam at hylja völl.

1) fylgðar.

Bls. 181.

Sami: Ásbjörn, sá er hèlt illa orðum um stilli, varð at stíga í Sarp; gramr fæðir víða vígs val[1]. Gramr lèt heingja Næreið á grimman grandmeið Sigars fjanda[2]; glötuðr hrannbáls[3] galt[4] húsþínga mála[5].

1) hræfugl. 2) Hagbarðs, nl. gálga. 3) gulls, Nereiðr. 4) hafði ógæfu af. 5) launfundum móti konúngi.

Bls. 184.

Einar Skúlason: (Menn) luku vâg; bryns[1] háskrautum[2] Björgynja[3] var-a kostr brautfara viku.

1) sjóar. 2) skipum. 3) Björgvinarmanna.

Bls. 196.

Sami: Eljunþrár[1] hrafns munnlituðr[2]! þú lèzt eggjar roðnar á ótryggum höldum und hári[3] Hveðn. Harðr hárs[4] serkrjóðr[5]! (þèr) áttuð sókn við slèttan Hleseyjar þröm, þar er hregg[6] blèsu merki of virðum.

1) þrautgóðr. 2) hermaðr. 3) hárri. 4) Óðins. 5) hermaðr. 6) veðr.

Bls. 196, mismgr. 6, 1.

Haldór skvaldri: Auðsendir! nú er allr Noregr fallinn undir þik; þín gipt liggr á grøno[1] láþi: þat er guþs ráþ.

1) grænu.

Bls. 196, mismgr. 6, 2.

Einar Skúlason: Úngr lofaðr lífgjafi Ello geitúnga[1] varþ ráþandi alls lanz.

1) hræfugla, hermaðr.

Bls. 200.

Ívar Íngimundarson: Fimm biskupar, þeir er framast þóttu (vera), gerðu skírslu um skjöldúngs kyn[1]. Svá bar raunir, at Magnús var faðir þess hins milda ríks konúngs.

1) Sigurð.

Bls. 205.

Sami: Hörðar ok Sygnir tóku við mildum Magnússyni, at[1] Harald fallinn; margir menn sórust á þíngi buðlúngs syni í bróður stað.

1) eptir.

Bls. 208.

Kolli prúði: Hilmir! (þèr) unnuð[1] oddhríð[2] (með) sverðum und hjálmi, austr fyrir Mynni; lið hrafns[3] fèkk verðar[4].

1) háðuð. 2) bardaga. 3) hrafnar. 4) bráðar.

Bls. 209.

Sami: Fyrr enn hríngmildr harri vildi (fara) þaðan, lá öll hans verðúng[1] á velli. Vígfimr konúngr himni[2].

1) hirð. 2) stef.

Bls. 210.

Sami: Ek mun lýsa[1], hve vísi rauð ljósa sárísa[2]; hrafn lant í ben Gauta, örn fylldit sik sjaldan[3]. Þeim sverða glaum herþundum[4], er gerðu róg[5], varð goldit á Krókaskógi; raun er at ríki þínu.

1) skíra frá. 2) sverð. 3) fylldi sig opt. 4) hermönnum. 5) bardaga.

Bls. 214.

Vatnormr varð eigi vel við styrju[1] í Portyrju.

1) bardagann.

Bls. 216, 1.

Sigurðr slembir: Gott var í gamma[1], er vèr drukkum glaðir, ok gramsson gekk glaðr meðal bekkja; var-a[2] þar vant[3] gamans at gamandrykkju: þegn gladdi þegn þarlands[4], sem ek var.

1) Finnabænum. 2) ekki var. 3) skortr. 4) í því landi.

Bls. 216, 2.

Fátt eitt[1] fylgir háleyskri furu[2]; sinbundit skip svipar[3] und segli.

1) fá skip. 2) skútu. 3) hleypr.

Bls. 229.

Einar Skúlason: Eysteinn gefr lýðum auð, Sigurðr eykr hjaldr skjaldar[1], Ingi lætr slög[2] syngja, Magnús semr frið bragna. Kyn fjöldýrs bragníngs[3] rýðr fólktjald[4] blóði; aldri hafa æðri fjórir bræðr enn komit und sól[5].

1) orustu. 2) vopn. 3) þessir konúngs synir. 4) skjöld. 5) nl. verið til á jarðríki.

Bls. 232.

Þorbjörn Skakkaskáld: Hvatir Norðmenn hjuggu ugglaust glugga á nýju borði í kaf[1] (með) öxar eggjum; þat var næmt[2]. Eyðendr arnar húngrs[3] sá[4] yðrar vèlar (að) ofan: (þèr) börðust[5] vígskörð á vágfylíngi[6] (með) járnum.

1) kafi. 2) tækt. 3) hermenn. 4) sáu. 5) hjugguð yðr. 6) glugga á skipinu.

Bls. 234, 1.

Einar Skúlason: Gjöfmildr ok framr gramr galt Víkverjum gjörræði[1]; varð þannig halt[2]. Flest fólk varð hrætt, áðr fengi sætt, en sá, er jók gjöldin[3], tók gísla.

1) skjótræði. 2) konúngr varð drjúgari í þeirra skiptum. 3) lagði gjöld á.

Bls. 234, 2.

Sami: Siklíngr vann sótt[1] við snarpa drótt nær Leikbergi, (sá) bær er leyfðr lýðum. Rénir flýðu ríkt[2], ok reiddu[3] slíkt sem öðlíngr bauð; öld festi[4] auð[5].

1) sókn, barðist. 2) af öllu megni. 3) guldu. 4) handsalaði. 5) fé sitt.

Bls. 235, 1.

Sami: Átta tigir manna voru staddir með syni Maddaðar; máttugr sára sogns[1] mágrennir[2] fremst[3]. Þreytir hranna drasils[4] tók þann jarl (með) þrimr skútum; braustr hræskúfs[5] nistir[6] gaf frömum jöfri höfuð sitt.

1) sjáfar, blóðs. 2) hermk. 3) hefir mikinn uppgáng. 4) skipa, Eysteinn konúngr. 5) arnar. 6) fæðir, mk., Haraldr jarl.

Bls. 235, 2.

Sami: Hefik frètt, at lið Apardjánar fèll: jöfurr eyddi frið: fólksvell[1] brustu.

1) sverðin.

Bls. 235, 3.

Sami: Hjörr buðlúngs beit, blóð fèll á dörr[1], holl hirð fylgðist við Hjartapoll. Heit valkastar rín[2] gladdi hugin[3], vín vitnis[4] óx; beit[5] Engla hruðust.

1) spjótin. 2) blóð. 3) hrafn. 4) blóð. 5) skip.

Bls. 236, 1.

Sami: Hilmir jók hjaldr; (þar) var hjörva galdr[1]; hildar ský[2] hjóst við Hvítabý. Ríkr[3] fyrigarmr skógar[4] lèk við rönn[5]; ylgjar[6] tönn rauðst; fyrðum fèkst harmr.

1) bardagi. 2) skjöldr. 3) öflugr. 4) eldr. 5) hús. 6) ulfs.

Bls. 236, 2.

Sami: Streingjar regn[1] dreif: gegn döglíngr drap skjaldkænan her; styrjar garð raufᵃ, þá er gnótt[3] reiðmanna[4], sótt randölum[5], varð stökkva.

1) örvar. 2) skjaldborgin rofnaði. 3) fjöldi. 4) riddara. 5) sverðum.

Bls. 237.

Sami: Siklíngr rauð sverð; gyldis ferð[1] sleit prútt Parta lík í Pílavík: vísir vann brent[2] allt Lángatún for vestan salt[3]; brandr gall við brún.

1) ulfar. 2) brendi. 3) haf.

Bls. 238.

Sami: Snild Sigurðar, þess er rýðr snarpa sárflóðs elda[1] blóði, berr magni[2]; guð sjálfr hefir gefit jöfri gagn. Sem[3] reiðorðr[4] Rauma ræsir greiðir tölur[5], es[6] svá sem aðrir gumnar[7] þegi; glaðmæltr gramr viðr[8] rausn[9].

1) sverð. 2) er öðrum fremri. 3) þá er 4) greiðorðr. 5) talar. 6) er. 7) menn. 8) vinnr. 9) störmennsku.

Bls. 251.

Sami: Mun margillr Símon skálpr, sá er vandist[1] morði, ok sveik stilli, of-hjálpast síðan[2] af slíkum ráðum[3]?

1) vandi sig. 2) verða síðan hólpinn. 3) verkum.

Bls. 266, 1.

Sami: Margr maðr fèll á kaf af dreyrgu marblakks[1] saxi; ná rak fyrir straumi; gýgjar[2] glaumr[3] fèkk gnógt eldi. Eitrköld elfr var roðin heitu unda gjálfri[4]; varmt vitnis[5] öldr[6] fèll með vatni í men Karmtar[7].

1) skips. 2) tröllkonu. 3) hestr, úlfr. 4) blóði. 5) ulfs. 6) öl, blóð. 7) sjóinn.

Bls. 266, 2.

Sami: Mörg stafnblóðig skip flutu auð í strífèri móðu; lið sveigði álm; rauð stál[1] flugu á úrga[2] hjálma: áðr lið gæðínga[3] flæði[4] á grund af græðis dýrum[5]; sveit Hákonar var rýr í rym rítar[6].

1) sverð. 2) vota. 3) höfðíngja. 4) flýði. 5) skipum. 6) orustunni.

Bls. 284, 1.

Önundr kvaðst eigi myndu kosta við orrustu, fyrr en Sigurðr jarl sigldi sunnan með húskarla. Mætir Magnúss rekkar fara mjök upp at stræti, en haukar[1] Hákonar skunduðu hart undan.

1) hermenn.

Bls. 284, 2.

Þorbjörn skakkaskáld: Drottinn! (þú) er-a[1] trauðr at rjóða tennr gríðar fars[2]; ek frá gumna í víðu Túnsbergi greitt snúna[3] þèr. Bæjarmenn hræddust við rennu[4] bjartra brodda; málma dynviðir[5] ugðu eld ok sveigðan álm[6].

1) ert ei. 2) úlfs. 3) hliðholla. 4) flugi. 5) menn. 6) boga.

Bls. 303.

Sami: Erlíngr dró urð[1] at víkíngum austanfjarðar; margr maðr fèkk mein af Kænu, er hann fór þaðra. Fleinn var færðr meðal herða Friðreks; illgjarn Bjarni skolldi[2] nökkvi[3] ofar við trè, óþörf öldu[4].

1) forlaganorn, bana. 2) hèkk. 3) nokkuru. 4) nl. við gálg-tre.

Bls. 327, 1.

Ívar Íngimundarson: Óx í æscu[1] við[2] Aþalbricti.

1) æsku. 2) hjá.

Bls. 327, 2.

Sami: Vargs verþgjafi[1] var vestr í eyjum með afkárlyndum[2] jarli: unz sócnar hvatir siclíngar rufu .., ... Fóstra[3].

1) hermk. 2) harðlunduðum. 3) drápu þorkel Fóstra.

Bls. 328, 1.

Sami: Dýrr Sigurðr sótti síþan Davíð konúng at ráþom af eyjom; fleinþíngasamr[1] Viljams bani[2] var fimm misseri með vísa.

1) hergjarn. 2) Sigurðr.

Bls. 328, 2.

Sami: Dýrum Dafinns[1] liðum[2] þótti öngr øþri[3] maþr cominn þángat; vísi bøtti[4] lið verþúngar[5], úngr conúngr hafþi almanna lof.

1) Davíðs. 2) mönnum. 3) æðri. 4) bætti. 5) hirðliðið.

Bls. 328, 3.

Sami: Hertogi[1] ól hrafna[2] í fjörþom; sceyti sculfu í blóþi Scota, þars morþals[3] metendr[4] báro merki for austan comnom jöfri.

1) herforingi. 2) barðist. 3) sverðs. 4) menn.

Bls. 328, 4.

Sami: Sigr bar Sigurði at hendi orr[1] orrosto inn frá Stauri.

1) ur.

Bls. 328, 5.

Sami: Hilmir, scýrstr at öllu, háði fjögor hervíg[1] í Scotaveldi.

1) orustur.

Bls. 328, 6.

Sami: Ræsir þrænda, sá er drýgþi frama, vann føti farna Róms göto; hers oddviti sótti síþan helga dóma, ok hrauþ[1] synþom[2].

1) hafnaði. 2) syndum.

Bls. 329, 1.

Sami: Örr oddviti sótti breiþa Jórsalaborg út í löndum: áðr Sigurþr þvegi[1] synþir af sèr í því vatni, er guð vígþi.

1) þvægi.

Bls. 329, 2.

Sami: Fim byscopar, þeir er þótto (vera) framast, görþo skírslo um skjöldúngs kyn; svá bar raunir, at enn mildi Magnús var faþir þess ríks konúngs.

Bls. 329, 3.

Sami: Síþan lèto[1] suðrvigg[2] búin utan or Grikkj-

om; øgir[3] østiz[4], fremþar ræsir sótti Fracca, áðr Sigurþr kannaþi Saxa sjót[5].

1) nl. menn. 2) skip. 3) ægir. 4) æstist. 5) Saxland.

Bls. 329, 4.

Sami: Snarr vígligr konúngr hèll[1] einni snekkjo um ver[2] vestr í eyjar.

1) hèlt. 2) haf.

Bls. 334.

Sami: Hörðar oc Sygnir tóco Sigurþ síþan til landa, at fallinn Harald; margir menn svörþoz á þíngi buðlúngs syni í bróþor stað.

Bls. 336, 1.

Kolli prúði: Hilmir! (þèr) unnoð oddhríþ austr for Mynni, ok síþan brátt[1] (þú) sverþom und hjálmi; hrafns lið[2] fèkk ferþar[3]. Örr úngr þengill! er[4] lögþoð saman randir; þú varþir þitt land, en synjaþir brynjo eirar[5].

1) bráðt. 2) hrafna flokkr. 3) verðar. 4) þèr. 5) lèzt brynjuna ei fá hvild.

Bls. 336, 2.

Sami: Fyrr en hríngmildr harri vildi[1] þaþan, lá öll hans verþúng[2] á velli. Vígfimr konúngr himni[3]. Siclíngr þrønda klauf sundr herscriptir[4]; sóknfúss jöfurr! þèr fècz hálfo hæri[5] gipta, en Magnúsi.

1) nl. fara. 2) hirð. 3) stef. 4) skjöldu. 5) hærri.

Bls. 337.

Sjá bls. 210.

Bls. 339.

Ívar Íngimundarson: þrøndr oc Mørir, þeir er nítto[1] þrifom[2] riso við[3] vestan comnum vísa. Höldar brugþuz mennzco-mildom Magnúss syni í huga sínum.

1) neitubu. 2) gæfu sinni. 3) móti.

Bls. 340, 1.

Sami: þegnar ræsiss, reyndir at risno[1] drifo til reipa í roþo[2] veðri; seggir urþo at geta[3] segls, en sumir jóso: þá var svalt á sæ.

1) stórum huga. 2) hröðu. 3) gæta.

Bls. 340, 2.

Sami: Gulli glæstan veþrvita scók um[1] scipi grams í vàtom byr: sneccjo sneisar[2] urþo klöccar of Sigurþi, en konúngr stýrþi.

1) yfir. 2) rárnar.

Bls. 340, 3.

Sami: Ríþandi röst oc ramir straumar hratt skipi hvast[1] í hvötu veðri; seggir festo lánga snekkjo kynstórs jöfurs við Kalmarnes.

1) fljótt.

Bls. 340, 4.

Sami: Ara[1] ilrjóðr[2] leitaþi sèr framliga friþar við Jóta gram.

1) arnar. 2) hermk.

Bls. 340, 5.

Sami: Sócndjarfr Sigurþr, sá er þorþi vega[1], møtti Vinþom suþr við Erri.

1) berjast.

Bls. 340, 6.

Sami: Úngr konúngr hrauð 8 sneccjor Vinda ferþar[1], vargr gein um[2] val; óþjóþar lið hnè fyr eggjo .....

1) hers. 2) yfir.

Bls. 340, 7.

Sami: Geirþorinn[1] gramr lèt enn háþa aþra gunni[2] austr for Møri; örr oddviti neytti öþro sinni vápna, þá er Vindr hnigo.

1) vopndjarfr. 2) orustu.

Bls. 341, 1.

Sami: Jöfurr vann fólcstara[1] fall[2] í Elfi, þá er[3] barþiz til föþorleifþar; sceyti sculfu, scot mögnoþoz, hríngviþir[4] hvârratveggjo hnigo.

1) eða *fólcscara,* hrafni. 2) bráð. 3) hann. 4) menn.

Bls. 341, 2.

Sami: Leyfðr konúngr vann hroþin þrjú scip af

liþi þóris í þeirri för; liþar[1] Ólafs setto undan, þeir er eltir voro or Elfi.

1) liðsmenn.

Bls. 341, 3.

Sjá bls. 214.

Bls. 343, 1.

Sami: Örr lofþúngr hèlt scipom á Lista fyr Agþir austan af Nesjom; hersa kyn hnè, herr var í landi, bygþir brunno fyr buðlúngi.

Bls. 343, 2.

Sami: Liþ landmanna[1] dréf[2] til scógar fyr scjöldúngi, þar er logar brunno; drengir meþ roþin dör vöcþu Benteini blóð, áðr (hann) fengi bana.

1) lendra manna. 2) dreif.

Bls. 344, 1.

Sjá bls. 216, 1.

Bls. 344, 2.

Sjá bls. 216, 2.

Bls. 344, 3.

Sami: Hugfullr konúngr deyþi naþra[1] með Háleyjom þann enn nesta[2] vetr. Úlfs áugrtöpoþr[3] olli falli þriggja feðga út í Vâgom.

1) orma, nl. var. 2) næsta. 3) hermk.

Bls. 344, 4.

Sami: þat var et nesta[1] vâpnascipti, er Viljálmr féll norþr í Vâgom.

1) næsta.

Bls. 345, 1.

Sami: Gunnþorinn[1] gramr metti[2] síþan Glæsirófo suðr við Byrðo; stillir olli bana Styrcárs: benþiþurr[3] bar hlóðga vengi[4].

1) berdjarfr. 2) mætti. 3) hrafn. 4) vængi.

Bls. 345, 2.

Sami: Vísi veitti Svínagrími snarpliga sócn for Valsnesi; hann lèt mildíngs hnefa[1] missa hægri handar, áðr hjaldr lykisc.

1) frænda.

Bls. 345, 3.

Sami: Örr oddviti møtti fremþargjörnum Finni austr á Qvildrom; naddveþrs[1] boþar[2] lèto nýtan arfþega[3] Ulfs týna öndo[4].

1) orustu. 2) hermenn. 3) son. 4) lífi.

Bls. 345, 4.

Sami: Mildíngr vann tekinn[1] Heðin með höndom fòr Møri, oc liþa[2] hans; hann lèt heldr harðliga goldnar heiptir Kálfi klíngroauga.

1) getgáta. 2) menn.

Bls. 345, 6.

Sami: Harri Sygna fór herscildi allt ið ytra eyjar oc strandir.

Bls. 345, 6.

Sami: þar knátti[1] sjá for Sigurþi bitra brands, høggnar[2] brynjor, scarþa[3] scjöldo, blóðroþin scöpt[4], veþrblásin væ[5] of[6] vegondom[7].

1) mátti. 2) höggnar. 3) skerta. 4) spjót. 5) merki. 6) yfir. 7) hermönnum.

Bls. 348, 1.

Sami: Sigurþr fýstist á lesti[1] sunnan með lítit lið, (til) at søkja lönd; Magnús konúngr, andvani[2] margs, bjósc til herfarar með hánum.

1) síðast. 2) sem var án.

Bls. 348, 2.

Sami: þjóðnýtr konúngr, búinn við sócn, hèlt þrimtogum sneckjom sunnan; lýðir ugþo lið Sigurþar, scjöldr lèc við scjöld á scipom vísa.

Bls. 348, 3.

Sami: Leyfþir bróþrsynir Haralz fóro til herstefno[1] með miclo liþi: þá er Ingi knúþi atróþr á sjá at mildum Magnússyni.

1) orustu.

Bls. 348, 4.

Sami: Hraut[1] í stöngum, þar er hildíngar, vanir

við víg, neytto vâpna: friþr slítnaþi á millom frenda, guþr[2] geisaþi, hildr[3] gecc saman.

1) brakaði. 2) orustan. 3) bardagi.

Bls. 348, 5.

Sami: Seggir stunþo[1], stál roðnoþo, bjartr konúngr scaut báþom höndom: hörþ spjót bito, benjar sviddó[2] herscip hvârratveggjo ruþusc.

1) stundu. 2) sviðu.

Bls. 349, 1.

Sami: Sárgögl[1] flugo hundruþom um sjá til herstefno[2], at drecca sveita[3]; oddar eyddo fulltrúom jöfurs; morþ miclaþiz, þá er Magnús fèll.

1) hrafnar. 2) bardagans. 3) blóð.

Bls. 349, 2.

Sami: Jótar, þeir er fylgþo Sigurþi sunnan, flýþo átján scipom; ræsis lið raufsc, þá er ríkr konúngr, vanr vâsförom, neytti vâpna.

Bls. 349, 3.

Rauðri mjöll járna þrumo[1] dreif, áðr morþgjarn Magnús fèlli, þá er öll[2] rèð rjúfa scjoldo fyr gram. Öngr[3] harmar dráp Sigurðar, því at áttu, Ingi, vel ráþa láþi; vâpna döcc[4] fèll drjúgt á scocka[5].

1) örva drífu. 2) öld. 3) einginn. 4) dögg. 5) skipin.

Bls. 350.

Sjálfr snjallr sýndi valköst at landi, en þú brátt[1] allri föstu munins[2]: vísi um hrósar því vel. Fundr arnar varþ einkar tíþr[3] úlfs börnum[4] í víðo Lángeyjar sundi; fregir[5] fyrþar ruþo borþ.

1) brást. 2) hrafns. 3) kærkominn. 4) úlfum. 5) frægir.

Bls. 351, 1.

Ívar: Sneckja[1] hrauþsc með stöfnom und austan comnom jöfri; suðrøn slög[2] bito: þá er sócnförr skjöldúngs son kostaþi sunz af scipi síno.

1) getgáta. 2) vopn.

Bls. 351, 2.

Sami: Víkíngr[1], sá er var mestr fullhugi manna, varþ tekinn á vatni.

1) hermaðr.

Bls. 352, 1.

Sami: Ec tel þat illa[1], er kynstór jöfurr scyldi koma í slícar kvalar; engi maþr, rösqvari Sigurþi, tecr síþan um meþalkafla.

1) ilt.

Bls. 352, 2.

Sami: Ýta drottinn söng saltara, meþan óvinir jöfurs píndo Sigurþ; bavþfrecn[1] jöfurr baðfyr þeim brögnom, er veitto vellscata[2] píslir.

1) frækinn i orustu. 2) mk., honum.

Bls. 353.

Sami: Ec frá, at konúngr lèti líf sitt, þá er[1] hafþi súngit saltara; gramr vildi gánga til scriptar, en þjóðkonúngr náþi því þeygi[2].

1) hann. 2) ekki.

Bls. 354, 1.

Böðvar halti: Nú scal lýst, læscjarr konúngr Lista, hve[1] hefndir þíns föþor: efnd afregs[2] orþa harra görþiz. Allvaldr! (þèr) lötoþ[3] Sigurþ falla at Hólmi: sú hjálms hríþ[4] spurþiz víþa; ofkúgi jöfra[5] dó.

1) nl. þú. 2) hreysti-. 3) lètuð. 4) orusta. 5) Sigurðr slembir.

Bls. 354, 2.

Sami: Málmsnjallr Magnús varþ falla í bavð[1]; ríkr þjóðkonúngr rèð firir slícom ræsis dauþa at morþi[2]. Þrecsterer konúngr! nauþr rac þic meirr, en scyldi, til þeirra verka; flagþs hest[3] haf... flestom fylldom[4].

1) orustu. 2) i bardaga. 3) ulf. 4) meiningin á að vera: *úlfurinn fèkk fylli sína.*

Bls. 354, 3.

Sami: Tveir örvir jöfrar oc allt liþ þeirra fèll þar í taugníngs[1] veþri[2]; úlfr rauð teþr[3] á dauþom her.

1) tögnings, sverðs. 2) orustu. 3) tennr.

Bls. 355.

Einar Skúlason: Dygg ángri firð abbadissa lèt en vígþo víf[1] gyrþa[2] (mig) um-svángan, þótt (menn) víti oss fyr þat. En stallarinn[3] varat[4] kallaþr til átz með nunnom á Bacca; drós[5] gladdit[6] vin ógnarraks vísa.

1) nunnurnar. 2) umkríngja. 3) eg. 4) var ei. 5) abbadísin. 6) gladdi ei.

Bls. 356.

Sami: Illa cristinn Jarlmaþr austr, hinn er slær fiðlu, tóc kiþlíng frá búcarli; groþr[1] kjötz var á kauþa. Vàmr lá bundinn; velmáll vöndr hröcc á scip þillar[2]; lími[3] song[4] leikara lengi harðan príma[5].

1) græðgi. 2) þollar eða þallar, hrislu, nl. á bak hans. 3) hrísið. 4) saung. 5) saung.

Bls. 357.

Sami: Hreystisprund rístr hola báro[1] hlýrom[2] at[3] Útsteins sundi; elreki[4] blesa[5] þrútna vefi[6] of ási[7]. Barmr lyptíngar heldr varla und vildra[8] farmi á jarþríki; víkmarr[9] við[10] súþum breiðan[11] brimsgáng.

1) nl. með. 2) kinnúngum skipsins. 3) út eptir. 4) vindr. 5) blæs. 6) segl. 7) yfir seglásnum. 8) betra. 9) Björgvinar vogr. 10) vinnr, gerir. 11) mikinn.

ÁTTUNDA BINDI.

Bls. 110, er ljós.

Bls. 116, er ljós.

Bls. 118.

Ætlak[1] mèr hina mæru[2] munnfagra Íngunni, hvegi er[3] ferr fundr með frægjum[4] Magnúsi ok Sverri.

1) og ætla. 2) björtu. 3) hvursu sem. 5) frægum.

Bls. 165.

Hallr Snorrason: Ólafssúð, búin rauðu gulli, rístr róða[1] glymvöllu[2] und auði[3]; för auðgrimms[4] stillis er

góð. Nú er ægr síklíngr kominn híngat or frægri för; svelldr[5] húfr[6] fellr í svig[7] dúfu[8].

1) sjókonungs. 2) hafið. 3) hlaðin gersemum. 4) örláts. 5) vatnsbólginn. 6) skipsíða. 7) bug. 8) báru.

Bls. 166.

Sami: Hlýrs fagrgota[1] berr fyrir hólm, þar er harri stýrir; rauð stál[2] bruna á reyðar rymvöll[3] und snjöllum gram. Frægr döglíngr er kominn híngat með fremd ok sigri; fólkbráðr konúngr háði darra þíng[4] við drengi.

1) skipið. 2) stefni. 3) sjóinn. 4) orustu.

Bls. 172.

Bjarni Kálfsson: Vèr eigum lánga leið; hèr er nú hinn vesti siðr: ek sè hvern fant[1] á hesti, en lendir menn gánga; hirðmenn skulu hlaupa, en matsveinar ríða. Erat hèr gott til kaupa; ek munka[2] kvíða mörgu,

1) vesalmenni. 2) skal ei.

Bls. 206.

Máni: Hinn örvi konúngr sólar þúngstóls[1]! gefðu brátt byr mörgum þjóðum til Björgynjar; vèr biðjum þess. Þat ángrar oss, er útnyrðíngr heldr fyrðum lengi í Unnardys; sunnrænn vindr er til[2] seinn at sundi.

1) himins, guð. 2) heldr.

Bls. 207, 1.

Sami: Slægr gaurr ferr með gígju ok pípu; hèr er ginn[1] komit inni; meiðr skjaldar skóða[2] hefir skrípalát. Rekkr lætr rauða bikkju[3] hlaupa yfir staf fyrir aldir[4]; þat er skaup[5]; þjóðir skolut[6] lýða[7] því; rekkit[8] skvaldr[9]!

1) tál. 2) vopna, mk. 3) tík. 4) menn. 5) skömm að því. 6) skulu ei. 7) hlýða. 8) rekið. 9) þenna hávaða.

Bls. 207, 2.

Sami: Gígjan sýngr, þar er bleikir leikarar gánga; menn grípa til pípu, (ok) færa fram stóra fólsku. Undr

er, hve sá, er þýtr í trumbu[1], vendir umb[2] augum; ek lít knúðan[3] kjapt ok blásna hvapta á kauða.

1) blæs í pípuna. 2) umsnýr. 3) tutnaðan.

Bls. 253.

Nefari: **Týnum Birkibeinum!. beri Sverrir verra hlut! látum reyndan randhæng[1] ríða hart ok tíðum! Hælumzk[2] minnst í máli! metumk[3] heldr at felldan val! látum guð skipta giptu! gerum þá hríð, er þeim svíði.**

1) spjót. 2) hælumst. 3) metumst, stærumst.

Bls. 256.

Blakkr: **Reisum ve[1] fyrir vísa, verum þúngir Kuflúngum, látum brýndan hjör bíta, bolum tafn[2] und kló hrafni. Hnekkjum fjanda flokki, friðum land jöfurs[3] brandi, rjóðum dör[4] í dreyra, drepum meirra[5] hlut þeirra.**

1) merki. 2) æti. 3) nl. með. 4) spjót. 5) meira.

Bls. 257.

Sami: **Öld man, at foraðstúngr[1] Kuflúnga hældust fyrr; hvatir skatnar or þeirra flokki guldu þess; nú kná þjóta[2] hóta[3] annan veg í björgum Bergs[4]: lá reiðir sjúkan[5] búk; hrafn var mettr í Hrotti.**

1) illar túngr. 2) þýtr. 3) nokkuð. 4) Túnsbergs, nl. nú kveða fjöllin hjá Túnsbergi við annan saung. 5) meiddan, eða dauðan.

Bls. 276.

Sami: **(Menn) kveða björt kerti brenna yfir leiði Breiðskeggs. Ek veit, at höfðíngi þeirra mun meirr[1] missa ljóss[2]; (vèr) vitum, at betri vânir brugðust: vèr hugðumk því.**

1) heldr. 2) vera ljóslaus.

Bls. 277.

Sami: **Breiðskeggi hafði fæst gótt ok hæsta dul[1], meðan (hann) lifði hèr; nú er friðspillir fallinn.**

1) dramb.

Bls. 363.

Baglar: Mildíngr kvaddi sína[1] mánadag, menn drifu hart til vápna sennu[2]; en hirð Ínga rèð gánga ár morgin[3] upp til Sverris borgar. Ítar reistu margar merki-stengr at móti, ok börðust lengi; Baglar stóðu í brodda hagli[4]; skip brunnu[5] þá er kappar runnu.

1) hirð. 2) bardaga. 3) snemma morguns. 4) skóthríðinni. 5) voru brend.

Bls. 364, er ljós.

Bls. 409, 1.

Ertu úlíkr yðrum niðjum[1], þeim er fyrri voru framráðir[2].

1) forfeðrum. 2) frammgjarnir.

Bls. 409, 2.

Fárt er hvatr, er[1] tekr (að) hrærast[2], ef hann er til blauðr í bernsku.

1) þegar hann. 2) þroskast.

NIUNDA BINDI.

Bls. 234.

Sturla Þórðarson: Öðlíngr hefir þá drepit tírar höfði í ætt[1] Tryggva niðs[2], er barn framráðs ýnglíngs[3] þurfti flýja fyrir ófriði.

1) honum hefir kippt í kyn. 2) Ólafs Tryggvasonar. 3) konúngs, Hákon.

Bls. 235, 1.

Sami: En átta sveitir Bagla liðs, búnar rómu, fóru á Upplönd (at) leita lofðúngs, ef þær mætti finna fylki.

Bls. 235, 2.

Sami: Kristr hafði[1] huliðs hjálm of konúngs efni, góðu heilli, þá er frægðar son allvalds kom fagnandi úr ófriði.

1) helt.

Bls. 265, 1.

Ólafr hvítaskáld: Mærir menn glöddust miklu ári; viðr ok fuglar báru þá tvennan ávöxt á einu sumri; vísa grein[1] sýndist veglig.

1) konúngs efnið.

Bls. 265, 2.

Sturla Þórðarson: Aldinviðr bar tállaust[1] tvinnan[2] blóma[3] (á) einu sumri, ok útifuglar urpu tysvar[4] úkallt öndvert ár[5].

1) eflaust. 2) tvöfaldan. 3) ávöxt. 4) tvisvar. 5) um vorið.

Bls. 265, 3.

Sami: Þá er tírar[1] gjarn allvaldr hafði of tekit við jöfurs nafni, ok hans gipt, valit[2] vegi hæstrar tíðar[3], knáði vaxa.

1) frægðar. 2) valin. 3) getg., nl. hamíngju.

Bls. 266.

Sami: Hverr maðr sá, at höfuðskepnur vildu falla[1] tign göfugláts fylkis á víðum gjálfri[2] kríngðum vindkers[3] botni[4].

1) lúta. 2) hafi. 3) lopts. 4) jörðu.

Bls. 294.

Guðmundr Oddsson: Geirnets[1] hyrjar[2] hreggmildr[3] jöfur! hvat skal ek leggja fyri mik þetta sumar; (ek) fregn gegnan gram at því. Hafs hyrsveigir[4]! mèr byrjar eigi at herja á orar[5] ættleifðir; jarl vinnr reifðan[6] sárs svan[7].

1) skjaldar. 2) sverðs. 3) hergjarn. 4) mk. 5) vorar. 6) reifir, gleðr. 7) örn.

Bls. 302.

Sturla Þórðarson: Ern[1] allvaldr lèt haldit[2] skipum austr til Vörnu: rínfura[3] rýrir[4] vann[5] hlut Ribbúnga þúngan. Ræsir klauf steinda rönd, ok reiðr örþíngaðr[6] elti víkínga óstilltan[7] af skeiðum á land.

1) röskur. 2) hèlt. 3) gulls. 4) mk., hann. 5) gerði. 6) konúngrinn. 7) ákafliga.

Bls. 305.

Sami: Öðlíngs menn lögðu litlu síðar til Oslu bæjar; ok grytlínga[1] lið stökk þar á glapstig[2] fyrir stálhvötuð[3].

1) ræníngja. 2) fór illa för. 3) hermk., konunginum.

Bls. 306.

Sami: Auðmildr hilmir, valdr[1] Hörða, sá er enn gildi[2] úthlaupsmönnum[3] sakar, gekk und hólmreiðar[4] faldi[5]. Fjandmenn stillis fèllu, blám[6] hrafni fèkkst tafn[7], en sumir skundaðu undan sigrgæði[8].

1) drottinn. 2) jók. 3) víkingum. 4) orms, nl. Fofnis. 5) nl. ægishjálmi. 6) svörtum. 7) bráð. 8) hermk., konúnginum.

Bls. 307.

Rekit[1] var dauða Rögnvalds, þá er randviðir[2] brendu harða[3] austanfjarðar; hús þurru[4] fyrir harra. Var-a tál[5], at Skúli skaut skjalþrúngnum Ribbúngum[6] skelk í bríngu; eldr lèk híngat[7] hús fyrir höldum.

1) hefnt. 2) hermenn. 3) mjög. 4) eyddust. 5) það var víst. 6) Ribbúngum, sem komnir voru í bobba. 7) hèr.

Bls. 311, 1.

Snorri Sturluson: Styrjar[1] valdr[2] kendi stála stökkvi-lundum[3] at falda rauðu[4] austanfjarðar; rekkar stýrðu roðnu barði rètt til jarðar. Hrínga skerðir[5] rendi eljuń-strindir[6] íta ferðar[7] oddum; hilmir stærði[8] meginundir heila grundar[9] (með) hvössu sverði.

1) orustu. 2) hermk., konungr. 3) hermönnum. 4) um sárt að binda. 5) mk., konúngr. 6) brjóst. 7) manna. 8) jók. 9) höfuðs.

Bls. 311, 2.

Sami: Vegrækjandi[1] vafði[2] lítt at sækja fram, er[3] mætti virðum: skerðir sköglar serks[4] gekk fyri roðnum merkjum í Hlakkar skúrum[5]. Land ruddist, en ræsir þrænda skóp Ribbúngum þúngan bana; Gunnarr skaut hjarna kletti[6] und grimmsetta il gera[7] fótar[8].

1) sá framagjarni konúngr. 2) hikaði sèr. 3) nl. hann. 4) brynju,

hermk. 5) orustunni. 6) höfði sínu. 7) ulfs. 8) nl. hann fell í bardaganum.

Bls. 312.

Sami: Ítr hertogi eyddi úthlaupsmönnum[1] spjótum: stál súngu of dólgum[2] stillis, ylgr[3] stóð í val. Hoddgrimmr[4] gramr lèt margan hal höfði skemmra; reiðr oddviti! (þú) kannt at refsa þjóðum svá rán.

1) nl. með. 2) þannig Snorraedda. 3) ulfr. 4) ör af gulli.

Bls. 322.

Játgeir: Rjóðr storða stirðörriða[1] hjaldrdrifs[2]! ek sá hlækinn[3] hèðna-þóri[4] stór-fjarri mèr á Kúrfjalli. þá lúngtorgs[5] líkn[6], er[7] lèkum við Ribbúnga, lá[8] dasinn[9] við[10] dvergranns[11] dísi[12] í Túnsbergi; þat frá[13].

1) orms. 2) orustu, nl. spjóts, mk. 3) hýru-gjarnan. 4) þori flík. 5) líkama. 6) nótt. 7) nl. vèr. 8) nl. hann. 9) þreyttr. 10) hjá. 11) steins. 12) konunni. 13) spurðist.

Bls. 343.

Sturla Þórðarson: Ýgr[1] járnsveims hyrgildandi[2], sá er vildi steypa hersum[3], hljóp frá allvalds mági[4] or Þrándheimi. Frændi[5] Erlíngs[6] lèt endr farit Upplönd bröndum; stála meiðar[7] lutu[8] stórþúng stríð af Ribbúngum.

1) ógrligr. 2) hermk. 3) Sigurðr Ribbúngr. 4) Skúla. 5) sonur. 6) nl. Steinveggs, Sigurðr. 7) menn. 8) hlutu.

Bls. 355.

Sami: Landráð við allvald austan markar[1] vara[2] goldit litlu, þá er lofðúngr hafði leystan elris[3] garm[4], mettan eski[5].

1) í Vermalandi. 2) var ei. 3) viðar. 4) eld. 5) eskivið; þegar konúngr hafði kveykt bál.

Bls. 356, 1.

Sami: Viðar hundr[1] svalg heitum munni hvert hús Verma bygðar, ok svipgárr[2] selju rakki[3] fór grenjandi um garðs hlið.

1) eldr. 2) svipharðr. 3) eldr.

Bls. 356, 2.

Ólafr hvítaskáld: Valdr vígstorma[1]! (þú) namt gjálda Vermum fláræði; ræsir! lèztu gim[2] geisa; eldr gekk um sjót[3] rekka. Bændr lutu[4] sára kvöl, þá er kapps-hár[5] logi kyndist; gegn hjörels[6] frömuðr[7]! lètuð hyr[8] hegna vèlar.

1) hermk. 2) eld. 3) hýbýli. 4) hlutu. 5) mjög hár. 6) orustu. 7) hermk. 8) eld.

Bls. 359.

Sturla Þórðarson: Hyrr[1] lèk eim[2] með himni; eldr hljóp í felldan sal; ek hykk þeim þegnum þóttu[3] markar böl[4] sveima[5] vítt. Allar þjóðir óðust[6] konúngs reiði; eiðvandr baugsendir[7] rauð brýndan brand í Vermalandi.

1) eldr. 2) velti gufu. 3) þótt hafa. 4) eldrinn. 5) geysa. 6) óttuðust. 7) konúngr.

Bls. 374.

Sami: Ríkr hlenna[1] hneykir[2] gaf Ribbúngum, ógnar skýs[3] meginsveitum[4] eitt kveld her þrúngat[5] í Oslu.

1) ræningja. 2) hnekkir, konúngr. 3) skjaldar. 4) nl. stórum hersveitum Ribbúnga. 5) atsókn með fjölmenni.

Bls. 375, mismgr. 2, B.

Sami: Hervígs[1] mildr[2] kom heimskum höldum á glapstígu[3]; lauf víkínga[4] kendi lángs ríkis[5] í landi.

1) orustu. 2) sá hergjarni konungr. 3) á flótta. 4) skjöldurinn. 5) harðhnjasks.

Bls. 391.

Sami: Ógnmildr flokkr, sá er vildi enn ekki friðast, tók dáðfínginn[1] höfðíngja eptir dauðan dólgstríði[2]. Böðtraustr geystr Knútr rèð at brjóta bág[3] við hraustan gram[4], því at geðbráðir Gautar fýstu landráða[5].

1) hraustan. 2) hermk., Sigurð Ribbung. 3) keppa. 4) Hákon konúng. 5) uppreistar.

Bls. 400.

Sami: Vitr valdr norrænnar aldar[1] lèt brjóta virki

Ljóðhúsa austr, þar er ógnfúsir jöfrar treystut[2]. Þat veit ek, at göfugr oddviti jöfra galt Gautum rán; þjóð fèkk reiði ræsis: slíkt gekk at vánum.

1) Hákon konúngr. 2) þorðu ekki.

Bls. 430.

Ólafr hvítakkáld: Afrendr[1] konúngr sendi þá orð víða lendum jöfri þrænda[2]; fólkprúðr stillir keyrði breiðan[3] flota norðan: borð flugu um haf. Fyrðar mælta sem harðast á hendr frömum jarli: lendum mönnum höfst önn af því; errinn[4] harri[5] bjó Hákarlaströnd með herskip.

1) sterkr, voldugr. 2) Skúla jarli. 3) stóran. 4) röskur. 5) Skúli jarl.

Bls. 432.

Sam: Úngir jöfrar stofnuðu þíng; jarl veitti snarla ræsi svör; hersar báru kaldar sakar á dýran hilmi[1]: þeir fýstu hjaldrs. Frömuðr snildar styrs frægða lagði þá allt sitt mál í knè lituði[2] stála, ok seldi varrar[3]; stillir rekka fèkk sætt af því.

1) jarl. 2) getgáta. 3) trú sína.

Bls. 439.

Hirðmenn Skúla gæddust hóli[1], hrukku lítt meðan skukka[2] var full; þeir rekkar af Danmörk drukku, (en) drógust lítt um fjöll ok skóga. Síðan, er[3] slóst í ferðir, varð ill sángvan[4] ok þunt um stángir[5]; eiðar rufust við bróður Ínga[6], engi vildi fylgja lengra.

1) hældu sér. 2) öl byttan. 3) þeir. 4) mögl, kurr. 5) merkisteingurnar. 6) Skúla.

Bls. 440.

Ólafr hvítaskáld: Snæfrir[1] vinir hvárskis[2] drógu enn árskapaðan grun[3] meðal jöfra; aldir kváðu varla haldast heit öðlíngs við mætan allvald. Minnigr siklíngr bjoggi[4] sunda vigg[5] sunnan með snjalla drengi, en jarl stökk undan austr um fjall: ítar brugðust mætum jöfri.

1) hvatir. 2) hverigs þeirra. 3) forna grunsemd. 4) byggi (bygði, bjó). 5) skip.

Bls. 450.

Sami: Snjallir menn fóru í milli mága, (þeir) seldust þar tvenna gisla; her tók at magna sýnni sætt, þá er snarir bragníngar funnust. Niðjum prýddr, sá er gætir Noregs, skrýddi böðvarfljótan siklíng[1] björtu heiti blíðs hertoga, ok jók nafnbætr fríðum gjöfum.

1) jarl.

Bls. 455.

Snorri Sturluson: Einsköpuðr herfánga[1] bauð Hríngi ok Hilditanni hjaldrs galdra[2]; Gautr[3] hvatti þann þróttar[4] þrym[5]. Herstefnandi[6] veldr ofiengi úsætt yngva[7], en völundr[8] rómu[9] mætti vel hafna hjörddóm[10].

1) orustu, Oðinn. 2) bardaga. 3) Óðinn. 4) Óðins. 5) orustu. 6) hermk. 7) konúnganna. 8) smiðr. 9) hermk. 10) halda sér frá ófriði.

Bls. 457.

Ólafr hvítaskáld: Nú er þat, er flaust[1] hins nýta hertoga flýtr or festum; nè kom betri víka fákr[2] á veðrsollit ver[3].

1) skip. 2) skip. 3) haf.

Bls. 464, 1.

Sami: Fláræði ríkra manna kom fram um síðir; þá hófst friðbann[1]; jöfra sveit, þótt[2] heiti ráðug, má eigi bægjast við örlaug. Stórr harmr var, þá er harrar stríddu ramri þjóð, því at stála hregg[3], rausnar kapp ok ríki beggja mun æ[4] uppi, meðan jörð heldr flóði[5].

1) ófriðr. 2) nl. hún. 3) orustur. 4) nl. vera. 5) vatni.

Bls. 464, 2.

Sami: Haukснjallir hersa stillir tók þá hæra[1] nafn, en mundáng[2] væri; þrændir efldu reyndan þengil; þúngr agi bragna[3] magnaðist.

1) hærra. 2) hóf. 3) ófriðr meðal manna.

Bls. 464, 3.

Sturla Þórðarson: Þat er skröklaust, at Skúli var frægðarmaðr í frömu lífi, þó at hvarbrigð[1] aldar gipt[2] sneri á hann auðnu hveli[3].

1) hvikul. 2) gæfa. 3) hjóli.

Bls. 464, 4.

Sami: þá er randa rjóðr[1] knátti reisa ofrausn öfgu heilli, ok úlágr jöfra bagi[2] tók öðlíngs nafn á Eyrum.

1) mk. 2) mótstöðumaðr.

Bls. 479, er ljós.

Bls. 492, 1.

Ólafr hvítaskáld: Hilmir hildar borðs[1] fór norðan á Upplönd með stóran herskap; ljós merki skárust á Láku; ferð[2] lá vegin skörpum sverðum. þíngfrækn jöfurr reið þunnum stínga[3] völum[4] sunnan til þrándheims; hyggju gegn hilmir grundar brendi herskip, en gaf þegnum líf.

1) skjaldar, hermk. 2) menn. 3) ása. 4) skipum.

Bls. 492, 2.

Sturla þórðarson: Öllu fólki innanlands stóð úfriðr af afarmenni, þá er ýnglíngr hafði um samit sverða seið[1] austr á Láku.

1) orustu.

Bls. 493.

Sami: Ok viggjálfr[1] lèt ár úlfa ok ara ferðar[2] (fara) vaxanda of vígskátt[3] vísa ríki, (um) vetr, valdan til vápn-þrimu[4].

1) mk. 2) mannfall. 3) herskátt. 4) bardaga.

Bls. 494.

Ólafr hvítaskáld: (Vèr) böðhraustir höfum fregit[1] austan tjón Birkibeina; bragníngr mun brátt rètta þann bug, ef vel hagnar. Ýmsir virðendr Finna vápnglyms[2] munu verða fegnir brögðum: ek veit, at Knúti hefir vegnat vart[3].

1) frètt. 2) menn. 3) illa.

Bls. 502, 1.

Sturla þórðarson: Rösk ferð[1] hilmis lagði hendr at reipum, en laukar[2] risu; en (menn) greiddu hún-skriptr[3], blásnar hreggi, til frama fylkis.

1) flokkr. 2) siglutrèn. 3) seglin.

Bls. 502, 2.

Sami: Ok úfárr gulli glæstr snekkju brandr knátti svífa und göfugmenni austr með landi; allvalds floti var-at auðligr[1].

1) eyðiligr.

Bls. 505, 1.

Ólafr hvítaskáld: Næst, þá er brodda hríð[1] spurðist, rendi nafnkunnr jöfurr stafna skíðum norðan fyri Noregs síðu; bárur lèku bröndum hærri. Þrútin veðr lágu á vatni, nè bað gramr svipta vinda ript[2]; snarr ýngvi kvað fenginn sigrbyr sinni ferð at stinnum hjaldri.

1) ófriðr. 2) segli.

Bls. 505, 2.

Sturla Þórðarson: Hafrökn[1] skriðu und höfuðsmanni inn í botn Oslu fjarðar; þar er vegstór Skúla öld hafði of skipat vígliði[2] fyri.

1) skipin. 2) herliði.

Bls. 513.

Sami: Megin-mildr allvaldr gekk fyrri merkjum und ýgis[1] hjálmi, en gullsett ve[2] vísa knáttu gnæfa of vala fólki[3].

1) ægis. 2) merki. 3) herliðinu.

Bls. 514, 1.

Sami: En hildarfús ræsis hirð knátti þar fylgja rómu stýri[1] fram á báðar hliðar í gagnför greypra[2] vápna[3].

1) hermk., konúnginum. 2) grimmra. 3) nl. í bardaganum.

Bls. 514, 2.

Ólafr hvítaskáld: Járnfaldit lið rauð hvatt[1] hallgíslat[2] hildar túngl[3] í Oslu með mildum skata[4]; raustir[5] jöfrar þrúngðu saman æstum hjaldri[6]. Blóðgar randir skífðust bröndum, bleikir menn fèllu á velli; gylltar hjalta túngr[7] súngu; gramr var hlífarlaus með gæfu.

1) hvatliga. 2) steint. 3) skjöld. 4) konúngi. 5) hraustir. 6) orustu. 7) sverð, brandar.

Bls. 515.

Sturla Þórðarson: Ok inndrótt[1] kyndi[2] böðvar týs[3] elda[4] við[5] bauga renni[6], svá at eggfars[7] eisur[8] stukku of ilfiet aurnis[9] spjalla[10].

1) hirðin. 2) kyndti. 3) Óðins. 4) sverðin, nl. skaut eða hjó sverðunum. 5) móti. 6) mk., Skúla, og lið hans. 7) skjaldar. 8) sverðin. 9) jötuns. 10) vinar, nl. skjölduna.

Bls. 516.

Sami: Geigrlig hræleiptr[1] flugu á Gauts[2] himin[3] at hjarar leiki[4], en randálfr[5] fór rífandi[6] böðvar ský[7] (með) blóðs eldíngum[8].

1) sverð. 2) Óðins. 3) skjöldinn. 4) í bardaganum. 5) hermk., konúngr. 6) rífandi. 7) skildina. 8) sverðum.

Bls. 518, 1.

Ólafr hvításkáld: Snörp járn bitu, sem óða straumr yrpi ísmöl; herstefnir[1] rauð hamri ofna hildar serki[2] með heitu blóði, framar merkjum. Grárr regnboði[3] Hnikars[4] stóð á grimmum Göndlar himni[5] þegns; harðar fár-eldíngar meginsára[6] lustu fylkíng firða.

1) konúngr. 2) brynjur. 3) -bogi. 4) Óðins, sverðið. 5) skildi. 6) sverð.

Bls. 518, 2.

Sturla Þórðarson: Lofða stýrir[1] var laushendr á beinu blóðorms[2] skapti, en haldsamr á greuni[3] geirtýs[4] málu[5] at hjarar leiki.

1) konúngr. 2) spjóts. 3) grænni. 4) Óðins. 5) konu, nl. landinu, ríki sínu.

Bls. 519.

Ólafr hvítaskáld: Tveir herrar, stærðir afli, börðust aldri af meira drengskap; hraust hirð ógnsveipinna[1] sótti þar at garði (með) blóðgum greipum[2]. Fyrða gramr, sá er fremstr var fundinn at jöfnum burðum[3], reið undan; ætt Sverris[4] fékk sigr at réttu; guð, framiðr mildi[5], vildi svá.

1) hinna ógrligu höfðíngja, Hákonar ok Skúla. 2) höndum. 3) Skúli. 4) Hákon. 5) mildirikr.

Bls. 521, 1.

Sturla Þórðarson: **Branda byrr[1] knátti þar blása baugsegl[2] í brímis[3] vindi[4], en geigrligr hrælögr[5] fèll glymjandi af hjarar borðum[6].**

1) sverða stormr. 2) í skjölduna. 3) sverðs. 4) bardaganum. 5) blóð. 6) skjöldum.

Bls. 521, 2.

Sami: **Blóðlaukr[1], slánginn járni, reið á berum knerri örva áss[2], en gandreið grænna skjalda[3] sleit svölnis vegg[4] á lopti.**

1) sverð. 2) skipi Ullar, skildinum. 3) þau fljúgandi sverð. 4) skjöldinn.

Bls. 521, 3.

Sami: **Ok Fenris nipt[1] fell[2] þar feigum hausi fylkis dólga (í) heiptar blóði (með) greypri hendi Gjallar mans[3], í hjörgöll[4].**

1) Hel. 2) faldaði. 3) Móðguðar, nl. dauðans hendi. 4) orustunni.

Bls. 522.

Sami: **Högna mans[1] hlýrna[2] dísir[3] knáttu þar sýngva hvössum munni harða[4] hvell sigrhljóð[5] í herför höfuðsmanna.**

1) Hildar. 2) skjaldar. 3) valkyrjur. 4) mjög. 5) -hljóð.

Bls. 533, 1.

Sami: **Nú mun frægt: ríkr hertogi knátti nokkvi[1] síðarr leggja rausnar líf í náreið[2], við leygför[3] á Niðar bakka.**

1) nokkuru. 2) í likkistu. 3) brennuna.

Bls. 533, 2.

Sami: **Ok ræsis mágr gekk þar of Gjallar brú[1] fyrir riðusóttum[2] bauga[3] bliks[4], er boðar vers[5] elda[6] fèllu of afarmenni.**

1) á helveg. 2) flogum. 3) skjalda. 4) sverðs. 5) sjóar. 6) gulls, menn.

TÍUNDA BINDI.

Bls. 18, 1.

Sturla Þórðarson: Sú gipta kom af guðs syni yfir Hákon góðu heilli: er fyrirmaðr öflgrar kristni[1] vígði allvald til friðar.

1) kardínálinn.

Bls. 18, 2.

Sami: Ok geðstórr[1] lèt kórónu á konúngligt grams höfuð; kappsnúinn kardínáli kom þá í Björgyn at boði páva.

1) kardínáli.

Bls. 19, 1.

Sami: Varðáls[1] hötuðr! Vilhjálmr kardínáli rèð vígja þik frægjan[2]; aldar gramr! engi jafngóðr valdist þángat af páva valdi. Kynprýddr jöfurr! kristni stýrir lèt of yðr skrýdda kórónu. Reiðivaldr ríkisvandar[3]! (þèr) hafit haldit ramri grund með frægðum.

1) gulls. 2) frægan. 3) veldissprota, konúngr.

Bls. 19, 2.

Sami: En sú rausn Hörða grams knátti ríða[1] með himinskautum, hversu Völsúngr[2] knátti veita sæmdardag sinnar vígslu.

1) fara. 2) konúngr.

Bls. 20, 1.

Sami: Nè allvaldr valdi einu ranni fleira frægðar fólk at ölskipan, austr nè vestr undir hvítu hreinvers[1] ræfri[2].

1) jarðar. 2) himni.

Bls. 20, 2.

Sami: Full gullker knáttu geisa[1] þar inni í vina greipum, en heilivágr allra meina[2] fèll allri inndrótt[3] til hjarta.

1) fara um kríng. 2) vínið. 3) hirðinni.

Bls. 20, 3.

Sami: Gylltu vistfars[1] borði skant á gómsker[2] vísa mönnum, en hunángs bára[3] fèll glymjandi í geðknör[4] hilmis hirð.

1) borðkers. 2) tennur. 3) mjöðrinn. 4) brjóst.

Bls. 25, 1.

Sami: Ok seggja drottinn, grimmr gulli[1], sat þar á gjafstóli[2]; hverr maðr þá[3] at hríngskata[4], þat er yrþjóð[5] kunni æskja.

1) örlátr. 2) miðlaði gjöfum. 3) þáði. 4) konúngi. 5) menn.

Bls. 25, 2.

Sami: Mundar[1] dagr[2] rann þar upp á mergs himin[3] allri þjóðu; armsól[4] jöfra stýris skein vísa ferð[5] á vala grundir[6].

1) handar. 2) ljós, gullhríngr. 3) handlegg. 4) hríngr. 5) konúngs mönnum. 6) höndum.

Bls. 26, 1.

Sami: Harða[1] hrein sjóðmjöll[2] knátti þar svífa hárri þjóðu of andra[3] geigrs[4] gaglfárs[5], af bogafjöllum[6] bauga brjóts[7].

1) mjög. 2) silfr. 3) skíði. 4) óttaligs. 5) hauks, nl. hendur. 6) höndum. 7) konúngsins.

Bls. 26, 2.

Sami: Ok herðimenn[1] fluttu hauka ferjur[2] hlaðnar hafleyg[3] ok dígulsköflum[4] af óskafundi dáðumrakks allvalds.

1) hraustir menn. 2) hendr sínar. 3) gulli. 4) silfri.

Bls. 36.

Sami: Þat var mjök frægt, er sigri sæmdr grundar vörðr[1] vildi fara góðu heilli til Svía fundar á Randvers[2] remmiskíðum[3].

1) konúngr. 2) sjókonúngs. 3) sterkum skíðum, nl. skipum.

Bls. 37, 1.

Sami: Leiðángr var glæstr gulli, sem logi væri of

grams flota: þar er haugtúngl[1] knáttu blikja[2] hvert við annat yfir háreið[3].

1) skildir. 2) skína. 3) háborum, hástokkum.

Bls. 37, 2.

Sami: En eldíng ífla[1] foldar[2] knátti lýsa lánga leið: þá er loflig himna sól skipti litum við hafröðul[3].

1) hauka. 2) handa, nl. gullið. 3) gullið.

Bls. 39.

Sami: Öll Elfr var svá glæsilig at líta, sem frægðar fólk sæi á gull, er lofsæll konúngr þeysti flota til Ljóðhúsa.

Bls. 40.

Sami: Geðsteinn[1] var drepinn í stáll[2] gautskum manni (um) styrjar stund, áðr ógnstórr Svía gramr hafði játtað boði siklíngs.

1) hjarta. 2) barðist í brjósti.

Bls. 47.

Sami: Seima þollr! Gauta stýrir[1] sendi arfa þínum austan dóttur sína, glæsta gulli, með öllum sæmdum. Voldugr málma skerðir! tóktu við þeirri brúðför Svía ferðar[2] af mestri mildi; aldir dýrka[3] yðart eirarsamt[4] veldi.

1) Birgir jarl. 2) manna. 3) víðfrægja. 4) friðsamt.

Bls. 54, 1.

Sami: Unnviggs[1] skipuðr! ek segi öldum, hve (þèr) guldut ófrið Dönum sunnan; þínar þjóðir settu víða þunnar skeiðr af fyri-hlunnum[2]. Yðrir stórir þegnar höfðu lánga stund ærin útboð, at hegna rán; ýtum þótti[3] lítill leiðángr fyrir víðri grundu.

1) skips. 2) furu-hlunnum. 3) þótti ei.

Bls. 54, 2.

Sami: Þjóð ens mærðar fróða hilmis dreif framla[1] til hverrar hömlu; seima stiklir! (þèr) hèldut síðan miklum flota suðr með láði. Hrínga baldr! Hallands

ferðir[2] urðu hræddar af þínu valdi; engi maðr Jóta þengils var óttalaus við Noregs drottinn.

1) vegliga. 2) menn.

Bls. 57.

Sami: Rógstríðr randatýnir[1] galt síðan Dönum rán; lestir fleyvángs[2] fura[3] kom fyrst til Ekreyja. Öld hèt þá gullstríði[4] síðan gnógu liðbáls[5] gjaldi; lofðúngr þrænda tók lönd at veðmála[6].

1) hermk. 2) sjóar. 3) skipa, hermk. 4) konúngi. 5) gulls. 6) veði.

Bls. 64.

Sami: Ættumgóðr hneitir[1] jöfra! (þèr) sátuð eigi lengi í kyrðum at[2] rofnar sættir; harðir hirðmenn þjöggu stirðan herskips streng. Norðmanna gramr hèlt þannig mætum borðum fyrir utan Elfi: nýjar súðir vissu[3] nauða; þú lèzt flotnum[4] (verða) auðít dauða.

1) hnekkir. 2) eptir. 3) kendu. 4) mönnum.

Bls. 65.

Sami: þínar þjóðir lètu þunnar skeiðr með búnu reiði sneiða ljótan lunda völl[1] at Morstrarsundi; Gautar spurðu leiðángr. Snarfengr konúngr! síðan leit hrygðar fólk í Dana bygðum, er[2] yðrir drengir hlóðu seglum; lýsa tók af herskips hausum[3].

1) hafið. 2) að. 3) drekahöfðunum.

Bls. 66, 1.

Sami: Allvaldr! rèðtu því, er ýtar hèldu at láði ógnarbráðs sóknarstrángs fylkis; síðan rèðu prúðar sveitir at gánga á land. þínir stórir hirðmenn lètu vægðarlaust herjat Halland fyri austan Geitkjörr; virða kindir týndu víða frelsi sínu.

Bls. 66, 2.

Sami: Snarpir drengir lètu sókna gífr[1] sýngja í fleina drífu[2]; brandar hleyptu ærnu blóði danskrar þjóðar ört úr undum. þollar frægra málma fèllu víða,

vegnir í reknum flótta; vígadrótt, faldin ægishjálmi gekk þar fast at hildi.

1) axir. 2) orustu.

Bls. 67, 1.

Sami: Styrkir menn málma lunds[1] gengu und merkjum á víðri grundu; valgammr sleit varma bráð at vápna móti, at þínu ráði. Örn skipti við úlfa sjálfri ógnarbáru höfuðsára[2] greyprar þjóðar; gyldir[3] stóð yfir meginblóði grimmra hölda.

1) hermk., konúngsins. 2) blóði. 3) úlfrinn.

Bls. 67, 2.

Sami: Traustir hirðmenn kyndu hæstan heitan eld í Danaveldi; skærligr[1] hallar gandr[2] gekk húsum hærri á sviðnu landi. Birkisótt[3] fór víða um búkarls búðir; en hræddar dróttir runnu brunnit land til skógar; margir bragnar (voru) slegnir báli.

1) bjartr. 2) eldr. 3) eldr.

Bls. 68.

Sami: Elris garmr[1] hratt gneistum í ráfit[2] varma fyri austan Elfi; síðan féllu háfar hallir; ógnarstríð hrygðarstund (var) í Dana bygðum: öll innin[3] tóku at brenna á Hallands síðu; storðar úlfr[4] rann um stórlig stræti ýta fyri norðan Glymstein.

1) vindr. 2) ræfr. 3) hús. 4) eldr.

Bls. 74.

Sami: Frægr hilmir lét hrinda herskips bröndum út á saltan ægi; eldi hrauð[1] or dregnum[2] hlunni fyrir æsiköldum[3] unnar-meið[4]. Ógnar[5] lundr[6]! almenníngr varð at sinna[7] út[8] á þinni grundu; mildir höldar höfðu harða[9] svelld[10] útboð af Noregs veldi.

1) skaut upp. 2) máðum. 3) ákafliga köldum. 4) skipi, nl. þegar skipið var framm sett. 5) orustu. 6) hermk. 7) fara. 8) í hernað. 9) mjög. 10) mikil.

Bls. 76, 1.

Sami: Errinn[1] sendi úngan svarra[2] út í lönd á þrútinn geima[3]; (þér) fréttuð aldri æðri ferð af heim-

angerðum jöfra drottins. Allir unnartams[4] árablakks[5] yppiþollar[6] fyri sunnan lægi[7] tóku við dóttur þinni, sem (hún) væri innanlands allvaldr[8].

1) sá ötuli konúngr. 2) konu. 3) sjó. 4) sjóvans. 5) skips. 6) menn. 7) haf. 8) konúngr.

Bls. 76, 2.

Sami: Auðar lundr! dygðar menn or Finna bygðum hèldu allt norðan um öldur til fundar við þik; húfar[1] treystu[2] dúfr[3] drafnar[4]. Lèztu hlaðnar skeiðr svífa or hverju hrófi á vatnið breiða; storðar gandr[5] jós sandi um steindu[6] stálin[7] fyrir norðan Elfi.

1) skipsborðin. 2) reyndu. 3) bárur. 4) sjóarins. 5) vindr. 6) máluðu. 7) stafnana.

Bls. 78.

Sami: Dígla eldr[1] var sènn[2] á dýrðar skriptum[3] í segli; rínar logs[4] svipti-lundr! roðnir[5] hausar tóku rísa yfir dreka þínum. Eisur[6] þóttu brenna af slegnu gulli Ullar fars[7] á skeiða bröndum; unnar[8] fasti[9] rauð[10] flesta rönd[11] yfir glæstum flota.

1) gull. 2) seðr: sást. 3) á þeim fögru uppdráttum. 4) gulls. 5) gylltir. 6) eldar. 7) skjaldar. 8) sjóar. 9) eldr, gullið. 10) gerði rauða. 11) skjöld.

Bls. 81, 1.

Sami: Hilmis kundr! er[1] (þèr) hèldut húfum[2] norðan til jörmungrundar[3], var sem örin[4] eldíng færi á lægi[5]; öldum varp innanborðs. Vísa[6] ferðir[7] þurðu[8] vinda[9] veglig flaust[10] und búnu segli; grundar vörðr! (þèr) lètuð gylltar sýjur[11] geiga[12] at Eyrarsundi.

1) þá 2) skipum. 3) landsins, Danmerkr. 4) stór. 5) hafinu. 6) konúngs. 7) menn. 8) þorðu. 9) stefna. 10) skipum. 11) skips borð. 12) svífa.

Bls. 81, 2.

Sami: Þar er herskip frægs hilmis lágu á unnum[1] í Danaveldi, þótti himna eldr[2] renna alla leið upp af breiðum flota. Ríkilátr ræsir! (þèr) stýrðut rètt[3] til

jarðar; engi annarr þengill kom þar innanlands með slíkan afla[4], svá at dæmi finnist.

1) sjónum. 2) loptelldr. 3) beint. 4) liðstyrk.

Bls. 82.

Gissur Þorvaldsson: Snjallr allvaldr bauð öllum njótum naðrs glóstrætis[1] örgrant[2] halda griðum ok gæta frið[3] sex nætr.

1) njótum gulls, mönnum. 2) grandvarliga. 3) gæta friðar.

Bls. 83.

Sturla Þórðarson: Hinn víða frægi Egða stillir[1]! öllum fyri sunnan græði[2] þótti ægiligt, at eiga Gunnarlogs[3] geigrþíng[4] við yðr. Allir Danir báðu þik, Sygna drottinn, snjallráðan fyrða gram, sætta: þvíat þínir fjandmenn urðu fegnir lífi sínu.

1) Noregs konúngr. 2) haf, nl. öllum Dönum. 3) sverðs. 4) orustu.

Bls. 84.

Sami: Göfugr virða drottinn[1] veitti ríkjum[2] Skánúnga jöfri[3] víkelds[4] gjafir; gullsviptir[5] hlaut giptu: hilmir Rauma[6] kom ár[7] heim ólestr[8] með öflgum tíri[9] ok mestum veg[10]; hvatir skatnar fundu þat.

1) Hákon Noregskonúngr. 2) ríkum, voldugum. 3) Danakonúngi. 4) gulls. 5) sá örláti konúngr, Hákon. 6) Hákon konúngr. 7) snemma, skjótt. 8) heill. 9) frægð. 10) sóma.

Bls. 89.

Sami: Ek frá bragna fjöld ríða or breiðum borgum móti svarra[1]; valskar[2] þjóðir glöddust víða varrar eldi[3] af þínu magni[4]. Snildar brúðr, göfugr svanni, kaus síðan, af yðru æztra manna[5] ráði, um sæmdarfúsa öðlíngs bræðr, þann er (hún) vildi eiga.

1) konunni. 2) spanskar. 3) gulli. 4) eptir þinni ráðstöfun. 5) eptir yðar og æðstu manna.

Bls. 110, 1.

Sami: Ægr jöfra þengill[1]! tóktu[2] úngr konúngs nafn á þik með frægri vígslu; þitt nafn kynnist[3] jafnan mönnum; ok síðan hlutuð (þèr), snjallmæltr sóka-

gæðir[4]! framkomit[5] vald allrar aldar[6]; hèr lýsi ek veg vísa[7].

1) Magnus konúngr. 2) þú tókst. 3) verðr kunnugt. 4) herkonúngr. 5) fullkomið. 6) þjóðar. 7) konúngs.

Bls. 110, 2.

Sami: Hraustr þengils son! (þèr) hafit hála[1] fengit dóttur heilags þjóðkonúngs[2]; guð ræðr þik gæfu gnótt. Snjallr Eiríkr má einart stýra[3] öllu við hreinan guð. Alldýr konúngr, yðar þroski[4] gengr (að) óskum.

1) vegliga. 2) Eiriks helga. 3) ráða. 4) uppgángr, hefð.

Bls. 112.

Sami: Fjörnis[1] álfr[2]! þèr líkar at auka yðart vald um heiminn kalda allt norðr und leiðarstjörnu; gegnir fyrðar munu fagna því. Allvaldr! þar hefir engi annarr þengill haldit ríki, en þú; þjóðir reiða[3] þína dýrð þángat lengra en röðull skíni.

1) hjálms. 2) herkonúngr. 3) útbreiða.

Bls. 110.

Sami: Allvaldr! (þú) dýrðkast af mildi þinni innanlands út með Serkjum; þjóðum líka þaðra[1] þínir haukar, allt með Blálands jaðri. Veglig mæti[2] hrjóta vægðarlaust[3] af yðrum frægðum; mærðar tínir[4]! þínar hollar hnossir prýða allan heiminn.

1) þar. 2) gripir. 3) óspart. 4) málsnjalli konúngr.

Bls. 121, 1.

Sturla Þórðarson í Hrafnsmálum: Sóknhvattar[1] sveitir sóttu háleitan geira glyggs glymstæri[2] or Finnbygðum; jarðbeltis gjálfr[3] brá[4] sigrflaustum[5] hásætagætis[6] allt austan af Gautelfi.

1) sóknhvatar, herdjarfar. 2) herkonúng. 3) það gjálfrandi haf. 4) getgáta. 5) sigrsælum skipum, eða herskipum. 6) konúngsins.

Bls. 121, 2.

Sami: Aungr[1] ormvengis[2] ótti[3] sá í einum stað fleiri vígdróttir[4] fleins-flugstæris[5]. Hurðr lómblekkir[6]

lekti útstrandir landa (með) herskíðum hrífa[7] ok rann-garði[8].

1) einginn. 2) gulls. 3) maðr. 4) hermenn. 5) nokkrs herkonúngs. 6) eyðir svika, sá réttláti konúngr. 7) herskipum. 8) skjöldum.

Bls. 121, 8.

Sami: Ægis eldr[1] glumdi of[2] nafnfrægjum allvaldi á gjálfrtömdum[3] Gestils-skeiðhestum[4]. Óþrotlig sól brynreiðar[5] skein af skautvönum[6] skeiðum of[7] snotrum sigdeili[8].

1) gull. 2) yfir. 3) sjóvönum. 4) skipum. 5) sverða sól, gull. 6) kannske *skautvænum,* af *skautvænn,* einsog *skautfagr* 136. 7) yfir. 8) herkonúngi.

Bls. 122.

Sami: Blómum brims-vegljóma[1] laust á bjarthimna[2] af liðföstum ljósum valdrósar[3]. Ferð flokka hrínga-friðskerðis[4] um hafstrauma var áþokkut[5] eldíngum heims.

1) vegligs ljóma, nl. gullblæ. 2) bjarta himna. 3) valkyrju ljósum, nl. skjöldum, er festir voru við skipið. 4) hins gjafmilda konúngs. 5) áþekk.

Bls. 124.

Sami: Landa stýrandi[1] leysti[2] háfaldar[3] bládúfur[4] lángrastar[5] heldum húfum[6]. Hrein höfn lýstist glóðrauðum eldi álfoldar[7] af auðar-hestum[8] skipstöfnum.

1) konúngrinn. 2) sundrbraut. 3) nl. háfaldaðar, *sem hreykja hátt földunum.* 4) öldur. 5) sjáfarins. 6) með heldum skipsúðum. 7) gulli. 8) hamíngjumestum.

Bls. 125.

Sami: Hinn griðmildi fróðr gætir norðsætra[1] tók fyrst gjöld af fjörleystum Nesþjóðum[2]. Öll öld á stórveldum[3] var hrædd við ógnfallinn[4] herklæddan herði böðgerðar[5].

1) Noregs konúngr. 2) Katnesíngum, er greiddu gjald sér til fjörlausnar. 3) í viðlendum heröðum. 4) ógrligan. 5) herkonúng.

Bls. 127.

Sami: Inn hraðmælti víðþíngaðr Hrínga[1] hèlt lofskeiðum[2] leygs[3] leiðir í Suðreyjum. Engna gaf upp herfengna[4] il fyrir alkeppnum èyði dalreyðar[5] ítrbóla[6].

1) Noregs konúngr. 2) þeim vegligu skipum. 3) sjó-. 4) hertekna. 5) orms. 6) gulls, Hákoni konúngi.

Bls. 128.

Sami: Ógn stóð af stórráðum stýri gindýra[1] of[2] jarðir urðvegnar vestrgarða[3]. Friðlausir jöfrar færðu ósvifrum[4] ótta rándróttar[5] hjálmhirða hausa[6].

1) dreka, herskipa, nl. konúnginum. 2) um. 3) nl. jarðir þvegnar vestrgarða úri, þvegnar vestanstorma drifi, vestrlöndin, *Skotland og eyarnar í vestrhafinu.* 4) óvægnum. 5) ránsmanna, nl. Hákoni konúngi. 6) höfuð sín.

Bls. 129.

Sami: Geðstrángir sárs logrunnar[1] vegmæta gætis[2] gengu sunnan um Satíri. Brands-byrgegnir[3] bragnar söddu snóka[4] svartklædda dynflóka[5] á Skotlandi.

1) sverðrunnar, hermenn. 2) eiganda vegligra hnossa, nl. konúngsins. 3) herkænir. 4) fugla. 5) klædda svörtu fiðri, nl. hrafna.

Bls. 130, 1.

Sami: Fræg ok úvægin ferð[1] friðskerðis[2] vann breiða Bót af guðleiðum baugnjótum; hrafn hræyfðist[3] kleyfðan[4] fleygs[5] hjör[6] of[7] valtafni[8] í Suðreyjum; fjandr stillis fèllu.

1) hersveit. 2) herkonúngsins. 3) reif á sèr, hruflaði á sèr. 4) klofinn. 5) vængs. 6) klóna. 7) gizkað. 8) uppá valkestinum.

Bls. 130, 2.

Sami: Hafsætra bygðir[1] údygðar búmanna[2] brunnu; hallar lífgalli[3] var heitr. Fleinþollar[4], sóttir svanteigar[5] herdróttum[6], fèllu feigir af sæskíðum[7] suðr.

1) sjóbygðir. 2) bænda. 3) húsa bani, eldrinn. 4) mk. 5) sjóar. 6) hermönnum. 7) skipum.

Bls. 133.

Sami: Enn böðfróði sigrmagnaðr[1] austan[2] bauð

optarr orrostu spjótskoptum bragna[3]. Úfegnir þegnar útverja[4] þorðut[5] berjast við þrekstærðan bjórs-blikrýri[6].

1) sigrsæli hermaðr. 2) frá Noregi, nl. Noregskonúngr. 3) nl. barðist opt við menn. 4) Nesjamenn á Skotlandi. 5) þorðu ekki. 6) gulls rýri, konúnginn.

Bls. 134.

Sami: Flugskjarrir[1] baugnjótar[2] darra-dynsveigis[3] drógu báta breiðar strandleiðir. Herskatnar[4], úhræddir vegs[5], eyddu geirrþeyjum[6] eyjar í víðbygða vatni.

1) óflóttagjarnir. 2) menn. 3) herkonúngsins. 4) hermenn. 5) vegar. 6) með herskildi.

Bls. 135.

Sami: Geðstirðir virðar herðu[1] víða herferðir[2] í stórbygðir hryggs vargfæðis[3]. Hinn fólkrakki[4] Aleinn fèkk öldum úkaldan[5] lífdvalar[6] felli[7] (í) gunnspelli[8].

1) herðtu. 2) herjuðu víða. 3) hermanns, Aleins. 4) herdjarfi. 5) heitan. 6) lífs. 7) dauða. 8) orustu.

Bls. 136.

Sami: Margfrèttinn framstiklir auðar[1] mætti miklum gerníngum óþjóða Ínga[2]: lábrostinn[3] lögr leysti hin skautfögru flaust[4] bauglestis[5] or frónlæstum festum[6].

1) Hákon konúngr. 2) Skotakonúngs. 3) öldubrotinn. 4) skip. 5) Hákonar konúngs. 6) landfestum.

Bls. 137, 1.

Sami: Fjölmagnat hríðar hregg[1] blès of böðfúsa[2] bragna á herbygðum[3] brimskíðum[4]. Gjálf-rundit[5] grundar grand[6] rak alkeppna öld með herskjöldu upp at Skotlandi.

1) galdraveðrið. 2) hergjarna. 3) fjölskipuðum. 4) skipum. 5) þjótandi, hvínandi. 6) stormr.

Bls. 137, 2.

Sami: Hinn sigrmæti sverða bliksherðir[1] sendi snarlynda sveit síð til brynhríðar[2]; drengja herr[3], sá er drap hina dulgreypu[4] dalganta[5] drótt, dæmdi[6] lof þengils sæmda.

1) Hákon konúngr. 2) orustu. 3) gízkað. 4) dramblátu. 5) hermanna, nl. Skota. 6) talaði um, viðfrægði.

Bls. 140.

Sami: Hugprúðir varir hríngs virðar[1] hlóðu[2] vegstórum baugnirði[3] at brynþíngi[4]. Valgammar[5] fyldust fjörseldum[6] auðstefni[7] frammi[8]; hverr mân hefna hríngþverris[9]?

1) menn. 2) folldu, lögðu að velli. 3) þann fræga riddara. 4) í orustunni. 5) hræfuglar. 6) drepnum. 7) manni, nl. fylltu sig á hræi þess drepna riddara. 8) í útlöndum. 9) hans, riddarans.

Bls. 141, 1.

Sami: Hervaldir hersar Norðmæra kæris[1] kvöddu kappstudda[2] hölda gunnversum[3]. Hin gunnrakka[4] hirð hásæta-gætis[5] gekk járnfaldin at[6] hjörstærðum hjaldri[7].

1) Noregs konúngs. 2) kappsama. 3) lögðu til orustu við Skota. 4) harðjarfa. 5) konúngsins. 6) gizkað. 7) orustu.

Bls. 141, 2.

Sami: Brún egg beit of ódyggvar aldar gunntjalda[1] at brynmóti[2] í rauðtúnum[3]: áðr en skozkir egghríðarskýþundar[4] skyndu[5] undan víglundum[6] alþroskins[7].

1) skjalda, nl. hermenn. 2) orustu. 3) á vígvellinum. 4) skjalda þundar, hermenn. 5) skunduðu. 6) hermönnum. 7) Hákonar konúngs.

Bls. 143.

Egða stillir[1] vann skjótt aptr öll skattlönd geirbrúar krapta[2] megingrönduðs[3] af skozkum dróttum. Öngr[4] göndlar veðrboði[5] reisti rönd við ýngva[6]; ríki rógsækis[7] fyrir vestan haf varð úlest.

1) Hákon Noregskonúngr. 2) skjaldar grindar. 3) herkonúngsins, nl. Magnúss konúngs berfætta. 4) einginn. 5) hermaðr. 6) konúnginum, Hákoni. 7) herkonúngsins.

Bls. 151.

Sturla Þórðarson: Þróttar[1] þínghlynr[2] kom til Björgynjar þrim náttum áðr en ófs-dynviðir[3] grófu prúðan allvald. Margr málma-fergir[4] stóð síðan lítt

kátr með váta brá yfir leiði lýða grams: þat var mikit stríð[5].

1) Óðins. 2) hermk., nl. lík Hákonar konúngs. 3) menn. 4) maðr. 5) harmr.

Bls. 178, 1.

Þjóðólfr hvinverski: Margir hraustir menn gjörðu at heimsækja snaran mildíng; gamlir menn fylgðu eigi síðr öðlíng, ok gerðust (hönum) kærir.

Bls. 178, 2.

Minníngr[1] sá er miðlaði gull, nam marga speki af gömlum mönnum. Upplanda gramr[2] var ástúðigr öllu fólki af sínum örleik.

1) sá minnugi konúngr. 2) Haraldr hárfagri.

Bls. 178, 3.

Hróðigr hilmir gaf sínum görpum hit rauða gull ok marga hrínga, bjartar brynjur ok hvassa branda, skygða[1] ok skrautbúna skjöldu.

1) fagra.

Bls. 179.

Auðun illskælda: Þeir heita Úlfhèðnar[1], er bera blóðgar randir[2] í orrostu, (ok) rjóða vigr[3], er (þeir) koma til vígs; þeim er þar sýst saman[4]. Ek hygg áræðismönnum einum hæfa at standa þar, þá er skilvísir skatnar höggva í skjöld.

1) *úlfhèðnar*, þeir sem gánga í vargskinns úlpum (af *úlfr*, og *hèðinn*, skinn. 2) skjöldu. 3) spjót. 4) þeir eiga þar starf sameginliga hvur með öðrum.

Bls. 180.

(*Þorbjörn*) *hornklofi:* Harðráðr barnúngr hrjóðr[1] ens bleika báru fáks[2] lèt hæstrar[3] tíðar[4] þrúngit[5] skipa börðum[6] á lög[7]. Þar barz[8] svá at borði[9], at hlífarvaldr[10] rak borðhölkvi[11] norðan fyrir hildar hregg tveggja döglínga[12].

1) eyðir. 2) skips, nl. herkonúngr. 3) ættart. N. k., pappírshandrit. 4) bestu heilli, með mestu bamingju. 5) skotið. 6) borð-

um. 7) sjó. 8) ættart. N. k., pph. 9) barst so undir. 10) herkonúngrinn, Haraldr. 11) skip sitt. 12) til bardaga móti tveim konúngum.

Bls. 187, 1.

Sami: Gjafli rendr[1] Haraldr! nè kemrat[2] annarr konúng (manna) yðr æðri und gamlan gnapstól-sólar[3]. Gramr háði geira hregg við seggi, þá er bengögl[4] gnúðu[5] á rá[6] Sköglar[7]: rauð ben fnýstu[8] blóði.

1) þekktr að örlæti. 2) ekki kemr. 3) himin, nl. á jarðriki. 4) hræfuglar. 5) kvökuðu. 6) gizkað; *í dyn Sköglar*, i orustunni. 7) á orustuvellinum. 8) blésu.

Bls. 187, 2.

Sami: Egglituðr[1] rèð sigri, þá er seggir hnigu fjörvanir á rausn for ræsi; æfr hjör gall við hlífar. Ok ofnæfrir[2] jöfrar kvöddust dynskotum at morði[3] orðalaust; rödd rauðra randa[4] endist[5].

1) herkonúngrinn, Haraldr. 2) mjög knáir. 3) í orustunni. 4) vopnagnýrinn, orustan. 5) varð drjúg, helzt leingi.

Bls. 190, 1.

Þjóðólfr: (Þat) heyrði[1], hve hraustliga hinn kynstóri konúngr barðist við Kjötva hinn auðlagða[2]. Kapps um-lystir[3] knerrir kvomu austan með gínandum[4] höfðum ok gröfnum tínglum[5].

1) heyrðist. 2) auðuga eða hepna. 3) kappfúsir. 4) gapandi. 5) ennispónum.

Bls. 190, 2.

Sami: Þeir voru hlaðnir hölda, hvítum skjöldum, vestrænna vigra[1], ok völskum[2] sverðum; berserkir grenjuðu, þeim er guðr[3] hlífði; Úlfhèðnar emjuðu, ísarn[4] bitu.

1) spjóta. 2) vallenzkum, frönskum. 3) valkyrjan, orustan. 4) járnin, vopnin.

Bls. 190, 3.

Sami: (Þeir) freistuðu hins framráða Austmanna[1] allvalds, er býr at Útsteini, er kendi þeim (að) flýja.

Steindir[2] nökkvar[3], er enn styrjar-nénni[4] stillir átti, stóðu; hlömmun[5] var á hlífum, áðr Haklángr félli.

1) Norðmanna. 2) malaðir. 3) skip. 4) hervaski. 5) slättr, högg.

Bls. 191, 1.

Sami: Hinum hálsdigra hilmi[1] leiddist þá at halda landi fyrir Lúfu[2], lèt hólm sèr at skildi[3]; (þeir) er sárir voru, slógust um[4] sessþiljur[5], lètu stjölu[6] standa upp, stúngu höfðum í kjöl.

1) Kjötva auðga. 2) Haraldi. 3) hann lèt hólminn gæta sín. 4) ultu yfir um. 5) þópturnar. 6) stèlin á sèr.

Bls. 191, 2.

Sami: Hyggjandi[1] seggir lètu Svafnis salnæfrar[2] blika á baki[3], voru barðir grjóti; (þeir) sæstust[4] austr um Jaðar-bygðir, hlupu heim or Hafrsfirði, ok hugðu á mjöðdrykkju.

1) smeikir. 2) Valhallar næfrar, skildina. 3) þeir köstuðu skjöldunum á bak sèr. 4) sæddu.

Bls. 192.

Þorbjörn hornklofi: Hersa drótt[1] ok höfðíngjum leiddist þá at haldast lengr fyrir Lúfu[2]; hverr hraustra víkínga flýði or Hafrsfirði, sem fara mátti.

1) hersum. 2) Haraldi.

Bls. 194-95.

Þjóðólfr hvinverski: Þær[1] ambáttir Ragnhildar, dramblátar dísir[2] skulu eiga (hafa) annat at drykkjumálum[3], en þer[4] se[5] hergopur[6], er Haraldr hafi sveltar (á) valdreyra[7], en bræði vera[8] þeirra[9].

1) gizkað. 2) gizkað; konur. 3) borðræðum. 4) þær. 5) gizkað. 6) herteknar ambáttir. 7) nl. svelt, með því að gefa þeim ei annað en blóð að drekka. 8) gizkað. 9) nl. hafi drepið menn þeirra, eða gefið þeim að eta hræ manna sinna.

Bls. 195.

Sami: Sjá 1. B. bls. 7.

Bls. 208, 1.

Haraldr hárfagri: Drótt, hlýðia mèr, haeggi[1]

ótta; ek ber æ[2] ugg drauga[3]: ek vek dular mey[4], dána á kerlaug[5]. Ek let[6] drápu dynja á bragar stètt[7], meðan hrynr or Dvalins greip[8]; ek býð rekkum rèttan Regins drykk[9].

1) hnekki. 2) eigi. 3) eg hræðist ekki drauga. 4) buldu meyna, hana Snjófríði. 5) eptir þessu hefir þá Snjófríðr dáið í baði. 6) læt. 7) bragar völlinn. 8) úr hendi dvergsins; meiníngin er: *eg yrki drápuna, jafnótt og yrkisefnið dettr mèr í hug; hann lætr, sem Dvalinn* (dvergrinn) *skamti sèr skáldskapinn úr hnefa sínum.* 9) skáldskap.

Bls. 208, 2.

Þat var ekki farald[1] forðum; þá[2] gat Finnan[3] særðan Harald: honum sýndist sú[4] sólbjört; mörgum verðr nú slíks dæmi[5].

1) almennt. 2) þó. 3) hún Snjófríðr. 4) hún vera. 5) marga hendir enn það sama.

Bls. 209-10.

Þjóðólfr hvinverski: Sjá 4. B. bls. 29.

Bls. 298.

Hjalti Skeggjason: Sjá 2. B. bls. 207.

Bls. 341.

Sigvaldi jarl[1]: Lifa ok deyja. Þú varðar[2] haukey Har.[3] hjörvi[4].

1) rèttara: *Sigvatr skáld*, sbr. 6. B. bls. 44. mgr. 5. 2) ver. 3) Haralds, nl. Gormssonar; þ. e. *Noreg*, Haraldr hefir svo kallað þetta land, af því hann fèkk hauka af því í skatt. 4) með sverði.

Bls. 342.

Sjá 3. B. bls. 20.

Bls. 344.

Haldór ókristni: Sjá 2. B. bls. 297.

Bls. 349, 1.

Hallfröðr vandræðaskáld: Sjá 2 B. bls. 307.

Bls. 349, 2.

Sami: Sjá 2. B. bls. 306.

Bls. 351.

Skúli Þorsteinsson: Sjá 2. B. bls. 311, 1.

Bls. 354.

Hallfrøðr Vandræðaskáld: Úlfgæþir[1], glaðr armgrjóts[2].

1) hermaðrinn, Þorkell. 2) gulls eða silfrs. Sjá 3. B. bls. 3, 2.

Bls. 359, 1.

Haldór ókristni: Sjá 2. B. bls. 318, 3.

Bls. 359, 2.

Sami: Sjá 2. B. bls. 318, 1.

Bls. 359, 3.

Sami: Sjá 2. B. bls. 328, 1.

Bls. 360.

Hallfrøðr Vandræðaskáld: Sjá 2. B. bls. 319.

Bls. 362.

Haldór ókristni: Sjá 2. B. bls. 329.

Bls. 365, 1.

Hallfrøðr: Sjá 3. B. bls. 5.

Bls. 365, 2.

Sami: Sjá 3. B. bls. 6.

Bls. 375, 1.

Sami: Svá frá ec hitt, at hörgbrjótr[1] hlóð háva valköstu í mörgum stað; hrafn kom opt [þars heiptum blóði[2].

1) Olafr Tryggvason, sem braut niðr hof og hörga. 2) Fagrskinna hefir: *at heipta blóði*, nl. á vígvöllinn, hvar heiptar blóði var úthellt. Síðara vísuhelming sjá 1 B. bls. 125.

Bls. 375, 2.

Sami: Sjá 1. B. bls. 125. 130-31.

Bls. 375, 3.

Sami: Sjá 1. B. bls. 133.

Bls. 375-76.

Sami: Sjá 1. B. bls. 101. 134.

Bls. 376, 2-3.

Sami: Sjá 1. B. bls. 144, 2-3.

Bls. 378.

Oddmjór, kvæði um konúngatal: Skjöldúngr rak Skeiðarbrand úr landi með skildi; síðan rèð sá snjallr konúngr öllum Noregi.

Bls. 385.

Augu standa mèr ea[1] of eld til Gráfeldar[2].

1) æ, ætíð. 2) mèr verðr altènd starsýnt á hann Gráfeld hinumegin eldsins.

Bls. 400.

Sighvatr: Sjá 5. B. bls. 209-10.

Bls. 402.

Sami: Sjá 6. B. bls. 43, 2.

Bls. 409-10.

Sjá 6. B. bls. 437, 3.

Bls. 412.

Sjá 7. B. bls. 12, 2.

Bls. 418.

Sigurðr Jórsalafari: Búendr þykkja mèr bestir, bygt land, ok (að) friðr standi.

Noregs konúngatal,

er *Sæmundr hinn fróði* orti.

1. þat verðr skyllt þeim greppum[1], ef at skilum yrkja, at þeir gleði fyrða; allra helzt, ef þeir virðar[2] eru færi[3], en verit höfðu.

1) skáldunum. 2) skáldin. 3) færri.

2. Fyrst skal (maðr) róa fjarri reyði, ok koma þó niðr nær[1], áðr lúki. þar haf[2] ek hugt[3] at mynda þessum hróðri eptir þeim orðum[4].

1) nærri reyðinni. 2) hef. 3) ætlað. 4) nl. eg ætla að byrja á elztu konúnga ættum, og koma loks niðr til Jóns Loptssonar.

3. Ef virar[1] hlýða minni mærð, vil ek taka þar fyrst til máls, (að) hugpráðr Hálfdán svarti átti frækn-an erfi vörð[2].

1) nl. verar, menn. 2) son.

4. Kappsamr Haraldr hinn hárfagri tók brátt við konúngs nafni, þá er Hálfdán hafði druknat í næfri[1] hængs hallar[2].

1) berki, þaki. 2) vatns, nl. í ís, ísvök.

5. Ok hann er lagiðr[1] í haug á herská Hríngaríki; en framlyndr burr Hálfdánar tók barnúngr við föðurarfi.

1) lagðr.

6. Hann vildi eigi eiga þat eitt, er lángfeðr[1] hans leifðu[2] honum; ræsir Sygna var svá ríkr ok ágjarn við auðgefendr[3]:

1) lángfeðgar. 2) eptirskildu. 3) menn.

7. at fylkir átti allt land á milli[1] (Gaut-)elfar ok Finnmerkr; hann náði fyrst einn at ráða fyrir öllum Noregi.

8. Gramr, sá er veitti gjafir, átti mart barna, þeir er biðu þroska; því kemr kyn hvers skeyldúngs[1] síð[2] til Haralds ens skararfagra[3].

1) konúngs. 2) að lokunum. 3) hárfagra.

9. Snarr siklíngr réð þundar beðju[1] þrjá vetr ok sjötigi, áðr en einkadóttir Ásadólgs[2] kom at ræna lofðúng lífi.

1) landi. 2) Loka, Hel.

10. Þá var reisuligr haugr vorpinn eptir Harald á Rogalandi. Nafn þess hildíngs, sunar Hálfdáns, mun æ lengi uppi.

11. Eirekr blóðöx tók brátt við jöfurs nafni, sem búendr vildu; vígfimr Eiríkr var alls 5 vetr at landi:

12. áðr en vinsæll Hákon, einkafóstri Aðalsteins, kæmi vestan, og beiddi bróður sinn allrar hálfrar erfðar.

13. En heiptargjarn Eirekr flýði undan, ok synir hans; harðráðr hersa mýgir[1] kom síðan aldri aptr í land.

1) yfirkonúngr.

14. Kappsamr Hákon réð einn fyrir konúngdómi nokkura hríð: tírargjarn[1] var samt 26 vetr at landi.

1) fremdargjarn.

15. Gramr háði gunni[1] á Fitjum við erfivörðu[2] Eireks; hilmir var skotinn í hönd, þá er fólkmeiðr[3] knúði[4] flótta.

1) orustu. 2) syni. 3) hermk. 4) rak.

16. Ek hygg, þat lítið sár leiddi snaran lofðúng til bana; hella, er vísir dó, var ávallt kend til Hákonar.

17. En höldar lögðu þann siklíng í haug á Sæheimi; fræknir menn hurfu svá frá fjörvi ræntum Haralds arfa.

18. Ek hef heyrt, at úársæll Haraldr tæki þá jörð ok ríki; Gráfeldr Gunnhildarsun rèð 9 vetr fyrir Noregi.

19. Áðr en Gormssun ok Gullharaldr gerði nafna sinn at nái; siklíngr var ræntr lífi suðr at Hálsi í Limafirði.

20. Harðráðr Hákon jarl tók við Hárs vífi[1] eptir fallin Harald; sá tiggi rèð þundar beðju[2] 33 vetr.

1) landi. 2) landi.

21. Æfilok Eireks föður[1] urðu ei góð í Gaulardal, þá er Karkr þræll meitti[2] hattar stall[3] af Hákoni (með) knífi.

1) Hákonar. 2) skar. 3) höfuð.

22. Rekka kind, sú er stýrði lögum, misti lítt hins bezta ráða, þá er tóku kristinn mann til konúngs norðr í Noregi.

23. Ok liðdrjúgr Ólafr, arfi Tryggva, tók lönd ok þegna, lofða vinr, hinn er kristnaði 5 lönd á fám vetrum.

24. Ólafr var alls at landi at eins 5 faðmins[1] galla[2], áðr Eirekr beiddi þann ræsi rómu með ófriði.

1) orms. 2) vetr.

25. Sú hrotta ríð[1] var hörð ok lengi, áðr Ormr ryddist alls[2]; öld hefir síðan kallat Sváldrar vog, þar er Ólafr fèll.

1) orusta. 2) til fulls.

26. Tíri[1] göfgaðr Eirekr jarl rèð fyrir Yggs mani[2]

12 vetr, áðr en lofðúngr, sá er gæddi vini, fór ór landi vestr um haf.

1) orðróm. 2) landi.

27. þá var skorinn úfr Eireks, áðr en ræsir hæfi Rómför, ok blóðrás leiddi vitran jarl til bana vestr með Englum.

28. Sveinn ok Hákon taldi lönd ok lausafè eign sína, ok jarlar höfðu arf Eireks 2 vetr, at telli fyrða;

29. áðr konúngmaðr kæmi vestan í land með lítinn her, ok Ólafr mætti jarli í miðju Sauðúngssundi.

30. þá varð Hákon at sverja hilmi þess eiða, er Ólafr beiddi, at fólkbaldr[1] skyldi flýja óðul sín til aldrslita.

1) Hákon jarl.

31. Ólafr bauð Sveini jarli snarpa sókn austr fyrir Nesjum; liðfár sonr Hákonar varð, sviptr sigri, at flýja lönd.

32. Lofsæll Ólafr hinn digri fèkk einn lönd allt með rínum[1]; hróðmögr[2] Haralds hins grænska rèð grýttri foldu[3] 15 vetr.

1) hèr held eg lesa egi *„ríngum"*, nl. yztu endimörkum. 2) hinn frægi sonr. 3) Noregi.

33. Kappsamr Knútr hinn ríki bar bjartan seim[1] und marga bændr, sparði lítt auð við lenda menn, til þess at þeir velti[2] jöfr.

1) gull. 2) sviki.

34. Kálfr ok þórir, kynjaðir vel, reistu her á móti hilmi; fylkir þrænda var felldr, þar er heita Stiklastaðir.

35. þá bar raun um helgan konúng, at ræsir var kærr Kristi; heilagt skrín stendr yfir Haralds arfa í miðri Krists kirkju.

36. þá rèð Sveinn, sonr Alfífu, fyri landi 6 snáka stríð[1], áðr en sonr Knúts vinalauss varð at flýja af konúngdómi.

1) vetr.

37. Ágætr einkasun Ólafs konúngs kom austan or Görðum; Magnús fèkk alla óðalsjörð sína ok mikit ríki.

38. Magnús góði, mönnum þarfr, var tállaust[1] konúngr 12 vetr, áðr Sygna drottinn, afreks maðr, misti andar í sótt.

1) eflaust.

39. Fylkir, harmdauðr hverjum manni, var færðr þar hans faðir hvílir; sá konúngmaðr var grafinn norðr at Krists kirkju í Noregi.

40. Nú hefi ek talt[1] þá tíu landreka[2], er hverr var frá Haraldi; ek inta svá þeirra æfi, sem sagði Sæmundr hinn fróði.

1) talið. 2) konúnga.

41. Þó er eptir miklu meiri lutr þess máls, er ek hygg mæla; nú skal því þaðan af greiða (þat) jöfra kyns, er enn lifir.

42. Þat er mèr sagt, at sonr Haralds hèti forðum Sigurðr rísi; Hálfdán var arfi Hrísa, en Sigurðr Sýr son Hálfdánar.

43. Þá gat Sigurðr ok Ásta þann son, er átti heiti Haralds; sá allvitr konúngr rèð einn víðri foldu 20 vetr:

44. áðr hilmir gerði herför með ofstopa til Englands. Enskir menn felldu Ólafs bróður í vapnþrumu vestr.

45. Friðsamr ok ársæll Ólafr kyrri tók til föðurleifðar; sá gramr ræðr grýttri foldu samfast[1] 27 vetr.

1) samfleytt.

46. Mikil sótt kom ofbrátt at ræna Magnúss föður öndu; sá öðlíngr var enn grafinn at Krists kirkju í Kaupángi.

47. En Olafr enn kyrri átti fræknan ok fjárgóðan son; Magnús rèð 10 vetr fyri mani Yggjar[1], at tali fyrða.

1) landi.

48. Ek frá at Magnús berfættr ætti mörg börn, þau er höfðu metorð; fimm synir þess fremdar fljóts þengils voru konúngar.

49. Úngr málsnjallr Magnús konúngr fór til Írlands at herja; ágætr Eysteins faðir var felldr í þeirri fleina flaug[1].

1) orustu.

50. Þat er sagt, at 3 þjóðkonúngar rèði þá saman fyri landi; ek hefi heyrt þat, at varla hafi fremri bræðr komit á fold.

51. Úngr lofsæll Ólafr hinn góði varð fyrstr at missa lífs; skatnar máttu skamma stund njóta þess Magnússunar.

52. Eysteinn konúngr gerði þat flest innanlands, er gegndi frama; unz hjartverkr leiddi fræknan hilmi brigða[1] brátt til bana.

1) mjög.

53. Þeir bræðr eru báðir lagðir í grund[1] norðr á Niðarbakka; hátt Ólafs skrín stendr þar yfir altari í höfuðkirkju.

1) jarðaðir.

54. En Sigurðr lifði sýnu[1] lengst þeirra þriggja bræðra, hinn er fór úr landi frægsta för út til Jórsala.

1) einna.

55. Ágætr Sigurðr rèð fyrir ríki 27 vetr, áðr mannskæð banasótt brygði lífi Mæra drottins.

56. Lík þess lofðúngs er lagit[1] í kistu austr í Oslo bæ; ný jörð grær yfir beinum jöfurs at hárri Hallvarðs kirkju.

1) lagt.

57. En bæði lifði eptir Sigurð biltrauðr[1] sonr ok dóttir. Dóttir þess Dæla hilmis[2] mun enn (verða) nefnd þokkum[3] síðar[4].

1) ákaflyndr. 2) Noregs konúngs. 3) nokkuru. 4) sjá 68. erindi.

58. Nú er svá, at heldr tekr at halla[1] at telja æfilok jöfra; heiptargjarn mögr Sigurðar hèt Magnús, en Haraldr bróðir.

1) líða á.

59. þeir nánir frændr höfðu mjög rógsamt[1] ríki í Noregi; allt fór verr, en vera skyldi; margr galt þess á meðal þeirra.

1) róstusamt.

60. Unz Magnús misti sæmdarlaust beggja[1], sigrs ok heilsu. þat veit hverr, at Haraldr Gilli var konúngr samfast 6 vetr.

1) bæði.

61. Áðr en fyrðar tóku tírarlaust lofðúng af lífdögum; sá bróðir jöfra er jarðaðr í Björgin at Krists kirkju.

62. Ek frá, at synir Sygna grams tæki landvörn eptir liðinn ræsi; sóknarsnarr Eysteinn var bróðir Ínga en annar Sigurðr.

63. Frægt ríki þeirra náði þeygi[1] standa lengr[2] í friði; þvíat þeir bræðr, er brutu særi, bárust banaspjót eptir.

1) þó eigi. 2) lengi?

64. Varat[1] saklaust, þá er (menn) höfðu ræntan fjörvi Sigurð, frækinn mann; sá er búinn at liggja í fold í Björgin hjá feðr sínum.

1) það var ekki.

65. Eysteinn var ræntr lífi austan fjarðar af liði Ínga; nú er sá andar sparr[1] gramr ausinn grundu[2] austr at Forsi.

1) andaði. 2) moldu.

66. Ínga ríki stóð einart[1] 25 vetr, unz Hákon felldi Ínga austr í Vík með herliði.

1) einlægt.

67. Sá gunndjarfr[1] gramr er huldr hauðri at höfuðkirkju í Oslo, en Hákon hlaut litla stund at ráða landi og þegnum.

1) herdjarfr.

68. þvíat Erlíngr enn skakki átti vænann ok velborinn son; lands fólk gáfu Kristínar bur konúngs nafn eptir liðinn Ínga.

69. Ok fremdargjarn Magnús felldi Hákon norðr á Mæri, sá vinsæll ræsir var huldr vígðri moldu í Raumsdali.

70. Sókndjarfr Kristínar sun var konúngr 17 vetr í samt, unz ágætr Sverrir felldi frækinn gram austr í Sogni.

71. Nú er lík gunndjarfs Magnúss lagit í gröf í musteri á Björgin, þar er skrautgjört skrín Sunnifu stendr gulli búit.

72. Þat er sýnt[1], at ógnar örr Sverrir ræðr nú einn fyri öllu því ríki, er kyn Haralds Hálfdánssunar hefir átt.

1) augljóst.

73. Þó skal ek enn segja þokkum[1] fleira frá börnum Berfætts, þess öðlíngs, er aldrigi hafði óttast eld nè járn.

1) nokkuð.

74. Ein dóttir döglíngs hèt Þóra, sú var gipt göfgum manni. Sú systir jöfra, er fæddi Jón, var allra helzt sonsæl.

75. Ráðvönd, göfuglynd ræsis dóttir kom til nykraborgar[1] næfr[2]-lands góðrar tíðar, allra helzt Íslendíngum.

1) vatna. 2) íss-.

76. Þvíat hugrakkr einka sonr jöfra systur fylgði at[1] honum, sá hjartaprúðr íta vinr, er hefir orðlof allra fíra.

1) fylgðist með.

77. Þat er ok víst, at metorð einarðlynds Jóns verða mest, þar er merkismenn mistar runna[1] eigust við (til að) skipta málum.

1) mk.

78. Engi afreksmaðr vill nú deila kappi við konúngsfrænda; giptudrjúgr vella deilir verðr vinsæll, sem glíkt[1] er.

1) líkligt.

79. Faðir hans þótti flestum mönnum örr ok úsvikall; Loptr vissi engan fæddan úvin sinn undir lofi skýja[1].

1) himni.

80. En Sæmundr Sigfússonr, faðir Lopts, sá er fírum þótti höfuðsmaðr um alla hluti, vissi jafnan sína snilli.

81. Þat jöfra kyns hefir prýdda alla ætt Oddaverja, margnýtr dótturson Magnúss konúngs, sá er fremst[1] dögum optar.

1) er virtr.

82. Ek nefnda áðr nær 30 tigna menn, gædda tíri, en þeir jöfrar eru þrætulaust allir Jóns ættar.

83. Nú bið ek Krist, at giptudrjúgr konúngs spjalli[1] hafi allt þat, er hann æskir sèr af sjálfum guði, ok njóti unaðs allann aldr!

1) vinr.

ELLEFTA BINDI.

Bls. 42.

Vinda myrðir[1] varðat[2] vax eitt[3], þá er morðkunnr Haraldr sunnan[4] sparn[5] á má mörnar[6] í faxa[7] ham; en úrikr[8] Byrgir, rekr[9] bergsalar[10] böndum[11] í landi, (var) fyrir[12] í jöldu[13] líki; öld sá þat.

1) Haraldr konúngr. 2) varð ekki. 3) nl. hann var þá nógu hugaðr. 4) Haraldr danski. 5) gekk. 6) elfu, nl. skipið, sem brotið hafði. 7) hests. 8) þannig Hk. 9) rækr. 10) hellra. 11) goðum, nl. af jötnum. 12) á undan honum Haraldi. 13) merar.

Bls. 43.

Eyjólfr Valgerðarson: Selit[1] maðr vápn við verði! verði sverða dynr[2], ef má! (vèr) verðum (að) herða hljóð hæft[3]: (vèr) eigum (að) rjóða slög[4]. Vèr skolom bíða (Haralds) Gormssonar af gömlo þoko-landi Gandvíkr[5]; ván er, at vápnhríð[6] verði hörð.

1) selji ei. 2) ófriðr. 3) í hófi. 4) vopn. 5) Íslandi. 6) orustan.

Bls. 125, mismgr.

Sjá 1. B. bls. 165 og 167-68.

Bls. 127.

Einar skálaglam: Illrar tíðar[1] gerða ek Viðis[2] veig[3] of[4] virða; ek vann þat, meðan aðrir örvafaðar[5] sváfu. Komkað ek[6] þess[7], er fè þótti betra, en skáldit verra; hverr þingsættis[8] meiðr[9] sparir hödd[10] við hróðri?

1) illu heilli. 2) Viðris, Óðins. 3) drykk, ljóð. 4) um. 5) hermk., menn. 6) eg kom eigi. 7) þángað. 8) þíngsætis. 9) maðr. 10) gull.

Bls. 128.

Sami: Sækjum heim jarl, þanns[1] þorir auka úlfs verð[2] sverðum! hlöðum baugskjöldum við borð á barða[3] Sigvalda! Sá sárlinns[4] sveigir[5] drepr eigi hendi við mèr, er (vèr) finnum gram[6]; berum rönd[7] út á andra[8] Endils[9]!

1) þann er. 2) heya orustur. 3) skipi. 4) sverðs. 5) hermaðr. 6) hann, jarlinn. 7) skjöld. 8) skíð. 9) skip.

Bls. 130.

Þorleifr skúma: Ek hefi í hendi (kylfu) gerfa til höfuða[1], beinbrot Búa, böl Sigvalda, vá[2] víkínga, vörnHákonar, sjá[3] eikikylfa skal vera óþörf Dönum, ef vèr lifom.

1) til bana. 2) tjón. 3) sú.

Bls. 130, mismgr.

Vigfús Vígaglúmsson: Þraungr[1] at veðri viðris[2] vandar[3]: góðr leikr er oss fyrir handum[4]; en vinr lauka feimu[5] liggr heima. Ek kveð hlýss[6] bossa[7] neyta hæla[8] und vörmum bægi[9] vífs; vèr skreytum[10] spjör[11]: hann væntir sèr annars.

1) nú líðr. 2) Óðins. 3) sverðs, nl. orustu. 4) höndum. 5) kvennfólksins. 6) hýru. 7) dreing, nl. þann sem er fyrir hlýindin. 8) leita sèr hælis. 9) armi. 10) búum. 11) spjót vor.

Bls. 137, 1.

Sjá 1. B. bls. 173, 1.

Bls. 137, 2.

Tindr Hallkelsson: Sigvaldi, óhræðinn oddgaldrs[1]

gat[2] enn viðrnám[3]: sökk-værinjótar[4] Búa krâmu[5] vítt[6]: áðr grímnis vagna[7] röðuls[8] mótmagnendr[9] mættu þrænskum jarli[10]; sárlá[11] saung[12] at sverða þíngi[13].

1) í bardaga. 2) fekk. 3) hafði enn aldrei látið hugfallast. 4) félagar, nl. *sök-veri-njótar*, sakar verjendr, sporgaungumenn. 5) getg. 6) víða. 7) skipa. 8) skjaldar. 9) þeir Sigvaldi og Búi. 10) Hákoni. 11) blóðið. 12) þaut. 13) í bardaganum.

Bls. 138, 1.

Sami: Hagli dreif á margan tývis[1] virði[2] at Viðris veðri[3]; undkunda[4] valgagls[5] varð grimm vargi: þars[6] hríngofinn Sörla serk[7] blès í sundr fyrir jarli á sandi[8]; seggja sessi[9] hefir merki þess.

1) getgáta, goðs. 2) heiðíngja. 3) orustu. 4) fundr. 5) hrafns. 6) þar er. 7) brynju. 8) við ströndina. 9) vinr, nl. Hákon jarl.

Bls. 138, 2.

Sjá 1. B. bls. 183.

Bls. 138, 3.

Sami: Enn ørri[1] jarl fórað[2] endr[3] meiri tírar[4] för at mørum[5] geirs glaumi[6]; herr kendi Göndlar[7] dóms[8]. þá er meiðr mýrar fúss auðs[9] hrauð víkínga skeiðar á hauðri Mæra (at) hjaldrgjöldum; en ek ræsi[10] þat.

1) getgáta; ýngri. 2) fór ekki. 3) fyrrum. 4) frægðar. 5) frægum. 6) bardaga. 7) valkyrju. 8) forlaganna. 9) gulls. 10) víðfrægi.

Bls. 138, 4.

Sami: þar er glaumr Göndlar borða[1] naumu[2] öx[3], gjörðust öll lönd auði grimms[4] Dana eyðis[5] at brandi[6]. Heggr hræsævar[7] birtínga[8] hefir kent viggjar[9] veggs[10] veðr-eggjundum[11] at höggva skeggi niðr í gras[12].

1) skjalda. 2) tröllkonu, axar. 3) óx. 4) örláts. 5) getg. 6) báli. 7) blóðs. 8) spjóta, hermk. 9) skips. 10) skjaldar. 11) hermk. 12) hníga til jarðar.

Bls. 138, 5.

Sami: þars ofþíng odda[1] gíngu saman, saddi jarl hánga[2] val[3]; byrgis[4] nafni vann hafna húngri. Mistar[5]

mörum[6] varð gott til vista, at[7] háða morðskýja[8] hríð[9] við síðu markar heiðins dóms[10].

1) orustur. 2) getgáta. 3) hrafninn. 4) hrafns? 5) valkyrju. 6) bestum, nl. úlfum. 7) eptir. 8) skjalda. 9) orustu. 10) heiðins lands, nl. Noregs.

Bls. 139, 1.

Sami: Meðan öld vill byggja yggs kveðju[1], muna[2] aldir þat, er (að) Hákonar æfi veitti göglum[3] glæ[4] gnógt þat[5]. Hykk[6] lýða láreiði[7] hverjum gram betra; því, hykk, (hann) lætr beita bitrum brand[8] at[9] vildu[10] landi[11].

1) = *málu, rúnu,* jörðina. 2) getg. 3) hræfuglum. 4) gleði. 5) nægiliga. 6) eg hygg. 7) hermk., Hákon jarl. 8) sverði. 9) í. 10) kæru. 11) Noregi, því hann ver Noreg hraustliga.

Bls. 139, 2.

Sami: Hroptr hjaldrskýja[1] linds[2] hrauð Dana skeiðar, en um náði nýjum val; þar var leiðángr fyrir landi.

1) skjalda. 2) sverða.

Bls. 140, 1.

Sami: Virðendr bruðar[1] fángs[2] á barða[3] kenda Búa, þá er viðris veðrmagnandi[4] rèð[5] gánga fyri borð. Herr suðan[6] gjörði mikinn hjörva hljóm at breiðu valdi[7] Hákonar. Baugs baldr! Búi rauð skeiðir.

1) sjóar. 2) orustu, hermenn. 3) herskipinu. 4) hermk., Búi. 5) getgáta. 6) sunnan, nl. Jómsvíkingar. 7) ríki.

Bls. 140, 2.

Sami: Undr er þreytt[1] af þundi gulls[2]. Goðmarr, fjarri[3] hræum, kendi þann val, er gumna samnaðr[4] sendi.

1) afrekað. 2) mk., Hákoni jarli. 3) getg. 4) jarlinn.

Bls. 141.

Vagn Ákason: Sigvaldi hefir setta oss sjálfa und kylfo, en fárhugaðr fnauði[1] fór heim til Danmarkar, hyggr fliótt at falla í faðm vinkono sinni; en Búi gekk með hugrekki fyrir et breiða borð.

1) vanmenni.

Bls. 142.

Vigfús Vígaglúmsson: Varð-at[1] hægt at leggja til Vagns, þar er ek sá hjörklofnar Geitis hurðir[2] rofna[3]; hjörva hregg[4] saung hátt. þröngvir[5] Gunnar þunnîss[6]! darra flaug danskra drengja var straung, þar vèr gengum í böð til knarrar.

1) ekki varð. 2) skjöldu. 3) þannig Fagrsk. 4) orustan. 5) getgáta. 6) sverðs, mk.

Bls. 144.

Einar skálaglam: Jarl kvað þat at[1] unnviggs[2] ærri[3] fyrir sunnan haf[4], þá er sárelda[5] spor[6] våro á seima særi[7]: valdr eybaugs[8] viggja[9]! faðir þinn hefir haldit öllungis[10] illa[11], ef (þú) skalt deyja; vèr hyggjom þat.

1) við. 2) skips. 3) mk., við hann þorleif. 4) í Noregi. 5) sverða. 6) sár. 7) mk., honum þorleifi. 8) sjóar. 9) skipa, maðr. 10) öldúngis. 11) honum hefir haldist illa á.

Jómsvíkínga drápa

Bjarna biskups.

1. Ek kveð aungan málma rýri[1] at örum óði; þó gat[2] ek um hugðan hróðr ferðar[3] at hljóðs smíði[4]. Ek mun um-færa fram yggjar bjór[5] fyrir öldum, þó at einigir[6] ættgóðir ýtar hlýði mèr.

1) mann. 2) fekk. 3) manna. 4) getgáta; fyrir kveðskap minn. 5) kvæði. 6) aungvir.

2. Úteitan[1] sútar hendir mik enn, sem aðra; handfögr kona hefir bundit mèr harm á hendi. þó em ek at hvåru[2] ærit gjarn at auka óð; ek em orðinn mjök úgæfr[3] at mèr um vífa för[4].

1) ógleði. 2) samt. 3) óheppinn. 4) kvenna far.

3. Dreng var dátt um[1] svarra fyrir löngo; in[2] únga dorgar vángs[3] eldreið[4] hefir haldit því ossu[5]

skapi. Þó hefi ek ort allfátt um ítra mjaðar þellu[6]. Vel samir mèr enn (at) þylja um eina ölselju[7].

1) ek elskaði. 2) getgáta. 3) sjóar. 4) kona. 5) voru, minu. 6) kvk. 7) kvk.

4. Varkat ek[1] firri[2] und forsum; ek fór aldrei at göldrum ..... annat allstórum mun fleira þarf at yrkja. ..... greppr[3] um óhljóð snerto[4]. (Vèr) berum þat sögukvæði upp fyrir ýta.

1) ek var ekki. 2) fjærri. 3) skáldið. 4) orustu.

5. Fögr seima guðr[1] rænir mik snemma flaumi[2] ... vèr[3] frágu fimm höfðíngja sitja at Jómi. Víst samir vel at telja vinnor[4] hreystimanna; þar er at yrkja um merkiliga málmþíngs meiða[5].

1) kvk. 2) gleði. 3) getgáta. 4) afreksverk. 5) hermenn.

6. Ek frá (Strút-) Harald hvervitna heyja stóra bardaga; þeir böðgjarnastir niðjar ruðu bitra branda. Siðfornir[1] knáttu sjá þar síðan glym járna; þeim þótti þörf at efla Veseta arfa[2].

1) þeir heiðnu menn. 2) Búa.

7. Geta skal hins, hverr var höfðíngi hvatra drengja; sá, snjallastr at öllu, gat at hrósa sigri. Hverr hreystimaðr var at flestu heldr hóti minni hauklyndum Áka syni í herðiraunum.[1].

1) hörðum þrautum.

8. Sigvaldi hèt höfðíngi fyrir snjöllu liði snarfengra drengja; þorkell rèð þar ok þegnum. Harðráðr Búi var með Sigurði at hverjum hjaldri; frágum víst, at Vagn væri enn mesti ofrhugi.

9. Sterkir rjóðendr dreyrgra darra[1] hèldu sínum skipum til Danmarkar; þeim gafst rausn ok ríki. Ok ógnrakkastir auðbrotar[2] drukku erfi feðra sinna; ek frá þeim ýmsum aukast annir.

1) spjóta, hermenn. 2) mk.

10. En einkum vildu þá öldormenn[1], at[2] skyldo (sinni), leita sèr ágæta; slíkt eru yrkisefni. Ok (þeir)

tóku (að) hefja haukligar[3] heitstrengíngar; segik[4], at ölteiti ýta var eigi lítil.

1) höfðíngjar. 2) eptir. 3) frækniligar. 4) eg segi.

11. Ek frá heiptmildan Sigvalda hefja heitstrengíng; órækinn[1] Búi var örr at efla slíkan[2] þrek. Þeir hètust fíkjum[3], (at) reka Hákun af hauðri, eða ræna (hann) lífi; fjón[4] frægra fyrða var grimm.

1) hugdjarfr. 2) sama. 3) ákafliga. 4) heipt.

12. Hugprúðr Búi lèzt síðan vera barr[1] at fylgja böðmildum Sigvalda til harðrar hjörþrimu[2]. Hranna brjótr[3] kvaðst vilja hafa Hávarð (höggvanda) at gunni[4], hann kvað sèr eigi líka illa Áslák (hólmskalla) í för.

1) ákafr. 2) orustu. 3) mk., Búi. 4) í bardaga.

13. Enn hrausti Vagn kvað hitt: sá frækn Hamdis faldruðr[1] lèzt skyldu atfylgja gunnar tömdum[2] Búa. Þá rèð hríngameiðr[3] at strengja heit til hvítrar Þorketils dóttur; hættr harmr kemr at hendi mèr.

1) getgáta; = *brynju runnr*, mk. 2) hervönum. 3) Vagn.

14. Ein ítrmanns konan[1] drepr fyrir mèr allri teiti: góð ætt gæðíngs[2] of-kemr at mèr grimmo stríði. Útrauðr örr þengill bað ýta skeiðum á lög. Herr guma, hinn er kunni gný darra, gekk á skip.

1) göfug kona. 2) sú ættstóra kona.

15. Sagt var, at snyrtimenn[1] hèldu skipastóli sunnan um hrannir: kaldr marr dreif á morðbáls[2] meiða[3]. Heldir húfar[4] lömdu ísugar bárur; hríð kannaði lýði; svalr sjár gnúði á sýjo[5].

1) prýðimenn. 2) sverðs. 3) menn. 4) skipsborð. 5) umfarinu, borðunum.

16. Reynendr rauðra randa! sagt var, at Jómsvíkíngar komo flota sínum jólanótt at Jaðri. Fírar våru heldr gjarnir á harðan hernat; rjóðendr randorma[1] buðu Geirmundi ríki[2].

1) spjóta. 2) ofríki.

17. Þeir Noregs jarlar buðu þá þeim greppum[1], er sunnan komo, görla til geirhríðar[2] á móti. Þar var mestr landherr fundinn saman á skömmu mæli[3]; margr morðremmandi[4] var at laufaleiki[5].

1) hetjum. 2) orustu. 3) tíma. 4) hermaðr. 5) í orustunni.

18[1]. Eldr, skæðr elri[2], gnauðaði víða um eyjar; logi gaus upp úr húsum: sá rænti gumna griðum.

1) Stefið sjá 14. v. 2) trènu.

19. Ok menn heyra, at þrír hraustir höfðíngjar væri með hvárum flokki, (þjóð hefir þat at minnum) þar er hjálmaskóða[1] hreggviðir[2] hittust á víðum Hjörúnga vâgi; sá fundr þótti fyrðum frægr.

1) vopns. 2) hermenn.

20. Ek frá Hákon verja hauðr hart, svâ at eigi skorti; Eiríkr hefir verit útrauðr (að) rjóða eggjar; ok ýtar sögðu Ármóð vera þar hinn þriðja höfðíngja; sá greppr var glaðr við gumna.

21. Heiptar hvattir herðimenn[1] lögðu saman randir, þar er börðust; herr var at verja hauðr hundíngja[2]. Ok fimm ýtar um-vâro á móti einum víkíng: (menn) kveða þat; (þat) varð eigi árla[3] raun á því[4].

1) hraustmenni. 2) víkíngi. 3) fljótt. 4) nl. að liðsmunr væri svo mikill.

22[1]. ... greiðu[2] mikinn atróðr; glygg[3] eggja[4] magnaðist.

1) Stefið sjá 14. v. 2) getg., greiddu. 3) stormr. 4) bardaginn.

23. Sigvaldi bað sína sóknstránga sveit gánga vel á móti Hákoni; hann var-at samr[1] á sáttir[2]. Hildarörr[3] Haralds arfi[4] klauf hjálma ok skjöldu; hann gekk nâkkvara[5] sinnum hart fram fyrir hlífar.

1) fús. 2) frið. 3) hergjarn. 4) Sigvaldi. 5) nokkrum.

24. Fránlyndr[1] Búi gekk þar hart fram með sveina í fólki[2] sínu; (menn) kveða verða vissu vânir þess. Ok höggum rammir geirviðir[3] görðu grimma vâpna brestu, þeir gengu geysta[4] at gunni.

1) snarlyndr. 2) fylking. 3) hermenn. 4) óðir.

25. Ólmr Gullbúi klauf hjálma með Yggjar eldi[1]; hann lèt hríngserkja böl[2] gánga niðr í herðar. Hávarðr vann at stæra[3] hart högg liði fyrða; verit hefir fíkjum[4] íllt at ega við Áslák.

1) sverði. 2) sverðið. 3) auka. 4) mjög.

26[1]. El stála[2] gnúði mjök; álmr[3] spann[4] af sèr odda[5]; þeir, gunnrakkastir gumnar, gripu í bug snærum[6].

1) Stefið sjá 14. v. 2) bardagi. 3) boginn. 4) sparn, laust. 5) örvar. 6) spjótreimarnar.

27. Ek frá lið verjast þar vápnum. Vagn felldi þegna: hann klauf mörgum hundroðit[1] berg breiðra brúna[2]. Söngr snarpra sverða var grimmr; drengir burgust[3] vel; arfþegi[4] Áka (Vagn) vann ös[5]; blóð fèll á kesjor.

1) mjög bloðugt. 2) höfuð. 3) björguðust, vörðust. 4) sonr. 5) hafði ógáng.

28. Vagn hefir orðit ýtum örfengr[1] at strángri böð (drengir gengu vel fram með fræknum fullhuga), þar er ek frá (at) hann, hinn ríki Áka sonr, hlæði brátt at[2] hugfullum Ármóði í Yggjar eli[3].

1) harðfeingr. 2) banaði. 3) bardaganum.

29. Herr æxti[1] darra gný[2]. Ek frá hölda hvervitna hrökkva fyrir gunnar rökkum hjörva hreggviðum[3], áðr Hákon, grimmr ýtum, tæki at blóta í örva drífu[4]: hin harða heipt kom þegar fram.

1) jók. 2) bardagann. 3) hermönnum. 4) orustu.

30[1]. Ylgr[2] gekk á bólginn ná; úlfr stóð þar í átu. Vargr gein þar um[3] mergjar sal[4]; gráðr[5] gyldis jóða[6] þvarr.

1) Stefið sjá 14. v. 2) úlfr. 3) yfir. 4) beinum. 5) græðgi. 6) úlfa.

31. Ek frá þá Hölgabrúðar hit illa el æða; harða grimt hagl ór norðri glumdi á hlífum: þar er skýja grjóti[1], hreggi[2] keyrðu, barði[3] í ormfrán[4] augu ýtum; þí[5] knátti ben blása[6].

1) hagli. 2) af stormi. 3) laust. 4) ormsnör. 5) þvi. 6) þjóta.

32. þar var þrekförluðum jarli þörfum meiri hugraun; ek hygg, at hann hèldi braut flota sínum. Sigvaldi bað snara segl við húna í köldum byr; hörð hríð gnúði á hlýrum: byrr fèll í váðir[1].

1) getgáta, seglin.

33. þar lèt vegrækinn[1] Vigfús helfarar[2] verða veittar Ásláki; er-a þörf at inna þann þátt. Höggrammr þorleifr of vann brotit þrekstærðum Hávarði þjökva[3] leggi með kylfu; hann lèt hart.

1) framgjarn. 2) bana. 3) þykkva.

34[1]. Straumr dró andat fólk út um eyjar at sundi; miklandi geira gný[2] brá föstu gifrs[3] hesta[4].

1) Stefið sjá 14. v. 2) hermk. 3) tröllkonu. 4) úlfa.

35. Böðsvellandi[1] bað, at allir Búa þegnar skyldi fyrir borð; ek frá lið Vagns verjast áðr (með) vàpnum. Ok hraustr hjörva hreggboði[2] rèði útrauðr á kaf með þúngar kistur: sá[3] var illr af aurum.

1) hermk. 2) hermk. 3) hann, Búi.

36. Ygr[1] yggjar eldbroti[2] vann at stíga fyrir borð; hann, hraustr Gullbúi, bar kistr út af húfum[3]; ok úblauðir[4] lýðir knegu optliga síðan eptir líta þar lángan orm á hríngum[5].

1) ægr. 2) mk., Búi. 3) borðum. 4) hraustir. 5) hringlagðan

37. Ek frá, at Vagn verði skeið valt[1] með sína þegna; þá vàro hroðin öll önnur þunn skip þeirra. Öðlíngs menn náðu eigi at gánga þar upp; þeir rèðu keyra Eiríks vini öfga ofan.

1) ágætliga.

38. Einir þrír tigir úngra snyrtidrengja[1] stóðu þar upp[2] eptir, áðr hugum strángir drengmenn[3] lètti darra dyn[4]. Væn sveit fylgði Vagni vel. Ek frá alls önga aðra jafnmarga burgust[5] svá.

1) prýðimanna. 2) uppi. 3) drengir. 4) bardaganum. 5) hafa bjargað sèr, varizt.

39. Drengr rèð at gánga á land með danska dólga; ek frá dör roðin í dreyra: dauðr herr lá á skeiðum. Vagn kvað eigi ýtum ráð at skunda undan; þeir görðu sitja sáttir saman á einni náttu[1].

1) sjá 1. B. bls. 180-83.

Bls. 185.

Óttar svarti: Sjá 4. B. bls. 50, 2.

Bls. 186, 1.

Sami: Lýtir[1] lavgreiðar[2]! lítt gamall hraztu[3] fram skeiðum; fylkir! fólksveimaðr[4], øri[5] þèr, fórat[6] heiman. Hilmir! bjóttu[7] harðbrynjuð skip, ok hættir kynjum[8]; Knútr! reiðr hafðir þú rauðar randir[9] fyrir landi.

1) eyðir. 2) skips, herkonúngr. 3) getgáta. 4) hermk. 5) ýngri. 6) fór ekki. 7) þú bjóst. 8) lagðir þig í stóra hættu. 9) skjöldu.

Bls. 186, 2.

Sami: Flugar[1] trauðir Jótar atfylgðu[2] þèr; auðmildr skreytir skaut-reina[3] bjó liðvânir Skánúnga[4]. Vísi! vâð[5] blès of[6] þèr; þú settir flesta stafna vestr í haf; þú gjörðir þitt nafn kunnt[7] þenna[8].

1) flótta. 2) veittu lið. 3) skipa, herkonúngr. 4) það lið er hann fékk af Skáni. 5) segl. 6) yfir. 7) kunnugt. 8) þar, á Vestrlöndum.

Bls. 187, 1.

Hallvarðr háreksblesi: Knútr! lèztu harðbrynjuð skip dynja fram til Fljóta. Frægr heiptsnarr vörðr Hildar leiptra[1] leið um ægi. Ullr[2] sunnviggs[3]! lèztu bundit flota við ættleifð Ellu[4], ok reifðir[5] má[6] sverðmanns[7] snyrtigerðar[8].

1) sverða, hermaðr. 2) getgáta. 3) skips, hermk. 4) England. 5) gladdir, saddir. 6) máf. 7) Högna. 8) Hildar, nl. hrafninn.

Bls. 187, 2.

Óttar svarti: Ríkr hilmir! bartu herskjöld, ok hèlduð af slíku; þengill! ek hykkað[1] þik þektust[2] mikla

kyrsetu. Jóta drottinn drap ætt Játgeirs[3] í þeirri för. Stillis konr[4]! (þú) rakt[5] þeim illan þveit[6]: (þú) ert heitinn þrár.

1) hygg ei. 2) hafa þekkzt. 3) Enska. 4) niðji. 5) rakst. 6) laust þá illum steini, veittir þeim stóran skaða.

Bls. 188, 1.

Sami: Buðlúngr! bygðir ok hús heiptar-manna[1] brunnu fyrir þèr úngum; lèztu búendr opt gjörva[2] herkall[3].

1) fjandmanna. 2) gera. 3) heróp.

Bls. 188, 2.

Þórðr Kolbeinsson: Ár-ramn-gefendr[1], þeir er lánga stund vàru Englum leiðir á landi, gengu upp grund af skeiðum. En búendr, þeir er gáðu verja bœi, gjörðu herferð[2] í gegn; lið hilmis galt[3] glaum hjalta skers[4].

1) þeir sem gefa hrafni æti, hermenn. 2) hergaungu. 3) gerði. 4) sverðs, orustu.

Bls. 188, 3.

Óttar svarti: Gramr! lèztu framda gunni[1] í grønni Lindisey; víkíngar hèldu viðr þèr[2] því ríki[3], er (þeir) vildu. Þröngvir[4] Svía! lèztu øst[5] Engskt[6] fólk bíða sorgar í breiðri Hemínga borg fyrir vestan Úsu.

1) orustu. 2) beittu móti þèr. 3) ofbeldi. 4) óvinr. 5) æst. 6) enskt.

Bls. 191.

Sami: Úngr fylkir! lèztu Engla falla dauða allnær Thesu; djúpt dík[1] fløði[2] of líkum Norðimbra. Hötuðr[3] gunnar[4] braut svefn svörtum hrafni[5]; enn snjalli mögr[6] Sveins[7] olli sókn at Skorsteini.

1) díki. 2) flæddi, flóði. 3) hvötuðr, hvetjandi. 4) hernk. 5) vakti hann af svefni. 6) sonr. 7) Knutr.

Bls. 194.

Sami: Hykk[1] randa[2] friðskerðl[3] gerðu[4] Frísi fjörlausa[5] þar[6]; brauztu þèr[7] Brandfurðu með bygðu setri.

Göfugr ættniðr Játmundar laut[8] hættar undir; danskr herr skaut þá drótt (með) dörrum, er þú rakt flótta.

1) eg hygg. 2) skjalda. 3) herkonúnginn, sem gefr ei skildinum grið. 4) hafa gert. 5) dauða, drepið þá. 6) getgáta. 7) undir þig. 8) hlaut.

Bls. 195, 1.

Sami: Enn sterki skjöldúngr! vantu skæru verk[1] und skildi; blóðtrani[2] fèkk brúnar bráðir (í) Assatúnum. Nær[3] jöfurr! vattu (vanstu) sverði nafn[4] fyrir norðan stóru Danaskóga; verðúng[5] þótti valfall gnóg.

1) hervirki. 2) hrafn. 3) knár. 4) þú gerðir þig frægan í orustu. 5) hirðinni.

Bls. 195, 2.

Sami: Bíðr bjóðr stórgjafa! síðan vantu[1] brynjur rauðar fyrir innan Norðvík; þú lætr önd, áðr þrjóti þinn þrek.

1) gerðir þú.

Bls. 196, 1.

Þórðr Kolbeinsson: Ítr jöfra hleti[1] þrifust[2] í favr eggveðrs seggja[3]; mörg mislaung skeið hèlt í móðu[4], sem ek vissa. Áttstórr Ullr brands[5] hèlt báru bládýrum[6] svâ nær landi, at (hann) knátti sjá enska völlu.

1) mægðir. 2) styrktust. 3) hermanna. 4) ána Tems. 5) hermk.; Eirikr jarl. 6) skipum sínum.

Bls. 196, 2.

Sami: Enn Knútr, sá er kníði kjölslóðir[1] rendi lángskipum utan at eyrar grunni endr[2] skjöldúngum[3]. Fundr hjálmaðs jarls[4] ok hilmis[5] varð høgr[6] á því døgri, þar er varrláðs[7] fyrðar[8] vildu koma báðir.

1) hafið. 2) móti. 3) þeim, Eiriki jarli. 4) Eiriks. 5) Knúts. 6) gleðiligr. 7) getgáta, sjóar. 8) sækonúngar, Eirikr ok Knutr.

Bls. 196, 3.

Óttar svarti: Enn gekk fram[1], þar er (þèr) unnuð. Álmr[2] gall hátt við málma; sverð knáttu verða slæ[3], þar er sóttuð kastala. Hnekkir hlunns hleypi-

blakka[4]! (þèr) unnuð eigi minni rómu[5] á Tempsár grunni; úlfs gómr veit þat.

1) vel. 2) bogi. 3) aljó. 4) skipa, herkonúngr. 5) orustu.

Bls. 197, 1.

Sjá 5. B. bls. 229, 3. 2.

Bls. 197, 2.

Sjá 5. B. bls. 227, 2.

Bls. 198, 1.

Sjá 3. B. bls. 31.

Bls. 198, 2.

Þórðr Kolbeinsson: Hvatr fólkstafns[1] freyr[2], sá er nè sjaldan gaf hrafni sollit hold, vann[3] sverðs eggja spor[4] á leggi flotna. Snjallr Eiríkr lèt opt lið Engla þverra, ok olli bana þeirra; herr rauð Hríngmaraheiði.

1) fylkíngar brodds. 2) herforingi. 3) gerði. 4) sár.

Bls. 199.

Sjá 11. B. bls. 188, 2.

Bls. 200.

Sighvatr skáld: Ok Knútr útflæmdi Aðalráðs sonu senn, eða ok sló þó hvern.

Bls. 202.

Sami: Fár hríngdrífr[1] mun svá hafa metinn fetum feril[2] suðr[3]. Höfuðfremstr jöfr.

1) maðr. 2) nl. farið. 3) til Róms.

Bls. 204, 1.

Þórarinn loftúnga: Ek hefi for víst borit fram fyrir málmdyns[1] hlyn[2] gjöld fimmtigu marka, þeirra er víghagr morðstørir veitti mèr fyrir brag, er ek fann mannbaldr[3].

1) orustu. 2) mk. 3) konúng.

Bls. 204, 2.

Sjá 4. B. bls. 292.

Bls. 208.

Þorleikr fagri: Haukstorða[1] fursendir[2] vann fjandum fjörspell[3] í hjörfa gný[4]; hrafn fèkk bráð fyrir norðan Heiðabø. Fáir Vindr rákust undan; hundmargr

herr lá dauðr á heiði, en vakar vals[5] ginu þar[6] um hálsa.

1) handa. 2) gulls sendir, konúngr. 3) bana. 4) orustu. 5) flakandi sár. 6) getgáta.

Bls. 209, 1.

Sjá 6. B. bls. 91, 1, síðara vísuhelmíng.

Bls. 209-10.

Sjá 6. B. bls. 85, 1.

Bls. 211.

Þorleikr fagri: Þeir hafa stundum hætt sèr, er sóttu til fundar Sveins[1]; þeim þrimr bragníngum hefir lítt hagnað at þreyta[2]. Ógnsterkr höldvinr hefir þó haldit allri Danmörku ok Jótagrund með endum[3]; hann er snjallr konúngr.

1) börðust við Svein. 2) nl. við hann. 3) enda milli.

Bls. 215, 1.

Steinn Herdísarson: Oss dugir[1] leyfa svá húngrdeyfi ens hvassa hrafns[2], at (vèr) lastim[3] eigi annan linns látrs[4] sveiganda[5]. Tveir meiri fullhugar kvöddust aldregi oddum[6]: hverjum er tál[7] at mæla annað um tiggja.

1) ber. 2) herkonúnginn Harald Sigurðarson. 3) löstum. 4) gulls. 5) nl. Svein konung. 6) skutuz aldrei á vopnum. 7) ósatt.

Bls. 215, 2.

Sami: Oss dugir (að) mæla satt um snotran kon[1] sælínga[2]: allvaldr Dana mundi eigi halda undan, ef þeir menn, er hèldu herskildi, tæði[3] vel hrafnfæði[4]; ferðir[5] reiddust at sverð[6] fyrir sunnan sjá.

1) frænda. 2) auðmanna, Sveinn konúng. 3) veittu lið. 4) hermk., konúnginum. 5) menn. 6) reiddu sverð hvurir að öðrum.

Bls. 222.

Vèr stundum til stikka[1]: styrr[2] vex í Danmörku; Sveins synir er-at[3] sáttir at[4] dauðan föður sinn. Haraldr skal af ørnu[5] magni verja jörð vígi fyrir ellifu brøðrum; þá er stiki vel tamiðr[6].

1) kvæðis. 2) styrjöld. 3) eru ei. 4) eptir. 5) ærnu. 6) þá er vel að verið.

Bls. 295, 1.

Markús Skeggjason: Fæðir fremdar ráða[1] sótti[2] foldar vörðu[3] auatr í Görðum; ítrir menn, er slíta hneyki[4], gæddu prúðan allvald auði. Hinn mærðar blíði stillir varð einkar tíðr[5] um allan Austrveg; hinn var engr[6], er kunnit[7] reiða í lofi[8] nafn hans, heiðarmanns[9].

1) Eiríkr konúngr. 2) nl. heim. 3) höfðingja. 4) sem eru örlátir. 5) frægr. 6) einginn. 7) kynni ei. 8) viðfrægja. 9) þess örláta konúngs.

Bls. 295, 2.

Sami: Vinda rírir[1] bjó vegligt flaustr[2] öndvert vor austan úr Görðum; helmíngs[3] oddr[4] skaut hlýrum á hola báru í sumars broddi[5]. Bróðir Knúts[6] studdi breiðan borðvið (með) hlýðu[7] í óðu veðri; snilli kendr svikfólks eyðir[8] knáði síðan lenda við Danmörk.

1) Eiríkr konúngr. 2) skip. 3) liðs. 4) foríngi, konúngr. 5) byrjun. 6) Eiríkr. 7) borðþaki. 8) konúngr.

Bls. 296.

Sami: Drengir þágu auð af ýngva[1]; örr fylkir gaf sverð ok knörru; Eirekr veitti dýrum seggjum armleggjar röf[2] opt ok stórum. Hildar rammr harra slaungvir[3] eyddi hríngum; en stillir Fróða stóls[4] framdi[5] kyn firða[6], svá at flestir urðu góðir[7] af honum.

1) konúngi. 2) gull. 3) yfirkonúngr. 4) Danakonúngr. 5) auðgaði. 6) menn. 7) auðugir.

Bls. 298, 1.

Sami: Vinda fergir[1] eyddi vörgum[2]; konúngr hepti fíkjum[3] víkíngum; þengill lèt stýfa hendur þjófa: hann kunni hegna þegnum ósið. Aldri fráttu[4], at Eirekr vildi halla allrèttligum dómi; sigrsvaldari[5] kunni halda guðs lög hála[6] sèr til sælu.

1) Danakonúngr. 2) útlögum. 3) gjarnan. 4) frèttirðu. 5) hinn sigrsæli konungr. 6) vel.

Bls. 298, 2.

Sami: Hróðigr brynþíngs[1] beiðir[2] átti bjartan auð ok fræklikt hjarta, gnógt minni ok annat mest mannvit, fylgðu því hvergi lestir; öðlíngr hafði alla snilli, Úngr nam hann margar túngr; Eiríkr, sá er mátti meira flestum jöfri, var mestr ofrhugi.

1) orustu. 2) herkonúngr.

Bls. 299, 1.

Sami: Hitt skal lýst, er lofðúngr fýstist at gánga lángan veg til Róms, at venja (sik) dýrð; fylkir sá þar hlið-bálkat[1] friðland Feneyjar.

1) umgirt á allar hliðar.

Bls. 299, 2.

Sami: Bróðir fimm höfuðskjöldúnga[1] gekk síðan út í Bar; bragníngr vildi magna guðdóm; hylli guðs mun hlífa stilli at gjöldum.

1) Eiríkr Sveinsson.

Bls. 300, 1.

Sami: Haralds hlýri[1] sótti stóra helga dóma út frá Rómi; áttkonr ýngva[2] varði[3] auðig skrín hríngum ok rauðu gulli. Mildíngr fór móðum fæti um múnka veldi[4] (til) at bæta sál; allvaldr knúði sveitir utan; Eiríkr var til Róms[5] í þeirri[6].

1) bróðir, Eiríkr konúngr. 2) konúngr. 3) prýddi. 4) Rómaborgarland. 5) í Róm. 6) nl. för.

Bls. 300, 2.

Sami: Eiríkr náði at færa erkistól[1] utan um Saxa merki; vèr hljótum þat, er bætir vorn hag, híngat norðr at orðum skjöldúngs.

1) erkibiskupsstól.

Bls. 301.

Sami: Hitt eyðist[1], at annarr gramr ráði jafnstórt til þurftar mönnum; pávi sunnan[2], unnandi Krists, leyfði allt, sem konúngr krafði.

1) það verðr ekki af því. 2) sá rómverski pávi.

Bls. 303.

Sami: Vindr þorðut[1] at halda þat veldi, er buðlúngr átti; villan gjörðist þeim at illu; sátta rof svikdóms manna kom þá sunnan.

1) þorðu ei.

Bls. 304, 1.

Sami: Ýngvi[1] hèlt skipum þángat í óðastraungum öldugángi; hlýðan[2] skalf, en græðir[3] hristi hèlug börð fyrir Vinda görðum.

1) konungr. 2) borðþakið. 3) sjór.

Bls. 304, 2.

Sami: Risnu maðr[1] lauk röndu[2] um rekka kindir, svå at hver tók aðra; hildíngr fylkti miklu liði hamalt[3]: hlífar knáttu þá glymja.

1) konúngr. 2) skjöldum. 3) með oddafylking.

Bls. 304, 3.

Sami: Styrjöld óx um örvan stilli; vísis drengir báru fram (merki-) stengur; mildíngr, skrýddr málmi ok faldinn hjálmi, gekk at miklum hjaldri[1].

1) orustu.

Bls. 305, 1.

Sami: Hörga herr[1] varðist í borgum; hjaldrgánga[2] var snörut þángat; harðir menn knífðust at morði; merki blès um sterkan hilmi. Eiríkr vakti odda skúrir[3], eggjar týndu lífi seggja; járn súngu, sveiti[4] fèll á heitan valköst, en drengir svæfðust[5].

1) heiðingjar. 2) hergánga. 3) örva drífu. 4) blóð. 5) dóu.

Bls. 305, 2.

Sami: Blóði dreif á rauðan randgarð[1]; rógs hegnir[2] drap ótal þegna; úngr fylkir framdi sik, þar er fólkvopn[3] glumdu, en brynjur sprúngu.

1) skjaldborg. 2) konúngrinn. 3) hervopn.

Bls. 305, 3.

Sami: Heiðinn vígs hömlu[1] herr vildi um síðir úr gömlu porti[2]; þeir, er vörðu virkit næst vángi, urðu at gánga á hönd.

1) sverða. 2) kastala.

Bls. 306, 1.

Sami: Heiðin hjörtun lýða voru hrygðafull í Vinda bygðum; eldrinn sveif um ótal hölda; Eiríkr brendi sali þeirra. Eisur kyndust hátt í húsum, hallir náðu vítt[1] at falla; óttu leið, en elris grand[2] þótti standa uppi í himni.

1) viða. 2) eldrinn.

Bls. 306, 2.

Sami: Eiríkr var með hárri uppreist[1]; Vindr flýðu undan af stundu; grimmir höldar festu þá gjöld[2]; gumnar voru numnir[3] sigri. Yngvi taldi þángat erfðir[4]; alþýða varð at hlýða stilli; ástvinr aldar[5] rèð einatt því veldi: þat lá fyrr und Sveini.

1) í miklum uppgángi. 2) lofuðu bótum. 3) sviptir. 4) taldi þar til arfs. 5) konúngrinn.

Bls. 307.

Sami: Fólka treystir[1] lukti flaustum[2] brimi knída foldar síðu; örr vísi bað læsa úrga[3] strönd oddum ok svalri röndu. Harðla nýtr hersa reifir[4] keyrði hlífum um landit ytra; hilmir lauk hauðr Eydana rauðri skjaldborg við ólman hernað.

1) konúngr. 2) skipum. 3) vota. 4) konúngr.

Bls. 311.

Sami: Vísdóms græðir[1] setti víða höfuðkirkjur, skrýddar virki[2]; hollvinr herjar[3] lèt gjöra þar fimm hrein musteri af steini. Þau tíða flaustr[4], er gramr, böðvarsnjallr ok beztr at öllu, lèt smíða með trygðar tíri fyrir norðan Saxa, voru merkt borði[5].

1) eflandi, konungrinn. 2) fagrliga smíðaðar. 3) konúngr. 4) kirkjur. 5) löguð eptir mæliborði (reglulega bygð).

Bls. 313.

Sami: Stýrir Frakklands gæddi blíðan Bjarnar hlýra[1] björtum auði; randgarðs[2] rýrir[3] lèt sèr líka stórar gjafir ríks keisara. Harra spjalli[4] lèt[5] honum snjalla laðmenn, búna til hervígs, alla leið, áðr öðlíngr Jóta grundar náði Cesars[6] fundi.

1) Eirek. 2) skjalda. 3) hermk. 4) keisari. 5) fekk. 6) keisara.

Bls. 314, 1.

Sami: Eljunþúngr[1] döglíngr grundar lèt settan erkistól dróttum í Danmörk, þann er öll þjóð dýrkar á danska túngu[2]. Hildíngr[3] framdi heilagt veldi; (maðr) má fregna hvargegnan Özur vígðan til biskups; hölda reynir[4] vísar honum himna stig.

1) þrautgoðr. 2) á Norðrlöndum. 3) konúngr. 4) guð.

Bls. 314, 2.

Sami: Hitt skal lýst, er liðhraustr konúngr fýstist (að) læknast en iðri[1] sár; hersa mæðir[2] fór norðan með harðan helmíng[3] at græða sál. Harri bjóst til eins dýrra heims: hann gjörði för út, at kanna bygð Jórsala, trygða friði; böðlúngr[4] vildi öðlast bjart líf.

1) innri. 2) konúngr. 3) lið. 4) buðlúngr, konúngr.

Bls. 315.

Sami: Menn báru skrín, göfguð hnossum, ok krossa á móti bleyðiskjars[1] harra úr stórum borgum; súngit var, þá herr tók (að) hríngja. Jöfra ríkir[2] fær aldri slíkan metnað í annars veldi; þat var eitt sèr, er engi maðr mátti jafnast við Dana þengil.

1) hugdjörfum. 2) konúngr.

Bls. 316.

Sami: Harðla ríkr hildíngr þá[1] af sjálfum harra í Miklagarði höfgan auð í rauðu gulli, hálfa lest, við hæst lof aldar. Eiríkr tók áðan við skrúði allvalds; reynir hersa máttar[2] veitti honum sex ok átta herskip, þó at fleira var gefit.

1) þáði. 2) Grikkjakonúngr.

Bls. 317, 1.

Sami: Alls stýrandi[1] krafði snjallan konúng andar út í löndum; ofvægr stillir beið-at elli: þat aldrstríð[2] er fregit víða. Snjallir menn harma síðan dauða siklíngs um alla heimsbygð; herr[3] drúpir[4] at dyggan dólga steypi[5]; þat tær hryggva[6] veröld.

1) guð. 2) harmr. 3) landsfólkið. 4) er sorgfullt. 5) her-konúng. 6) það hryggir.

Bls. 317, 2.

Sami: Hjörva borgar[1] hristimeiðar[2] stóðust hvergi reiði konúngs; raunar varð-a[3] reist rönd við hánum: jöfrar gjörðut[4] freista þess. Ógnin stóð af jarla meiði[5]; engi snarr fylkir þorði at strengja kapp við Dana harra; flestir ugðu hraustan foldvörð[6].

1) skjaldar. 2) menn. 3) varð ei. 4) gjörðu ei. 5) konúnginum. 6) konúng.

Bls. 353.

Einar Skúlason: Einar hlaut ekki gjafa fyrir kvæði af ítrum Sveini; öld lofar mildi æðrustyggs[1] öðlíngs. Danskr harri metr dýrra fiðlur ok pípur: þat dugir miðlúng[2]; Rípa-Úlfr ræðr fyrir auði ræsis.

1) hugdjarfs. 2) litið.

REGISTR

YFIR

LANDA-, STAÐA-, ÞJÓÐA- OG FLJÓTA-NÖFN

Í FORNMANNA SÖGUNUM.

láu norðr í landi. Sbr. Austrvík og Ránriki.

Austrríki, 4, 46; 5, 246; 6, 8. 169; 10, 198. Sama sem Austrvegr. Í Fm. S. 6, 169. nefnist Austrríki, sem abgreint ríki, liggjandi fyrir sunnan Hólmgarð, en afstaða þess er óviss.

Austrrýgir, 8, 124. Innbúar eystri hluta Rogalands í Noregi. Samanhengið sýnir að hér er réttara að lesa „Austreyingar".

Austrvegr (Austrvegir), 1, 8. 30. 58-59. 63. 99. 142. 185. 275; 2, 96. 289; 3, 169. 179. 181. 196; 4, 20. 24. 25. 66. 106. 122. 124. 163. 193; 5, 166. 271. 318; 6, 132. 304; 7, 312; 8, 272; 10, 233. 283. 396. 398. 401. 404; 11. 14. 39. 180. 184. 216. 294-95. 322. 324. 335. 422; sbr. Austrlönd og Austrríki. Þannig köllubust löndin sunnan og austan við Eystrasalt frá Meklenborg og austr til Gandvíkur eða Hvítahafsins, til aðgreiningar frá Suðrlöndunum eða Þýðskalandi. Þegar siglt var í Austrvíking suðr eða austr yfir Eystrasalt, þýðir Austrvegr Vindland, og löndin austr með Eystrasalti; en þegar siglt var norðr fyrir Noreg, þýðir það nafn: Bjarmaland, Jötunheima og önnur lönd við Gandvíkurhafið. Hve lángt Austrvegr hafi náð suðr á bóginn verðr ekki með vissu áqvarðað. Í Fm. S. 6, 169 er talað um Austrríki fyrir sunnan Hólmgarð, og í Fm. S. 2, 183 sýnist Austrlönd vera sama sem vestrhluti Asíu; ekki er vant að gera ráð fyrir að Austrvegr nái lengra suðr, enn yfir norðrhluta Garðaríkis. Innbyggjararnir kallast:

Austrvegsmenn, 6, 290; 11, 226. og Österlending, 9, 102. sem ætti að útleggja: Austrvegsmaðr, sambr. Þó 9, 10, hvar sami maðr kallast „Suðrmaðr", það er: Þýðverji; en hér er lestrarmátinn óviss.

Austr-Vík, 4, 68. Víkin í Noregi austanfjarðar, og þá ýmist sama sem Ránríki austr; sjá Austr-Ránríki; Víkin austanfjarðar, 7, 177; Víkin austr, 4, 314; 11, 388; eða „austanfjarðar".

Austrvindr, 6, 132, sbr. 12, 140; 11, 380. 386. 398. Þeir sem bygðu eystri hluta Vindlands, eða löndin milli Oder- og Weichselfljótanna í Preussen.

Austrænn, 9, 276; sama sem Norrænn.

Austrætt, 7, 199; sjá Austrátt.

Austvíkrhólmar, 9, 167; sjá Ástishólmar.

Auvíkr, 9, 357; sjá Árvíkr.

Ávaldsnes, 9, 14; sjá Ögvaldsnes.

Auxney, 8, 424; sjá Öxney.

Bacci, 7, 355; sjá Bakki.

Bakkar, 7, 184; 8, 285. 362; 9, 28; 10, 119. Þíngstaðr við Björgyn á Norðhörðalandi í Noregi.

Bakki (Bacci), 7, 355; 8, 169. 171. 197. 376; 9, 243. 315. 529-30; 10, 98. 158. Nunnusetr í Niðarósi í Þrándheimi í Noregi.

Bakki, 9, 17; sjá Blakkastaðir.

Balagarðssíða, 3, 176; 4, 44. 45. Í arkarforms-útgáfunni af Heimskringlu, 2 parti, 8 bls., hafa útgefendurnir meint, að Balagarðr væri Balgarð eða Belgarð í Pommern, og að Finnland væri rángt, fyrir Vindland; á Schönings korti framan við Heimskringlu, er Balagarðssíða látin vera sjóarsíðan milli Oder- og Weichsel-fljótanna í Pommern. Í Suhms Danmerkr-Sögu 3 deild bls. 236 f., í Schönings Noregs Sögu 3 deild bls. 403 f., í Oddsens Landaskipun 2 parts 1 deild bls. 72, og víðar, er

þeirri meiníng fylgt, að Balagarðssíða lægi í eða við Pommern. þessi meiníng getr þó varla rett verið; í sögunum talast nefniliga aldrei um Balagarðssíðu nema í sameiníng með Finnum og þeirra fjölkýngi (sjá, fyrir utan ofanskrifaða staði: Sögu Hálfdáns Eysteinssonar k. 7, þorsteins Víkíngssonar k. 6, og Njálu k. 120); en að heimfæra fjölkýngi Finna uppá Vinda, er í fornöld bygðu Vindland, sem seinna kallaðist Pommern, er heimildarlaust, og enn heimildarlausari er su getgáta að Snorri og aðrir Sögu-skrifarar hafi samanblandað Finnlandi og Vindlandi, þareð þessi lönd voru Dönum og Norðmönnum allt of kunn, til þess að þeir skyldu rángnefna þau, og að þeir ekki heldr hafi gjört það sýnir vísan 4, 44., eptir hverrar innihaldi sagan er rituð; hér stendr nl. „Finnlendíngar" ekki Vinn- eða Vindlendíngar, sem hvergi brúkast um Vindr, og eptir höfuðstöfum í vísunni hér ekki getr brúkast. það getr því varla vafi á því leikið að Balagarðssíða liggi á Finnlandi, og eptir þessari greinilígu frásögu um ferðir Ólafs konúngs, getr Balagarðssíða ekki þýðt annað enn þann hluta Finnlands er gengr lengst úti Eystrasalt milli Helsíngja- og Kirjála-botna, eða ströndina milli *Helsingfors* og *Åbo*. Í sögunni af Herði og Holmverjum kap. 16. er talað um sigling frá Balagarðssíðu til „Svína-sunda" sem ekki getr skilist um Svínasund í Noregi. Suhm meinti (Danm. Histor. 3 deild 236-37 bls.), að Svína-Sund hér væri sama sem nú kallast *Swinemünde*; yrði þetta sannað, hefði sú getgáta, að í Pommern líka hafi heitið Balagarðssíða, þó nokkuð við að styðjast.

Bár, 11, 299. 415. Borg á Púli; nú *Bari* í Neapelsríki.

Barð, 1, 268; 2, 225. Bær í Fljótum í Skagafirði, norðan á Íslandi.

Barðafjörðr, 9, 275; sjá Barðfjörðr.

Barðalon, 10, 86; sjá Barzalon.

Bárðarsund, 9, 49. 173. Sundið við Barðhólm eða Barðhólma norðr frá eynni Körmt á Rogalandi í Noregi; nú *Bardesund*.

Barðaströnd, 1, 236; 2, 205. Ströndin að norðanverðu við Breiðafjörð vestan á Íslandi. Eptir þessari strönd, hverri sveitin er samnefnd, er Barðastrandarsýsla kölluð, sem gengr frá Gilsfirði að suðaustan, til Lánganess í Arnarfirði að norðvestan.

Barðfjörðr (Harðfjörðr, Barðafjörðr), 9, 275; 10, 66. Fjörðr fyrir norðan Geitkjörr, (nú *Gitteröe*), á Hallandi í Danmörk; líkliga fjörðrinn við *Vardbjerg* eða *Varberg* á Hallandi í Svíaríki, og þá Barðfjörðr fyrir Varðfjörðr.

Barðhólmr eða Barðhólmar, 9, 54. Smáeyjar norðan við Karmsund, á landamæri Roga- og Sunnhörða-lands í Noregi.

Barðsnes (Brandsnes og Brandsvöllr eru rángnefni), 3, 120. Bær á samnefndu nesi við Norðfjörð í Austfjörðum á Íslandi.

Barðzalon, 10, 86; sjá Barzalon.

Bareyskr, (eða eptir fljótum framburði, Breyskr), 1, 248. Sá sem er úr Barey, ey í Suðreyjum, suðr frá *South Uist*; sjá Ívist. Við þessa ey sýnist Barreyjarfjörðr, 10, 122, vera kendr, og meinast þá við Barreyjarfjörð ekki einúngis flóinn norðr með Ívist, og út á millum hennar og Skíðis, heldr ogsvo flóinn fyrir

C sjá undir K.

Vegna frábrugðins ritsháttar eru hèr þó merkjandi þessi nöfn:

D

41-43. 74; 4, 306; 5, 3. 6. 10; 9, 18. 19. 37. 50. 119. 153. 175. 296. 387. Sundið milli Eikreyjar og Rogalands í Noregi, skamt fyrir sunnan Jaðar; nú *Egersund* fram undan samnefndum kaupstað.

Eikundasund, 10, 65, rángt; sjá Ekreyjarsund.

Eilífsfell, 1, 271. Bær í Laxárdal vestan undir Eilífsfjalli, er nú kallast Tindastóll, í Skagafirði norðan á Íslandi.

Einbúi, 5, 28. Bær á Lesjum í Guðbrandsdölum í Noregi; nú *Enebo*.

Eingilsnes eða Aungulsnes, 7, 94. Eptir samanhenginu getr hèr ei meinast annað en nesið við ána *Ægos* (fyrrum *Ægospotamos*) innanverðt við túnga þann í Tracíu (nú *Rumilien*) er liggr að norðanverðu við Hellespontus (nú *Dardanellasund*), og ætti hèr þá að lesast „*Ægisnes*", einsog stendr í Orkneyínga Sögu. Það sýnist sem söguskrifarinn, af því hann ekki vissi, hvar *Ægisnes* lá, hafi blandað því saman við Eingilsnes á Peloponnesus (Cap St. Angelo á Morea).

Einglismenn, 6, 412; 7, 29. Sama sem Englar; sjá þetta þjóðarnafn.

Eiri, 11, 363; sjá Erri.

Eiríksey, 2, 214. 215. Ey við Austrbygðina á Grænlandi í Ameríku.

Eiríksfjörðr, 2, 214. 215. Fjörðr í Austrbygðinni á Grænlandi í Ameríku.

Eiríkshólmr, 2, 214. Ey nálægt Hvarfsgnípu á Grænlandi í Ameríku.

Eiríksstaðir, 2, 213. Bær hjá Vatzhorni í Haukadal í Dölum vestan á Íslandi.

Eiríksstaðir, 2, 214. Bær í Öxney á Breiðafirði vestan á Íslandi.

Eiríksvágr, 2, 214. Vík við Breiðafjörð vestan á Íslandi.

Eistland (Eystland og Estland), 1, 7. 78. 89. 185. 222; 4, 9. 162; 8, 272; 10, 196. 391. Landið fyrir sunnan eða suðvestan Kyrjálabotn (nú *Finske Bugt*), sama sem nú kallast *Estland* og *Lifland*, er þó stundum nefnist hvert sèr. Innbyggjararnir *Æistr*, 10, 391.

Eitreyjar, 4, 123; sjá Ekreyjar.

Ekkjáll, 1, 194. 195. Líkliga sú *Olkel*, er fellr suðr um *Sutherland-Shire*, austan á Norðr-Skotlandi og úti *Dornock-Firth*, sem er armr af Breiðafirði. Bakki úr þessarar kallast: Ekkjálsbakki (Elfinnarbakki), 1, 195.

Ekreyjar (Eikreyjar, Akr- Eitr- Sikr-eyjar eru rángnefni), 4, 123. 201; 10, 53. 55. 57. 63. 64. 68. 69. 78. 79. 80. 154. Smáeyjar framundan eynni Hísíng er liggr í Gautelfismynni; eyjarnar töldust fyrrum til Ránríkis í Víkinni í Noregi, nú til Bahúslèns í Svíaríki, og heitir nú ein af eyjunum *Ökeröe*.

Ekreyjarsund (Eikundasund rángt) 10, 65. Sund við Ekreyjar, eða eina þeirra, sjá næst undangángandi nafn.

Elda, 7, 267. 268; 9, 85. Bær norðr frá Beitissjó á landamæri Eynafylkis og Naumudals í Þrándheimi í Noregi; nú *Elde* eða *Eilden*.

Eldueið, 9, 469. Líkliga eiðið milli Beitissjóar, innsta arms Þrándheimsfjarðar, og Lýngen, fjarðar í Naumudali; á þessu eiði standa bæirnir Elda og Eiði, sem Eldueiði sýnist viðkent.

Eldar, 9, 354; sjá Eiðar.

Eldeyjar- (Eldoyja-) sund, 9, 46. 49. 173. Sundið milli Eldeyjar (nú *Eldöe*) og eynnar Storðar á Sunnhörðalandi í Noregi; nú *Eldöesund*. Í Clausens

REGISTR

YFIR

HLUTI OG EFNI Í FORNMANNA SÖGUNUM.

ORDATÍNÍNGR.

SKAMMSTAFANIR: aflh. = afleiðíngarháttr (*conjunctivus*); ao. = atviksorð (*adverbium*); e. = eigandi (*genitivus*), Rask; et. = eintala (*num. sing.*), Rask; f. = fáandi (*dativus*), Rask; fn. = fornafn (*pronomen*); fsh. = framsöguháttr (*indicativus*); gho. = geðshræringaorð (*interjectio*); gr. = greinir (*articulus*), Rask; h. = hvurugskyns orð (*neutrum*); k. = karlkent orð (*masculinum*); kv. = kvennkent orð (*femininum*); lo. = lýsíngarorð (*adjectivum*); mt. = margtala (*num. plur.*), Rask; n. = nafn (*nom. substantivum*); s. = sögn (*verbum*), Rask; so. = samteingíngarorð (*conjunctiv*); s. s. = sama sem; sto. = stöðuorð (*præpositio*); þ. = þolandi (*accusativus*), Rask.

11, 244; heims fýstir, fýsnir, 2, 238.
Fægja, s., hreinsa; f. sár, 5, 91; f. vök, halda vökinni auðri, 8, 416.
Fælíngar, kv. mt., það sem gert er til að hræða einn, 11, 160.
Fælisótt (fellisótt), niðrfallssýki, 4, 284.
Færi, lo., færri, 9, 452.
Færi, h. mt.; vera í færum um, vera fær um, 8, 135.
Færiveðr, ferðaveðr, 11, 374.
Fætta, s., a) fækka, gera færra, 4, 255. b) fættast, fækka, verða færri, 1, 174.
Fæðíngi, k., sem er fæddr, 1, 130.
Fökta, s., flýa, 6, 62.
För, kv.; hreifíng, 7, 163.
Förna, förina, þ. et. af för, 11, 81.

Gaddit s. s. gaddinn, 8, 413.
Gagl, h., gæsarúngi, 4, 202.
Gagn, sigr, 7, 261.
Gagndagar, 4 næstu dagar fyrir uppstigníngardag, 7, 217. 228. 310; 8, 113.
Gagnmæli, mótmæli, 10, 403.
Gagnstaðarflokkr, motstöðuflokkr, 8, 323.
Gagnstaðligr, gagnstæðr, 5, 219.
Gagvigr, harðr, strángr, 8, 54.
Gala (gel, gól, galat); g. at um eitthvat, mælast til eins með blíðum orðum, 11, 113.
Galdr s. s. gaddr, 8, 413.
Galeið, kv.; herskip, 6, 134.
Galti, k., göltr, svín, 4, 57; 5, 162. 165.
Gammi, k., Finna bær, 1, 8. 9; 10, 379.
Gánga, s., geingr ekki af, það veitir ekki af, 7, 264. Gángast í munni, brjálast, afbakast í frásögn, 4, 4; 8, 1. Hann tók at gángast fyrir, það fór að draga af honum, 3, 225.
Gángdagar s. s. gagndagar, 7, 217.
Gángr, k., a) inngaunguleyfi, 11, 275. 347. b) hafa gáng af einum, vera í afhaldi hjá einum, 2, 54.
Garland, h., kóróna. 10, 149.
Garpmenni, hraustmenni, 3, 83.
Garðhús, kamar, 6, 15. 16; 4, 169.
Garðhverfa, kv., gerði, 1, 272.
Gás, kv.; a) gæs, 4, 202. b) gaman, 11, 52.
Gaungufæri, gángfæri, 8, 400.
Gefa, s.; g. á, herða sig, 3, 225; g. staðar, nema staðar, 8, 400; gefa einn upp, slá hendinni af einum, 2, 225. 227; g. upp horn, hætta að drekka, 6, 241; mér er svá gefit, jeg er svo gerðr, lyndr, 4, 81; 9, 244. 429; mér er hugleikið, 5, 236.
Gegníng, kv., hvursu tilhlýðiligt, gagnligt, ráðligt eitthvað er, 2, 88.
Geiga, s., reika í óvissu, fljúga af handahófi (um óvist skot), 7, 262.
Geigr, k., skaði, 7, 270; 11, 119.
Geigrskot, geigunskot, 5, 76. 202, kannske, þá skotið er út í loptið, í óvissu, án þess að miða.
Geirr, k., stedjanef, 1, 177.
Geisli, k., skíðastaung. 4, 337.
Geng s. s. gengr, 7, 361.
Gengi, h., fylgd, 5, 282. 293; 8, 151.
Gera, s.; honum gerir ekki, h. tjáir ekki, 10, 173. 185; g. styrk, veita, 9, 343; g. ferð, fara, 10, 281: gerast ferðar sinnar, fara leiðar sinnar, 10, 279; g. skjótkjörit, lögtekit, hálshöggvinn: kjósa skjótt, lögtaka, hálshöggva, 2, 79; 1, 258; 9, 488. Gera eptir, 8, 103. sb. eptirgerð; g. eptir sættir, rjúfa, 4, 226; g. til, kveða glögt á, 9, 331; g. hjá, draga dulr, á, 6, 168. Sjá gjöra.
Gersi, kv., búníngr, 5, 285.
Gervibúr, h., skemma, 3, 209.

Hrotti, h., lángr og ólánlegr maðr, 2, 161.
Hrumaðr, hrumr, 7, 12.
Hrummr, hrumr, veill, 7, 9, 12.
Hrunhenda, kv., kvæði, ort með hrynhendum hætti (Liljulagi), 6, 23.
Hryggleikr, hrygð, 10, 163.
Hræ, h., *a*) valr, 3, 200. *b*) skiphræ, skipsflak, 8, 259.
Hræsni, kv., hrósgirni, 2, 267.
Hræðinn, lo., hræðslugjarn, 6, 155.
Hugan, kv., hugsun, umhugsun, 11, 238.
Hugarlátr, lo., bliðr í viðmóti, 5, 238; 7, 321.
Hugaðlátr, lo., hæglátr, 9, 246.
Hugaðliga, ao., djarfliga, 6, 141.
Hugaðsamr, lo., hæglátr, 8, 447.
Hugborð, h., hugr, djörfúng, 7, 143.
Huggóðr, góðviljaðr, 2, 94; 4, 111; 5, 240.
Huggæði, h., góðvilji, 5, 326.
Hugkæmiligt, hugvitssamt, 7, 225.
Hugkæmr, *a*) fyndinn, hugvitssamr, 6, 205. 217; 7, 103. *b*) minnistæðr, 6, 263.
Hugmannliga, ao., hreystiliga, 7, 164.
Hugsi, hugsjúkr, 8, 18.
Hugð, kv., alhugi, alvara, 6, 280.
Hugðarmaðr, sá sem manni er ant um, ástmaðr, vinr eða vandabundinn, 8, 103. 231; 9, 525.
Hulinshjálmr, huliðshjálmr: töfrar, að gera sig ósýniligan eða aðra, 2, 141; 3, 184.
Hulpu, hjálpuðu, 9, 382.
Hungr, k., húngr, 2, 223.
Húnkastali, k., vígturn á skipum, 7, 256. 262.
Hurmavþo, hörmuðu, 10, 415.
Húsbúníngr, húsbúnaðr, 5, 315.
húsfastir menn, húsbúendr, 6, 13.
Húsholfr s. s. hjukólfr, 9, 453.
Húskytja, kv., kofi, 5, 95.
Húðfat, h., rúm, 8, 316.
Hvak, hvikaði, hopaði, 10, 383.
Hvakki s. s. hvatki, hvað helst sem, 10, 395.
Hvar fjarri, lángt í burtu, 4, 337; hvar meiri, öllu meiri, 10, 106.
Hvarf, athvárf; gera sér einn at hvarfi, halda sér til eins, 4, 292.
Hvarfa (-aða, -at), dveljast hér og hvar, 10, 412.
Hvarfu, hvurfu (af hverfa), 10, 171.
Hvárigr, hvurugr; hvárgan fyrir hvárigan, 11, 113.
Hvárki, hvurugt (h. af hvarrgi), 1, 68.
Hvárrgi, hvurugr; k. þ. et. hvárngan fyrir hvarngi, hvurugan, 4, 225.
Hvars, ao., hvar sem, 7, 21.
Hvarsugi, ao., s. s. hversugi, hvursu sem, hvurnin sem, 8, 59.
Hvartki, so., hvurki, 9, 286. 412.
Hvarvitna, ao., *a*) í öllum hlutum, 2, 269. *b*) allstaðar, 1, 230.
Hvass, lo., *a*) hraustr, snarpr, 5, 137. *b*) hvast, a.o.; ekki hvast: ekki alminniliga, ekki vel, 6, 204.
Hvat, h. fn., hvað; hvat ráði, hvaða ráð, 9, 349; f. hve, hví.
Hvatabuss, k., skotskr og skjótr drengr, 4, 266.
Hvatki, *a*) hvað helst, 7, 347; 11, 132. *b*) sérhvað, hvað eitt, 11, 103.
Hvatlátr, fljótr, 9, 489.
Hvattá, hvað þá, 11, 118; 7, 21.
Hvattú, hvað þú, 11, 20.
Hvatvetna, fn., sérhvur hlutr, sérhvað, 4, 259; f., hvívetna, hvurjum hlut, 6, 283. 343; 7, 148; 11, 61. 106. 156; e., hversvetna, allra hluta, 11, 104.
Hvatvísi, kv., framhleypni, 6, 8; 7. 124; 11, 198. hvatvíss, lo., 5, 144; 11, 12. 75.
Hvatvitna s. s. hvatvetna, 4, 167.
Hvaðanæfa, ao., úr öllum áttum, allstaðar, 2, 180; 1, 136; 8, 68.
Hve s. s. hví (f. af hvat), hvurju, 5, 235.

Klifa (klif, kleif, klifit), klifra, 8, 75. 401. 408; 9, 225.
Klíníngr, smurð kaka, 8, 413.
Klóast, s., berjast með klóm, 5, 13.
Klofi, k., hurðarklofi, 3, 74. 125.
Klumba, kylfa, 4, 240.
Klúngr, þistill, þyrnir, 5, 159.
Klæki, h., a) skömm, 7, 269. b) niðíngr, 5, 204.
Klækismenn, niðíngar, 11, 270.
Klækisorð, óorð, 5, 136.
Klækisskapr, skömm, 11, 270.
Klökk, grèt (af klökkva, gráta), 8, 236; 10, 109.
Klöpp, kv., borð eða fjöl, 7, 68.
Klöpurnes, klöppurness s. s. klepparnes, 8, 217.
Knapi, k., þjónustusveinn, 4, 165. 167; 7, 166.
Knapphöfði, k., lítið höfuð, 6, 183.
Knarrskip, kaupfar, 6, 305.
Kneiking, tusk, glens (?), 3, 144.
Knesetníngr, k., sá sem er tekinn til uppfósturs, 1, 85.
Knía mál, tala léingi um eitthvað, 11, 48.
Knjom, knjám, f. mt. af knè, 8, 7.
Knúska, s., harðhnjaska, 7, 269; 9, 463.
Knúskan, barsmíð, 8, 41.
Knýja, s., lypta, 11, 24; k. hurð, berja á dyr, 6, 122; k. með sèr, velkja með sèr, 4, 284.
Knæfa, s., gnæfa, 8, 126.
Knörr, k., kaupfar, 6, 305.
Kollsveinn, kollóttr sveinn, 3, 178.
Kómeta, halastjarna, 9, 482.
Konúnga, s., kalla með kóngsnafni, 8, 75.
Kopparajárn, rennijárn, 5, 339.
Kordúnuhosur (skinnsokkar), 4, 77.
Kórkápa, múnka eða klerkakápa, 8, 357; 9, 341.
Kórsbræðr, múnkar og klerkar við dómkirkjur, 5, 213; 8, 269.
Korteisi, kurteisi, 10, 381. 393.
Kostan, ástundan, 10, 395.
Kostgæfi, k., kostgæfni, 1, 260; 3, 165.
Kostlaust, hagnaðarlaust, 5, 14.
Kostr, k.; þat er til kostar, það er bótin, það er okkr til máls bóta, afsökunar, 11, 139; hafa meiri kosti, meiri liðsafla, 5, 87.
Koðost, kváðust, 8, 71; 11, 107.
Kraft, krafið (af krefja), 11, 225.
Kraka, s., dragast með botni (um akkeri), 10, 135.
Krakar, k. mt., staurar, 8, 148. 177. 255. 373. 426. 435; sb. stik.
Krammr, lo., kramr; dreif krömmu, það var krapahríð, bleytingskafald, 5, 196.
Kránkr, lo.; kránkt veðr, illviðri, 8, 52.
Krapparúm, á skipi, næsta rúm fyrir framan fyrirrúm, annað rúm frá lyptíngu, 2, 320.
Krapti, k., kraptr, 10, 318; 11, 14.
Krefja dyra, kveðja dyra, 8, 332.
Kremjast, liggja veikr, 8, 443.
Krepping, kv., kreppa, þraung, 4, 147.
Kringluskurðr, hárskurðr, krúnurakstr, 5, 311.
Kríngr, lo., auðveldr: honum var skáldskapr kríngr, honum var sýnt um að yrkja, 5, 172.
Krismi, k., helgað olía, viðsmjör, 8, 26; 10, 372.
Krossast til Jórsalaferðar, taka klæði með ásaumuðum krossi og fara herför til Jórsalalands, 11, 351.
Krúnaðr, kórónaðr, 7, 308.
Krustu, s., hýmdu, lágu, 8, 38.
Krysja, slátra, fara innan í, 5, 194.
Kröf, kv., krafa, mt. krafir, kröfur, 1, 287.
Krüm, kv., kvilli, mt. kramar, 4, 344.
Kuggr, k., stórt kaupskip, 9, 452; 10, 29. 153. 368.
Kuiot, h., ket, kjöt, 10, 417.
Kunligr, kynlegr, 10, 379.

Mustari, musteri, 3, 170; 6, 444; 7, 100.
Muðla, s., muldra, 6, 372.
Mygja, s., tortýna, 5, 348.
Mykva, s., mýkja, 10, 331.
Mýll, hnöttr, 10, 205. 206.
Mynd, kv.; á þá m., eins og, 2, 122.
Myrgin, myrgun, k., morgun, 7, 126; 9, 21. 30.
Myrkr, h., um sólarformyrkvun, 5, 81. 93; 7, 152.
Myrkvi, k., dymm þoka, 6, 261. 262.
Mýrr, kv., mýri, 6, 334; 11, 26.
Mæla, s., tala; ef ek hlýt um at m., ef mer auðnast að verða nokkurs ráðandi, 5, 64: mælast vel fyrir, biðja vel fyrir sèr til guðs, 2, 164.
Mæli (á því), á þeim tíma, 11, 152.
Mælir, þriðjúngr tunnu, 40 pottar: mælisöl, 1, 31.
Mæti, aflh. af meta.
Mæti, h. mt., mætur, 3, 132.
Mörfjandar, k. mt., auknefni, sem Sóni gaf Íslendingum í bræði sinni, 7, 35; annars kölluðu Norðmenn þá mörlanda, 7, 114. 118.
Mösurtrè, valbjörk, valbirki, 3, 135; mösorbolli, bolli úr valbjörk, 6, 184.
Möttull, k., skikkja, ermalaus yfirhöfn með höndum, 1, 211; 3, 86; 5, 152; 7, 201; sjá tuglamöttull.

Naddr, k., nagli, 6, 212.
Nafarskeptar brækr, 7, 170; kannske, með þraungum skálmum.
Nafngipta, kalla, 7, 125.
Nafntoga, s., nefna á nafn, 6, 104.
Nakkvar, ao., einhvurstaðar, 1, 70; sbr. nokkur annarstaðar, nokkvor.
Nakkvarr, fn., nokkur, 7, 328; nakkvað, nokkuð, 11, 16. n. svá, nokkuð lítið, dálítið, 11, 11.
Náliga, ao., í nánd, 1, 228.
Nám, vèr náum (af ná), 7, 8.
Nátta, s., vera nætursakir, 3, 74.
Náttfari, 1, 203; sjá dagfari.
Navrztr, lo., nyrðstr, 8, 183.
Navqvi, nokkuru, nokkuð, 10, 420; sjá nökkvi.
Nè einn, ekki neinn, einginn, 4, 73; 11, 13. og víðar.
Necqverr, fn., nokkur, 10, 381.
Nef, h., maðr, 4, 313.
Nefbjörg, kv., nefhlíf á hjálmi, 5, 80; 7, 45.
Nefgildi, h., mannskattr, 4, 313.
Nefsteði, k., steðji með nefi á, 11, 133.
Negl, kv. mt., neglur (af nögl), 5, 106. 107. 142; 7, 402.
Neitta, s., neita, 7, 54. 90.
Nekkverr sjá necqverr.
Nema, so.: nema ekki, nè heldr, og ekki heldr, 5, 270. ekki nema, ekki annað en, 9, 280. b) að; því að eins, nema: því að eins, að, 9, 432.
Nema, s.: nemast för, vilja ekki fara, 5, 247. numinn, sviptr, 5, 153.
Nesnám, h. mt., uppráşir og rán á annesjum, 1, 195.
Neyrðri, nyrðri, 4, 118; 9, 293.
Neyðleiti, h. mt., náteingdir, 10, 309.
Nikulásmessa, 6ta Desember.
Nita, s., neita, 4, 195; 5, 51.
Niðíngr, trúarníðíngr, 11, 184.
Niðrfall, tjón, missir, 10, 31.
Niðrgángr, niðrfall; til n., allt að niðrfalli, 3, 178.
Niðörkliga, ao., ógrliga, eða með ofraun, 3, 128.
Nokkornig, ao., nokkurneginn, 11, 110.
Nokkur, ao., eitthvað, til einhvurs staðar, 2, 16; sjá nökkur.
Nokkurannarstaðar, ao., einhvurstaðar annarstaðar, í einhvurjum öðrum stað, 8, 360; sjá nakkvar, nokkvor.

Nokkurr, fn., nokkur; með tölu-orðum: og svá, hérumbil, 4, 103; 5, 319; 9, 276. 370; 10, 135; 11, 4. 48.

Nokkvarr, fn., nokkur, 11, 4. 13. 98. 99.

Nokkverr, fn., nokkur, 11, 6.

Nokkvor, ao., einhvurstaðar, 10, 218.

Nolgast, s., nálgast, 10, 223; 11, 85.

Nóna, kv., messa, haldin um nón 4, 266.

Nónas; 2. nónas Maji, 6ta Mai; 2. nónas Martii, 6ta Marz; 3. nónas Martii, 5ta Marz.

Nóntíðir, kv. mt., s. s. nóna, 6, 302.

Norðrseta, kv., vertíðardvöl Grænlendínga í óbygðum norðr af Grænlandi, 10, 112.

Næfa, s., gnæfa, 5, 165.

Næfr, lo., hagr, 5, 221.

Næfrar, kv. mt., birkibörkr, 7, 320; 8, 341.

Nærgætr, lo., nærfærinn, 2, 301-2.

Nærri, lo., nálægari, 6, 211.

Nærðri, nærzti, nyrðri, nyrðsti, 8, 183. 187.

Næstagull, nistisgull, bleikt gull, 5, 345. 346.

Nökkur, ao., s. s. nokkur, 2, 16.

Nökkurr, fn., nokkur, 4, 244. 283.

Nökkvi, nokkuru, nokkuð (eginl. f. et. af nökkut, eitthvað), 11, 78. 96; sjá navqvi.

Óáran, h., óár, hallæri, 5, 219; 11, 7.

Óargr, lo., grimmr: hin óörgu dýr, ljón, 11, 414.

Óathygli, kv., athugaleysi, 5, 195.

Óbernsliga, ao., óbernskuliga, ólíkt barni eða únglíngi, 10, 53.

Óbilgjarn, ósvífinn, ofsafeinginn, 6, 334.

Oddr fyrir úráðum, uppreisnar höfundr, 8, 57.

Óeskliga, ao., 4, 368 (?).

Of, sto., a) yfir: of allt, ávalt 5, 205. 301. b) um, 9, 285. 288.

Of, h., mergð, fjöldi, ógrynni; of lausafjár, liðs, manna, 1, 25; 4, 146. 319. 354; 11, 202.

Ofa; ofa fè mikit, 7, 232. og ofa mikit fe, 5, 136. afarmikit fe (e. mt. af of, h.)

Ofarla, ofarliga, ao., seint, síðla, 5, 168; 8, 7.

Offara, óbn. lo., sá sem hefir ofgert, rángt gert, þeim sem hefir yfirsèzt, 8, 237; 11, 436.

Offari, k., s. s. offara: vera, verða offari í (einu), 3, 21; 8, 237.

Ofgángr, k., það sem keyrir framm úr hófi, 3, 39; 4, 251. gánga ofgángi yfir einn, veita einum yfirgáng úr hófi, 7, 269.

Ofgæti s. s. ofkæti, 9, 404.

Ofharmr s. s. ofrharmr, 3, 166.

Ofjarl, ofstór jarl, ofstór maðr, 6, 52. 53.

Ofkápa, 8, 62. (kannske ofkaupa, dýrkeypt.)

Ofkeski, kv., ofdirfska, 9, 404.

Ofkvæni, h., konuríki, 4, 321.

Ofkæti, kv., ofrkapp, ofdirfska, 9, 352. 404. 445.

Oflèttliga, ao., greiðliga, 3, 91.

Oflettr, lo., víkamjukr, 2, 99; sjá aflettr.

Oflið, h., ofmikil liðveizla, 7, 143.

Ofmagni bera, bera ofrliða, 3, 175.

Ofr, h., offr, gáfa, 9, 277.

Ofra, s., a) hafa á lopti, 8, 43. b) offra, gefa, 9, 277.

Ofrást, kv., áköf ást, 10, 207.

Ofrausn, kv., a) ofrkapp, ofdirfska, 6, 417; 7, 290; 9, 445. b) ofharka, 11, 250.

Ofrað, h., ofötlun, 3, 144.

Ofraðar vel, mjög vel, 11, 47.

Ofrefli, h., ofríki, ofharka, 5, 27.

Ófreskr, lo., skygn, 10, 185; 11, 136.

Ófriðvænt, ófriðligt, 10, 155.

Ofrharmr, ákafr harmr, 3, 164.

Óvinsæll, kv., óvinsæld, 10, 387.
Óværi, kv., óværð, 3, 97.
Óþekt, kv., fjandskapr, óvinátta, 11, 329.
Óþurft, kv., ógagn, skaði, ógæfa, 3, 53.
Óðalsmaðr, eigandi, 9, 326.
Óðansdagr s. s. óðinsdagr, 9, 282.
Óðinndæla, kv., vandræði, vandamál, nauðsyn, 6, 374.
Óðinndæll, illr viðfángs, 11, 151.
Óðinsdagr, miðvikudagr, 6, 409; 9, 503.

Pallium, tignarklæði, er páfi sendir erkibiskupum, 7, 240; 8, 268; 11, 394.
Pálmari, k., pílagrímr, sá sem ferðast til helgra staða, 6, 162; 7, 199; 9, 417.
Pálmdróttinsdagr, pálmasunnudagr, 3, 6.
Pálmsunna, Pálmasunnudagr, 9, 497.
Pálstafr, k., skotvopn með breiðu blaði, 8, 224.
Panzarabúsa, brynbúa, 8, 404.
Pater noster, faðirvor, 7, 297.
Pati, k., lausafrétt, 2, 295; 5, 139; 7, 310.
Pausa, s., trúlofa, 9, 298; 10, 106. 114.
Paðreimr, k., leikvöllr í Miklagarði, 7, 96. 97; 11, 315.
Pell, h., silki, litað í skallati, 2, 246; 7, 197; 8, 448. Pellsklæði, pellskyrtill, 4, 27. 172.
Penningr, $\frac{1}{10}$ af alin vaðmáls, 4, 313.
Penta, s., mála, 5, 339.
Pétrsmessa, 22. Febrúar (29. Júníí, ef ekki 1 Ágúst, 8, 122).
Pètrsmessa og Páls, 29. Júní, 8, 122.
Petrsvaka, næsti dagr eða vökunótt fyrir Pétursmessu.
Phítonsandi, spádómsandi, 10, 223.
Pinta, s., pína, kúga, 11, 224.
Piskisdagr, hvítasunnuleiti, 11, 398.
Plenarium, tíðabók, handbók presta, 1, 243; 7, 194.
Polótur, kv. mt., kóngs herbergi; polótasvarf, gripdeild, er leyfð var í herbergjum Miklagarðs-keisara, 6, 171.
Porthús, h., skekjuhús, 8, 360.
Prèdikari, k., predikaramúnkr, 9, 509. 530; 10, 50. 131.
Presenta, kv., gáfa, 9, 450.
Prími, k., miðsmorgunssaungr, 9, 283.
Prímsignðr, signaðr með krossmarki, 5, 303.
Prímumessa, miðsmorgunsmessa, 5, 201.
Prísund, kv., fángelsi, 11, 246. 284.
Próçessía, prócessíó, hátíðlig gánga, 8, 41. 204. 236; 11, 315.
Prophete, spámaðr, 10, 392.
Próventa, próvenda, fé, tekjur, 5, 238; 7, 100. 196; 10, 159; 11, 440.
Próvincia, sýsla, erkibiskupsdæmi, 442.
Prúðliga, ao., frækiliga, 5, 13.
Psalteri, k., saltari, 7, 227.
Purpuragull, rauðagull, 7, 96.
Pusa, s., s. s. pausa, 9, 293.
Púss, k., pungr, vasi, 6, 235; 8, 123.
Putt, gho., svei, 7, 21.
Pyndingar, kv. mt., þúngar álögur, 4, 284; 11, 253.

Raf, h., hróf, 8, 247.
Ráf, h., rjáfr, ræfr, 8, 428; 9, 399; 10, 30.
Ráfr, h., s. s. ráf, 8, 428.
Rakhlaup, h., viðstöðulaust hlaup, 8, 410.
Rakleið, kv., tafarlaus ferð: rakleiðis, 8, 331.
Rakleitt, ao., rakleiðis, 9, 285. 473. 484.
Rakna, s.: gripir r., gripum er aptr skilað, 11, 87.

Salerni, h., kamar, 3, 199; 4, 168.
Salterium, streingjahljóðfæri, 7, 97.
Sälugr, lo., vesæll, 3, 168.
Sálustofa, sáluhússtofa, sæluhús, 9, 353.
Sama (samir, samdi, í aflh. semdi), sóma, sæma, 5, 94; 6, 150. 260.
Sambland, h., samlag, 6, 123.
Samborinn, skilgetinn, 6, 397.
Sambróðir, skilgetinn bróðir, 6, 28.
Samburðaröl, öldrykkja, er allir skutu til, 4, 333; 7, 190. 303.
Samegin, lo., sameiginlegr, 2, 199.
Samfleytt, ao., samfast; fara s., 9, 382.
Samfært, það sem saman má fara, samkvæmt, 2, 263; 8, 335.
Samgángr, hjónalag, 2, 130.
Samgjarna, ao., eins gjarnan, 3, 45.
Samhlaupa, óhn. lo., samtaka, 4, 271.
Sami, k., sómi, 6, 20.
Samjafnast, gera sig jafnan einum, 8, 240.
Samjafnt, öldúngis jafnt, 6, 344.
Samkunda, kv., samkoma, mannamót, 1, 280; 6, 441; 11, 109. samdrykkja, 10, 171. 377.
Samlandi, k., landi, landsmaðr, 1, 275; 2, 121; 7, 33.
Samlendr, lo., a) í sama landi, 5, 314. b) frá sama landi, 1, 284. 295.
Sammæli, h., samníngr, kaupasamníngr, 2, 96.
Samna, samnaðr, safna, safnaðr, 8, 59. 60.
Samr, lo., a) vera samr um ferð, standa á sama, hvurnin ferðin geingr, 3, 84. b) samt, ásamt, 9, 250. það sama, eins, 7, 146. saman, undir eins, 7, 118.
Samsmaðr, saungjarn maðr, 4, 214.
Samveldi, h., sameiginlig stjórn, 11, 312.
Samvitandi, meðvitandi, 8, 280.
Samvægja, s., jafnast við, 3, 205.
Sannlífa, s., sannarliga lifa, 3, 167.
Sansmelr, sandmelr, 5, 99.
Sannr, k., sannindi, réttindi, 3, 85; til sanns, víst, vissuliga, 4, 118; 5, 41; 6, 128; 11, 284. 380.
Sannvinr, tryggðavinr, 10, 394.
Sát, kv., fyrisátr, 8, 379. 380.
Sáttan, kv., sátt, sætt, 11, 418; 10, 160.
Saungtól, h., saungfæri, hljóðfæri, 4, 203.
Saura, kv., seyra, 10, 385.
Saurug grið, ótrygg, óheil grið, 9, 223.
Saðr, lo., sannr, 11, 92.
Sé, a) sjá þú, 2, 184; 8, 308; 11, 31. b) sjái þér, 11, 119. 401.
Séa, fn., þessi, 10, 211.
Segja, s., merkja, þýða, 8, 239. segja af, frádæma, s. til, tildæma, 9, 330. s. fyrir skipi, halda ræðu yfir skipi, 9, 480.
Segjanz saga, sögu sögn, sem maðr hefir eptir öðrum, 5, 56.
Segr, segir, 10, 420. 421.
Seina, s., tefja, dvelja, 11, 114.
Seinnheppiligr, seinligr til hamingju eða frama, 6, 204.
Seinn, lo.: seinst, seinast, síðast, 8, 384. of seinat, um seinan, of seint, 2, 195; 8, 162.
Seið, kv., s. s. seiðr, 2, 136.
Seiðmaðr, sá sem fremr seið, 4, 10. útleggst: spámaðr, 10, 378.
Seiðr, k., sú forneskja, er menn með göldrum (galdrakvæðum) lokkuðu til sín álfa og vættir, og feingu af þeim vitneskju um óorðna hluti, og gerðu mönnum gæfu eða ógæfu, 4, 10.
Seljumannamessa, 8. Júli.
Selsætr, h., sel, 8, 439.

11, 94; nýskafit, nýheflað, nýsléttað, 5, 105.

Skafl beygja, gera skeifu, skæla sig, 10, 174.

Skak, h., ávítur, 8, 143; sjá orðaskak.

Skakr, h., ávítur, 8, 143.

Skálm, kv., breið sveðja, 6, 402.

Skálpr, k., leðrskeiðar á sverði, 6, 212; 8, 436.

Skammast, fyrirverða sig, 6, 302.

Skammr, lo.; skömmum, skamma stund, 7, 106.

Skammæligr, lo., skammvinnr, 1, 225.

Skammær, skammlífr, 7, 40.

Skamrækr, lo., ekki lángrækinn, 5, 325.

Skamr, lo., skammr, 5, 207.

Skapaðr, lagaðr, tilskipaðr; skapat skegg, klipt, 8, 447; skapat, auðna, forlög: láta sk. skera, láta auðnu ráða, 8, 88: láta skeika at sköpuðu, láta fara sem auðna ber til, 2, 112; 4, 322.

Skapferði, h., lunderni, 6, 54.

Skapligr, hæfiligr, mátuligr, viðrkvæmiligr, 11, 4.

Skapnaðareyrindi, mátuligt erindi, 8, 90.

Skapt, h., hali, 9, 482.

Skaptker, h., ölker, sem ausið var úr í horn og drykkjuker, 4, 75; 6, 241.

Skark, h., hark, slag, 9, 452.

Skarlak, h., skarlat, 5, 256.

Skarpr, lo., harðr; skarpt land, hart, gæðalítið, 7, 78.

Skarðr, skertr: s. hlutr, óréttr; sitja yfir skörðum hlut, verða fyrir óretti, 4, 331.

Skatt, skaðað, grandað, 11, 309.

Skattgilda, s., gera skattgildan, 4, 314.

Skattgildi, h., skattgjald, skattr, 4, 285; 7, 124; 10, 111.

Skattyrðast, hnýflast í orðum, 6, 158.

Skaufali s. s. skaufhali, 8, 314. 319.

Skaufhali, k., refr, 8, 314.

Skaup, h., skop, spott, 4, 259; sjá sköp.

Skautt s. s. skúað, járnað, 8, 182.

Skauttoga, s., toga einn á kápuskauti sínu, 6, 203. 211.

Skavti, h., skeyti, 10, 384.

Skayð, h., skeið, spölr, 8, 34.

Skeftan, kv., skemtan, 10, 88.

Skeggraust, skeggrödd, að púa í skeggið, 1, 303.

Skeið, kv., herskip, lángskip, 6, 308.

Skeið, h., tímabil; nokkurt skeið, um skeið, nokkra stund, 5, 299; 7, 339.

Skeleggliga, ao., einsog einbeittr maðr, 11, 128.

Skeligr, lo., einbeittr, 5, 72. 73.

Skelfa, s., hrista, 8, 317; 10, 223.

Skelft, lo., skjálfandi; skelfra, með meir skjálfandi rödd, 5, 338.

Skelpr, kv. mt., skælur, 10, 174.

Skemd, smán, skömm, 2, 142.

Skemdarfullr, smánarfullr, 3, 164.

Skemdarmaðr, mannskömm, 6, 32.

Skemdarorð, smánaryrði, 11, 339.

Skemdarverk, skammarverk, 11, 339.

Skemill, k., fótaskör, 5, 301.

Skemma, s., stytta; styttast, 1, 67.

Skepna, kv., sköpulag, 5, 145.

Skepta, kv., staur, 10, 357, sbr. flettiskepta.

Skeptifletta, kv., klofinn staur, 6, 77; 8, 388.

Skera af manni, draga af manni, hlífa manni, 7, 20.

Skeyrti s. s. skyrti, afl. af skorta, 9, 387.

Skeyta, s., ánafna, gefa, 6, 432; skeytt, lagt þángað, 7, 196; skeyttr ok skyldr, undirgefinn og þjónustubundinn, 6, 53; 7, 315.

Skilfenginn, skilgetinn, 9, 242. 246. 250.

Skillíngr, k., enskr peníngr, síðar ríkisort, 4, 55.

Skræfa, kv., hugiaus, mannleysa, 2, 47; 3, 228; 6, 34.
Skrækta, s., skrækja, 6, 446.
Skræmast undan, skjótast undan, 8, 75.
Skræmilaup, h., áhlaup, gert til fælinga, 8, 320.
Skúa, s., járna hest, 7, 94; 8, 182.
Skuggi, k., a) það sem er ískyggiligt, grunsamt, 7, 3. b) hattbarð, 6, 60.
Skuld; fyri þann skuld, fyri þá sk., þessvegna, 8, 136.
Skulda, kv., skyldugleiki, frændsemi, 10, 405.
Skuldaferli, h., skuldir, 9, 481.
Skuldi, skyldi, 10, 378. 404.
Skulu (skal, skylda), eiga; grið mun sjá maðr hafa skulu, g. m. þessi maðr eiga að hafa, 4, 266; eins 4, 208; 6, 177. 366; 11, 290. 333.
Skunda saman, skjóta saman (fé, til að gefa), 5, 216.
Skundi, k., flýtir, 3, 45; 7, 134; 9, 326.
Skura, s., skýra, útlista, 10, 377.
Skurta, skyrta, 10, 383.
Skussi, h., óheillavænligr fyrirburðr, 10, 416.
Skuti, k.; drepa einum skuta um, drótta að einum, 4, 310.
Skutill, k., borð, 1, 259; 6, 232.
Skutilsveinn, sá sem þjónar fyrir borðum, 6, 304.
Skýfa, s., kasta, hrinda, 2, 163.
Skygðr, lo., gagnsær, 6, 241.
Skyldiliga, ao., a) vinsamliga, vinaliga, 11, 108. b) skylduliga, nauðsýnliga, 8, 398.
Skýlihögg, skemdarhögg, 2, 218. 219; 4, 170.
Skylliga, ao., nauðsýnliga, 8, 398.
Skylmíng, kv., vopnaleikr, 2, 100.
Skynda, skunda, 9, 330.
Skyndi, h., flýtir: bera s. at um ferð, flýta ferðinni, 8, 57.
Skyndikona, lauslát kona, 11, 54.

Skýsvipan, kv., vetsíng, 5, 80.
Skyti k., skotmaðr, skytta, 7, 82. 192; 9, 390; 10, 362; sjá óskyti.
Skytningr, k., a) samdrykkja, 6, 440; 7, 113; skytningsstofa, drykkjustofa, 9, 478. b) drykkjustofa, 7, 152. 242; 8, 406; 9, 44.
Skæmaðr, skaðlegr maðr, 2, 246.
Skøti, h., skeyti, 10, 384.
Sköp, h., s. s. skaup, 2, 142.
Sköp, h. mt., forlög, 5, 157; slög, 8, 18.
Slá fylking, skjóta á f., fylkja, 8, 408.
Slá (slái, sleða, slað), reka sl... fyrir, 1, 104.
Slaga, s., sigla til og frá, 10, 71.
Slagálar, kv. mt., hnakkólar (eða beltisólar), 1, 194.
Slagasauðr, slægnasauðr, 5, 62.
Slagníngr s. s. vesl.
Slagr, k., tegund; margir slagir hljóðfæra, margskyns hljóðfæri, 3, 191.
Slátta, kv., slegnir peníngar; Haralds s., peníngar, er H. let slá, 6, 243.
Sleitiliga drekka, drekka sljóliga, 6, 241.
Sleru, slógu (af slá), 10, 403; sjá sleri.
Slettmæli, h., liðugr talandi, 7, 120.
Slettorðr, sá sem talar liðugt og fallega, 7, 120.
Slettr, lo., greiðr: ferðir eigi slettar, 1, 75; slett, ao., greitt, 2, 127; beint, hiklaust, 2, 319.
Sleyktr, slöktr, 10, 29.
Slippr, lo., vopnlaus, 11, 160.
Slota við, hika við, trássast við 7, 20.
Slyngja (slyng, slöng, slungit), slá; slungit i vannkvæði, komið í óefni, 6, 114.
Slyttinn, lo., duglaus, ónýtjúngr, 3, 206.
Slæri, sló (af slá), 10, 379. 394, eins og seri; sjá sleru.

Stafnleggja, s., leggja stöfnum að, 8, 386.

Stafnljár, járnkrókr til að teingja saman skip og krækja menn í sjóorustum, 4, 40; 7, 264; 8, 385.

Staka, s., *a*) hrasa, 1, 44; 11, 133. *b*) hrinda, stjaka, 7, 269.

Stakksvöllr, 3, 207; eptir Búalögum, stórt hundrað faðma á hvurn veg.

Stál, h., skipstefni, 8, 199.

Stallari, k., kóngsmaðr, sem talaði kóngserindi á þíngum, 4, 128. 131; 10, 109. stallarastóll, 6, 442.

Stallr, k., *a*) pallr undir goðalíkneski, 4, 245. *b*) stellíng í skipi, 9, 386. *c*) stall drepr or hjarta, hugr bilar, (eða, hjartað berst í brjóstinu af hræðslu), 6, 72.

Stammr, lo., stamr, 1, 282.

Standa, s., vega, 11, 204.

Stánga, s., stínga, 3, 193; 5, 205; 7, 161; 8, 281; 11, 155.

Stanka, s., tregðast við, vera tregr til, taka nærri sèr, 2, 114.

Starsýnn; hann var s., honum varð starsýnt, 6, 203.

Staupasc, steypast, 10, 383.

Staðna, s., setjast, lètta, hætta, 11, 224.

Staðr, lo.; mèr verðr staðara, jeg hika mig, 9, 225.

Staðr, k., *a*) gefa staðar, láta af, 6, 384. *b*) klaustr, 4, 110.

Stef, h., viðkvæði, 5, 5.

Stefja, s., hindra, 10, 418.

Steigrliga, ao., fast, stint, stinnliga, 6, 416.

Steina, s., mála, 10, 320; 4, 354; 5, 304. 339.

Steinmeistari, steinsmiðr, 5, 215.

Steinn, k., *a*) litr, 4, 277. *b*) klaustr, steinmusteri, 10, 373.

Steinsker, h., sker, klettr í sjó, 8, 367.

Steintálga, kv., grjóthögg, 8, 279, sjá tálgugrjót.

Stighosr, kv. mt., reiðsokkar, 10, 415.

Stik, h. mt., staurar, settir niðr í ár eða við strandir til varnar, 7, 188. 256. 259; sb. krakar.

Stika, s., setja niðr staura, 5, 248.

Stikkinn, lo., orðhvass, önugr, 5, 171.

Stilla einn, *a*) tæla, svíkja, 11, 113. *b*) læðast, 8, 343. *c*) koma, stilla til lausnar, koma til frelsis, 10, 391.

Stivarðr, yfirmaðr, 9, 421 (á ensku steward).

Stjoll, k., bakhluti, 11, 64.

Stjórn; á s., á stjórborða, 7, 10.

Stjórnfast skip, skip með stýri fyrir, 7, 47.

Stóla, kv., biskupsklæði, 3, 168.

Stollz, lo., stoltr, drambsamr, 4, 162.

Stólsettr, settr í hásæti, 6, 93. 397.

Stopall, stopull, 6, 108; 7, 23.

Stophalt s. s. stopalt, 3, 84.

Stórbukkr, k., stórbokki, 8, 234.

Stóreflismenn, höfðíngjar, maktarmenn, 11, 7. 13.

Stórhlutir, stórir hlutir, 7, 136.

Stórkaupamaðr, sá sem kaupir í stórum kaupum, 5, 255.

Stórlátr, stórgjöfull, 6, 368.

Stórleikr, k., *a*) ofstopi, 4, 206. *b*) stærð, 8, 371.

Stórlyndi, kv., rausn, 7, 96.

Stormr, k., þys, aðsúgr, 1, 36; ákafi, 2, 100; áhlaup, ófriðr, 6, 437; 11, 260.

Stormsamligr, ákafligr, 1, 97.

Stórræðamaðr, sá sem mikið færist í fáng, 9, 383.

Stórr, lo., stór; gefa stærrum, gefa meira, 2, 245; 7, 56; bera stærrum, vera meiri, 7, 305.

Stoð, kv., mt. stoðir, aðstoð, tillag, 5, 138.

Stoði, k., hjálp, aðstoð, 6; 368; 8, 167.

agjöf, 5, 101; (eiginl., ullar eða hörvisk.)
Tómasmessa, 21. December.
Torbreytiligr, erfiðr, 8, 12.
Torfengr, sem ekki er auðvelt að fá, 5, 33.
Torfyndr, lo., sem ekki er auðvelt að finna; honum er torfynt, hann er seinn að yrkja, 7, 356; sjá auðfynt.
Torgætr s. s. torfengr, 2, 254, fágætr.
Torogætt s. s. torgætt, 4, 124; 9, 450; 10, 62. 116.
Tortalinn, sem ekki er auðvelt að telja, 8, 411.
Torveldi, h., örðugleiki, 7, 221.
Trani, k., *a*) s. s. trana, 2, 50. *b*) rani, trjóna, 4, 58.
Trapiza, kv., borð, sem skaptkerið stóð á, 3, 177; 4, 75; 6, 442; 8, 13.
Traulla, ao., trauðliga, 7, 239.
Trauða, s., hindra, 3, 129.
Trefr, kv. mt., trefjur, 1, 267.
Treystast, treysta, 5, 63.
Trjóna, snjáldr á drekahöfði, 3, 105.
Trúari, k., sá sem trúir, trúmaðr, 5, 219.
Trúbrögð, h. mt., hættir, háttsemi, útvortis siðir, 2, 256.
Tugdrápa, togdrápa, drápa með toglagi (sjá Háttatal Snorra), 11, 204.
Tuglamöttull, týglamöttull, skikkja, yfirhöfn með böndum, reimum, 5, 292; 9, 477.
Túlkr, k., maðr, sem greiðir fyrir kaupum manna, 5, 183.
Túnreið s. s. turnreið, 8, 158.
Turniment, burtreið, 8, 158.
Turnreið, kv., burtreið, 8, 158.
Tuttugsessa, tvítugsessa, skip með 20 rúmum, 9, 474.
Tveggja postula messa, Simonis ok Júde, 28. October.
Tvenníng, kv.; í tvenníngu, í tvennu lagi, 7, 292.
Tvídrægr, lo., efablandinn, 9, 255. 324. 502.
Tvídyrt, tvídyrað, 6, 121.
Tvíeyríngr, k., sem vegr 2 aura, 3, 105.
Tvíhætta, kv., tvær hættur, 2, 125.
Tvískipaðr, tvísettr, 10, 16; með tvískipuðu, með tvísettum rúðum, 10, 16.
Tvískiptr, lo., tvílitr, 2, 71.
Tvískæld drápa s. s. tvískelfd dr., drápa með þeim hætti, sem kallast tvískelft (sjá Háttatal Snorra), 2, 310.
Tvíslægr, lo., tvíræðr, 8, 444.
Tvistr, lo., þegjandi, 6, 374.
Tvítján, tuttugu, 10, 378.
Tvítogsessa s. s. tuttugsessa, 2, 253; 3, 18.
Tvívegis, ao., framm og aptr, 3, 83. 144; 4, 284; 6, 119.
Tygilknífr, hnífr sem borinn var á linda og hékk við band, 6, 165; 11, 149.
Tylft, kv., 12 vikur sjóar, 1, 234.
Týr, tjáir (af týja, tjá), 8, 234.
Týrsdagr, þriðjudagr, 7, 295; 9, 497.
Tyrvitré, týrviðr, tjöruviðr, feitt grenitré, 6, 153.
Týsdagr s. s. týrsdagr, 9, 42.
Tysvar, tvisvar, 3, 4. 35. 45; 9, 513.
Tænaðr, k., hjálp, aðstoð, 10, 238.
Töfl, kv., tafla, 2, 271; 6, 29.
Tögr, k., tugr, 2, 215.
Töldu, 1, 100; 4, 237, sýnist véra s. s. töltu, geingu, af at tölta.

Úáran, h., óár, 10, 212.
Úargadýr, ljón, 7, 99.
Úáræðiligt, ólikligt, 8, 445.
Úbreytiliga, ao., eins og algeingt er, eins og venja er, 2, 267.
Údæmiligt, dæmalaust, 3, 165.
Úeinurð, kv., ótrygð, 9, 329.
Úfeingiligr, lítilfjörligr, 6, 367.
Úfir, sto., yfir, 10, 379. 412.

Úrækiliga, hirðulausliga, 2, 279.
Úrækð, kv., hirðuleysi, 11, 13.
Úræst, óræsti, 2, 160.
Úsáttan, kv., ósætt, óvinátta, 11, 43.
Úsinniligr, ófrýnligr, eða ólánligr, óliðligr, ómannborligr, 6, 203.
Úskapgæfr, lo., skapillr, 6, 109.
Úskil, h. mt., óskundi, ójöfnuðr, 6, 62.
Úskylt, óþarft, óþarfi, 6, 361. 369.
Usli, k., bruni, brunaglóð, 1, 202; 11, 35.
Úsvífr, lo., ósvífinn, 3, 143. 145.
Úsynju, ao., að þarflausu, orsakalausu, 5, 15; 8, 435.
Utan, sto., án, með þ., 1, 264.
Útanferð, utanlandsferð, 7, 100.
Útbita augum, láta augun tútna út, 10, 174.
Útborg, ytri hlutr borgar, 9, 41.
Útboð, h., liðsdráttr til herfarar, 9, 457.
Útfararsaga, saga um ferðir í útlöndum, 6, 355.
Útferð, *a*) utanlandsferð, 7, 100. 160. *b*) útför, greptrun, 9, 383.
Útgerðir, kv. mt., útbúnaðr til herfarar, 6, 339. herferðir, 5, 267.
Útifuglar, ótamdir fuglar, 9, 265.
Útilega, kv., a. s. víking, 10, 385. 394.
Útkastali, k., ytri hlutr kastala, 9, 425.
Útlagðr, útlægr, 10, 287. 289.
Útlausnir, kv. mt., fégjöld, 7, 4.
Útleiðis, ao., djúpleið, 8, 82.
Útleiðsla, útför, 3, 172; 9, 245.
Útlendr, kv. mt., útjarðir, 2, 90.
Útlægr, sekr, 7, 134; sb. 136.
Útmessa, kv., messa eptir miðdegi, 10, 163.
Útt, út, 10, 378. 379.
Úttan, utan, 10, 114. 116. 120.
Útvegr, undanfæri, 8, 376.
Útverðir, k. mt., ytstu varðmenn, 4, 26.
Útvinnur, kv. mt., starf til hernaðar, 8, 173. 370.
Úvísa, kv., óskundi, 6, 201.
Úvita, óhn. lo., óvitr, 1, 3.

Vá, kv., voſeifligr háski og ótti: þeim brá v. fyrir grön, þeim skaut skelk í bringu, (þeim brá við) 8, 350.
Vafiðr, vafinn (af vefja), 5, 65.
Vág, kv., 1) vog, met, 6, 183. 2) verkfæri til að lypta eða aka og kasta þungum hlutum, í mt. vágir, slaunga, 1, 127, og vegr, 8, 430.
Vaka, kv., vökunótt fyrir hátíðir, þá vakað var og stundum fastað, 7, 309. vökulið; menn er sækja þessar helgu vökutíðir, vaknaskeið, tíminn, þá þær eru haldnar, 7, 310; 8, 248; 9, 29. 218. 373; 10, 91.
Vakta orð eins, virða, taka orð eins svo eða svo, 2, 268.
Val, ao., vel, 1, 141; valbúinn, 2, 187.
Valda (veld; volli og voldi; vyldi) að valda.
Valhnot, kv. mt., valhnetr, stórar nytur, 6, 147; 7, 98. valhnotarskurn, 7, 225.
Váljúgr, k., þá manni bregzt von sín, eða það sem maðr hefir treyst á, 2, 151.
Válka, s., velkja, volka, 3, 48; 5, 37.
Valskikkja, völsk (vallenzk) skikkja, 7, 321.
Valskr, vallenzkr, frá Vallandi (vestrhluta Frakklands); valskar mýs, völskur, 11, 279.
Valslánga, valslönga, verkfæri til að kasta með, í stríði, 1, 127; 8, 177; 11, 75.
Valva, kv., spákona, 3, 212.
Ván, kv., von: *a*) vánir, staðir, hvar manns er von, 5, 216. *b*) deili á einum, 8, 21.
Vanafli, vanfær, 6, 107.

ir, 7, 139. *b*) tekjur, sem konúngsmenn höfðu til borðs sèr og kostnaðar, eða sem kóngar veittu utanlandshöfðingjum til uppheldis, 1, 30. 86; 4, 116. 117, sb. 67-8; 8, 272; um tekjur biskupa, 10, 21,

Veizluföll, h. mt., að maðr afrækir að búa konúngi veizlu, 6, 95.

Veiðr, kv., veiði, 1, 168. 272.

Vela (vèli, vèlta, velt); v. um, búa við eitthvað, 8, 440; v. umb, eiga hlut í, 11, 43: eiga um einn at vèla, eiga við einn að skipta, 6, 144.

Veldishríngr, geislahríngr, merkjandi dýrð og veldi, 5, 340.

Velfarandi, k., burtfararminni, 3, 191.

Vèlfimni, kv., hagleikr, list, 11, 74.

Vèlifjaðrar, kv. mt., stèlfjaðrir, 8, 10.

Vella (velli, velda, velt), sjóða, 5, 93.

Velsetning, kv., að maðr hefir virðing og tignarsæti, 10, 178.

Velskapr, k., yfirlæti, 8, 281.

Vend s. s. vernd, 8, 353.

Vendiliga, ao., vandliga, gjörsamliga, 1, 68; 7, 76; 8, 315. 381.

Vepnast, s., vopnast, 8, 85; sjá væpnast.

Vera (er, var, verit); ná, 5, 66; v. frá, vera frábært, 11, 291; v. til, vera í, fara til, 7, 263. 355; 10, 104; eiga um at vera, vera viðriðinn við eitthvað, 3, 156; 6, 387; 11, 68; vera um at vera, vera á ferðum, 7, 158; hvat við sik væri, hvörnin á stæði, 11, 11; vera at at binda, at taka, at gera: vera að binda o. s. fr., 5, 90; 9, 512; 10, 186; v. uppi, uppkoma, 9, 391.

Vergjarn, manngjarn, 11, 21. 25.

Verja, s., kaupverzla, kaupslaga, 5, 194.

Verki, k., kveðskapr, 2, 248; 3, 24.

Verkkaup, h., laun, verðlaun, 2, 42; 4, 340.

Vermsl, lind lækr eðr kelda, 6, 350.

Vernd, heimild, 5, 55.

Verpast vel við, taka vel undir eitthvað, taka einu vel, 7, 309.

Verpill, k. mt., verplar, vatnskeröld, 6, 263; 9, 355; 11, 34. 233.

Verrom, vèr erum, 10, 421.

Vesl, h., s. s. slagníngr, ermalaus bakkápa, 1, 78; 7, 20.

Veslugr, lo., vesæll, 8, 242.

Vestrvíking, kv., hernaðr í vestrlöndum, 1, 24. 25. 28.

Vetka, jeg veit ekki, 7, 250.

Vetla, veizla, 10, 406.

Vetta, s., vænta, 7, 146.

Vetti, veitti, gaf, 8, 83; 10, 401.

Vettr, kv., hlutr, eitthvað, nokkuð; hèraf brukast e. mt., vetta, með neitunarorði, t. d. ekki vetta, einginn hlutr, ekkert, 8, 53. 215; 10, 383; 11, 293. ekki vetta gott, aungvanveginn vel, 8, 377.

Vettugi, vettugis, einskis, 3, 210; 6, 263.

Veðr, h., lopt; láta við veðri komast, gera uppskátt, 7, 165; láta veðr koma á einn um eitthvað, gera einn varan við, 4, 144.

Veðr, k., hrútr; veðrarhorn, hrútshorn, 4, 246.

Veðsetja, s., *a*) pantsetja, 11, 293 (veð, h., pantr, 8, 303). *b*) leggja í hættu, 7, 34.

Vifl, kv., þvottakefli, 5, 181; 8, 243.

Viggyrðill, k., mt. viggyrðlar, viðarflekar, festir upp af skipsborðum til varnar, 6, 263; at viggyrðla, 8, 132; 9, 303, því er lýst, 8, 216. 374.

Vigi, h., borðþök á skipshliðum, 9, 44.

Vigsgengi, h., fylgd, liðveizla í bardaga, 3, 71.

þarfast (mèr), s., jeg þarf, 9, 501.
þarfi, þurfandi, þurfi, 11, 24.
þarfindi, h. mt., nauðsynligir, þarfligir hlutir, 7, 101.
þarfna (ek), jeg þarf, 3, 96; mèr þarfnar, sama, 3, 91.
þarfsælligr, nytsamligr, 3, 53.
þars, ao., þareð, með því, 11, 65. 132.
þattá, það (þá), 11, 118.
þaularvágr, k., lángr vogr, 8, 130.
þaðanaf, ao., þar af, 8, 15.
þaðra, ao., þar, 11, 99.
þefaðr, lyktandi, 10, 208.
þeija, kv., þefr, daun, 6, 164.
þegars, þegar er, 10, 420.
þegn, frjáls maðr, 8, 418; undirmenn hershöfðingja, 5, 138.
þegngildi, h., sektafe fyrir veginn mann, 4, 313; 5, 74; 10, 112.
þeima, þeim, 5, 336; 8, 325; þessum, 7, 102; 8, 210. 219. 233.
þekkiligr, þokkaligr, fálligr, 6, 143. 352; 11, 281.
þellisafi, k., vökvi úr úngum grenitrjám, 8, 33.
þèr, fn., mt. af þú; e. mt. yðvar í staðinn fyrir f. yðr, 6, 260.
þèrna, þèr, f. et. af þú, 6, 422.
þersor s. s. þessor, 9, 317. 324; sjá þessi.
þessi, lo. fn. opt fyrirkemr þessi fyrir þessari, þessar fyrir þessarar, og þessa fyrir þessara, þessor, þessi, h. mt., 9, 370. 378, 476; 10, 392. 402; kv. et., 9, 352.
þeyldi, fleytti, gæti borið, 8, 380.
þeysa, s., láta hlaupa, 8, 376.
þili, h., s. s. þil, 2, 148.
þilinn, þiljaðr, 5, 2, með þilfari.
þilja, s., gera þilfar í skipi, 9, 44.
þingá, kv., þinghá, sýsla, 5, 42; 8, 183.
þíngat, ao., þángað, 8, 219; 9, 381.
þínghá, kv., sýsla, 4, 233; 8, 183.
þínglogi, sem ekki mætir á stefnu, 11, 22. 48.
þinorr, k., bogastreingr, 10, 362.
þjóðráð, h., bezta ráð, 11, 263.
þó, ao., a) mjög, heldr, 7, 119. b) þá, 8, 63; 9, 336.
þó, þvoði (af þvá), 6, 195; sjá þósk.
þóat, ennþótt (í samfeldum setníngum), 2, 41. 47. 152. 187. 239.
þokka, s., hafa álit, ætlan á, 3, 59; þ. með einum, halda með, 6, 220; þ. mál, skeyta um, 6, 243.
þokki, k., a) geð, 10, 89. b) sundrþykki, 11, 15.
þokkakona, unnusta, 5, 226.
þoran, kv., áræði, 1, 265.
þorfsamliga, ao., með vægð, 11, 116.
þori, k., þorri, 7, 177.
þórsdagr, fimtudagr, 9, 371; helgi þ., uppstigníngardagr, 9, 406. 526.
þósk, þvoði sèr (af þvá), 8, 13; sjá þó.
þóttú, þó þú, 5, 30.
þrályndi, kv., þrályndi, h., 4, 195. 320.
þrenníngarmessa, trinitatishátíð, 9, 372.
þreskjöldr, þröskuldr, 5, 140; f. et. þreskeldi, 2, 149.
þrif, h. mt. sæmd, 8, 385.
þrifnaðr, k., upphefð, uppgángr, lukka, 7, 196; sæmd, 8, 385; þrifnaðarmaðr, uppgángsmaðr, 6, 356.
þrift, kv., s. s. þrifnaðr, lukka, 6, 115.
þrígilda, s., bæta þrennum gjöldum, 10, 172.
þriskja, s., þreskja, berja korn, 8, 96.
þritogandi, þrítugasti, 10, 194.
þrjó, þrjú, 10, 415.
þróttsinni, h., þol, 5, 326.
þryskva s. s. þriskja, 8, 96.

VIÐBÆTIR.

LEIÐRÉTTINGAR OG ATHUGASEMDIR,

MEÐDEILDAR AF HERRA P. A. MUNCH,

LECTÓRI VIÐ FRIÐRIKS HÁSKÓLA Í CHRISTÍANÍU.

TIL ÁTTUNDA BINDIS. Bls. VI. Nafnið *Isserus* meina eg, vegna ritsmáta gamallra norskra brèfa, eigi að lesast *Isgerus*. Eigi hèr þá ekki að leiðrèttast ritvilla eðr of undinn útleggíngar-máti*, *Giserus* fyrir *Isgerus*, mundi nafnið þýða hið sama sem *Esgerus*, *Esgar*, Ásgeir, eðr máske (þó það annars vart finnist) Ísgeir, eins og Ísriðr, Ísbrandr og Ísgerðr nefnast í Landnámu.

Bls. VIII. Vísan, er sýnist að vera skrifuð hèrumbil 1320, á máske að lesast þannig:

. . . . . . á mik, legh nider sem laa,
væl mátu sea mik, ok gak bort i fra.

þannig finnst ritað með hendi, er virðist að vera frá 15du öld, á skinnbókina í Árna Magnússonar safni Nr. 31 í 8blaða formi:

Her mattu sya megh gakk langht burt j fra:
Mauricius a megh Hwer megh steler
. . . mattu taka megh eller löneligc f(eler)
eller man that saka tek bliife en thiuff . . . .
leg megh nidur som ek la

og á aðra, sama safns, 58 í 4bl. f., með hönd frá miðju 14du aldar:

Brander a mek
væl mattu sia mik
leg nidr sem ek la . . .

og enn fremr:

„Sigurðarson á mik
v. m. s. m.; l. n. s. lá
ok tæker þú . . . .

Hèr af virðist það augljóst að vera, að vísan einúngis er tómt vanapár, er eigandi bókarinnar lèt fylgja sínu nafni, þó í nafni sjálfrar hennar. Síðan var hans nafn skafið út af nýum eiganda, sem samt gleymdi að setja sjálfs síns í staðinn. *O* (eðr *ö*) var í þeirri hönd stundum svo líkt *e*, að bágt verðr að gjöra greinarmun þeirra; þeir stafir, sem lesnir hafa verið *mðr*, sem mun vera mjög fáseðr skammstafanar máti (er annars skrifast *mr*) munu því hèr eiga að lesast *niðr***.

---

* Viðlíkt og þegar Gizur biskup Ísleifsson var kallaðr Gizröðr í þýzkalandi. *Fn.*

** Oss virðist að sönnu þessi meining Herra Lektorsins mjög álitleg og bygð á góðum röksemdum — en álítum það þarámót vel hafa verið mögulegt að einhvör gárúngr hafi notað sèr af þeim tví-

Sú ypparlega skinnbók *A*, sem er lögð til grundvallar fyrir útgáfu Sverris sögu, mun vart vera ýngri enn frá árunum 1260—80*, hvað sjá má af ritshætti frumskjala þeirrar tíðar í Árna Magnússonar brefasafni; þar brúkast til dæmis stafrinn a, sem þarámót ár 1300 og þareptir, almennt fær aðra mind, áþekka setta skriftar *ái*.

Bls. XIV. þessi nöfn fyrrverandi eiganda Eyrspennils eiga máske að lesast þannig: *P(ros) Lauritzönn*, og *Iver (Iuer) Jenssön*. Hinn fyrrnefndi átti höfuðbólið Neshólm, og var sonr Lauritz Bertelsonar, fyrst lögmaðr í Osló, síðan í Norðlöndunum og loks í Skíðunni, hvar hann deyði 1596. Hans kona Kristín var dóttir Ívars Jenssonar (af Járnskeggs eða Badens ætt), er átti Fritzö og Brynla, en andaðist 1570. þá hefði hinn fyrrnefndi erft bókina eptir sinn síðarnefnda tengdaföður.

Eyrspennill (G) er skrifaðr með tveimur höndum, af hvörjum sú eldri er miklu fallegri og sýnist að vera töluvert eldri; báðar brúka *hl* og *hr*, líka optast *æ* fyrir *ö* (ǒ) (t. d. bændr, færa; ekki: bǒndr, fǒra). Réttritunarmáti fyrri handarinnar líkist í mörgu hinni fornu *Grágás*, og er þessvegna varla norskr. Í mismunargreininni úr þessari skinnbók bls. 122, um dráp Páls Andressonar, ætla eg að *h* ekki eigi að lesast *hèr*, heldr eigi því orði öldúngis að sleppa, þar púnktr undir bókstafnum *h* á að merkja það, að honum sè ofaukið; þannig leiðréttist grundvöllr getgátunnar í formálanum bls. XV um ritun bókarinnar í Noregi**.

TIL NÍUNDA BINDIS. Bls. 97 er „Alf af Trondberg" útlagt „Álfr af þrándarbergi", en það sèst af Sturlúngasögu að „Álfr af þornbergi" var mágr Skúla hertoga, eins og hèr er sagt um hinn. Pètr Clausson hefir því hèr skrifað rángt, og staðarnafnið á að útleggjast „þornbergi". Í staðaregistrinu bls. 444 eiga þannig tvö slík að verða að einu.

Sá Álfssonr, er á fyrstgreindum stað nefnist Erlíngr úngi, er þannig hinn sami sem Erlíngr Álfsson í sögu Hákonar Hákonarsonar; hann var faðir hins nafnfræga Álfs jarls Erlingssonar, er á Latínu nefndist *Oliverus de monte spine*, með öðrum orðum: af þornbergi.

Bls. 111. „Læensmand" er hèr útlagt „lendr maðr"; líkliga væri rèttara að hèr stæði lènsmaðr eðr umboðsmaðr, þar þessi orð í þeim gömlu norsku lögum brúkast um slíka lægri stèttar menn.

TIL TÍUNDA BINDIS. Í mismunargreinunum við þættina um Hálfdán svarta og Harald hárfagra skirskotast stundum til *Æ*, sem án efa á að þýða Ættartal Noregs konúnga, en þessa er ekki getið í formálanum, svo þeir, sem eru teðu handriti

ræða hætti, með hvörjum orðin gátu lesist og skilist, til sins augnamiðs. *Fn.*

* Á þetta var ogsvo fyrr gitskað; sjá formálans bls. VI. *Fn.*

** það sèst samt af eldri áteiknun bókarinnar, að hún átti heima í Noregi hèrumbil 1363; sjá formálans bls. XIII. *Fn.*

ókunnugir, ekki geta vitað hvað fyrstumgetinn bókstafr þýða eigi; sama er að segja um bókstafinn *T**.

Í þeirri einustu skinnbók, sem til er af Odds múnks sögu Ólafs Tryggvasonar, finnast og þau fyrrumgetnu opnu a. Höndin líkist mjög þeirri er sést á gömlu bréfi, útgefnu af Skúla hertoga; svo gömul mun þó bókin varla vera, en þarámót vissulega ekki yngri enn árið 1280. Ritgjörðin er augsjáanlega norsk, og því heldr treysti eg mér til að getska á hennar aldr.

Bls. 354 stendr: „þórðr or Njarðarlög"; sé þetta skilmerkilegt í textanum ætti líklega „Marðalög" í Fornm. S., II, 252, að leiðréttast þannig.

— 434 er Alein jarli (Alan af Galloway) samanblandað við Alein, bróður Duggals konúngs úr Suðreyjum; um hann hljóða bls. 134, 143.

— 437. Ásólfr Bárðarson, bróðir Skúla, er nefnist í 9da bindi bls. 97, er vissulega annar maðr enn sá hér opt nefndi Ásólfr jarlsfrændi eða konúngsfrændi. Hinn fyrrnefndi var sonr Bárðar Guttormssonar, en hinn síðarnefndi sonr Eiríks gryfils og dóttursonr Ásólfs Guttormssonar, bróður Bárðar. Þessvegna á einúngis IX, 97 í registrinu að setjast við nafn Ásólfs Bárðarsonar, en allar aðrar blaðsíður heimfærast til Ásólfs af Austrátt.

— 441 nefnast einúngis tvær blaðsíður er geti um Duggal Ruðrason, hvarámót allir aðrir staðir í þessu bindi, sem hér færast til Duggals skræks, eiga að flytjast til hins. Þettað sést af nákvæmum gegnumlestri textans.

— 446. Gautr eða Gauti Jónsson og Gauti á Meli, eru hér skildir að, en eru þó hin sama persóna. Sjá meðal annars Konúngs-Annála hjá Langebek, III, 110, ár 1270: „*Ob.* Gautr Jónsson á Meli". Hið sama stendr raunar í þeim svokölluðu eldstu Annálum í sama verks II, 193, en er fært úr lagi af raungum lestrarmáta: „*Ob.* Gautr Jónsson, Amel Solldan o. s. frv. í staðinn fyrir G. J. á Mel, Solldan o. s. frv.

— 466-67. Pétr í Gizka og Pétr Pálsson eru hinn sami maðr, hvará að sönnu er vikið, en það má, með vissu, fullyrðast.

— 470. Sá hér umgetni Sigurðr fertill sýnist líka að nefnast í tveimr norskum skjölum sem lögmaðr í Osló, með nafninu Sigurðr pertill; — 4da mismunargrein IX, 468 skrifar viðrnefnið „petill".

---

* Fornritanefndin staðfestir nú þá hér fyrst framsettu getgátu og getr þess undir eins að *Æ* stundum líka kallast *Æfi Noregs konúnga*, og að *T* á að þýða hið svokallaða *Tal Noregs konúnga*. Hvörugt þessara fornrita finnst nú á bókfelli, en þau eru án efa uppskrifuð, á pappír, eptir gömlum skinnbókum er síðar hafa glatast (líklega í þeirri miklu Kaupmannahafnarbrennu, 1728). *Æ* er í Árna Magnússonar safni Nr. 52 í arkarformi, en *T* Nr. 303 í fjögrablaða formi.

PRENTVILLUR OG LAGFÆRÍNGAR.

ANNAÐ BINDI. *Bls.* 170, *l.* 24: konúng *les* konúngs.

ÞRIÐJA BINDI. *Bls.* 94, *l.* 22: huggóðr *l.* huggóðir; 152, 8: hagorðr *kannske* bagorðr.

FJORÐA BINDI. *Bls.* 13, *l.* 7: konúngar *les* konúngi; 24, 26: fóðrsystir *l.* fóstrsystir; 33, 27: þér *l.* því; 59, 8: leiru *l.* Leiru; —, 18: Eiríkssynir *l.* Eiríksson; 82, 7: herbúnaði *l.* húsbúnaði; 118, 22: Raumaríki *l.* Ránríki (þannig Hkr. II, bls. 67); 217, 3: landi *l.* landa; 240, 17: Lóni *l.* Lóm; 263, 30: hundir *l.* hurðin; 380, 9: ármaðr Ólafs konúngs *l.* ármanns Olafr konúngr.

FIMTA BINDI. *Bls.* 148, *l.* 13: or *les* ok; 258, 13: *eptir* hafði *vantar líklega í textann* Finna; 261, 23: í orð *l.* jörð; 305, 16: fyrr *l.* firr; 312, 9; firðindi *l.* friðindi; 316, 21: arit *l.* farit; 318, 2: hver er *l.* hverir; 319, 26: nokkurn *l.* nokkuru; 350, 19: sextrar *l.* sextar.

SJÖTTA BINDI. *Bls.* 167, *l.* 22: áðalmeini *l.* aðalmeini; 317, 7: þit *l.* hit.

SJÖUNDA BINDI. *Bls.* 53, *l.* 14: alvaldr *l.* allvaldr; 72, *mg.* *l.* 1: hgögvinn *l.* höggvinn; 337, 19: mont *l.* monc.

ÁTTUNDA BINDI. *Formálans bls.* 22, *l.* 11, 376 *l.* 379; 39, *mg.* 13: sigri *l.* sigrs; 100, *mg.* 7: lamum *l.* málum; 104, *mg.* 4: óttum *mun eiga að lesast* öttum; 289, *mg.* 13: hruð *l.* hruðu; 356, 9: marðr *l.* maðr.

NÍUNDA BINDI. *Bls.* 25, *l.* 4: áni *les* ánni; 36, 14: Heggnu *l.* Heggini; 71, 17: Hákon *réttara* Sverrir (*sb. bls.* 219); 145, 15: tigir *l.* tigar; 151, 14: hinn *l.* hin; 245, 10: honum, *venjulegra* hann; 248, 14: konúngr *l.* konúng; —, 20-21: Inga konúng (Íngi konúngr?); —, 25: góðs (*góðsi?*); 253, 1: Baglíngar *l.* Beglíngar; —, 3: várir *l.* varir; 259, 4: því *undanfellist*; 262, 9: *því* (*þat?*); 96, *mg.* 4: konúngr *l.* konúngs; 319, 22: skipsavgina (*skipsavgnina?*); 329, 18: pállinum *l.* pallinum; 340, *mg.* *l.* 1: húskarla *l.* húskarlar; 368, 8: hinn *réttara* hin; 395, 12: Þorsteinn *l.* Þorstein; 398, 12: ráðs *l.* ráð; 426, *mg.* *l.* 7: fáti *l.* fátt; 453, 23: láttir *l.* sáttir; 458, 4: konúngr *l.* konúngi; 470, 15: Leifness *l.* Leirness; 520, 15: hirðinni *l.* hriðinni (?);

—, *mg.* 5: Mörtustokkun *l.* Mörtustokkum; 521, 22: fell *l.* fell *eða* felt; 534, 15: hinn *l.* hin.

TÍUNDA BINDI. *Bls.* 28, *mg. l.* 9: ríkinu *les* ríkin; 74, 5: braut *l.* hraut; —, 10: dregum *l.* dregnum; 110, *mg. l.* 4: mèr *l.* mik; 159, *mg.* 1: þann 15da Augústí *l.* þann 8da September; 161, 21: vetrarnis *l.* vetrarins; 312, 4: lín, fè *l.* línfè; 313, 29: higgus (*bjoggust, bjuggust?*); 321, 17: dæm. *l.* dæmi; —, 24: beztr *l. bezt*; 361, 10: vápnaburðr, oc griót flaug *l.* vápnaburðr oc grióttflaug; 396, 16-17: halz i *l.* halzi; 397, 8: ravþara (ravþr a?).

ELLEFTA BINDI. *Bls.* 4, *l.* 4: kann *les* hann; 137, 5: latra *l.* latar.

TOLFTA BINDI. *Bls.* 262, *b*, *l.* 2: og Ölvesi *les* við Hvítá; 292, *a*, 19: Almannagjá *l.* gjá fyrir austan (*er líka bæarnafn þar*); 307, *b*, 1-2: fyri Bær (o. s. frv.) *l.* kirkjustaðr og prestsetr í Mýra sýslu, er nú nefnist Hítardalr; 346, *b*, 24 *viðbætist*: sjá Sjóland, Sælundr; —, 29: *Rödslagen l. Rodslagen* eðr *Roslagen*; 347, *a*, 44, *viðbætist*: Sælundr; 349, *a*, 35: *eptir* Skiði *viðbætist* Skið.
